

DA GUD VAR HER

En beretning om
bahá'í-troens første 100 år

DA GUD VAR HER

En beretning om
bahá'í-troens første 100 år

av

Shoghi Effendi

Innledning

av George Townshend, M.A.

Domherre i St. Patricks katedral Dublin

Erkediakon i Clonfert

Til norsk ved Kari Lem
og Sven Erik Ellund

Bahá'í
FORLAG

© 2020 Bahá'í Forlag

Engelsk originaltittel: God Passes By
© 1944, 1971, 1974 by the National Spiritual Assembly
of the Bahá'ís of the United States
World Rights Reserved

Omslagsdesign:
Gunnar Lange-Nielsen

ISBN 978-82-90224-24-5

Bahá'í Forlag
www.bahaiforlag.no

Innledning

HER ER EN historie fra vår tid, skrevet om et ukjent tema, en historie fylt med kjærlighet og lykke og visjon og styrke, som beretter om seire som er vunnet, og ytterligere seire som skal komme. Og hva den enn måtte inneholde av den mørkeste tragedie, står ikke menneskeheten etterlatt ved dens avslutning mot en dyster, ugjestmild fremtid, men marsjerer ut fra skyggene, på en uendelig skjebnes landevei mot Den evige freds lovede bys åpne porter.

Disse hundre år, slik vi har lært dem å kjenne, har utmerket seg ved menneskelige oppnåelser og underverk uten sidestykke i noen annen historisk beskrivelse, og er også uten sidestykke når det gjelder skuffelse og tap. Men denne historie forteller om større, mektigere, mer velgjørende underer som med smerte er frembrakt i den samme periode. Og i stedet for tårer og sorg, handler dens nyheter om en forlengst glemt glede og svunnet makt som nok en gang steg ned fra himmelen og inn i handlingens verden, og om dødelige menneskers liv. Den beretter om guddommelige ting: Om en ny verdenstros fødsel i vår midte, en tro som etterfølger alle verdens trosretninger fra fortiden, anerkjenner alle, fullbyrder alle, bærer alles felles hensikt frem til en fullbyrdelse og bringer til de kristne, “evangeliets folk”, en spesiell oppfordring om å reise seg og hjelpe til å påskynde dens utbredelse over hele jorden.

Fortellingen samler seg rundt en majestetisk, ensom skikkelse, og dens opplivende motiv er den uendelig grensesprengende kjærlighet han bærer for hele menneskeheten og det gjensvar av kjærlighet som han henter frem fra de trofastes hjerter.

Dens menneskelige sides emner er kjærlighet og kamp og død. Den beretter om menn og kvinner som oss selv, som satte på spill alt de hadde og alt de

var for den rene kjærlighets skyld, om forlatte hjem, om brystne hjerter, om smertelige tap og forvisning og lidelse og urokkelige mål.

Lenge syntes det som om verden var for ulykkelig, for tilfreds med overfladiske gjøremål til å være i stand til å akseptere i praksis en åpenbaring som var så åndelig, så universell. Gjentatte ganger syntes det som tyranniets henders voldelige utryddelse av troen var uunngåelig. Mange personer i høye posisjoner i forskjellige land, kjente til troen, og ble informert om de grusomme udåder som ble påført dens tilhengere og hørte deres protester og appeller om rettferdighet. Men det var ingen som brydde seg eller som hjalp til.

Underlig og sørgelig er det at en ivrig, undersøkende tidsalder som oppdaget så mye sannhet, skulle etterlate det åndelige rike uutforsket og skulle gå glipp av den viktigste sannhet av dem alle.

Ingen profet har noen gang kommet til verden med større beviser på sin identitet enn Bahá'u'lláh. Heller ikke har noen tidligere tro i det første århundre av sin aktivitet oppnådd så mye eller spredt seg så vidt omkring på kloden som denne.

En profets mektigste bevis er alltid blitt funnet i ham selv og i hans ords virkning. Bahá'u'lláh tente atter en gang troens og gledens flammer i menneskehjertene. Hans kunnskap var medfødt og umiddelbar, ikke tilegnet gjennom skolegang. Ingen kunne motsi eller motstå hans visdom, og til og med hans verste fiender anerkjente hans storhet. Alle menneskelige fullkommenheter var legemliggjort i ham. Hans styrke var uendelig. Prøvelser og lidelser økte hans besluttsomhet og makt. Som en guddommelig lege diagnostiserte han tidsalderens sykdom og foreskrev legemidlet. Hans lære var allmenngyldig og skjenket opplysning til hele menneskeheten. Hans kraft er blitt utøst i enda større grad etter hans død. Han sto alene i sin forutviten, og begivenheter har bevist og fortsetter å bevise dens feilfrihet.

Et annet bevis som hver eneste profet er kommet med, har vært fortidens vitneprov: Urgamle profetiers vitnesbyrd.

Denne dags oppfyllelse av Koranens og den muslimske tradisjons profetier, har ikke hindret islám i å forfølge bahá'í-troen, men den har vært oppsiktsvekkende og velkjent.

Oppfyllelsen av Kristi og Bibelens profetier har vært ganske alminnelig kjent og omtalt i Vesten over en periode på hundre år eller mer. Men den fulle

rekkevidde av denne oppfyllelse kan bare sees i Bahá'u'lláh. Kunngjøringen av hans tro ble gjort i 1844, det år da den strenge utestenging av jødene fra sitt hjemland omsider ble lettet på gjennom toleranse-ediktet, og "folkeslagenes tid" var "forbi"¹, en utestengning som var fremtvunget av muslimene i rundt tolv århundrer. Det har tatt lang tid før tilsynekomsten fant sted i en tid med undertrykkelse og religiøs innbilnings og vantros urettferdighet, da kjærligheten til Gud og mennesker var blitt kald,² da mennesker var sunket ned i fysiske gjøremål³ og nytelser. Profeten kom som en tyv⁴ om natten og var her i vår midte, mens folk var innhyllet i dyp åndelig søvn. Han prøvet og testet sjeler, skilte de åndelige fra de verdslige, sanne troende fra de falske, sauene fra geitene⁵, og de overrumpede mennesker ble fanget i en snare⁶ og kjente ikke sin fare før Guds gjengjeldende rettferdighet falt over dem. Likevel var troens tilsynekomst og dens utbredelses hurtighet og retning som et lyn som går ut fra øst og lyser like til vest.⁷ Til forskjell fra Muhammeds åpenbaring, har kristendommen spredd seg fra Østen til Vesten og har hovedsakelig blitt en vestlig tro. Bahá'í-troen har likeledes beveget seg vestover, men med enda større fart og fremdrift enn kristendommen.

Fra tidsalderens begynnelse, fra Bábs, troens herolds dager, viser historiske beretninger en klar sympati fra de kristne for den nye lære, til stor forskjell fra deres muslimske naboers holdning. Det tidligste tilfelle av dette er kanskje dr. Cormicks vennlige hyllest, en engelsk lege som var bosatt i Tíhrán⁸ og som så til Báb i fengselet, da han led av skader etter tortur, og hans nedtegnelser av den fremherskende oppfatning av at Bábs lære lignet på kristendommen. Den første vestlige historiker som skrev om bevegelsen, grev Gobineau, en fransk diplomat, skrev (1865) med entusiasme om Bábs hellighet, om hans opphøyede idealer, om hans vinnende vesen, hans veltalenhet og om hans ords forbausende makt over både venner og fiender. Ernst Renan

---

1 Lukas 21, 24

2 Matteus 24, 12 og 48

3 Matteus 24, 38

4 Matteus 24, 43

5 Matteus 25, 33

6 Lukas 21, 35

7 Matteus 24, 27

8 Teheran

i “Les Apôtres”, lord Curzon i “Persia”⁹, professor Browne fra Cambridge i flere verker og mange kristne litterater i nyere tid har skrevet i en lignende grunntone.

Men blant de mange tilfeller av denne instinktive sympati, er det som preget Bábs henrettelse på Tabriz’ torg den 9. juli 1850 mest iøyenfallende. kommandanten for regimentet som skulle skyte, var en kristen. Han gikk til Báb og ba ham av den grunn, og fordi han ikke hadde noen fiendtlige følelser mot ham i sitt hjerte, om å bli spart for ansvaret med å utføre en så ond ugjering. Báb svarte at hvis hans hensikt var oppriktig, ville Gud være i stand til å oppfylle hans ønske. Det bemerkelsesverdige mirakel som denne bønn ble innvilget ved, og Bábs martyrdød som ble utført av et annet regiment under en muslimsk offiser, er en del av historien.

Skjønt det kristne Vesten var langt borte fra profetens embetes handlingssted, fanget det opp den guddommelige verdensimpuls og ga praktisk gjensvar flere tiår før Østen. Større og mindre poeter, Shelley og Wordsworth og mange andre, sang om et nytt morgengry. Et nytt misjonærfremstøt spredte det kristne evangelium over jorden. Åndelige menn og kvinner forsøkte å gjenopplive religionens virkelighet. Reformatorer reiste seg for å bøte på inngrodde onder. Romanforfattere brukte sin kunst i en sosial hensikt. Hvor forskjellig alt dette er fra det korrupte, fanatiske og forfølgende Østens gjerninger!

Báb selv gjenkjente sin lære i ånd og hensikt med Kristi lære, som var en forberedelse for hans egen, og han siterte noen av Kristi instruksjoner til sine disipler som en del av sin egen innsettelsestale til Den levendes bokstaver.

Bahá’u’lláh synes helt fra begynnelsen av å ha erkjent det fremadstrebbende og foretaksomme Vestens særskilte egenskaper. Han gjorde de mest energiske tiltak som sto i hans makt for å gjøre tidsalderens sannhet kjent for Vesten og dens ledere. Forhindret fra å overlevere sitt budskap personlig til Europa, skrev han fra et tyrkisk fengsel en felles tavle til de kristne, og en annen tavle til verdens statsoverhoder og ledende menn, men i særdeleshet til kristenhetens herskere. Han skrev også fem personlige tavler, en til tsaren, en annen til paven, en annen til dronning Victoria og to til Napoleon III. I rungende toner av makt og majestet, som om kongenes konge beordret sine

---

9 Iran

vasaller, erklærte han i disse tavler denne tidsalder for å være Guds fremste Dag og ham selv for å være herrenes Herre, Faderen som er kommet i sin største herlighet. Alt som var blitt omtalt i evangeliet, var blitt oppfylt. Jesus hadde kunngjort dette lys, og hans tegn var blitt spredt i Vesten, for at hans tilhengere på denne Dag skulle kunne vende sine ansikter mot Bahá'u'lláh.

Disse brev er virkelig et fjerntskuende forsyns erklæringer, og den katastrofe i vest som har inntruffet siden de ble skrevet, gir dem nå en tragisk og fryktelig interesse. De er av en viss lengde, men deres mening kan generelt antydes i noen få avsnitt.

I sin tavle til dronning Victoria berømmer han hennes majestet for å ha avsluttet slavehandelen og for å ha *“lagt rådslagningens tøyler i hendene til folkets representanter”*. Men de som trådte inn i forsamlingen, skulle gjøre det i en ånd av bønn til Gud og i forvalterånd for menneskehetens beste interesser. Den menneskelige rase var et hele og skulle bli betraktet som det menneskelige legeme som var hjemsøkt av alvorlige lidelser, skjønt det var skapt fullkomment. Den hvilte i hendene på herskere som var så fordrukne av sin egen stolthet at de ikke kunne se sine egne beste interesser, langt mindre gjenkjenne denne mektige åpenbaring. Det eneste virkelige legemiddel for verdens sykdommer, var foreningen av alle dens folk i én allmenn Sak, én felles tro. Dette kunne bare oppnås gjennom en guddommelig lege. Han oppfordret dronningen til å sikre fred, å være rettferdig og hensynsfull mot sine undersåtter, å unngå overdreven skattlegging, å få i stand en internasjonal forening for reduksjon av krigsmateriell og om alle nasjoners felles motstand mot enhver aggressiv makt.

Hans tavle til paven inneholder en følelsesladet, kjærlig oppfordring til de kristne om at de vil gjenkjenne denne Guds lovede Dag, at de vil tre frem inn i dens lys og hylle sin Herre og stige inn i riket i hans navn. De ble skapt for lyset, og han liker ikke å se dem i mørke. Kristus rensset verden med kjærlighet og med ånden, slik at den på denne Dag vil være i stand til å motta livet ved den barmhjertiges hender. Dette er Faderens komme som Jesaja talte om. Den lære han nå åpenbarer, er den som Kristus holdt tilbake da han sa: “Ennå har jeg mye å si dere, men dere kan ikke bære det nå.” Han befaler paven å gripe Livets kalk og drikke av den og “så tilby den til slike som vender seg mot den blant folk fra alle trosretninger”.

Tavlen til Alexander II er et svar på en bønn rettet av tsaren til sin Herre og en anerkjennelse av den vennlighet tsarens ambassadør viste Bahá'u'lláh da han var i fengsel og i lenker. Han understreker denne åpenbarings enestående storhet for tsaren, forteller ham hvordan profeten har gjennomgått tusen ulykker for verdens frelse, og blir truet av menneskene med døden, idet han har brakt dem liv. Han ber ham om å blottlegge denne urettferdighet og i kjærlighet til Gud og Guds herredømme tilby seg selv som en løsepenge på Guds sti. Ingen skade vil ramme ham, og han vil få en belønning i denne verden og den neste. Den konge som gir sitt hjerte til sin Herre, har en stor, stor velsignelse i vente.

I sine to tavler til Napoleon III understreker Bahá'u'lláh for keiseren menneskehetens enhet. Dens sykdommer vil ikke bli helbredet uten at nasjonene oppgir jakten på sine særinteresser og enes og forener seg i en felles lydighet mot Guds plan. Den menneskelige rase bør være som ett legeme og én sjel. I denne tidsalder krever Gud en langt større grad av tro fra hvert eneste menneske enn verden noensinne tidligere har evnet. Alle blir befalt å under vise i sannheten og å arbeide for Guds Sak, men ingen vil yte gode resultater i denne tjeneste, uten at han først lutrer og foredler sin egen karakter.

Bahá'u'lláh befaler forsamlingen av munkes om ikke å avsondre seg, men blande seg i menneskenes liv og gifte seg. Gud kaller menneskene til seg i denne tidsalder, og enhver teologi som tar sine egne teser som sannhetens standard og vender seg bort fra ham, blir berøvet verdi og virkning.

Han er kommet for å fornye og forene hele menneskeheten i ren gjerning og sannhet, og han vil samle dem ved sin gavmildhets ene bord. La keiseren påkalle hans navn og erklære hans sannhet for menneskene.

Alvorlige advarsler og åpne og underforståtte trusler finnes i alle disse tavler, hvis kongene ikke anerkjenner manifestasjonen og adlyder hans bud, særlig i denne til Napoleon III. Den felles tavle rettet til alle konger er imidlertid strengere og mer truende enn de andre. Bahá'u'lláh advarer herskerne om at hvis de ikke behandler de fattige blant dem som noe som er betrodd av Gud i deres varetekt, hvis de ikke opprettholder den største rettferdighet, hvis de ikke bilegger sine uoverensstemmelser, fjerner de uenigheter som skiller dem og reduserer sin krigsutrustning og følger de andre råd som nå er gitt dem av profeten, "vil guddommelig straff ramme dere fra alle kanter, og hans

rettferdighets dom skal avsies over dere. På den dag skal dere ikke ha noen myndighet til å motstå ham, og dere skal erkjenne deres egen maktesløshet. Ha barmhjertighet med dere selv og de som er under dere.”

Mange århundrer tidligere hadde Kristus grått over den by hvis barn hadde oversett hans besøk og avslått hans beskyttelse. Nå, ved hans andre komme, skjedde det samme igjen. Men de som nedkalte Guds vrede over seg selv, var ikke medlemmer av en nasjon, men av en hel verden.

Før han gikk bort, kunngjorde Bahá'u'lláh: “Timen nærmer seg da den største omveltning vil ha vist seg.” Og igjen: “Tiden for tilintetgjørelse av verden og dens folk er kommet.”

Mer enn førti år etter utsendelsen av disse tavler, ble ‘Abdu’l-Bahá, profetens sønn og hans tros utpekte eksempel, endelig løslatt fra fengsel av ungtyrkerne, og han gjennomførte en tre års reise i Europa og Amerika. Han var sørgmodig over mange av de ting han så og kjente til den skjebne som nasjonenes likegyldighet fremskyndet. Likevel var han sparsom med fordømmelse, bebreidelser og kritikk. Med oppmuntrende ord og uforbeholden kjærlighet oppfordret han sine tilhørere til fast heltemodig handling. Han talte meget om det åndelige og sosiale mål som var satt av Gud for denne opplyste tidsalder: Den største fred. I sin glede, i sin sinnsro, i sin kjærlighet til alle, i sin visdom, sin styrke og besluttsomhet og ytterste underdanighet for Gud, fremsto han selv som legemliggjørelsen av denne freds ånd. Selve hans nærvær brakte mottakelige sjeler i berøring med en tilstand av væren som de kanskje hadde hørt om, men som ingen av dem noen gang hadde kjent. I løpet av mange måneder med misjoneringsarbeid, klargjorde han de moralske og åndelige forhold som vil muliggjøre Den største fred, og utdypet i mange taler de praktiske midler som skulle til for å nå den. I Wilmette i De forente stater, ved Michigansjøens bredder, la han ned grunnsteinen for Vestens første bahá’í-tempel, og rundt dette vil det bli reist bygninger viet sosiale, humanitære, utdanningsmessige og vitenskapelige formål, og det hele vil bli som ett system viet Guds ære og tjeneste for menneskene. I Amerika så han også den spede begynnelse av byggingen av Bahá'u'lláhs administrative orden.

Men allmennhetens gjensvar var ikke nok til å demme opp for det tidevann som strømmet mot krig. Før han forlot De forente stater, forutsa ‘Abdu’l-Bahá utbruddet av krigshandlinger i løpet av to år.

Da det til sist ble sluttet fred, erklærte han at Folkeforbundet slik det var sammensatt, ikke kunne hindre krig. Før han gikk bort i 1921, bekjentgjorde han utbruddet av nok en krig, voldsommere enn den forrige, til sine tilhengere.

Ved inngangen til det andre bahá'í-århundre, synes det for mange som om menneskeheten driver i et skip uten ror på et stormfullt og uutforsket hav. Men for bahá'íene er en annen visjon åpenbart. De hindringer som menneskene sperret sin fremgangs sti med, blir revet ned. Menneskelig hovmod blir fornedret, menneskelig visdom latterliggjort. Nasjonalismens anarki og sekularismens utilstrekkelighet blir grundig avdekket.

Langsamt løftes fremtidens slør. Uansett hvilken vei tenksomme mennesker skuer, ser de foran seg en veiledende sannhet, et ledende prinsipp som Bahá'u'lláh ga for lenge siden og som menneskene avlo. Summen og essensen av dagens beste sinns beste håp er samlet i en slik enkel uttalelse som 'Abdu'l-Bahás "Tolv punkter".

1. Fordomsfri søken etter sannheten.
2. Menneskehetens enhet.
3. Religion som årsak til kjærlighet og harmoni.
4. Religion og vitenskap hånd i hånd.
5. Universell fred.
6. Et internasjonalt språk.
7. Utdanning for alle.
8. Like muligheter for begge kjønn.
9. Rettferdighet for alle.
10. Arbeid for alle.
11. Opphevelse av ytterliggående fattigdom og rikdom.
12. Den hellige ånd som grunnleggende drivkraft i livet.

Den uendelige, sammensatte, vanskelige oppgave å forene alle folkeslag, er fremlagt i sin helhet og innerste enkelhet av 'Abdu'l-Bahá i sju slående setninger.

1. Enhet på det politiske område.
2. Enhet i tanke i verdens foretagender.

3. Frihetens enhet.
4. Enhet i religion.
5. Enhet blant nasjonene.
6. Enhet mellom rasene.
7. Enhet i språk.

Bahá'íene har faktisk allerede begynt å bygge det redskap som er bestemt til å være Den største freds modell og kjerne. Den administrative orden er like enkel som den er dypsindig uttenkt, og den kan bare bli ledet av dem hvis liv er opplivet av kjærlighet til og frykt for Gud. Det er et system der slike motsetninger som enhet og allsidighet, det praktiske og det åndelige, individets rettigheter og samfunnets rettigheter er fullkomment balansert, ikke ved å gjøre kompromiss, men gjennom åpenbaringen av en indre harmoni. De som har erfaring med å iverksette denne orden, bevitner at den fortoner seg for dem som et menneskelig legeme, skapt for å uttrykke dets indre sjel.

Ved sjøkanten i Wilmette står det fullførte lovprisningstempel, et tegn på Den største freds ånd og på Guds stråleglans som har steget ned for å bo blant menneskene. Templets vegger er gjennomskinnelige, laget av et åpent flettverk, hugget som i skulpturformet stein og innrammet av glass. Alle tenkelige symboler på lys er vevd sammen i dette mønster, solens og månens og stjernebildenes lys, de åndelige himlers lys, foldet ut av dagens og gårsdagens store åpenbarere, korset i ulike former, halvmånen og den nikantete stjerne (symbol for bahá'í-troen). Intet mørke trenger inn i templet på noe tidspunkt. Om dagen er det opplyst av solens stråler som strømmer inn fra alle kanter gjennom de nydelig perforerte vegger, og om natten er det kunstig opplyst, og dets utsmykkete form er avtegnert med lys mot mørket. Fra hvilken kant den besøkende enn nærmer seg, viser templets hevede form seg som en ånd av tilbedelse, og sett ovenfra likner det en nikantet stjerne som er kommet ned fra himmelen for å finne sitt hvilested på jorden.

Men for å lede folkeslagene inn i Det lovede land, for å åndeliggjøre menneskeheten, for å oppnå Den største fred, venter verden på at dem som kongenes konge har kalt til denne oppgave, skal reise seg, de kristne og Vestens kirker.

“Sannelig, Kristus sa: ‘Kom, så vil jeg gjøre dere til menneskefiskere’ og i dag sier vi ‘Kom, så vil vi gjøre dere til verdens opplivere’ ... Se! Dette er nådens dag! Kom, slik at jeg kan gjøre dere til konger av mitt rikes kongerike. Hvis dere adlyder meg, vil dere se det som vi har lovet dere, og jeg vil gjøre dere til min sjels venner i min storhets rike og min skjønnhets ledsagere i min makts himmel til evig tid.”

G. Townsend

Forord

DEN 23. MAI I dette lovende år (1944 – utgivelsesåret for Da Gud var her) vil bahá'í-verdenen feire hundreårsdagen for grunnleggelsen av Bahá'u'lláhs tro. Den vil på samme tid minnes hundreårsdagen for bábí-ordningens begynnelse, starten på bahá'í-æraen, innledningen på bahá'í-syklusen og 'Abdu'l-Bahás fødsel. Den vidtrekkende betydning av denne tros utviklingsmuligheter, som savner sidestykke i verdens åndelige historie, og som markerer høydepunktet i en altomfattende profetisk syklus, ryster vår forestillingsevne. I tidens fylde vil troen kaste en stråleglans fra tusenårsrikets herlighet, som vil blende våre øyne. Vi evner ikke å måle storheten av den glans som troens opphavsmann vil fortsette å kaste over rekken av profeter som er forutbestemt til å fremstå etter ham.

Allerede i løpet av knapt ett århundre har de gåtefulle prosesser som er frembrakt av troens skapende ånd, forårsaket omveltninger i samfunnet som intet sinn kan lodde dybden av. Troen gjennomgikk selv en inkubasjonsperiode i løpet av sin første tid, og har gjennom fremveksten av sitt gradvis fastere utformede system, satt i gang en gjæring i menneskehetens alminnelige liv med sikte på å ryste selve grunnvollen for et samfunn i uorden, å rense dets hjerteblod, å reorientere og gjenoppbygge dets institusjoner og forme dets endelige skjebne.

Det årvåkne øye eller det fordomsfrie sinn er kjent med de tegn og varsler som bebuder fødselen, og som ledsager fremveksten av Bahá'u'lláhs tro. Hva annet kan det tilskrive denne skrekkelige, globale omveltning og dens medfølgende ødeleggelse, elendighet og frykt, om det ikke skulle være at hans spirende verdensorden er i ferd med å bryte frem, en verdensorden som

han selv utvetydig har forkynt har “*forstyrret verdens likevekt og fullstendig omveltet dens ordnede liv*”? Hvilken virksom kraft kan denne illevarslende krises opprinnelse tilskrives, om ikke den uimotståelige utbredelse av den verdensrystende, verdensbestyrkende og verdensforløsende ånd, som Báb har forsikret “*vibrerer i alle skapte tings innerste vesen*”, uforståelig for menneskene, og vel uovertruffen i menneskeslektens skrevne historie? Vi kan lett gjenkjenne tegnene på en tidsalders fødselsveer i dagens samfunns krampetrekninger, i mennesketankenes avsindige verdensomspennende utbrudd, i de voldsomme motsetningsforhold som oppflammer raser, trosretninger og klasser, i nasjoners forlis, i kongers fall, i keiserdømmers oppdeling, i dynastiers undergang, i geistlige hierarkiers sammenbrudd, i hevdvunne institusjoners oppløsning, i hensmuldringen av verdslige, så vel som religiøse bånd som så lenge holdt menneskerasens medlemmer sammen. Alle disse gir seg til kjenne med stadig større styrke etter utbruddet av første verdenskrig, umiddelbart før Bahá'u'llahs tros formingstid første år. Vi gjenkjenner tegnene på en tidsalders fødselsveer, en tidsalder som har holdt stand mot hans åpenbarings trykk, som har oversett hans kallen, og som nå strever med å forløse sin byrde, som en direkte følge av den impuls den ble gitt gjennom hans ånds skapende, rensende og omformende innflytelse.

I anledning av en så betydningsfull minnemarkering, er det min hensikt i de påfølgende sider å forsøke å gi en oversikt over de enestående hendelser i det århundre som har sett denne ånd komme brått inn i verden, så vel som de første stadier i dens påfølgende virkeliggjøring i et system som må utvikle seg til en orden som er ment å skulle favne hele menneskeheten, og være i stand til å oppfylle den høye bestemmelse som venter menneskene på denne planet. Jeg skal forsøke å sette i riktig perspektiv de hendelser som hundre års forløp har rullet ut for våre øyne, til tross for den relativt korte tid som skiller oss fra dem, hendelser som er uovertrufne både i herlighet og motgang. Jeg skal forsøke, om enn ganske flyktig, å fremstille disse skjellsettende hendelser og sette dem i sammenheng med hverandre. Disse hendelser har umerkelig og nådeløst forvandlet et annerledes troende og tilsynelatende uanselig sideskudd av shí'ah-isláms ithaná-'ashariyyih-sekts shaykhí-skole¹⁰ til en verdensreligion, foran øynene på fordervede, likegyldige eller fiendtlige generasjoner.

10 Skole grunnlagt av shaykh Aḥmad.

Dens tallrike tilhengere er organisk og uløselig forenet. Dens lys har spredt seg over jorden, helt til Island i nord og Magellan-øyene i sør. Dens utløpere har spredt seg til hele seksti land i verden. Dens litteratur er blitt oversatt til hele førti språk. Dens verdier på de fem kontinenter beløper seg allerede til flere millioner dollar, det være seg lokalt, nasjonalt eller internasjonalt. Dens valgte organer er blitt offisielt juridisk anerkjent av regjeringer i Østen og Vesten. Dens tilhengere er rekruttert fra menneskehetens mange raser og store religioner. Dens representanter finnes i hundrevis av byer både i Persia og De forente stater. Kongelige har ved gjentatte anledninger offentlig vitnet om dens sannhet. Dens fiender har kunngjort og tilkjennegitt dens uavhengige status, både i dens religiøse opphavs rekker og i den arabiske og den muslimske verdens ledende sentre. Dens krav i realiteten er blitt anerkjent, noe som gjør at den kan rangeres som den fjerde religion i et land hvor dens åndelige verdenssenter er blitt opprettet, og som på samme tid er kristendommens hjerte, det jødiske folks helligste gravmæle og isláms helligste sted, bortsett fra selve Mekka.

Det er ikke min hensikt, og situasjonen krever heller ikke det, å skrive detaljert om bahá'í-troens siste hundre års historie, ei heller har jeg noen intensjon om å spore kildene til en så mektig bevegelse, eller å skildre forholdene på den tid den ble dannet, eller å undersøke egenarten av den religion den har sitt utspring fra, eller å anslå hvilken virkning dens innflytelse har hatt på menneskehetens fremgang. Jeg skal heller nøye meg med en oversikt over de fremtredende trekk ved dens fødsel og fremvekst, så vel som de første stadier i grunnleggelsen av dens administrative institusjoner, institusjoner som må betraktes som kjernen av og budbringeren for den verdensorden som på denne tid må virkeliggjøre Guds tros sjel, gjennomføre dens lover og oppfylle dens hensikt.

Mens vi betrakter det panorama som hundre års omveltninger utbrer for vårt blikk, vil det heller ikke være min hensikt å overse at tilsynelatende tilbakeslag stadig flettes sammen med åpenbare seire, og det uransakelige forsyns hånd har valgt å forme troens mønster fra dens tidligste dager ut fra dette. Jeg vil heller ikke undervurdere de ulykker som så ofte har vist seg å være opptakten til nye seire, som i sin tur har stimulert dens vekst og befestet dens tidligere oppnåelser. De første hundre år av dens utviklingshistorie

løser seg sannelig opp i en rekke indre og ytre kriser av varierende intensitet, ødeleggende i sin umiddelbare effekt, men hver og en av dem forløser på mystisk vis et tilsvarende mål av guddommelig kraft, som dermed gir dens utvikling en frisk impuls, og denne videre utvikling skaper i sin tur en enda alvorligere ulykke som så følges av en enda rausere utstrømning av himmelsk nåde, som setter dens forsvarere i stand til å fremskynde sin marsj og vinne enda mer overbevisende seire i dens tjeneste.

I sin enkleste fremstilling kan bahá'í-æraens første århundre sies å omfatte den heroiske, den primitive, den apostoliske tidsalder av Bahá'u'lláhs tro, og også de innledende stadier av formingstiden, overgangstiden, jerntiden som skal bli vitne til at skaperkreftene frigitt av hans åpenbaring skal utkrystallisere seg og ta form. De første åtti år av dette århundre kan grovt sett sies å ha dekket den første tidsalders hele periode, mens de siste to årtier kan sies å bære vitnesbyrd om den andre. Den første begynner med Bábs erklæring, omfatter Bahá'u'lláhs livskall og avsluttes med 'Abdu'l-Bahás bortgang. Den sistnevnte er innledet av hans testament, som definerer dens karakter og legger dens grunnlag.

De hundre år vi gransker, kan derfor betraktes som fire forskjellige perioder av ulik varighet, hver av særskilt viktighet og av umåtelig og virkelig uvurderlig betydning. Disse fire perioder er nært knyttet til hverandre og utgjør påfølgende akter i et udelelig, fantastisk og storslått drama hvis mysterium intet intellekt kan utgrunne, hvis høydepunkt intet øye engang vagt kan skimte og hvis avslutning intet sinn på en fullgod måte kan innvarsle. Hver av disse akter dreier seg om sitt eget tema, skryter av sine egne helter, uttrykker sine egne tragedier, skildrer sine egne triumfer og gir sitt eget bidrag til gjennomføringen av ett felles, uforanderlig mål. Å fjerne noen av dem fra de andre, å atskille én universell, altomfattende åpenbarings nyere tilkjenngivelser fra dens opprinnelige hensikt som besjelet den i dens tidligste dager, vil være ensbetydende med å skamfere den struktur den hviler på, og å forderve dens sannhet og dens historie på det sørgeligste vis.

Den første periode (1844–1853) dreier seg om Bábs milde, ungdommelige og uimotståelige person, makeløs i sin saktmodighet, uforstyrrelig i sin sinnsro, betagende i sin tale, enestående i sin korte og tragiske embedstids dramatiske hendelser. Den begynner med erklæringen av hans profetiske kall,

kulminerer i hans martyrdød og ender i en sann voldsorgie av religiøst blodbad, avskyelig og fryktelig. Den kjennetegnes av ni år med voldsom og nådeløs kamp med hele Persia som skueplass, der mer enn ti tusen helter ofret sine liv og der to av Qájár-dynastiets statsoverhoder og deres ondsinnede ministre deltok, med støtte av hele det shí'ah-geistlige hierarki, av statens militære ressurser, og av massenes uforsonlige fiendskap. Den andre periode (1853–1892) henter sin inspirasjon fra Bahá'u'lláhs opphøyde skikkelse, uforlignelig hellig, veldig i hans styrkes og makts majestet, utilnærmelig i sin herlighets enestående stråleglans. Den åpner med de første bevegelser i Bahá'u'lláhs sjel av den åpenbaring Báb hadde forutsagt, mens han var i Síyáh-Chál i Tíhrán, når sitt høydepunkt i kunngjøringen av denne åpenbaring til jordens konger og geistlige ledere, og avslutter med dens opphavsmanns bortgang i nærheten av fengselsbyen 'Akká. Den spenner over trettini år med sammenhengende, enestående og overveldende åpenbaring, er preget av troens utbredelse til nabolandene Tyrkia, Russland, 'Iráq, Syria, Egypt og India, og kjennetegnes av en tilsvarende økende fiendtlighet, tilkjennegitt ved de forente angrep som sháhen av Persia og sul'tánen av Tyrkia iverksatte, Østens to mektigste herskere, og også av shí'ah- og sunni-isláms presteordeners motstand. Den tredje periode (1892–1921) dreier seg om 'Abdu'l-Bahás livfulle personlighet, mystisk i sitt innerste vesen, enestående i sin stilling, forbløffende kraftfull både i sitt vinnende vesen og i sin karakterstyrke. Den begynner med kunngjøringen av Bahá'u'lláhs Pakt, et dokument uten sidestykke i noen tidligere religionshistorie, oppnår sitt høydepunkt da Paktens midtpunkt ettertrykkelig fastslår den enestående karakter og den vidtrekkende betydning av dette dokument mens han er i Paktens by, og den avsluttes med hans bortgang og jordfestelsen av hans levninger på Karmelfjellet. Den vil gå inn i historien som en periode på nesten tretti år, der tragediene og seirene er blitt så sammenvevd at de på ett tidspunkt har formørket Paktens himmellys og på et annet tidspunkt har øst ut dets lys over det europeiske kontinent og så langt av gårde som til Australasia, Det fjerne østen og det nordamerikanske kontinent. Drivkraften for den fjerde periode (1921–1944) er kreftene som stråler ut fra 'Abdu'l-Bahás testament, Bahá'u'lláhs nye verdensordens stiftelsesdokument, det avkom som stammer fra det mystiske samkvem mellom ham som er Guds lovs kilde og denne lovs redskaps og fortolkers sinn. Begynnelsen av denne fjerde, denne

siste periode av det første bahá'í-århundre, sammenfaller med bahá'í-æraens formingstids fødsel, med grunnleggelsen av Bahá'u'lláhs tros administrative orden, et system som på samme tid er innvarsleren av, kjernen av og mønsteret for hans verdensorden. Denne periode som dekker de første tjuetre år av formingstiden, er allerede blitt fremhevet av et utbrudd av ytterligere fiendskap av et annet slag, som på den ene side øker troens utbredelses hastighet over et enda større område av jordens fem kontinenter, og på den annen side resulterer i frigivelsen av og anerkjennelsen av flere samfunns uavhengige status innen dens område.

Disse fire perioder må ikke bare betraktes som bestanddeler, som uatskilkelige deler av et enormt hele, men som progressive stadier av én utviklingsprosess, enorm, stødig og uimotståelig. For idet vi betrakter hele bredden av en hundreårig tros virke utfoldet foran oss, kommer vi ikke utenom den slutning at disse perioders hendelser viser umiskjennelige tegn på en langsom modningsprosess, en velordnet utvikling, en indre befestelse, en ytre utbredelse, en gradvis frigjøring fra den religiøse rettroenhetens lenker og en tilsvarende reduksjon av sivile lovmessige hindringer og begrensninger, uavhengig av hvilken retning vi betrakter denne kolossale scene fra.

Når vi betrakter disse perioder i bahá'í-historien som elementer i en helhet, legger vi merke til rekken av hendelser som fremgangsrikt erklærer en forløpers tilsynekomst, et livskall til én som forløperen hadde lovet skulle komme, opprettelsen av en Pakt gjennom den lovedes egen direkte myndighet, og til sist fødselen av et system som er det barn som både springer ut fra Paktens opphavsmann og dens utpekte midtpunkt. Vi iakttar hvordan Báb, forløperen, forkynner den forestående innledning av en guddommelig unnfanget orden, hvordan Bahá'u'lláh, den lovede, utformet dens lover og forordninger, hvordan 'Abdu'l-Bahá, det utpekte midtpunkt, skisserte dens karaktertrekk og hvordan den nåværende generasjon av dens tilhengere har begynt å reise dens institusjoners rammeverk. Gjennom disse perioder iakttar vi troens nyfødte lys utbre seg fra sin vugge, østover til India og Det fjerne østen, vestover til naboområdet 'Iráq, Tyrkia, Russland og Egypt, reise så langt som til det nordamerikanske kontinent, for så å opplyse Europas største land, og på et senere tidspunkt innhulle Australia og New Zealand i sin utstråling, opplyse utkanten av Arktis og til sist sette Mellom- og Sør-Amerikas

horisonter i brann. Vi er vitne til en lignende økning i mangfoldet av elementer innen troens fellesskap. I den første periode av sin historie var disse begrenset til en halvsynlig gruppe av tilhengere for det meste rekruttert fra rekkene av *shí'ah*-Persias masser, og har siden utvidet seg til et brorskap som representerer de ledende religiøse systemer i verden, fra nesten enhver samfunnsklasse og hudfarge, fra den laveste arbeider og bonde til de kongelige selv. Vi legger merke til en tilsvarende utvikling i omfanget av dens litteratur, en litteratur som først var begrenset til en rekke raskt nedskrevne, ofte forvanskede og i hemmelighet sirkulerte manuskripter som ble lest i smug, og som ofte ble tilintetgjort og noen ganger til og med spist av en fredløs sekts terroriserte medlemmer, og som i løpet av ett århundre har vokst til tallrike utgaver som omfatter titusener av trykte bind i ulike skriftsystemer og på hele førti språk, noen fint utformet, andre rikt illustrert, alle metodisk og energisk utbredt gjennom kraften av verdensomspennende, solid opprettede og spesielt organiserte komiteer og råd. Vi merker oss en like tydelig utvikling når det gjelder troens læresetninger. Til å begynne med var disse med overlegg urokkelige, sammensatte og strenge, og deretter ble de omarbeidet, utvidet og gjort friere under den etterfølgende religionsordning, og senere utdypet, bekreftet og forsterket av en utpekt fortolker, og til sist systematisert og allment tilpasset både individer og institusjoner. Vi kan finne en like tydelig gradvis endring i dens motstands særpreg, en motstand som først ble tent i *shí'ah*-isláms bryst, og som på et senere tidspunkt skjøt fart med forvisningen av Bahá'u'lláh til den tyrkiske sultáns territorium og de påfølgende fiendtligheter fra det mektigere sunni-hierarkiet og dets kalif, overhodet for det store flertall av Muhammeds tilhengere. Gjennom fremveksten av en guddommelig fastsatt orden i det kristne Vesten og dens første innflytelse på sivile og geistlige institusjoner, kan denne motstand nå med rette sies å innbefatte etablerte regjeringer og systemer knyttet til kristendommens eldste og dypest forankrede prestehierarkier blant sine støttespillere. Gjennom en stadig voksende fiendtlighets dis kan vi på samme tid erkjenne den smertefulle og likevel vedvarende fremgang i visse samfunn innen dens område, gjennom stadier av mørke, fordømmelse, frigjøring og anerkjennelse, stadier som gjennom påfølgende århundrer nødvendigvis må kulminere i troens befestelse og i grunnleggelsen av det verdensomspennende bahá'í-samvelde, på høyden av

dens makt og myndighet. Vi kan likeledes skjelne en like vesentlig fremvekst av dens institusjoner, enten som administrative sentre og tilbedelsessteder, institusjoner som var hemmelige og fordekte i sin tidligste begynnelse, som umerkelig vokste frem og inn i den offentlige anerkjennelses fulle dagslys, som var lovformelig beskyttet, beriket av fromme donasjoner, til å begynne med opphøyet av oppførelsen av templet i 'Ishqábád¹¹, det første bahá'í tilbedelseshus, og i nyere tid udødeliggjort gjennom oppføring av Vestens moder-tempel, forløperen for en guddommelig og langsomt modnende sivilisasjon. Og endelig kan vi sågar være vitner til den betydelige forbedring når det gjelder forholdene knyttet til dens hengivne tilhengers pilegrimsreiser til de innviede gravmæler ved dens verdenssenter, pilegrimsreiser som opprinnelig var slitsomme, farlige og omstendelig lange og ofte foretatt til fots, som noen ganger endte i skuffelse og var begrenset til en håndfull plagede tilhengere fra Østen. Under stadig bedre sikkerhets- og bekvemmelighetsforhold, tiltrakk de seg gradvis et stadig økende antall nyomvendte som kom sammen fra de fire verdenshjørner, og kulminerte i det allment kjente, men likevel så feilslåtte besøk av en edel dronning, som ifølge hennes eget skrevne utsagn ble tvunget til å styre sine skritt bort og gi avkall på en så kostelig gaves privilegium, på selve terskelen til hennes hjertes attrå by.

---

11 Asjkhabad

INNHold

INNLEDNING	III
FORORD	XIII

FØRSTE PERIODE

BÁBS EMBETSTID 1844 – 1853

1. BÁBÍ-ÅPENBARINGENS FØDSEL	2
Erklæring av Bábs misjon – Innmelding av Den Levendes Bokstaver – Bábs pilegrimsreise til Mekka – Bábs arrestasjon og avreise til Isfáhán – Bábs opphold i Isfáhán.	
2. BÁBS FANGENSKAP I ÁDHIRBÁYJÁN	17
Betydning av hans fangenskap – Hans innesperring i Máh-Kú og Chihríq – Hans forhør i Tabríz – Hans skrifter – Hans Pakt – Konferansen i Badasht.	
3. OPPSTAND I MÁZINDARÁN, NAYRÍZ OG ZANJÁN	35
Høydepunkter i Mázindarán-oppstanden – Fremstående trekk ved Nayríz-oppstanden – Episoder forbundet med Zanján-oppstanden – De sju martyrene i Tíhrán.	
4. BÁBS HENRETTELSE	49
Begivenheter forut for hans død – Omstendigheter forbundet med hans martyrdød – Hyllest ytt til hans minne – Parallell mellom hans misjon og den til Jesus Kristus – Betydning av hans misjon.	
5. ATTENTATET MOT SHÁHENS LIV OG FØLGENE AV DETTE	61
Omstendigheter forbundet med angrepet på Náşiri'd-Dín sháh – Massakre på bábiene i Tíhrán – Rolle spilt av Bahá'u'lláh i løpet av Bábs embetstid – Hans arrestasjon og fengsling i Síyáh-Chál – Táhirihs arrestasjon og martyrdød – Henrettelse av fremstående disipler av Báb – Hyllest ytt til bábienes heltemot – Skjebne til forfølgerne av Báb og hans disipler.	

ANDRE PERIODE

BAHÁ'U'LLÁHS EMBETSTID 1853 – 1892

6. BAHÁ'Í-ÅPENBARINGENS FØDSEL 88
Betydning av Bahá'u'lláhs åpenbaring – Omstendigheter forbundet med dens fødsel.
7. BAHÁ'U'LLÁHS FORVISNING TIL 'IRÁQ 103
Hans løslatelse fra Síyáh-Chál og avreise til Baghdád – Betydning av hans forvisning – Hans opphold i Baghdád forut for hans tilbaketrekking til Kurdistán – Hans to års tilbaketrekning til Kurdistán.
8. BAHÁ'U'LLÁHS FORVISNING TIL 'IRÁQ (fortsettelse) 126
Forhøyelse av bábí-samfunnets prestisje – Reformering av samfunnets moral – Økende anerkjennelse av stillingen som Bahá'u'lláh innehadde – Utbredelse av bábí-litteratur – Troens fienders skuffelse – Bahá'u'lláhs avreise fra Baghdád.
9. BAHÁ'U'LLÁHS MISJONSERKLÆRING OG HANS REISE TIL KONSTANTINOPEL 150
Betydning av hans erklæring – Hans avreise fra Riḍvân-hagen – Begivenheter forbundet med hans reise – Hans opphold i Konstantinopel.
10. MÍRZÁ YAḤYÁS OPPRØR OG KUNNGJØRINGEN AV BAHÁ'U'LLÁHS MISJON I ADRIANOPEL 162
Mírzá Yahyás avvisning av Bahá'u'lláhs misjon – Kunngjøring av Bahá'u'lláhs budskap – Hans forvisning til 'Akká.
11. BAHÁ'U'LLÁHS FENGSLING I 'AKKÁ 183
Betydning av hans forvisning til Det hellige land – Påkjenninger i løpet av de første årene av hans innesperring – Gradvis lemping av restriksjonene han var pålagt.
12. BAHÁ'U'LLÁHS FENGSLING I 'AKKÁ (fortsettelse) 197
Ferske utbrudd av forfølgelse i Persia – Fortsettelse av kunngjøringen av hans misjon i Adrianopel – Åpenbaring av bahá'í-religionsordningens lover og forordninger – Redegjøring av fundamentale prinsipper som ligger til grunn for bahá'í-åpenbaringen.
13. BAHÁ'U'LLÁHS BORTGANG 221
Omstendigheter forbundet med hans bortgang – Troens fienders skjebne i løpet av hans embetstid.

TREDJE PERIODE

‘ABDU’L-BAHÁS EMBETSTID 1892 – 1921

14. BAHÁ’U’LLÁHS PAKT 236
Dens betydning – Hans Pakts Boks fremtredende trekk – Rolle spilt av ‘Abdu’l-Bahá under hans fars embetstid.
15. MÍRZÁ MUḤAMMAD-‘ALÍS OPPRØR 244
Beskyldninger frembrakt mot ‘Abdu’l-Bahá av paktbryterne – Oppførselen til mírzá Muḥammad ‘Alí og hans medsammensvorne – Henvisninger til paktbryterne ved Bahá’u’lláh og ‘Abdu’l-Bahá.
16. TROENS FREMVEKST OG BEFESTELSE I VESTEN 252
Henvisninger i bahá’í hellige skrifter til Vesten og dets fremtidige betydning – Ankomst av de første vestlige pilegrimer i ‘Akká - Troens tidlige utvikling i Nord-Amerika.
17. NY FENGLING FOR ‘ABDU’L-BAHÁ 264
Paktbryternes renkespill – En undersøkelseskomisjon utpekt av sultán ‘Abdu’l-Ḥamíd – ‘Abdu’l-Bahás aktiviteter under hans fengsling – Undersøkelser og tilbakekalling av kommisjonen – Utbrudd av ungtyrkernes revolusjon og løslatelse av ‘Abdu’l-Bahá.
18. GRAVLEGGINGEN AV BÁBS LEVNINGER PÅ KARMELFJELLET 274
Skjult oppbevaring av levningene og deres siste transport til Det hellige land – Begravelse av levningene ved ‘Abdu’l-Bahá.
19. ‘ABDU’L-BAHÁS REISER I EUROPA OG AMERIKA 280
Hans besøk (fl.) til Egypt – Hans reiser til Europa – Hans opphold i Amerikas forente Stater (USA) – Høydepunktene på hans reiser.
20. TROENS VEKST OG UTBREDELSE I ØST OG VEST 297
Fornyet forfølgelse i Persia – Oppføring av det første mashriqu’l-adḥkár i “Ishqábád – Konsolidering av troen i Østen, i Europa og på det nordamerikanske kontinent – Krigen 1914-1918 og dets virkning på troens senter – Utvidelse av bahá’í-aktiviteter og åpning av det australske kontinent.
21. ‘ABDU’L-BAHÁS BORTGANG 311
Begivenheter forut for hans bortgang – Hans begravelse – Betydning av hans embetstid – Fiendenes skjebne under hans embetstid.

FJERDE PERIODE:

INNLEDNINGEN AV BAHÁ'Í- TROENS FORMINGSTID 1921 – 1944

22. DEN ADMINISTRATIVE ORDENS FREMVEKST OG GRUNNLEGGELSE 326
Dens opphav – Formingsperiodens karakter – Den administrative ordens natur – Angrep (fl.) på Den administrative orden – Trekk ved 'Abdu'l-Bahás Vilje og testamente – Den administrative ordens begynnelse – Lokale råd – Nasjonale råd – Nasjonale komiteer – Bahá'í konstitusjoner (vedtekter) – Inkorporering av bahá'í-råd – Bahá'í-donasjoner/fond – Institusjonen Ḥaẓíratu'l-Quds – Sommerskoler – Ungdom og andre aktiviteter – Kontakt opprettet med humanitære organisasjoner og regjeringsmyndigheter – Konsolidering av bahá'í-institusjoner i Det hellige land – Oppførelse av mashríqu'l-adhkár i Wilmette, Illinois.
23. ANGREP PÅ BAHÁ'Í-INSTITUSJONER 358
Paktbryternes bemektigelse av nøklene til Bahá'u'lláhs gravkammer – Shíahenes bemektigelse av Bahá'u'lláhs hus i Baghdád – Forfølgelse av troen og undertrykkelse av dens institusjoner i Russland – Representative foranstaltninger mot bahá'í-institusjoner i Tyskland – Restriksjoner pålagt bahá'í-institusjoner i Persia.
24. FRIGJØRING OG ANERKJENNELSE AV TROEN OG DENS INSTITUSJONER 368
Troens formelle atskillelse fra islam i Egypt – Anerkjennelse av troens uavhengige status ved dets verdenssenter – Bekreftelse av troens uavhengighet ved dets følgesvenner i Persia – Offisiell anerkjennelse av bahá'í administrative institusjoner i Amerikas forente stater (USA).
25. INTERNASJONAL UTVIDELSE AV UNDERVISNINGSAKTIVITETER 381
Utvidelse av troens grenser – Utbredelse av bahá'í-litteratur – Martha Roots verdensomspennende undervisningsaktiviteter – Omvendelse av dronning Marie av Romania – Utførelse av Sjuårsplanen ved det amerikanske bahá'í-samfunn.
- TILBAKEBLIKK OG FREMTIDSPERSPEKTIV 407

FØRSTE PERIODE

Bábs embetstid

1844–1853

KAPITTEL 1

Bábí-åpenbaringens fødsel

DEN 23. MAI 1844 signaliserer begynnelsen på den mest turbulente perioden i bahá'í-æraens heroiske tidsalder, en tidsalder som markerer åpningen av den mest ærerike epoken i den største syklus som menneskehetens åndelige historie har vært vitne til så langt. Et tidsrom på ni korte år utgjør lengden av denne mest spektakulære, denne mest tragiske, denne mest begivenhetsrike periode i det første bahá'í-århundre. Den ble innledet da en åpenbaring ble frembrakt, og ettertiden vil hylle dens bærer som *“Det Punkt som virkeligheten til profeter og budbringere kretser omkring”*, og den ble avrundet ved en enda mer kraftfull åpenbarings gryende bevegelse, *“hvis dag enhver profet har bekjentgjort”*, bekrefter Bahá'u'lláh selv, og som *“enhver guddommelig budbringers sjel har tørstet etter”*, og som *“Gud har prøvd hjertene til hele kretsen av sine budbringere og profeter”* gjennom. Ikke til å undres over at den udødelige historieskriver som nedtegner de hendelser som knyttet til bahá'í-åpenbaringens fødsel og fremvekst, har sett seg nødt til å bruke halvparten av sin gripende beretning til å beskrive disse hendelser som gjennom sine tragedier og heltemot i så stor grad har beriket menneskehetens religiøse krøniker over et så kort tidsrom. I sin rene dramatiske kraft, i de hurtig påfølgende betydningsfulle hendelser, i den masseødeleggelse som preget dens tilblivelse, i de mirakuløse omstendigheter rundt dens bebuders martyrdød, i de muligheter den helt fra begynnelsen var så gjennomsyret av, og i de krefter den til sist forløste, kan denne niårsperiode ganske visst regnes som enestående i hele spennet av menneskets

religiøse opplevelser. Når vi tar et overblikk over episodene i denne første akt av et sublimt drama, ser vi dets fremste helteskikkelse, Báb, stige opp lik en meteor over horisonten i Shíráz, krysse Persias mørke himmel fra sør til nord, dale med tragisk hast og gå under i et flammehav av herlighet. Vi ser hans satellitter, en galakse av gudberusede helter, stige opp over samme horisont, utstråle samme hvitglødende lys, brenne seg ut med samme hastighet og i sin tur gi nok en impuls som øker den stadig tiltagende fremdriften i Guds spirende tro.

Han som formidlet startstøtet til en slik umåtelig bevegelse, var ingen annen enn den lovede Qá'im (han som stiger opp), Şáhíbu'z-Zamán (tidsalderens herre), som ga seg selv enerett til å oppheve Koranens religionsordning i sin helhet, som betegnet seg selv som *“det første Punkt som alle skapte ting er blitt frembrakt fra ... Guds åsyn hvis herlighet aldri kan fordunkles, Guds lys hvis stråleglans aldri kan forsvinne”*. Han trådte frem blant et folkeslag som var den mest dekadente rase i den siviliserte verden, ekstremt uvitende, brutale, grusomme, gjennomsyret av fordommer, krypende underdanige overfor et prestevelde de nesten forgudet. Deres ynkelighet minnet om israelittene i Egypt i Mose dager, deres fanatisme om jødene i Jesu dager og deres fordervethet om Arabias avgudsdyrkere i Muhammeds dager. Den erkefiende som forkastet hans krav, som utfordret hans autoritet, som forfulgte hans Sak, som nesten lyktes i å slukke hans lys og som til sist ble splittet ved virkningen av hans åpenbaring, var shí'ah-presteskapet. Denne klasses medlemmer var voldsomt fanatiske, ubeskrivelig korruperte, fullstendig overlegne over massene, nidkjært opptatte av sine stillinger, og uforsonlig stemt mot alle liberale tanker, og hadde i ett tusen år påkalt den skjulte imáms navn. Deres bryst hadde glødet i påvente av hans komme, deres prekestoler hadde runget med lovprisninger av hans verdensomspennende herredømme, andektig og uopphørlig mumlet deres lepper fortsatt bønner for å fremskynde hans komme. De som vanæret sine høye embeter og gjorde seg til nyttige redskaper for gjennomføringen av fiendens planer, var ingen ringere enn Qájár-dynastiets overhoder, først den skinnhellige, sykelige og vankelmødige Muḥammad sháh, som i siste øyeblikk avlyste Bábs nært forestående hovedstadsbesøk, og dernest den unge og uerfarne Násiri'd-Dín sháh, som villig samtykket i sin fanges dødsdom. De erkekjeltringer som sluttet seg til hovedmennene bak en så ondskapsfull

sammensvergelse, var de to storvesirene *hájí*¹ *mírzá*² *Áqásí*, Muḥammad *sháhs* tilbødte veileder, en vulgær, troløs og lunefull renkesmed, og den egenmektige, blodtørstige og nådeløse *amír-nizám*³, *mírzá Taqí khán*. Den første av dem forviste Báb til *Ádhirbáyjáns*⁴ ufremkommelige fjell, og den andre ga ordre om hans død i Tabríz. Medskyldig i disse og andre ondsinnede forbrytelser var en regjering som ble støttet av en flokk late og snyltende småprins og guvernører, korruperte og inkompetente, som tviholdt på sine uredlig ervervede privilegier, og som var ytterst underdanige overfor en presteorden som var beryktet for sitt forfall. De helter som gjennom sine bragder kaster glans over oppteignelsen om denne voldsomme åndelige strid, som på en og samme tid involverte folket, geistligheten, monarken og regjeringen, var Bábts utvalgte disipler, Den levendes bokstaver, og deres ledsagere, banebryterne for den nye dag, som sto imot så mye renkespill, uvitenhet, moralsk fordervelse, grusomhet, overtro og feighet med en opphøyet, uslukkelig og ærefryktinngytende ånd, en forbausende dyp kunnskap, en veltalenhet av overveldende styrke, en fromhet uovertruffen i sin glød, en løves ville mot, en selvfornektelse så ren som hos en helgen, en besluttsomhet så fast som granitt, en visjon med en veldig spennvidde, en så stor ærbødighet overfor Profeten og hans *imámer*, at det foruroliget deres motstandere, en overbevisningsevne som forskrekket deres motparter, et trosmønster og en handlingsnorm som utfordret og drastisk endret deres landsmenns liv.

Åpningsscenen i første akt i dette store drama ble lagt til det øverste rommet i en enkel bolig som tilhørte en tekstilhandlers sønn i *Shíráz*, i et mørkt hjørne av byen. Tidspunktet var en time før solnedgang 22. mai i 1844. Deltakerne var Báb, som var en tjuefem år gammel *siyyid*⁵ av ren og hellig avstamning, og den unge *mullá*⁶ *Husayn*, den første til å tro på ham. Deres møte rett før denne samtale lot til å være helt tilfeldig. Selve samtalen varte helt til morgengry. Vertens møte med sin gjest var skjult for alle, og den sovende byen var overhode ikke klar over viktigheten av den samtale de

---

1 Ærestittel tildelt en muslim etter en vellykket pilegrimsreise (hadj) til Mekka.

2 Tittel på adelsmann eller prins

3 *Mírzá Taqí kháns* tittel

4 Aserbajdsjan

5 Tittel på etterkommer etter profeten Muhammed

6 Ærestittel om religiøse lærde

førte. Ingen nedtegnelser er blitt gitt til ettertiden om denne enestående natt, bortsett fra den ufullstendige, men høyst opplysende beretning som kom fra mullá Husayns munn.

“Jeg satt trollbundet av hans ytringer, uten tanke for tid og de som ventet på meg”, har han selv berettet, etter å ha beskrevet innholdet i spørsmål han hadde stilt sin vert og de fyllestgjørende svar han hadde fått fra ham, svar som uten skygge av tvil hadde stadfestet gyldigheten i hans krav på å være den lovede Qá’im. “Med ett kalte mu’adhdhinen⁷ de troende til morgenbønn, og det vekket meg fra den tilstand av ekstase jeg hadde falt i. Alle gleder, all ubeskrivelig herlighet som den allmektige i sin bok hadde ført opp som Paradisets folks uerstattelige eiendeler, disse lot jeg til å oppleve denne natt. Jeg tror jeg var et sted hvorom det i sannhet kan sies: *‘Der skal intet slit nå oss, og der skal ingen tretthet berøre oss.’ ‘Ingen forgjeves samtale skal de høre der, eller noen falskhet, men bare ropet: Fred! Fred!’ ‘Deres rop der inne skal være: Forherliget være du, o Gud! og deres hilsning: Fred! og avslutningen på deres rop: Priset være Gud, Herren over alle skapninger!’* Søvnens hadde sluppet tak i meg den natten. Jeg var trollbundet av musikken i stemmen som hevet og senket seg i hans messende sang. Den vokste frem mens han åpenbarte versene i Qayyúmu’l-Asmá, og antok overjordiske, flyktige harmonier mens han fremsa de bønner han åpenbarte. Ved slutten av hver bønn gjentok han dette vers: *‘Fjernt fra Herrens herlighet, den aller herligste, er det som hans skapninger bekrefter om ham! Og fred være med hans budbringere! Og lovet være Gud, Herren over alle skapninger!’*”

“Denne åpenbaring”, har mullá Husayn videre vitnet om, “som så plutselig og voldsomt ble kastet over meg, kom som et lynnedslag som for en tid så ut til å ha lammet mine sanser. Jeg ble blendet av dens stråleglans og overveldet av dens knusende kraft. Fryd, glede, ærefrykt og undring rørte dypene i min sjel. Sterkest av alt følte jeg en glede og styrke som lot til å ha forvandlet meg. Hvor kraftløs og avmektig, hvor nedslått og engstelig jeg hadde følt meg før! Da kunne jeg verken skrive eller gå, så skjelvende var mine hender og føtter. Nå, derimot, hadde kunnskapen om hans åpenbaring oppildnet mitt vesen. Jeg følte meg i besittelse av et slikt mot og en slik kraft at om verden, alle dens

7 Valgt person i moskeen som leder innkallingen til fredagsbønnen og de fem daglige bønnene fra moskéens minareter.

folk og dens herskere skulle reise seg mot meg, så ville jeg alene og uforferdet kunne motstå deres voldsomme angrep. Universet syntes bare å være en håndfull støv i mitt grep. Jeg syntes å være legemliggjørelsen av Gabriels stemme som påkalte hele menneskeheten: 'Våkn opp, for se! Morgenlyset er brutt frem. Reis dere, for hans Sak er gjort åpenbar. Hans nådes portal er vid åpen. Tre inn der, o verdens folk! For han som er deres lovede, er kommet!' ”

En gjennomlesning av den *“første, største og mektigste”* av alle bøker i bábí-religionsordningen, den berømte kommentaren til Josefs sure, kaster imidlertid et sterkere lys over denne hendelse som markerer erklæringen av Bábs livskall. Vi vet med sikkerhet at det første kapittel av denne i sin helhet utgikk fra dets guddommelige åpenbarers penn i løpet av denne nettens natt. Både mullá Ḥusayns beskrivelse av denne hendelse og åpningsidene av boken, bærer vitnesbyrd om storheten og kraften i denne betydningsfulle erklæring. Han gjorde krav på å være intet mindre enn Guds eget talerør, lovet av tidligere tiders profeter, og han forsikret om at han samtidig var herolden for én som var umåtelig mye større enn ham selv. Han utbasunerte påkallelser til jordens konger og prinser, og han rettet skjebnetunge advarsler mot rikets høyeste øvrighetsperson, Muḥammad *sháh*. Han rådet *hájí mírzá Áqásí* til å frykte Gud, og befalte ham ufravikelig å fraskrive seg myndigheten som *sháhens* storvesir og underkaste seg den ene som er *“den som arver jorden og alt som er i den”*. Han utfordret verdens herskere med en erklæring av hans Saks egen tilstrekkelighet, hvor han utfordret deres tomme og forgjengelige makt og kalte dem til *“fullt og helt å legge sitt herredømme til side”* og å overbringe hans budskap til *“landene både i Østen og Vesten”*. Disse utgjør de fremtredende trekk ved den innledende kontakt som markerte fødselen av og satte tidspunktet for åpningen av den herligste æra i menneskehetens åndelige liv.

Med denne historiske erklæring var morgengryet brutt frem for en tidsalder som innvarsler fullbyrdelsen av alle tidsaldrer. En svært betydningsfull åpenbarings første impuls var blitt formidlet til den ene som *“bvis det ikke var for ham”*, ifølge *Kitáb-i-Íqáns*⁸ vitnesbyrd, *“så ville ikke Gud ha blitt oppreist på sin barmhjertighets sete eller ha besteget den evige herlighets trone”*. Det skulle gå førti dager før de sytten gjenværende av Den levendes bokstaver ble innrullert.

---

8 Visshetens bok

Gradvis, spontant, noen i søvne, andre mens de var våkne, noen gjennom faste og bønn, andre gjennom drømmer og visjoner, oppdaget de målet for deres søken og ble innlemmet under den nyfødte tros fane. Den siste av disse Bokstaver som skulle innskriveres på den bevarte tavle, men den fremste av rang, var den lærde, tjueto år gamle Quddús, en direkte etterkommer etter imám Ḥasan, og siyyid Kázims høyest verdsatte disippel. Umiddelbart før ham ble en kvinne som den eneste av sitt kjønn tildelt apostelverdighet i den nye religionsordning, og i motsetning til sine meddisipler, kom hun aldri i Bábs nærvær. Hun var poet, yngre enn tretti år, av fornem herkomst, med en trollbindende sjarm, med en gripende veltalenhet, urokkelig i ånden, uortodoks i sine synspunkter, modig i sine handlinger, udødeliggjort som Ṭáhirih (den rene) av “Herlighetens Tunge” og gitt tilnavnet Qurratu’l-‘Ayn (øyets trøst) av sin lærer siyyid Kázim. Ved at Báb hadde vist seg for henne i en drøm, hadde hun mottatt de første hentydninger om en sak som var forutbestemt til å opphøye henne til berømmelsens fagreste høyder, og som hun med sitt tapre heltomot skulle kaste en slik uforgjengelig stråleglans over.

Disse “første Bokstavene som sprang ut fra Det første punkt”, dette “kompani av engler som sto på rekke foran Gud på dagen for hans tilsynekomst”, disse “oppkommer av hans mysterium”, disse “kilder som har strømmet frem fra kilden til hans åpenbaring”, disse første ledsagere som “nyter den nærmeste adgang til Gud”, slik det står skrevet i den persiske *Bayánen*, ”disse “lyskilder som fra evighet av har underkastet seg, og som til evighet vil fortsette å underkaste seg den himmelske trone”, og til sist disse “eldste” som “sitter på sine plasser fremfor Gud”, slik det er nevnt i Johannes åpenbaring, “kledd i hvite gevanter” og som bærer “kroner av gull” på sine hoder, disse ble kalt til Bábs nærvær før de ble spredt, og han rettet sine avskjedsord til dem og ga hver enkelt av dem en spesiell oppgave, og noen fikk beskjed om å utføre disse oppgavene i sine hjemprovinser. Han påla dem å utvise den ytterste forsiktighet og stort måtehold i sin oppførsel, avslørte deres høye stadi og fremhevet deres veldige ansvar. Han minnet om Jesu ord til sine disipler og la vekt på den nye Dags enestående storhet. Han advarte dem mot å miste Guds rike ved å vende seg bort, og forsikret dem om at Gud ville gjøre dem til sine arvinger og til åndelige ledere blant menneskene, hvis de utførte Guds befaling. Han antydte et mysterium og varslet om at en enda større Dag nærmet seg, og ba dem forberede seg på dens tilsynekomst.

Han ba dem minnes Abrahams seier over Nimrod, Mose seier over Farao, Jesu seier over det jødiske folk og Muhammeds seier over Arabias stammer, og forsikret dem om sin åpenbarings uavvendelige og avgjørende herredømme. Han betrodde mullá Ḥusayn et oppdrag som var av en mer spesiell karakter og av større betydning. Han bekreftet opprettelsen av sin pakt med ham, formanet ham om å være overbærende med de geistlige han ville møte, ga ham beskjed om å fortsette til Ṭihrán og hentydet i de mest strålende vendinger til det ennå ukjente mysterium som var forvart i denne by, et mysterium som han bekreftet ville overgå lyset som strålte både fra Ḥijáz og Shíráz.

Oppildnet til handling gjennom det mandat de ble pålagt, iverksatte de sitt risikable og revolusjonerende oppdrag, disse forgrunnsskikkelser som sammen med Báb utgjør Den første váhid (enhet) i *Bayánens* åpenbaring. De spredte seg vidt og bredt gjennom sitt hjemlands provinser, hvor de med makeløst heltemot sto imot det brutale og samlede angrepet fra krefter som hadde fylket seg mot dem, og udødeliggjorde sin tro ved sine egne og sine trosfellers bedrifter. Dermed skapte de en oppstandelse som rystet deres land, og dens ekko gjenlød helt fra Vest-Europas hovedsteder.

Først da Báb hadde mottatt det etterlengtede brev fra mullá Ḥusayn, hans trofaste og elskede stedfortreder, som meddelte de glade nyhetene om sin samtale med Bahá'u'lláh, bestemte han seg for å legge ut på sin lange og strevsomme pilegrimstur til sine forfedres gravsteder. I måneden sha'bán i året 1260 A.H. (september 1844) oppfylte han de islamske tradisjoner ved å gjennomføre sitt besøk til Kabaen, han som både på sin fars og sin mors side var av den strålende Fátimihs slekt, og som var en etterkommer etter imám Ḥusayn, den mest fremstående blant de rettmessige etterfølgere av isláms profet. Han dro av sted fra Búshihr den 19. ramadán (oktober 1844) på et seilskip, ledsaget av Quddús, og han forberedte ham flittig på å tre inn i sin fremtidige stilling. Da de gikk i land i Jaddih etter mer enn en måneds stormfull reise, iførte han seg pilegrimsdrakten, steg opp på en kamel og dro av gårde til Mekka, hvor han ankom den første dhi'l-hajjih (12. desember). Quddús gikk til fots og holdt tøylene mens han ledsaget sin mester til det hellige gravmæle. På dagen 'arafih brukte profet-pilegrimen fra Shíráz all sin tid på bønn, beretter hans historieskriver. På dagen nahr fortsatte han til Muná, hvor han etter sedvanen ofret nitten lam, ni i sitt eget navn, sju i Quddús' navn og tre i navnet til den

etiopiske tjener som ledsaget ham. Sammen med de andre pilegrimene gikk han deretter rundt Kabaen og utførte de rituelle handlinger som var foreskrevet for pilegrimsturen.

To hendelser ble særlig viktige under hans besøk i H̄ijáz. Den første var erklæringen av hans livskall og hans åpne utfordring av den hovmodige mírzá Muḥít-i-Kirmání, en av de mest fremstående representanter for shaykhí-skolen. Denne gikk enkelte ganger så langt som til å erklære seg uavhengig av skolens lederskap, som etter siyyid Kázims død ble overtatt av ḥájí Muḥammad Karím khán, en av bábí-troens formidable fiender. Den andre var en invitasjon i form av en epistel som Quddús overbrakte til sherifen av Mekka, hvor vokteren av Guds hus ble oppfordret til å omfavne den nye åpenbarings sannhet. Oppslukt av sine egne anliggender unnlot imidlertid sherifen å svare. Sju år senere ble den samme sherif informert om omstendighetene rundt profeten fra Shíráz' virke og martyrdød, i sin samtale med en viss ḥájí Niyáz-i-Baghdádí. Han lyttet oppmerksomt til beskrivelsen av disse hendelser og uttrykte sin indignasjon over den tragiske skjebne som hadde rammet Báb.

Bábs besøk i Medina markerte avslutningen på hans pilegrimsreise. Etter å ha nådd tilbake til Jaddih, vendte han tilbake til Búshíhr. Noe av det første han gjorde, var å ta et siste farvel med sin medreisende og disippel, og forsikre ham om at han ville møte deres hjerters elskede. Quddús ble videre fortalt at han ville bli kronet med martyrdøden og at Báb deretter selv ville lide en lignende skjebne, i hendene på deres felles fiende.

Bábs tilbakekomst til sitt hjemland (ṣafar 1261) (februar-mars 1845) var signalet til en oppstandelse som skaket hele landet. Den ild som erklæringen om hans livsoppgave hadde tent, var blitt oppflammet ved at hans utpekte disipler spredte seg og handlet. I løpet av et tidsrom på mindre enn to år, hadde det allerede tent sterke følelser både hos venn og fiende. Oppstanden brøt faktisk ut før han som hadde forårsaket den, vendte tilbake til sin hjemby. Virkningen av en åpenbaring som på en så dramatisk måte ble kastet over en så degenerert rase, så eksplosiv i sitt temperament, kunne virkelig ikke ha hatt noen annen følge enn å antenne de voldsomste følelser av frykt, av hat, av raseri og misunnelse i menneskenes bryst. Troens grunnlegger nøyde seg ikke med å erklære at han var porten til den skjulte imám, men påberopte seg en rang som overgikk selv Šáḥibu'z-Zamáns rang, og betraktet seg selv som forløperen

for en som var uendelig mye større enn ham selv, som myndig befalte ikke bare *sháhens* undersåtter, men monarken selv, og til og med jordens konger og prinser om å forsake alt og følge ham, og erklærte at han var arvingen til jorden og alt som er i den. Denne tro utfordret hele strukturen til samfunnet der den var født, med sine religiøse doktriner, sin etiske standard, sine sosiale prinsipper og religiøse lover, og førte snart til at folkemassene forbausende samstemt stilte opp bak sine prester og sin høyeste øvrighetsperson med hans ministre og hans regjering, og sveiset dem sammen til en opposisjon som sverget å utrydde med rot og grener den bevegelse som var igangsatt av en de betraktet som en gudløs og formastelig hykler.

Med Bábs tilbakekomst til *Shíráz*, kan det innledende sammenstøt av uforsonlige krefter sies å ha begynt. Den energiske og modige mullá 'Alíy-i-Bastámí, en av Den levendes bokstaver, "den første til å forlate Guds Hus (*Shíráz*) og den første til å lide for hans skyld", var allerede blitt utvist, lenket, vanæret, fengslet og etter all sannsynlighet tatt av dage. I nærvær av en av de ledende representanter for *shí'ah-islám*, den viden kjente *shaykh* Muḥammad Ḥasan, hadde han med stort mot hevdet at det i løpet av førtiåtte timer strømmet like mange vers fra hans nylig oppdagede mesters penn som det fantes i Koranen, og som det tok dens forfatter tjue år å åpenbare. Mullá Ṣádiq-i-*Khurásání*, som ble drevet av Bábs befaling i *Khasá'il-i-Sab'ihen* til å forandre de hellige formuleringer i *adhán* (bønnekallingen), fremførte den i sin endrede form foran en sjokkert forsamling i *Shíráz* og ble straks arrestert, utskjelt, avkledd og pisket med tusen piskeslag. Den onde Ḥusayn *khán*, *nizámu'd-dawlih*, guvernøren i Fárs, som hadde lest den utfordring som ble kastet frem i *Qayyumu'l-Asmá'* og som hadde beordret at mullá Ṣádiq sammen med *Quddús* og en annen troende uten videre og i offentlighet skulle bli straffet, fikk deres skjegg brent, deres neser gjennomboret med en grime tredd igjennom. Etter å ha blitt ført gjennom gatene på denne vanærende måte, ble de fordrevet fra byen.

Folk i *Shíráz* var på dette tidspunkt ville av opphisselse. En voldsom meningskamp raste i moskeene, skolene, basarene og på andre offentlige steder. Fred og sikkerhet sto i alvorlig fare. Fryktsomme, misunnelige og svært sinte begynte mulláene å oppfatte alvorlig rundt deres posisjoner. Den svært urolige guvernør beordret Bábs arrestasjon. Han ble brakt til *Shíráz* under

eskorte, og i nærvær av Husayn khán ble han anklaget på det verste og slått så kraftig i ansiktet at hans turban falt i bakken. Etter at imám-jum'ih⁹ grep inn, ble han løslatt på prøve og overgitt i varetekt til sin onkel på morssiden, hájí mírzá siyyid 'Alí. En kort og stille periode fulgte, og den fangne ungdom kunne derfor feire naw-rúz dette og det følgende år i en atmosfære av noenlunde ro sammen med sin mor, sin kone og sin onkel. I mellomtiden hadde den feber som hadde rammet hans ledsagere, spredt seg til medlemmene av geistligheten og handelsmennene og trengte inn i de høyere lag av samfunnet. En bølge av lidenskapelig nysgjerrighet hadde visselig feid over hele landet, og utallige menigheter lyttet med undring til de vitnesbyrd Bábs omreisende budbringere veltalende og fryktløst avla.

Oppstanden hadde nådd slike proporsjoner at sháhen, som ikke lenger var i stand til å overse situasjonen, utpekte den betrodde siyyid Yaḥyáy-i-Dárábi med tilnavnet Váḥid, en av de mest lærde, veltalende og innflytelsesrike av hans undersåtter, en mann som hadde lært seg utenat hele tretti tusen tradisjoner, om å undersøke og rapportere de faktiske forhold til ham. Frisinet, svært oppfinnsom, iherdig av natur og nært knyttet til hoffet, ble han i løpet av tre samtaler fullstendig overvunnet av Bábs argumenter og personlighet. Deres første samtale dreide seg om isláms oversanselige læresetninger, de mest mystiske avsnitt i Koranen og imámenes tradisjoner og profetier. I løpet av den andre samtale ble Váḥid forbauset over å finne at de spørsmål han hadde tenkt å legge frem for å få belyst, var borte fra hans minne, og likevel oppdaget han til sin store forundring at Báb besvarte nøyaktig de spørsmål han hadde glemt. I løpet av den tredje samtale ble sháhens utsending så overveldet av omstendighetene rundt Bábs åpenbaring av kommentaren til Kawṭhars sure, som inneholdt hele to tusen vers, at han nøyde seg med å skrive en rapport til hoffmarskalken og reiste seg deretter for å vie hele sitt liv og sine ressurser til tjeneste for en tro som skulle belønne ham med martyrdødens krone under oppstanden i Nayríz. Han som hadde vært fast bestemt på å tilbakevise argumentene til en tvilsom siyyid fra Shíráz og pålegge ham å oppgi sine ideer og føre ham til Tihrán som et bevis på det overtak han hadde oppnådd over ham, vedgikk senere at han følte seg "like ubetydelig som støvet under hans føtter".

---

9 Leder for mulláene som leser fredagsbønnen for herskeren.

Selv Husayn khán som hadde vært Váhids vert under oppholdet i Shíráz, følte seg tvunget til å skrive til sháhen og uttrykke sin overbevisning om at hans majestets berømte utsending var blitt bábí.

En annen fremstående talsmann for Bábs Sak, sågar ivrigere enn Váhid og med en nesten like fremstående stilling, var mullá Muḥammad-‘Alíy-i-Zanjání, med tilnavnet Hujjat. Han var en akhbári, en lidenskapelig polemiker med et dristig og selvstendig sinn, utålmodig når han ble holdt tilbake, en mann som hadde våget å forbanne hele det geistlige hierarki fra abváb-i-arba’ih ned til den mest ydmyke mullá, og som mer enn én gang, gjennom sine enestående talenter og sin brennende veltalenhet, offentlig hadde forvirret sine ortodokse shí’ah-motstandere. En slik person kunne ikke forbli likegyldig til en Sak som avstedkom en så alvorlig splittelse blant hans landsmenn. Den disippel han sendte til Shíráz for å undersøke saken, ble umiddelbart trollbundet av Báb. Etter å ha lest gjennom bare en side av *Qayyúmu’l-Asmá*, som denne budbringeren brakte Hujjat, ble han så innvendig forvandlet at han erklærte foran ‘ulamáene¹⁰ som var samlet i hans hjemby, at dersom forfatteren av dette verk skulle erklære at dagen er natt og solen bare en skygge, ville han uten å nøle støtte hans kjennelse.

Nok en rekrutt i den nye tros stadig voksende hær, var den eminente lærde mírzá Aḥmad-i-Azghandí, den mest lærde, vise og fremstående blant ‘ulamáene i Khurásán, som i påvente av den lovede Qá’ims tilsynekomst hadde samlet over tolv tusen tradisjoner og profetier som omhandlet den forventede åpenbarings tid og egenart. Han hadde sendt dem til sine meddisipler og hadde oppmuntret dem til å sitere dem vidt og bredt for alle menigheter og på alle møter.

Mens situasjonen stadig forverret seg i provinsene, tiltok Shíráz’ folks bitre fiendtlighet raskt mot et klimaks. Husayn khán var hevnjerrig, nådeløs og opphisset av sine søvnløse agents rapporter om at hans fanges makt og berømmelse vokste time for time, og han besluttet seg øyeblikkelig for å handle. Det er til og med rapportert at hans medsammensvorne, hájí mírzá Áqásí, hadde beordret ham til i hemmelighet å drepe den mulige statsforstyrrer og ødelegger av dens etablerte religion. Etter ordre fra guvernøren, klatret

---

10 Religiøst lærd innen islám

hovedkommandanten, ‘Abdu’l-Ḥamíd khán, i nattens mulm og mørke over muren og gikk inn i hájí mírzá siyyid ‘Alís hus, der Báb var internert, arresterte ham og konfiskerte alle hans bøker og dokumenter. Samme natt inntraff imidlertid en hendelse som i sin dramatiske bråhet utvilsomt var forutbestemt til å forkludre renkesmedenes intriger og gjøre målet for deres hat i stand til å forleng sin embetstid og fullbyrde sin åpenbaring. Et kraftig kolerautbrudd hadde siden midnatt allerede smittet mer enn hundre mennesker. Frykten for farsotten hadde rammet hvert eneste hjerte, og innbyggerne i den rammede by flyktet i forvirring, med skrik av smerte og sorg rundt seg. Tre av guvernørens tjenestefolk hadde allerede dødd. Medlemmer av hans familie lå alvorlig syke til sengs. Fortvilet etterlot han de døde uten å begrave dem, og flyktet til en hage i utkanten av byen. Da ‘Abdu’l-Ḥamíd khán ble stilt overfor disse uventede hendelser, besluttet han å ledsage Báb til sitt eget hjem. Han ble skrekkslagen da han kom hjem og fikk vite at hans sønn lå i farsottens døds-kramper. I sin fortvilelse kastet han seg for Báb’s føtter og bønnfalte ham om å bli tilgitt, tryglet ham om ikke å legge færens synder på hans sønn og sverget ved sitt ord å fratse sin stilling og aldri mer akseptere en slik stilling. Da han skjønnte at han var blitt bønnhørt, rettet han en oppfordring til guvernøren og bønnfalte ham om å løslate fangen og derved bøye av fra denne skrekkelige hjemsøkelses dødbringende kurs. Ḥusayn khán etterkom anmodningen og løslot sin fange på den betingelse at han forlot byen.

Etter å ha blitt mirakuløst beskyttet av en allmektig og årvåken skjebne, fortsatte Báb til Işfáhán (september 1846) ledsaget av siyyid Kázim-i-Zanjání. Det ble igjen stille før stormen, en kort periode med relativ ro, før den guddommelige prosessen som var blitt satt i gang, skjøt ny fart og fremskyndet en rekke hendelser som ledet til fengslingen av Báb i festningene i Máh-Kú og Chihríq, og som kulminerte med hans martyrdød på kaserneplassen i Tabríz. Báb var godt kjent med de forestående prøvelser som skulle vederfares ham, og hadde før sin endelige avskjed med sin familie, overlatt alle sine eiendeler til sin mor og sin kone, og han hadde betrodd sistnevnte hemmeligheten om hva som skulle skje med ham og hadde åpenbart en spesiell bønn for henne. Han forsikret henne om at hvis hun leste den, ville den fjerne hennes rådløshet og mildne hennes sorger. Han tilbrakte de første førti dager av sitt opphold i Işfáhán som gjest hos mírzá siyyid Muḥammad, sultánu’l-‘ulamá,

imám-jum'ih, en av rikets ledende geistlige rangspersoner, i samsvar med instruksjonene til byens guvernør, Manúchihr khán, mu 'tamídu'd-dawlih, som hadde mottatt et brev fra Báb, som ba ham peke ut stedet der han skulle bo. Han ble formelt mottatt, og han trollbandt byens folk i den grad at da han ved en anledning kom tilbake fra det offentlige badet, stimlet en ivrig folkemengde sammen for å få tak i vannet som var blitt brukt til hans avvaskelse. Så magisk var hans sjarm, at hans vert glemte sin høye stillings verdighet og ble vant til å være hans personlige tjener. Det var etter anmodning fra den samme prelat at Báb en kveld etter kveldsmåltidet åpenbarte sin velkjente kommentar til suren Va'l-'Aşr. Idet han skrev med utrolig hurtighet, hadde han i løpet av noen få timer viet så mange vers til å utrede betydningen av bare den første bokstaven i denne sure, en bokstav som shaykh Aḥmad-i-Ahsá'i hadde betonet, og som Bahá'u'lláh henviser til i *Kitáb-i-Aqdas*¹¹, at det tilsvarte en tredjedel av Koranen. Denne prestasjon frembrakte et slikt utbrudd av ærbødig forundring fra de som var vitne til det, at de reiste seg og kysset hans kjortelsøm.

Işfáháns folks omtumlene entusiasme var i mellomtiden åpenbart økende. Mengder av folk strømmet sammen fra alle kanter av byen og flokket seg rundt imám-jum'ih's hus, noen tilskyndet av nysgjerrighet, andre ivrige etter å oppdage sannheten, atter andre ivrige etter å bli helbredet for sine skrøpeligheter. Den kloke og forstandige Manúchihr khán kunne ikke motstå fristelsen til å besøke en så underlig, en så fengslende skikkelse. Han var georgier av opprinnelse og en kristen av fødsel, og foran en strålende forsamling av de mest fremstående geistlige, ba han Báb om å utlegge og bevise sannheten i Muhammeds særegne livsoppgave. Denne forespørsel hadde de som var til stede følt seg tvunget til å takke nei til, men Báb besvarte den velvillig. På mindre enn to timer og i løpet av femti sider hadde han ikke bare åpenbart en nøyaktig, sterk og original utlegning om dette edle tema, men hadde også knyttet den både til Qá'ims tilsynekomst og imám Ḥusayns gjenkomst, en utlegning som fikk Manúchihr khán til å erklære foran denne forsamling sin tro på isláms profet, og han anerkjente også det overnaturlige talent som opphavet til en så overbevisende fremstilling var inngitt med.

---

11 Kitáb-i-Aqdas

De geistlige myndigheter ble urolige ved disse bevis på en ulærd ungdoms voksende innflytelse på guvernøren og folket i en by som med rette ble betraktet som ett av shí'ah-isláms festningsverk. De avholdt seg fra åpenlyst fiendtlige handlinger som de var fullt klar over ville undergrave deres hensikt, men ved å sette de vildeste rykter i omløp, prøvde de å påvirke sháhens storvesir til å redde en situasjon som vokste seg mer akutt og truende for hver time som gikk. Bábs popularitet, hans personlige anseelse og den heder hans landsmenn viste ham, hadde nå nådd sitt høydepunkt. En nært forestående skjebnes skygger begynte raskt å senke seg over ham. En rekke tragedier fulgte deretter tett på hverandre. Disse var skjebnebestemt til å kulminere i hans egen død og den tilsynelatende utryddelse av hans tros innvirkning.

Den hovmodige og listige hájí mírzá Áqásí, som var engstelig for at Bábs innflytelse ville omfatte hans overhode og således forsegle hans egen skjebne, ble urolig som aldri før. Drevet av en mistanke om at Báb innehadde mu'tamidens skjulte sympati, og fullt ut oppmerksom på sháhens tillit til ham, bebreidet han sterkt imám-jum'ih for å overse sin hellige plikt. Samtidig overøste han sine gunstbevisninger i flere brev til 'ulamáene i Işfáhán, som han hittil ikke hadde brydd seg om. Fra denne bys prekestoler begynte et oppildnet presteskap å slynge ut beskyldninger og bakvaskelser mot det som for dem var opphavet til et forhatt og svært fryktet kjetteri. Sháhen selv ble overtalt til å innkalle Báb til hovedstaden. Manúchihr khán ble bedt om å ordne hans avreise og besluttet midlertidig å flytte hans bosted til sitt eget hjem. Mujtahidene og 'ulamáene som var forferdet over tegnene på en så altomfattende innflytelse, kalte i mellomtiden inn til en samling som utferdiget et falskt dokument, undertegnet og forseglet av byens geistlige ledere, hvor Báb ble erklært for en kjetter og dømt til døden. Selv imám-jum'ih ble tvunget til å skrive en erklæring om at den anklagede manglet fornuft og dømmekraft. I sin store forlegenhet og med det formål å dempe tumultene, la mu'tamíden en plan som gjorde at en stadig mer urolig folkemengde ble forledet til å tro at Báb hadde dratt av sted til Tíhrán, mens han lyktes i å sikre ham en kort pause på fire måneder der Báb fikk oppholde seg i Márat-i-Khurshíd, guvernørens private residens i Işfáhán. I denne perioden uttrykte verten et ønske om å vie alle sine eiendeler, beregnet av hans samtidige til hele førti millioner franc, til å fremme den nye tros interesser. Han erklærte sin hensikt om å

omvende Muḥammad sháh, overtale ham til å kvitte seg med en skammelig og umoralsk minister og innhente hans kongelige tillatelse til et giftermål mellom en av hans søstre og Báb. Mu'tamidens plutselige død, forutsagt av Báb selv, satte imidlertid fart i den krise som nærmet seg. Den nådeløse og grådige Gurgín khán, viseguvernøren, påvirket sháhen til å utstede et nytt dekret som beordret at ungdommen som var tatt til fange, skulle sendes i forkledning til Tíhrán, ledsaget av en eskorte til hest. Den nedrige Gurgín khán, som tidligere hadde oppdaget og ødelagt sin onkels, mu'tamidens testamente, og overtatt hans eiendom, fulgte dette skrevne mandat fra monarken uten å nøle. Men i festningen Kinár-Gird, mindre enn femti kilometer fra hovedstaden, overleverte en budbringer en skrevet ordre fra ḥájí mírzá Áqasí til lederen av eskorten, Muḥammad big, som instruerte ham om å fortsette til Kulayn, hvor han skulle avvente videre instruksjoner. Kort tid etter fulgte et brev som sháhen selv skrev til Báb, datert rabí'u'th-thání 1263 (19. mars–17. april 1847) og som klart ga uttrykk for hvor stor og ødeleggende innflytelse storvesiren hadde på sitt overhode, skjønt det var utformet i høflige vendinger. De planer Manúchihr khán så inderlig hadde hegnet om, ble nå fullstendig til intet. Stedet der Muḥammad sháh etter råd fra sin sveikefulle minister hadde bestemt at Báb skulle sperres inne, var fjellfestningen i Máh-Kú, i det fjerneste nordvestre hjørne av Ádhirbáyján, ikke langt fra landsbyen med samme navn, hvor innbyggerne lenge hadde nytt godt av storvesirens velvilje. Bare en ledsager og en tjener i hans følge fikk lov å holde ham med selskap i disse dystre og ugjestmilde omgivelser. Allmektig og listig som ministeren var, hadde han, under påskudd av at hans mester fullt ut måtte konsentrere seg om et nylig opprør i Khurásán og en oppstand i Kirmán, lyktes i å forpurre en plan som ville ha hatt de alvorligste følger for hans egen skjebne, såvel som skjebnen til hans regjering, dens hersker og dens folk, hvis den var blitt satt i verk.

KAPITTEL 2

Bábs fangenskap i Ádhirbáyján

DEN TRE ÅR LANGE periode hvor Báb var forvist til Ádhirbáyjáns fjell, utgjør den tristeste, den mest dramatiske og i en viss forstand den mest betydningsfulle fase i hans seks år lange embetstid. Den består av ni måneders uavbrutt fangenskap i festningen i Máh-Kú, og hans påfølgende fengsling i festningen i Chihríq, bare avbrutt av et kort, men minneverdig besøk til Tabríz. Den ubønhørlige og økende fiendtlighet fra de to mektigste motstandere av troen, storvesiren til Muḥammad sháh, ḥájí mírzá Áqasí, og amír-nizám, storvesiren til Náṣiri'd-Dín sháh, kastet hele tiden mørke skygger over denne periode. Den tilsvarer det mest kritiske stadium av Bahá'u'lláhs embetstid under hans forvisning til Adrianopol¹², da han ble konfrontert med den despotiske sultán 'Abdu'l-'Aziz og hans ministre, 'Alí páshá¹³ og Fu'ád páshá, og har sin parallell i de mørkeste dager av 'Abdu'l-Bahás embetstid i Det hellige land under det harde styret til den tyranniske 'Abdu'l-Ḥamid og den like tyranniske Jamal páshá. Shíráz hadde vært den minnerike scene for Bábs historiske erklæring. Isfáhán hadde, om enn kortvarig, gitt ham en relativt fredelig og sikker havn, mens Ádhirbáyján var skjebnebestemt til å bli skueplassen for hans smerte og martyrdød. Disse avsluttende år av hans jordiske liv vil gå inn i historien som den tid da den nye religionsordningen nådde sin fulle utfoldelse, da dens grunnleggers krav fullt ut og offentlig ble bekjentgjort, da dens lover ble

---

12 Edirne

13 Embedstittel i det osmanske rike

utformet, da dens opphavsmanns Pakt ble fast etablert, da dens uavhengighet ble proklamert og da dens forkjemperes heltomot brant med udødelig prakt. For det var i løpet av disse intenst dramatiske, skjebneladde år, at den fulle betydning av Bábs stilling ble avslørt for hans disipler og formelt bekjentgjort av ham i *Ádhirbáyján*s hovedstad i nærvær av tronarvingen, at den persiske *Bayánen* ble åpenbart, Bábs forordnede lovers gjemme, at tidspunktet og egenarten ble ufeilbarlig bestemt for religionsordningen til “*den ene som Gud vil åpenbare*”, at konferansen i *Badasht* erklærte den gamle orden for ugyldig, og at de store oppstander i *Mázindarán*, *Nayríz* og *Zanján* blusset opp.

Og likevel forestilte den tåpelige og kortsynte *hájí mírzá Áqásí* seg at han ved å forpurre Bábs plan om å møte *sháhen* ansikt til ansikt i hovedstaden, og ved å forvise ham til det fjerneste hjørne av riket, hadde slått ned bevegelsen i sin fødsel og snart ville oppnå endelig seier over dens grunnlegger. Lite forestilte han seg at selve isolasjonen som han påtvang sin fange, ville sette denne i stand til å utvikle et system for å levendegjøre sjelen i hans tro, og ville gi ham anledning til å beskytte den mot oppløsning og splittelse, og til å forkynne sin livsoppgave formelt og uten forbehold. Lite forestilte han seg at dette selvsamme fangenskap ville bringe denne fanges opprørte disipler og ledsagere til å kaste av seg en foreldet teologisk åk, og påskynde hendelser som ville inngi dem en tapperhet, et mot og en selvoppofrelse uten sidestykke i landets historie. Lite forestilte han seg at han ved denne selvsamme handling bidro til å oppfylle den sanne overlevering tilskrevet isláms profet om det uunngåelige i det som skulle hende i *Ádhirbáyján*. *Muhammad sháhs* storvesir hadde ikke lært av eksemplet til guvernøren i *Shiráz*, som ved første smak av Guds hevrende vrede med frykt og beven hadde flyktet i vanære og løstnet grepet på sin fange. Storvesiren var på sin side i ferd med å samle opp alvorlige og uunngåelige skuffelser for seg selv og banet veien for sitt endelige fall ved sine ordrer. Hans ordrer til ‘*Alí khán*, vokteren av festningen i *Máh-Kú*, var klare og tydelige. På vei til festningen tilbrakte *Báb* noen dager i *Tabríz*, dager preget av en så intens uro i folkemengden, at verken offentligheten eller hans ledsagere fikk møte ham, bortsett fra noen få personer. Idet han ble eskortert gjennom gatene i byen, gjenlød ropet “*Alláh-u-Akbar*” på alle kanter. Larmen ble faktisk så voldsom at byens utroper ble beordret å advare innbyggerne om at de som forsøkte å komme nær *Báb*, ville miste alle sine

eiendeler og bli fengslet. Da han ankom Máh-Kú, som han kalte Jabal-i-Básiṭ (det åpne fjell), fikk ingen lov å møte ham de to første uker, bortsett fra hans sekretær, siyyid Ḥusayn, og sekretærens bror. Så alvorlig var hans forhold i dette fengsel, at han i den persiske *Bayánen* selv har skrevet at han nattetid ikke engang hadde en lampe, og at hans enerom som var bygget av soltørket teglstein, ikke engang hadde en dør. I sin tavle til Muḥammad *sháh*, har han klaget over at festningens beboere var begrenset til to vakter og fire hunder.

Máh-Kús fange var avsondret høyt oppe i et fjerntliggende og farlig fjell på grensen mellom de osmanske og russiske imperier, fengslet innenfor de tykke veggene i en festning med fire tårn, avskåret fra sin familie, sine slektninger og sine disipler, bosatt i nærheten av et fanatisk og turbulent samfunn som av rase, tradisjon, språk og trosretning var forskjellig fra det store flertall av Persias innbyggere, bevoktet av folk fra et distrikt som mottok spesielle goder fra storvesirens administrasjon, siden det var hans fødested. Denne fange syntes i sin motstanders øyne å være dømt til at hans ungdoms blomst visnet hen, og at han etter ganske kort tid ville se sine håp bli gjort fullstendig til intet. Denne motstander skulle imidlertid snart innse hvor alvorlig han hadde feilbedømt både sin fange og dem han hadde overøst med sine gunstbevisninger. Et uregjerlig, stolt og blindt folk ble gradvis temmet ved Bábs mildhet, ble rensert ved hans beskjedenhet, ble oppdradd ved hans råd og opplært ved hans visdom. De ble så revet med i sin kjærlighet til ham, at det første de gjorde om morgenen, var å lete etter et sted hvor de kunne få et glimt av hans ansikt og på avstand bønnfalle om hans velsignelse av deres daglige arbeid, til tross for den dominerende 'Alí-*khán*s protester og de gjentatte trusler om disiplinære tiltak som ble mottatt fra Ṭihrán. Når det oppsto uenighet, hadde de for vane å skynde seg til festningens fot og påkalle hans navn og oppmuntre hverandre til å si sannheten, mens de festet sine øyne på hans tilholdssted. 'Alí *khán* ble selv påvirket av en merkelig visjon og følte en slik ydmykelse at han ble tvunget til å løsne på den strenge disiplin, som en bot for sin tidligere oppførsel. Han ble så overbærende, at en økende strøm av ivrige og hengivne pilegrimer begynte å få adgang gjennom festningsportene. Blant dem var den uforferdede og utrettelige mullá Ḥusayn, som hadde gått til fots hele veien fra Mashhad øst i Persia til Máh-Kú, rikets vestligste utpost, og som etter slik en anstrengende reise fikk feire naw-rúz-festen (1848)

sammen med sin elskede.

Hemmelige agenter som var pålagt å holde 'Alí khán under oppsyn, informerte imidlertid hájí mírzá Áqásí om begivenhetenes gang, og han bestemte seg straks for å overføre Báb til festningen i Chihríq (omkring 10. april 1848), omtalt av Báb som Jabal-i-Shadíd (det sørgelige fjell). Der ble han overlatt i Yahya kháns varetekt, en svoger av Muhammad sháh. Selv om han til å begynne med handlet svært strengt, ga han omsider etter for sin fanges trollbinding. Heller ikke kurderne bosatt i landsbyen Chihríq, med et hat mot shí'ahene som til og med overgikk Máh-Kús innbyggere, var i stand til å motstå innflytelsen av fangens altgjennomtrengende kraft. De ble også sett nærme seg festningen hver morgen, før de tok løs på sitt daglige arbeid, for å gjøre fotefall i tilbedelse foran dens hellige fange. "Så stor var sammenstimlingen av folk," er vitnesbyrdet til et europeisk øyenvitne som skriver i sine memoarer om Báb, "at den åpne plassen ikke var stor nok til å romme tilhørerne hans. De fleste forble i gatene og lyttet med henført oppmerksomhet til versene fra den nye Koranen."

Oppstanden som oppsto i Chihríq, brakte de scener Máh-Kú hadde vært vitne til fullstendig i skyggen. Vel ansette siyyider, fremstående 'ulamær og sågar regjeringsembetsmenn ga sin modige og raske støtte for fangens Sak. Da den nidkjære, den berømte mírzá Asadu'lláh, med tilnavnet Dayyán, ble omvendt, en fremtredende embetsmann med høy litterær anerkjennelse, av Báb inngitt med den "skjulte og bevarte kunnskap" og opphøyet til "motakeren av den ene sanne Guds tillit", og da en darvish ankom, en tidligere navváb¹⁴ fra India som Báb i en visjon hadde bedt om å forsake sin rikdom og sin posisjon, for så å skynde seg til fots for å møte ham i Ádhirbáyján, nådde situasjonen et høydepunkt. Beretninger om disse alarmerende hendelser nådde Tabríz og ble så videresendt til Tíhrán, og tvang atter hájí mírzá Áqásí til å gripe inn. Dayyáns far var en nær venn av ministeren og hadde allerede uttrykt for ham sin store uro over hvordan dyktige statsfunksjonærer nå ble vunnet for den nye tro. For å stilne den økte begeistring, ble Báb kalt til Tabríz. De som hadde fått ham overlatt i sin varetekt, var så redde for Ádhirbáyjáns folks entusiasme, at de bestemte seg for å ta en omvei fra reiseruten for å unngå

---

14 Stattholder

byen Khuy, og i stedet dra gjennom Urúmiyyih. Da Báb ankom denne by, tok prins malik Qásim mírzá høytidelig i mot ham, og på en viss fredag ble han til og med sett ledsage sin ridende gjest til fots på vei til det offentlige bad, mens prinsens fotsoldater forsøkte å holde tilbake folket som i sin overveldende iver presset på for å få et glimt av slik en fantastisk fange. Tabríz sto for tur med bølger av vill begeistring, og hilste gledesfylt hans ankomst. Folkets følelser var så glødende, at Báb ble henvist til et sted utenfor byens porter. Dette klarte imidlertid ikke å dempe den rådende stemning. Forebyggende tiltak, advarsler og restriksjoner bidro bare til å oppildne en situasjon som allerede var blitt kritisk. Det var i dette avgjørende øyeblikk at storvesiren utstedte sin historiske ordre om øyeblikkelig å kalle sammen de høye geistlige i Tabríz for å drøfte de mest effektive tiltak for å slukke en slik ødeleggende storbrann en gang for alle.

Omstendighetene rundt forhøret av Báb som var et resultat av en så forhastet handling, kan nok med rette anses som ett av de største landemerker i hans dramatiske karriere. En slik sammenkalling hadde til hensikt å stevne fangen og rådslå om hvilke skritt som skulle tas for å utrydde hans såkalte kjetteri. I stedet fikk han ved sitt virke en enestående anledning til å fremsette offentlig, formelt og uten reservasjoner de krav som var nedlagt i hans åpenbaring. I den offisielle residens og i nærvær av i Ádhirbáyjáns guvernør, tronarvingen Násr'd-Dín mírzá, under ledelse av prinsens veileder hájí mullá Maḥmúd, nizámu'l-'ulamá, foran forsamlingen av geistlige rangspersoner i Tabríz, Shaykhí-samfunnets ledere shaykhu'l-islám¹⁵ og imám-jum'ih, hadde Báb satt seg i hovedsetet som var blitt reservert for valí-'Ahd (tronarvingen), og i klingende toner ga han sitt berømte svar på det spørsmål forsamlingens leder stilte ham: *“Jeg er”, utbrøt han, “Jeg er, jeg er den lovede! Jeg er den hvis navn dere har påkalt i tusen år, ved hvis nevning dere har reist dere, hvis tilsynskomstkomst dere lenge har ventet på og hvis åpenbarings time dere har bedt Gud om å fremskynde. Sannelig sier jeg, det er pålagt jordens folk både i Østen og Vesten å adlyde mitt ord og sverge min person troskap.”*

Redselsslagne bøyde de tilstedeværende straks hodene i stille forvirring. Mullá Muḥammad-i-Mamáqání, den enøyde, hvitskjeggete overløper, samlet

---

15 Geistlig tittel

så tilstrekkelig mot og ga ham med karakteristisk frekkhet en reprimande som en fordervet og foraktelig følger av Satan. Til dette repliserte den uforferdede ungdom at han fastholdt hva han allerede hadde hevdet. Nizámu'l-'ulamá rettet deretter en forespørsel til ham, hvorpå Báb bekreftet at hans ord inneholdt de mest ubestridelige bevis på hans livskall. Han fremførte så vers fra Koranen for å bevise sannheten i sine påstander og erklærte at han i løpet av to dager og to netter var i stand til å åpenbare vers som ville tilsvare hele denne bok. Som svar på en kritisk bemerkning der han ble gjort oppmerksom på at han skulle ha brutt reglene for grammatikk, siterte han visse deler fra Koranen som et styrkende bevis og feide fast og verdig til side en freidig og irrelevant bemerkning som en av de tilstedeværende slengte mot ham, idet han uten videre avsluttet denne sammenkomst ved at han reiste seg og forlot rommet. Forsamlingen oppløste seg deretter, mens dens medlemmer var forvirret, uenige seg i mellom, bittert krenket og ydmyket ved at de ikke hadde lyktes i å nå sitt mål. Langt fra å kue sin fanges ånd, langt fra å skremme ham til å avsverge eller oppgi sitt livskall, førte denne samlingen ikke til noe annet enn en beslutning, etter en omstendelig krangel og diskusjon, nemlig å påføre ham stokkeslag under føttene, utført av den hjerteløse og grådige mírzá 'Alí-Aşghar, byens *shaykhu*'l-islám, i hans bønnehus. Med sine onde planer gjort til skamme, ble ħájí mírzá Áqásí tvunget til å beordre at Báb ble ført tilbake til *Chihriq*.

Denne dramatiske, denne uforbeholdne og formelle erklæring av Bábs profetiske livskall var ikke den eneste følge av den ukloke handling som dømte en så mektig åpenbarings opphav til en treårig forvisning til *Ádhirbáyjáns* fjell. Denne periode i fangenskap i et fjernt hjørne av riket, langt fra stormsentrene i *Shíráz*, *Işfáhán* og *Tihrán*, ga ham nødvendig tid til å gå løs på sitt mest storslåtte verk, i tillegg til å påbegynne andre tilleggsverk som ble skrevet for å utfolde hele spekteret og fremlegge den fulle kraft av hans kortvarige og likevel betydningsfulle religionsordning. Hans åpenbaring står helt og fullt uten sidestykke i alle tidligere religioners historie, både i storheten av de skrifter som strømmet frem fra hans penn, og i mangfoldet av de emner som ble behandlet i disse skrifter. Mens han var fengslet i *Máh-Kú*, forsikret han selv at frem til da hadde hans skrifter som omfattet svært mangfoldige emner, nådd et antall på mer enn fem hundre tusen vers. "*Versene som har regnet fra*

denne sky av guddommelig nåde”, er Bahá’u’lláhs vitnesbyrd i *Kitáb-i-Íqán*, “*har vært så overveldende at ingen ennå har vært i stand til å anslå hvor mange det er. En rekke bind er nå tilgjengelige. Hvor mange er fortsatt utenfor vår rekkevidde! Hvor mange er ikke blitt plyndret og har falt i hendene på fienden med en skjebne ingen kjenner til!*” Like fengslende er den variasjon i temaer som er presentert i disse omfattende skrifter, så som bønner, prekener, taler, besøkelseskort, vitenskapelige utlegninger, doktriner, oppmuntringer, kommentarer til Koranen og forskjellige overleveringer, epistler til de høyeste religiøse og geistlige rangspersoner i riket, og lover og forordninger for befestning av hans tro og veiledning om dens aktiviteter.

Allerede i *Shíráz*, på det tidligste stadium av hans embetstid, hadde han åpenbart det Bahá’u’lláh har karakterisert som “*den første, den største og mektigste av alle bøker*” i bábí-ordningen, den meget velkjente kommentar til Josefs sure, som blir benevnt som *Qayyúmu’l-Asmá’*, med en grunnleggende hensikt om å forespeile hva den sanne Josef (Baha’u’lláh) i en påfølgende religionsordning ville utholde i hendene på en som både var hans erkefiende og blodsbror. Dette verk omfatter over ni tusen tre hundre vers som er inndelt i ett hundre og elleve kapitler, der hvert kapittel er en kommentar til et av versene i den ovennevnte sure. Verket åpner med Bábs trompetstøt og strenge advarsler til “*bærskaren av konger og sønner av konger*”, forutsier Muḥammad sháhs undergang, befaler hans storvesir, ḥájí mírzá Áqásí, å frasi seg sin myndighet, formaner hele den geistlige muslimske orden, advarer særlig shí’ah-samfunnets medlemmer, berømmer Bahá’u’lláhs dyder og varsler hans tilsynekomst, “*Guds levning*”, den “*Største mester*”, og forkynner i utvetydig språk bábí-åpenbaringens uavhengighet og allmenngyldighet, avslører dens betydning og bekrefter dens opphavsmanns uunngåelige seier. Det pålegger videre “*Vestens folk*” å “*ile frem fra sine byer og hjelpe Guds Sak*”, advarer menneskene på jorden mot “*den fryktelige, den alvorligste bevn fra Gud*”, truer hele den islamske verden med “*den største ild*” hvis de vender seg bort fra den nylig åpenbarte lov, varsler opphavsmannens martyrdød, lovpriser det høye stade forordnet for bahás folk, “*ledsagerne av den karmosinrøde rubins Ark*”, profeterer at noen av de største stjerner på bábí-ordningens himmelhvelving vil blekne og bli fullstendig tilintetgjort, og forutsier også den “*smertelige plage*” både på “*Dagen for vår gjenkomst*” og i “*den verden som skal komme*” for imámatets

tronranere som *“erklærte krig mot Husayn (imám Husayn) i landet Eufkrat”*.

Det var denne bok bábiene gjennom hele Bábs embetstid i ett og alt betraktet som Koranen for Bayánens folk. Dens første og mest utfordrende kapittel ble åpenbart i nærvær av mullá Husayn samme kveld som dens forfatters erklæring fant sted. Noen av dens sider ble båret av den samme disippel til Bahá'u'lláh, som de første frukter av en åpenbaring som straks vant hans entusiastiske troskap. Dens fulle tekst ble oversatt til persisk av den strålende og begavede Tahiri. Dens avsnitt oppflammet Husayn kháns fiendtlighet og fremskyndet det innledende utbrudd av forfølgelse i Shiráz. En enkelt av dens sider hadde fanget Hujjats interesse og grepet hans sjel, og dens innhold hadde tent ilden i de uredde forsvarerne av fortet Shaykh Tabarsí og heltene i Nayríz og Zanján.

Dette arbeid som var av en slik opphøyet verdi og hadde en slik vidtrekkende innflytelse, ble etterfulgt av åpenbaringen av Bábs første tavle til Muhammad sháh, av hans tavler til sultán 'Abdu'l-Majid og til Najib páshá, Baghdáds¹⁶ valí, av Şahífiy-i-Baynu'l-Haramayn, åpenbart mellom Mekka og Medina som svar på et spørsmål fra mírzá Muhit-i-Kirmání, av epistelen til sherifen i Mekka, av Kitábu'r-Rúh som omfattet sju hundre surer, av Khasá'il-i-Sab'ih som påbød en endret ordlyd av adhán, av Risáliy-i-Furú'-i-'Adliyyih som ble oversatt til persisk av mullá Muhammad-Taqiy-i-Haráti, av kommentaren til suren Kawthar som førte til en slik forvandling i Váhid's sjel, av kommentaren til suren Va'l-'Aşr i boligen til imám-jum'ih fra Işfáhán, av avhandlingen om Muhammeds spesielle kall som ble skrevet på oppfordring av Manúchih khán, av den andre tavle til Muhammad sháh som krevde en audiens der han kunne fremsette den nye åpenbarings sannheter og jage bort hans tvil, og av tavlene sendt fra landsbyen Síyáh-Dihán til 'ulamáene i Qazvín og til háji mírzá Áqásí, der han spør ham om årsaken til den plutselige endring i hans beslutning.

Størsteparten av de skrifter som strømmet ut fra Bábs produktive sinn, var imidlertid begrenset til den periode da han var fengslet i Máh-Kú og Chihriq. Til denne periode hører antagelig de talløse epistler der Báb, slik det er bekref- tet av en ikke mindre betydningsfull kilde enn Bahá'u'lláh, henvendte seg

---

16 Bagdad

særskilt til teologene i alle byene i Persia, såvel som til de som bodde i Najaf og Karbilá, hvor han i detalj la frem de feil hver enkelt av dem hadde begått. Det var under hans fangenskap i festningen i Máh-Kú at han åpenbarte hele ni kommentarer til hele Koranen, kommentarer hvis skjebne dessverre er ukjent, ifølge et vitnesbyrd fra shaykh Ḥasan-i-Zunúzí, som gjennom disse ni måneder renskrev de vers Báb dikterte til sin sekretær. Og opphavsmannen selv har bekreftet at minst en av dem på noen områder overgikk en så velfortjent berømt bok som *Qayyúmu'l-Asmá*.

Innenfor den samme festnings murer ble *Bayánen* (Forklaring) åpenbart, det monumentale opplagsverk med den nye religionsordnings lover og forskrifter og skattkammeret som rommer de fleste av Báb's henvisninger og hyllester til “*ham som Gud vil manifestere*”, samt et forvarsel om ham. Den er makeløs blant doktrinene til grunnleggeren av bábí-ordningen, den består av ni váḥíder (enheter) med nitten kapitler i hver, bortsett fra den siste váḥid som består av bare ti kapitler, den må ikke forveksles med den mindre og ikke så vektige arabiske *Bayánen* som ble åpenbart i løpet av samme periode, den oppfyller den islamske profeti om at en “ungdom fra Bani-Háshim ... vil åpenbare en ny Bok og legge frem en ny Lov”, den er fullstendig beskyttet mot tekstforfalskning og forvringning, noe som hadde vært skjebnen til så mange av Báb's mindre verk. Denne bok på rundt åtte tusen vers med en sentral posisjon i bábí-litteraturen, bør først og fremst betraktes som en hyllest til den lovede, mer enn en samling av lover og forordninger utgitt som en permanent veiledning for fremtidige generasjoner. Denne bok opphevet Koranens lover og seremonier når det gjelder bønn, faste, ekteskap, skilsmisse og arv, og opprettholdt på samme tid den ukrenkelige tro på Muhammeds livsoppgave, slik isláms profet før ham hadde opphevet evangeliets forordninger og likevel anerkjent Jesu Kristi tros guddommelige opprinnelse. Videre ga den en mesterlig fortolkning av meningen med visse uttrykk som ofte forekom i de hellige bøker fra tidligere religionsordninger, slik som paradís, helvete, død, oppstandelse, tilbakekomst, vektskålen, timen, den siste dom og liknende. Den var med overlegg streng i de regler og forordninger den påla, den var revolusjonerende i de prinsipp den bibakte, den var ment å skulle vekke geistligheten og folket fra deres langvarige sløvhets, og den skulle gi foreldede og korrupte institusjoner et plutselig og tilintetgjørende slag. Den proklamerte

gjennom sine drastiske bestemmelser, den forutsagte Dags komme, Dagen da *“sammenkalleren skal kalle sammen til et alvorlig anliggende”*, da han vil *“ødelegge alt som har vært før ham, akkurat som Guds apostel knuste skjikkene til de som hadde gått forut for ham”*.

I denne sammenheng er det verdt å merke seg et avsnitt i denne boks tredje våhid som både henviser eksplisitt til den lovedes navn og forventningen om den orden som i en senere tidsalder skulle bli identifisert med hans åpenbaring. Dette avsnitt fortjener å rangeres som en av de mest betydningsfulle erklæringer nedtegnet i Bábs skrifter. *“Vel er det med ham”*, er hans profetiske kunngjøring, *“som fester sitt blikk på Bahá’u’lláhs orden og skjenker takk til sin Herre. For han vil sannelig bli gjort åpenbar. Gud har sannelig ugjenkallelig forordnet det i Bayánen.”* Grunnleggeren av den lovede åpenbaring innlemmet det samme uttrykk i *Kitáb-i-Aqdas* tjue år senere, og viste til den selvsamme orden da han fastsatte systemet som er forutsett i denne bok, idet han bekreftet at *“denne største orden”* hadde forstyrret verdens likevekt og revolusjonert menneskehetens ordnede liv. Det er den selvsamme ordens kjennetegn som Bahá’u’lláhs Pakts midtpunkt og hans læresetningers utpekte fortolker på et senere tidspunkt i troens utvikling beskrev gjennom sitt testaments forordninger. Det er det strukturelle grunnlag for den selvsamme orden som den samme Pakts forvaltere, de valgte representanter for det verdensomspennende bahá’í-samfunn, møysommelig og forenet er i gang med å opprette, nå i den samme tros formingstid. Når den samme ordens overbygning er fullt utviklet gjennom fremveksten av bahá’í verdenssamfunnet, Guds kongerike på jorden, vil denne samme religionsordning i tidens fylde omsider være vitne til den gylne tidsalder.

Báb var fortsatt i Máh-Kú da han skrev sin mest detaljerte og opplysende tavle til Muḥammad sháh. Forordet er en forherligende henvisning til Guds enhet, til hans apostler og til de tolv imámer. Den er utvetydig i sine forsikringer om dens forfatters guddommelighet og de overnaturlige krefter hans åpenbaring var inngitt med. Den er presis i de vers og overleveringer den siterer for å bekrefte et så dristig krav. Den er streng i sin fordømmelse av noen av sháhens administrasjons tjenestemenn og representanter, i særdeleshet av den *“onde og fordømte”* Ḥusayn khán. Den er rørende i sin beskrivelse av de ydmykelser og smerter dens opphavsmann var blitt utsatt for. Dette histo-

riske dokument minner på flere måter om *Lawḥ-i-Sulṭán*, tavlen som under lignende omstendigheter ble sendt av Bahá'u'lláh fra fangeborgen i 'Akká¹⁷ til Násiri'd-Dín sháh, og som utgjorde hans lengste epistel til ett enkelt overhode.

Dalá'il-i-Sab'ih (De sju bevis), det viktigste av Bábs polemiske verk, ble åpenbart i løpet av den samme periode. Dette verket er bemerkelsesverdig klart, med en beundringsverdig presisjon, original begrepsbruk, ugjendrive-
lig i sine argumenter. I tillegg til å fremlegge mange og ulike bevis på hans livskall, er det verd å legge merke til den skyld det ilegger de "sju mektige stats-
overhoder som regjerer i verden" i hans dager, så vel som måten det understreker
tidligere tiders kristne åndelige ledes ansvar og misbilliger deres oppførsel. Han hevder at hvis de hadde anerkjent sannheten i Muhammeds livsoppgave, ville de fleste av deres medreligiøse ha fulgt dem.

I løpet av Bábs fengsling i *Chihriqs* festning, hvor han tilbrakte nesten hele de to gjenværende år av sitt liv, ble *Lawḥ-i-Huru'fát* (Bokstavenes tavle) åpenbart til ære for Dayyán, en tavle som i begynnelsen ble misoppfattet som en utlegning av spådomsvitenskap, men som senere ble ansett for på den ene side å ha avslørt *Mustagháths* mysterium og på den annen side vagt å ha hen-
tydet til de nitten år som måtte forløpe mellom Bábs og Bahá'u'lláhs erklæring. Disse år var tvers igjennom formørket av Bábs strabasiose fangenskap, av de voldsomme nedverdigelser han ble påført og av nyhetene om de ulykker som rammet heltene i *Mázindarán* og *Nayríz*. Det var i denne tid han åpenbarte sin fordømmende tavle til *hájí mírzá Áqásí*, like etter at han vendte tilbake fra *Tabríz*. Fremsett i dristig og bevegende språk, skånselsløs i sin fordømmelse, ble denne epistel sendt til den uredde *Ḥujjat* som overleverte den til denne onde minister, slik det ble bekreftet av Bahá'u'lláh.

Denne periode med fangenskap i *Máh-Kús* og *Chihriqs* festninger, er en periode med uovertruffen produktivitet og likevel bitter i sine ydmykelser og stadig dypere sorger. Nesten alle de skrevne henvisninger til opphavet til en åpenbaring som snart skulle overgå hans egen, hører hjemme i denne periode, enten i form av advarsler, appeller eller formaninger. I påvente av timen som nærmet seg for hans ytterste lidelse, følte Báb det nødvendig å komme med disse. Helt fra begynnelsen var han bevisst på sin doble livsoppgave som bærer

---

17 Middelalderby i nærheten av Haifa. Kan også skrives Akko eller Acre.

av en hellig, uavhengig åpenbaring og som budbærer for en som var enda større enn hans egen, og han kunne ikke nøye seg med det store antall kommentarer, bønner, lover og forordninger, avhandlinger og epistler, prekener og taler som uten stans hadde strømmet fra hans penn. Hans skrifter bekrefter at Den større pakt som Gud gjennom alle tidsaldres profeter fra uminnelige tider hadde inngått med hele menneskeheten angående en nyfødt åpenbaring, allerede var blitt oppfylt. Den måtte nå bli supplert med en mindre pakt som han følte seg forpliktet til å inngå med hele gruppen av sine ledsagere, vedrørende den ene hvis tilsynekomst han karakteriserte som sin religionsordnings frukt og endelige hensikt. En slik pakt hadde alltid vært enhver forutgående religions kjennetegn. Den hadde eksistert i forskjellige former med varierende tyngde, var alltid blitt ikledd et tilsløret språk og var blitt hentydet til i kryptiske profetier, i dulgte allegorier, i ikke-autentiske overleveringer og i fragmentariske og dunkle avsnitt i de hellige skrifter. I bábí-ordningen var den imidlertid forutbestemt til å stadfestes i et klart og utvetydig språk, selv om den ikke ble nedfelt i et eget dokument. Til forskjell fra profetene som var gått forut for ham, hvis pakter var innhyllet i mysterier, og til forskjell fra Bahá'u'lláh, hvis klart formulerte pakt var innlemmet i et særskilt skrevet testament og utpekt av ham som *Min paks bok*, valgte Báb å tilføre sin lovbok, den persiske *Bayánen*, unummererte avsnitt som var spredt gjennom hele boken. Noen var med overlegg uklare, mens de fleste var helt klare og utvetydige, hvor han fastslår datoen for den lovede åpenbaring, priser dens dyder, hevder dens overlegne karakter, tillegger den ubegrensede krefter og fortrinn og river ned ethvert stengsel som kan hindre noen i å anerkjenne den. Bahá'u'lláh har uttalt, idet han henviser til Báb i sin *Kitáb-i-Badí*: “*Han har sannelig ikke unnlatt å gjøre sin plikt om å formane Bayánens folk og å overlevere sitt budskap til dem. Ikke i noen tidsalder eller religionsordning har en manifestasjon så inngående og i et så klart språk beskrevet manifestasjonen som var bestemt å skulle etterfølge ham.*”

Báb forberedte noen av sine disipler iherdig på å forvente den nær forestående åpenbaring. Andre forsikret han muntlig om at de ville leve til å se dens dag. Han profeterte faktisk i en tavle stilet til mullá Bábíqir, en av Den levendes bokstaver, at han ville møte den lovede ansikt til ansikt. Han ga en lignende forsikring verbalt til Sayyáh, en annen disippel. Han sendte mullá

Ḥusayn til Tíhrán og forsikret ham om at det i denne by skjulte det seg et mysterium hvis lys verken Ḥijáz eller Shíráz kunne måle seg med. Quddús ble kvelden før sin avskjed med ham lovet at han ville oppnå nærværet til den ene som var det eneste mål for deres tilbedelse og kjærlighet. Mens han var i Máh-Kú, erklærte han til *shaykh* Ḥasan-i-Zunúzi at han ville få se den lovede Ḥusayns åsyn i Karbilá. Han ga Dayyán tittelen “*Den tredje bokstav til å tro på ham som Gud skal åpenbare*”, mens han for ‘Azím i Kitáb-i-Panj-Sha’n avslørte navnet på og bekjentgjorde den forestående tilsynekomst av ham som skulle fullbyrde hans egen åpenbaring.

Báb navnga aldri en etterfølger eller stedfortreder, og han avsto fra å utpeke en fortolker av sine skrifter. Hans henvisninger til den lovede var så åpenbart tydelige, og hans egen religionsordning skulle bli så kort, at verken det ene eller det andre ble ansett som nødvendig. ‘Abdu’l-Bahá bevitner i *A Traveller’s Narrative* at alt han gjorde, etter råd fra Bahá’u’lláh og en annen disippel, var å utnevne mírzá Yaḥyá, som kun ville opptre som en gallionsfigur i påvente av den lovede, for således å gjøre Bahá’u’lláh i stand til noenlunde sikkert å fremme den Sak som sto hans hjerte så nær.

“*Bayánen*”, bekrefter Báb i denne bok, idet han henviser til den lovede, “*er fra begynnelse til ende forvaringsstedet for alle hans egenskaper og skattekammeret for både hans ild og hans lys*”. “*Hvis du når frem til hans åpenbaring*”, erklærer han i en annen sammenheng, “*og adlyder ham, vil du ha åpenbart Bayánens frukt, hvis ikke, er du uverdig til å nevnes fremfor Gud*”. “*O Bayánens folk!*” advarer han i samme bok hele flokken av sine ledsagere, “*handle ikke som Koranens folk har handlet, for hvis dere gjør det, vil deres natts frukt bli til intet*”. “*Tillat ikke Bayánen og alt som er blitt åpenbart i den*”, er hans manende påbud, “*å holde dere tilbake fra tilværelsens Essens og Herre over det synlige og det usynlige*”. “*Vokt deg, vokt deg*” er hans viktige advarsel til Váḥid, “*så ikke Bayánens váḥid (de atten levendes bokstaver og Báb) i dagene for hans åpenbaring stenger deg ute som ved et slør fra ham, ettersom som denne váḥid kun er en skapning i hans øyne*”. Og igjen: “*O Bayánens forsamling og alle som er i den! Anerkjenn grensene som er pålagt dere, for selveste Bayánens Punkt har, før alle ting ble skapt, trodd på ham som Gud skal manifestere. Sannelig, dette gleder jeg meg over overfor alle som er i himmelens og jordens rike.*”

“*I året ni*” har han klart og tydelig skrevet, idet han henviser til tidspunktet

for den lovede åpenbarings tilsynekomst, “skal dere nå frem til alt godt”. “I året ni vil dere nå frem til Guds nærvær.” Og igjen: “Etter Hín (68) skal en Sak bli gitt dere som dere vil bli kjent med.” “Før ni vil ha forløpt fra denne Saks begynnelse”, har han nærmere bestemt erklært, “vil de skapte tings virkelighet ikke bli gjort åpenbare. Alt som du så langt har sett, er bare den fuktige spires stade inntil vi kledte den i legeme. Vær tålmodig, inntil du ser en ny skapning. Si: ‘Velsignet derfor, være Gud, den mest fremragende av Skapere!’” “Vent”, er hans erklæring til ‘Azím, “inntil ni vil ha forløpt fra Bayánens tid. Utbryt så: ‘Velsignet derfor, være Gud, den mest fremragende av Skapere!’” “Vær lydhøre”, har han formant, idet han i et bemerkelsesverdig avsnitt henviser til året nitten, “fra åpenbaringens begynnelse til tallet váhid (19)”. “Regnskapets dags Herre”, har han enda tydeligere erklært, “vil bli åpenbart ved enden av Váhid (19) og begynnelsen av åtti (1280 A.H.)”. “Skulle han vise seg akkurat i dette øyeblikk”, har han åpenbart, i sin iver etter å sikre at den lovede åpenbarings nærhet ikke ville holde mennesker tilbake fra den lovede, “ville jeg være den første til å tilbe ham og den første til å bøye meg for ham”.

Således berømmer han den forventede åpenbarings opphav: “I min beskrivelse av ham har jeg nedtegnet disse praktfulle ord: ‘Ingen bentydning fra meg kan bentyde til ham, heller ingenting nevnt i Bayánen.’” “Jeg selv er bare den første tjener som tror på ham og på hans tegn ...”. “Den årsgamle spire”, bekrefter han betydningsfullt, “som inneholder den kommende åpenbarings potensialer, er inngitt en kraft som er overlegen hele Bayánens samlede krefter”. Og igjen: “Hele Bayánen er bare et løvblad blant løvbladene i hans Paradis.” “Bedre er det for deg”, bekrefter han på samme måte, “å fremsi ett av versene til ham som Gud skal manifestere, enn å nedskrive hele Bayánen, for på den Dag kan dette ene verset redde deg, mens hele Bayánen ikke kan redde deg”. “I dag er Bayánen på frøets stadium. I begynnelsen av manifestasjonen av ham Gud skal åpenbare, vil dets endelige fullkommenhet vise seg.” “Bayánen henter all sin herlighet fra ham Gud skal åpenbare.” “Alt som er blitt åpenbart i Bayánen, er bare som en ring på min hånd, og jeg selv er sannelig bare en ring på hånden til ham Gud skal manifestere. ... Han vender den som han ønsker, for hva han enn ønsker og gjennom hva han enn ønsker. Han er sannelig hjelperen i fare, den høyeste.” “Vissbeten selv”, hadde han erklært som svar til Váhid og til en av Den levendes bokstaver som hadde forhørt seg om den lovede, “skammer seg over å bli bedt om å bevitne hans sannhet ... og vitnesbyrdet selv skammer seg over å være vitne overfor ham”. Idet han henvendte seg til den samme Váhid,

hadde han dessuten uttalt: *“Skulle jeg bli forsikret om at du på dagen for hans manifestasjon vil fornekte ham, da ville jeg uten å nøle slå hånden av deg. ... Hvis jeg på den annen side ble fortalt at en kristen, som ikke har noen tilknytning til min tro, vil tro på ham, vil jeg betrakte den samme som min øyensten.”*

Og til slutt dette, hans bevegende påkallelse til Gud: *“Bær du vitnesbyrd om at jeg gjennom denne bok har sluttet en pakt med alle skapte ting angående hans livskall som du skal manifestere, før Pakten som gjelder min egen livsoppgave var blitt opprettet. Tilstrekkelig vitne er du og de som har trodd på dine tegn.”* “Jeg har sannelig ikke feilet i min forpliktelse til å formane det folk”, er nok et vitnesbyrd fra hans penn, *“... Hvis alt som er på jorden viser ham troskap på hans åpenbarings dag, vil mitt innerste vesen glede seg, ettersom alle vil ha oppnådd høydepunktet av sin eksistens. ... Hvis ikke, vil min sjel bli gjort trist. Jeg har sannelig nærret alle ting for dette formålet. Hvordan kan så noen bli lukket ute fra ham som ved et slør?”*

Som vi har observert på de foregående sider, hadde de tre siste og mest begivenhetsrike år av Bábs embetstid ikke bare bevitnet den formelle og offentlige erklæring av hans livskall, men også en makeløs utstrømning av hans inspirerte skrifter. Den omfattet både åpenbaringen av de grunnleggende lover i hans religionsordning, og opprettelsen av Den mindre pakt, som skulle bevare hans ledsageres enhet og rydde veien for en mye mektigere åpenbarings tilsynekomst. Det var i denne samme periode, i de første dagene av hans fangenskap i Chihríqs festning, at den nyfødte tros uavhengighet ble åpent anerkjent og forfektet av hans disipler. De underliggende lover for denne nye religionsordning var blitt åpenbart av dens opphavsmann i en fangeborg i Ádhirbájýans fjell, mens religionsordningen selv nå skulle bli innviet på en slette ved Mázindaráns grense, på en konferanse for hans forsamlede ledsagere.

Bahá'u'lláh holdt tett kontakt med Báb gjennom vedvarende korrespondanse, og var selv den styrende kraft bak hans kjempende meddisiplers mangfoldige aktiviteter, og styrte denne konferansen tilbakeholdent, men effektivt og veiledet og kontrollerte dens utvikling. Quddús ble betraktet som en talsmann for dens konservative elementer, og i samsvar med en forutbestemt plan for å dempe den uro og oppstandelse en slik konferanse sikkert ville skape, var han drevet til å motarbeide de tilsynelatende ytterliggående synspunkter som den ubesindige Táhirih forfektet. Den fremste hensikt med denne samling var å sette åpenbaringen av *Bayánen* ut i livet gjennom et

plutselig, et fullstendig og dramatisk brudd med fortiden, med dens orden, dens geistlighet, dens overleveringer og seremonier. Den andre hensikt med konferansen var å vurdere fremgangsmåter for å befri Báb fra hans grusomme fangenskap i Chihríq. Den første lyktes så absolutt, den andre var fra begynnelsen av forutbestemt til å skulle mislykkes.

Scenen for en så utfordrende og vidtrekkende erklæring var landsbyen Badasht, hvor Bahá'u'lláh midt i skjønne omgivelser hadde leid tre hager, en som han tilegnet Quddús, en annen for Táhirih, mens han reserverte den tredje for seg selv. De åttien disiplene som hadde samlet seg fra ulike provinser, var hans gjester fra den dagen de ankom til den dagen de spredte seg igjen. Hver eneste av de tjue dager han oppholdt seg i landsbyen, åpenbarte han en tavle som ble sunget i nærvær av de troende som var samlet. Han ga hver troende et nytt navn, men uten å avsløre identiteten til den som hadde skjendet dem det. Han selv ble fra da av betegnet som Bahá. Den siste av Den levendes bokstaver ble tildelt navnet Quddús, mens Qurratu'l-'Ayn ble gitt tittelen Táhirih. Alle ble deretter tiltalt med disse navn av Báb i de tavler han åpenbarte for hver og en av dem.

Det var Bahá'u'lláh som jevnt og trutt, sikkert, og likevel umerkelig, styrte denne minnerike hendelses utvikling, og det var Bahá'u'lláh som brakte møtet til sitt endelige og dramatiske klimaks. En dag da sykdom hadde tvunget ham til sengs, dukket plutselig Táhirih opp i hans nærvær, hun som ble betraktet som det skjønne og plettfrie symbol på ærbarhet og den hellige Fátimihs legemliggjørelse. Hun sto pyntet, men uten slør foran de forsamlede vennene. Hun satte seg til høyre for den forskrekkede og rasende Quddús og sønderrev gjennom sine flammende ord de slør som voktet isláms forordningers ukrenkelighet, blåste trompetstøtet og erklærte en ny religionsordnings begynnelse. Virkningen var elektrisk og øyeblikkelig. Hun var av slik plettfri renhet, og var så ærbar at selv det å se på hennes skygge ble ansett som en upassende handling. Hun syntes et øyeblikk i sine skandaliserte beskuers øyne å ha vanæret seg selv, ført skam over den tro hun hadde viet seg til, og svertet det udødelige åsyn hun symboliserte. Frykt, sinne, forvirring raste gjennom deres innerste sjeler, og de ble lamslått. 'Abdu'l-Kháliq-i-Isfáhání, forferdet og forstyrret over slikt et syn, skar over sin egen strupe. Tilsølt med blod, vanvittig av opphisselse rømte han bort fra hennes ansikt. Noen få

avsverget sin tro, idet de forlot sine venner. Andre sto stumme og lamslåtte foran henne. Atter andre må med bankende hjerter ha husket den islamske overlevering som varslet selve Fāṭimihs tilsynekomst, utilsøret, idet hun krysser broen (Şirát) på den lovede dommens dag. Quddus, stum av raseri, syntes bare å vente på det øyeblikk da han kunne slå henne ned med det sverd han tilfeldigvis holdt i sin hånd.

Ustoppelig, uforstyrret, jublende av glede reiste Ṭāhīrih seg, og uten å nøle og i et språk slående likt Koranens språk, fremførte hun en glødende og veltalende appell til resten av forsamlingen og avsluttet med denne dristige påstand: “Jeg er ordet Qá’im skal ytre, ordet som skal sende jordens overhoder og adelsfolk på flukt!” Deretter inviterte hun dem til å omfavne hverandre og feire en så storartet hendelse.

På denne minneverdige dag lød “*signalhornet*” nevnt i Koranen, det “*lammende trompetstøt*” ble høylydt reist og “*katastrofen*” inntrådte. De påfølgende dager rommet et forbløffende avvik fra isláms ærverdige tradisjoner, og bevitnet en sann revolusjon i utseende, vaner, seremonier og tilbedelsesmåter blant disse hittil ivrige og gudfryktige forsvarere av muhammedansk lov. Konferansen hadde vært oppskakende fra først til sist, og det var beklagelig at de få som nektet å gi sin støtte til opphevelsen av den islamske tros grunnleggende lover, valgte å bryte ut. Til tross for dette, ble dens fullstendige og ærerike mål nådd. Bare fire år tidligere hadde bábí-åpenbaringsens opphavsmann erklært sitt livskall til mullá Ḥusayn i sitt private hjem i Şhíráz. Tre år etter denne erklæring dikterte han de grunnleggende og særegne forordninger i sin religionsordning til sin sekretær, innenfor Máh-Kús fangeborgs murer. Et år senere var hans ledsagere selv i landsbyen Badaşht, under det faktiske lederskap av Bahá’u’lláh, deres meddisippel. Ved å avvise både de guddommelig forordnede og menneskeskapte forordninger i Muhammeds tro og riste av seg dens foreldede systems lenker, var de med på å oppheve den koranske lov. Báb, som fortsatt selv var en fange, forsvarte nesten umiddelbart etterpå sine disiplers handlinger, ved formelt og uten reservasjoner å hevde at han var den lovede Qá’im, i nærvær av tronarvingen, de ledende personene i Şhaykhí-samfunnet og de mest fremstående geistlige rangspersoner i Ádhirbájáns hovedstad.

Litt mer enn fire år hadde gått siden Bábs åpenbarings fødsel, da

trompetstøtet innvarslet den formelle opphevelse av den gamle religionsordning og innvielsen av en ny. Ingen pomp, ingen praktutfoldelse markerte et så stort vendepunkt i verdens religiøse historie. Heller ikke sto dens beskjedne ramme i rimelig forhold til slik en plutselig, overraskende, fullstendig frigjøring fra de mørke og krigerske krefter av fanatisme, av prestevelde, av religiøs ortodoksi og overtro. Den oppstilte hær besto kun av én eneste kvinne og en håndfull menn, for det meste rekruttert fra de samme rekker som de angrep, og med noen få unntak blottet for rikdom, prestisje og makt. Hærens kaptein var selv fraværende, en fange i sine fienders klør. Valplassen var en liten landsby på sletten ved *Badasht* på grensen til *Mázindarán*. Trompetblåseren var en enslig kvinne, den edleste av sitt kjønn i denne religionsordning, erklært for å være en kjetter selv blant noen av sine medreligiøse. Det rop hun lot lyde, var en døds klokke for den tolv hundre år gamle islamske lov.

Denne oppløsningsprosess skjøt fart tjue år senere ved et annet trompetstøt som kunngjorde utformingen av en annen religionsordnings lover. Denne oppløsningsprosess ble forbundet med en gammeldags, skjønt guddommelig åpenbart lovs fallende skjebne. Den skjøt fart og har i senere tid fremskynnet opphevingen av de kirkerettslige *shari'ah*-lovene i Tyrkia, har ført til den faktiske opphevingen av denne lov i *shí'ah*-Persia, har i den senere tid vært årsak til dette systems atskillelse fra Egypts sunni-geistlige lov, som forutsett i *Kitáb-i-Aqdas*, har banet vei for anerkjennelsen av dette system i Det hellige land, og er forutbestemt å skulle kulminere i verdsliggjøringen av de muslimske stater, og alle nasjoners allmenne anerkjennelse av Bahá'u'lláhs lov, og dens troneplass i alle folkeslags hjerter i den muslimske verden.

KAPITTEL 3

Oppstand i Mázindarán, Nayríz og Zanján

BÁBS FANGENSKAP I et fjernt hjørne av Ádhirbáyján ble udødeliggjort av hendelsene under konferansen i Badasht, og ble kjennetegnet ved slike viktige hendelser som den offentlige erklæring av hans livskall, utformingen av hans religionsordnings lover og opprettelsen av hans Pakt. Det fikk økt betydning gjennom de forferdelige omveltninger som sprang ut både fra hans motstanderes og hans disiplers handlinger. Opprørene som fulgte mens hans fangeår led mot slutten, og som kulminerte i hans egen martyrdød, fremkalte i løpet av de tre første år av hans embetstid et heltemot uten like hos hans ledsagere og en slik voldsom fiendskap som ingen hadde opplevd maken til hos hans motstandere. Den korte, men svært turbulente periode kan sannelig med rette anses som den blodigste og mest dramatiske i bahá'í-æraens heroiske tidsalder.

De betydningsfulle hendelser knyttet til Bábs fangenskap i Máh-Kú og Chihríq, representerer høydepunktene i hans åpenbaring, og de kunne ikke ha noen annen følge enn å flamme opp en mer brennende ild både i hans elskeres glød og i hans fienders raseri. En forfølgelse skulle snart bryte løs, bitrere, mer avskyelig og mer beregnende uttenkt enn noen av de forfølgelser Husayn khán, eller til og med hájí mírzá Áqásí, hadde nøret opp under. Den ble ledsaget av et tilsvarende uttrykk for heltemot som overgikk alle de tidligste begeistringsutbrudd som hadde hilst troens fødsel velkommen, det være seg i Shíráz eller Işfáhán. Denne periode med uopphørlig og voldsom uro skulle med kort mellomrom berøve troen dens viktigste frontfigurer, skulle nå sitt klimaks ved at dens opphavsmanns liv ble utslettet, og skulle bli fulgt

av en ny og denne gang nesten fullstendig utryddelse av dens fremragende støttespillere, med unntak av en som i dens mørkeste time gjennom forsynets forordninger var inngitt den doble funksjon å redde en hardt prøvet tro fra utslettelse og å innvarsle den religionsordning som var forutbestemt til å etterfølge den.

Den eksplosive kraft som utløste et sant skred av ulykker som raste ned over troen og blant de mennesker den var kommet til, var Bábs formelle overtakelse av den lovede Qáims myndighet, under slike dramatiske omstendigheter og i en så utfordrende tone, foran en anerkjent forsamling av fremstående shí'ah-geistlige som var mektige, misunnelige, forskrekkede og fiendtlige. Denne kraft oppildnet den iver som brant i Bábs spredte disiplers sjeler. De var allerede forbitret over deres leders grusomme fangenskap, og deres glød nå var ytterligere oppflammet ved den uophørlige utstrømning fra hans penn som nådde dem fra hans fengselsted.

Det fremprovoserte en opphetet og langvarig feide på kryss og tvers av landet, i basarer, moskeer, skoler og andre offentlige steder, og utvidet dermed den kløft som allerede skilte dets folk. På dette kritiske tidspunkt var Muḥammad sháh i mellomtiden i ferd med å synke under vekten av sine fysiske skrøpeligheter. Den trangsynte hájí mírzá Áqásí var nå midtpunktet for statens anliggender, og han fremviste en vankelmodighet og udugelighet som syntes å øke for hvert nye ansvarsområde han ble pålagt. På ett tidspunkt fant han det for godt å støtte 'ulamáenes kjennelse, og på et annet kritiserte han deres angrepslyst, uten noen tiltro til deres påstander. Ved nok et tidspunkt kunne han henfalle til mystisisme og miste av syne alvoret i den nødssituasjon han sto overfor, fortapt i drømmerier.

Et så grelt vanstyre av nasjonale anliggender, gjorde at den geistlige ordens medlemmer nå med ondsinnet iver våget å slenge ut fordømmelser fra sine talerstoler og høyrøstet oppegge overtroiske menigheter til å gripe til våpen mot bærerne av en svært hatet trosretning, håne deres kvinners ære, plyndre deres eiendom og forulempe og skade deres barn. "Hva med de tegn og hendelser som skal innvarsle tilsynekomsten av Qá'im?" tordnet de foran utallige forsamlinger. "Hva med de store og små formørkelser? Hva med byene Jábulqá og Jábulsá? Hvordan skal vi forklare det Ḥusayn-ibn-i-Rúḥ har sagt, og hvordan skal vi fortolke den gyldige overlevering tilskrevet Ibn-i-Mihriyár?

Hvor er den usettes menn som på en uke skal reise over hele jordens overflate? Hva med den beleiring av Østen og Vesten som Qá'im skal iverksette ved sin tilsynekomst? Hvor er den enøyde antikrist og det esel han skal bestige? Hva med Sufyán og hans rike?" "Skal vi", protesterte de høylydt, "skal vi regne som en død bokstav våre hellige imámers uimotsigelige og tallrike overleveringer, eller skal vi med ild og sverd slukke dette skamløse kjetteri som har våget å løfte sitt hode i vårt land?"

De lærde og resolute forkjemperne for en uriktig fremstilt tro, fulgte sin leders eksempel og motsatte seg uten å nøle disse ærekrenkelser, trusler og protester. De skrev flittig traktater, kommentarer og motskrifter som var slagkraftige i sine argumenter, fulle av vitensbyrd, klare, veltalende og overbevisende, og som bekreftet deres tro på Muhammeds profetskap, på imámenes rettmessighet og på Šāḥibu'z-Zamán¹⁸ (tidsalderens Herres) opphøyede åndelige makt. De fortolket på en mesterlig måte de skjulte, de bevisst symboltunge og dunkle overleveringer, vers og profetier i isláms hellige skrifter og anførte som støtte for sine påstander imám Ḥusayns saktmodighet og hans tilsynelatende hjelpeløshet, han som tross sitt nederlag, sin motløshet og vanærende martyrdød er blitt hilst av deres motstandere som selve legemliggjørelsen og det enestående symbol på Guds altbeseirende herskermakt og kraft.

Denne voldsomme, landsomfattende konflikt hadde antatt alarmerende proporsjoner da Muḥammad Šah endelig bukket under for sykdom og ved sin død fremskyndet sin allmektige yndlingsministers, ḥájí mírzá Áqásís undergang. Denne ble snart frarøvet de skatter han hadde samlet seg og falt i unåde, ble fordrevet fra hovedstaden og søkte tilflukt i Karbilá. Den sytten år gamle Násiri'd-Dín mírzá besteg tronen og overlot styringen til den stivsinnede, den stálhjertede amír-nizám, mírzá Taqí khán, som uten å rådføre seg med sine medministre erklærte at en umiddelbar og velfortjent straff skulle påføres de ulykkelige bábiene. Guvernører, dommere og sivile tjenestemenn i alle provinser målte hver på sine områder krefter med hverandre ved å forfølge og uavlatelig krenke en fredløs tros tilhengere, tilskyndet av en kolossal bakvaskelseskampanje satt ut i livet av presteskaper og drevet av deres hang til økonomisk gevinst. For første gang i troens historie ble en

---

18 Den lovede

systematisk kampanje iverksatt, der sivile og geistlige krefter forente seg mot den, en kampanje som skulle kulminere i de grusomheter Bahá'u'lláh opplevde i Siyáh-Chál i Ṭihrán, og hans påfølgende forvisning til 'Iráq. Regjering, presteskap og folk reiste seg med samlet styrke for å angripe og utrydde sin felles fiende. På fjerntliggende og avsondrede steder ble et forfulgt samfunns spredte disipler nådeløst meid ned av sine fienders sverd, mens det ble truffet selvforsvarstiltak på steder hvor et stort antall hadde samlet seg. Disse ble mistolket av en slu og forrædersk motstander, og bidro i sin tur til ytterligere å oppflamme myndighetenes fiendtlighet og øke omfanget av undertrykkerens voldshandlinger. Ved Shaykh Ṭabarsí i øst, i Nayríz i sør, i Zanján i vest, og i selve hovedstaden bar massakrer, oppstander, demonstrasjoner, sammenstøt, beleiringer og forræderi i rask rekkefølge bud om den voldsomme storm som hadde brutt ut og avdekket et stolt, men fordervet folks forfall og formørkede historie.

Mullá Ḥusayn's vågemot var signalet til et sammenstøt som skulle gi gjenlyd over hele landet. På Bábs ordre hadde han kledd sitt hode med den grønne turban som var båret og sendt til ham fra hans Mester, og han hadde heist den sorte fane som ifølge profeten Muhammed ville innvarsle tilsynekomsten av Guds stedfortreder på jorden, når den ble foldet ut. Høyt til hest ledet han an foran to hundre og to av sine ledsagere for å møte og yte hjelp til Quddús i Jazíriy-i-Khaḍrá (Den grønne øy). Striden varte i hele elleve måneder. Arenaen var for det meste Mázindaráns skog. Dens helter var blomsten av Bábs disipler. Dens martyrer utgjorde halvparten av Den levendes bokstaver, inkludert Quddús og mullá Ḥusayn, henholdsvis den siste og den første av disse bokstaver. Men den drivende kraft som i det stille opprettholdt den, var intet annet enn den som strømmet fra Bahá'u'lláhs sinn. Den var forårsaket av den utilslørte beslutning hos en ny tidsalders første forkjempere om å kunngjøre dens tilsynekomst, fryktløst og på en passende måte, og en like urokkelig beslutsomhet om å motstå og forsvare seg mot de voldsomme angrep fra ondsinnede og forblindede angripere, dersom overtalelse ikke skulle føre frem. Den var ingen skygge av tvil om hvilken ukuelig ånd en gruppe på tre hundre og tretten utrente, utstyrløse, men gudsinspirerte studenter kunne oppby når de samlet seg i selvforsvar mot en veltrent hær. De var for det meste eneboere i skoler og klostre, og de møtte en velutstyrt hær som var

støttet av store folkemasser, velsignet av presteskapet, anført av en prins av kongelig blod og forsynt av statens ressurser, som handlet med statsoverhodets entusiastiske støtte og var oppildnet av usvikelige råd fra en besluttsom og allmektig minister. Dens utgang var et avskyelig svik som endte i en slakteorgie som stenket dens gjerningsmenn med evig skjensel, påførte dens ofre en lysglans av evig herlighet og frembrakte de frø som i en senere tidsalder skulle blomstre til å bli verdensomspennende administrative institusjoner, og som i tidens fylde må bære frem sine gyldne frukter i form av en verdensforsonende og verdensomspennende orden.

Det har ingen hensikt å forsøke å gi om så bare en forkortet gjenfortelling av denne tragiske hendelse, uansett hvor stor dens betydning er, og uansett hvor mistolket den er av fiendtlig innstilte krønikeskrivere og historikere. Et raskt blikk på dens iøynefallende trekk vil være nok til å oppfylle hensikten med disse sider. Når vi maner frem denne store tragedies hendelser, legger vi merke til den skarpe kontrasten mellom dens helters kraft, dristighet, disiplin og snarrådighet, og motstandernes nedrighet, feighet, uryddighet og vankelmodighet. Vi legger merke til den enestående tålmodighet, den edle tilbakeholdenhet som utvises av en av dens viktigste hovedpersoner, den løvehjertede mullá Ĥusayn, som hardnakket nektet å trekke sverdet fra sliren, helt til en bevæpnet og rasende folkemengde hadde samlet seg en halv mil fra Bárfurúsh for å stenge veien for ham og som hadde meiet ned og drept sju av hans uskyldige og trofaste ledsagere, mens de ropte de verste skjellsord. Vi blir fylt av beundring for den faste tro den samme mullá Ĥusayn fremviste ved sin beslutning om å gjennomføre *adhān* mens de var beleiret i karavanseraiet i Sabzih-Maydán, skjønt tre av hans ledsagere, som etter tur hadde gått opp på vertshusets tak for å gjennomføre denne hellige handling, umiddelbart var blitt drept av fiendens kuler. Vi undrer oss over den forsakelsens ånd som fikk disse hardt pressede til foraktfullt å ignorere de eiendeler den flyktende fiende etterlot seg, som ledet dem til å kaste fra seg sine egne eiendeler og nøye seg med sine hester og sverd, som gjorde at Badí's far, en i dette tapre følget, uten å nøle slengte en skulderveske full av turkiser i grøftekanten, turkiser han hadde brakt med seg fra sin fars gruve i Nishápúr, som fikk mírzá Muḥammad-Taqíy-i-Juvayni til å kaste fra seg en sum av tilsvarende verdi i sølv og gull, og som fikk disse samme ledsagere til å forakte og til og med nekte å røre det kostbare

inventar og gull- og sølvkistene som den demoraliserte og skamfulle prins Mihdí-Quli mírzá, Mázindaráns hærs kommandant og en bror av Muḥammad sháh, hadde etterlatt seg i sin hodekulls flukt fra leiren. Vi kan ikke annet enn å verdsette den lidenskapelige ærlighet mullá Ḥusayn utviste da han forhandlet med prinsen, og hans formelle forsikring, hvor han i utvetydige ordelag ga uttrykk for at verken han eller hans meddisipler hadde til hensikt å tilrive seg sháhens makt eller undergrave hans stats grunnvoller. Vi kan ikke annet enn å foraktfullt betrakte oppførselen til erkeskurken, den hysteriske, den ondskapsfulle og hovne sa'ídu'l-'ulamá', som i et anfall av opphisselse kastet turbanen sin på bakken og rev opp halsen på sin skjorte foran en enorm mengde menn og kvinner, uroet av disse samme ledsagere som nærmet seg. Han jamret seg over det forfall som hadde rammet islám, og bønnfalt sin menighet om å gripe til våpen og meie ned den gruppe som nærmet seg. Vi er slått av undring når vi tenker på mullá Ḥusayns overmenneskelige djervhet. Til tross for hans spinkle kropp og skjelvende hånd, var han i stand til å drepe en forrædersk fiende gjemt bak et tre med ett enkelt sverdslag som kløvde treet, mannen og hans gevær i to. Videre blir vi rørt over den scene der Bahá'u'lláh ankommer fortet, og den ubeskrivelige glede det ga mullá Ḥusayn, den ærbødige mottakelse hans meddisipler ga ham, hans inspeksjon av de festningsverk som de i all hast hadde reist til sitt forsvar, og hans råd til dem som medførte den mirakuløse befrielsen av Quddús, som deretter samarbeidet nært med fortets forsvarere og hadde en viktig medvirkning i de bragder som ble utført under dets beleiring og endelige ødeleggelse. Vi er forbløffet over den samme Quddús' sinnsro og klokskap, den tillit han vekket ved sin ankomst, den rådsnarhet han fremviste, varmen og gleden hos de beleirede, da de morgen og kveld lyttet til den stemme som fremsa versene fra hans berømte kommentar til Šád fra Šamad. Allerede mens han var i Sári, hadde han utferdiget en avhandling om denne, tre ganger så lang som Koranen selv. Og nå, til tross for fiendens larmende angrep og forsakelsene han og hans venner utholdt, fortsatte han å forklare ved å legge like mange vers til denne tolkning som han tidligere hadde skrevet. Vi husker med bankende hjerter den minneverdige trefning da mullá Ḥusayn, ledsaget av to hundre og to av de beleirede og hardt prøvede venner med Quddús i spissen, ved ropet "Bestig deres gangere, o Guds helter!" dro ut før daggry fra fortet, idet de ropte ut "Yá Šáhibu'z-Zam'án", og med

full kraft stormet mot prinsens forsvarsstilling og trengte inn i hans private rom, bare for å finne at han i sin bestyrtelse hadde kastet seg ut gjennom det bakre vindu og ut i vollgraven og flyktet barbent og etterlot sin hær forvirret og jaget på flukt. Gjenopplevd i et gripende minne, ser vi den siste dag i mullá Ḥusayns jordiske liv, da han rett etter midnatt, etter å ha foretatt avvaskelse, iførte seg nye klær og satte Bábs turban på hodet, før han steg opp på sin ganger, beordret at fortets port skulle åpnes, red ut foran tre hundre og trettien av sine venner, mens han ropte høyt “Yá Şāhibu’z-Zamán”. Han angrep etter tur de sju barrikader som fienden hadde reist, beseiret hver og en av dem, til tross for at kulene regnet ned over ham, spredte raskt deres forsvarere og hadde spredt deres styrker. I de påfølgende tumulter viklet hans hest seg plutselig inn i repene til et telt, og før han kunne komme seg løs, ble han truffet i brystet av en kule som den forræderske ‘Abbás-Quli *khán*-i-lárijání hadde løsnet, der han lå i bakhold i grenene på et tre i nærheten. I en følgende trefning hyller vi det strålende mot som inspirerte nitten av disse tapre venner til å kaste seg hodekulls inn i fiendens leir, som besto av hele to regimenter av infanteri og kavaleri. De forårsaket slik forvirring at en av deres ledere, den samme ‘Abbás-Quli *khán*, falt fra sin hest og til sin fortvilelse etterlot en av sine støvler hengende fra stighbøylen. Han løp av sted til prinsen, halvskodd og fortvilet, og innrømmet det vanærende tilbakeslag han hadde lidd. Vi kan heller ikke unnlate å legge merke til den strålende styrke disse heroiske sjeler utviste, da de bar børen av alvorlige prøvelser, da maten deres i begynnelsen ble begrenset til kjøtt fra hestene som ble hentet fra fiendens forlatte leir, da de senere måtte nøye seg med det gress de kunne plukke fra markene, da de fikk en pause fra sine beleirere, da de på et senere stadium ble tvunget til å spise bark fra trærne og lær fra sadlene, beltene, slirene og skoene sine, da de atten dager på rad ikke hadde annet enn vann som de drakk en munnfull av hver morgen, da fiendens kanonild tvang dem til å grave underjordiske passasjer innenfor fortet, hvor de oppholdt seg i søle og vann med klær som råtnet bort av fuktighet, og de måtte klare seg med oppmalte knokler, og da de til sist, som det bekreftes av en samtidig historieskriver, drevet av en gnagende sult ble tvunget til å grave frem igjen deres ærede leder mullá Ḥusayns hest, dele den opp i stykker, male bena til støv, blande det med det råtne kjøttet til en stuing de slukte grådig.

Vi kan heller heller ikke unnlate å referere til det ynkelige svik som den svake og æreløse prins til slutt gjorde seg skyldig i, og hans brudd på sin såkalte ugjenkallelige ed, innskrevet og forseglet av ham i marginen av Koranens åpningsssure, der han sverget ved den hellige bok, forpliktet seg til å sette fri alle fortets forsvarere, lovet på tro og ære at ingen mann i hans hær eller i nærheten ville skade dem og at han selv på egen bekostning ville sørge for at de kom seg trygt hjem. Og helt til slutt bringer vi frem minnet om den siste scene i denne dystre tragedie, da flere av Quddús' venner på grunn av prinsens brudd på sin hellige forsikring, var blitt forrådt og var samlet i fiendens leir, ranet for sine eiendeler og solgt som slaver, og resten av dem enten ble drept av offiserenes spyd og sverd eller revet i stykker, bundet til trær og gjennomhullet av kuler eller skutt ut fra kanonmunninger og overgitt til flammene, eller deres buk ble skåret opp og deres hoder festet på spyd og lanser. Ved enda en skamfull handling fra den fryktelige prins, ble Quddús, deres elskede leder, overlatt i hendene på den djevelske Sa'ídul-'Ulamá, som ble hjulpet av den pøbelflokk han iherdig hadde oppflammet lidenskapen til. I sitt uslukkkelige fiendskap, rev han klærne av sitt offer, påførte ham lenker, ledet ham gjennom gatene i Bárfurúsh og oppildnet byens kvinners avskum til å forbanne ham og spytte på ham, overfalle ham med kniver og økser, lemleste hans kropp og kaste de forrevne delene på et bål.

Denne bevegende hendelse, så ærerik for troen, så formørkende for fiendens rykte, en hendelse som må betraktes som et sjeldent fenomen i nyere tids historie, ble snart etterfulgt av en tilsvarende oppstand som viste en slående likhet i sine hovedtrekk. Scenen for sørgelige prøvelser skiftet nå til sør, til provinsen Fárs, ikke langt fra byen der troens demringslys hadde brutt frem. Nayríz med dens omkringliggende områder ble utsatt for den nye prøvelse i all sin voldsomhet. Stormsenteret for den nye storbrann ble fortet Khájih i nærheten av Chínár-Súkhtih-kvarteret i den svært urolige landsbyen. Den helt som raget blant sine ledsagere og som kjempet tappert og falt som offer for dens fortærende flammer, var "sin tids enestående og makeløse skikkelse", den viden kjente siyyid Yahyáy-i-Darábí, bedre kjent som Váhid. Fremst blant hans svikefulle motstandere som tente og næret denne storbranns ild, var den simple og fanatiske guvernør i Nayríz, Zaynu'l-'Ábidín khán, hjulpet av 'Abdu'lláh khán, shujá'u'l-mulk, og støttet av prins Fírúz mírzá, Shíráz

guvernør. Grusomhetene som preget dens avsluttende stadium, hadde mye kortere varighet enn oppstanden i Mázindarán, som varte hele elleve måneder, men de hadde like store følger. Atter en gang var det en håndfull menn, til dels utrente unggutter og menn i høy alder, uskyldige, lovlydige, fredselkende og likevel modige og urokkelige, som ble overrasket, utfordret, omringet og angrepet av en grusom og dyktig fiendes overlegne styrke, en talløs skare av dyktige menn som var ute av stand til å tvinge sine motstandere til underkastelse eller undertrykke deres ånd, skjønt de var veltrent og godt utstyrt og fortløpende ble forsterket. Dette nye opprør hadde sitt opphav i like fryktløse og oppflammede troserklæringer som tilkjennega en nesten like lidenskapelig og voldsom religiøs iver som de som utløste Mázindarán-oppstanden. Den ble oppildnet av et like vedvarende og voldelig utbrudd av nådeløs geistlig fiendtlighet. I dens kjølvann fulgte tilsvarende tegn på blind religiøs fanatisme. Den ble fremprovosert av tilsvarende angrepshandlinger både fra presteskap og folk. Den fremviste atter samme hensikt, var gjennomsyret av samme ånd og steg nesten til de samme høyder av overmenneskelig heltomot, styrke, tapperhet og forsakelse. Den åpenbarte en like ondskapsfullt beregnet samordning av planer og innsats blant de sivile og geistlige myndigheter, med tanke på å utfordre og ødelegge en felles fiende. I forkant av dette hadde bábíene på sin side gitt en tilsvarende kategorisk tilbakevisning av enhver hensikt om å blande seg inn i rikets sivile rettssystem eller å undergrave statsoverhodets lovlige myndighet. Den fremla et like tydelig vitnesbyrd om ofrenes tilbakeholdenhet og overbærenhet, ansikt til ansikt med undertrykkerens nådeløse og uprovoserte aggresjon. Etter hvert som den steg mot sitt klimaks, fremviste den på en like slående måte en åndelig forfallen fiendes feighet, mangel på disiplin og nedverdiggelse. Idet den nærmet seg slutten, var den preget av et like ynkelig og skammelig svik. Den endte i en massakre som var enda mer avskyelig i de grufullheter den frembrakte og lidelser den forårsaket. Den beseglet Váhid's skjebne, han som med sin grønne turban, symbolet på hans stolte avstamning, ble bundet til en hest og skjendig trukket gjennom gatene, hvorpå hans hode ble kappet av, stoppet med strå og sendt som et trofé til Shiráz' festende prins, mens hans kropp ble overlatt til de rasende kvinnene i Nayríz som danset rundt den, akkompagnert av trommer og symbaler, beruset av barbarisk glede over en triumferende fiendes jubelrop. Og sluttlig brakte

den i sitt kjølvann et generelt og voldsomt angrep på de forsvarsløse bábíer, ved hjelp av minst fem tusen mann som var spesielt utkalt for dette formålet. Bábíenes eiendeler ble beslaglagt, deres hus ble ødelagt, deres forsvarsverk ble brent ned til grunnen, og deres kvinner og barn ble tatt til fange. Noen av disse ble kledd nesten nakne og plassert på esler, muldyr og kameler og ledet langs rekker av hoder som var kappet av deres fedres, brødres, sønners og ektefellers livløse kropp. Før dette var de enten blitt brennmerket eller hadde fått neglene trukket ut, eller var blitt pisket til døde eller fått nagler banket gjennom hender og føtter, eller hadde fått snitt i nesen der det ble lagt rep som de ble trukket etter gjennom gatene, foran øynene på en rasende og hånende menneskemengde.

Dette ødeleggende og opprivende opprør hadde knapt lagt seg, da en annen storbrann ble tent i Zanján og dens omkringliggende områder, enda mer ødeleggende enn de to foregående oppstander. Dette voldsomme opprør som brøt ut vest i Persia, var uten sidestykke både i varighet og i tallet på dem som ble feid bort av dets raseri. Mullá Muḥammad-‘Alí-i-Zanjání, også kalt Ḥujjat, en av de dyktigste og mest fremragende av troens forkjempere, tømte martyriets kalk sammen med hele atten hundre av sine meddisipler. Dette opprør markerte tydeligere enn noen gang den uoverstigelige kløft som skilte den nyfødte tros fakkeltbærere fra de sivile og geistlige representanter for en alvorlig rystet orden. De fremste hovedpersoner tilknyttet og ansvarlige for denne grusomme tragedie, var den misunnelige og innbilske Amír Arslán khán, majdu’l-dawlih, en morbror av Náṣiri’-d-Dín sháh, sammen med sine medsamsvorne, ṣadru’d dawliy-i-Isfáhání og Muḥammad khán, Amír Tumán, som på den ene side ble hjulpet av store militære forsterkninger utkalt på amír-nizáms ordre, og på den annen side av hele Zanjáns presteskaps ivrige moralske støtte. Stedet som ble skueplass for disse heroiske anstrengelser, scenen for intense lidelser og målet for rasende og gjentatte angrep, var fortet ved ‘Alí-Mardán khán, som på et tidspunkt beskyttet minst tre tusen bábíer, inkludert menn, kvinner og barn, og beretningen om disse lidelser er uten sidestykke i et helt århundres historie.

En kort henvisning til visse fremstående trekk ved denne sørgelige hendelse, som i troens spede begynnelse inngir uendelige muligheter, vil tjene til å åpenbare dens spesielle karakter. Høydepunktene i dette blodige

sammenstøt var en rekke gripende scener som en følge av delingen av Zanjàns innbyggere i to forskjellige leire etter ordre fra dens guvernør. Denne beslutning ble dramatisk proklamert av en utroper, og løste opp bånd av verdslige interesser og tilknytninger til fordel for en mektigere troskap. Hujjat oppfordret gjentatte ganger de beleirede om å avstå fra aggresjon og voldshandlinger. Han minnet dem om tragedien i Mázindarán og forsikret dem om at deres seier utelukkende besto i å ofre sitt ett og alt på Šáhibu'z-Zamáns Saks alter, og han erklærte at hans ledsagere ufravikelig hadde til hensikt å lojalt tjene sitt overhode og å være sitt folks velgjørere. Disse samme ledsagere drev med forbausende dristighet tilbake det rasende angrep som var iverksatt av šadru'd-dawlih, han som til sist ble tvunget til å innrømme sitt ynkelige feiltrinn og som ble irettesatt av sháhen og fratatt sin stilling. Fortets okkupanter møtte utroperens oppfordringer med forakt, han som på vegne av en forbitret fiende forsøkte å lokke dem til å fornekte sin Sak, som prøvde å overtale dem med sjenerøse tilbud og løfter fra statsoverhodet. Zaynab var en rådsnar landsbyjente med et utrolig mot, og hun glødet med en uimotståelig lengsel etter å forene sine krefter med fortets forsvarere. Hun kledde seg i en mansdrakt, klippet av seg sitt lange hår, spente et sverd om livet og styrtet hodekulls ut i en forfølgelse av angriperne, idet hun ropte "Yá Šáhibu'z-Zamán!" Gjennom fem måneder fortsatte hun i kampens hete å oppildne sine mannlige ledsagere og ile dem til unnsetning, uten tanke på mat og søvn. Vaktene som bemannet barrikadene frembrakte et makeløst opprør idet de ropte ut de fem påkallelser Báb hadde foreskrevet, samme kveld som de hadde mottatt hans instruksjon. Dette opprør fremskyndet døden til noen få personer i fiendens leir og forårsaket at de tøylesløse offiserene straks mistet sine vinglass i bakken og veltet spillebordene og skyndte seg barføtt av sted og fikk andre til å løpe halvt påkledd ut i villmarken eller flykte i vill panikk til 'ulamáenes hjem. Likeledes minnes vi kontrasten mellom den uorden, besvergelse, den uanstendige latter, utsvevelse og skam som kjennetegnet fiendens leir, og den atmosfære av ærbødig tilbedelse som fylte fortet, hvorfra lovprisninger og gledesymner steg opp uten stans. Heller ikke kan vi unngå å legge merke til Hujjats og hans viktigste støttespilleres appell til sháhen, der de tilbakeviser fiendens ondsinnede påstander, forsikrer ham om deres troskap til ham og hans regjering, og deres vilje til å bevise gyldigheten av sin Sak i hans nærvær, om hvordan

disse budskap ble stoppet av guvernøren, og hvordan han erstattet dem med forfalskede brev fulle av forvrengninger som i stedet ble sendt til Tīhrán. Vi legger merke til fortets kvinnelige okkupanters begeistrede støtte, jubelropene de reiste, da noen av dem ivrig styrtet frem ikledd mannskler for å styrke dets forsvar og erstatte sine falne brødre, mens andre tok seg av de syke og bar skinn med vann til de sårede på sine skuldre, og atter andre gjorde som oldtidens kartagiske kvinner og skar av seg sitt lange hår og bandt de tykke kveilene rundt geværene for å forsterke dem. Vi legger merke til beleirernes skitne forræderi, da de satte opp og skrev en fredsappell og la ved en forseglet kopi av Koranen som et bevis på deres pakt, og sendte den til Hujjat. Han dro for å forhandle med dem samme dag, og han hadde med seg en delegasjon. De unndro seg ikke fra å kaste delegasjonens medlemmer, barna inkludert, i en fangekjeller, og de rev skjegget av delegasjons ærede leder og lemlestet brutalt en av hans meddisipler. Vi erindrer videre Hujjats storsinn. Skjønt han var preget av det plutselige tap av både hustru og barn, fortsatte han med uforstyrrelig ro å oppmuntre sine venner til å vise tålmodighet og underkaste seg Guds vilje, inntil han selv bukket under for et sår fienden hadde påført ham. En motstander som var uhyre overlegen i antall og utstyr, påførte sine ofre en barbarisk hevn, idet de overga dem til en massakre og plyndring som var enestående i omfang og villskap, hvor en rovgrisk hær, en grådig befolkning og et ustoppelig presteskap deltok fritt. I hele femten døgn ble fanger av begge kjønn utsatt for en ualminnelig hard vinters bitende kulde, sultne og dårlig kledd, mens horder av kvinner danset glade rundt dem, spyttet dem i ansiktet og forulempet dem med de verste hånsord. I all sin gru og ondskap ble andre dømt til å bli skutt ut fra kanoner, til å bli dukket i iskaldt vann og hardt pisket, til å få hodeskallene dukket i kokende olje, til å bli innsmurt med sirup og overlatt til å omkomme i snøen. Den listige guvernør nærret et umettelig hat, og gjennom sine hentydninger lokket han Hujjats sju år gamle sønn til å avsløre sin fars gravplass. Guvernøren skjendet graven, grov opp liket, beordret at det skulle trekkes gjennom Zanján's gater til lyden av trommer og trompeter, og i løpet av tre døgn ble det påført ubeskrivelige skader. Disse og andre lignende hendelser fra den historiske beretning om Zanján-opprøret, føyer seg sammen og inngir det en dyster herlighet. Opprøret blir av Lord Curzon karakterisert som "en forferdelig beleiring og nedslakting",

og lignende hendelser i beretningene fra Bahá'u'lláhs tros heroiske tidsalder kan ikke måle seg med det.

Rikets hjerte og sentrum kunne ikke forbli upåvirket av denne strøm av ulykker, som i de avsluttende år av Bábs embetstid feide med et så uhyggelig raseri gjennom Persias provinser, både i øst, i sør og i vest. Fire måneder før Bábs martyrium skulle Tíhrán i sin tur delta i det blodbad som skulle besudle landets ansikt, om enn i mindre grad og under mindre dramatiske omstendigheter. I denne by skjedde en tragedie som skulle vise seg å bli forspillet til en orgie av massakrer som etter Bábs henrettelse rystet dens innbyggere og spredte forferdelse helt ut i de mest avsidesliggende provinser. Den hadde sitt utspring i den rasende og morderiske amír-nizám's ordrer og ble gjennomført rett foran hans øyne, støttet av Maḥmúd *khán-i-Kalantár* og hjulpet av en viss Ḥusayn, en av Kásháns 'ulamáer. Denne tragedies helter var Tíhráns sju martyrer som representerte de mer fremstående klassene blant sine landsmenn, og som med overlegg nektet å frikjøpe sine liv gjennom en tom fornektelse som under navnet taqíyyih i århundrer hadde vært anerkjent av *shí'ah-islám* som en helt berettiget og virkelig prisverdig utflukt i nødens stund. Personer i høye stillinger innenfor disse martyrerers yrker, gjentok sine inderlige forbønner for dem, og velstående kjøpmenn i *Shíráz* og Tíhrán var ivrige etter å tilby anselige summer i løsepenger for dem, slik tilfellet var med en av dem, den edle og fredelige *hájí mírzá siyyid 'Alí*, Bábs morbror. Statsembetsmenn bønnfalt inderlig på vegne av en annen, den gudfryktige og høyt ansette *darvish mírzá Qurbán-'Alí*. Amír-nizám grep personlig inn og prøvde å overtale begge disse tapre menn til å fraskrive seg sin tro, men ingen kunne lykkes i å overtale noen av de sju til å forsake det ettertraktede martyriums laurbær. De rettet utfordrende svar mot sine forfølgere. De ble grepet av en ekstatisk glede idet de nærmet seg scenen for sin død, og de ropte jublende idet de sto ansikt til ansikt med boddelen. Noen av dem fremsa gripende vers i sine siste øyeblikk. De rettet appeller og utfordringer mot mengden av tilskuere som stirret målløst på dem. De tre siste ofre forsøkte ivrig å gå foran hverandre for å besegle sin tro med sitt blod. Den blodtørstige fiende nedverdiget seg ved å begå ugjerninger som å la deres døde kroppar ligge ubegravet i tre døgn i *Sabzih-Maydán*, mens tusener av såkalte gudfryktige *shí'aher* sparket deres kroppar, spyttet på deres ansikt, pisket, forbannet, spottet, og kastet avfall på

dem. Dette var de viktigste kjennetegn ved Tíhráns sju martyrs tragedie, en tragedie som fremstår som en av de mørkeste scener som er bevitnet i løpet av Bahá'u'lláhs tros tidlige utvikling. Det er ikke så underlig at Báb, tynget av vekten av sine oppsamlede sorger i Chihríqs fengsel, skulle ha hyllet og forherliget dem i en lang minnetavle som udødeliggjorde deres trofasthet i hans Sak, som de samme "sju geiter" som på dommens dag skulle "gå foran" den lovede Qá'im, ifølge islamske overleveringer, og som med sin død skulle gå forut for deres sanne Hyrdes kommende martyrdød.

KAPITTEL 4

Bábs henrettelse

BØLGENE AV FORFERDELIGE prøvelser som slo voldsomt mot troen og etter hvert i rask rekkefølge, slukte Bábs dyktigste, kjæreste og mest betrodde disipler, voldte ham usigelig sorg, som vi allerede har sett. I hele seks måneder var Chihríqs fange verken i stand til å skrive eller diktere, har hans historieskriver fortalt. Han var knust av sorg over de onde nyheter som nådde ham så raskt, over de endeløse prøvelser som rammet hans dyktigste utsendinger, over de beleiredes lidelser og det skamløse svik mot de overlevende, over fangenes sørgelige lidelse og den avskyelige nedslakting av menn, kvinner og barn, og likeledes de skammelige krenkelser deres legemer ble påført. Hans sekretær har bevitnet at han i ni dager nektet å møte noen av sine venner og var tilbakeholden med å røre den mat og drikke som ble budt ham. Tårer rant ustanselig fra hans øyne, og store kvaler tynget hans forpinte hjerte, der han i hele fem måneder vansmektet alene og trøstesløs i sitt fengsel.

Hans nyfødte tros søyler hadde for det meste blitt meid ned i det første anslag av den orkan som hadde sluppet løs over dem. Quddús var udødeliggjort av ham som Ismu'lláhi'l-Ákhir (Guds siste navn), og Bahá'u'lláh ga ham senere den opphøyde tittel Nuqtiy-i-Ukhrá (det siste punkt) i sin tavle til Kullu't-Ta'am, og i en annen tavle hevet til en rang like under herolden for hans åpenbaring, og i enda en tavle navngis han som en av *“budbringerne beskyldt for bedrageri”*, nevnt i Koranen. I den persiske *Bayánen* lovprises han som med-pilegrimen som omkranses av speil i et antall av åtte váhider, og som med sin *“løsrivelse og oppriktig hengivelse til Guds vilje er Guds stolthet blant skaren i det høye”*. 'Abdu'l-Bahá har betegnet ham som *“ledelsens måne”*, og hans

tilsynkomst er forutsett i Johannes åpenbaring, som en av de to “vitner” som “Livsånden fra Gud” må tre inn i før “den andre ulykke er over”. På Bárfurúshs Sabzih-Maydán (torg) hadde en slik mann i sin ungdoms fulle blomst, lidd en død som ikke engang Jesus Kristus hadde stått overfor i timen for sin største smerte, som det blir bekreftet av Bahá'u'lláh. Mullá Ḥusayn var den første av Den levendes bokstaver, med tilnavnet Bábu'l-Báb (porten til porten) og ble betegnet som det “første spel”. Bábs penn hadde overøst ham med lovprisninger, bønner og besøkelsestavler i et antall som tilsvarte tre ganger omfanget av Koranen. I disse lovprisninger ble han henvist til som “mitt hjertes elskede”, og den samme penn har erklært at mullá Ḥusayns gravs støv var så kraftfullt at det kunne trøste den sorgfulle og helbrede den syke, at “skapningene oppreist i begynnelsen og enden” av Bábs religionsordning misunner og vil fortsette å misunne ham til “Dommens Dag”. Hvis det ikke var for ham, “ville Gud ikke ha blitt oppreist på sin barmhjertighets sete, eller besteget den evige æres trone”, er hyllingsordene til ham i *Kitáb-i-Íqán*. Siyyid Kázim hadde vist ham en slik ære at hans disipler trodde at mottakeren av slik lovprisning vel måtte være den lovede selv. Han hadde også i begynnelsen av sin manndomstid lidd martyrdøden i Ṭabarsí. I *Kitáb-i-Íqán* blir Váḥid erklært for å være “sin tidsalders enestående og makeløse skikkelse”, en mann av enorm lærdom og den mest fremtredende skikkelse som erklærte seg under den nye tros fane. Báb hadde vitnet om hans “talenter og helgenaktighet”, hans “bøye utmerkelse i vitenskapens og filosofiens verden” i sin Dalá'il-i-Sab'ih (de sju bevis). Váḥid hadde allerede under lignende omstendigheter blitt feid inn i et annet opprørs malstrøm og skulle i sin tur snart tømme Mázindaráns heroiske martyrs beger til bunns. Ḥujjat, en annen forkjemper med påfallende heltemot, med en ukuelig vilje, med bemerkelsesverdig originalitet og heftig iver, ble hurtig og uunngåelig trukket inn i den fortærende brann som med sine flammer allerede hadde omsluttet Zanján og dens omgivelser. Bábs morbror, den eneste far han hadde kjent siden barndommen, hans skjold og støtte og den betrodde beskytter av både hans mor og hans hustru, hadde videre blitt revet fra ham av boddelens øks i Ṭihrán. Hele halvparten av hans valgte disipler, Den levendes bokstaver, hadde allerede gått forut for ham på martyrdødens marker. Skjønt Ṭáhirih fortsatt var i live, fulgte hun modig en kurs som uunngåelig skulle føre henne til hennes skjebne.

Et raskt ebbende liv, så fylt med oppsamlede engstelser, skuffelser, svik og sorger i en tragisk embetstid, beveget seg nå hurtig mot sitt klimaks. Den mest turbulente periode av den nye religionsordnings heroiske tidsalder nærmet seg raskt sitt høydepunkt. Den bitre smertes kalk som denne religionsordnings herold hadde smakt, var nå fylt til randen. Han selv hadde faktisk allerede forutsett sin egen nært forestående død. I et av hans siste verk, *Kitáb-i-Panj-Shá'n*, hadde han hentydet til det faktum at den sjettede naw-rúz etter erklæringen av hans livskall, ville bli den siste han var forutbestemt til å feire på jorden. I hans tolkning av bokstaven Há hadde han uttalt sin lengsel etter martyrdød, mens han i *Qayyúmu'l-Asmá'* faktisk hadde forutsagt det uunngåelige i en slik fullbyrdelse av sitt ærerike livsløp. Førte dager før hans endelige avreise fra *Chihriq*, hadde han endog samlet alle de dokumenter han hadde i sin besittelse, sammen med sitt penneetui, sine segl og sine ringer, og anbrakt dem i hendene på mullá Bâqir, en av Den levendes bokstaver. Han hadde instruert ham om å betro dette til mullá 'Abdu'l-Karím-i-Qazvíní, også kalt mírzá Aḥmad, som skulle overlevere det til Bahá'u'lláh i *Tihrán*.

Mens omveltningene i *Mázindarán* og *Nayriz* fulgte sin blodige kurs, grublet *Náṣiri'd-Dín sháhs* storvesir engstelig over betydningen av disse forferdelige hendelser og bekymret seg over deres innvirkning på hans landsmenn, hans regjering og hans statsoverhode, og hans skjebnesvangre beslutning kvernet tungt i hans sinn. Den var ikke bare forutbestemt til å etterlate sitt uutslettelige merke på hans lands skjebne, men den kom til å være fylt med slike uoverskuelige følger for hele menneskehetens skjebne. Han var nå overbevist om at den undertrykkelse Bábs tilhengere ble utsatt for, bare hadde tjent til å oppflamme deres iver, stålsatte deres beslutning og bekrefte deres lojalitet til deres forfulgte tro. Bábs isolasjon og fangenskap hadde gitt motsatt effekt av det amír-nizám så sikkert hadde forutsett. Alvorlig bekymret fordømte han bittert sin forgjengers, *háji mírzá Áqásís* uhellsvangre ettergivenhet, noe som hadde brakt sakene i en slik stilling. Han følte at en mer drastisk og enda mer eksempelsettende straff nå måtte bli iverksatt mot det han betraktet som et avskyelig kjetteri som forpestet rikets sivile og geistlige institusjoner. Han trodde at intet mindre enn å ta livet av ham som var kilden til slik en avskyelig lære og drivkraften bak slik en dynamisk bevegelse, kunne demme opp for denne flodbølge som hadde forårsaket slik ødeleggelse over hele landet.

Beleiringen i Zanján var fortsatt under utvikling, da han omgikk sitt overhodes uttrykkelige ordrer og handlet uavhengig av sine rådgivere og ministre, da han sendte sin ordre til prins Ḥamzih mírzá, ḥishmatu'd-dawlih, Ádhirbáyjáns guvernør og ba ham henrette Báb. Av frykt for at tildelingen av en slik passende straff i rikets hovedstad ville utløse krefter han ikke greide å styre, beordret han at hans fange skulle fraktes til Tabríz og der bli tatt av dage. Den opprørte prins nektet å utføre det han betraktet som en skjendig ugjerning, og amír-nizám beordret sin egen bror, mírzá Ḥasan khán, om å utføre ordren. De vanlige formalitetene som var ment å skulle sikre den nødvendig tillatelse fra Tabríz' ledende mujtahider, ble fullført enkelt og i all hast. Men mullá Muḥammad-i-Mamáqání, som hadde ført i pennen Báb's dødsdom på den samme dag som han ble forhørt i Tabríz, nedlot seg ikke til å møte sin fryktede motstander ansikt til ansikt. Det samme gjaldt hájji mírzá Bábqir og mullá Murtaḏá-Quli, da deres fange ble ført i vanære til deres hus av sjefsvakten (farrásh-báshi), etter ordre fra storvesiren.

Umiddelbart før og like etter at Báb var blitt så ydmykende behandlet, inntraff to svært viktige hendelser, hendelser som kaster et forklarende lys over de mystiske omstendigheter rundt innledningen til hans martyrdød. Báb hadde en siste fortrolig samtale med sin sekretær siyyid Ḥusayn i et av kasernens rom, da sjefsvakten brått brøt inn og trakk sistnevnte til side og irettesatte ham skarpt, da han ble tiltalt slik av sin fange: *“Ikke før jeg har sagt ham alle de ting som jeg ønsker å si, kan noen jordisk makt bringe meg til taushet. Selv om hele verden bevæpner seg mot meg, skal de likevel være maktesløse når det gjelder å hindre meg fra å fullføre min hensikt til siste ord.”* Den kristne Sám khán, obersten for det armenske regiment som var beordret til å utføre henrettelsen, ble grepet av frykt for at hans handling skulle fremkalle Guds vrede, og han ba om å bli løst fra den plikt han ble pålagt. Báb ga ham følgende forsikring: *“Følg dine instruksjoner, og hvis din hensikt er oppriktig, vil den allmektige ganske visst være i stand til å lindre din rådvillhet.”*

Sám khán satte følgelig i gang med å utføre sin plikt. En nagle ble slått inn i en av kasernens søyler som skilte to rom som vendte ut mot torget. To rep ble festet til den, og Báb og en av hans disipler, den unge og gudfryktige mírzá Muḥammad-‘Alí-i-Zunúzi, med tilnavnet Anís, ble festet i hvert sitt rep. Anís hadde tidligere kastet seg for sin mesters føtter og tryglet om at han

under ingen omstendigheter måtte bli sendt bort fra ham. Eksekusjonspelotongen organiserte seg i tre rekker, hver på to hundre og femti mann. Hver rekke åpnet ild etter tur, inntil hele avdelingen hadde avfyrt sine kuler. Så tett var røyken fra de sju hundre og femti riflene, at himmelen ble formørket. Så snart røyken hadde drevet bort, fikk den forbausede folkemengden på om lag ti tusen sjeler se et syn deres øyne knapt kunne tro, der de hadde samlet seg på kasernetaket og på toppen av de omkringliggende hus.

Báb var forsvunnet ut av syne for dem! Bare hans ledsager var tilbake, levende og uskadd, og sto ved veggen der de var blitt hengt opp. Kun repene de var hengt opp i, var ødelagt. "Siyyid-i-Báb er forsvunnet for våre øyne!" ropte de forvirrede tilskuerne. En frenetisk leting ble straks satt i gang. Han ble funnet uskadd og uberørt i det samme rom der han hadde oppholdt seg natten før, opptatt med å fullføre sin avbrutte samtale med sin sekretær. *"Jeg har avsluttet min samtale med siyyid Husayn"*, var de ord fangen hilste sjefsvakten med da han dukket opp, ord som er beskyttet av forsynet. *"Nå kan du fortsette med å fullføre din hensikt."* Sjefsvakten erindret fangens tidligere uforferdede utsagn, og rystet av en slik sjokkerende åpenbaring, forlot han straks scenen og sa opp sin stilling.

Sám khán husket likeledes med ærefrykt og undring Bábs fortrøstningsfulle ord til ham, og han beordret straks sine menn til å forlate kasernen. Idet han forlot torgplassen, sverget han at han aldri skulle gjenta en slik handling, om det så skulle koste ham livet. Áqa Ján-i-Khamsih, oberst for livgarden, meldte seg frivillig til å erstatte ham. På samme vegg og på samme måte ble Báb og hans ledsager igjen hengt opp, mens et nytt regiment ble stilt opp og åpnet ild mot dem. Men denne gang ble deres bryst gjennomhullet av kuler, og deres kropp ble fullstendig sønderrevet, med unntak av deres ansikt som bare var litt skadet. *"O egensindige generasjon!"* var Bábs siste ord til den stirrende folkemengde, idet regimentet forberedte seg på å avfyre sin salve, *"Hadde dere trodd på meg, ville dere alle ha fulgt eksempelet til denne ungdom som i rang sto over de fleste av dere, og ville villig ha ofret dere på min sti. Den dag vil komme da dere vil ha anerkjent meg. Den dag skal jeg ikke lenger være med dere."*

Dette var heller ikke alt. I samme øyeblikk som skuddene ble løsnet, oppsto en uvanlig sterk stormvind som feide gjennom byen. Fra midt på dagen og til det ble natt, fordunklet en støvstorm solens lys og blindet folks øyne.

I 1268 A.H. forekom et “*jordskjelv*” i Shíráz, forutsagt i selveste Johannes åpenbaring. Hele byen ble kastet ut i kaos, og ødeleggelse rammet dens folk, en ødeleggelse som ble sterkt forverret av kolerautbrudd, hungersnød og andre plager. Hele to hundre og femti av henrettelsespeletongen som hadde erstattet Sám kháns regiment, møtte samme år sin død sammen med sine offiserer i et forferdelig jordskjelv. De resterende fem hundre led tre år senere samme skjebne som deres hender hadde påført Báb, som straff for deres opprør. For å sikre at ingen av dem hadde overlevd, ble de gjennomhullet av nok en salve, og etter dette ble deres kropper gjennomstukket av spyd og lanser og ble stilt til skue for Tabríz’ befolkning. Hovedmannen bak Báb’s død, den uforsonlige amír-nizám, møtte sin død innen to år etter denne brutale handling, sammen med sin bror, sin nærmeste medskyldige.

Om kvelden samme dag som Báb ble henrettet, niende juli 1850 (28. shá’bán 1266 A.H.), i hans trettiførste år, i det sjuende år av hans embetstid, ble de sønderrevne kroppene flyttet fra kaserneplassen til kanten av vollgraven utenfor byporten. Fire kompanier som hvert besto av ti vaktsovdater, ble beordret til å holde vakt over dem etter tur. Den følgende morgen besøkte Tabríz’ russiske konsul stedet og ga ordre til kunstneren som fulgte med ham, om å lage en tegning av restene slik de lå ved kanten av vollgraven. Midt på den påfølgende natt lyktes det en av Báb’s tilhengere, hájí Sulaymán khán, ved hjelp av en viss hájí Alláh-Yár, å flytte legemene til en silkefabrikk som var eid av en troende fra Milano, og han la dem neste dag i en spesiallaget trekiste som han senere fraktet til et sikkert sted. I mellomtiden forkynte mulláene skrytende fra sine prekestoler, at mens den plettfríe imáms hellige legeme ville beskyttes for rovdyr og alle krypende ting, var denne mannens kropp blitt fortært av ville dyr. Ikke før hadde nyheten om forflytningen av Báb’s og hans medoffers levninger blitt formidlet til Bahá’u’lláh, før han ga ordre til at den samme Sulaymán khán skulle bringe dem til Ṭíhrán, hvor de ble ført til imám-Zádih-Ḥasan, hvorfra de ble ført til forskjellige steder, helt til de i samsvar med ‘Abdu’l-Bahás instruksjer ble transportert til Det hellige land og permanent og seremonielt ble lagt til hvile av ham i et spesielt oppført gravmæle på Karmelfjellets skråninger.

Slik endte et liv som ettertiden vil betrakte som sammenføyningen av to universelle profetiske sykluser, den adamiske syklus som strekker seg tilbake

til verdens nedtegnede religiøse histories første gry, og bahá'í-syklusen som er forutbestemt til å strekke seg gjennom de ufødte tidsregninger over en periode på hele fem tusen århundrer. Som vi allerede har sett, kulminerte den mest heroiske fase av bahá'í-religionsordningens heroiske tidsalder ved høydepunktet for et slikt liv, da det nådde sin fullendelse. Det kan heller ikke betraktes som noe annet enn den mest dramatiske, den mest tragiske hendelse som inntraff i løpet av det første bahá'í-århundre. Sannelig, det kan med rette utropes som enestående i historien om livene til grunnleggerne av verdens eksisterende religiøse systemer.

En så betydningsfull hendelse kunne knapt unngå å vekke vidtrekkende og dyptfølt interesse, selv bortenfor grensene til det land der den hadde funnet sted. “Det er et av de mest strålende eksempler på mot som menneskeheten er gitt å tenke over”, er vitnesbyrdet nedtegnet av en kristen vitenskapsmann og offentlig tjenestemann som hadde bodd i Persia og hadde gjort seg kjent med Bábs liv og lære, “og det er også et beundringsverdige bevis på den kjærlighet vår helt bar for sine medmennesker. Han ofret seg for menneskeheten: for den ga han sitt legeme og sin sjel, for den gjennomgikk han forsakelser, krenkelser, hån, tortur og martyrium. Han forseglet det universelle brorskaps pakt med sitt blod, og som Jesus kunngjorde han enighetens, rettferdighetens og nestekjærlighetens herredømme ved å ofre sitt liv.” “En uvanlig hendelse, enestående i menneskehetens krøniker”, er et videre vitnesbyrd fra den samme vitenskapsmanns penn, idet han kommenterer omstendighetene rundt Bábs martyrdød. “Et sant mirakel”, er en uttalelse fra en berømt fransk orientalist. “En sann Gudsmann”, er dommen fra en berømt britisk reisende og skribent. “Det fineste produkt av sitt land”, er den anerkjennelse en berømt fransk skribent har gitt ham. “Denne Jesus fra vår tid ... en profet, og mer enn en profet”, er vurderingen fra en fremtredende engelsk geistlig. “Den viktigste religiøse bevegelse siden kristendommens grunnleggelse”, er en mulighet den videnkjente lærde fra Oxford, den avdøde Master of Balliol, forestilte seg for den tro Báb hadde grunnlagt.

“Mange personer fra alle kanter av verden dro av sted til Persia og begynte helhjertet å undersøke saken”, skriver ‘Abdu’l-Bahá i sin erklæring. En samtidig historieskriver har nedtegnet at tsaren av Russland kort tid før Bábs martyrdød sågar hadde gitt ordre til den russiske konsul i Tabriz om å undersøke nøye

og rapportere omstendighetene rundt en slik oppsiktsvekkende bevegelse, et oppdrag som på grunn av Bábs henrettelse ikke kunne bli gjennomført. I land så langt unna som i Vest-Europa ble en like dyptgående interesse vekket, og den spredte seg raskt i litterære, kunstneriske, diplomatiske og intellektuelle kretser. Ovennevnte franske forlegger bevitner: "Hele Europa ble rørt til medfølelse og indignasjon ... Blant min generasjons litterater i 1890-tallets Paris, var Bábs martyrium et like ferskt samtaleemne som de første nyheter om hans død hadde vært. Vi skrev dikt om ham. Sarah Bernhardt tryglet Catulle Mendès om et skuespill med tema fra denne historiske tragedie." En kvinnelig russisk poet som var medlem av St. Petersburgs filosofiske, orientalske og bibliologiske forening, utga i 1903 et drama med tittelen "Báb", som et år senere ble spilt på et av byens fremste teater. Det fikk deretter publisitet i London, ble oversatt til fransk i Paris og til tysk av poeten Fiedler, ble igjen fremført på Folketeatret i Leningrad like etter den russiske revolusjon, og lyktes i å vekke ekte sympati og interesse hos den kjente Tolstoj, hvis lovprisning av diktverket senere ble publisert i russisk presse.

Vi overdriver ikke når vi sier at intet sted i hele spennet av verdens religiøse skrifter, bortsett fra i evangeliene, finner vi noen tidligere beskrivelse av religionsgrunnleggerens død som kan måles mot den martyrdød profeten fra Shíráz gjennomled. Et så forunderlig og så uforklarlig fenomen kan i sannhet betraktes som den mest strålende manifestasjon av de enestående muligheter inngitt en religionsordning som er lovet av alle fortidens religionsordninger. Det er bekreftet av øyenvitner, bestyrket av menn av anerkjent stand og akseptert av så vel regjering som uoffisielle historikere blant folk som hadde sverget udødelig fiendskap mot bábí-troen. Bare Jesu Kristi lidelseshistorie og hele hans offentlige forkynnergjerning utgjør en parallell til Bábs livsoppgave og død, en parallell som ingen som studerer sammenlignende religion kan overse eller unnlate å oppfatte. Bábí-religionsordningens innvierts ungdommelighet og ydmykhet, hans ytterst kortvarige og urolige offentlige embetstid, hvor utrolig raskt hans embetstid beveget seg mot sitt klimaks, den apostoliske orden han innsatte og den forrang han tilla en av dens medlemmer, hans dristige innvendinger mot de hevdvunne konvensjoner, riter og lover som var blitt vevd inn i vevnaden av den religion han selv var blitt født inn i, den rolle et offisielt anerkjent og fast befestet religiøst hierarki spilte som de fremste

anstiftere av de voldshandlinger han ble utsatt for, de nedverdigelser han ble overdyngnet med, hans plutselige arrestasjon, avhøret han ble underkastet, forhånelsen som ble utøst over ham og hudflettingen som ble påført ham, den offentlige krenkelse han utholdt, og endelig hans vanærende opphenging foran øynene på en fiendtlig menneskemengde, alt dette har bemerkelsesverdige likhetstrekk med Jesu Kristi livsløp, noe vi ikke kan unnlate å legge merke til.

Vi bør imidlertid huske på at bortsett fra miraklet knyttet til Bábs henrettelse, skal han ikke bare betraktes som en guddommelig åpenbart religionsordnings uavhengige opphav, men må også anerkjennes som herold for en ny tidsalder og innvarsler av en stor, universell profetisk syklus, til forskjell fra grunnleggeren av den kristne religion. Man bør heller ikke glemme det viktige faktum at mens Jesu Kristi hovedmotstandere i hans levetid var de jødiske rabbinere og deres forbundsfeller, reiste den samlede sivile og geistlige makt i Persia seg forenet og vedvarende mot Báb, og fra tidspunktet for hans erklæring til timen for hans død, brukte de ethvert middel de hadde til rådighet for å sammensverge seg mot hans åpenbarings forsvarere og sverte dens læresetninger.

Báb, som av Bahá'u'lláh er hyllet som *“essensenes essens”, “havenes hav”, det “punkt som profetenes og budbringernes innerste virkelighet kretser om”, “fra hvem Gud har latt utgå kunnskapen om alt som var og skal bli”, som “i rang overgår alle profetene”, og “hvis åpenbaring overstiger alle deres utvalgte fatteevne og forstand”, hadde overbrakt sitt budskap og utført sitt oppdrag. Han som med ‘Abdu’l-Bahás ord var “sannhetens morgen” og “forløperen for det største lys”, hvis komme på en og samme tid varslet slutten på den “profetiske syklus” og begynnelsen av “oppfyllelsens syklus”, hadde gjennom sin åpenbaring samtidig forjaget de nattens skygger som hadde senket seg over hans land, og forkynt den forestående oppstigning av det uforlignelige himmellys som skulle hylle hele menneskeheten i sin strålende glans. Han bekreftet selv at han var “Det første punkt hvorfra alle skapte ting har oppstått”, “en av de bærende søyler for Guds første Ord”, den “mystiske helligdom”, den “store bekjentgjøring”, “flammen av det guddommelige lys som lyste over Sinai”, “Guds ihukommelse”, som hadde “grunnlagt” “en særskilt pakt” “med hver eneste profet”. Gjennom sin tilsynekomst hadde han på samme tid fullført løftet til alle tider og innvarslet fullbyrdelsen av alle åpenbaringer. Han, “Qá’im” (han som stiger opp) som var lovet til*

shí‘ahene, “Mihdí” (en som er ledet) som var ventet av sunniene, “ døperen Johannes’ gjenkomst” som var ventet av de kristne, “Úshídar-Máh” som det ble henvist til i zoroastriske skrifter, “Elias gjenkomst” som var ventet av jødene og hvis åpenbaring skulle fremvise *“alle profeters tegn og symbol”*, som skulle *“manifestere Mose fulkommenhet, Jesu utstråling og Jobs tålmodighet”*, hadde vist seg, proklamert sin Sak, blitt nådeløst forfulgt og hadde lidd en strålende død. Den *“andre ulykke”* omtalt i den hellige Johannes åpenbaring hadde endelig vist seg, og den første av de to *“budbringere”* hvis tilsynekomst var blitt forutsagt i Koranen, var sendt ned. Det første *“trompestøt”* som var forutbestemt å skulle ramme jorden med tilintetgjørelse og som var innvarslet i sistnevnte bok, hadde endelig lydt. *“Det uunnngåelige”, “katastrofen”, “oppstandelsen”, “den siste times jordskjelv”*, som var forutsagt i den samme bok, hadde alle sammen inntruffet. De *“klare tegn”* var blitt *“sendt ned”*, og *“ånden”* hadde *“pustet”*, og *“sjelene”* hadde *“våknet opp”*, og *“himmelen”* var *“kløvet”*, og *“englene”* hadde *“stilt seg i rekke”*, og *“stjernene”* var blitt *“utslettet”*, og *“jorden”* hadde *“kastet av seg sin byrde”*, og *“paradis”* var *“brakt nær”*, og *“helvete”* var brakt til å *“flamme”*, og *“Boken”* var blitt *“nedtegnet”*, og *“broen”* var *“lagt ut”*, og *“vekten”* var *“satt opp”* og *“fjellene var spredt til støv”*. *“Rensingen av helligdommen”* som var forutsagt av Daniel og bekreftet av Jesus Kristus i hans henvisning til *“ødeleggelsens avskyelighet”*, var blitt fullbrakt. *“Dagen hvis lengde skal være tusen år”* som var forutsagt av Guds apostler i hans bok, var brakt til opphør. De *“førti og to måneder”* da *“den hellige by”* ville bli trådt under fot, som forutsagt av den hellige Johannes, hadde forløpt. *“Endetiden”* var blitt innvarslet, og det første av de *“to vitner”* som *“Livsånden fra Gud etter tre dager og en halv”* ville tre inn i, hadde fremstått og hadde *“steget opp til himmelen i en sky”*. De *“gjenværende tjue og fem bokstaver som skal manifesteres”* etter islamsk tradisjon, var blitt åpenbart, ut fra *“de tjue og sju bokstaver”* som kunnskap er blitt erklært å bestå av. Det *“guttebarn”* som nevnes i Åpenbaringsboken og er bestemt til å skulle *“styre alle folkeslag med jernstav”*, frigjorde ved sitt komme de skapende krefter som skulle inngi hele menneskeslekten evnen til å oppnå sin organiske forening, nå modenhet og dermed komme frem til det siste trinn i sin lange utvikling, forsterket av utstrømningene i en raskt påfølgende og uendelig mektigere åpenbaring. En sterk oppfordring var blitt rettet til *“forsamlingen av konger og kongssønner”* i *Qayyúmu’l-Asmá*. Det markerer begynnelsen på en prosess som

skulle frembringe en så omfattende omveltning i monarkiets skjebne, videre påskyndet av Bahá'u'lláhs etterfølgende advarsler til hele forsamlingen av Østens og Vestens monarker. "Ordenen" var uten tvil blitt bekjentgjort i den persiske *Bayánen*. Den lovede skulle bygge dens fundament i *Kitáb-i-Aqdas*, og Paktens midtpunkt skulle skissere dens fremtredende trekk i sitt testament, og alle hans følgevenner bygger nå dens administrative rammeverk. Lovene var blitt klart formulert og proklamert. På den ene side ble de utformet for med ett slag å avskaffe en foreldet religionsordnings privilegier, seremonier, bestemmelser og institusjoner. På den annen side skulle de bygge bro over kløften mellom et foreldet system og en verdensomspennende ordens institusjoner, som var forutbestemt til å avløse det. Pakten var blitt fast og ugjenkallelig grunnlagt, til tross for de målrettede angrep som ble rettet mot den. Til forskjell fra alle tidligere religionsordninger, lyktes den i å ivareta sin opphavsmanns tros ukrenkelighet, og i å berede veien for den enes tilsynekomst som skulle bli dens midtpunkt og mål. Det lys som gjennom etterfølgende perioder gradvis skulle spre seg fra sin vugge, så langt som til Vancouver i vest og Det kinesiske hav i øst, og inngyte sin stråleglans så langt som til Island i nord og Tasmanhavet i sør, hadde brutt frem. Mørkets krefter hadde iverksatt sitt første angrep, først begrenset til *shí'ah*-Persias sivile og geistlige krefters samlede fiendskap, og økte på et senere trinn sin styrke gjennom erklært og vedholdende motstand fra isláms kalif og sunni-hierarkiet i Tyrkia, og var bestemt å skulle kulminere i den voldsomme motvilje fra geistlige ordener tilknyttet andre og enda mektigere religionssystemer. Kjernen i det guddommeligg forordnede, verdensomspennende samfunn var blitt formet og var langsomt i ferd med å krystallisere seg, et samfunn som i sin nyfødte styrke allerede hadde plukket *shí'ah*-ortodoksiens fjær i stykker, og som med enhver vekst i sitt brorskaps omfang, søkte å vinne en større og enda mer betydelig anerkjennelse av sitt forehavende om å være fremtidens verdensreligion. Og til sist hadde dette frø, inngitt slike store muligheter av den allmektiges hånd, gjennom selve denne prosess blitt skjendet mulighet til å spire og åpenbare seg på nytt i form av en enda mer bydende åpenbaring, skjønt det var trampet grovt for fote og tilsynelatende var forsvunnet fra jordens overflate. Den nye åpenbaring er i en senere periode forutbestemt til å utvikle seg til blomstrende institusjoner i et verdensomspennende administrativt system, som i den ennå

ufødte gylne tidsalder utvikles til mektige organer som fungerer i samsvar med en verdensforenende, verdensforsonende ordens prinsipp.

KAPITTEL 5

Attentatet mot sháhens liv og følgene av dette

TROEN HADDE BEVEGET en hel nasjon på det dypeste, tusener av edle og heroiske sjeler var blitt ofret for den, og dens opphavsmann hadde ofret sitt liv på dens alter. Denne tro ble nå utsatt for smerte og påkjenning gjennom enda en ytterst voldsom krise med vidtrekkende følger. Det var en av disse periodiske kriser som fant sted gjennom hele århundret, og som et øyeblikk lyktes i å formørke troens stråleglans og nesten ødelegge dens organiske institusjoners struktur. Disse unngåelige utslag av en verdensreligions mystiske utvikling er alltid plutselige, ofte uventede, tilsynelatende ødeleggende for både deres ånd og deres liv. De er intenst levende, utfordrende i sine krav, banebrytende i sine læresetninger, og stilt overfor en kjempende overmakt. De er enten blitt påskyndet utenfra av deres erklærte motstanderes ondskap, eller frembrakt innenfra av deres venners manglende visdom, tap av egne støttespillere eller svik fra noen av de høyt utnevnte blant deres egne grunnleggeres slekt og venner. Disse tilbakeslag og nederlag som de fra tid til annen erkjente så tragisk å ha lidd, var ikke i stand til å stanse deres fremmarsj eller svekke deres enhet, hvor forvirrende de enn var for deres lojale tilhengers store masser, og uansett hvor mye motstanderne utbasunerte dem som symptomer på deres forfall og forestående oppløsning. Det offer de krevde, har i sannhet vært tungt, de smerter de forårsaket, er unevnelige, og den forvirring de skapte, var for en tid utbredt og lammende. Betraktet i sitt rette perspektiv, kan likevel hver av dem trygt erklæres som en velsignelse i forkledning, et gudsbestemt redskap til forløsning av en frisk utstrømning av himmelsk styrke, en mirakuløs

flukt fra truende og enda mer forferdelige ulykker, et middel for fullbyrdelse av eldgamle profetier, en kraft som bidrar til samfunnslivets renselse og oppblomstring, en drivkraft for utvidelsen av dens grenser og utbredelsen av dens innflytelse, og et overbevisende vitnesbyrd om dens forenende krafts uforgjengelighet. Betydningen av disse prøvelser ga seg noen ganger til kjenne for menneskenes øyne mens selve krisen var på sitt største, men som oftest gjorde de det når krisen var over, og nødvendigheten av slike erfaringer var blitt åpenbar både for venn og fiende, vidt og bredt og uten skygge av tvil. Sjelden, om enn noen gang, har disse illevarslende, gudsendte oppstandelsers underliggende mysterium forblitt uavklart, og heller ikke har deres tilsynekomsts dype hensikt og mening forblitt skjult for menneskenes sinn.

Bábs tro var fortsatt i sin spede begynnelse, da den fikk erfare en slik alvorlig prøvelse. Denne sterkt forfulgte tro var svertet og jaget fra det øyeblikk den oppsto, og i sine tidligste dager ble den berøvet de fleste av dens ledende tilhengers sterke støtte, den ble rammet av at dens grunnlegger så tragisk og plutselig ble revet bort, den vaklet under de grusomme slag den hadde utholdt i henholdsvis Mázindarán, Tīhrán, Nayríz og Zanján, og den var nå i ferd med å bli utsatt for en ydmykelse den aldri før hadde opplevd, gjennom en fanatisk og uansvarlig bábís skamfulle handling. På toppen av de prøvelser den hadde gjennomgått, ble det nå lagt en tyngende bær av en ny katastrofe, uten sidestykke i sitt alvor, foraktfull i sin karakter og ødeleggende i sine umiddelbare følger.

Besatt av den bitre tragedie som var hans kjærlige mesters martyrdød, drevet etter å hevne den avskyelige handling i et fortvilet vanvidd, og i den tro at denne forbrytelses opphavsmann og anstifter ikke var noen annen enn sháhén selv, dro en viss Şádiq-i-Tabrízí, en ekspeditør i et konditori i Tīhrán, av gårde en augustedag (15. august 1852) sammen med sin medskyldige, en like lyssky ungdom ved navn Faṭhu'lláh-i-Qumí, til Niyávarán hvor den kongelige hær hadde slått leir og overhodet var til stede. Forkledd som en uskyldig tilskuer, ventet han ved veikanten, og han avfyrte en skuddsalve fra sin pistol mot sháhén, kort tid etter at sistnevnte hadde steget opp på hesteryggen og dro fra palassområdet på sin morgentur. Det våpen gjerningsmannen benyttet, beviste uten tvil denne halvforrykte ungdoms vanvidd og viste tydelig at en mann med sunn dømmekraft ikke under noen omstendighet kunne ha

iverksatt en slik meningsløs handling.

Som et resultat av dette angrep, ble hele Níyávarán der det kongelige hoff og troppene hadde samlet seg, kastet inn i et ubeskrivelig kaos. Hoffets ministre ledet av mírzá Áqa *khán-i-Núrí*, i'timádu'd-dawlih¹⁹ og etterfølger etter amír-nizám, styrtet skrekkslagne opp på siden av deres sårede overhode. Trompetfanfarer, trommevirvler og fløytenes skjærende lyd samlet hans kongelige høyhets krigshær fra alle kanter. Sháhens ledsagere, noen på hesteryggen, andre til fots, strømmet inn på palassområdet. Det hersket vill forvirring der alle utstedte ordrer, ingen lyttet, ingen adlød eller forsto noen ting. Ardishír mírzá, Tíhráns guvernør, som i mellomtiden allerede hadde beordret troppene sine til å patruljere hovedstadens forlatte gater, sperret både festningens og byens porter, ladet sine våpen og sendte febrilsk av gårde en budbringer for å forsikre seg om at de ville ryktene som sirkulerte blant befolkningen var sanne, og for å be om spesielle instruksjer.

Ikke før var denne handling blitt utført, så falt dens skygge over hele bábí-samfunnet. En storm av offentlig grusomhet, forakt og fornærmelser feide over landet, styrket av det unge statsoverhodets mors uforsonlige fiendskap, og enhver mulighet for selv den enkleste undersøkelse av attentatets opprinnelse og opphavsmenn ble forkastet. Et tegn, en hviskning var nok til å trekke inn en uskyldig og påføre ham de forferdeligste lidelser. En hær av fiender hadde til sist fått de påskudd den lengtet etter. Geistlige, statsembetsmenn og folk var forenet i et ubøyelig hat og var på jakt etter en anledning til å bringe en fryktet motstander i vanry og ødeleggelse. Nå kunne den oppnå sin ondsinnede hensikt. Troen hadde fra begynnelsen av fraskrevet seg enhver hensikt om å kullkaste statens rettigheter og særordninger, og dens talsmenn og disipler hadde iherdig unngått enhver handling som kunne vekke den aller minste mistanke om ønsket om å starte en hellig krig eller legge for dagen en aggressiv holdning. Likevel overså fienden bevisst de talløse bevis på den tydelige selvbeherskelse hos en forfulgt religions tilhengere, og viste seg i stand til å påføre dem barbariske grusomheter som for all tid vil bli forbundet med de blodige episodene i Mázindarán, Nayríz og Zanján. Hvor langt ville ikke den samme fiende være villig til å strekke seg i sin skjensel og ondskap,

---

19 Statsminister

nå da en så forrædersk, så frekk handling var begått? Hvilke beskyldninger ville de ikke ty til, hvor uberettiget det enn var, og hvilken behandling ville de ikke pønske ut overfor dem som kunne bli forbundet med en så ondsinnet forbrytelse mot en som gjennom sin person både hadde rikets hovedembete og var den skjulte imáms forvalter?

Terrorveldet som oppsto, var ubeskrivelig avskyelig. Hevnlysten som oppildnet de som hadde sluppet løs sine grufullheter, virket umettelig. Dens etterdønninger gjenlød så langt borte som i Europas presse og brennemerket dens blodtørstige deltakere med vanære. Storvesiren ønsket å redusere sjansen for blodhevn, og fordelte henrettelsene av de dødsdømte mellom prinser og adelsmenn, sine viktigste medministre, generaler og rettsembetsmenn, representanter for presteskap og handelsstand, artilleri og infanteri. Selv *sháhen* fikk tildelt sitt offer, skjønt han for å bevare kronens verdighet, delegerte til husholdningens sjef å avfyre de dødelige skudd på sine vegne. *Ardishír mirzá* bevoktet på sin side hovedstadens porter og beordret vaktene om nøye å undersøke ansiktene til alle som prøvde å forlate den. Han kalte til seg *kalantárene*²⁰, *dárúghihene*²¹ og *kadkhudáene*²², og ba dem lete opp og arrestere enhver som kunne mistenkes for å være en *bábí*. En ungdom kalt 'Abbás, en tidligere tjener hos en velkjent tilhenger av troen, ble under trussel om umenneskelig tortur overtalt til å gå gjennom *Ṭíhrán*s gater og utpeke enhver han gjenkjente som *bábí*. Han ble til og med presset til å angi enhver han tenkte ville være villig og i stand til å betale en stor bestikkelse for å sikre seg friheten.

Den første til å lide på denne uhellsvangre dag var den ulykksalige *Şádiq*, som umiddelbart ble drept på stedet hvor han forsøkte å gjøre sin forbrytelse. Kroppen hans ble bundet til halen på et muldyr og ble trukket hele veien til *Ṭíhrán*, der den ble hugget i to halvdeler, som hver ble hengt opp til offentlig skue, mens *Ṭíhrán*s innbyggere ble invitert av byens myndigheter til å gå opp på festningsvollen og se på den istykkerslitte kroppen. Smeltet bly ble helt ned i halsen på hans medskyldige, etter at han var blitt utsatt for tortur med glødende tenger og skruestikker på lemmene. En av hans kamerater, *hájí Qásim*, ble avkledd, og tente lys ble stukket i hull som ble laget i hans kropp,

---

20 Borgermester

21 Kommandant

22 Oldermann

før han ble ledet foran mengden som ropte og forbannet ham. Andre fikk øynene stukket ut, de ble saget i stykker, kvalt, skutt ut av kanonmunninger, hugget i stykker og kappet opp av økser og klubber, skodd med hestesko, stukket med bajonetter og steinet. Torturistene kaptet med hverandre om å utføre hele registeret av brutaliteter, og når de stakkars ofrene ble overlevert i menneskemengdens hender, omringet de byttet og ødela dem så sterkt at ikke et spor var igjen av deres opprinnelige form. Selv om de var vant til sin grusomme oppgave, ble bødlene overrasket over folkemengdens fiendtlige råskap. Kvinner og barn kunne bli sett mens de ble ledet nedover gaten av sine bødler, med huden i flenger og med lys som brant i deres sår, mens de med klingende stemmer sang foran de tause tilskuerne: "Sannelig, vi kommer fra Gud, og til ham skal vi vende tilbake!" Idet noen av barna utåndet på veien, slengte mishandlerne deres kropp under deres fedres og søstres føtter, som stolte tråkket på dem uten å verdige dem et ekstra blick. En berømt fransk skribent beretter at en far heller foretrakk å få to av sine unge sønners struper overskåret på hans bryst mens han lå på bakken, enn å avsverge sin tro. Begge var allerede dekket med blod, mens den eldste av de to, en gutt på fjorten, ivrig holdt på retten som eldst og ba om å bli den første til å ofre sitt liv.

Kaptein von Goumoens, en østerriksk offiser som var i sháhens tjeneste på denne tiden, var ifølge pålitelige kilder så skrekkslagen over de grusomheter han var tvunget til å bevitne, at han leverte inn sin oppsigelse. Kapteinen gir sitt eget vitnesbyrd i et brev han skrev to uker etter det aktuelle attentat, og som ble publisert i "Soldatenfreund". "Følg meg, min venn, du som hevder å eie et hjerte og europeisk moral, følg meg til de ulykkelige som med utstukne øyne på åstedet må spise sine egne avskårne ører uten noen saus, eller hvis tenner blir trukket ut med umenneskelig vold av bøddelen, eller hvis bare hoder rett og slett blir knust med hammerslag, eller der basaren blir opplyst av ulykkelige offer, fordi folket alle vegne graver dype hull i deres bryst og skuldre og stikker brennende veker inn i sårene. Jeg så noen som ble slept i lenker gjennom basaren, med et militærkorps foran seg, der disse vekene hadde brent så dypt at fettene nå blafret voldsomt i såret, lik en lampe som nettopp er slukket. Ikke sjelden hender det at orientalerens utrettelige oppfinnsomhet leder til nye pinsler. De flår huden av bábiens føtter, dypper sårene i kokende olje, skor foten som en hestehov og tvinger offeret til å løpe. Intet rop unnsnapp

offerets bryst, pinen utholdes i mørk stillhet av fanatikerens bedøvede sanser. Nå må han løpe. Legemet kan ikke utholde det sjelen har utholdt. Han faller. Gi ham nådestøtet! Befri ham for hans smerte! Nei! Bøddelen svinger piskan, og, dette har jeg selv måttet være vitne til, det ulykkelige offer for hundrefold pinsler løper! Dette er begynnelsen på slutten. Og når det gjelder selve slutten, så ble de forbrente og gjennomhullede legemer hengt fra et tre etter hender og føtter, med hodet ned, og nå får enhver perser prøve sin treffsikkerhet av hjertens lyst fra en fastlagt, men ikke altfor kort avstand, ved hjelp av en rikelig forsyning av stein som stilles ham til rådighet. Jeg så lik som var revet opp av nesten ett hundre og femti kuler.” “Når jeg igjen leser det jeg har skrevet”, fortsetter han, “overveldes jeg av tanken på at dem som er sammen med deg i vårt inderlige kjære Øtserrike, kan tvile på skildringens fulle sannhet og anklage meg for å overdrive. Jeg skulle ønske ved Gud at jeg ikke hadde levd for å se det! Men ved mitt yrkes forpliktelser var jeg ulykkeligvis ofte, bare så altfor ofte, vitne til disse avskyeligheter. For tiden forlater jeg aldri mitt hus, for ikke å bli møtt av nye skrekksener ... Siden hele min sjel gjør opprør mot slik skjensel ... vil jeg ikke lenger opprettholde min forbindelse med åstedet for slike forbrytelser.” Ikke til å undres over at en så berømt mann som Renan²³, i sin “Les Apôtres” (Apostlene) skal ha karakterisert den skrekkelige nedslaktning som ble begått på en eneste dag under den store massakren i Tīhrán, som “en dag som kanskje er uten sidestykke i verdenshistorien!”

Den hånd som ble rakt frem for å utføre et så alvorlig angrep mot tilhengerne av en så hardt prøvet tro, begrenset seg ikke til Bábs forfulgte tilhengeres brede masse. Den ble løftet med samme raseri og beslutsomhet mot de få gjenværende ledere som hadde overlevd kastevindene av motstand som allerede hadde lagt ned et så stort antall av troens støttespillere, og slo ned med samme kraft. Tāhīrih, den udødelige heltinne som allerede hadde kastet uforgjengelig stråleglans både over sitt kjønn og den Sak hun hadde viet seg til, ble feid inn i og til sist oppslukt av den storm som raste. Siyyid Ḥusayn, Bábs sekretær, ledsageren under hans forvisning, den betrodde mottaker av hans siste ønsker og vitne til mirakler som ledsaget hans martyrdød, falt likeledes som offer for dens raseri. Denne hånd var til og med dumdristig nok til å løfte

---

23 Ernest Renan, fransk religionsforsker, 1823 – 1892

seg mot Bahá'u'lláhs mektige skikkelse. Men selv om den la seg over ham, feilet den i å slå ham ned. Den satte hans liv i fare, den påførte hans kropp utslettelige merker etter en nådeløs grusomhet, men var ute av stand til å avbryte et livsløp som var forutbestemt til ikke bare å holde tent Bábs ånds flamme, men til å frembringe en storbrann som senere både skulle fullbyrde og overstråle hans åpenbarings herlighet.

Det var i disse triste og pinefulle dager da Báb ikke var mer, da lyskildene som hadde skint på hans tros himmelhvelving gradvis var blitt utslettet, da hans utvalgte, “en bortkommen flyktning forkledt som en darvish, med en kashkúl (almissekurv) i hånden”, streifet omkring i fjellene og på slettene i nærheten av Rasht. Ved sine gjerninger fortonte Bahá'u'lláh seg for en vaktstom fiende som den mest formidable motstander og som det eneste håp for et kjetteri som ennå ikke var utslettet. Hans pågripelse og død var nå blitt absolutt nødvendig. Det var han som knappe tre måneder etter troens tilsynekomst, mottok skriftrullen fra Bábs sendebud, mullá H̄usayn, som brakte ham de første nyheter om en nylig kunngjort åpenbaring. Han hyllet umiddelbart dens sannhet og reiste seg for å fremme dens Sak. Det var til hans hjemby og oppholdssted at sendebudets skritt først ble ledet, som det sted som rommet et “mysterium av slik opphøyet hellighet som verken H̄ijáz eller Sh̄iráz kan håpe å måle seg med”. Mullá H̄usayns rapport om den kontakt som således var opprettet, ble mottatt med en jublende glede av Báb og oppmuntret hans hjerte, slik at han endelig bestemte seg for å gjennomføre sin påtenkte pilegrimstur til Mekka og Medina. Bahá'u'lláh alene var mål og midtpunkt for de kryptiske hentydninger, de glødende lovprisninger, de inderlige bønner, de glade kunngjøringer og de alvorlige advarsler nedtegnet både i *Qayyúmu'l-Asmá* og *Bayánen*, henholdsvis det første og det siste skrevne vitnesbyrd om den herlighet Gud snart skulle inngi ham. Det var han som gjennom sin korrespondanse med en nylig grunnlagt tros opphav, og sin nære forbindelse med de mest fremstående av dens disipler, slike som Váhid, H̄ujjat, Quddús, mullá H̄usayn og Táhiri, var i stand til å fostre dens vekst, utlede dens prinsipper, styrke dens moralske grunnvoller, oppfylle dens påtrengende krav, avverge noen av de umiddelbare farer som truet den, og delta effektivt i dens fremvekst og befestelse. Det var ham, “det eneste mål for vår tilbedelse og kjærlighet,” som profetpilegrimen hentydet til på sin vei tilbake til Búshih,

da han sendte Quddús fra seg, idet han gjorde ham kjent med den doble glede ved å oppnå deres elskedes nærvær og tømme martyrdødens beger. Det var ham som kastet til side enhver tanke om jordisk berømmelse, rikdom og posisjon, da han var på høyden av sitt liv. Uten tanke for farer og det vanry han risikerte fra sin egen klasse, sto han opp og ga seg til kjenne med en tvilssom og bannlyst sekts sak, først i Tīhrán og senere i provinsen der han var født, Mázindarán. Han vant et stort antall embetsmenn og fremtredende personer i Núr til støtte for sin Sak, herunder også sine egne bekjente og slektninger. Fryktløst og overbevisende fremla han dens sannheter for den strålende mujtahid mullá Muḥammads disipler. Han brakte mujtahidens utvalgte representanter under dens fane, og som et resultat av denne handling, sikret han et stort antall geistlige rangspersoners, statsembetsmenns, bønders og handelsmenns betingelsesløse lojalitet, og gjennom et minneverdig møte lyktes han i å utfordre mujtahiden selv. Da han befant seg i nærheten av landsbyen Kulayn, betrodde han mullá Muḥammad Mihdíy-i-Kandí å overlevere et skrevet budskap til Báb. Det var utelukkende på grunn av dets kraft at den skuffede fanges sjel, som på denne tid var preget av uvisshet og venting, var i stand til å kvitte seg med de kvaler som var kommet over ham helt siden han ble arrestert i Shíráz. Han var det som for Tāhirihs og hennes medfangers skyld villig underkastet seg et ydmykende fangenskap som varte i flere dager, det første han måtte lide i huset til en av Tīhráns kad-khudáser. Gjennom hans forsiktighet, forutseenhet og kløkt lyktes det henne å flykte fra Qazvín, befri seg fra sine motstandere, komme trygt frem til hans hjem, og derpå forflyttes til et sikkert sted i nærheten av hovedstaden, og herfra hun dro videre til Khurásán. Mullá Husayn ble i hemmelighet brakt i hans nærvær da han ankom Tīhrán, og etter denne samtalen reiste mullá Husayn til Ádhirbáyján, der han besøkte Báb, som da var innesperret i Máh-Kús festning. Det var Bahá'u'lláh som diskret og feilfritt ledet forhandlingene under konferansen i Badash, som vartet opp sine gjester Quddús, Tāhirih og de åttien disipler som hadde samlet seg i den anledning, som hver dag åpenbarte en tavle og som skjenket hver og én av deltakerne et nytt navn, som uten hjelp møtte angrepene fra en mobb på mer enn fem hundre innbyggere i Niyálá, som beskyttet Quddús fra hans angriperes raseri, som lyktes i å sette i stand en del av den eiendom fienden hadde plyndret, og som sikret beskyttelse og

trygghet for den stadig plagede og mishandlede Ṭāhīrih. Muḥammad sháh ble fylt av et sinne mot ham, og etter uromakeres hardnakkede påstander, beordret sháhen til sist hans arrestasjon og innkalte ham til hovedstaden, en innkallelse som skulle forbli ufullbyrdet på grunn av statsoverhodets plutselige død. Den ånd som fort Shaykh Ṭabarsís heroiske forsvarere la for dagen, må i stor grad tilskrives de råd og formaninger han ga dets okkupanter, som hadde ønsket ham velkommen med slik ærefrykt og kjærlighet under hans besøk i fortet. Den mirakuløse løslatelse av Quddús og hans påfølgende kontakt med dem i de gripende bragder som har udødeliggjort Mázindarán-oppstanden, skyldtes Bahá'u'lláhs bestemte instruksjer. Det var for disse samme forsvareres skyld, som han hadde tenkt å slutte seg til, at han led sin andre arrestasjon, denne gangen i Ámuls masjid²⁴, dit han ble ført midt under en tumult iverksatt av hele fire tusen tilskuere. Det var for deres skyld at han ble slått under fotsålene til føttene hans blødde i byens mujtahids bønnehus, og senere ble sperret inne i byens guvernørs private residens. Det var for deres sak han ble bittert anklaget av den ledende mullá og krenket av mobben som kastet stein på ham og slynget de verste krenkelser i hans ansikt, idet de beleiret guvernørens residens. Han alene var det Quddús hentydet til da han ankom fortet Shaykh Ṭabarsí og så snart han hadde steget av hesten og lente seg mot gravmålet, uttalte de profetiske ord “Baḳíyyatu'lláh (Guds levning) vil være det beste for dere hvis dere er av dem som tror.” Han alene var målet for Şamads Şáds fantastiske lovprisning og mesterlige fortolkning, delvis ført i pennen i det samme fort av den samme ungdommelige helt under de aller vanskeligste forhold, med et omfang som tilsvarte seks ganger Koranens innhold. Det var hans forestående åpenbarings dag som Lawḥ-i-Ḥurúfát dunkelt hentydet til, åpenbart av Báb i Chihríq til ære for Dayyán, og hvor “Mustagháths” mysterium ble åpenbart. Báb selv gjorde mullá Báqir, en annen av Bábs disipler, en av Den levendes bokstaver, tydelig bevisst på å oppnå hans nærvær. Bábs dokumenter, hans penneetui, hans segl og agatringer, sammen med en skriftrull hvor han i form av en femstjerne hadde skrevet hele tre hundre og seksti avledninger av ordet bahá, ble overlevert i Bahá'u'lláhs varetekt, i tråd med de instruksjer Báb selv hadde gitt før sin avreise fra Chihríq. Det var helt og holdent takket

---

24 Moské

være Bahá'u'lláhs initiativ og i nøye samsvar med hans instruksjer, at Bábs dyrebare levninger ble trygt overført fra Tabríz til hovedstaden, og ble skjult og oppbevart i den ytterste hemmelighet og omsorg gjennom de turbulente år som etterfulgte hans martyrdød. Og endelig, mens han oppholdt seg i Karbilá, var det han som i dagene før attentatet mot sháhen hadde medvirket til å spre sin avdøde leders lære, til å beskytte troens interesser, til å gjenoppvekke de sorgfulle ledsageres iver, og til å organisere de spredte og forvirrede tilhengeres krefter, med samme entusiasme og dyktighet som hadde særpreget hans tidligere bedrifter i Mázindarán.

En slik mann med så mange storverk knyttet til sin person, kunne verken unnsnippe oppmerksomheten eller raseriet til en årvåken og voldsomt opphisset fiende, og gjorde det da heller ikke. Helt fra begynnelsen av, glødet han i en ustyrlig begeistring for den Sak han hadde viet seg til. Han var påfallende fryktløs i sitt forsvar av de undertryktes rettigheter, og han var i sin ungdoms blomst, uendelig resurssterk, makeløs i sin veltalenhet, og han var inngitt en uuttømmelig energi og gjennomtrengende dømmekraft. Han var i besittelse av rikdommer og nøt i fullt monn anseelse, makt og prestisje knyttet til en misunnelsesverdige høy og edel stilling, og likevel foraktet han all jordisk pomp og prakt, belønninger, forfengeligheter og eiendeler. Han var på den ene side nært forbundet med opphavet til den tro han hadde reist seg for å fremme, gjennom deres regelmessige korrespondanse, og på den annen side var han inngående kjent med de ledende utøveres håp og frykt, planer og aktiviteter. På ett tidspunkt sto han i fremste rekke for de krefter som kjempet for troens frigjøring, som deres anerkjente leder, og på et annet tidspunkt var han bevisst tilbaketrukket og utviste stor forsiktighet, for bedre å kunne hjelpe i en vanskelig eller farlig situasjon. Han var til enhver tid årvåken, klar og utrettelig i sine bestrebelser på å bevare troens ukrenkelighet, å løse dens problemer, å tale dens sak, å stålsette dens ledsagere og å forvirre dens motstandere. På dette ytterst kritiske tidspunkt i dens historie, tok Bahá'u'lláh til sist steget midt inn på den scene som Báb så tragisk hadde forlatt, en scene hvor han i en periode på minst førti år var forutbestemt til å spille en rolle som var enestående i sin majestet, opphøyethet og glans, i forhold til de andre store grunnleggere av verdens historiske religioner.

Gjennom de beskyldninger som ble rettet mot ham, hadde en så iøynefallende og ruvende skikkelse allerede oppildnet Muḥammad sháhs vrede. Etter å ha hørt hva som hadde funnet sted i Badasht, hadde sháhen beordret hans arrestasjon og uttrykt sin beslutning om å ta livet av ham, i flere farmáner rettet til Mázindaráns kháner. Hájí mírzá Áqásí var tidligere blitt fjernet av vesiren (Bahá'u'lláhs far), og var rasende over sitt eget mislykkede forsøk på å lure til seg en eiendom som tilhørte Bahá'u'lláh, og hadde sverget evig fiendskap mot den som på en så glimrende måte hadde lyktes i å forpurre hans onde planer. Dessuten var amír-nizám fullt oppmerksom på sin energiske motstanders altgjennomtrengende innflytelse og hadde i nærvær av en fremstående forsamling beskyldt ham for å ha påført regjeringen et tap på hele fem kurús²⁵, som et resultat av hans handlinger, og hadde på et så kritisk øyeblikk i troens skjebne gitt ham klar beskjed om midlertidig å flytte sitt bosted til Karbilá. Mírzá Áqá khán-i-Núri etterfulgte amír-nizám og hadde helt fra sin embetstids begynnelse prøvd å få i stand en forsoning mellom sin regjering og den han betraktet som den mest ressurssterke av Bábs disipler. Det er derfor ikke til å undres over at en så alvorlig og dumdristig handling straks ville vekke en mistanke mot Bahá'u'lláh, like forferdelig som den var grunnløs. Denne mistanke snek seg inn i sháhens, hans regjerings, hans hoffs og hans folks sinn. Fremst blant disse var det unge statsoverhodets mor, som i ustyrlig sinne åpent stemplet ham som hennes sønns kommende morder.

Da attentatet mot statsoverhodet inntraff, var Bahá'u'lláh i Lavásán som gjest hos storvesiren, og han bodde i landsbyen Afchih da de dyptgripende nyheter nådde ham. Han nektet å lytte til råd fra sin vert, storvesirens bror, Ja'far-Qulí khán, om å forbli skjult i nabolaget en periode. En budbringer var utsendt for å ivareta hans sikkerhet, men han avsto fra dennes tjeneste og red neste morgen rolig og fryktløst til den kongelige hærs hovedkvarter, som da var stasjonert i Niyávarán i Shimírán-distriktet. I landsbyen Zarkandih ble han møtt av sin svoger, mírzá Majíd, og fulgt til hans hjem. På denne tiden opptrådte svogeren som sekretær for den russiske minister prins Dolgorouki, og hans hus lå vegg i vegg med hans overordnedes hus. Da hájibu'd-dawlih, hájí 'Alí khans vakter, ble gjort kjent med Bahá'u'lláhs ankomst, gjorde de

---

25 Om lag 5000 kroner

straks sin mester oppmerksom på dette, og han brakte så saken frem for sitt overhode. Sháhen ble svært forbauset og sendte sine betrodde offiserer til legasjonen²⁶ og krevde at den anklagede straks skulle overleveres i hans hender. Den russiske minister nektet å adlyde det kongelige sendebuds ønsker, og han ba Bahá'u'lláh fortsette til storvesirens hjem. Han betrodde Bahá'u'lláh i hans varetakt og formidlet sitt formelle ønske om å ivareta hans sikkerhet på vegne av den russiske regjering. Denne oppgave ble imidlertid ikke utført, da storvesiren var redd for å miste sin stilling, dersom han ga den anklagede den beskyttelse man ba om på hans vegne.

Overlatt i hendene på sine fiender, fikk denne fryktede, bittert anklagede og strålende eksponent for en vedvarende forfulgt tro nå smake det beger som dens anerkjente leder hadde drukket ut til siste dråpe. Fra Niyávarán ble han ført “til fots og i lenker, barhodet og barbent” og utsatt for midtsommersolens sterke stråler, til Siyáh-Chál i Tíhrán. På veien ble han flere ganger delvis avkledd, hånet og steinet. Når det gjelder det underjordiske fangehull han ble kastet i, hadde det opprinnelig tjent som vannreservoar for et av hovedstadens offentlige bad. La hans egne ord bære vitnesbyrd om de prøvelser han utholdt i dette pestbefengte hull, slik de er gjengitt i *Epistel til Ulvens sønn*²⁷. “*I fire måneder ble vi holdt på et sted så ufyselig at det ikke kan sammenlignes med noe annet. ... Da vi ankom fengselet, førte de oss straks gjennom en bekmørk korridor hvorfra vi gikk ned tre bratte trapper til det sted som var bestemt for oss. Rommet var innbyllet i fullstendig mørke, og våre medfanger talte nærmere ett hundre og femti sjeler, tyver, mordere og landeveisrøvere. Selv om det var overfylt, fantes ingen annen utgang enn den vei vi var kommet inn. Ingen penn kan beskrive stedet eller noen tunge dets råtne stank. De fleste av disse menn hadde verken klær eller sengetøy å ligge på. Gud alene vet hva vi gjennomgikk på dette ytterst illeluktende og dystre sted!*” Bahá'u'lláhs føtter ble plassert i stokker, og rundt hans hals ble Qará-Guhar-lenkene festet. De var så tunge at kroppen hans var merket av dem resten av livet. “*En tung lenke*”, har ‘Abdu’l-Bahá selv bevitnet, “*ble plassert rundt hans hals og lenket ham til fem andre bábíer. Disse lenker ble låst sammen av sterke, svært tunge bolter og skruer. Hans klær ble revet i filler, og det samme ble hans hodeplagg. Under disse forferdelige forhold ble han holdt i fire måneder.*”

26 En stats representasjon hos en annen bestående av en sendemann og dennes hjelper.

27 Epistle to the Son of the Wolf

I tre dager og tre netter ble han nektet enhver form for mat og drikke. Søvn var umulig for ham. Stedet var kaldt og rått, skittent, feberfylt, befengt med utøy og fylt med en motbydelig stank. Oppildnet av et nådeløst hat, gikk hans fiender til og med så langt som til å ta hans mat og forgifte den, i håp om å oppnå statsoverhodets mors gunst, hans mest uforsonlige fiende. Dette anslag mislyktes i å oppnå sin hensikt, til tross for at det svekket hans helse i årevis. Dr. J. E. Esslemont forteller i sin bok: “Abdu’l-Bahá beretter hvorledes han en dag ble sluppet inn i fengselsgården for å se sin elskede far, der han kom ut for sin daglige mosjon. Bahá’u’lláh var svært forandret, så syk at han knapt kunne gå, hans hår og skjegg var uflidd, hans hals var hudløs og oppsvulmet av presset fra den tunge jernkragen, hans kropp var tyngnet under lenkenes vekt.”

Mens Bahá’u’lláh på en så avskyelig og grusom måte ble utsatt for de tester og prøvelser som var så uavvendelige for disse urolige dager, bukket en annen av troens lysbærere, den tapre Tāhīrih, hurtig under for deres ødeleggende kraft. Hennes meteorliknende livsløp som startet i Karbilá og kulminerte i Badasht, var nå i ferd med å nå sin endelige fullbyrdelse i en martyrdød som godt kan regnes som en av de mest gripende hendelser i bahá’í-historiens mest turbulente periode.

Hun var en ætling av hájǐ mullá Šálih-i-Baraqaḥánís høyt respekterte familie, hvis medlemmer inntok en misunnelsesverdige posisjon i det persiske geistlige hierarki, den lysende Fátimih’s navnesøster, omtalt som Zarrín-Táj (gullkrone) og Zakiyyih (den dydige) av sin familie og slektninger, født samme år som Bahá’u’lláh. Hennes bysbarn anså henne helt fra barndommen av som et vidunderbarn, både når det gjaldt intelligens og skjønnhet. Før hun konverterte, var hun høyt ansett selv blant de mest hovmodige og lærde ‘ulamáene i landet, for begavelsen og nyskapingen i de synspunkter som hun fremla, hyllet som Qurrat-i-‘Ayní (mine øynes trøst) av sin beundrende lærer, siyyid Kázim, omtalt som Tāhīrih (den rene) av “Kraftens og Herlighetens Tunge” og den eneste kvinne Báb innlemmet som en av Den levendes bokstaver. Som det er henvist til tidligere i denne bok, var det gjennom en drøm at hun kom i kontakt med en tro som hun med sin ukuelige ånds hele glød fortsatte å fremme til sitt siste åndedrag, i denne ytterst farefulle tid. Uten å la seg stoppe av sin fars voldsomme protester, full av forakt for sin onkels forbannelser, uberørt av sin ektemanns og sine brødres oppriktige anmodninger,

uforferdet av de sivile og geistlige myndigheters metoder for å innskrenke hennes aktiviteter, fremmet hun ivrig Bábí-saken, først i Karbilá og deretter i Baghdád og senere i Qazvín. Gjennom sine veltalende bønner, sine fryktløse fordømmelser, sine avhandlinger, dikt og oversettelser, sine kommentarer og sin korrespondanse, fortsatte hun å sikre seg både araberes og perseres troskap overfor den nye åpenbaring og oppildne deres fantasi, ved å fordømme sin generasjons fordervethet og kjempe for en banebrytende forvandling av sitt folks vaner og oppførsel.

Mens hun var i Karbilá, shí'ah-isláms fremste forsvarsverk, var hun blitt beveget til å rette lange epistler til hver av byens 'ulamáer, epistler hvor hun på dyktig vis rettferdiggjorde sitt høye mål og avslørte deres onde hensikter. De anså at kvinner hadde et stade som var litt høyere enn dyr, og mente endog at de ikke hadde sjel. Hun utfordret åpent de fanatiske innbyggers skikker i den samme by ved modig å overse årsdagen for imám H̄usayns martyrdød og i stedet feire Bábs fødselsdag. Imám H̄usayns martyrdød ble feiret med omfattende høytideligheter i begynnelsen av muḥarram, mens Bábs fødselsdag falt på den første dag i samme måned. Gjennom sin forbausende veltalenhet og den forbløffende kraft i hennes argumenter, motsa hun delegasjonen av betydningsfulle representater for shí'aher, sunnier, kristne og jøder i Baghdád, som hadde prøvd å snakke henne bort fra hennes uttalte mål om å spre nyhetene om det nye budskap. Med fullendt dyktighet forsvarte hun sin tro og rettferdiggjorde sin oppførsel i hjemmet til den fremragende rettslærde shaykh Maḥmúd-i-Álúsi, muftien i Baghdád, i hans nærvær. Senere holdt hun sine historiske samtaler med Kirmánsháhs prinser, 'ulamáer og øvrighetspersoner, og da ble også Bábs kommentar til Kawthars sure lest offentlig og oversatt, noe som kulminerte i at amíren (guvernøren) og hans familie konverterte. Denne uvanlig begavede kvinne påtok seg oppgaven med å oversette Bábs omfattende kommentar til Josefs sure (*Qayyúmu'l-Asmá*), til nytte for sine persiske religiøse trosfeller, og hun anstrengte seg til det ytterste for å spre kunnskapen om denne mektige bok og belyse dens innhold. Hennes fryktløshet, hennes dyktighet, hennes organisatoriske evne og hennes uslukkelige entusiasme befestet hennes nyvunne seire i et så fiendtligsinnnet senter som Qazvín, som roste seg av det faktum at intet mindre enn hundre av isláms høyeste geistlige ledere holdt til innenfor byportene. I Bahá'u'lláhs

hus i Tíhrán hadde hun en minneverdig samtale med den berømte Váhid, da hun plutselig avbrøt hans lærde utlegning om tegnene på den nye manifestasjon og heftig oppfordret ham til å reise seg og vise sin tros dybde og oppriktighet gjennom heltmodige og selvoppofrende handlinger, mens hun holdt 'Abdu'l-Bahá, som den gang var bare et barn, på fanget. Blomsten av hovedstadens kvinnesamfunn samlet seg ved hennes dør for å høre hennes strålende utlegninger om hennes tros enestående læresetninger, da hennes berømmelse og popularitet i Tíhrán var på sitt høyeste. Da hun var innesperret i Maḥmúd khán-i-Kalantárs hus, lokket hennes ords magi bryllupsgjestene bort fra festlighetene under feiringen av hans sønns bryllup, og de samlet seg rundt henne, ivrige etter å suge til seg hvert eneste av hennes ord. Hennes lidenskapelige og uforbeholdne bekreftelse av den nye åpenbarings krav og særtrekk, påskyndet til sist hennes dødsdom, da hun i sju påfølgende møter ble forhørt av storvesirens utsendinger mens hun ble holdt innesperret i det samme hus. Fra hennes penn strømmet oder i et umiskjennelig språk som ikke bare vitnet om hennes tro på Bábs åpenbaring, men også hennes anerkjennelse av Bahá'u'lláhs opphøyde, men ennå tilslørte livskall. Og sist, men ikke minst, det var takket være hennes initiativ at de mest utfordrende følger av et revolusjonerende og hittil bare vagt forstått trossystem, ble forelagt hennes meddisipler, da hun deltok på konferansen i Badasht, og den nye orden ble for alltid skilt fra isláms lover og institusjoner. Slike forunderlige bragder skulle nå bli kronet og endelig fullbyrdet ved hennes martyrdød, midt i den storm som raste gjennom hovedstaden.

En natt da hun visste at dødens time nærmet seg, kledde hun seg som en brud og stenket seg med parfyme. Så sendte hun bud på Kalantárs hustru, meddelte henne hemmeligheten om sin forestående martyrdød og betrodde henne sine siste ønsker. Så lukket hun seg inne på sitt rom og ventet i bønn og meditasjon på den time som skulle bevitne hennes gjenforening med sin elskede. Hun vandret frem og tilbake i sitt rom mens hun messet en bønn som uttrykte både sorg og triumf, da 'Aziz khán-i-Sardárs vakter ankom i nattens mulm og mørke for å føre henne til Ílkhání-hagen utenfor byportene, som skulle bli stedet for hennes martyrdød. Da hun ankom, var Sardár midt i en drikkeorgie med sine offiserer og brølte av latter. Han beordret straks at hun skulle kveles og kastes i en grop. Med det samme silkeskjerf som hun ubevisst

hadde spart for dette formål og i siste øyeblikk hadde gitt til Kalantárs sønn, som fulgte henne, ble denne udødelige heltinnes død fullbyrdet. Hennes legeme ble senket i en brønn som så ble fylt med jord og steiner, slik hun selv hadde ønsket.

Slik endte denne store bábí-heltinnes liv, den første kvinnesaksmartyr, som ved sin død vendte seg til ham som hadde henne i sin varetekt og erklærte med stort mot: “Du kan drepe meg så snart du vil, men du kan ikke stoppe kvinnefrigjøringen.” Hennes livsløp var like strålende som det var kort, like tragisk som det var hendelsesrikt. Hennes meddisiplers bedrifter ble for det meste ukjent og ikke omsunget av deres samtidige i fremmede land. I motsetning til dem, ble denne udødelige kvinnes berømmelse forkynt vidt og bredt i utlandet og spredte seg bemerkelsesverdig raskt helt til Vest-Europas hovedsteder, og vekket entusiastisk beundring og fremkalte glødende lovprisning fra menn og kvinner av ulike nasjonaliteter, yrker og kulturer. Ikke til å undres over at ‘Abdu’l-Bahá knytter hennes navn til navn som Sarah, Ásíyih, Jomfru Maria og Fátimih. I sine påfølgende religionsordninger har de alle på grunn av sine iboende egenskaper og enestående posisjon, raget høyt over vanlige kvinner. *“I sin veltalenhet”*, har ‘Abdu’l-Bahá skrevet, *“var hun tidsalderens ulykke og i sitt tenkesett et verdensproblem”*. Han har videre beskrevet henne som *“en fakkell som brant med Guds kjerlighet”*, og *“en lampe som glødet av Guds nåde”*.

Den fantastiske historie om hennes liv spredte seg så langt og så hurtig som historien om Bábs eget liv, den direkte kilde til hennes inspirasjon. “Underverk av kunnskap, men også underverk av skjønnhet”, er hyllesten gitt henne av en velkjent kommentator til Bábs og hans disiplers liv. “Den persiske Jeanne d’Arc, lederen for Orientens kvinnefrigjøring ... som lignet både den middelalderske Heloise og den nyplatoniske Hypatia”. Således ble hun hyllet av en berømt dramatiker som Sarah Bernhardt spesielt hadde anmodet om å skrive en dramatisert versjon av hennes liv. “Heltemotet til den vakre, men ulykksalige, kvinnelige poet fra Qazvín, Zarrín-Táj (gullkronen) ...” bevitner Lord Curzon fra Kedleston, “er en av de mest bevegende hendelser i moderne historie”. Den velkjente britiske orientalist professor E. G. Browne skrev: “Tilsynekomsten av en slik kvinne som Qurratu’l-Ayn, er i ethvert land og til enhver tid et sjeldent fenomen, men i et land som Persia er det enestående, nei, nesten et mirakel. ... Gjorde bábí-religionen intet annet

krav på storhet, ville dette være tilstrekkelig ... at den frembrakte en heltinne som Qurratu'l-'Ayn." "Den grøde Qurratu'l-'Ayn har sådd i islamske land", bekrefter den kjente engelske teolog Dr. T. K. Cheyne så tydelig i en av sine bøker, "begynner nå å vise seg ... denne edle kvinne ... har æren for å ha åpnet en rekke sosiale reformer i Persia ..." "Visselig en av de mest slående og interessante manifestasjoner av denne religion", er den kjente franske diplomat og glimrende skribent Comte de Gobineaus henvisning til henne. "I Qazvín ble hun med full rett regnet for å være et unikum", legger han til. Han har videre skrevet: "Mange mennesker som kjente henne og hørte henne på ulike tidspunkt i hennes liv, har uten unntak fortalt meg ... at når hun snakket, følte man seg beveget til dypet av sin sjel, ble fylt med beundring og ble beveget til tårer." "Intet minne", skriver herr Valentine Chirol, "er mer høyaktet og vekker større begeistring enn hennes, og den innflytelse hun utøvde i sin levetid, er fortsatt til gagn for hennes kjønn." "O Ṭáhirih!" utbryter Tyrkias store forfatter og poet, Sulaymán Názim Bey i sin bok om bábiene, "du er tusen ganger mer verdt enn Násiri'd-Dín sháh!" Moren til en av Østerrikes presidenter, fru Marianna Hainisch, hyller henne slik: "Kvinnenes største ideal har vært Ṭáhirih ... Jeg skal prøve å gjøre for Østerrikes kvinner det Ṭáhirih ga sitt liv for å gjøre for Persias kvinner."

På alle de fem kontinenter er hennes mange og ulike glødende beundrere ivrige etter å få vite mer om henne. Mange har foredlet sin atferd ved hennes inspirerende eksempel, har lært seg hennes enestående oder eller satt musikk til hennes dikt, ser for seg det glødende syn av hennes ukuelige ånd, og deres hjerter rommer en kjærlighet og beundring som tiden aldri kan fordunkle. I deres sjeler brenner en beslutning om å trå like uforferdet og med samme troskap som hun gjorde på den sti hun valgte for seg selv, og som hun aldri fravek fra det øyeblikk hun konverterte og til sin dødstime.

Den voldsomme storm av forfølgelser som hadde feid Bahá'u'lláh inn i et underjordisk fangehull og slukket Ṭáhirihs lys, forseglet også skjebnen til Bábs fremragende sekretær, siyyid Ḥusayn-i-Yazdí, med tilnavnet 'Azíz, som hadde delt hans fangenskap i både Máh-Kú og Chihriq. Han var en svært dyktig mann med rik erfaring, vel bevandret i sin Mesters lære, og han nøt hans uforbeholdne tillit. Han lengtet uopphørlig etter den martyrdød som var blitt nektet ham den dag da Báb la ned sitt liv i kasernegården i Tabríz, og

han avsto ethvert tilbud fra Tīhráns ledende embetsmenn om løslatelse. Han var Bahá'u'lláhs medfange i Siyáh-Chál i Tīhrán og mottok hans inspirasjon og trøst, mens han tenkte på de dyrebare dager han tilbrakte i selskap med sin Mester i Ádhirbáyján. Han ble til sist skammelig og brutalt slått ned av den samme 'Azíz khán-i-Sardár som ga Táhírih nådestøtet.

Et annet offer for en ubøvelig fiendes fryktelige torturhandlinger, var den høysinnede, den innflytelsesrike og modige hájí Sulaymán khán. Så stor var hans anseelse, at amír-nizám ved en tidligere anledning hadde følt seg tvunget til å overse hans forbindelse med den tro han hadde omfavnet, og til å spare hans liv. Det opprør som skaket Tīhrán som følge av attentatet mot overhodet, påskyndet imidlertid hans arrestasjon og førte til hans martyrdød. Sháhen hadde mislykkes i å påvirke ham til å avsverge sin tro gjennom hájibu'd-dawlih, og befalte at han skulle bli tatt av dage på den måte han selv valgte. Etter hans uttrykkelige ønske ble ni hull påført hans legeme, og i hvert av dem ble det plassert et tent lys. Da bøddelen vegret seg fra å gjennomføre denne grusomme handling, forsøkte han selv å snappe kniven fra ham, slik at han kunne stikke den inn i sin egen kropp. Av frykt for at han skulle angripe ham, nektet bøddelen og ba sine menn om å binde offerets hender bak på ryggen, hvoretter den fryktløse lideren bønnfalt dem om å bore to hull i hans bryst, to i hans skuldre, ett i nakkegroppen og fire andre i hans rygg, et ønske de oppfylte. Han sto rett som en påle, øynene hans glødet med stoisk kraft, uforstyrret av den skrålende menneskemengde eller synet av hans eget blod som strømmet fra hans sår. Med trubadurer og trommeslagere i front, ledet han den folkemasse som stimlet rundt ham til det endelige sted for sin martyrdød. Med noen få skritt mellomrom stanset han for å henvende seg til de forvirrede tilskuere med lovprisningsord til Báb og understreket betydningen av sin egen død. Mens hans øyne betraktet de lys som blafret i hans blodige hulrom, brøt han ut i hemningsløs glede. Når ett av dem falt fra hans kropp, plukket han det opp med egne hender, tente det med flammen fra de andre og satte det tilbake. "Hvorfor danser du ikke?" spurte bøddelen hånende, "siden du finner døden så behagelig?" "Danse?" ropte den lidende, "Vinbegeret i den ene hånd, og vennens hårlokker i den andre. Slik en dans midt på markedsplassen er mitt ønske!" Han var fortsatt i basaren da et vindpust blåste liv i flammene på de lys som nå brant dypt i hans legeme, og fikk

det til å frese. Han henvendte seg da til flammene som å seg inn i hans sår og utbrøt: “Dere har forlenget mistet deres svie, o flammer, og har blitt frarøvet deres makt til å smerte meg. Skynd dere, for fra deres ildtunger kan jeg høre den stemme som kaller meg til min elskede.” I en stråleglans gikk han, slik en erobrer ville ha marsjert til sitt seierssted. Ved foten av galgen hevet han nok en gang sin stemme i en siste appell til mengden av tilskuere. Han gjorde et fotefall i retning av imám-Zádih Ḥasans gravmæle, idet han mumlet noen ord på arabisk. “Mitt arbeid er nå endt”, ropte han til bøddelen, “kom og gjør ditt.” Livet dvelte fortsatt i ham da hans kropp ble saget i to, mens lovprisningen av hans elskede fortsatte å strømme fra hans døende lepper. Som han selv hadde bedt om, ble de brente og blodige rester av hans legeme hengt opp på hver side av Naw-porten, som stumme vitner til den uslukkkelige kjærlighet Báb hadde tent i sine disiplers bryst.

Den voldsomme brann som ble tent som et resultat av snikmordsforsøket på statsoverhodet, kunne ikke begrenses til hovedstaden. Den spredte seg til naboprovincene, herjet Bahá'u'lláhs fødeprovincs Mázindarán, og i dens kjølvann fulgte beslaglegging, plyndring og ødeleggelse av alle hans eiendeler. I landsbyen Tákur i Núr-distriktet ble hans praktfullt møblerte hjem som han hadde arvet av sin far, fullstendig plyndret etter ordre av mírzá Abú-Ṭálib khán, storvesirens nevø, og det som ikke kunne fraktes bort, ble beordret ødelagt. Dets rom var mer staselige enn rommene i Ṭihráns palass, og de ble så ødelagt at de ikke kunne repareres. Endog innbyggernes hus ble jevnet med jorden, og deretter ble hele landsbyen påtent.

Det opprør som hadde grepet Ṭihrán og som hadde gitt opphav til et felttog av vold og plyndring i Mázindarán, spredte seg til og med så langt som til Yazd, Nayríz og Shíráz, rystet de mest fjerntliggende landsbyer og tente atter forfølgelsens flammer. Nok en gang kaptet grådige guvernører og svikefulle undersåtter om å plyndre de uskyldige, å massakrere de skyldfrie og å vanære de edleste av sin rase. Et følgende blodbad gjentok de brutaliteter som allerede var begått i Nayríz og Zanján. Historiefortelleren skriver dette om de blodige hendelser som blir forbundet med vår tros fødsel og fremvekst: “Min penn viker i skrekk tilbake fra å forsøke å beskrive hva som skjedde med disse tapre menn og kvinner ... Det jeg har forsøkt å gjenfortelle om grusomhetene i beleiringen av Zanján ... blekner overfor den bitre villskap i de ugjerninger

som ble begått noen få år senere i Nayríz og Shíráz.” Hele to hundre ble ofre for disse utbrudd av rasende fanatisme, og deres hoder ble spiddet av bajonetter og båret i triumf fra Shíráz til Ábádih. Førte kvinner og barn ble brent til aske, da de ble plassert i en hule der en stor mengde naftadynknet brensel var blitt satt fyr på. Tre hundre kvinner ble tvunget til å ri to og to på sadelløse hester hele veien til Shíráz. De ble kledd nesten nakne og ført mellom rekker av avhugde hoder fra deres ektemenns, sønners, fedres og brødres livløse kropp. De ble overøst med ubeskrivelige hånsord, og de ble utsatt for slike lidelser at mange av dem omkom.

Dette avslutter et kapittel som for all fremtid beretter om det første bahá’í-århundres blodigste, mest tragiske, og mest heroiske periode. De strie strømmer av blod som flommet ut i løpet av disse år med trengsel og ulykke, kan betraktes som de fruktbare spirer for den verdensorden som skulle forkynnes og grunnlegges gjennom en raskt påfølgende og enda større åpenbaring. Denne primitive tidsalders edle hær av helter, helgener og martyrer, er blitt hyllet av både venn og fiende, fra dens fødselsøyeblikk til dagen i dag. Denne hyllest, like fra Bahá’u’lláh selv og ned til den mest upartiske iakttaker i et fremmed land, bærer et uforgjengelig vitnesbyrd om de ærefulle handlinger som udødeliggjør denne tidsalder. *“Hele verden”, er Bahá’u’lláhs makeløse vitnesbyrd i Kitáb-i-Íqán, “undret seg over uttrykket for deres offer ... Sinnet forbløffes over deres handlinger, og sjelen undrer seg over deres sjelskraft og legemlige utholdenhet ... Har noen tidsalder vitnet om slike avgjørende hendelser?”* Og igjen: *“Har verden siden Adams dager bevitnet et slikt opprør, slik voldsom oppstandelse? ... Det synes meg at tålmodighet ble åpenbart kun gjennom deres styrke, og selve trofastheten ble skapt kun gjennom deres bragder.”* I en bønn har han henvist mer bestemt til troens martyrer og megetsigende bekreftet: *“Gjennom det blod som de ofret, er jorden gjort fruktbar med de vidunderlige åpenbaringer av din makt og de juvelaktige tegn på ditt strålende herredømme. Om ikke lenge skal hun fortelle sine nyheter, når den fastsatte tid er kommet.”*

For hvem kunne de ellers gjelde, disse betydningsfulle ord av Muhammed, Guds apostel, sitert av Quddús idet han henvender seg til sine ledsagere ved fort Shaykh Ṭabarsí, hvis det ikke er disse Guds helter som med sitt eget livsblod innvarslet den lovede dag? *“O hvor jeg lenges etter å se mine brødres åsyn, mine brødre som vil vise seg ved verdens ende! Velsignet er vi, velsignet er de. Større*

er deres lykksalighet enn vår.” Hvem kunne ellers være ment i denne overlevering kalt *Ḥadīth-i-Jábir*, som i uimotsigelig språk fremsetter tegnene for den lovede *Qá’ims* tilsynekomst, nedtegnet i *Káfí* og godkjent av *Bahá’u’lláh* i *Kitáb-i-Íqán*? *“Hans helgener skal bli nedverdiget på hans tid, og deres hoder skal bli utvekslet som gaver, likesom tyrkerens og daylamitterens hoder blir utvekslet som gaver. De skal bli meiet ned og brent og skal bli redde, fryktsomme og skrekkslagne. Jorden skal bli farget med deres blod, og klagesanger og jamring skal bre seg blant deres kvinner. Disse er sannelig mine helgener.”*

“Beretninger om strålende heltemot opplyser *bábí*-historiens blodstenkede sider ...” er Lord Curzon fra *Kedlestones* skriftlige vitnesbyrd. “*Smithfields* branner²⁸ har ikke tent et edlere mot enn det som møtte og trosset *Ṭihráns* mer raffinerte torturmakere. En trosretning som kan vekke en så sjelden og vakker ånd av selvoppofrelse i sine ledsagere, må derfor ha betydningsfulle læresetninger. Hans (*Bábs*) ledsageres heltemot og martyrdød vil appellere til mange andre som ikke finner noe liknende fenomen i de samtidige nedtegelser om islám.” “*Bábismen* spredte seg på mindre enn fem år fra den ene enden av Persia til den andre”, skrev professor J. Darmesteter, “som i 1852 ble badet i sine martyrs blod, har i det stille utviklet seg og utbredt seg. Hvis Persia i det hele tatt skal gjenvinne sin kraft, vil det være gjennom denne nye tro.” “Tusener av martyrer har gledesstrålende stormet mot ham (*Báb*) i møte med døden”, bevitner *Renan* i *Apostlene*. “Dagen for det store blodbad som fant sted blant *Ṭihráns* *bábier*, inngår kanskje i verdenshistorien.” “Et av disse underlige utbrudd av iver, tro, glødende hengivenhet og ukuelig heltemot ...” erklærer den velkjente orientlisten professor E. G. Browne, “fremveksten av en tro som muligvis vil vinne en plass blant verdens store religioner”. Og igjen: “Den ånd som gjennomstrømmer *bábíene*, er slik at den neppe kan unnlate å røre dypt alle som blir utsatt for dens innflytelse ... La dem som ikke har sett, mistro meg om de vil, men skulle denne ånd en gang åpenbare seg for dem, vil de oppleve en følelse som de sannsynligvis ikke vil glemme.” “Jeg vedgår at dersom jeg i Europa så en sekt som *bábismen*”, hevder *Comte de Gobineau* i sin bok, “med samme dyder, samme blinde tro, grenseløse iver, mot og hengivenhet, ville jeg ikke nøle med å spå at makten og herskerstaven

---

28 Religiøs forfølgelse av protestanter i England under dronning Marias styre.

før eller senere ville være i denne store bevegelses hender, respektert av de likegyldige, fryktet av fienden, og som jeg dessuten har sagt, en vekkelse som ikke stanser, og som derfor treffer alle samfunnsklasser.”

Abbás-Qulí *khán*-i-Láríjání skjøt den kule som forvoldte mullá *Ḥusayn* død. Da han ble utspurt av prins *Aḥmad mírzá* i nærvær av flere vitner, svarte han følgende: “Sannheten er at enhver som ikke hadde sett *Karbilá*, ville ikke bare ha forstått hva som fant sted der, men ville ha sluttet å tenke over det, hvis han hadde sett *Ṭabarsí*. Og hadde han sett mullá *Ḥusayn* fra *Bushrúyih*, ville han ha blitt overbevist om at den fremste blant martyrer (*imám Ḥusayn*) hadde vendt tilbake til jorden. Og hadde han vært vitne til mine handlinger, ville han sikkert ha sagt: ‘Dette er *Shimr* som har vendt tilbake med sverd og lanse ...’ I sannhet vet jeg ikke hva som var blitt vist disse mennesker, eller hva de hadde sett, som gjorde at de sto frem for å kjempe med slik iver og glede. ... Menneskets forestillingsevne kan ikke fatte deres glødende mot og tapperhet.”

Til slutt kan vi spørre oss selv, hva ble skjebnen til denne skamløse gruppe som forsøkte å slukke det lys *Báb* og hans ledsagere hadde spredt ut over sitt land og folk, drevet av ondskap, grådighet eller fanatisme? Hurtig og nådeløst strengt rammet den guddommelige straffs stav rikets sjefsdommer, hans ministre og rådgivere, de geistlige rangspersoner for den religion regjeringen var uløselig knyttet til, de guvernører som tjente som hans representanter, sjefene for de væpnede styrker, som i varierende grad med overlegg eller av frykt eller likegyldighet bidro til de skremmende prøvelser en nyfødt tro så ufortjent var underkastet. Statsoverhodet selv, *Muḥammad sháh*, var både trangsynt og vankelmodig. Han ga etter for en ondsinnet ministers pågåenhet, ved å nekte å bry seg om *Bábs* appell om å motta ham i hovedstaden og gi ham anledning til å påvise sannheten i sin Sak. I den unge alder av førti år snudde lykken plutselig, og han bukket under for en sykdom som stadig forverret seg, og han ble dømt til den “helvetesild” som *Qayyúmu’l-Asmá’s* opphavsmann hadde sverget uunngåelig ville fortære ham “på oppstandelsens Dag”. Hans onde ånd, den mektige *hájí mírzá Áqasi*, var makten bak tronen og hovedmannen bak de skjenselsgjerninger som ble utført mot *Báb*, inkludert hans fangenskap i *Ádhirbáyjáns* fjell. Knappt ett år og seks måneder etter at han gikk imellom *sháhen* og hans fange, ble han revet fra makten, ble berøvet sine urettmessige rikdommer, ble vanæret av sitt overhode, ble

drevet til å søke ly for sine landsmenns stigende vrede i sháh ‘Abdu’l-‘Azíms gravmæle, og ble senere forsmedelig fordrevet til Karbilá, der han falt som offer for sykdom, fattigdom og gnagende sorg, en ynkelig rettferdiggjøring av den fordømmende tavle hvori hans fange hadde bebudet hans skjebne og forkynt hans vanære. Når det gjaldt den lavættede og nedrige amír-nizám, mírzá Taqí khán, ble det første år av hans kortvarige embetstid tilsmusset med det voldsomme angrep mot fort Ṭabarsís forsvarere. Han godkjente og oppmuntret til henrettelsen av Ṭíhráns sju martyrer, han utløste angrepet mot Váḥid og hans ledsagere, han var direkte ansvarlig for Bábs dødsdom, og han fremskyndet den store oppstand i Zanján. Gjennom sitt statsoverhodes uforsonlige sjalusi og de hevngjerrige intriger ved hoffet, forspilte han all den ære han hadde nytt godt av, og ble svikefullt avlivet etter en kongelig befaling, idet hans årer ble åpnet på badet i Fíns palass, i nærheten av Káshán. I følge Nabil har Bahá’u’lláh erklært: *“Hadde amír-nizám vært klar over mitt sanne stade, ville han visselig ha tatt meg til fange. Han gjorde sitt ytterste for å avsløre det virkelige forhold, men lyktes ikke. Gud ønsket at han skulle være uvitende om det.”* Mírzá Áqá khán, som hadde deltatt så aktivt i de tøylesløse grusomheter som ble gjennomført som et resultat av attentatet mot statsoverhodet, ble fordrevet fra sin stilling og satt under streng bevoktning i Yazd, hvor han endte sine dager i skam og fortvilelse.

Ḥusayn khán, Shíráz guvernør, var stemplet som en “vindranker” og en “tyrann”, og han var den første som reiste seg for å mishandle Báb, som offentlig irettesatte ham og ba sin ledsager om å slå ham hardt i ansiktet. Han ble ikke bare tvunget til å utholde den forferdelige elendighet som så plutselig rammet ham, hans familie, hans by og hans provins, men måtte senere være vitne til at alt hans arbeid falt i grus. Han levde ubemerket resten av sine dager, til han vaklet mot sin grav, forlatt av både venner og fiender. Háju-bu’d-dawlih, den blodtørstige fiende, som så iherdig hadde fanget så mange uskyldige og forsvarsløse bábier, ble i sin tur offer for den opprørske Lurs’ raseri. Etter å ha plyndret hans eiendom, skar han skjegget av ham og tvang ham til å spise det, sadlet og la bissel på ham og red ham foran folkets øyne. Deretter påførte de hans kvinner og barn skammelige grusomheter mens han så på. Sa’ídu’l-‘ulamá’²⁹, den fanatiske, rasende og skamløse mujtahid i

---

29 Geistlig tittel

Bárfurúsh, hadde i sitt mettelige fiendskap øst krenkelser over og forårsaket lidelser for Ṭabarsís helter. Like etter de vederstyggeligheter han hadde stelt i stand, falt han som offer for en merkelig sykdom som utløste en uslukkelig tørst og skapte slike kuldetrokter at verken de skinn han svøpte seg i eller den ild som ustanselig brant i hans rom, kunne lindre hans smerter. Synet av hans ødelagte og engang så overdådige hjem, som etter hans død hadde endt opp som søppelfylling for byens folk, gjorde så dypt inntrykk på Mázindaráns innbyggere i at de i sine gjensidige beskyldninger ofte ønsket hverandres hjem den samme skjebne som var vederfart denne forbannede bolig. Ṭáhirih ble før sin martyrdød overlevert i den falskhjertede og ærgjerrige Maḥmúd khán-i-Kalantárs varetekt. Ni år senere ble han utsatt for sin kongelige mesters vrede, ble trukket med rep etter føttene gjennom basarene, til et sted utenfor byportene, og der ble han hengt i galgen. Mírzá Ḥasan khán som utførte henrettelsen av Báb på sin bror amír-nizáms ordre, ble innen to år etter denne utilgivelige gjerning, offer for en forferdelig straff som endte med hans død. Tabríz' shaykhu'l-islám, den uforskammede, den grådige og tyranniske mírzá 'Alí Aṣghar, gikk egenhendig til det skritt å påføre elleve slag mot Bábs føtter, etter at byens guvernørs livvakt hadde nektet å påføre fangen slag på fotsålene. Samme år ble mírzá 'Alí Aṣghar rammet av en lammelse, og etter å ha utholdt de forferdeligste prøvelser, døde han en ynkelig død, og snart etter ble shaykhu'l-islám-funksjonen avviklet i denne by. Den hovne og sveikefulle mírzá Abú-Ṭálib khán tok ikke hensyn til de råd om måtehold som ble gitt ham av mírzá Áqá khán, storvesiren, og han beordret plyndring og nedbrenning av landsbyen Tákur og ødeleggelse av Bahá'u'lláhs hus. Ett år senere ble han rammet av pest og gikk til grunne på bedrøveligste vis, skydd endog av sine nærmeste slektninger. Etter attentatet mot sháhen, forfulgte Mihr-'Alí khán, shujá'u'l-mulk, brutalt restene av bábí-samfunnet i Nayríz. I følge sitt barnebarn ble han syk og forble stum til sine dagers ende. Hans medskyldige, mírzá Ná'im, falt i unåde, ble to ganger tungt bøtelagt, ble avskjediget fra sin stilling og utsatt for hard tortur. Sám khán og hans menn opplevde et mirakel som varslet dem om å ta avstand fra videre forsøk på å ødelegge Bábs liv. Et annet regiment hånet dette mirakel og meldte seg frivillig til å ta deres plass, og de gjennomhullet hans kropp med sine kuler. Samme år mistet de hele to hundre og femti offiserer og menn i et forferdelig jordskjelv mellom Ardibíl og

Tabríz. To år senere ble de resterende fem hundre nådeløst skutt i Tabríz for forræderi, og folket som stirret på deres ødelagte kroppar, husket den brutale handling og henga seg til slike uttrykk for fordømmelse og undring, at de ledende mujtahider irettesatte dem og brakte dem til taushet. Lederen for dette regiment, áqá Ján big, mistet livet seks år etter Bábs martyrdød under den britiske marines bombardement av Muḥammarih.

Guds dom, så hard og nådeløs i sin hjemmsøkelse over dem som tok en ledende eller aktiv del i forbrytelsene mot Báb og hans ledsagere, var ikke mindre streng mot folkemassene, et folk mer fanatisk enn jødene på Jesu tid, et folk kjent for sin store uvitenhet, sin innbitte trangsynthet, sin egensindige fordervelse og rå grusomhet, et folk som var egennyttig, grådig, selvisk og feigt. Jeg kan ikke gjøre noe bedre enn å sitere hva Báb selv har skrevet i Dalá'il-i-Sab'ih (de sju bevis) i løpet av de siste dager av sin embetstid. *“Kom i hu åpenbaringens tidlige dager. Hvor mange var det ikke som døde av kolera! Det var sannelig ett av åpenbaringens underverk, og likevel var det ingen som gjenkjente det! I fire år raste denne landeplage blant shí'ah-muslimene, uten at noen forsto dens betydning!”* “Når det gjelder dets store folkemasser (Persia)”, skriver Nabil i sin udødelige beretning, “som med dyster likegyldighet betraktet den tragedie som utspant seg for deres øyne, og som unnlot å løfte en finger i protest mot disse fryktelige grusomheter, så falt de i sin tur som offer for en elendighet som alle landets ressurser og dets statsmenns handlekraft fånyttet forsøkte å mildne. ... Fra den samme dag som overfallsmannens hånd ble strukket frem mot Báb ... drev hjemmsøkelse på hjemmsøkelse ånden ut av dette utakknemlige folk og brakte dem til randen av nasjonalt sammenbrudd. Pestsykdommer med navn som var nesten ukjente for dem, bortsett fra flyktige referanser i nedstøvede bøker som få gadd lese, rammet dem med et raseri ingen kunne unnsnippe. Denne svøpe spredte ødeleggelse hvor enn den fant sin vei. Både prins og bonde følte dens smerte og bøyde seg for dens åk. Den holdt almuen i sitt grep og nektet å løsne sitt tak. Disse uventede lidelser fortsatte å legge landet øde, like ondartede som den feber som så sterkt tynnet ut i Gilán-provinsen. Hvor alvorlige disse ulykker enn var, stoppet ikke den hevnnende Guds vrede ved den motgang som rammet et fordervet og troløst folk. Den lot seg føle av ethvert levende vesen som åndet på dette hjemmsøkte lands marker. Den påvirket også plante- og dyrelivet og fikk folket til å føle omfanget av

sine lidelser. Hungersnød føyde sin gru til den knusende vekt av lidelser folket jamret seg under. Et avmagret skrømt av sult snek seg blant dem, og utsikten til en sakte og pinefull død hjemsøkte dem. Både folk og regjering lengtet etter en lindring som ikke var å finne noe sted. De drakk smertens kalk til bunns, fullstendig uoppmerksomme på den hånd som hadde brakt den til deres lepper, og den person hvis skyld de måtte lide for.”

ANDRE PERIODE

Bahá'u'lláhs embetstid

1853-1892

KAPITTEL 6

Bahá'í-åpenbaringsens fødsel

SOM ALLEREDE OBSERVERT, markeres bábí-religionsordningens avslutning og avrundingen av det innledende, det mørkeste og blodigste kapittel i det første bahá'í-århundres historie, gjennom en rekke forferdelige hendelser som fulgte tett etter hverandre etter det katastrofale forsøket på å ta livet av Násiri'd-Dín sháh. Disse hendelser innledet en fase med endeløse lidelser, og i løpet av disse sank fremgangen til sitt laveste mål for den tro Báb hadde proklamert. Faktisk hadde prøvelser og ubehageligheter, tilbakeslag og skuffelser, fordømmelser, svik og massakre helt fra begynnelsen bidratt i stadig sterkere grad til uttynning i dens tilhengers rekke, presset dens djerveste forsvareres troskap til det ytterste og hadde nesten ødelagt dens grunnvoller.

Fra dens fødsel hadde regjering, presteskap og folk reist seg som én mann mot den og sverget evig fiendskap mot dens sak. Muḥammad sháh, svak i både sinn og vilje, hadde under press avvist Bábs egen tilnærming til ham, hadde avslått å møte ham ansikt til ansikt og nektet ham endog adgang til hovedstaden. Den unge Násiri'd-Dín sháh var grusom og herskesyk av natur, og hadde både som kronprins og som regjerende monark stadig vist en bitter fiendskap som senere i hans regjeringstid skulle flamme opp i all sin mørke og nådeløse villskap. Den mektige og kloke mu'tamid, den eneste skikkelse som kunne ha gitt ham den støtte og beskyttelse han så sårptrengte, ble revet bort fra ham ved sin brå død. Med Quddús som mellommann, var Mekkas sherif blitt gjort kjent med den nye åpenbaring i forbindelse med Bábs pilegrims-tur til Mekka, men han vendte det døve øre til det guddommelige budskap

og mottok hans sendebud med tverr likegyldighet. Det planlagte møte som skulle ha funnet sted i den hellige by Karbilá under Bábs hjemreise fra H̄ijáz, måtte til sist avlyses, til skuffelse for hans ledsagere som ivrig hadde ventet på hans ankomst. De atten levendes bokstaver, hovedskansene som understøttet troens nyfødte styrke, hadde for det meste falt. De “Speil”, “veiledere” og “vitner” som utgjorde bábí-hierarkiet, hadde enten falt for sverdet eller var jaget fra sitt fedreland eller brutalt brakt til taushet. Programmets vesentligste innhold var blitt formidlet til de fremste av dem, og hadde for det meste ikke blitt gjennomført, på grunn av deres overdrevne nidkjærhet. To av disse disipler hadde forsøkt å etablere troen i Tyrkia og India, men mislyktes totalt allerede ved starten av sin oppgave. De stormer som feide over Mázindarán, Nayríz og Zanján, rykket de lovende livsløp opp med roten for den høyaktede Quddús, den løvehjertede mullá H̄usayn, den lærde Váhid og den ukuelige H̄ujjat, og forkortet i tillegg livene til et urovekkende høyt antall av de mest ressurssterke og tapre av deres meddisipler. De avskyelige voldshandlinger knyttet til T̄ihráns sju martyrs død, gjorde at enda et levende troens symbol ble utryddet, én som på grunn av sitt tette slektskap og sin intime forbindelse med Báb, og i kraft av sine medfødte kvaliteter, ville ha bidratt avgjørende til en kjempende Saks beskyttelse og fremvekst, om hans liv hadde blitt spart.

Den storm som deretter brøt frem med en usedvanlig vold mot et samfunn som allerede var tvunget i kne, hadde dessuten frarøvet det sin største heltinne, den makeløse T̄áhirih, mens hun ennå var på høyden av sine seire. Den hadde forseglet siyyid H̄usayns skjebne, Bábs betrodde sekretær og utvalgte mottaker av hans siste ønsker. Den hadde hadde felt mullá ‘Abdu’l-Karím-i-Qazvíní, en av de svært få som kunne hevde å inneha en dyp kunnskap om troens opphav, og den hadde kastet Bahá’u’lláh i et fangehull som den eneste overlevende blant den nye religionsordnings mektige skikkelser. Før denne orkan brøt ut, hadde Báb selv, kilden som en nyfødt åpenbarings livgivende energier hadde strømmet fra, under rystende omstendigheter bukket under for et geværregiments skuddsalver. Tilbake sto et nesten oppløst samfunn med en som kun var leder i navnet, en gallionsfigur, beskjedent til det ytterste, godlynt, men likevel mottakelig for den minste påvirkning, blottet for enhver enestående egenskap, og som nå (løst fra den virkelige leder Bahá’u’lláhs styrende hånd) i en tiggermunks forkledning søkte beskyttelse i sitt hjemlige Mázindaráns

fjell mot en dødelig fiendes truende angrep. De rikholdige skrifter fra troens grunnlegger var håndskrevet, spredt, ikke satt i system, dårlig omskrevet og dårlig bevart, og på grunn av de feberaktige og forvirrende tider, var deler av dem enten bevisst ødelagt, beslaglagt eller i all hast brakt til sikre steder utenfor grensene til det land hvor de ble åpenbart. Mektige motstandere hadde nå løftet sine hoder og overøste den nye tro med fornærmelser og bakvaskelser, oppmuntret av de tilbakeslag den hadde lidd. Blant dem raget den umåtelig ærgjerrige og hyklerske *hájí mírzá Karím kháns* skikkelse, han som på *sháhens* spesielle oppfordring i et skrift hadde kommet med et ondsinnet angrep på denne tro og dens læresetninger. Under påkjenningen av utålelige forhold, ble noen få *bábier* tvunget til å avskrive sin tro, mens andre gikk så langt som til å falle fra og slutte seg til fiendens rekke. Og nå kom en forferdelig bakvaskelse, i tillegg til disse skrekkelige ulykker. Den var et resultat av en skjenselgjøring begått av en håndfull uansvarlige fanatikere, og den brennemerket en hellig og uskyldig tro med en skjensel som syntes uutslettelig, og som truet med å rive den løs fra sine grunnvoller.

Og likevel ble ikke den ild slukket som den allmektiges hånd hadde tent, skjønt den ble nesten kvalt av den strøm av prøvelser den ble utsatt for. Flammen som i ni år hadde brent med slik strålende styrke, var riktignok øyeblikkelig blitt utslettet, men glørne etter denne store brann glødet fortsatt. De var forutbestemt til å flamme opp igjen om ikke altfor lenge, gjennom en livgivende bris fra en makeløst stor åpenbaring, og spre en lysglans som ikke bare ville fortrenge det omkringliggende mørke, men kaste sine stråler helt ut til ytterkantene av både den østlige og vestlige halvkule. *Bábs* tvungne fangenskap og isolasjon hadde på den ene side gitt ham anledning til å uttrykke sine læresetninger, til å fremlegge den fullstendige betydning av hans åpenbaring, og til høytidelig og offentlig å erklære sin stilling og grunnlegge sin Pakt, og på den annen side hadde det tjent som et middel i kunngjøringen av hans religionsordnings lover gjennom hans disiplers stemme, da de var samlet i *Badasht*. På samme måte viste det seg at den uhørt store krise som endte i henrettelsen av *Báb* og fengslingen av *Bahá'u'lláh*, ble innledningen til en gjenoppvekking som skulle gi *Shiráz'* profets opprinnelige budskap et udødelig omdømme og befeste det på et enda mer varig grunnlag, langt bortenfor hans hjemlands grenser, gjennom en mye mektigere åpenbarings livgivende kraft.

På det tidspunkt da Bábs Sak syntes å sveve på randen av oppløsning, da de håp og drømmer som besjelet den, var kullkastet, sett med menneskeøyne, da talløse elskerers umåtelige ofre syntes å være forgjeves, var det iboende skjulte guddommelige løfte plutselig i ferd med å bli innfridd, og på mystisk vis ga dens endelige fullkommenhet seg til kjenne. Bábí-ordningen ble brakt til sin avslutning (ikke for tidlig, men til sin egen tilmålte tid), og skjenket sine forutbestemte frukter og åpenbarte sin endelige hensikt, nemlig Bahá'u'lláhs profetiske kalls fødsel. På det mørkeste og mest forferdelige tidspunkt var et nytt lys i ferd med å bryte frem på Persias dystre horisont. Som en følge av det som faktisk var en utviklings- og modningsprosess, var det mest betydningsfulle, og kanskje sågar det mest praktfulle stadium i troens heroiske tidsalder nå i ferd med å innledes.

Som Báb selv hadde forutsagt, hadde kimen til den tro som var unnfanget av ham, gjennom ni år utviklet seg raskt, ustoppelig og på mystisk vis, inntil den lovede Guds Saks byrde på det fastsatte tidspunkt ble sluppet midt i det dystre og pinefulle *Síyáh-Chál* i *Tīhrán*. Mange år senere avla Bahá'u'lláh selv vitnesbyrd for å tilbakevise påstandene fra dem som hadde forkastet gyldigheten av hans livskall, så kort tid etter Bábs livskall: *“Se hvordan det nødvendige antall rene, fullstendig innviede og helliggjorte sjeler i all hemmelighet er blitt fullendt, straks etter avslutningen av det niende år av denne vidunderlige, den helligste og mest nådefulle religionsordning.”* *“At et så kort tidsrom”,* har han videre forklart, *“skulle skille denne mektigste og vidunderlige åpenbaring fra min egen tidligere manifestasjon, er en hemmelighet som intet menneske kan avsløre, og et mysterium som intet sinn kan utgrunne. Dets varighet var forutbestemt.”*

Den hellige Johannes hadde selv, med henvisning til disse to tett påfølgende åpenbaringer, tydelig forutsagt: *“Det annet ve er nå over. Men det tredje ve kommer snart.”* *“Det tredje ve”,* har 'Abdu'l-Bahá forklart idet han kommenterer dette vers, *“er dagen for Bahá'u'lláhs åpenbaring, Guds dag, som er nær dagen for Bábs tilsynekomst”.* *“Alle verdens folkeslag venter på to manifestasjoner som må være samtidige”,* forsikrer han videre, *“alle venter på dette løftes fullbyrdelse”.* Og igjen: *“Det vesentlige faktum er at alle er lovet to manifestasjoner som vil komme rett etter hverandre.”* *Shaykh Aḥmad-i-Ahsá'i,* denne skinnende stjerne av guddommelig ledelse, hadde før år seksti klart fornemmet at Bahá'u'lláhs herlighet nærmet seg, og han la vekt på *“tvillingåpenbaringene som skal følge*

hverandre i rask rekkefølge”. Han hadde for sin del gitt følgende utsagn angående den nært forestående tid for denne enestående åpenbaring i et brev han selv hadde skrevet til siyyid Kázim: “Denne Saks mysterium må bli åpenbart, og hemmeligheten ved dette budskap må bli avslørt. Jeg kan ikke si noe mer. Jeg kan ikke angi noe tidspunkt. Hans Sak vil bli gjort kjent etter Hín (68).”

Formidleren av denne nyfødte åpenbaring som så raskt fulgte Bábs, mottok de første tegn på sitt fullkomne livskall. Omstendighetene rundt disse, minner om tidligere manifestasjoner og overgår dem virkelig i betydning: Moses’ sjelsrystende opplevelse da han sto ovenfor den brennende busk i Sinais villmark, Zoroaster som ble vekket til sitt livskall av sju etterfølgende syn, Jesus som så himmelen åpne seg og Den hellige ånd stige ned som en due og komme over ham, da han steg opp av Jordan-elven, Muhammed da han var i Hiras Hule utenfor den hellige by Mekka og Gabriels stemme bød ham: “*rop ut i din Herres navn*”, og Báb da han i en drøm nærmet seg imám Husayns blødende hode og drakk blodet som dryppet fra hans overskårne hals og våknet og fant seg selv som den utvalgte mottaker av den allmektiges utstrømmende nåde.

På dette tidspunkt kan vi med rette spørre: Hvilken egenart og hvilke følger hadde denne åpenbaring som manifesterte seg så raskt etter Bábs erklæring, og som med ett strøk avskaffet den religionsordning som denne tro så nylig hadde proklamert, og som med slik lidenskap og styrke opprettholdt dens opphavsmanns guddommelige myndighet? Vi kan gjerne stoppe opp og tenke over kravene til ham som selv var en disippel av Báb, og som på et så tidlig tidspunkt så seg selv bemyndiget til å oppheve sin elskede mesters lov. Vi kan videre overveie: Hva kan sammenhengen være mellom de religiøse systemer grunnlagt før ham og hans egen åpenbaring, en åpenbaring som strømmet ut fra hans plagede sjel i den ytterst farefulle stund, trengte gjennom det mørke som hadde senket seg over det pestbefengte fangehull og brøt gjennom dets murer og utbredte seg like til jordens ender, idet den inngjød sine ubegrensede muligheter i menneskeheten som helhet og nå er i ferd med å forme samfunnets kurs like for våre øyne?

Han som under slike dramatiske omstendigheter måtte bære den overveldende vekt av en så ærefull oppgave, var ingen annen enn den som ettertiden vil hylle, og som utallige tilhengere allerede anerkjenner som hele menneske-

hetens dommer, lovgiver, frelser og hele planetens organisator, som den som forener menneskenes barn og innvarsler det lenge forventede tusenårsrike, som opphavsmannen til en ny “universell syklus” og stifteren av Den største fred, som kilden til den største rettferdighet og bekjentgjøreren av hele menneskeslektens modenhetsalder, som skaperen av en ny verdensorden og den som har inspirert og grunnlagt en verdenssivilisasjon.

For Israel var han verken mer eller mindre enn inkarnasjonen av den “evig[e] fader”, “hærskarenes Gud” som er kommet ned med “hellige titusener”. For kristendommen var han Kristus kommet tilbake i “Faderens herlighet” og for *shí'ah-islám* gjenkomsten av imám Ḥusayn. For sunni-islám var han den nedstegne “Guds Ånd” (Jesus Kristus) og for Zoroasters tilhengere den lovede Sháh-Bahrám. For hinduene var han reinkarnasjonen av Krishna og for buddhistene den femte Buddha.

I det navn han bar, forente han imám Ḥusayns navn, den mest strålende blant Guds apostels etterfølgere, den klareste “stjernen” som skinner i “kronen” nevnt i Johannes åpenbaring, og imám 'Alís navn, de troendes anfører, det andre av de to “vitnene” som lovprises i samme bok. Han ble formelt gitt tittelen Bahá'u'lláh, en tittel som er spesielt nedskrevet i den persiske *Bayánen*, og som på en og samme tid betegner Guds herlighet, lys og prakt. Han ble kalt “herrenes Herre”, “Det største navn”, “Den urgamle skjønnhet”, “den høyestes Penn”, “Det skjulte navn”, “den bevarte skatt”, “han som Gud skal åpenbare”, “det største lys”, “den høyeste horisont”, “det største osea”, “den høyeste himmel”, “den foruteksisterende rot”, “den selvbestående”, “Universets dagstjerne”, “Den store kunngjøring”, “Taleren på Sinai”, “menneskenes prøvemester”, “verdens forurettede”, “folkenes attrå”, “Paktens Herre” og “treet ved veiens ende”. Han nedstammet på den ene side fra Abraham (de troendes far) ved hans kone Ketura, og på den annen side fra Zoroaster, såvel som fra Yazdigird, den siste konge i det sasanidiske dynasti. Han var videre en etterkommer av Isai, og gjennom sin far, mírzá 'Abbás, bedre kjent som mírzá Buzurg, en adelsmann som var nært knyttet til ministerkretsene ved *sháh Fath-'Alís* hoff, tilhørte han en av de aller eldste og mest navngjetne familier i Mázindarán.

Den største av de jødiske profeter, Jesaja, hadde hentydet til ham som “Herrens herlighet”, den “Evige Far”, “Fredsfyrsten”, den “Underfulle”, “Rådgiveren”,

“kvisten som skal skyte fra Isaïs stubb”, og “et skudd renne opp fra hans røtter”, som “skal gjøre det fast” “over Davids trone”, som “kommer, full av kraft”, som “skal skifte rett mellom folkeslag”, som slår “voldsmenn ... med sin munns ris, ugudelige dreper han med et pust fra sine lepper”, og som “skal samle de fordrevne av Israel og føre Judas spredte flokk sammen fra verdens fire hjørner”. Ham har David sunget om i salmene og hyllet som “Herren, Allhørs Gud” og “ærens konge.” Ham hadde Haggai henvist til som “alle folkenes lengsel” og Sakarja som “Spire ... under ham skal det spire og gro”, og han som “skal bygge Herrens Tempel”. Sakarja hadde lovprist ham som “Herren” som skal “være konge over hele jorden”, mens både Joel og Sefanias hadde henvist til hans dag som “Herrens Dag”. Sistnevnte beskriver den som en “vredens dag ... en dag med nød og trengsel, en dag med storm og herjing, en dag med mulm og mørke, en dag med skyer og skodde, en dag med hornlåt og bærrop mot de faste borger og mot de høye tårn”. Esekiel hadde videre hyllet hans dag som “Herrens dag” og Malakias beskrevet som “Herrens dag ... den store og skremmende” da “rettferds sol” vil “renne med legedom under sine vinger”, mens Daniel hadde beskrevet hans tilsynekomst som et tegn på slutten av “den ødeleggende styggedom”.

Zoroasters tilhengeres hellige bøker hadde henvist til hans religionsordning som den hvor solen måtte bringes til å stå stille i minst en hel måned. Zoroaster må ha hentydet til ham da han ifølge overleveringene forutså en periode på tre tusen år med kamp og strid som må gå forut for verdensfrelseren Sháh-Bahráms tilsynekomst, han som ville triumfere over Ahriman og innlede en æra av velsignelse og fred.

Ham alene er ment i profetien tilskrevet Gautama Buddha selv om at “en Buddha kalt Maitreya, Buddha for universelt brorskap” i tidens fylde skulle reise seg og åpenbare “sin uendelige herlighet”. Hinduenes Bhagavad-Gita henviser til ham som den “Største ånd”, den “Tiende avatar”, den “plettfrie legemliggjørelse av Krishna”.

Ham har Jesus Kristus henvist til som “denne verdens fyrste”, som “talsmannen” som skal “gå i rette med verden og vise den hva som er synd, rett og dom”, som “Sannhetens Ånd” som “vil veilede dere til den fulle sannhet”, som ikke skal “tale ut fra seg selv, men si det han hører, og kunngjøre dere det som skal komme”, som “eieren av vingården” og som “Menneskesønnen” som “skal komme i sin Fars herlighet” “på himmelens skyer med stor makt og herlighet”, og “alle englene med

ham”, og “alle folkeslag” samlet for hans trone. Åpenbaringens forfatter har henvist til ham som “Guds herlighet”, som “Alfa og Omega”, “begynnelsen og enden”, “den første og den siste”. Han benevner videre Bahá'u'lláhs åpenbaring som det “tredje ve”, priser hans lov som “en ny himmel og en ny jord”, som “Guds bolig”, som den “hellige by”, som det “nye Jerusalem, som stiger ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom”. Jesus Kristus har selv henvist til hans Dag som “når verden skal fødes på ny, og Menneskesønnen sitter på tronen i sin herlighet”. Paulus har hentydet til timen for hans tilsynkomst som timen for den “siste basun”, “Guds basun”, mens Peter har omtalt den som “Guds dag... Da skal himlene fortæres av ild og elementene brenne og smelte”. Hans Dag har han videre beskrevet som “tider med lindring”, “den tid... da det gjenopprettes som Gud har talt om fra eldgamle dager gjennom sine hellige profeter.”

Muhammed, Guds apostel, hentydet til ham i sin bok som den “store nyhet”, og erklærte at hans Dag skal være Dagen da “Gud” skal “komme til dem i skygge av skyene”, Dagen da “din Herre og englene kommer i rekker på rader”, og “Ånden og englene står i rekker”. I en sure han benevner som “Koranens hjerte” har han i denne bok bebudet Bahá'u'lláhs tilsynkomst som det “tredje sendebud”, sendt ned for å “styrke” de to som gikk forut for ham. Han har i den samme bok gitt en glødende hyllest til hans Dag, forherliget den som en “mektig dag”, den “ytterste dag”, “Guds Dag”, “Dommens dag”, “Regnskapets dag,” “Dagen med gjensidig tap og gevinst”, “Avgjørelsens dag”, “sorgens dag”, “møtets dag”, dagen da “det skal treffes avgjørelse”, dagen da “det skal blåses i trompeten... enda en gang”, “På den dag da menneskene skal stå for verdenenes Herre”, og “du vil se alle folk knele”, dagen da “du ser fjellene som du tror er grunnfestede, forsvinne som skyer svever”, den dag “da dommen vil finne sted”, “dagen som plutselig vil komme, da hjertene vil nå opp til strupene deres av sorg og frykt”, dagen da “alle som er i himmel og på jord bli[r] slått av skrekk, unntatt den som Gud bestemmer”, dagen da “diegivende kvinner [vil] glemme sitt barn, og de svangre vil abortere”, dagen da “jorden vil stråle i Herrens lys! Regnskapsboken legges på plass, og profetene og vitnene bringes frem. Og det vil bli avsagt dom blant menneskene med rettferd, og de vil ikke lide urett!”

Guds apostel hadde sammenlignet hans herlighets overflod med “fullmånen på dens fjortende natt”, slik Bahá'u'lláh selv bekreftet. Imám 'Alí, den trofastes hærfører, hadde ifølge det samme vitnesbyrd erkjent hans stade som

“han som samtalte med Moses fra den brennende busk på Sinai”. Imám Ḥusayn hadde båret vitnesbyrd om hans livsoppgaves enestående karakter, som en “åpenbaring hvor åpenbareren vil være han som åpenbarte” selve Guds apostel, igjen ifølge Bahá'u'lláh.

Shaykh Aḥmad-i-Ahsá'i, bábí-åpenbaringens herold, hadde forutsagt de “underlige hendelser” som ville vise seg “mellom årene seksti og sekstisju”, og hadde kategorisk bekreftet det uunngåelige ved hans åpenbaring. Han hadde som tidligere nevnt skrevet følgende om ham: “Denne Saks mysterium må bli åpenbart, og dette budskaps hemmelighet må bli avslørt. Jeg kan ikke si noe mer. Jeg kan ikke angi noe tidspunkt. Hans Sak vil bli gjort kjent etter Hín (68)” (det vil si etter en stund).

Siyyid Kázim-i-Rashti, shaykh Aḥmads disippel og etterfølger, hadde likeledes skrevet: “Qá'im må drepes. Etter at han er blitt myrdet, vil verden ha nådd en alder av atten.” I sin Sharḥ-i-Qaṣídiy-i-Lámíyyih hadde han til og med hentydet til navnet “Bahá”. Videre hadde han forkynt klart til sine disipler, idet hans dager gikk mot slutten: “Sannelig sier jeg, etter Qá'im vil Qayyúm åpenbare seg. For når den førstes stjerne har gått ned, vil Ḥusayns skjønnhets sol stige opp og opplyse hele verden. Da vil ‘Mysteriet’ og ‘Hemmeligheten’ utfolde seg i all sin herlighet, slik shaykh Aḥmad taler om. ... Å ha nådd frem til denne Dagenes Dag er å ha nådd frem til svunne generasjoners fullendte herlighet, og i denne tidsalder er en god gjerning likeverdig med utallige århundrers gudfryktige tilbedelse.”

Báb hadde lovprist ham like uttrykksfullt som “skapningens innerste vesen”, som “Guds levning”, som den “allmektige mester”, som det “karmosinrøde, altomsluttende Lys”, som “det synlige og usynliges Herre”, som “alle tidligere åpenbaringers eneste mål, deriblant Qá'ims egen åpenbaring”. Han hadde høytidelig betegnet ham som “han som Gud skal åpenbare”, hadde hentydet til ham som “Abhá-horisonen” som han selv levde og bodde innenfor, hadde uttrykkelig nedtegnet hans navn og lovprist hans “orden” i sitt mest kjente verk, den persiske *Bayánen*, hadde gitt hans navn til kjenne gjennom sin hentydning til “Alís sønn, en sann og ubestridelig leder av mennesker”, hadde gjentatte ganger beskrevet hans åpenbarings tidspunkt, muntlig og skriftlig, uten skygge av tvil, og formant sine ledsagere slik at ikke “Bayánen og alt som er blitt åpenbart deri” skulle “lukke dem ute som ved et slør” fra ham. Han hadde videre erklært

at han var den *“første tjener som trodde på ham”*, at han viste ham troskap *“før alle ting var skapt”*, at *“ingen”* av hans *“betydning[er]”* *“kunne bentyde til ham”*, at *“den årsgamle spire som rommer den kommende åpenbarings muligheter, er inngitt en kraft som overgår hele Bayánens forenede krefter.”* Videre ga han klart uttrykk for at han hadde *“sluttet pakt med alle skapte ting”* når det gjaldt ham som Gud skal åpenbare, før hans egen livsoppgaves pakt var blitt grunnlagt. Han hadde villig erkjent at han bare var *“en bokstav”* i den *“mektigste Bok”*, en *“duggdråpe”* fra det *“uendelige osean”*, at hans åpenbaring bare var *“et blad blant bladene i hans paradis”*, at *“alt som var blitt forherliget i Bayánen”* bare var en *“ring”* på hans egen hånd, og han selv *“en ring på hånden til han som Gud skal manifestere”*, som *“vender den som han ønsker, for hva han enn ønsker og gjennom hva han enn ønsker”*. Han hadde umiskjennelig erklært at han hadde *“ofret”* seg selv *“belt”* for ham, at han hadde *“samtykket i å bli forbannet”* for hans Sak, og *“ikke har lengtet etter noe annet enn martyrdøden”* på hans kjærlighets sti. Til sist hadde han tydelig profetert: *“I dag er Bayánen på frøets trinn. Når han som Gud skal åpenbare, begynner å gi seg til kjenne, vil dens ytterste fullkommenhet bli åpenbar.”* *“Før ni har forløpt fra denne Saks begynnelse, vil de skapte tings virkelighet ikke ha åpenbart seg. Alt det du til nå har sett, er bare den fuktige spires stadium før vi har ikledd den legeme. Vær tålmodig inntil du skuer en ny skapning. Si: Velsignet derfor være Gud, den mest fremragende skaper!”*

“Han som Bayánens Punkt (Báb) har kretset om, er kommet”, er Bahá'u'lláhs bekreftende vitnesbyrd om sin egen åpenbarings ufattelige storhet og fremragende karakter. *“Dersom alle som er i himmelen og på jorden”*, stadfester han videre, *“på denne dag skulle bli skjenket styrken og egenskapene bestemt for Bayánens bokstaver, som har et stade ti tusen ganger herligere enn det stade som Bokstavene i Koranens tidsalder innebar, og dersom de alle for et eneste øyeblikk skulle nøle med å anerkjenne min åpenbaring, vil de i Guds øyne bli regnet blant dem som har fart vill og bli betraktet som ‘Fornektelsens bokstaver.’”* *“Mektig er han, den guddommelige veldes Konge”*, hevder han, idet han hentyder til seg selv i *Kitáb-i-Íqán*, *“til å utslukke livets pust i hele Bayánen og dens folk med én bokstav av sine underfulle ord og skjenke dem et nytt og evig liv med én bokstav, og til å få dem til å haste ut av sine fåfengte og selviske ønskers graver”*. Han erklærer videre: *“Dette er dagenes konge”*, *“Guds egen dag”*, *“dagen som ikke skal etterfølges av natt”*, *“våren som høsten aldri vil innbente”*, *“forgangne tidsalders og årbundners øye”*,

som *“enhver Guds profets sjel, enhver guddommelig budbringer har tørstet etter”, som “alle jordens mangfoldige slekter har lengtet etter”*. Ved dette har Gud *“prøvet hjertene hos hele hans forsamling av profeter og budbringere, og bortenfor dem de som vokter hans hellige og ukrenkelige helligdom, beboerne av det himmelske paulun og herlighetens tabernakel”*. *“I denne mektigste åpenbaring”, fastslår han enn videre, “har alle fortidens religionsordninger nådd sin høyeste, sin endelige fullbyrdelse”*. Og igjen: *“Ingen blant fordums tiders profeter har noensinne, unntatt i en foreskrevet grad, helt ut forstått denne åpenbarings natur.”* Med henvisning til sitt eget stade erklærer han: *“Var det ikke for ham, ville ingen guddommelig budbringer ha blitt iført profetskapets kappe, heller ikke ville noen av de hellige skrifter blitt åpenbart.”*

Sist, men ikke minst, er ‘Abdu’l-Bahás egen hyllest til hans fars åpenbarings enestående karakter: *“Århundrer, nei tidsaldre, vil svinne hen, før Sannhetens dagstjerne igjen skinner i sin midtsommerglans eller nok en gang viser seg i sitt forårs herlighets stråleglans.”* Han hevder videre: *“Bare det å tenke over den religionsordning Den velsignede skjønnhet innviet, ville ha vært nok til å overvelde forgangne tiders hellige, helgener som lengtet etter å delta bare et øyeblikk i denne store herlighet.”* *“Når det gjelder fremtidens manifestasjoner som vil komme ned ‘i skyenes skygge”*, er hans klare uttalelse, *“vit for visst at når det gjelder forholdet til deres inspirasjons kilde, er de under skyggen av Den urgamle skjønnhet. Men når det gjelder forholdet til tid de åpenbarer seg i, gjør hver og en av dem ‘hva han enn vil’.”* Og til sist hans opplysende forklaring, som utvetydig fremsetter den sanne forbindelse mellom Bahá’u’lláhs og Bábs åpenbaring: *“Bábs åpenbaring kan lignedes med solen, dens stade samsvarer med dyrekretsens første tegn, tegnet Væren, som solen går inn i ved vårjevndøgn. Bahá’u’lláhs åpenbarings stade er på den annen side representert ved tegnet Løven, solens midtsommer og høyeste stade. Med dette menes at denne hellige religionsordning er opplyst med lyset fra Sannhetens sol som skinner fra sitt mest strålende stade og i sin overflods prakt, varme og herlighet.”*

Det vil sannelig være en umulig oppgave å forsøke å gi et fullstendig overblikk over de profetiske henvisninger til Bahá’u’lláhs åpenbaring. Bahá’u’lláhs penn bærer selv vitnesbyrd om det: *“Alle de guddommelige bøker og skrifter har forutsagt og forkynt denne største åpenbarings tilsynekomst for menneskene. Ingen kan på en fullgod måte gjengi de vers som varsler denne ytterste nåde, denne mektigste gave, nedtegnet i tidligere tidsaldres bøker.”*

I avslutningen av dette tema føler jeg det bør fastslås at Bahá'u'lláhs åpenbaring uforbeholdent opphever alle forutgående åpenbaringer og uten unntak bekrefter de evige sannheter som de rommer. Den anerkjenner helt og fullt deres opphavsmenns guddommelige opphav, bevarer deres sanne skrifers ukrenkelighet, gir avkall på enhver hensikt om å forminske deres grunnleggers stilling eller fjerne de åndelige forbilder de bibringer. Den avklarer og avpasser deres oppgaver, bestyrker deres allmenne, deres uforanderlige og grunnleggende hensikt, forener deres tilsynelatende sprikende påstander og læresetninger, anerkjenner villig og takknemlig deres respektive bidrag til den gradvise utfoldelse av én guddommelig åpenbaring. Uten å nøle erkjenner den seg selv som kun et ledd i rekken av stadig fremadskridende åpenbaringer, utfyller deres læresetninger med slike lover og forordninger som samstemmer med de tvingende behov, og som er drevet frem av den voksende mottagelighet i et samfunn som utvikler seg raskt og er i stadig endring. Den erklærer seg beredt og i stand til å smelte sammen og innlemme de stridende sekter og grupper i et universelt brorskap som virker innenfor en guddommelig unnfanget, verdensforenende og verdensforsonende ordens rammeverk, og i samsvar med dens forskrifter.

Denne åpenbaring er hyllet som tidligere tidsaldres løfte og kronede herlighet og som fullbyrdelsen av alle religionsordninger innen Den adamiske syklus. Den innvarsler en æra som skal vare minst ett tusen år og en syklus som er forutbestemt til å skulle vare hele fem tusen århundrer, som markerer slutten på den profetiske æra og begynnelsen på fullbyrdelsens æra, uovertruffen både i sin opphavsmanns embetstids varighet og hans livskalls fruktbarhet og glans. Som vi allerede har sett, var en slik åpenbaring født midt i Tíhráns underjordiske fangehulls mørke, et avskyelig hull som en gang hadde tjent som vannreservoar for et av byens offentlige bad. Innhyllt i dets underjordiske mørke pustet han inn den stinkende luft, nummen av den rå og kalde atmosfære, med føttene fastlåst i en stakk, med nakken bøyd av en tung lenke, omgitt av kriminelle og ugjerningsmenn av verste sort, nedtrykt av bevisstheten om den forferdelige skamplett som hadde merket hans elskede tros gode navn, smertelig klar over de forferdelige lidelser som hadde rammet dens forkjempere og de alvorlige farer som møtte resten av dens ledsagere. På et så kritisk tidspunkt og under slike forferdende omstendigheter, senket

den “*Største ånd*” seg ned over Bahá’u’lláh og åpenbarte seg for hans plagede sjel i form av en “*jomfru*”, slik han selv beskrev det. Denne ånd er henholdsvis symbolisert i den zoroastriske, den jødiske, den kristne og islamske religionsordning som den hellige ild, den brennende busk, duen og engelen Gabriel.

“*En natt i drømme*”, skrev han selv mens han sent i sitt liv mintes de første bevegelser av Guds åpenbaring i hans sjel, “*hørtes disse opphøyede ord fra alle kanter: ‘Sannelig, vi vil gjøre deg seierrik ved deg selv og ved din Penn. Sørg ikke over det som har tilstøtt deg, og frykt ikke, for du er trygg. Om kort tid vil Gud oppreise jordens skatter, mennesker som vil hjelpe deg ved deg selv og ved ditt navn, hvorved Herren har gjenopplivet hjertene til slike som har gjenkjent ham.’*” I et annet avsnitt beskriver han kortfattet og malende hvordan det guddommelige kalls stormende kraft virker på hele hans vesen, en opplevelse som lett bringer tankene inn på det guddommelige syn som fikk Moses til å besvime, og Gabriels røst som gjorde Muhammed så forferdet at han skyndte seg hjem og ba sin kone *Khadijah* om å innhulle ham i hans kappe. “*I løpet av de dager jeg lå fengslet i Tibrán*”, er hans minnerike ord, “*lot lenkenes gnagende vekt og den stankfylte luft meg kun få litt søvn. I disse sjeldne stunder mens jeg sov, kjentes det likevel som om noe fløt fra issen over brystet som en veldig strøm som strømmet ned på jorden fra toppen av et høyt fjell. Hvert lem på mitt legeme ble som en følge av dette satt i brann. I slike øyeblikk fremsa min tunge det intet menneske kunne utholde å høre.*”

Slik beskriver han disse åndeløse øyeblikk i sin *Súratu’l-Haykal* (Templets sure), da jomfruen som symboliserte den “*Største ånd*” proklamerte sitt livskall til hele skapningen: “*Mens jeg var omgitt av trengsler, hørte jeg en overmåte vidunderlig, en overmåte sødmefylt stemme kalle over mitt hode. Da jeg vendte mitt ansikt, skuet jeg en jomfru svevende i luften foran meg, legemliggjørelsen av min Herres navns ibukommelse. Så frydefull var hun i selve sin sjel, at hennes åsyn strålte ved Guds velbehags pryde, og hennes kinn glødet av den overmåte barmhjertiges skinrende klarhet. Mellom jord og himmel oppløftet hun et rop som betok menneskenes hjerter og sinn. Til både mitt indre og ytre vesen, brakte hun tiender som frydet min sjel og Guds ærede tjeneres sjeler. Med fingeren pekende mot mitt hode, henvendte hun seg til alle som er i himmelen og alle som er på jorden, og sa: ‘Ved Gud! Dette er alle verdener høyt elskede, og dog forstår dere ikke. Dette er Guds skjønnhet blant dere og hans herredømmes kraft inne i dere, om dere bare kunne forstå. Dette er Guds mysterium og hans skatt, Guds Sak og hans herlighet for alle som befinner*

seg i åpenbaringens og skapningens riker, om dere skulle være av dem som forstår.”

I hans epistel til hans kongelige motstander Násiri' d-Dín sháh, forekommer disse avsnitt som kaster videre lys over hans livskalls guddommelige opprinnelse, og som ble åpenbart på høyden av hans forkynnergjerning: *“O Konge! Jeg var bare et menneske som alle andre, i søvn på min løybenk, da se, den aller-herligstes briser strømmet over meg og ga meg kunnskap om alt som hadde vært. Dette er ikke fra meg, men fra en som er allmektig og allvitende. Og han ba meg oppløfte min stemme mellom jord og himmel, og for dette hendte det meg som har fått tårer til å strømme hos hvert menneske med forståelse ... Dette er bare et blad som vinden av din Herres vilje, den allmektige, den allpriste, har beveget ... Hans altbetvingende kallen har nådd meg og fått meg til å tale hans pris blant alle folk. Jeg var sannelig som en død da hans befaling ble ytret. Hånden til din Herres vilje, den barmhjertige, den nådefulle forvandlet meg.”* “Ved mitt liv!” forsikrer han i en annen tavle. *“Jeg har ikke åpenbart meg av min egen vilje, men Gud har ved sitt eget valg manifestert meg.”* Og igjen: *“Når jeg enn valgte å være taus og stille, se, Den hellige ånds stemme sto på min høyre side og vekket meg opp, og Den største ånd viste seg for mitt ansikt, og Gabriel overskygget meg og Herlighetens ånd beveget seg i mitt bryst, idet den bød meg å reise meg og bryte min tausbet.”*

Slik var omstendighetene da Sannhetens sol steg opp i byen Tìhrán, en by som på grunn av det sjeldne privilegium den var skjenket, ble forherlighet av Báb som *“Det hellige land”*, og Bahá'u'lláh ga den tilnavnet *“verdens mor”*, *“lysets daggry”*, *“Herrens tegns demringssted”*, *“kilden til hele menneskehetens glede”*. Det første gry av dette uforlignelig strålende lys hadde som tidligere beskrevet brutt frem i byen Shíráz. Dette himmellegemes rand hadde nå kommet til syne over Síyáh-Cháls horisont i Tìhrán. Dets stråler skulle bryte frem i Baghdád et tiår senere og trenge gjennom de skyer som til å begynne med formørket dets glans, da det steg opp i disse dystre omgivelser. Det var forutbestemt til å stige til senit i det fjerne Adrianopel, og til slutt synke ned like i nærheten av fengselsbyen Akká.

Utfoldelsen av en så blendende åpenbarings utstråling for menneskenes øyne, forløp nødvendigvis langsomt og gradvis. Da dens bærer mottok de første tegn, ble dens egenart ikke avslørt for hans egne ledsagere eller hans slektninger, og heller ikke umiddelbart etterpå. Det måtte gå en periode på hele ti år før dens vidtrekkende følger kunne bli direkte avslørt, selv for dem

som hadde vært nært knyttet til ham. Dette var en periode med sterk åndelig gjæring, da mottakeren av et så vektig budskap rastløst så frem til den stund da han kunne lette sin overfylte sjel som bugnet over av de mektige krefter som ble frigjort ved Guds vordende åpenbaring. Alt han gjorde i løpet av denne forutbestemte periode, var å antyde at Bábs løfte allerede var fullbyrdet og at han selv var den ene som var utvalgt til å oppfylle det, i skjult og billedlig språk, i epistler, kommentarer, bønner og utlegninger som han ble beveget til å åpenbare. Noen få av hans nærmeste, mest hengivne og uvanlig skarp-sindige meddisipler fornemmet stråleglansen av den ennå uavslørte herlighet som gjennomstrømmet hans sjel, og de ville ha avslørt hans hemmelighet og proklamert den vidt og bredt, om det ikke var for at han påvirket dem til å holde det tilbake.

KAPITTEL 7

Bahá'u'lláhs forvisning til 'Iráq

SOM FASTSLÅTT I et tidligere kapittel, fant attentatet mot Náṣiri'd-Dín sháh sted den 28. i måneden shavvál, 1268 A.H., som tilsvarer 15. august 1852. Straks etterpå ble Bahá'u'lláh arrestert i Níyávarán og ble ført til Ṭíhrán i den største vanære og kastet i Síyáh-Chál. Hans fangenskap varte hele fire måneder, og midtveis i dette ble “året ni” (1269) innledet, forutsett i glødende ordelag av Báb, og henvist til som året “etter Hín” av shaykh Aḥmad-i-Ahsái. Hele verden ble inngytt muligheter hinsides vår fatteevne. To måneder etter at dette år var innledet, ble Bahá'u'lláh løslatt fra fengselet, nå som hensikten med hans fangenskap var oppfylt. En måned senere dro han av sted til Baghdád, på første etappe av en minnerik og livslang forvisning som i årenes løp skulle bringe ham så langt som til Adrianopel i det europeiske Tyrkia, og som skulle ende med hans tjuefire års innesperring i 'Akká.

Som en følge av denne mektige drøm, var han nå blitt utrustet med sin guddommelige livsoppgaves makt og uinnskrenkede myndighet. Det var ikke bare uunngåelig, men maktpåliggende og tvingende nødvendig at han ble løslatt fra en innesperring som hadde tjent sin hensikt og som ville ha bundet ham i utførelsen av sine nylig tildelte oppgaver, hvis den ble forlenget. Det manglet heller ikke på midler og metoder for å befri ham fra de lenker som holdt ham tilbake. Den russiske minister, prins Dolgorouki grep iherdig og avgjørende inn, og lot ikke noe være ugjort for å bevise Bahá'u'lláhs uskyld. Mullá shaykh 'Alí-i-Turshízi, med tilnavnet 'Aẓím, innrømte offentlig sin egen delaktighet og renvasket ham ettertrykkelig i Síyáh-Chál, i nærvær av

Ḥájibu'd-Dawlih og den russiske ministers oversetter og regjeringsrepresentant. Kyndige domstoler stadfestet det uomtvistelige vitneprov, og hans egne brødre, søstre og slektninger gjorde vedvarende anstrengelser. Alt dette bidro omsider til at han ble løslatt fra sine rovgriske fienders hender. En må erkjenne at den skjebne som så mange av hans selvoppofrende meddisipler utholdt i det samme fengsel, der de vansmektet med ham, er en annen sterk påvirkning som har innvirket på hans frigjøring, om enn mindre synlig. For som Nabil så sant bemerker: "Det blod som ble utgytt av denne heltemodige gruppe som var blitt fengslet sammen med Bahá'u'lláh i løpet av dette skjebnesvangre år i Tíhrán, var løsepenger til betaling for hans frigivelse fra hendene på en fiende som forsøkte å hindre ham i å oppnå det mål Gud hadde bestemt for ham."

Med slike overveldende vitneutsagn som fjernet enhver skygge av tvil om Bahá'u'lláhs uskyld, var storvesiren nå i stand til å sende sin trofaste representant ḥáji 'Alí til Siyáh-Chál med instruksjoner om å overbringe sin ordre om løslatelse til Bahá'u'lláh, etter å ha sikret seg en motvillig godkjenning fra sitt overhode om å sette fangen fri. Det syn utsendingen møtte ved sin ankomst, vekket et slikt sinne i ham at han forbannet sin herre for den skammelige behandling av en mann i en så høy stilling og kjent for sin plettfrihet. Idet han fjernet kappen fra sine skuldre, ga han den til Bahá'u'lláh og ba ham innstendig om å bære den når han var i ministerens og hans rådgiveres nærvær, en oppfordring han ettertrykkelig avslo, idet han foretrakk å vise seg i en fanges kledning foran den kongelige regjerings medlemmer.

Ikke før hadde han presentert seg for dem, så henvendte storvesiren seg til ham og sa: "Hadde du valgt å lytte til mitt råd, og hadde du vendt deg bort fra Siyyid-i-Bábs tro, ville du aldri ha lidd de pinsler og uverdigheter som du er overdynget med." "*Hadde du, på din side fulgt mine råd*", repliserte Bahá'u'lláh, "*ville ikke statens anliggender ha nådd et så kritisk stadium.*" Mírzá Áqá *khán* ble deretter minnet om sin samtale med ham i anledning Bábs martyrium, da han ble advart om at "*den flamme som er tent, vil blusse opp kraftigere enn noen gang før*". "Hva er det nå du råder meg til å gjøre?" spurte han Bahá'u'lláh. "*Gi rikets guvernører ordre om å slutte å utgyte uskyldiges blod, å slutte å plyndre deres eiendom, å slutte å vanære deres kvinner og å såre deres barn*", svarte han øyeblikkelig. Samme dag handlet storvesiren ut fra de råd han hadde fått, men virkningene ble kortvarige og betydningsløse, som de påfølgende hendelser viste tydelig.

Den relative fred og ro som ble Bahá'u'lláh til del etter hans tragiske og grusomme fengsling, var forutbestemt til å være ytterst kortvarig, etter en ufeilbarlig visdoms bud. Han hadde knapt rukket å bli gjenforent med sin familie og slektninger, da et dekret fra Násiri'd-Dín sháh ble oversendt ham. Han ble pålagt å forlate Persias territorium og fikk en tidsfrist på en måned for sin avreise og fikk rett til å velge hvor han ville dra i landflyktighet.

Straks den russiske minister var informert om den kongelige beslutning, uttrykte han et ønske om å ta Bahá'u'lláh under sin regjerings beskyttelse og tilbød seg å søke enhver mulighet for at han kunne flytte til Russland. Bahá'u'lláh avslo denne invitasjon som ble gitt så spontant, da han i samsvar med et ufeilbarlig instinkt foretrakk å bosette seg på tyrkisk territorium, i byen Baghdád. Mange år senere bevitnet han selv følgende i sin epistel adressert til tsar Nikolajevitsj Alexander II: *“Mens jeg lå lenket og fastbundet i fengselet, ble jeg tilbudt hjelp fra en av dine ministre. Gud har etter dette forordnet for deg et stade som ingen annen kunnskap enn hans kunnskap kan fatte. Vøkt deg så du ikke bytter bort dette opphøyde stade.”* *“I de dager da denne forurettede sårt vansmektet i fengsel”*, er nok et annet opplysende vitnesbyrd åpenbart av hans penn, *“gjorde den høyt ansette regjerings (Russlands) minister – måtte Gud, æret og opphøyet være han, bistå ham! – sine ytterste anstrengelser for å oppnå min løslatelse. Flere ganger ble det gitt tillatelse til å frigi meg. Men noen av byens ‘ulamáer forbindret det. Til sist oppnådde jeg min frihet gjennom hans eksellense ministerens bekymring og anstrengelser. ... Hans keiserlige majestet, den største hersker – måtte Gud, opphøyet og æret være han, bistå ham! – ga meg for Guds skyld sin beskyttelse – en beskyttelse som har fremkalt misunnelse og fiendtlighet blant de tåpelige på jorden.”*

Sháhens påbud tilsvarte en ordre om en øyeblikkelig landsforvisning av Bahá'u'lláh fra persisk territorium, og åpner et nytt og ærerikt kapittel i det første bahá'i-århundres historie. Betraktet i sitt riktige perspektiv vil det sågar bli hyllet for å ha innvarslet en av de mest hendelsesrike og viktige epoker i verdens religionshistorie. Det sammenfaller med innvarslingen av en embetstid som strekker seg over en periode på nesten førti år, et profetisk virke som ved sin skaperkraft, sin lutrende styrke, sin helbredende påvirkning og den uimotståelige innvirkning av de verdensstyrende, verdensformende krefter den frigjorde, står uten like i hele menneskeslektens religiøse opptegnelser. Det markerer åpningsfasen for en rekke forvisninger som strekker seg

over en periode på fire årtier, og som kun endte fordi han som var målet for dette grusomme påbud, døde. Det satte en prosess i bevegelse, som gradvis vokste frem og utfoldet seg, og som begynte ved at hans Sak for en tid ble grunnfestet midt i *shí'ah*-isláms nidkjærhetsvoktede høyborg og brakte ham i personlig kontakt med dens høyeste og mest navnkundige utøvere. Deretter, på et senere stadium, ved kalifatets sete, stilte den ham overfor rikets sivile og geistlige rangspersoner og representanter for Tyrkias sultán, den mektigste hersker i den islamske verden. Endelig førte den ham så langt som til Det hellige lands strender, og dermed oppfylte den både Det gamle og Det nye testamentets profetier, innfridde det løfte som var hegnet om i ulike overleveringer tilskrevet Guds apostel og de imámer som etterfulgte ham, og innledet Israels etterlengtede tilbakekomst til sin tros eldgamle vugge. Man kan si at med den begynte det siste og mest fruktbare av de fire stadier i et liv der de første tjuesju år var kjennetegnet av en sorgløs glede med alle de goder som høybåren fødsel og rikdommer gir, og av en aldri sviktende omsorg for de fattige, de syke og undertrykte. Deretter fulgte ni år med aktiv og forbilledlig disippelgjerning i Bábs tjeneste. Endelig fulgte en fengsling av fire måneders varighet, hele tiden overskygget av dødelig smerte, forbitret av pinefulle sorger og mot slutten udødeliggjort av det plutselige utbrudd av de krefter som ble frigjort gjennom en overveldende, sjelsomveltende åpenbaring.

Bahá'u'lláhs fremtvungne og hastige avskjed fra sitt hjemland i følge med noen av hans slektninger, minner på sett og vis om den hellige families hodekulls flukt til Egypt, om Muhammeds plutselige reise fra Mekka til Medina like etter hans erklæring av profetskapet, utvandringen til Moses, hans bror og hans tilhengere fra deres fødeland som svar på den guddommelige kallen, og fremfor alt Abrahams landsforvisning fra Ur i Kaldea til Det lovede land. Denne landsforvisning skjenket utallige goder til så mange forskjellige folkeslag, trosretninger og nasjoner, og utgjør den nærmeste historiske tilnærming til de uendelige velsignelser som på denne dag og i fremtidige tidsaldre er skjebnebestemt til å bli hele den menneskelige rase forunt, som en direkte følge av den landflyktighet som ble utholdt av ham, og hans Sak er alle tidligere åpenbaringers blomst og frukt.

Etter at 'Abdu'l-Bahá i sin *Noen besvarte spørsmål* listet opp de vidtrekkende konsekvenser av Abrahams forvisning, understreker han at "*siden*

forvisningen til Abraham fra Ur til Aleppo i Syria frembrakte dette resultat, må vi tenke over hva som blir effekten av Bahá'u'lláhs eksil i hans mange forflytninger fra Tíbrán til Baghdád, derfra til Konstantinopel³⁰, til Rumelia³¹ og til Det hellige land.”

På den første dag i måneden rabí'u'th-tháni i året 1269 A.H. (12. januar 1853), ni måneder etter sin tilbakekomst fra Karbilá, satte Bahá'u'lláh ut på sin tre måneder lange reise til Baghdád sammen med noen medlemmer av sin familie og eskortert av en offiser fra den kongelige vaktgarde og en offisiell representant fra den russiske legasjon. Blant dem som delte hans eksil, var hans hustru, den helgenaktige Navváb, titulert av ham som det *“mest opphøyede blad”*, som i nesten førti år fortsatte å utvise slik styrke, fromhet, hengivenhet og en slik edel sjel at hun fra sin herres penn fikk den posthume og uovertrufne anerkjennelse som hans *“evige ledsager i alle Guds verdener”*. Blant de forviste som nå tok sitt siste farvel med sitt hjemland, var også hans ni år gamle sønn, senere kalt Den største gren, som var bestemt til å bli hans Pakts midtpunkt og autoriserte fortolker av hans lære, sammen med sin sju år gamle søster som i senere år bar samme tittel som sin strålende mor. I like stor grad som hennes opphøyede herkomst, var det hennes tjenester helt inn i en moden alderdom på åttiseks år som gjorde henne berettiget til en utmerkelse som rangerer henne som en fremstående heltinne i bahá'í-religionsordningen. Den første av de to brødrene som ledsaget ham på denne reise, var mírzá Músá, til daglig kalt Áqáy-i-Kalím, hans trofaste og verdsatte støttespiller, den dyktigste og mest fremstående blant hans brødre og søstre, og en av *“bare to personer som”*, ifølge Bahá'u'lláhs vitnesbyrd *“var tilstrekkelig informert om opprinnelsen”* til hans tro. Den andre var mírzá Muḥammad-Qulí, en halvbror som til tross for noen av hans slektningers frafall, forble trofast til siste slutt mot den Sak han hadde viet seg til.

Reisen var lang og strevsom og førte den lille gruppen av dårlig utrustede landsforviste over Vest-Persias snøkledd fjell midt på vinteren, en vinter som var usedvanlig streng. Likevel var reisen uten begivenheter, bortsett fra den varme og entusiastiske mottagelse de reisende fikk under deres korte opphold i Karand av byens guvernør Hayát-Qulí khán av 'Alíyu'lláhi-sekten. Bahá'u'lláh

---

30 Istanbul

31 Rumelia: Den europeiske del av Det osmanske riket

viste ham til gjengjeld slik godhet at folket i hele landsbyen ble påvirket av det og i lang tid fortsatte å utvise slik gjestfrihet mot hans tilhengere på vei til Baghdád, at de fikk ry på seg for å være bábíer.

I en bønn han åpenbarte på denne tiden, beretter Bahá'u'lláh utførlig om de lidelser og prøvelser han hadde utholdt i Síyáh-Chál, og bærer således vitnesbyrd om de lidelser han hadde gjennomgått under denne *“forferdelige reise”*: *“Min Gud, min Mester, min lengsel! ... Du har skapt dette støvets atom gjennom din makts fullendte kraft, og nærer ham med dine hender som ingen kan lenke fast. ... For ham har du bestemt prøvelser og lidelser som ingen tunge kan beskrive, ei heller noen av dine tavler berette fyllestgjørende om. Halsen som du vennet til å berøres av silke, har du til sist omsluttet med kraftige lenker, og kroppen som du lindret med brokade og fløyel, har du til slutt underkastet et fangehulls fornedrelse. Din forordning har bundet meg med utallige bånd og festet lenker som ingen kan sprengte rundt min hals. Flere år har gått sin gang mens lidelser har regnet over meg likesom skurer av nåde ... Hvor mange var ikke de netter da vekten av lenker og fotjern berøvet meg enhver hvile, og hvor tallrike var ikke de dager da fred og ro ble nektet meg på grunn av alle de plager menneskers hender og tunger har påført meg! Både brød og vann som du gjennom din altomfattende nåde har skjenket markens ville dyr, har de for en stund nektet denne tjener, og de ting de nektet å påføre slike som har trådt ut av din Sak, det samme har de latt meg bli påført, inntil din forordning endelig ble ugjenkallelig slått fast og din befaling kalte denne tjener til å forlate Persia, ledsaget av mange skrøpelige menn og små barn, på denne tid da kulden er så streng at man ikke engang kan snakke, og is og snø er så overveldende at det er umulig å bevege seg.”*

Den 28. jamádiyu'th-Thání 1269 A.H. (8. april 1853) ankom Bahá'u'lláh endelig Baghdád, hovedstaden i det som da var den tyrkiske provins 'Iráq. Noen dager senere fortsatte han derfra til Kázimayn, omtrent fem kilometer nord for byen, et sted som hovedsakelig var bebodd av persere, og hvor de to Kázimer, den syvende og den niende imám, er gravlagt. Kort tid etter sin ankomst ble han oppsøkt av sháhens utsending i Baghdád, som foreslo at det ville være best for ham å slå seg ned i Baghdáds gamleby, med tanke på de mange besøkende som samlet seg på dette pilegrimssenteret, et forslag han straks bifalt. En måned senere, mot slutten av rajab, leide han et hus av hájí 'Alí Madad i en gammel bydel og flyttet dit med sin familie.

I denne by som i islamsk tradisjon er beskrevet som “Zahru'l-Kúfih”, og som i århundrer ble betegnet som “fredens bolig” og udødeliggjort av Bahá'u'lláh som “Guds by”, fortsatte han å ha tilhold, inntil han ble forvist til Konstantinopel, bortsett fra hans to år i Kurdistáns fjell og hans sporadiske besøk til Najaf, Karbilá og Kázimayn. Koranen hadde hentydet til denne by som den “fredens bolig” som Gud selv “kaller” til. Den samme bok hentydet videre til den i verset: *“For dem er det fredens bolig hos deres Herre ... på den dag da Han samler dem sammen”*. Fra den strålte en kraft, en glans og en herlighet ut i bølge etter bølge som umerkelig gjenopplivet en hardt rammet vansmektende tro som var i ferd med å synke ned i mørke og sto i fare for å bli glemt. Dag og natt og med stadig økende energi utgikk de første utstrålinger fra den av en åpenbaring som i sitt omfang, sin fylde, sin drivende kraft og sin litteraturs omfang og mangfold var bestemt til å skulle overgå selv Bábs åpenbaring. Over dens horisont brøt Sannhetens sols stråler frem, en sol hvis stigende glans i ti lange år var blitt overskygget av et fortærende hats beksvarte skyer, en dypt rotfestet sjalusi, en ubarmhjertig ondskap. I den ble den lovede “*hærskarenes Herres*” tabernakel først reist, og det sårt etterlengtede “*Faderens*” rikes grunnvoller urokkelig grunnlagt. Fra den utgikk de tidligste nyheter om det frelsens budskap som Daniel hadde forutsagt, og som etter “*ett tusen to hundre og nitti dager*” (1290 A.H.) skulle markere slutten på “*styggdommen som skaper sorg og elendighet*”. Innenfor dens murer ble “*Det største Guds hus*”, hans “*fotskammel*” og “*hans æres trone*”, “*en tilbedende verdens ledestjerne*”, “*frelsens lampe mellom jord og himmel*”, “*tegnet på hans ihukommelse for alle som er i himmel og på jord*”, og som vernet om “*juvelen hvis glans har strømmet over hele skapelsen*”, “*fanen*” for hans kongerike, “*gravmålet som den trofastes forsamling vil kretse rundt*”, ugjenkallelig grunnlagt og innviet for alle tider. I kraft av dens hellige stade som Bahá'u'lláhs “*Helligste bolig*” og “*setet for hans enestående glans*”, ble den skjenket den ære å bli ansett som et pilegrimsmål, kun overgått av byen Akká, hans “*største fengsel*”, like i nærheten av hans hellige gravmæle, bahá'í-verdenens Qiblih. Geistlighet og lekfolk, sunnier og shí'aher, kurdere, arabere og persere, prinser og adelsfolk, bønder og tiggermunker samlet seg i økende antall fra fjern og nær rundt det himmelske bord som var dekket i dens hjerte. Alt etter behov og kapasitet, tok alle del i den guddommelige fødes måltid som i tidens fylde skulle sette dem i stand til å gjøre den nåderike givers

storhet viden kjent, øke gruppen av hans beundrere, spre hans skrifter vidt og bredt, utvide grensene for hans menighet og legge et fast grunnlag for den fremtidige oppreisning av hans tros institusjoner. Og endelig, foran øynene til de forskjellige samfunn som bodde innenfor dens porter, ble den første fase innvarslet av den gradvise utfoldelse av en nyfødt åpenbaring, de første utstrømninger av dens opphavsmanns inspirerte penn ble nedtegnet, de første prinsipper ble formulert, mens hans læresetninger langsomt utkrystalliserte seg, og man begynte å fatte rekkevidden av hans opphøyde stade, de første angrep ble iverksatt for å bryte opp hans tro innenfra, de første seire over de indre fiender ble registrert, og de første pilegrimsturer til hans nærværs dør ble gjennomført.

Denne livslange forvisning som bæreren av et så verdifullt budskap nå skjebnebestemt ble dømt til, manifesterte ikke dens skjulte muligheter, og kunne virkelig ikke gjøre det, verken plutselig eller hurtig. Gjennom en smertelig langsom prosess ble dens uante goder gitt til kjenne for menneskenes øyne, og den ble kjennetegnet av en rekke kriser som noen ganger truet med å stoppe dens utvikling og knuse alle de håp dens fremgang hadde tent, slik troens historie har vist fra sin begynnelse og frem til i dag.

En slik krise truet med å kullkaste hans nyfødte tro og bryte ned dens tidligste grunnvoller, etter hvert som den ble dypere, og den overskygget det første år av hans opphold i 'Irâq, det innledende stadium av hans livslange eksil, og den fikk en spesiell betydning for dem. Til forskjell fra de foregående, var denne krise helt og holdent av en indre karakter og skyldtes utelukkende noen av hans anerkjente meddisiplers handlinger, ambisjoner og dårskap.

Troens ytre fiender, enten de var sivile eller geistlige, hadde så langt vært hovedansvarlige for dens tilbakeslag og ydmykelser, men var nå ganske rolige. Den offentlige hevnørst som hadde virket usluttelig, hadde nå til en viss grad avtatt, som en følge av de strømmer av blod som hadde flytt. En følelse som grenset til utmattelse og fortvilelse, hadde dessuten tatt bolig hos noen av dens mest innbitte fiender som var skarpsindige nok til å forstå at troens struktur i alt det vesentlige var uskadd og at dens ånd var hel, skjønt den var blitt bøyd under de alvorlige slag som deres hender hadde rettet mot den. De ordrer storvesiren ga til provinsguvernørene, hadde dessuten en beroligende effekt på de lokale myndigheter som nå ble frarådet å utøse sitt raseri og utøve

sine sadistiske grusomheter på en hatet motstander.

Følgelig hadde en stille periode oppstått midlertidig, forutbestemt til å bli brutt på et senere stadium i en ny bølge av undertrykkende tiltak, der sulṭánen av Tyrkia og hans ministre, såvel som den sunni-geistlige orden, skulle slå seg sammen med sháhen og de shí'ah-geistlige i Persia og 'Iráq i et forsøk på å utrydde troen og alt den sto for, en gang for alle. Under denne stille periode, begynte de første utslag av den før omtalte indre krise å åpenbare seg, en krise som viste seg å være ytterst alvorlig, etter hvert som den steg mot et klimaks, skjønt den i offentlighetens øyne var av mindre betydning. Den reduserte det gryende samfunns tallmessige styrke, satte dets enhet i fare, ødela dets omdømme i stor grad og bleket dets glans i en lang tid.

Denne krise gjæret allerede i tiden like etter Bábs henrettelse, vokste i styrke gjennom de måneder da Bahá'u'lláhs styrende hånd plutselig ble borte, som en følge av hans fangenskap i Siyáh-Chál i Ṭihrán, ble videre skjerpet av hans hodekulls forvisning fra Persia, og dens foruroligende særtrekk begynte å vokse frem i løpet av de første år av hans opphold i Baghdád. Dens ødeleggende kraft samlet ny styrke under hans toårige tilbaketrekning til Kurdistáns fjell, og selv om den for en stund ble holdt i sjakk etter hans tilbakekomst fra Sulaymáníyyih, gjennom den overveldende påvirkning forut for hans erklæring om sitt profetiske kall, brøt den senere ut med enda større voldsomhet og nådde sitt høydepunkt i Adrianopel, for så til sist å motta sitt dødsstøt under innflytelsen av de uimotståelige krefter som ble frigjort gjennom forkynnelsen av dette livskall til hele menneskeheten.

Dens sentrale skikkelse var ingen ringere enn den godtroende og feige mírzá Yahyá, utpekt av Báb selv. Det er allerede blitt henvist til hans karaktertrekk på de foregående sider. Den mørkhjertede kjeltring som utrettelig og på mesterlig vis lurte og manipulerte denne forfengelige og svake mann, var en viss siyyid Muḥammad, født i Iṣfáhán, kjent for sin uhemmede ærgjerrighet, sitt blinde stivsinn og sin utøylelige sjalusi. Bahá'u'lláh hadde senere henvist til ham i *Kitáb-i-Aqdas* som den som hadde "*villedet*" mírzá Yahyá, og stigmatiserte ham i en av sine tavler som "*kilden til misunnelse og innbegrepet av skade*", mens 'Abdu'l-Bahá hadde beskrevet forholdet som eksisterte mellom disse to som forholdet mellom "*det diende barn*" og dets mors "*høyt skattede bryst*". Denne siyyid ble tvunget til å oppgi sine studier i Iṣfáháns madrisiy-i-Ṣadr og

utvandret til Karbilá i skam og anger. Der hadde han sluttet seg til gruppen av Bábs ledsagere, og etter dennes martyrdød viste han tegn på en vankelmodighet som røpet den manglende dybde i hans tro og den grunnleggende brist i hans overbevisning. Bahá'u'lláhs første besøk i Karbilá og den åpenlyse ærbødighet, kjærlighet og beundring som de mest fremstående blant siyyid Kázims tidligere disipler og tilhengere viste ham, vekket en misunnelse i denne beregnende og skruppelløse intrigemaker og frembrakte et fiendskap i hans sjel, som ble ytterligere oppflammet av den overbærenhet og tålmodighet Bahá'u'lláh viste ham. Et betydelig antall bábier var hans forledelede hjelpere, villige redskaper for hans diabolske planer, forvirrede, desillusjonerte og lederløse, og allerede lydhøre for hans kallen langs en sti som ledet i motsatt retning av en avdød leders læresetninger og råd.

For nå som Báb ikke lenger var blant sine ledsagere, nå som hans kandidat enten var på leting etter et trygt gjemmede i Mázindaráns fjell eller vandret fra by til by i en tiggermunks eller en arabers forkledning, nå som Bahá'u'lláh var fengslet og senere ble forvist utenfor sitt hjemlands grenser, nå som troens blomst var meiet ned i en tilsynelatende uendelig rekke av nedslaktninger, hadde restene av det forfulgte samfunn sunket ned i en fortvilelse som skremte og lammet dem, som kvalte deres ånd, forvirret deres sinn og satte deres troskap på den ytterste prøve. Grenseløst redusert som de var, hadde de ikke lenger noen pålitelig stemme som utøvde tilstrekkelig myndighet til å dempe deres bange anelser, løse deres problemer eller fastlegge deres plikter og oppgaver.

Nabíl, som på denne tiden reiste gjennom provinsen Khurásán, scenen for en voksende tros urolige, tidlige seirer, hadde selv oppsummert sine inntrykk av de rådende forhold. "Guds Saks ild var nesten blitt slukket på hvert sted", bevitner han i sin beretning. "Jeg kunne ikke finne spor av varme noe sted." I Qazvín hadde restene av samfunnet splittet seg opp i fire grupperinger, ifølge samme vitneutsagn, i bitter motsetning til hverandre og et lett bytte for de mest absurde læresetninger og påfunn. Idet Bahá'u'lláh ankom Baghdád, en by som hadde vært vitne til de glødende spor av den utrettelige Táhírih, fant han ikke mer enn én enkelt bábí blant sine landsmenn som bodde i denne by. Kázimayn var en by som hovedsakelig var bebodd av persere, men blant sine landsmenn fant han kun en håndfull som i frykt og skjul ennå bekjente seg

til Bábs tro.

Medlemmene av dette smuldrende samfunn hadde drastisk forfalt i sin moral, i like stor grad som i sitt antall. Slik var deres *“egensindighet og dårskap”*, for å sitere Bahá'u'lláhs egne ord, at da han ble løslatt fra fengselet, var hans første beslutning *“å reise seg ... og med største kraft påta seg oppgaven med å vekke dette folk til nytt liv”*.

Etter hvert som Bábs erklærte tilhengere forfalt i sin moral, og etter hvert som det ble stadig flere bevis på den økende forvirring som rammet dem, lå uromakerne på lur og ventet, stadig mer dristige, med ett eneste mål for øye: å utnytte denne økende tilstand av forfall til sin egen fordel. Mírzá Yahyá erklærte at han var Bábs etterkommer og skrøt av å inneha de svulstige titler mir'átu'l-azalíyyih (det evige speil), şubḥ-i-azal (evighetens morgen) og ismu'l-azal (Evighetens navn), og han opphøyet siyyid Muḥammad til den fremste av Bayánens “vitners” stade. Mírzá Yahyás oppførsel, og ikke minst siyyid Muḥammads renkespill, antok nå en slik karakter at troens anseelse ble direkte berørt og dens fremtidige sikkerhet ble satt i alvorlig fare.

Den førstnevnte hadde etter Bábs henrettelse blitt utsatt for et så voldsomt sjokk at hans tro nesten forlot ham. I en tid vandret han i Mázindaráns fjell, forkledd som en tiggermunk. I Núr hadde de fleste av hans trosfeller omvendt seg gjennom Bahá'u'lláhs utrettelige iherdighet. Der oppførte han seg slik at han i stor grad satte deres troskap på prøve, til de vaklet i sin overbevisning, og noen av dem gikk så langt som til å slutte seg til fienden. Han fortsatte deretter til Rasht og forble skjult i provinsen Gílán helt til han reiste til Kirmánsháh, og for bedre å gjemme seg, tok han tjeneste hos en viss 'Abdu'lláh-i-Qazvíní som laget liksvøp, og han solgte hans varer. Han var fortsatt der, da Bahá'u'lláh dro gjennom byen på vei til Baghdád, og han uttrykte et ønske om å leve i nærheten av Bahá'u'lláh, men i et hus for seg selv hvor han kunne drive litt handel under et annet navn. Slik oppnådde han å få en sum penger som han brukte til å kjøpe flere baller med bomull, før han fortsatte via Mandalíj til Baghdád, forkledd som araber. Der etablerte han seg i kullselgernes gate i et forfallent strøk av byen, og mens han satte en turban på hodet og tok navnet hájji 'Alíy-i-Lás-Furúsh, tok han til med sitt nye virke. Siyyid Muḥammad hadde i mellomtiden slått seg ned i Karbilá, og med mírzá Yahyá som håndlanger, var han travelt opptatt med å nøre opp under

stridigheter og å bringe forstyrrelse i de landsforvistes liv og i det samfunn som hadde samlet seg rundt dem.

Ikke til å undres over at disse formanende ord, råd og forsikringer skulle strømme frem fra Bahá'u'lláhs penn i en tid da tunge skygger begynte å falle over ham, han som fortsatt ikke kunne avsløre den hemmelighet som rørte seg i hans bryst: *“Prøvelsens dager er nå kommet. Oseaner av strid og motgang bølger, og tvilens faner er opptatt med å volde skade og lede mennesker i fortapelse i hver en krok og hvert et hjørne. ... Tillat ikke at enkelte av benektelsens soldaters stemmer kaster tvil inn i deres midte, tillat heller ikke dere selv å bli likegyldige til ham som er sannheten, for slike stridigheter har oppstått i enhver religionsordning. Gud vil imidlertid opprette sin tro og manifestere sitt lys, selv om stridsanstifterne avskyr det. ... Vær på vakt for Guds Sak hver eneste dag. ... Alle blir holdt fanget i hans grep. Der er intet sted å flykte til for noen. Tenk ikke på Guds Sak som en ting man tar lett på, der enhver kan gi etter for sine påfunn. I denne tid har en rekke sjeler på ulike steder fremsatt dette samme krav. Tiden nærmer seg da ... hver av dem vil ha blitt fordervet og gått til grunne, nei, vil ha blitt til intet og blitt en ting som ingen busker, som støvet selv.”*

Mírzá áqá Ján var “den første til å tro” på ham, og ble senere gitt navnet Khádimu'lláh (Guds tjener), en bábí-ungdom oppflammet av hengivenhet, under påvirkning av en drøm han hadde om Báb og som et resultat av en nøye gjennomlesing av visse av Bahá'u'lláhs skrifter. Plutselig forlot han sitt hjem i Káshán og reiste til Íraq i håp om å oppnå hans nærvær, og tjente ham fra da av flittig i en førti års periode i sin tredelte oppgave som sekretær, tilhenger og tjener. På dette kritiske tidspunkt ble Bahá'u'lláh beveget til å avsløre et glimt av sitt stades ennå ikke åpenbarte herlighet for ham, mer enn for noen annen. Denne samme mírzá áqá Ján fortalte om sine erfaringer til Nabíl på denne første og uforglemmelige natt i Karbilá, i nærvær av hans nylig oppdagede elskede som da var gjest hos hájí mírzá Ḥasan-i-Ḥakím-Báshí. Han ga følgende vitneutsagn: “Siden det var sommer, hadde Bahá'u'lláh for vane å tilbringe kveldene og sove på taket av huset. ... Denne natt, da han hadde sovnet, la jeg meg på hans bud noen få fot fra ham for en kort hvil. Ikke før jeg hadde reist meg og ... begynt å fremsi mine bønner i et hjørne av taket ved en vegg, så hørte jeg denne velsignede person reise seg og gå mot meg. Da han nådde frem til meg, sa han: *“Du er også våken.”* Deretter begynte han å

syngte og vandre frem og tilbake. Hvordan skal jeg noen gang kunne beskrive denne stemme og de vers den fremsang, og hans gange, der han skred foran meg! Det synes meg at for hvert skritt han tok og for hvert ord han ytret, bølget tusener av oseaner av lys foran mitt ansikt, og tusener av verdener av uforlignelig prakt ble avslørt for mine øyne, og tusener av soler strålte sitt lys over meg! Slik fortsatte han å gå og syngte i måneskinnet som strømmet ned over ham. Hver gang han nærmet seg, tok han en pause, og han sa med en stemme så vidunderlig at ingen tunge kan beskrive det: *“Hør meg, min sønn. Ved Gud, den Sanne! Denne Sak vil sannelig bli gjort åpenbar. Bry deg ikke om det meningsløse snakk fra Bayánens folk som fordreier betydningen av hvert eneste ord.”* Slik fortsatte han å gå og syngte og å henvende seg til meg med disse ord, inntil morgengryets første stråler kom til syne. ... Deretter flyttet jeg hans sengetøy til hans rom, og etter at jeg hadde laget te til ham, ble jeg sendt bort fra hans nærvær.”

Den tillit som ble inngitt mírzá áqá Ján ved denne uventede og plutselige kontakt med en nyfødt åpenbarings ånd og styrende begavelse, beveget dypet av hans sjel, en sjel som allerede sto i brann i en altoppslukende kjærlighet som sprang ut av hans anerkjennelse av den innflytelse hans nyfunne Mester allerede hadde oppnådd over sine meddisipler, både i 'Iráq og Persia. Denne intense tilbedelse som påvirket hele hans vesen, og som verken kunne holdes tilbake eller skjules, ble straks oppdaget av både mírzá Yaḥyá og hans medsamensvorne siyyid Muḥammad. Omstendighetene som ledet til åpenbaringen av Kullu't-Ta'áms Tavle, kunne ikke annet enn forverre en situasjon som allerede var blitt alvorlig og truende. Tavlen ble skrevet i denne tid på forespørsel fra ḥájí mírzá Kamálu'd-Dín-i-Naráqí, en høyt dannet bábí av ærefull rang. Ḥájí mírzá Kamálu'd-Dín hadde bedt mírzá Yaḥyá om å skrive en kommentar til det koranske vers *“All mat var tillatt for Israels barn”*, drevet frem av ønsket om å bli opplyst av om dets mening. Denne forespørsel ble innvilget, men med en motvilje og på en måte som viste slik udugelighet og slik at det fratok ḥájí mírzá Kamálu'd-Dín ethvert håp og ødela hans tillit til opphavsmannen. Da han så vendte seg til Bahá'u'lláh og gjentok sitt ønske, ble han æret med en tavle der Israel og dets barn ble identifisert med henholdsvis Báb og hans tilhengere, en tavle som ved de hentydninger den rommet, skjønnheten i dens språk og styrken i dens bevisførsel, henrykket dens mottakers sjel slik at han

straks ville ha bekjentgjort sin oppdagelse av Guds skjulte hemmelighet i den person som hadde åpenbart tavlen, om det ikke hadde vært for Bahá'u'lláhs tilbakeholdende hånd.

Hans økende anseelse, disse vitnesbyrd om en stadig økende høyaktelse for Bahá'u'lláh og et lidenskapelig forhold til hans person, bidro til å vekke et utbrudd av fortrenget sjalusi i hans illgjerningsmenns og fienders bryst. Hans stadig økende krets av bekjente og tilbedere, hans vennlige omgang med embetsmenn, også byens guvernør, den oppriktige hyllest som ble ham til del ved så mange anledninger og så spontant, av menn som en gang hadde vært fremtredende tilhengere av siyyid Kázim, skuffelsen over at mírzá Yahyá stadig holdt seg i skjul, og de lite smigrende beretninger som verserte om hans karakter og evner, de umiskjennelige tegn Bahá'u'lláh selv viste på økende uavhengighet, medfødt skarpsinn og iboende overmakt og evne til lederskap, alt dette gjorde sitt til å utvide den kløft som den beryktede og listige siyyid Muḥammad iherdig hadde sørget for å skape.

En hemmelig opposisjon kunne nå skjernes klart, og dens mål var å utslette ethvert forsøk som ble gjort på å gjenreise et forvirret samfunn og kullkaste enhver plan Bahá'u'lláh hadde tenkt ut. Ustanselig ble det fremsatt beskyldninger i den hensikt å så tvilens og mistenksomhetens frø og fremstille ham som en tilraner, som en nedbryter av de lover Báb hadde innstiftet og som en ødelegger av hans Sak. Hans epistler, fortolkninger, påkallelser og kommentarer ble på en fordekt måte kritisert, utfordret og forvrengt. Et forsøk på å skade hans person ble til og med planlagt, men ble ikke virkelig gjort.

Bahá'u'lláhs beger av sorg rant nå over. Alle hans oppfordringer, alle hans forsøk på å råde bot på en situasjon som raskt forverret seg, forble nytteløse. Hans mangfoldige sorger kom stadig tettere, og de økte merkbart time for time. De skrifter han åpenbarte i denne dystre tid, kaster rikelig lys over den tristhet som fylte hans sjel og den alvorlige situasjon han sto overfor. I noen av sine bønner erkjenner han inderlig at *“prøvelse etter prøvelse”* har omringet ham, at *“en felles motstand”* hadde overfalt ham, at *“fortvilelse”* i sterk grad hadde berørt ham, og at *“de svarteste sorger”* hadde rammet ham. Han påkaller Gud selv som vitne til sine *“sukk og klagerop”*, til sin *“makteløshet, fattigdom og ytterste elendighet”*, til de *“sår”* han utholdt og den *“fornedrelse”* han led.

“Så smertelig har min gråt vært”, erkjenner han i en av sine bønner, “at jeg er blitt forhindret fra å nevne deg og syngre din pris”. “Så høy har stemmen fra mitt klagerop vært”, forsikrer han i et annet avsnitt, “at enhver mor som sørger over sitt barn, ville bli forundret, og ville stilne sin gråt og sin sorg”. “Den urett som jeg lider”, klager han over i sin Lawḥ-i-Maryam, “har slettet fra skapelsens tavle den urett mitt første navn (Báb) led”. “O Maryam!” fortsetter han, “fra landet Tā (Ṭibrán) nådde vi ‘Iráq etter talløse prøvelser, på befaling fra Persias tyrann, og hvor vi etter å ha vært i vår fiendes lenker, ble plaget av våre venners troløshet. Gud vet hva som rammet meg deretter!” Og videre: “Jeg har utholdt det som intet menneske, det være seg i fortiden eller fremtiden, har utholdt eller vil utholde.” “Oseaner av bedrøvelse”, bekjentgjør han i Qullu’t-Ṭā’áms tavle, “har flommet over meg, ingen sjel kunne utholde å drikke en dråpe av det. Slik er min sorg at min sjel er like ved å forlate min kropp.” “Lån ditt øre, o Kamál!” utbryter han i samme tavle, hvor han beskriver sin nød, “til denne ringe, denne forlatte maurs stemme, den som har gjemt seg i sitt hull, og som ønsker å dra fra deres midte og forsvinne ut av syne på grunn av det som menneskenes hender har forøvet. Gud har sannelig vært vitne mellom meg og hans tjenere.” Og igjen: “Akk og ve, akk og ve! ... Alt jeg har sett fra den dag da jeg først drakk den rene melk fra min mors bryst, inntil dette øyeblikk, er blitt strøket fra mitt minne som en følge av det som menneskenes hender har forvoldt.” I sin Qaṣídiy-i-Varqá’iyyih, et dikt åpenbart på den tid han hadde trukket seg tilbake til Kurdistáns fjell, i lovprisning av den Jomfru som personifiserte Guds ånd som nylig steg ned over ham, gir han således utløp for sitt sorgfylte hjertes kvaler: “Noas oversvømmelse er bare et mål på de tårer jeg har felt og Abrahams ild et utbrudd fra min sjel. Jakobs bedrøvelse er kun en gjenspeiling av min sorg og Jobs lidelser en ørliten del av min ulykke.” “Skjenk meg tålmodighet, o min Herre!” påkaller han i en av sine bønner, “og gjør meg seierrik over loubryterne”. I Kitáb-i-Íqán beskriver han den bitre sjalusi som på denne tid hadde begynt å blotte sine gifttenner: “I disse dager er det spredt ut slike odører av sjalusi at ... fra begynnelsen av verdens skapelse ... og til denne dag, har en slik ondskap, misunnelse og et slikt hat aldri noensinne vist seg, ei heller vil det noen gang vise seg i fremtiden.” “I to år eller litt mindre”, erklærer han på samme måte i en annen tavle, “skydde jeg alle unntatt Gud og lukket mine øyne for alt unntatt ham, slik at hatets ild kanskje kunne dø ut og sjalusisens hete stilne av”.

Mírzá áqá Ján har selv bevitnet: “Den velsignede skjønnhet ga til kjenne slik sorg, at lemmene på min kropp skalv”. Han har likeledes fortalt, slik Nabíl beretter, at like før Bahá’u’lláh trakk seg tilbake, hadde han ved en anledning mellom morgengry og soloppgang plutselig sett ham komme ut av sitt hus, fortsatt med nattluen på sitt hode, og han viste slik sinnsbevegelse at han var ute av stand til å se inn i hans ansikt, og mens han gikk, utbrøt han i vrede: *“Disse skapninger er de samme skapninger som i tre tusen år har tilbedt avguder og bøyet seg for gullkalven. Heller ikke nå passer de til noe bedre. Hvilken forbindelse kan det være mellom dette folk og han som er herlighetens åsyn? Hvilke bånd kan binde dem til den ene som er den høyeste legemliggjøring av alt som fortjener kjerlighet?”* “Jeg sto naglet til stedet”, erklærte mírzá áqá Ján, “livløs, inntørket som et dødt tre, rede til å falle under påvirkningen av den slående kraft i hans ord. Endelig sa han: *“Be dem fremsi: ‘Finnes det noen som fjerner vanskeligheter uten Gud? Si: Lovet være Gud! Han er Gud! Alle er hans tjenere, og alle holder fast ved hans bud!’ Be dem om å gjenta det fem hundre ganger, nei, tusen ganger, dag og natt, sovende og våkne, slik at Herlighetenes åsyn kanskje kan bli avslørt for deres øyne og rader av lys kan senke seg over dem.”* Jeg fikk deretter vite at han selv fremsa dette samme vers, og hans ansikt røpet den største sorg ... Mange ganger gjennom disse dager ble det hørt at han bemerket: *‘Vi har for en stund oppholdt oss blant dette folk uten å merke den minste tilslutning fra deres side.’* Mang en gang hentydet han til sin forsvinning fra vår midte, men ingen av oss forsto hva han mente.”

I *Kitáb-i-Íqán* bevitner han selv hvordan han kunne skjelne *“tegnene på nært forestående hendelser”*, og han besluttet at han ville trekke seg tilbake før de inntraff. *“Den eneste hensikt med vår tilbaketrekning”*, bekrefter han i samme bok, *“var å unngå å bli gjenstand for uenighet blant de trofaste, en kilde til uro for våre ledsagere, et middel til å såre sjelene eller årsaken til sorg i noe hjerte”*. I samme sitat hevder han ettertrykkelig: *“Vår tilbaketrekning overveide ingen tilbakevending, og vår atskillelse håpet ikke på noen gjenforening.”*

Plutselig, og uten å informere noen, ikke en gang medlemmene av sin egen familie, dro han av sted den 12. rajab 1270 A.H. (10. april 1854), ledsaget av en tjener, en muhammedaner ved navn ‘Abdu’l-Qásim-i-Hamadání. Han ga ham en sum penger og befalte ham å tjene som kjøpmann og bruke dem til sine egne formål. Kort etter ble denne tjener angrepet av tyver og drept, og

Bahá'u'lláh ble etterlatt fullstendig alene på sin vandring gjennom Kurdistáns ødemark, et område med et hardført og krigersk folk som var kjent for sitt langvarige fiendskap mot perserne, som de betraktet som frafalne fra islamsk tro, og som de skilte seg ut fra i utseende, rase og språk.

Bahá'u'lláh trakk seg tilbake til villmarken og levde for en tid på et fjell kalt Sar-Galú, kledd i en reisendes grove antrekk, uten å ta med seg noe annet enn sin kashkúl (tiggerbolle) og et klesskift, og han tok navnet darvish Muḥammad. Det lå så avsidesliggende til at bøndene i området bare besøkte det to ganger i året, ved såtid og innhøstingstid. Alene og uforstyrret tilbrakte han mye av sin tilbaketruckne tid på toppen av fjellet i en steinbu som bøndene brukte som ly mot det harde været. Noen ganger var hans tilholdssted en hule som han henviser til i sine tavler, rettet til den kjente shaykh 'Abdu'r-Raḥmán, og til Maryam, en kvinnelig slektning av ham. Slik beskriver han sin nøysomme ensomhets strenge kår i Lawḥ-i-Maryam: *“Jeg vandret i avskjedens villmark og dro av sted på en slik måte at hvert et øye gråt sårt over meg i min landflyktighet, og alle skapte ting felte tårer av blod på grunn av mine kvaler. Luftens fugler var mine ledsagere og markens ville dyr mine omgangsvenner.”* Han henviser til disse dagene i *Kitáb-i-Íqán*, hvor han bevitner: *“Fra mine øyne regnet lidelsens tårer, og i mitt blødende hjerte bølget et hav av nagende smerte. Mang en natt hadde jeg ingen mat å leve av, og mang en dag fant min kropp ingen hvile. ... I ensombet samtalte jeg med min ånd, uten tanke for verden og alt som er i den.”*

Mens han var fordyppet i sine andaktsøvelser i disse dager i den ytterste tilbaketruckethet, åpenbarte han vers, og fra hans sorgfylte sjel strømmet bønner og samtaler med seg selv, på vers og i prosa, både på arabisk og persisk. Disse ble ofte sunget høyt ved morgengry og gjennom våkne netter, og han priste sin skapers navn og egenskaper, forherliget sin egen åpenbarings prakt og mysterier, sang sin pris til den jomfru som legemliggjorde Guds ånd i ham, dvelte ved sin ensomhet og sine forgangne og fremtidige prøvelser, snakket utførlig om sin generasjons blindhet, sine venners troløshet og sine fienders fordervethet, stadfestet sin beslutning om å reise seg og om nødvendig ofre sitt liv for rettferdiggjøringen av sin Sak, og han vektla de grunnleggende forutsetninger som kreves av enhver som søker etter sannheten. Han forutså det som skulle bli hans lodd, mens han mintes imám Ḥusayns tragedie i Karbilá, Muhammeds sørgelige tilstand i Mekka, Jesu lidelser i jødernes hender, de

prøvelser Moses ble påført av faraoen og hans folk, og Josefs lidelser, der han vansmektet i brønnen, på grunn av sine brødres forræderi. Disse tidlige og lidenskapelige utstrømninger (mange av dem dessverre tapt for ettertiden) fra en sjel som kjempet for å lette byrden av sitt selvpålagte eksils ensomhet, er de første frukter av hans guddommelige penn, sammen med tavlen Kullu't-Ṭá'am og diktet kalt *Rashh-i-'Amá* som ble åpenbart i Ṭihrán. De er forløperne for disse udødelige verk, *Kitáb-i-Íqán*, *De skjulte ord*³² og *De sju daler*, som i årene forut for hans erklæring i Baghdád i så stor grad stadig skulle øke det rike omfang av hans skrifter. De la også grunnlaget for en videre blomstring av hans profetiske begavelse i hans epokegjørende kunngjøring til verden, i form av mektige epistler til menneskehetens konger og herskere, og de la grunnlag for den siste frukt av hans profetiske kall, i form av hans religionsordnings lover og forordninger, utformet under hans fangenskap i Det største fengsel i 'Akká.

Bahá'u'lláh fortsatte sin avsondrede tilværelse på dette fjell, da en viss *shaykh*, en beboer i Sulaymáníyyih som hadde en eiendom i nærheten, oppsøkte ham, veiledet av en drøm han hadde om profeten Muhammed. Kort tid etter at denne kontakt var etablert, fikk han besøk av lederen for *Khálidíyyih*-ordenen, *shaykh* Ismá'il. Denne bodde i Sulaymáníyyih og lyktes etter gjentatte anmodninger i å få Bahá'u'lláhs samtykke til å flytte til denne by. I mellomtiden hadde hans venner i Baghdád oppdaget hans tilholdssted og hadde sendt *shaykh* sultán, Áqáy-i-Kalíms svigerfar, for å be ham om å komme tilbake. Deres budbringer ankom nå mens han bodde i Sulaymáníyyih, i et rom som tilhørte Takyiy-i-Mawláná *Khálid* (et teologisk seminar). Da den selvsamme *shaykh* sultán fortalte om sine opplevelser til Nabíl, sa han: "Jeg oppdaget at alle de som bodde sammen med ham på dette sted, fra mesteren selv til den mest ydmyke novise, var så begeistret for Bahá'u'lláh og henført av sin kjærlighet til ham, og så fullstendig uten tanke på at han kunne reise derfra, at jeg følte meg sikker på at om jeg hadde fortalt dem hensikten med mitt besøk, ville de ikke ha nølt med å ta livet av meg."

Shaykh sultán har fortalt at Bahá'u'lláh like etter sin ankomst til Kurdistán var i stand til fullstendig å vinne *shaykh* 'Uthmáns, *shaykh* Abdu'r-

---

32 The Hidden Words

Rahmáns og shaykh Ismá'íls hjerter og befeste sitt herredømme over dem, gjennom sine personlige kontakter med disse ærede og ubestridte ledere av henholdsvis naqshbandíyyihs, qádiríyyihs og khálidíyyihs orden. Den første av disse, shaykh 'Uthmán, hadde ingen ringere enn sultánen selv og hans følge blant sine tilhengere. Den andre rådde over minst hundre tusen hengivne tilhengers urokkelige tilslutning, og på hans forespørsel ble *De fire daler* senere åpenbart som svar. Den tredje ble så høyaktet blant sine tilhengere, at de betraktet ham som likeverdig med Khálid selv, ordenens grunnlegger.

Da Bahá'u'lláh ankom Sulaymáníyyih, var det til å begynne med ingen som ante at han var i besittelse av noen lærdom eller visdom, på grunn av hans fullstendige stillhet og tilbakeholdenhet. Det var helt tilfeldig at nysgjerrigheten ble vekket hos dette seminarets lærde instruktører og studenter, ved at de fikk se et eksempel på hans strålende skrivekunst. En av studentene som vartet ham opp, viste dette til dem, og de ble drevet til å nærme seg ham og undersøke graden av hans kunnskap og rekkevidden av hans kjennskap til de kunstarter og vitenskaper som var alminnelig utbredt blant dem. Dette lærested hadde vært berømt for sine enorme talenter, sine tallrike takyiher og sin kontakt med Šaláhi'd-Dín-i-Ayyúbí og hans etterkommere. Herfra hadde noen av sunni-isláms mest fremstående utøvere kommet, og nå fikk Bahá'u'lláh besøk av en delegasjon som besto av de fremste doktorer og mest fremtredende studenter, med selve shaykh Ismá'íl i spissen. Da de fant at han var villig til å svare på ethvert spørsmål de måtte ønske å stille ham, anmodet de ham i løpet av flere samtaler om å utlegge for dem de dunkle avsnitt i Futúhát-i-Makkiyyih, den berømte shaykh Muhyi'd-Dín-i-'Arabís velkjente verk. *“Gud er mitt vitne”*, var Bahá'u'lláhs umiddelbare svar til den lærde delegasjon, *“at jeg aldri har sett den bok dere refererer til. Men gjennom Guds makt anser jeg ... det lett å utføre hva enn dere ønsker at jeg skal gjøre.”* Hver dag ba han en av dem om å lese høyt for ham en side fra denne bok, og han var i stand til å oppklare deres forvirring på en så forbausende måte at de falt fullstendig i staver i beundring. Han nøyde seg ikke bare med en avklaring av tekstens dulgte avsnitt, men han tolket forfatterens sinn for dem og forklarte hans læresetninger og avdekket hans hensikt. Noen ganger gikk han til og med så langt som til å stille spørsmål ved gyldigheten av visse syn som ble fremlagt i denne bok, og han forunnet dem en riktig fremstilling av det emne som var

blitt misforstått, og han understøttet det med beviser og klargjøringer som fullt og helt overbeviste hans tilhørere.

De var forbløffet over dybden i hans innsikt og rekkevidden av hans forståelse, og de ble drevet til å søke et endelig og avgjørende bevis hos ham på den enestående makt og kunnskap som han i deres øyne nå lot til å inneha. “Ingen blant mystikerne, de vise og de lærde har hittil vist seg i stand til å skrive et dikt med et rim og en versfot som er likelydende med den lengste av de to oder som er kalt Qaṣīdiy-i-Tā’īyyih, komponert av Ibn-i-Fārid.”, hevdet de mens de ba om enda en tjeneste fra ham. “Vi trygler deg om å skrive et dikt til oss i samme versfot og rim.” Denne forespørsel ble etterkommet, og han fremsa to tusen vers, på nøyaktig samme måte som de hadde angitt, hvorav han valgte ut ett hundre og tjuesju som han tillot dem å beholde, idet han anså innholdet i resten for å være forut for sin tid og ikke egnet for datidens behov. Det er de samme ett hundre og tjuesju vers som utgjør Qaṣīdiy-i-Varqá’īyyih og som er så velkjent og så utbredt blant hans arabisktalende tilhengere.

Slik var deres reaksjon på denne enestående fremvisning av Bahá’u’lláhs skarpsindighet og begavelse, at de alle som én erkjente at hvert eneste vers i dette dikt inneholdt en kraft, skjønnhet og makt som langt overgikk ethvert innhold i den berømte poets dikt, store som små.

Denne hendelse var den absolutt mest enestående blant de hendelser som skjedde i løpet av de to år Bahá’u’lláh var borte fra Baghdád, og den nøret sterkt under den interesse for hans daglige aktiviteter som et økende antall ‘ulamáer, lærde, shaykher, doktorer, hellige menn og prinser utviste, der de hadde samlet seg i Sulaymáníyyih og Karkúks³³ seminarer. Gjennom sine tallrike samtaler og epistler, avslørte han nye perspektiver for deres øyne, løste forvirringen som uroet deres sinn, åpenbarte den indre mening i mange hittil dunkle avsnitt i forskjellige fortolkeres, poeters og teologers skrifter, og som de hadde vært uvitende om. Han brakte en mengde tilsynelatende motstridende påstander i samsvar med hverandre i disse fremlegg, dikt og avhandlinger. Den anseelse og respekt som ble ham til del, var slik at noen betraktet ham som en av “det usettes menn”, andre tilskrev ham å være en mester i alkymi og spådomsvitenskap, andre igjen så på ham som “et midtpunkt i universet”,

---

33 Kirkuk

mens et betydelig antall av hans beundrere gikk så langt som til å tro at hans stilling var en profets. Kurdere, arabere og persere, lærd og lek, både høy og lav, ung og gammel, som var blitt kjent med ham, betraktet ham med samme ærefrykt, og mange av dem med ekte og dyp hengivenhet. Dette til tross for visse påstander og hentydninger han hadde fremsatt i offentlighet om sin stilling, og som ville ha fremprovosert et slikt raseri at det ville ha satt hans liv i fare, hadde de kommet fra leppene til ethvert annet medlem av hans rase. Ikke til å undres over at Bahá'u'lláh selv, i Lawḥ-i-Maryam, erklærte sin tilbaketrukne periode som *“det mektigste vitnesbyrd”* om, og *“det mest fullkomne og endelige bevis”* på hans åpenbarings sannhet. *“I løpet av kort tid ble Kurdistan magnetisert av hans kjærlighet”*, vitner 'Abdu'l-Bahá om. *“I denne periode levde Bahá'u'lláh i fattigdom. Han bar en fattig og nødlidendes påkledning. Han spiste en ydmyk og trengendes mat. En atmosfære av majestet lå som en glorie om ham, som solen ved middagstid. Over alt var han høyt elsket og æret.”*

Mens grunnlaget for Bahá'u'lláhs fremtidige storhet ble lagt i et fremmed land og midt blant et fremmed folk, endret bábí-samfunnets tilstand seg raskt fra vondt til verre. Uromakerne med sine forledede medarbeidere var tilfreds med og oppmuntret av hans uventede og langvarige tilbaketreden fra stedet for hans anstrengelser, og de var travelt opptatt med å utvide omfanget av sin skjendige virksomhet. Mírzá Yahyá trakk seg det meste av tiden tilbake til sitt hus og ledet i hemmelighet en kampanje som var tenkt å sette Bahá'u'lláh i ytterligere vanry, gjennom sin korrespondanse med de bábier han stolte helt og fullt på. I sin frykt for enhver mulig motstander, hadde han sendt en av sine støttespillere, mírzá Muḥammad-i-Mázindarání, til Ádhirbáyján i den klare hensikt å myrde Dayyán, “mottakeren av kunnskapen om Gud”. Han omtalte Dayyán som “Urettferdighetens Far” og stemplet ham som “Tághút”, mens Báb hadde forherliget ham som den *“tredje bokstav til å tro på ham som Gud skal åpenbare”*. I sin narraktighet hadde han dessuten oppfordret mírzá áqá Ján til å dra videre til Núr og der avvente et gunstig tidspunkt for å gjennomføre et vellykket drapsforsøk mot statsoverhodet. Hans skamløshet og frekkhet hadde vokst seg så stor at det ledet ham til å begå en så avskyelig handling at Bahá'u'lláh har beskrevet den som *“det smerteligste svik”* som brakte vanære over Báb, og som *“overveldet alle land med sorg”*, og mírzá Yahyá tillot siyyid Muḥammad å gjenta den etter ham. Som et ytterligere bevis på

omfanget av hans ugjerninger, beordret han til og med at en av Bábs fettere, mírzá 'Alí-Akbar, en brennende beundrer av Dayyán, i hemmelighet skulle tas av dage, en ordre som ble utført i all sin skjensel. Nabil var på denne tiden sammen med siyyid Muḥammad i Karbilá, og han slår uttrykkelig fast at siyyid Muḥammad nå hadde fått frie tøyler av sin mester mírzá Yahyá, og han omga seg med en flokk banditter som han tillot og sågar oppmuntret til å snappe til seg turbanene fra rike pilegrimer som hadde samlet seg i Karbilá, å stjele deres sko, å plyndre imám Ḥusayns gravmæle for dets divaner og kandelabre og fjerne de offentlige vannposters drikkekar. Disse såkalte tilhengerne av Bábs tro hadde sunket til et slik fornedrelsens dyp, at Nabil måtte bli minnet om den dype løsrivelse mullá Ḥusayns tilhengere fremviste, da de på sin leders oppfordring hadde kastet fra seg det gull, sølv og de turkiser som eide, eller Váḥids opptreden, han som ikke fjernet en eneste av kostbarhetene i sitt rikt utstyrte hjem i Yazd før det ble plyndret av bermen, eller Ḥujjats beslutning om ikke å la sine utsultede ledsagere legge hendene på andres eiendom, om det så var for å redde sine egne liv.

Disse mismodige og villedede bábier utviste slik uforskammethet og frekkhet at hele tjuefem personer, ifølge 'Abdu'l-Bahás vitnesbyrd, dristet seg til å erklære seg selv for å være den lovede, forutsagt av Báb! Deres vilkår sank så dypt, at de knapt våget å vise seg offentlig. Kurdere og persere kaptet om å forulempe dem og om åpent å bakvaske den Sak de bekjente seg til, når de møtte dem på gaten. Ikke til å undres over at Bahá'u'lláh ved sin tilbakekomst til Baghdád skulle beskrive den rådende tilstand med disse ord: *“Vi fant ikke mer enn en håndfull sjeler, svake og motløse, nei fullstendig fortapte og døde. Guds Sak hadde opphørt å være på noens lepper, og intet hjerte var lenger mottakelig for dens budskap.”* Ved sin ankomst var han så overveldet av sorg, at han for en tid nektet å forlate sitt hus, bortsett fra sine besøk til Kázimayn og sine sjeldne møter med noen få av hans venner som bodde i denne by og i Baghdád.

Den tragiske tilstand som hadde utviklet seg i løpet av de to år han var borte, krevde nå at han kom tilbake. Han forklarer selv i *Kitáb-i-Íqán*: *“Fra den Mystiske Kilde kom det formaninger som befalte oss å vende tilbake dit vi kom fra. Vi overga da vår vilje til hans og underla oss hans påbud.”* Nabil forteller i sin historie om Bahá'u'lláhs følelsesladde erklæring til *shaykh* sultán: *“Ved Gud, det er ikke noen annen Gud foruten ham! Hadde jeg ikke erkjent sannheten*

i at Det første punkts velsignede Sak var på randen av fullstendig utslettelse, og at alt det hellige blod som var utgytt på Guds sti ville ha vært ofret forgjeves, ville jeg på ingen måte ha samtykket i å vende tilbake til Bayánens folk og ville ha overlatt dem til tilbedelsen av de avguder som var skapt i deres fantasi.”

Mírzá Yaḥyá innså til fulle at hans utemmede lederskap for troen hadde brakt ham til et kritisk punkt, og han hadde dessuten iherdig og skriftlig tryglet ham om å vende tilbake. Hans egne slektningers og venners bønner var like inntrengende, især hans tolv år gamle sønn, ‘Abdu’l-Bahá, som var så overveldet av sorg og ensomhet i sin sjel at han som følge av Bahá’u’lláhs avreise var blitt gammel allerede i sine guttedager, slik han erkjente i en samtale, nedtegnet i Nabíls beretning.

Bahá’u’lláh besluttet å avslutte denne tid for tilbaketrekning, og han sa farvel til shaykhene i Sulaymáníyyih som nå ble talt blant hans ivrigste og mest trofaste beundrere, slik deres fremtidige oppførsel også viste. Ledsaget av shaykh sulṭán fulgte han sine spor tilbake til Baghdád ved “bredden av prøvelsenes elv”, som han selv kalte det. Mens han gikk med langsomme skritt, forsto han at disse siste dager av hans tilbaketrekning ville bli “*de eneste dager med fred og ro*” som han hadde igjen, “*dager som aldri siden vil bli meg til del*”, noe han også erklærte til sin medreisende.

På den 12. rajab 1272 A.H. (19. mars 1856) ankom han Baghdád, nøyaktig to måneår etter sin avreise til Kurdistán.

KAPITTEL 8

Bahá'u'lláhs forvisning til 'Iráq (fortsettelse)

BAHÁ'U'LLÁHS TILBAKEKOMST FRA Sulaymáníyyih til Baghdád markerer et svært betydningsfullt vendepunkt i det første bahá'í-århundres historie. Troens fremgangs tidevann hadde nådd sin laveste ebbe og begynte nå å strømme tilbake og var forutbestemt til å flomme inn, stødig og mektig, mot et nytt høyvannsmærke som denne gang var knyttet til hans profetiske kalls erklæring, like før hans forvisning til Konstantinopel. Med hans tilbakekomst til Baghdád, var et sterkt ankerfeste nå i ferd med å bli bygd, et ankerfeste som troen aldri i sin historie hadde kjent. Aldri før kunne denne tro sies å ha et fast og tilgjengelig midtpunkt som tilhengerne kunne vende seg til for veiledning, og som de kunne hente vedvarende og uhindret inspirasjon fra, bortsett fra de tre første år av dens historie. Halvparten av Bábs korte embetstid ble tilbrakt ved hans fødelands fjerneste grenser, hvor han ble holdt skjult og praktisk talt avskåret fra de fleste av sine disipler. Perioden umiddelbart etter hans martyrdød, var preget av en forvirring som var enda mer bedrøvelig enn den isolasjon som skyldtes hans påtvungne fangenskap. Da den åpenbaring han hadde forutsagt, kom til syne, ble den heller ikke etterfulgt av en umiddelbar erklæring som kunne gjøre et plaget samfunns medlemmer i stand til å samle seg rundt deres forventede forlørsers skikkelse. Mírzá Yaḥyás langvarige selvavsondring, han som var midlertidig utpekt som midtpunkt i påvente av den forestående manifestasjon av den lovede, Bahá'u'lláhs ni måneders fravær fra sitt hjemland mens han var på besøk i Karbilá, raskt etterfulgt av hans fengsling i Síyáh-Chál, hans forvisning til 'Iráq og deretter hans tilbaketrekning

til Kurdistán, alt dette bidro til å forlenge en ustabil og uviss fase som bábí-samfunnet måtte gjennomgå.

Til tross for at Bahá'u'lláh vegret seg mot å avsløre sin stillings mysterium, fant bábíene seg nå endelig i stand til å samle både sine håp og sine aktiviteter om en som de trodde var i stand til å trygge deres tros fasthet og ukrenkelighet (uansett hvilket syn de hadde på hans stilling). Troen hadde således funnet en retning og et sentrum som den nå ble tiltrukket mot, og dette forble dens fremstående trekk i en eller annen form, noe den aldri mer skulle bli berøvet.

Som vi allerede har lagt merke til, hadde Bábs tro nådd randen av utslettelse, som en følge av de gjentakende og store slag som rammet den. Den mektige åpenbaring Bahá'u'lláh mottok i Síyáh-Chál, ga heller ikke umiddelbart merkbare resultater av en slik art at de kunne bidra til å stabilisere et nærmest oppløst samfunn. Bahá'u'lláhs uventede forvisning hadde vært enda et slag for dets medlemmer som hadde vennet seg til å sette sin lit til ham. Mírzá Yahyás tilbaketrekning og uvirksomhet fremskyndet ytterligere den oppløsningsprosess som hadde satt inn. Bahá'u'lláhs langvarige tilbaketrekning til Kurdistán syntes å ha fullbyrdet dets fullstendige oppløsning.

Det tidevann som hadde ebbet til et så foruroligende nivå, snudde nå og flødde til høyvann, mens det bar med seg slike uvurderlige goder som skulle innvarsle bekjentgjøringen av den åpenbaring som allerede i hemmelighet var avdekket for Bahá'u'lláh.

I løpet av de sju år som forløp fra han gjenopptok sitt arbeid til han erklærte sitt profetiske kall, år som vi nå retter vår oppmerksomhet mot, er det ingen overdrivelse å si at bahá'í-samfunnet ble født og sakte tok form i et gjenoppstått bábí-samfunns navn og form, skjønt dets skaper fortsatt fremsto som en av Bábs fremste disipler, og fortsatte å virke som sådan. Det var en periode der samfunnets såkalte overhodes omdømme gradvis bleknet og svant overfor dets faktiske leders og befriers voksende herlighet. Det var en periode for modning og innsamling av de første frukter fra en som var landsforvist og som var skjenket uendelige evner. Det var en periode som vil gå inn i historien som én der et gjenskapt samfunns omdømme ble uendelig styrket, dets moral fullstendig forvandlet, dets anerkjennelse av ham som gjenopprettet dets fremgang lidenskapelig stadfestet, dets litteratur enormt beriket og dets seire over dets nye motstandere allment anerkjent.

Samfunnets anseelse, og især Bahá'u'lláhs, begynte nå å vokse jevnt mot et høydepunkt fra sin spede begynnelse i Kurdistán. Ikke før hadde Bahá'u'lláh på nytt grepet maktens tøyler som han hadde gitt fra seg, så begynte hengivne beundrere å samle seg i Baghdád, beundrere som han hadde etterlatt seg i Sulaymáníyyih, med navnet “darvish Muḥammad” på sine lepper og med “bábí mírzá Músás hus” som sitt mål. Byens religiøse ledere, slik som den kjente Ibn-i-Álúsi, Baghdáds muftí, sammen med shaykh ‘Abdu’l-Salám, shaykh ‘Abdu’l Qádir og siyyid Dáwúdí ble forbauset over synet av så mange ‘ulamáer og sufier av kurdisk avstamning av både Qádiríyyih- og Khálidíyyih-ordenen som trengte seg sammen ved Bahá'u'lláhs hus. Drevet av rasemessig og sektetrisksk rivalisering, begynte de å søke hans nærvær, og etter å ha fått fullstendig tilfredsstillende svar på sine mange spørsmål, sluttet de seg til gruppen av hans tidligste beundrere. Disse fremstående ledes uforbeholdne anerkjennelse av de trekk som fremhevet Bahá'u'lláhs natur og væremåte, pirret nysgjerrigheten til en stor mengde observatører i mindre fremtredende stillinger og fremkalte senere uforbeholdne lovord fra dem. Blant disse var poeter, mystikere og fremstående personer som enten bodde i eller besøkte byen. Embetsmenn, hvorav de fremste var ‘Abdu’lláh páshá og hans stedfortreder Maḥmúd Áqá, og mullá ‘Alí Mardán, en kurder som var velkjent i disse sirkler, ble gradvis brakt i kontakt med ham og gjorde sitt til å øke hans raskt voksende berømmelse. De fremstående perserne som enten levde i Baghdád og dens omgivelser, eller som besøkte de hellige steder som pilegrimer, kunne heller ikke forbli uimottagelige for hans tiltrekningskrafts fortryllelse. Prinser av kongelig blod, blant annet personligheter som ná’ibu’l-iyálih, shujá’u’d-dawlih, sayfu’d-dawlih og zaynu’l-‘ábidín khán, fakhru’d-dawlih, ble likeledes uimotståelig trukket inn i den stadig voksende sirkel av hans kontakter og bekjente.

De som i løpet av Bahá'u'lláhs to års fravær fra Baghdád så hardnakket hadde rakk ned på og så høylydt hadde hånet hans tilhengere og slektninger, var nå for det meste brakt til taushet. Ikke så rent få av dem hyklet respekt og anseelse for ham, noen påberopte seg å være hans forsvarere og støttespillere, mens andre lot som de delte hans tro og trådte faktisk inn i det samfunn han tilhørte. Så sterk var den reaksjon som var satt i gang, at man sågar hørte en av dem skryte av at han helt tilbake i år 1250 A.H. hadde forstått og tatt imot hans tros sannhet, et tiår før Bábs erklæring!

I løpet av noen få år etter Bahá'u'lláhs tilbakekomst fra Sulaymáníyyih, var situasjonen snudd helt om. Sulaymán-i-Ghannáms hus fikk senere den offisielle betegnelse Bayt-i-Azam (Det største hus), og var på denne tiden kjent som bábí mírzá Músás hus, en ytterst beskjedne bolig som lå i Karkh-kvarteret i nærheten av den vestre elvebredd, dit Bahá'u'lláhs familie hadde flyttet i forkant av hans tilbakekomst fra Kurdistán. Det var nå blitt møte-sted for et stort antall søkere, besøkende og pilegrimer som omfattet kurdere, persere, arabere og tyrkere, med bakgrunn fra muslimsk, jødisk og kristen tro. Ofre for urettferdighet fra den persiske regjerings offisielle representanter søkte ly i dette virkelige tilfluktsted i håp om å få oppreisning for den urett de hadde lidd.

På samme tid var det en tilstrømning av persiske bábíer som kun hadde til hensikt å oppnå Bahá'u'lláhs nærvær, og som sluttet seg til strømmen av besøkende inn gjennom hans gjestfrie dører. De vendte hjem med utal-lige både muntlige og skriftlige vitnesbyrd om hans stadig økende makt og herlighet, og de bidro i stort monn til den nyfødte tros utbredelse og frem-vekst. Følgende personer kunne telles blant de besøkende og meddisipler som krysset hans terskel, og som fikk et glimt av hans majestets stråleglans og formidlet vidt og bredt den skapende innflytelse de ble inngitt gjennom sin kontakt med hans ånd: Fire av Bábs søskenbarn og hans morbror, h́ájí mírzá siyyid Muḥammad, en datterdatter av Fath-'Alí sháh og glødende beundrer av Táhírih, med tilnavnet Varaqatu'r-Riḍván, den lærde mullá Muḥammad-i-Qá'íní med tilnavnet Nabíl-i-Akbar, den allerede berømte mullá Šádiq-i-Khurásání med tilnavnet Ismu'lláhu'l-Ašdaq, som sammen med Quddús var blitt nedverdiget og forfulgt i Shíráz, mullá Báqir, en av Den levendes bokstaver, siyyid Asadu'lláh med tilnavnet Dayyán, den aktede siyyid Javad-i-Karbilá'í, mírzá Muḥammad-Ḥasan og mírzá Muḥammad-Ḥusayn, senere udødeliggjort ved titlene sulṭánu'sh-Shuhadá og maḥbúbu'sh-Shuhadá (martyrenes konge og martyrenes elskede), mírzá Muḥammad-'Alíy-i-Nahrí, hvis datter på et senere tidspunkt ble forenet i ekteskap med 'Abdu'l-Bahá, den udødelige siyyid Ismá'íl-i-Zavári'í, h́ájí shaykh Muḥammad, som Báb ga tilnavnet Nabíl, den begavede mírzá Áqáy-i-Munír med tilnavnet Ismu'lláhu'l-Muníb, den lenge lidende h́ájí Muḥammad-Taqí med tilnavnet Ayyúb, mullá Zaynu'l-Muqarrabín, som var ansett som en fremstående mujtahid.

Mullá Muḥammad-i-Zarandí med tilnavnet Nabil-i-A'zam kan vel anses som hans hovedpoet, hans historieskriver og hans utrettelige disippel, og hadde allerede sluttet seg til de landsforviste og hadde lagt i vei på en rekke lange og strevsomme reiser til Persia for å fremme sin elskedes Sak.

Selv de som i sin dårskap og dumdristighet hadde tilranet seg rettighetene og antatt tittelen til "ham som Gud skal åpenbare", i Baghdád, i Karbilá, i Qum, i Káshán, i Tabríz og i Tíhrán, ble instinktivt ledet til å søke hans nærvær, bekjenne sin feiltakelse og bønnfalle om hans tilgivelse. Ettersom tiden gikk, søkte flyktninger sammen med sine koner og barn den relative sikkerhet de fikk ved å være i nærheten av den ene som allerede var blitt samlingspunkt for et særdeles plaget samfunns medlemmer, drevet av en alltid nærværende frykt for forfølgelse. Stilt overfor Bahá'u'lláhs økende anseelse, ga landsforviste persere av høy byrd slipp på ethvert krav om måtehold og forsiktighet og satt helt uten tanke for sin egen stolthet ved hans føtter og suget til seg et mål av hans ånd og visdom, hver etter sin evne. Noen av de mer ærgjerrige blant dem, slike som Muḥammad sháhs sønn 'Abbás mírzá, Vazír-Nízám og mírzá Malkam khán, såvel som visse tjenestemenn fra fremmede regjeringer, forsøkte i sin kortsiktighet å sikre seg hans støtte og hjelp for å fremme planer de hegnet om, planer som han uten å nøle strengt fordømte. Den britiske regjerings daværende representant, oberst Sir Arnold Burrowes Kemball, som var generalkonsul i Baghdád, var også bevisst den posisjon Bahá'u'lláh nå hadde. Han innledet en vennligsinnet korrespondanse med ham, og han tilbød ham et britisk statsborgerskaps beskyttelse, slik Baha'u'lláh selv har bekreftet, og han besøkte ham personlig og tilbød seg å videresende enhver meddelelse han måtte ønske å sende til dronning Victoria. Han sa seg til og med villig til å sørge for at hans bosted ble flyttet til India, eller til et hvilket som helst sted han måtte ønske. Dette tilbudet avviste Bahá'u'lláh og valgte å bli i regjeringsområdet til Tyrkias sultán. Og endelig, i løpet av det siste år av hans opphold i Baghdád, ble han oppsøkt av guvernør Námiq-páshá. Guvernøren var imponert over de mange tegn på anseelse og ærbødighet han ble vist, og ville gi sin personlige hyllest til en som allerede hadde oppnådd en slik bemerkelsesverdig seier over hjertene og sjelene til dem som hadde møtt ham. Så dyp var den respekt guvernøren viste ham som han anså som ett av tidsalderens lys, at først etter tre måneder, hvor han hadde mottatt til

sammen fem påfølgende befalinger fra 'Alí páshá, fikk han seg til å meddele Bahá'u'lláh at det var den tyrkiske regjerings ønske at han skulle fortsette til hovedstaden. Ved en anledning da 'Abdu'l-Bahá og Áqáy-i-Kalím var blitt utpekt av Bahá'u'lláh til å besøke ham, mottok han dem med en slik høytidelighet at viseguvernøren uttalte at så vidt han visste, hadde ingen av byens fremstående menn noensinne fått en slik varm og elskverdig mottagelse fra noen guvernør. Sulţán 'Abdu'l-Majíd hadde faktisk blitt så slått av de positive rapporter han mottok om Bahá'u'lláh fra en rekke påfølgende guvernører i Baghdád (dette er viseguvernørens personlige vitnesbyrd til Bahá'u'lláh selv), at han konsekvent nektet å etterkomme den persiske regjerings krav om å overlevere ham til deres representant eller å beordre ham forvist fra tyrkisk territorium.

Ikke ved noen tidligere anledning siden troens begynnelse, ikke en gang på den tid da Báb ble hyllet av en begeistret folkemengdes bifall i Isfáhán, i Tabríz og i Chihríq, hadde noen av dens talsmenn nådd slike høyder i den offentlige bevissthet, eller utøvd en så langtrekkende og kraftfull innflytelse over en så mangfoldig krets av tilbedere. Selv om Bahá'u'lláhs innflytelse var uten sidestykke mens han bodde i Baghdád i denne troens første tid, var dens datidige rekkevidde beskjeden, sammenlignet med den store anseelse troen vant på både det europeiske og amerikanske kontinent ved utgangen av den samme tidsepoke, gjennom hans Pakts midtpunkts direkte inspirasjon.

Bahá'u'lláhs herredømme viste seg best i hans evne til å utvide sitt samfunns horisont og forvandle dets karakter. Skjønt han selv i navnet fortsatt var en bábí, skjønt *Bayánens* forordninger fortsatt ble betraktet som bindende og ubrytelige, var han i stand til å innprente en standard som etisk sett var overlegen i forhold til selv de mest høyverdige prinsipper som bábí-ordningen hadde grunnlagt, og den var også forenlig med dens grunnsetninger. De velgjørende og grunnleggende sannheter som ble fremholdt av Báb og som enten var blitt fordunklet, oversett eller uriktig fremstilt, ble videre utdypet av Bahá'u'lláh og bestyrket og atter inngytt i det felles samfunnsliv og i dets medlemmers sjeler. Gjennom disse år, åpenbarte Bahá'u'lláhs utrettelige penn regler for moralsk oppførsel i bøker, erklæringer og epistler som umiskjennelig bærer vitnesbyrd om det: Bábí-troens atskillelse fra enhver form for politisk aktivitet og fra alle hemmelige foreninger og grupper, den vekt som ble lagt

på ikkevoldsprinsippet, nødvendigheten av streng lydighet mot de etablerte myndigheter, bannlysingen av alle former for oppvigleri, baktalelse, hevn og strid, den vekt som ble lagt på godhet, vennlighet, ydmykhet og fromhet, på ærlighet og sannferdighet, renhet og troskap, på rettferdighet, overbærenhet, omgjengelighet, vennskap og samhold, på tilegnelsen av kunst og vitenskap, på selvoppofrelse og løsrivelse, på tålmodighet, standhaftighet og underkastelse under Guds vilje.

Han har selv skrevet med henvisning til sitt eget arbeids karakter og viktighet i denne periode: *“Ved Guds hjelp og hans guddommelige nåde og barmhjertighet åpenbarte vi, som strømmer av regn, våre vers og sendte dem til ulike deler av verden. Vi oppmuntret alle mennesker, og i særdeleshet dette folk, gjennom våre vise råd og kjærlige formaninger, og forbød dem å involvere seg i oppvigleri, krangler, strid og kamp. Som et resultat av dette, og ved Guds nåde, ble egensindighet og dårskap forandret til fromhet og forståelse, og krigsvåpen ble forvandlet til redskap for fred.”* ‘Abdu’l-Bahá stadfestet: *“Etter sin tilbakekomst (fra Sulaymáníyyih), gjorde Bahá’u’lláh slike energiske bestrebelsler på å opplære og oppdra dette samfunn, å forbedre dets manerer, å ivareta dets anliggender og å gjenopprette dets fremgang, at alle disse vanskeligheter og ugjerninger på kort tid ble dempet, og den ytterste fred og ro hersket i menneskehjertene.”* Og igjen: *“Da disse grunnprinsipper var blitt rotfestet i dette folks hjerter, handlet de hvor som helst på en slik måte at de, sett fra myndighetenes side, ble kjent for sitt redelige vesen, sine standhaftige hjerter, sine rene motiver, sine rosverdige gjerninger og sin uforlignelige fremferd.”*

I løpet av denne periode ble Bahá’u’lláhs lære fremlagt, og dens opphøyde egenart er kanskje best anskueliggjort gjennom følgende utsagn som han i disse dager ga til en embetsmann som hadde rapportert til ham at han hadde han nølt med å ilegge en ugjerningsmann den straff han fortjente på grunn av dennes hengivenhet til Bahá’u’lláhs person: *“Fortell ham at ingen i denne verden kan påberope seg noe forhold til meg, uten den som i alle sine handlinger og i sin oppførsel følger mitt eksempel på en slik måte at alle jordens folk vil være uten makt til å hindre dem i å gjøre og si det som er passende og sømmelig.”* “Denne min bror”, erklærte han videre til denne embetsmann, *“denne mírzá Músá, som stammer fra den samme mor og far som meg selv, og som fra sin tidligste barn-dom har vært sammen med meg, skulle han begå en handling som enten er i strid med statens eller religionens interesser, og er han skyldig i dine øyne, vil jeg gladelig*

verdsette din handling, dersom du skulle binde hans hender og kaste ham i elven for å drukne, og vil nekte å ta i betraktning forbønner på hans vegne fra noen.” I en annen sammenheng ønsket han å vektlegge sin sterke fordømmelse av alle voldshandlinger og skrev: *“Det vil være mer tillatelig i mine øyne for en person å skade en av mine egne sønner eller slektninger, enn å påføre skade på noen sjel.”*

Nabíl beskrev den ånd som opplivet det forvandlede bábí-samfunn i Baghdád: “De fleste av dem som omga Bahá'u'lláh, helliggjorde og rensset sine sjeler så omhyggelig at de ikke ville ytre noe ord som ikke samstemte med Guds vilje. Heller ikke ville de ta ett eneste skritt som ville være i strid med hans velbehag.” “Hver og én”, beretter han, “hadde inngått en pakt med en av sine meddisipler, der de var enige om å varsle hverandre og om nødvendig straffe hverandre med en rekke slag mot fotsålene, der antall slag skulle samsvare med graden av forsyndelse mot den opphøyde standard de hadde bekjent seg til.” Han beskriver deres inderlige iver i sitt utsagn om at “ikke før gjerningsmannen hadde lidd den straff han hadde gjort seg fortjent til, ville han samtykke i å spise eller drikke”.

Den fullstendige forvandling som Bahá'u'lláhs skrevne og talte ord hadde fremkalt i hans tilhengers holdning og egenart, var like stor som den brennende tilbedelse som hans kjærlighet hadde tent i deres sjeler. En lidenskapelig iver og glød som kunne måle seg med den begeistring som hadde glødet så heftig i Bábs disiplers bryst i de øyeblikk de følte seg mest oppløftet, hadde nå grepet hjertene til de landflyktige i Baghdád og stålsatt hele deres vesen. “Alle ble så beruset”, skriver Nabíl, idet han beskriver spirekraften i denne ytterst virksomme åndelige gjenoppvåkning, “så revet med av den guddommelige åpenbarings morgendemrings søte duft at det synes meg at det sprang mengder av blomster ut fra hver torn og at hvert frø ga utallige innhøstninger”. Den samme historieskriver har berettet: “Skjønt det rom som var beregnet for å motta Bahá'u'lláhs besøkende i Det største hus, var forfallent og for lengst hadde utspilt sin nytte, kaptet det med det mest opphøyede paradiset, ved å ha blitt betrådt av den høyt elskedes velsignede fottrinn. Lavt som det var under taket, syntes det likevel å nå til stjernene, og skjønt det bare kunne prale med en enkelt sofa som var laget av palmegrener og hvor han som er navnenes Konge pleide å sitte, tiltrakk det seg prinsenes hjerter, som om det var en magnet.”

Til tross for sin grove enkelhet, hadde dette samme mottakelsesrom henført shujá'ú'd-dawlih i en slik grad at han hadde meddelt sine medprinser at han aktet å bygge en kopi av det i sitt hjem i Kázimayn. *“Han kan sikkert lykkes”,* sies det at Bahá'u'lláh smilende skal ha sagt da han ble underrettet om hans plan, *“i å bygge opp en ytre sett nøyaktig kopi av dette lavloftede rom laget av jord og strå med sin ubetydelige bage. Hva med hans evne til å åpne åndelige dører inn dit som leder til Guds skjulte verdener?”* “Jeg vet ikke hvordan jeg skal forklare det”, stadfestet en annen prins, Zaynu'l-'Abidín khán, fakhru'd-dawlih, idet han beskrev den atmosfære som gjennomtrengte dette mottakelsesrom. “Om mitt hjerte var fylt til randen av alle verdens sorger, opplever jeg at de alle ville forsvinne i Bahá'u'lláhs nærvær. Det er som om jeg var kommet inn i selve paradiset.”

De glade fester som disse venner til stadighet stelte istand til ære for sin elskede, til tross for deres ytterst beskjedne inntekter, deres samlinger ut i de sene nattetimer, hvor de høylydt feiret lovprisningen av Báb, av Quddús og av Bahá'u'lláh med bønner, poesi og sang, de fastetider de overholdt, de våkenetter de hadde, de drømmer og visjoner som oppildnet deres sjeler, og som de gjenfortalte for hverandre med følelser av grenseløs entusiasme, den iver de utviste, de som tjente Bahá'u'lláh, idet de gjorde ærender for ham, hjalp ham med det som trengtes og bar tunge vannfylte lærsekker til hans avvaskelse og andre huslige behov, de skamløse handlinger de av og til begikk i begeistringens øyeblikk, den undring og beundring som deres ord og handlinger vekket i et folk som sjelden hadde bevitnet et slikt uttrykk for religiøs henrykkelse og personlig tilbedelse, disse, og mange andre, vil for alltid være knyttet til denne udødelige periodes historie, fra fødselstimen for Bahá'u'lláhs åpenbaring og dens bekjentgjøring like før hans avreise fra 'Iráq.

De anekdoter som er blitt fortalt av dem som av plikt, tilfeldigheter eller lyst var blitt brakt i direkte kontakt med Bahá'u'lláh gjennom disse gripende år, var tallrike og oppsiktsvekkende. Mange og bevegende er vitnesbyrdene fra tilskuere som hadde det privilegium å skue hans åsyn, iaktta hans gange eller lytte til hans bemerkninger, der han beveget seg gjennom byens gater og smug eller vandret langs elvebredden, fra tilbedere som så ham be i deres moskeer, fra tiggerne, de syke, de gamle og de ulykkelige som han bisto, helbredet, hjalp og trøstet, fra de besøkende som krysset hans terskel og satt ved hans føtter,

like fra den mektigste prins til den usleste tigger, fra handelsmannen, håndverkeren og kjøpmannen som sto til tjeneste og sørget for hans daglige behov, fra hans tilhengere som hadde oppfattet hans skjulte herlighets tegn, fra hans motstandere som ble forvirret eller avvæpnet av hans ytringers kraft og hans kjærlighets varme, fra prester og lekmenn, adelsmenn og lærde som oppsøkte ham, enten for å utfordre hans autoritet, eller for å teste hans kunnskap, eller for å granske hans påstander, eller for å bekjenne sin utilstrekkelighet eller erklære sin omvendelse til den Sak han hadde forkynt.

Fra et slikt skattkammer av verdifulle minner, vil det være tilstrekkelig for mitt formål å henvise til ett enkelt tilfelle som omhandler en av hans lidenskapelige tilbedere, en av *Zavárihs* innbyggere som het *siyyid Ismá'íl*, med tilnavn *Dhabíh* (Offeret), en tidligere kjent geistlig, fámælt, meditativ og fullstendig løsrevet fra ethvert jordisk bånd, stolt av sin selvpålagte oppgave med å feie inngangen til huset der *Bahá'u'lláh* bodde. Idet han fjernet sin grønne turban fra sitt hode, selve tegnet på hans hellige arvelinje, samlet han ved morgengry med uendelig tålmodighet de småsteiner som hans elskede hadde trådt på, feide bort støvet fra kroken ved siden av døren på dette hus, samlet alt støvet i sin egen kappes folder, og siden han fant det under sin verdighet å kaste sin byrde dit andres føtter kunne trå på den, bar han den helt til elvebredden og kastet den ut i vannet. Omsider var han ikke lenger i stand til å holde tilbake det kjærlighetens hav som bølget i hans sjel, og etter å ha nektet seg selv søvn og føde i førti dager og for siste gang utført den tjeneste som var så kjær for ham, ga han seg i vei til elvebredden på veien til *Kázimayn*, gjennomførte sin avvaskelse, la seg på rygg med ansiktet vendt mot *Baghdád*, skar over strupen med en barberkniv, la kniven på brystet, og utåndet. (1275 A.H.)

Han var heller ikke den eneste som hadde grunnet over en slik handling og var fullt ut bestemt på å gjennomføre den. Andre var rede til å følge hans eksempel, om ikke *Bahá'u'lláh* umiddelbart hadde grepet inn og beordret de landflyktige som bodde i *Baghdád* om straks å vende tilbake til sine hjemland. Da det var endelig bevist at *Dhabíh* hadde dødd for egen hånd, kunne heller ikke myndighetene forholde seg likegyldige til en Sak hvor lederen kunne vekke til live en så uvanlig tilbedelse og ha slik absolutt innflytelse over sine elskedes hjerter. Da *Bahá'u'lláh* fikk vite om den uro som denne episode hadde ført til i visse bydeler i *Baghdád*, skal han ha bemerket: "*Siyyid Ismá'íl var*

fylt av en slik kraft og makt, at om han skulle bli stilt overfor alle jordens folk, ville han uten tvil vært i stand til å befeste sin overmakt over dem.” “Ikke noe blod har hittil flytt ut over jorden så rent som det blod han har utgytt”, skal han ha sagt med henvisning til den samme Dhabíh som han forherliget som “*martyrenes konge og elskede*”.

“Så beruset var de som hadde drukket av Bahá’u’lláhs nærværs beger, at i deres øyne fremsto kongers palasser som flyktigere enn et spindelvev ...”, er nok et annet vitnesbyrd fra Nabíls penn. Han var selv øyenvitne til de fleste av disse bevegende hendelser. “Deres feiringer og festligheter var slike som jordens konger aldri kunne ha forestilt seg.” “Jeg bodde sammen med to andre i et rom som var helt uten møbler”, forteller han. “Bahá’u’lláh kom en dag inn, og han sa idet han så seg om: ‘Dets tomhet behager meg. Etter min oppfatning er det å foretrekke fremfor mangt et romslig palass, ettersom Guds elskede her er opptatt med ihukommelse av den uforlignelige venn, med hjerter som er helt tømt for denne verdens støv.’” Hans eget liv var kjennetegnet av den samme nøysomhet og uttrykte den samme enkelhet som preget hans elskede tilhengers liv. “*Det var en tid i ‘Iráq*”, forteller han i en av sine tavler, “*da Den urgamle skjønnhet ... ikke hadde noe klesskift. Den ene skjorte han eide ville bli vasket, tørket og så tatt på igjen.*”

“Mang en aften”, fortsetter Nabíl i sin skildring av disse selvforfølgende ledsageres liv, “levde hele ti personer på dadler kjøpt for en skilling eller to. Ingen visste hvem som eide skoene, frakkene eller kappene som fantes i deres hus. Den som gikk til basaren, kunne hevde at skoene på hans føtter var hans egne, og enhver som trådte inn i Bahá’u’lláhs nærvær, kunne bekrefte at den frakk og kappe han bar, tilhørte ham selv. Sine egne navn hadde de glemt, hjertene var tømt for alt annet enn tilbedelsen av deres elskede. ... Å, hvilke frydefulle dager, hvilke gledefylte og underbare timer!”

Enda et fremtredende trekk ved den periode vi studerer, er den enorme økningen i Bahá’u’lláhs skrifers rekkevidde og omfang etter hans tilbakekomst fra Sulaymáníyyih. De vers som gjennom disse år strømmet frem fra hans penn, og som han selv beskrev som “*et rikelig regn*”, enten det var i form av epistler, oppfordringer, kommentarer, forsvarstaler, avhandlinger, profetier, bønner, oder eller spesielle tavler, bidro i meget stor grad til bábí-samfunnets forvandling og tiltagende utvikling, til dets voksende vidsyn, til utbredelsen av

dets aktiviteter og til opplysningen av dets medlemmers sinn. Nabíl bodde på denne tid i Baghdád, og ifølge hans vitnesbyrd var denne periode så fruktbar, at gjennom de første to år etter at Bahá'u'lláh vendte tilbake fra sin tilflukt, strømmet vers fra hans lepper, vers som ikke ble nedtegnet og som i løpet av et døgn i gjennomsnitt tilsvarte Koranens innhold! Når det gjelder de vers som han enten dikterte eller skrev selv, var deres antall like bemerkelsesverdige som det rike stoff de rommet eller de mangfoldige emner de henviste til. Størstedelen av disse skrifter er dessverre ugjenkallelig tapt for ettertiden. En autoritet som mírzá áqá Ján, Bahá'u'lláhs sekretær, bekrefter at på Bahá'u'lláhs uttrykkelige ordre, ble hundrevis og tusenvis av vers slettet ut og mistet i elven, de fleste skrevet av hans egen hånd. Nabíl har også berettet om dette. "Idet han forsto at jeg nølte med å utføre hans ordre," fortalte mírzá áqá Ján til Nabíl, "beroliget Bahá'u'lláh meg med å si: 'Ingen er i denne tid funnet verdig til å høre disse melodier' ... Ikke bare én eller to ganger, men uttallige ganger ble jeg beordret til å gjenta denne handling." En viss Muḥammad Karím, en innbygger av Shíráz, hadde vært vitne til hvordan Báb hurtig hadde nedskrevet de vers han ble inspirert med. Han har etterlatt følgende vitnesbyrd til ettertiden, etter at han i løpet av disse dager oppnådde Bahá'u'lláhs nærvær og med sine egne øyne fikk se det han selv hadde betraktet som det eneste bevis for den lovedes livskall: "Jeg bevitner at de vers som ble åpenbart av Bahá'u'lláh, var overlegne i forhold til dem jeg selv så strømme fra Bábs penn, da jeg var i hans nærvær, så hurtig som de ble nedskrevet, så lett som de fløt, og i deres klarhet, dybde og sødme. Om Bahá'u'lláh ikke hadde noe annet krav på storhet, var dette tilstrekkelig i verdens og dens folks øyne, at han frembrakte slike vers som på denne dag har strømmet fra hans penn."

Blant de uvurderlige skatter som skyltes ut av Bahá'u'lláhs åpenbarings bølgende osean, regnes *Kitáb-i-Íqán* som den fremste. Den ble åpenbart i løpet av to døgn i denne periodes siste år (1278 A.H. – 1862 e. Kr.). Den ble skrevet som en fullbyrdelse av Bábs profeti, der han uttrykkelig hadde fastslått at den lovede ville fullføre den uferdige persiske *Bayánens* tekst. Den var også et svar på det spørsmål Bábs ennå ikke omvendte morbror ḥájí mírzá siyyid Muḥammad stilte Bahá'u'lláh, mens han var på besøk i Karbilá sammen med sin bror ḥájí mírzá Ḥasan-'Alí. Denne bok har en unik posisjon i hele spekteret av bahá'í-litteratur, bortsett fra Bahá'u'lláhs *Helligste Bok*, idet den viser

grunntrekkene i Guds store, forsonende plan, skrevet etter mønster av persisk prosa, i en stil som er både original, ren og kraftfull og bemerkelsesverdig klar, overbevisende i sin argumentasjon og enestående i sin uimotståelige veltal-enhet. Den ble åpenbart like før hans profetiske kalls erklæring og skjenket menneskeheten “den utvalgte, forseglede vin” hvis segl er av “moskus”, og den brøt “bokens segl” som Daniel henviste til, og den avslørte betydningen av “ordene” som var bestemt å skulle forbli “skjult” til “endetiden”.

Gjennom to hundre sider forkynner den klart og tydelig en personlig Guds eksistens og enhet, ukjennelig, uoppnåelig, all åpenbarings kilde, evig, allvitende, allestedsnærværende og allmektig. Den hevder at religiøse trosretninger står i forhold til hverandre gjennom en ubrutt rekke av guddommelige åpenbaringer, den stadfester profetenes enhet, deres budskaps allmenngyldighet, likheten i deres grunnleggende læresetninger, deres skrifers hellighet og deres stillings todelte natur, den fordømmer teologers og skriftlærdes forblin-delse til alle tider, den gjengir og utdyper Det nye testamentets billedlige skriftsteder, Koranens gåtefulle vers og de mystiske islamske tradisjoner som har gitt næring til uendelige misforståelser, tvil og fiendskap som har splittet og atskilt verdens fremste religiøse systemers tilhengere, den lister opp de grunnleggende forutsetninger for at enhver sann søker skal nå målet for sin søken, den beviser Bábs åpenbarings gyldighet, opphøyethet og betydning, den hyller hans disiplers heltemot og løsrivelse, den bebuder og forutsier en verdensomspennende seier for den åpenbaring som Bayánens folk var lovet, den fastholder jomfru Marias renhet og uskyld, den forherliger Muhammeds tros imámer, den høytideligholder imám Husayns martyrdød og lovpriser hans åndelige herredømme, den avslører meningen med slike symbolske betegnelser som “gjenkomst”, “oppstandelse”, “profetenes segl” og “dommens dag”, den antyder og skiller mellom de tre stadier av guddommelig åpenbaring, og den forkynner i glødende ordelag “Guds bys” herlighet og underverk, som med jevne mellomrom fornyes av forsynets forordninger, til hele menneskehetens rettledning, gagn og frelse. Det kan meget vel hevdes at av alle bøker som er åpenbart av bahá’i-åpenbarings opphavsmann, har denne bok alene feid vekk de langvarige og uoverstigelige hindre som har atskilt de store verdensreligioner, og at den har lagt ned et bredt og uangripelig grunnlag for deres tilhengers fullstendige og vedvarende forsoning.

Nest etter dette enestående forråd av uvurderlige skatter, rager *De skjulte ord*, den vidunderlige samling av ytringens juveler som inspirerte Bahá'u'lláh idet han vandret langs Tigris' elvebredder, hensunken i meditasjon. Den ble åpenbart i året 1274 A.H., dels på persisk, dels på arabisk, og ble opprinnelig betegnet som "Fáṭimih's skjulte bok". Dens opphavsmann forbandt den med boken av samme navn, som ifølge shí'ah-islám var i den lovede Qá'ims eie og besto av trøstende ord som engelen Gabriel på Guds befaling rettet til Fáṭimih og dikterte til imám 'Alí, i den ene hensikt å trøste henne i hennes smertelige sorg etter hennes strålende fars død. Betydningen av denne dynamiske åndelige surdeig som ble brakt inn i verdens liv for å gi menneskesinnene en ny retning, opplyse deres sjeler og forbedre deres oppførsel, kan best bedømmes ut fra av den karakterbeskrivelse som dens opphavsmann gir i de innledende avsnitt: "*Det er det som er kommet ned fra herlighetens rike, ytret av styrkens og maktens tunge og åpenbart for fortidens profeter. Vi har tatt essensen av det og ikledd den en drakt av få ord, som et tegn på nåde for de rettsindige, så de kan stå trofaste i Guds Pakt, vise seg verdige i dette liv til den skatt han har betrodd dem og i åndens rike smykke seg med guddommelige egenskaper.*"

Disse to enestående bidrag til verdens religiøse litteratur, har begge en uforlignelig stilling blant bahá'i-ordenens opphavsmanns trosmessige og moralske skrifter. I den samme periode ble det tilføyet en avhandling som med rette kan betraktes som hans største mystiske verk, betegnet som *De sju daler*, skrevet som et svar på spørsmål fra shaykh Muḥyi'd-Dín, qáḍí³⁴ av Kháníqayn, der han beskriver de sju stadier som søkerens sjel må gjennomgå før den kan oppnå sin tilværelses mål.

De *Fire daler*, en epistel stilet til den lærde shaykh 'Abdu'r-Raḥmán-i-Karkúti, *Den hellige sjøfarers tavle*, der Bahá'u'lláh forutsier de alvorlige prøvelser som vil ramme ham, *Lawḥ-i-Húríyyih* (Jomfrutavlen), der hendelser i en langt fjernere fremtid blir bebudet, *Súriy-i-Ṣabr* (Tålmodighetens sure) åpenbart på den første dag i riḍván, som priser Váḥid og hans lidelsesfeller i Nayríz, kommentaren til bokstavene foran Koranens surer, hans tolkning av bokstaven Váv som blir nevnt i shaykh Aḥmad-i-Áḥsá'is skrifter, og andre dulgte avsnitt i siyyid Kázim-i-Rashtis verk, *Lawḥ-i-Madínatu't*

---

34 Dommer

Tawhíd (Tavlen om enhetens stad), *Sahífíy-i-Shattiyyih*, *Muṣíbat-i-Hurúfát-i-Áliyát*, *Tafsír-i-Hú*, *Javáhiru'l-Asrár*, og en mengde andre skrifter i form av epistler, oder, prekener, spesielle tavler, kommentarer og bønner, bidro hver på sin måte til å fylle opp “elver av evigvarende liv” som strømmet frem fra “fredens tilholdssted” og utgjorde en drivkraft i utbredelsen av Bábs tro både i Persia og ‘Iráq og oppløftet sjelene og forvandlet dens tilhengers karakter.

De ubestridelige bevis på Bahá’u’lláhs økende makts rekkevidde og storhet, hans raskt voksende anseelse, den mirakuløse forvandling som han hadde frembrakt i sine tilhengers holdning og karakter gjennom formaninger og eksempler, fra Baghdád til de mest fjerntliggende byer og landsbyer i Persia, den altoppslukende kjærlighet til ham som glødet i deres bryst, den forbløffende mengde av skrifter som dag og natt strømmet fra hans penn, alt dette oppildnet fiendskapets flamme som ulmet i hans shí’ah- og sunni-fienders bryst. Nå som hans bosted var flyttet i nærheten av shí’ah-isláms høyborg og han selv nesten daglig ble brakt i direkte kontakt med de fanatiske pilegrimene som trengte seg sammen ved de hellige stedene Najaf, Karbilá og Kázimayn, kunne ikke lenger en styrkeprøve holdes tilbake mellom hans herlighets økende utstråling og de mørke og kampklare krefter av religiøs fanatisme. En gnist var alt som skulle til for å antenne dette brennbare materiale av alt oppsamlet hat, frykt og sjalusi som bábíenes fornyede aktiviteter hadde vekket. Denne ble frembrakt av en viss shaykh ‘Abdu’l-Husayn, en listig og sta prest hvis fortærende sjalusi mot Bahá’u’lláh bare ble overgått av hans evne til å nøre opp uroligheter, både blant dem av høy byrd og også blant de laveste av de lave, araber eller perser, som fylte gatene og markedene i Kázimayn, Karbilá og Baghdád. Han var den som Bahá’u’lláh i sine tavler hadde kjennetegnet med slike tilnavn som “*kjeltring*”, “*renkesmed*”, “*den onde*” som “*trakk sitt eget selvs sverd mot Guds åsyn*”, “*i hvis sjel Satan har hvasket*” og “*fra hvis gudløshet Satan flykter*”, “*den fordervede*”, “*som all vantro, grusombet og onde gjerninger har sitt opphav i og vil vende tilbake til*”. Denne plagsomme mujtahid hadde fått i oppdrag av sháhen å fortsette til Karbilá for å reparere byens hellige steder, hovedsakelig gjennom storvesirens innsats, som ønsket å bli kvitt ham. Mens han ventet på en anledning, allierte han seg med mírzá Buzurg khán, en nylig utnevnt persisk generalkonsul som var av samme skammelige sinnelag som ham selv, en mann med ondskapsfull intelligens, upålitelig, uten fremsyn

eller ære, og en uforbederlig drukkenbolt. Denne falt snart som offer for den ondskapsfulle renkesmeds innflytelse og ble et villig redskap for hans planer.

Gjennom en grov forfalskning av sannheten, gjorde de en første felles bestrebelse på å få Baghdáds guvernør, Muṣṭafá páshá, til å utstede en ordre om utvisning av Bahá'u'lláh og hans tilhengere, et forsøk som mislyktes på det ynkeligste. Han innså at det var nytteløst å prøve å oppnå sin hensikt gjennom lokale myndigheters inngripen, og shaykh 'Abdu'l-Ḥusayn begynte flittig å spre drømmer som han først diktet opp og deretter fortolket, for å nøre opp under en overtroisk og lett antennelig befolknings lidenskap. Den manglende respons han fikk, skapte en uvilje i ham, og den ble forverret av hans skammelige nederlag, da han unnlot å møte utfordringen i en samtale som var avtalt på forhånd mellom ham og Bahá'u'lláh. Mírzá Buzurg khán på sin side, brukte sin innflytelse til å vekke fiendskap i befolkningens lavere elementer mot den felles motstander ved å oppildne dem til å fornærme ham offentlig. Han håpet derved å fremkalle en overilt hevnaakt som ville kunne legges til grunn for falske anklager for å fremskaffe den ønskede ordre om utvisning av Bahá'u'lláh. Dette forsøk viste seg også å være forgjeves, siden Bahá'u'lláh, til tross for sine venners advarsler og bønnfallelser, fortsatte å gå uten følge gjennom byens gater både om dagen og om natten, og hans nærvær var nok til å overmanne hans vordende plageånder med forferdelse og skam. Han var fullt på det rene med deres hensikter, og idet han vendte seg mot dem, skjemtet han med dem om deres forsetter, spøkte med dem og forlot dem forvirrede og fast besluttet på å oppgi de onde planer de måtte ha i tankene. Generalkonsulen hadde til og med gått så langt som til å leie en bølge, en tyrker med navn Riḏá, for en sum av ett hundre tumáner, utstyre ham med en hest og to pistoler og beordre ham til å oppsøke og drepe Bahá'u'lláh, og han lofte ham sin hele og fulle beskyttelse. Riḏá fikk en dag vite at hans mulige offer befant seg i det offentlige bad, unngikk de tilstedeværende bábiérs årvåkenhet, gikk inn i badet med en pistol gjemt i sin kappe og sto ansikt til ansikt med Bahá'u'lláh i det indre kammer, bare for å oppdage at han manglet mot til å gjennomføre sin oppgave. Mange år senere berettet han selv at han ved en annen anledning lå og ventet på Bahá'u'lláh med pistol i hånd, men da Bahá'u'lláh nærmet seg, ble han så overveldet av frykt, at pistolen falt ut av hans hånd. Bahá'u'lláh ba Áqáy-i-Kalím, som ledsaget ham, om å levere den

tilbake til ham og vise ham veien hjem.

Idet han mislyktes i sine gjentatte forsøk på å oppnå sin ondsinnede hensikt, vendte shaykh ‘Abdu’l-Ḥusayn nå sine krefter i en ny retning. Han lovet sin medsammensvorne at han ville utnevne ham til en stilling som minister ved hoffet, hvis han lyktes i å forlede regjeringen til å sende Bahá’u’lláh tilbake til Ṭihrán og atter en gang kaste ham i fengsel. Han sendte lange og nesten daglige rapporter til sháhens nærmeste krets. Han tegnet et vrengebilde av det herredømme Bahá’u’lláh rådde over, ved å fremstille ham som om han hadde vunnet ‘Iráqs nomadestammers troskap. Han påsto at han var i stand til å mønstre ett hundre tusen mann på én dag, fullstendig klare til å trekke våpen på hans befaling. Han beskyldte ham for å planlegge et opprør mot statsoverhodet i samarbeid med forskjellige ledere i Persia. Med virkemidler som dette, lyktes han i å legge tilstrekkelig press på Ṭihráns mynigheter til å få sháhen til å gi ham et mandat som ga ham full makt, og de persiske ‘ulamáer og funksjonærer ble pålagt å yte ham enhver bistand. Dette mandat sendte shaykhen straks til Najafs og Karbilás presteskap og ba dem om å innkalle til en samling i Kázimayn, hans bosted. En forsamling av shaykher, mulláer og mujtahider som var ivrige etter å oppnå statsoverhodets gunst, reagerte umiddelbart. Etter å ha blitt informert om hensikten med å samle dem, bestemte de seg for å erklære en hellig krig mot de landsforvistes koloni og å ramme troen i dens midtpunkt ved å sette i gang et plutselig angrep mot dem alle. Men til sin forundring og skuffelse, oppdaget de at den fremste mujtahid blant dem, den berømte shaykh Murṭadáy-i-Anṣarí, en mann som var kjent for sin overbærenhet, sin visdom, sin usvikelige rettferdighet, sin fromhet og sitt edle vesen, nektet å avsi den dom som var påkrevd mot bábiene, da han ble informert om deres planer. Ham var det som Bahá’u’lláh senere lovpriste i *Lawḥ-i-Sulṭán* og regnet blant “*disse lærde som virkelig har drukket av forsakelsens beger*”, og “*som aldri hindret ham*”, og som ‘Abdu’l-Bahá henviste til som “*den lysende og kyndige doktor, den edle og høyaktede lærde, sannhetssøkernes segl*”. Han erklærte at han hadde utilstrekkelig kunnskap om dette samfunns læresetninger, og da han hevdet å ikke ha vært vitne til noen handling i strid med Koranen fra dets samfunns medlemmer, overså han sine kollegers protester, forlot brått forsamlingen og vendte tilbake til Najaf, etter at han gjennom en budbringer hadde uttrykt sin unnskyldning overfor Bahá’u’lláh for hva som hadde skjedd, og et brennende ønske om hans beskyttelse.

Deres renkespill hadde feilet, men denne forsamling av åndelige ledere var ubøyelige i sin fiendtlighet. De hadde forskjellige spørsmål som de ville at Bahá'u'lláh skulle klargjøre, og de utpekte den lærde og fromme hájji mullá Hasan-i-'Ammú, anerkjent for sin redelighet og visdom, til å overbringe disse. Da disse var overbrakt og budbringeren hadde mottatt fullt tilfredsstillende svar, bekreftet hájji mullá Hasan at 'ulamáene anerkjente Bahá'u'lláhs kunnskaps storhet, og som et bevis på hans livsoppgaves sannhet, ba han om et mirakel som fullt og helt ville tilfredsstillende alle berørte parter. *“Skjønt dere ikke har noen rett til å be om dette”, svarte Bahá'u'lláh, “for Gud skulle prøve sine skapninger, og de skulle ikke prøve Gud, vil jeg likevel tillate og godta denne anmodning ... ‘ulamáene må komme sammen og enstemmig velge et mirakel og skrive at etter at dette mirakel er utført, vil de ikke lenger nære noen tvil om meg, og at alle vil anerkjenne og godta sannheten i min Sak. La dem forsegle dette papir og bringe det til meg. Dette må være det felles grunnlag for beslutningen: hvis mirakelet er utført, vil det ikke herske noen tvil hos dem, og hvis ikke, skal vi bli erklært skyldig i bedrageri.”* Dette klare, utfordrende og modige svar var uten sidestykke i noen religions historie, og var rettet til de mest velkjente shí'ah-lederne som var samlet i sin ærverdige høyborg, og det var så tilfredsstillende for deres sendebud, at han straks reiste seg, kysset Bahá'u'lláhs kne og dro av sted for å overbringe hans budskap. Tre dager senere sendte han bud om at denne opphøyde forsamling ikke hadde lyktes i å komme til en beslutning og hadde valgt å frafalle saken. Han omtalte senere denne avgjørelse vidt og bredt under sitt besøk til Persia, og han formidlet det til og med direkte overfor den daværende utenriksminister, mírzá Sa'íd khán. *“Vi har gjennom dette overmåte tilfredsstillende, altomfattende budskap som vi sendte, åpenbart og rettferdiggjort alle profeters mirakler”,* skal Bahá'u'lláh ha uttalt, da han ble informert om deres reaksjon på denne utfordring, *“og vi overlot valget til ‘ulamáene selv, beredt til å åpenbare hva de enn de måtte bestemme seg for”.* *“Hvis vi undersøker Bibelens tekst nøye”,* har 'Abdu'l-Bahá skrevet angående en lignende utfordring som senere ble gjort av Bahá'u'lláh i *Lawḥ-i-Sultán*, *“ser vi at den guddommelige manifestasjon aldri sa til dem som fornektet ham: ‘Uansett hvilket mirakel dere ønsker, er jeg rede til å utføre det, og jeg vil underkaste meg enhver prøve dere foreslår.’ Men i epistelen til sháben sa Bahá'u'lláh klart og tydelig: ‘Sammenkall ‘ulamáene og tilkall meg, slik at beviser og kjensgjerninger kan bli fastslått.”*

Sju år med sammenhengende, med tålmodig og særdeles vellykket befestelse nærmet seg nå slutten. Underlagt et langvarig og voldsomt press både innenfra og utenfra og truet med utslettelse, ble et samfunn uten hyrde gjenopplivet og utviklet en overlegenhet uten sidestykke i løpet av dets tjue år lange historie. Dets grunnvoller var styrket, dets ånd opphøyet, dets livsanskuelse forvandlet, dets lederskap trygget, dets grunnregler fremsatt på nytt, dets omdømme styrket, dets fiender slått ned, og skjebnens hånd gjorde seg gradvis klar til å sende det ut i sitt omskiftelige levnetløps nye fase, der både gleder og sorg skulle bringe det gjennom nok et stadium i dets utvikling. Dets befrier, dets eneste håp og dette samfunns faktiske anerkjente leder, som alltid hadde overveldet opphavsmennene til så mange slagplaner om å snikmyrde ham, som foraktelig hadde avvist alle bekymrede råd om at han skulle flykte fra farefulle steder, som bestemt hadde avvist gjentatte og storsinnede tilbud fra venner og støttespillere for å sikre hans personlige trygghet, som hadde vunnet en slik iøynefallende seier over sine motstandere, han var på dette gunstige tidspunkt drevet av sin utfoldende livsoppgaves uimotståelige prosess til å flytte sitt bosted til et enda mer betydningsfullt senter, det osmanske rikets hovedstad, kalifatets sete, sunni-isláms administrative senter, bopel for den mektigste fyrste i den islamske verden.

Han hadde allerede dristig utfordret den presteorden som var representert ved de fremstående geistlige som holdt til i Najaf, Karbilá og Kázimayn. Nå som han befant seg i nærheten av sin kongelige motstanders hoff, skulle han på tilsvarende vis utfordre sunni-isláms anerkjente overhode, såvel som Persias overhode, den skjulte imáms oppsynsmann. Hele skaren av jordens konger, og i særdeleshet sultánen og hans ministre, skulle likeledes få en henvendelse fra ham der de ble formanet og advart, mens kristenhetens konger og sunniahierarkiet skulle bli strengt advart. Ikke til å undres over at den landsforviste bærer av en nylig fremsatt åpenbaring, etter forflytningen fra 'Iráq skulle ha ytret disse profetiske ord, i påvente av den fremtidige lysglans fra sin tros lampe: *“Den skal skinne strålende i en annen kuppel, som forutsagt av ham som er den allmechtige, den gamle av dager. ... At ånden skulle forlate 'Iráqs legeme, er sannelig et underfullt tegn for alle som er i himmelen og alle som er på jorden. Om ikke lenge vil de se denne guddommelige ungdom ri på seierens ridehest. Da vil de misunneliges hjerter bli grepet av skjelving.”*

Siden den forutbestemte tid for Bahá'u'lláhs avskjed fra 'Iráq nå var var inne, ble gjennomføringsprosessen satt i gang. Hans fienders kontinuerlige bestrebelse gjennom ni måneder, var i ferd med å bære frukt, i særdeleshet shaykh 'Abdu'l-Ḥusayn og hans medsamsvorne mírzá Buzurg khán. Násiri'd-Dín sháh og hans ministre på den ene side, og den persiske ambassadør i Konstantinopel på den andre, ble ustanselig oppfordret til å handle umiddelbart for å sikre at Bahá'u'lláh ble bortvist fra Baghdád. Gjennom en grovt uriktig fremstilling av den faktiske situasjon og spredningen av urovekkende rapporter, lyktes det endelig en ondsinnet og iherdig fiende å overtale sháhen til å be sin utenriksminister, mírzá Sa'id khán, om å beordre den persiske ambassadør i Den høye port³⁵, mírzá Ḥusayn khán, en nær venn av 'Alí páshá, sultánens storvesir, og Fu'ád páshá, utenriksministeren, om å overtale sultán 'Abdu'l-'Azíz til å beordre en umiddelbar forflytning av Bahá'u'lláh til et sted fjernt fra Baghdád, med bakgrunn i at hans fortsatte opphold i denne by på grensen til persisk territorium og i nærheten av et så viktig senter for shí'ah-pilegrimer, innebar en direkte trussel mot Persias og dets regjerings sikkerhet.

I sin korrespondanse med ambassadøren, stemplet mírzá Sa'id khán troen som en "forledet og foraktelig sekt". Han beklaget Bahá'u'lláhs frigivelse fra Síyáh-Chál og erklærte ham som en som ikke ville slutte med "dulgt å forderve og forlede dumme personer og uvitende sveklinger". "I samsvar med det kongelige dekret", skrev han, "er jeg, deres trofaste venn, blitt beordret ... om å be dere om umiddelbart å få i stand et møte med deres høyheter şadr-i-'azam og utenriksministeren ... for å be ... om at denne kilde til uro fjernes fra et senter som Baghdád, som er møteplass for mange ulike folkeslag, og som ligger så nær grensene til Persias provinser." I det samme brev siterer han et kjent vers, idet han skriver: "Jeg ser ildens glød under asken, og den trenger ikke mye for å flamme opp." Således avslører han sine bekymringer og søker å innprente dem i sin medarbeider.

Den sittende monark hadde delegert mye av sin makt til sine ministre. Oppmuntret av dette, og med hjelp fra visse utenlandske ambassadører og ministre i Konstantinopel, lyktes det mírzá Ḥusayn khán, gjennom mye

---

35 Den tyrkiske regjering

overtalelse og det vennlige press han øvet på disse ministrene, å sikre sultánens godkjenning til å overflytte Bahá'u'lláh og hans tilhengere (som i mellomtiden var blitt tvunget av omstendighetene til å endre statsborgerskap) til Konstantinopel. Det er til og med rapportert at den første henvendelse som de persiske myndigheter gjorde til en vennlig makt etter den nye sultáns tronbestigelse, gjaldt dens aktive og raske intervensjon i denne sak.

Det var på den femte naw-rúz (1863), mens Bahá'u'lláh feiret høytiden i Mazra'iy-i-Vashsháh i utkanten av Baghdád og han nettopp hadde åpenbart *Den hellige sjøfarers tavle*, hvis mørke forutsigelser hadde skapt alvorlig uro hos hans tilhengere, at en utsending fra Námiq páshá ankom og overleverte en melding til ham med anmodning om en samtale mellom ham og guvernøren.

Gjennom de siste år av sitt opphold i Baghdád, hadde Bahá'u'lláh i sine taler allerede hentydet til en periode med prøvelser og uro som ubønnhørlig nærmet seg, og han viste en tristhet og et tungsinn som skapte stor uro blant dem som var rundt ham, slik Nabil beskriver i sin beretning. På denne tid hadde han en drøm med en illevarslende karakter man ikke kunne ta feil av, og som tjente til å bekrefte den frykt og engstelse som hadde overmannet hans tilhengere. *“Jeg så profetene og budbringerne samle seg og sette seg rundt meg”*, skrev han i en tavle, *“mens de sørget, gråt og klaget høylydt. Forbauset spurte jeg dem om grunnen, hvorpå deres klage og gråt tiltok, og de sa til meg: “Vi gråter for deg, o største mysterium, o udødelighetens tabernakel!” De gråt så sterkt at jeg også gråt med dem. Deretter vendte hærskaene i det høye seg til meg og sa: ‘... Om ikke lenge skal du se med dine egne øyne det ingen profet har sett. ... Vær tålmodig, vær tålmodig.’ ... De fortsatte å tale til meg hele natten inntil morgengryet nærmet seg.”* “Oseaner av sorg bølget i tilhørernes hjerter da *Den hellige sjøfarers tavle* ble lest høyt for dem ...”, bekrefter Nabil. “Det var tydelig for enhver at Baghdáds kapittel var i ferd med å bli lukket, og et nytt ble åpnet i dets sted. Ikke før hadde denne tavle blitt fremsunget, så beordret Bahá'u'lláh at de oppslåtte telt skulle legges sammen, og alle hans ledsagere skulle vende tilbake til byen. Mens teltene ble fjernet, sa han: *‘Disse telt kan liknes med verdens ytre prakt. Ikke før er de spredd ut, så er tiden kommet for å rulle dem sammen.’* Av disse hans ord skjønnte de som hørte dem, at disse telt aldri mer ville bli slått opp på dette sted. De var ennå ikke blitt fjernet, da en budbringer ankom fra Baghdád og

overleverte det tidligere nevnte dokument fra guvernøren.”

I løpet av neste dag hadde viseguvernøren overlevert 'Alí páshás brev til Bahá'u'lláh i en moské i nærheten av guvernørens hus. Brevet var stilet til Námiq páshá og ført i pennen i et verdig språk og inviterte Bahá'u'lláh til å reise videre til Konstantinopel som den osmanske regjerings gjest. En pengesum ble stilt til hans disposisjon, og en ridende eskorte ble beordret til å følge ham for å beskytte ham. Bahá'u'lláh samtykket i denne oppfordring, men nektet å ta imot den pengesum som ble tilbudt ham. På viseguvernørens alvorlige innsigelser om at en slik avvisning ville fornærme regjeringen, gikk han motvillig med på å motta det sjenerøse pengebeløp som var satt av til ham, og han delte det ut til de fattige samme dag.

Virkningen på de landsforvistenes koloni da de forsto hva som skjedde, var øyeblikkelig og overveldende. “Denne dag bevitnet en oppstandelse som kan minne om oppstandelsens dags opprør”, skrev et øyenvitne i sin beskrivelse av samfunnets reaksjon på nyheten om Bahá'u'lláhs forestående avreise. “Det var som om selve byens porter og murer gråt høylydt for sin forestående atskillelse fra den Abhá-elskede. Den første natt da hans kommende avreise var blitt nevnt, avsto hver og en av hans elskede fra både søvn og mat. ... Ikke en sjel blant dem kunne bringes til ro. Mange hadde besluttet at dersom de ble avskåret fra hans nærhets rike gaver, ville de uten å nøle ta sitt eget liv. ... Men gradvis ble de beroliget og overga seg til hans gode vilje gjennom de ord han rettet til dem, og gjennom hans formaninger og hans kjærlige omsorg.” Til hver og én av dem åpenbarte han i løpet av disse dager en egen tavle, skrevet av ham selv, det være seg araber eller perser, mann eller kvinne, barn eller voksen som bodde i Baghdád. I de fleste av disse tavler forutså han “*kalvens*” og “*nattens fuglers*” tilsynekomst, hentydninger til dem som skulle reise opprørets fane og fremkalle de alvorligste kriser i troens historie, slik det blir forutsagt i *Den hellige sjøfarers tavle* og bebudet i den drøm som er sitert ovenfor.

Tjuesju dager etter at denne sørgmodige tavle så overraskende var blitt åpenbart av Bahá'u'lláh, og det skjebnesvangre dokument som varslet hans avreise til Konstantinopel var blitt overlevert i hans hender, dro han av sted på den første del av sin fire måneder lange reise til det osmanske rikets hovedstad, onsdag ettermiddag (22. april 1863), trettien dager etter naw-rúz, på den tredje dag i *dhi'l-qa'dih* 1279 A.H. Denne historiske dag som for all

ettertid betegnes som ridván-festens første dag, var høydepunktet for utallige avskjedsvisitter fra venner og bekjente av alle klasser og grupper, og Baghdáds innbyggere hadde sjelden vært vitne til noe lignende. En skare av mennesker av begge kjønn og av alle aldre besto av venner og fremmede, arabere, kurdere og persere, høytstående og geistlige, embetsmenn og kjøpmenn, og likeledes mange fra de lavere klasser, de fattige, foreldreløse, de utstøtte. Noen var forbauset, andre hadde knuste hjerter, mange var engstelige og fulle av tårer, noen få var drevet av nysgjerrighet eller hemmelig tilfredsstillelse. De trengte seg sammen ved inngangen til hans hus, ivrige etter å få et siste glimt av en som i et tiår hadde utøvet en så mektig innflytelse på et så stort antall av de forskjelligartede innbyggerne i deres by, gjennom formaninger og eksempel.

Omgitt av gråt og sorg forlot han for siste gang sin *“helligste bolig”* hvorfra *“den overmåte herliges ånde fløt”*, og hvorfra *“den overmåte barmhjertiges melodi”* hadde strømmet i *“uopphørlige toner”*, og på sin vei skjenket han med raus hånd en siste almisse til de fattige som han så trofast hadde vist vennlighet, og han ga trøstende ord til de trøstesløse som bønnfalt ham på alle kanter, før han til sist nådde elvebredden og ble fraktet over til Najíbíyyih-hagen som lå på den motsatte elvebredd, fulgt av sine sønner og sin amanuensis. *“O mine ledsagere”*, sa han så til den trofaste gruppe som omga ham før han gikk om bord, *“jeg overlater i deres hender denne by Baghdád, i den tilstand dere nå ser den, når det strømmer tårer likesom vårregn fra øynene til både venner og fremmede som trenger seg sammen på dens bustak, i dens gater og på dens markeder, og jeg forlater den. Nå påhviler det dere å vokte dere så ikke deres handlinger og oppførsel demper den kjærlighetens flamme som gløder i dens innbyggers bryst.”*

Muezzinen hadde akkurat kalt inn til ettermiddagsbønnen, da Bahá'u'lláh gikk inn i Najíbíyyih-hagen, hvor han ble i tolv dager før sin endelige avreise fra byen. Der ankom hans venner og ledsagere i puljer, hvor de fikk oppnå hans nærvær og bød ham sitt siste farvel med følelser av dyp sorg. Den mest fremstående av dem var den kjente Álúsí, Baghdáds muftí, som med tårevåte øyne fordømte Náşiri'd-Dín sháhs navn og anså ham for å være hovedansvarlig for en så ufortjent forvisning. *“Jeg har sluttet å anse ham som Náşiri'd-Dín (troens hjelper)”*, sa han åpent ut, *“men anser ham snarere for å være dens ødelegger”*. En annen fremstående gjest var guvernøren selv, Námiq páshá, som på den mest respektfulle måte uttrykte sin beklagelse over de omstendigheter som

hadde fremskyndet Bahá'u'lláhs avskjed, før han forsikret ham om sin beredvillighet til å hjelpe ham på enhver mulig måte. Han overrakte en skriftlig ordre til den offiser som var utvalgt til å følge ham, om at guvernørene i de provinser som de landsforviste skulle reise gjennom, måtte fremvise den ytterste hensynsfullhet. "Hva du enn måtte trenge, må du bare gi beskjed om det, så står vi klare til å oppfylle det", sa han til Bahá'u'lláh etter overveldende unnskyldninger. "*Vis din velvilje mot våre elskede*", var svaret på hans iherdige og gjentatte tilbud, "*og behandle dem med godhet*", en anmodning som han ga sin varme og umiddelbare tilslutning til.

Ikke til å undres over at i møte med så mange bevis på en dypfølt hengivenhet, sympati og høyaktelse som ble så tydelig åpenbart av både høy og lav fra det tidspunkt Bahá'u'lláh kunngjorde sin påtenkte reise og til dagen for hans avreise fra Najíbíyyih-hagen, ikke til å undres over at de som så utrettelig hadde forsøkt å forsikre seg om hans forvisningsordre og som hadde jublet over at deres bestrebelser hadde lyktes, nå bittert skulle ha angret sin handling. "*Slik har Guds inngripen vært*", bekrefter 'Abdu'l-Bahá i et brev han skrev fra denne hage med henvisning til disse fiender, "*at den glede de ga uttrykk for, i en slik grad er blitt vendt til skuffelse og sorg, at den persiske generalkonsul i Baghdád angret umåtelig på de planer og intriger som renkesmedene hadde tenkt ut. Námiq páshá selv erklærte på den dag han kalte på ham (Bahá'u'lláh): 'Tidligere har de insistert på din avreise. Men nå er de enda mer oppsatt på at du skal bli igjen.'*"

KAPITTEL 9

Bahá'u'lláhs erklæring og hans reise til Konstantinopel

BAHÁ'U'LLÁHS ANKOMST TIL Najíbíyyih-hagen, fra nå av kalt Riḍván-hagen av hans ledsagere, markerer begynnelsen på det som er blitt anerkjent som den helligste og mest betydningsfulle av alle bahá'í-høytider, feiringen som minnes erklæringen av hans profetiske kall til sine tilhengere. En slik skjellsettende erklæring kan vel bli betraktet både som den logiske fullbyrdelse av den revolusjonerende prosess som han selv satte i gang etter sin tilbakekomst fra Sulaymáníyyih, og som et forspill til den endelige kunngjøring av det samme profetiske kall til verden og dens ledere fra Adrianopel.

Gjennom denne høytidelige handling var et helt tiårs *“ventetid”* omsider tilendebrakt, en tid som på guddommelig vis ble innskutt mellom Bahá'u'lláhs åpenbarings fødsel i Siyáh-Chál og dens bekjentgjøring til Bábs disipler. Den *“avsatte tid for fortielse”* ble fullbyrdet, da *“en guddommelig utpekt åpenbarings tegn og merker”* strømmet over ham, slik han selv har båret vitnesbyrd om. *“De utallige slør av lys”* som hans herlighet var innhyllet i, ble på dette historiske tidspunkt delvis avdekket, og skjenket menneskeheten *“et ørlite glimt”* av stråleglansen av hans *“uforlignelige, hans mest hellige og opphøyede åsyn”*. De *“ett tusen to hundre og nitti dager”* fastsatt av Daniel i det siste kapittel i hans bok om varigheten av *“den ødeleggende styggedom”*, hadde nå forløpt. De *“hundre måneår”* som var forutbestemt til å gå forut for den salige fullendelse (1335 dager) og som ble bekjentgjort av Daniel i det samme kapittel, hadde begynt.

De nitten år som utgjør den første “váhid” var blitt fullført, forutsagt av Bábs penn i den persiske *Bayán*. Kongedømmets Herre, Jesus Kristus, som var vendt tilbake i Faderens herlighet, var i ferd med å stige opp på sin trone og gripe det verdensomfattende, uforgjengelige herredømmes septer. Det største navns samfunn, “den karmosinrøde arks ledsagere”, som i glødende ordelag ble lovprist i *Qayyúmu'l-Asmá*, hadde trådt frem og blitt synlig. Bábs egen profeti angående “*Riḍván*”, handlingsstedet for bekjentgjøringen av Bahá'u'lláhs opphøyede herlighet, var bokstavelig talt blitt fullbyrdet.

Bahá'u'lláh var uforferdet av de tegn på den skremmende motgang som snart skulle ramme ham, slik han selv hadde forutsagt, like før hans andre forvisning som skulle bli full av mange prøvelser og farer, og som skulle bringe ham enda lenger vekk fra hans hjemland, hans tros vugge, til et land som var ukjent når det gjaldt rase, språk og kultur. Han var fullstendig klar over omfanget av hans motstanderes krets, som snart skulle omfatte en monark mer despotisk enn Násiri'd-Dín *sháh*, og ministre som var minst like ubøye-lige som både *hájí mírzá Áqásí* og *amír-nizám* i sin fiendtlighet. Han lot seg ikke stanse av de uopphørlige avbrytelser som skyldtes trengselen fra en skare av besøkende som stimlet sammen ved hans telt. På dette kritiske og tilsyne-latende ugunstige tidspunkt, valgte Bahá'u'lláh å fremme en slik utfordrende påstand, å avdekke det mysterium som omga hans person og å gripe fullstendig den makt og myndighet som var den enestående særrett for den ene hvis komme Báb hadde forutsagt.

Skyggen av denne store forestående hendelse, hadde allerede falt på kolonien av landsforviste som spent ventet på dens fullendelse. Etter hvert som år ‘átti’ jevnt og ubønnhørlig nærmet seg, opplevde han som var blitt samfunnets virkelige leder, i økende grad den stormende påvirkning av dens besjelende kraft og videreformidlet den til sine fremtidige tilhengere. De feststemte, de sjelsåpnende oder han åpenbarte nesten hver dag, de tavler som strømmet fra hans penn, fulle av antydninger, hans henvisninger til den kommende time i private samtaler og i offentlige uttalelser, den henrykkelse som gjennomstrømmet hans sjel i både glade og sørgelige stunder, den ekstase som fylte hans elskede som allerede var revet med av det voksende antall bevis på hans økende storhet og herlighet, den merkbare endring i hans fremtreden, og endelig det at han tok i bruk en *táj* (et høyt filthodeplagg) på

dagen for sin avreise fra sitt Helligste hus, alt dette forkynte umiskjennelig at han snart skulle tiltre sin profetiske stilling og sitt åpne lederskap av Bábs ledsageres samfunn.

Nabíl beskriver den uro som hadde grepet Bahá'u'lláhs ledsageres hjerter i dagene forut for erklæringen av hans profetiske kall: “Mang en natt hendte det at mírzá áqá Ján samlet dem i sitt rom, lukket døren, tente tallrike lys med kamferduft og sang for dem de nylig åpenbarte oder og tavler som han hadde i sin varetekt. De glemte denne vilkårlige verden, fullstendig innhyllet i åndens riker og uten tanke for at de trengte mat, søvn eller drikke, og de oppdaget plutselig at natten var blitt dag og at solen steg mot senit.”

Vi har dessverre lite informasjon om de nøyaktige omstendigheter rundt denne epokegjørende erklæring. De ord Bahá'u'lláh faktisk fremsa ved denne anledning, formen på hans erklæring, de reaksjoner den frembrakte, dens virkning på mírzá Yahyá, identiteten til dem som hadde det privilegium å høre ham, alt dette er skjult i et mørke som fremtidige historikere vil finne det vanskelig å gjennomtrengte. Den ufullstendige beskrivelse som hans historieskriver Nabíl har overlatt til ettertiden, er en av de svært få autentiske beretninger vi har om de minneverdige dager han tilbrakte i denne hage. “Hver dag før daggry pleide gartnerne å plukke rosene langs de fire veiene i hagen og legge dem i en haug midt på gulvet i hans velsignede telt”, har Nabíl berettet. “Så høy pleide haugen å være, at når hans ledsagere samlet seg for å drikke morgenteen i hans nærvær, var de ute av stand til å se hverandre over den. Alle disse roser pleide Bahá'u'lláh å betro dem han sendte bort hver morgen, for at de på hans vegne skulle bli overlevert til hans arabiske og persiske venner i byen.” “En natt, den niende natt da månen var i ny, falt det seg slik at jeg var en av dem som våket ved siden av hans velsignede telt”, fortsetter han. “Da midnattstimen nærmet seg, så jeg ham komme ut av teltet, gå forbi stedene der noen av hans ledsagere sov og begynne å vandre frem og tilbake langs hagens blomsterkantede veier i måneskinnet. Så høyt lød nattergalenes sang på alle kanter, at bare de som var nær ham, kunne høre hans stemme tydelig. Han fortsatte å gå, inntil han stoppet opp midt på en av disse veiene og bemerket: ‘Se på disse nattergaler. Så stor er deres kjærlighet til disse roser, at de uten søvn slår sine triller fra skumring til daggry, og med brennende lidenskap har de samfunn med målet for sin tilbedelse. Hvordan kan så de

velge å sove som hevder å være i fyr og flamme for den elskedes roselignende skjønnhet?’ Tre netter på rad våket jeg og kretset om hans velsignede telt. Hver gang jeg passerte løybenken som han lå på, fant jeg ham våken, og hver dag, fra morgen til kveld, så jeg ham samtale uten stans med strømmen av gjester som fortsatte å toge inn fra Baghdád. Ikke én gang kunne jeg oppdage noe spor av forstillelse i de ord han talte.”

Når det gjelder betydningen av denne erklæring, kan vi la Bahá'u'lláh selv avsløre for oss hvor viktig den er. Han hyller denne historiske begivenhet som *“Den største høytid”, “høytidenes konge”, “Guds fest”,* og han har i *Kitáb-i-Aqdas* karakterisert den som dagen hvorpå *“alle skapte ting ble nedsenket i renselsens hav”,* mens han i en av sine spesielle tavler har henvist til den som dagen da *“tilgivelsens vinder ble ført henover hele skaperverket”.* *“Fryd dere med en uutsigelig glede, o Babás folk!”* har han skrevet i en annen tavle, *“når dere minnes denne Dag av fullkommen lykke, den Dag hvorpå tungen til den gamle av dager har talt, idet han forlot sitt hus, og skred frem mot den plett hvorfra han utgjøt over all skapning sitt navns herlige stråler, den allbarmhjertige ... Skulle vi åpenbare den Dags hemmeligheter, ville alle som bor på jorden og i himlene, falle i avmakt og dø, unntatt de som Gud, den allmektige, den allvitende, den allvise, vil bevare. Således er Guds ords berusende virkning på ham som er åpenbareren av hans uomtvistelige bevis, at hans Penn ikke lenger kan bevege seg.”*³⁶ Og igjen: *“Den guddommelige vårtid er kommet, o mest opphøyede Penn, for den overmåte barmhjertiges høytid nærmer seg hurtig. ... Lykksalighetens dagstjerne skinner over vårt navns horisont, den lykksalige, likeså vel som Guds navns rike er blitt prydet med din Herres navns smykke, himlenes skaper. ... Vokt dere så intet avholder dere fra å forberlige denne Dags storhet, Dagen da storhetens og maktens finger har åpnet seglet på gjenforeningens vin og kalt alle som er i himlene og alle som er på jorden. ... Dette er Dagen da den usette verden roper ut: ‘Stor er din velsignelse, o jord, for du er blitt gjort til din Guds fotskammel og er blitt valgt som sete for hans mektige trone’ ... Si ... han er det som har blottlagt for dere den skjulte og skattede edelstein, om dere skulle søke den. Han er det som er alle tings ene elskede, om de tilhører fortiden eller fremtiden.”* Og atter en gang: *“Stå opp og forkynn for hele skaperverket nyhetene om at han som er den overmåte barmhjertige, har vendt sine skritt mot Ridván og trådt inn*

---

36 Glimt fra Bahá'u'lláhs skrifter XIV

der. Led så menneskene til frydens bage som Gud har gjort til sitt paradís' trone ... Innenfor dette paradís, og fra dets mest opphøyde kamres høyder, har himmelens jomfruer ropt ut i jubel: 'Gled dere, o innvånere av rikene foroven, for fingrene til ham som er den gamle av dager, ringer med den største klokke i den overmåte herliges navn midt i himlenes hjerte. Gavnildhetens bender har båret rundt det evige livs begre. Kom frem og drikk deres del.'" Og endelig: "Glem skapningens verden, o Penn, og vend deg mot din Herres ansikt, alle navns Herre. Pryd så verden med ornamentene av din Herres gunst, de evige dagers konge. For vi fornemmer den Dags vellukt, hvorpå han som er alle nasjoners ønske har utgytt over både de usynlige og de synlige kongeriker, glansen av lyset fra hans ypperste navn og innhyllet dem i stråleglansen av hans allernådigste gavers gjenskjinn, gaver som ingen kan regne med uten han som er den hele skapnings allmektige beskytter."³⁷

Bahá'u'lláhs avreise fra Riḍván-hagen ved middagstider den 14. dhi'l-qa'dih i år 1249 A.H. (3. mai 1863) fremkalte stormende entusiastiske scener, som var like iøynefallende, og sågar enda mer rørende enn dem som møtte ham da han forlot sitt Største hus i Baghdád. "Denne stormfulle uro som vi forbinder med innsamlingens dag, dommens dag, skuet vi ved denne anledning", skrev et øyenvitne. Troende som ikke-troende gråt og sørget. Lederne og de fremstående som hadde samlet seg, var slått av ærefrykt. Følelsene var opprørt i en grad som ingen tunge kan beskrive, ei heller kunne noen tilskuere unngå å bli påvirket av dem."

På sin hest, en rødskimlet hingst av fineste avl, den beste hans beundrere kunne få kjøpt, og med en bukkende mengde av hengivne beundrere bak seg, red han frem på første etappe av en reise som skulle bringe ham til Konstantinopel. "Talløse var de hoder som bøyde seg i støvet på hver side foran hesten og kysset dens hover, og talløse var de som trengte seg frem for å gripe om stigbøylene", forteller Nabil fra denne minneverdige scene der han selv var til stede. "Hvor stort et antall av disse trofaste ledsagere", bevitner en medreisende, "som kastet seg foran hesten og foretrakk å dø heller enn å skilles fra sin elskede! Det syntes meg at denne velsignede hingst trådte på disse renhjertede sjelers kroppar." "Det var han (Gud)", erklærer Bahá'u'lláh, "som gjorde meg i stand til å forlate byen (Baghdád) ikledd en slik herlighet som

---

37 Ibid.

ingen uten fornekeren og den ondskapsfulle kan unnlate å anerkjenne". Disse uttrykk for ære og tilbedelse fortsatte å omgi ham, inntil han var installert i Konstantinopel. Nabíl overhørte mírzá Yaḥyás bemerkning til siyyid Muḥammad, der han etter eget ønske hastet av sted til fots bak Bahá'u'lláhs vogn den dag han ankom denne by: "Hadde jeg ikke valgt å holde meg i skjul, hadde jeg tilkjennegitt min identitet, ville den ære som på denne dag tilfaller ham (Bahá'u'lláh), også ha vært min."

De samme uttrykk for tilbedelse som ble vist Bahá'u'lláh da han reiste fra sitt hus, og senere fra Riḍván-hagen, ble gjentatt da han den 20. dhi'l-qa'dih (9. mai 1863) forlot Firayját, sitt første stoppested på denne reise, ledsaget av medlemmer av sin familie og tjueseks av sine disipler. En karavane ble dannet, bestående av femti muldyr, en ridende vakteskorte på ti soldater med sin offiser, og sju par howdaher³⁸, der hvert par var dekket av fire parasoller. Karavanen bega seg av sted i lette etapper over et tidsrom på hele hundre og ti dager, over høyland og gjennom fjellkløfter, skoger, daler og enger som utgjør det østlige Anatolias maleriske landskap, til Sámsuns havn ved Svartehavet. Han satt til tider på hesteryggen og hvilte til tider i howdahen som var stilt til hans disposisjon, og han var ofte omgitt av sine ledsagere, hvorav de fleste gikk til fots. På grunn av en skriftlig ordre fra Námiq páshá, fikk han i disse gryende vårdagene på sin vei mot nord en begeistret mottakelse av valiene, mutiṣarrifene³⁹, qá'im-maqámene⁴⁰, mudírene⁴¹, shaykhene, muftíene og qáḍíene, embetsmennene og fremstående personer som hørte til de distrikt han passerte gjennom. I Karkúk, i Irbíl, i Mosul hvor han oppholdt seg i tre dager, i Nišibín, i Mardín, i Díyár-Bakr hvor det ble gjort et par dagers stopp, i Khárpút, i Sívas, såvel som i andre landsbyer og tettsteder, ble han møtt av en delegasjon like før sin ankomst og ble ved sin avreise ledsaget et stykke av en lignende delegasjon. De festligheter som noen steder ble holdt til hans ære, den mat som landsbyboerne tilberedte og brakte ham, deres iver etter stadig å sørge for at han hadde det komfortabelt, liknet den ærbødighet folk i Baghdád hadde vist ham ved så mange anledninger.

---

38 Sete med kalesje på elefant eller kamel

39 Provinguvernør

40 Provinguvernør

41 Administrativ leder

“Idet vi denne morgen dro gjennom byen Mardín”, forteller den samme medreisende, “ble vi ledet an av en ridende eskorte av regjeringssoldater som bar sine faner og slo på sine trommer til velkomst. Mutișarrifen ledsaget oss sammen med tjenestemenn og fremstående personer, mens menn, kvinner og barn samlet seg på hustakene og fylte gatene, i påvente av vår ankomst. Med verdighet og prakt dro vi gjennom denne by og fortsatte vår reise mens mutișarrifen og de som var med ham, fulgte oss et godt stykke.” “Ifølge de samstemte vitnesbyrd til de vi møtte i løpet av denne reisen”, har Nabíl skrevet i sine fortellinger, “hadde de aldri tidligere langs denne rute, hvor guvernører og mushírer stadig dro frem og tilbake mellom Konstantinopel og Baghdád, vært vitne til noen som reiste med en slik verdighet, utviste en slik gjestmildhet overfor alle, og øste av sin gavmildhet til hver og én”. Da han fra sin howdah skuet Svartehavet, idet han nærmet seg Sámsuns havn, åpenbarte Bahá’u’lláh på oppfordring av mírzá áqá Ján en tavle som blir kalt *Lawḥ-i-Hawdaj* (Howdahens tavle), og som ved slike hentydninger som den “guddommelige prøvestein”, “den fryktelige og lidelsesfulle ondskap” bestyrket og utdypet de illevarslende forutsigelser fremlagt i den nylig åpenbarte hellige sjøfarers tavle.

I Sámsun ble han oppsøkt av politiførstebetjenten for hele provinsen som strakte seg fra Baghdád til Konstantinopel. Betjenten var ledsaget av flere pásháer og viste ham den ytterste respekt og var gjest til lunsj hos ham. Men sju dager etter hans ankomst, ble han satt om bord i en tyrkisk dampbåt, slik det var forutsagt i *Den hellige sjøfarers tavle*, og tre dager senere ved middagstid gikk han i land i Konstantinopels havn sammen med de øvrige landsforviste den første rabí’u’l-avval 1280 A.H. (16. august 1863). Han og hans familie reiste i to spesielle vogner som ventet på ham ved landgangen, til *Shamsí* bigs hus, den regjeringsoppnevnte embetsmann som skulle ta seg av dens gjester, og som bodde i nærheten av *Khirqiy-i-Sharif*-moskeen. Senere ble de overført til *Vísí páshás* mer bekvemmelige hus i nærheten av sultán Muḥammads moské.

Med Bahá’u’lláhs ankomst til Konstantinopel, det osmanske imperiums hovedstad og Kalifatets sete (hyllt av muhammedanerne som “isláms hvelving”, men stemplet av ham som stedet der “tyranniets trone” var blitt grunnfestet), kan det mørkeste og mest ulykksalige og likevel det mest strålende

kapittel i det første bahá'í-århundres historie sies å ha blitt åpnet. Nå begynte en periode der usigelige forsakelser og uhørte prøvelser ble blandet med de edleste åndelige triumfer. Bahá'ulláhs embetstids dagstjerne var i ferd med å nå sitt senit. De mest betydningsfulle år av hans embetstids heroiske tidsalder, sto for døren. Den katastrofale prosess som hans forgjenger hadde bebudet i *Qayyúmul-Asmá*⁴² helt tilbake i år seksti, begynte å bli satt i bevegelse.

Nøyaktig to tiår tidligere hadde bábí-åpenbaringen sitt utspring i det mørkeste Persia, i byen Shíráz. Trass i det grusomme fangenskap som dens opphavsmann var blitt utsatt for, kunngjorde han de utrolige krav han hadde uttrykt foran en fremstående forsamling i Tabríz, Ádhirbáyjáns hovedstad. I landsbyen Badasht hadde hans Saks helter fryktløst innført den forordning som hans tro hadde ledet an mot. Midt i Siyáh-Cháls håpløshet og smerte i Tíhrán ni år senere, hadde denne åpenbaring med ett blitt virkeliggjort, raskt og gåtefullt. En prosess som gradvis hadde satt inn, var en rask forverring av troens vilkår, og den skjøt urovekkende fart gjennom de år da Bahá'u'lláh trakk seg tilbake til Kurdistán. Etter hans tilbakekomst fra Sulaymáníyyih, var den på en mesterlig måte blitt stanset og snudd. Dernest var et gryende samfunns etiske, moralske og læremessige grunnsteiner blitt urokkelig befestet i løpet av hans opphold i Baghdád. Og endelig ble en ti år lang ventetid tilendebrakt, forordnet av et uransakelig forsyn, da han erklærte sitt profetiske kall i Ridván-hagen, like før sin forvisning til Konstantinopel, og det som skulle bli kjernen i et verdensomspennende fellesskap, vokste synlig frem. Det som nå gjensto å utrette, var kunngjøringen av det samme profetiske kall til verdens verdslige og geistlige ledere i byen Adrianopel, etterfulgt i de neste tiår av en videre utvikling av de prinsipp og bud som utgjør troens grunnvoller i fangeborgen i 'Akká, fulgt av utformingen av de lover og forordninger som skulle bevare dens ukrenkelighet, og umiddelbart etter hans død, opprettelsen av den Pakt som var utformet for å bevare dens enhet og sikre dens varige innflytelse, fulgt av den umåtelige og verdensomspennende utvidelse av dens aktiviteter under ledelse av 'Abdu'l-Bahá, denne Pakts midtpunkt, og til sist fremveksten av troens administrative orden, budbæreren av dens gullalder og fremtidige herlighet, i dens formingstid.

---

42 Bábs kommentar til Josefs sure.

Denne historiske kunngjøring fant sted på en tid da troen led under en ekstremt voldelig krise, og den var i hovedsak rettet mot jordens konger og de kristne og muslimske geistlige ledere, som i kraft av sin enorme anseelse, sitt herredømme og sin myndighet, påtok seg et skremmende og ufravikelig ansvar for sine undersåtter og tilhengeres umiddelbare skjebne.

Den innledende fase av denne kunngjøring kan sies å ha begynt i Konstantinopel med den meddelelse (en tekst som vi dessverre ikke er i besittelse av) som Bahá'u'lláh rettet til selveste sultán 'Abdu'l-'Azíz, den selvbestaltede stedfortreder for isláms profet og den absolutte hersker over et mektig imperium. En så mektig, en så opphøyet skikkelse var den første blant verdens herskere som mottok den guddommelige formaning, og den første blant Østens monarker som måtte tåle Guds gjengjeldende rettferdighets kraft. Årsaken til denne meddelelse var det beryktede påbud sultánen hadde utstedt mindre enn fire måneder etter at de landsforviste ankom hans hovedstad, da han plutselig og helt uten noen form for rettsbeslutning, forviste dem til Adrianopel som lå i utkanten av hans imperium, midt på vinteren og under de mest ydmykende forhold.

Denne skjebnesvangre og vanærende beslutning som ble fattet av sultánen og hans øverste ministre, 'Alí páshá og Fu'ád páshá, var i stor grad årsak til *mushíru'd-dawlihs*, *mírzá Husayn kháns* iherdige intriger, den persiske ambassadør til Den høye port. Bahá'u'lláh utpekte ham som sin "*bakvasker*", som ventet på den første anledning til å angripe ham og den Sak som han nå var den erklærte og anerkjente leder for. Denne ambassadør ble stadig presset av sin regjering til å holde frem med å vekke de tyrkiske myndigheters fiendtlighet mot Bahá'u'lláh. Han ble oppmuntret av at Bahá'u'lláh avsto å følge regjeringens gjesters utbredte praksis, hvor høy rang de enn måtte ha, med personlig å oppsøke *shaykhu'l-islám*⁴³, *şadr-i-'azam*⁴⁴ og utenriksministeren ved sin ankomst til hovedstaden. Bahá'u'lláh gjengjeldte ikke en gang de besøk han fikk av flere ministre, av Kamál páshá og av et tidligere tyrkisk sendebud til Persias hoff. Han lot seg ikke hindre av Bahá'u'lláhs redelige og uavhengige holdning som sto i så grell kontrast til de persiske prinsers kremmernatur, de som ved sin ankomst var vant til "ved hver eneste dør å be om slike ytelser og

---

43 Stor-muftien

44 Storvesiren

gaver som de kunne klare oppná”. Han ble støtt av at Bahá'u'lláh ikke ville møte opp ved den persiske ambassade og gjengjelde dens representants besøk. Gjennom sin offisielle innflytelse, såvel som gjennom sine private samtaler med geistlige, fremstående personer og regjeringsmedlemmer, lyktes han i å fremstille Bahá'u'lláh som en stolt og arrogant person som anså seg som hevet over enhver lov, og han ble støttet i sine bestrebelser av sin medskyldige, hájí mírzá Ḥasan-i-Şafá, som han instruerte om å sirkulere ubegrunnede rapporter om ham. Han fremstilte Bahá'u'lláh som en som la planer til skade for all etablert myndighet, og som gjennom sin freidighet hadde fremskyndet de alvorlige uoverensstemmelser som hadde oppstått mellom ham selv og den persiske regjering. Han var heller ikke den eneste som innlot seg på slike skjendige planer. Andre *“fordømte og raket ned på”* de landsforviste som *“en skade for hele verden”*, som *“ødeleggende for avtaler og overenskomster”*, som *“en ulykke for alle land”* og som *“fortjente enhver tukt og straff”*, ifølge 'Abdu'l-Bahá.

Ingen ringere enn şadr-i-'azams velrespekterte svoger ble utpekt til å underrette fangen om det påbud som ble avsagt mot ham, et påbud som røpet en faktisk koalisjon mellom regjeringene i de tyrkiske og persiske imperier mot en felles motstander, og som til sist frembrakte slike tragiske konsekvenser for sultanatet, kalifatet og Qájár-dynastiet. Etter å ha blitt nektet audiens av Bahá'u'lláh, måtte dette sendebud nøye seg med en fremstilling av sine barnaktige ytringer og simple påstander til 'Abdu'l-Bahá og Áqáy-i-Kalím som var utpekt til å møte ham, og som han informerte om at han etter tre dager ville komme tilbake for å motta svar på den ordre han var blitt bedt om å overlevere.

Samme dag ble en tavle i en svært fordømmende tone åpenbart av Bahá'u'lláh, og den ble neste morgen overlevert av ham i en forseglet konvolutt til Şhamsí big som ble bedt om å overlevere den personlig til 'Alí páshá og å si at den var sendt ned fra Gud. “Jeg vet ikke hva dette brevet inneholdt”, formidlet Şhamsí big deretter til Áqáy-i-Kalím, “for ikke før hadde storvesiren lest igjennom det, så ble han likblek og bemerket: ‘Det er som om kongenes Konge ga sin befaling til sin ringeste lydkonge og bestemte hvordan han skulle opptre.’ Så alvorlig var hans tilstand at jeg trakk meg tilbake fra hans nærvær.” *“Hvilke handlinger sultánens ministre enn rettet mot oss etter å ha gjort seg kjent med dens innhold, kan ikke anses som utilbørlige”*, er det fortalt at Bahá'u'lláh uttalte

da han kommenterte den virkning tavlen hadde fremkalt. *“Men de gjerninger de begikk før de hadde lest gjennom den, kan derimot ikke rettferdiggjøres.”*

Ifølge Nabil var denne tavle av en betydelig lengde, og den åpnet med ord rettet direkte til monarken selv, fordømte strengt hans ministre, avslørte deres umodenhet og udugelighet og inneholdt avsnitt som var rettet til ministrene selv, hvor de tydelig ble utfordret og alvorlig formanet til ikke å rose seg av sine jordiske eiendeler og heller ikke dårskapsfullt søke rikdommer som tiden ubønnhørlig ville frarøve dem.

Det var like før Bahá'u'lláhs avreise som fulgte nesten umiddelbart etter bekjentgjørelsen av påbudet om hans forvisning. Under et siste minneverdig møte med den tidligere nevnte hájı mírzá Ḥasan-i-Şafá, sendte han følgende budskap til den persiske ambassadør: *“Hva gagnet det deg og slike som er som deg, år etter år å slå ihjel så mange av de undertrykte og volde dem mangfoldige lidelser, når de har økt i hundrefold og dere befinner dere i total forvirring, uten å vite hvordan dere skal fri deres sinn for denne undertrykkende tanke ... Hans Sak overstiger hver eneste plan dere måtte tenke ut. Så mye skal dere vite: Skulle alle jordens regjeringer forene seg og ta mitt liv og livet til alle som bærer dette navn, ville denne guddommelige ild aldri bli slukket. Hans Sak vil snarere omslutte alle jordens konger, nei alt som er blitt skapt av vann og leire. ... Hva som enn måtte vederfares oss, skal vår fremgang bli stor, og det tap som vil hjem søke dem, skal bli åpenbart.”*

Etter at den endelige ordre ble gitt om at de som allerede to ganger var landsforvist umiddelbart skulle reise av sted, la Bahá'u'lláh, hans familie og ledsagere i vei på sin tolv dagers reise gjennom et nakent og vindfullt landskap, omgitt av de gråtende venner de forlot. Noen satt i vogner, andre red på pakkdyr, med sine eiendeler stablet opp i oksekjerrer, ledsaget av tyrkiske offiserer. På en kald desembermorgen startet de sin reise mot en by som Bahá'u'lláh beskrev som *“det sted hvor ingen trer inn foruten slike som har gjort opprør mot herskerens myndighet”*. *“De forviste oss fra din by (Konstantinopel) med en fornedrelse som ingen fornedrelse på jorden kan lignedes med”*, er hans eget vitnesbyrd i Súriy-i-Múlúk. Han stadfester videre: *“Verken min familie eller de som fulgte meg, hadde den kledning som krevdes for å beskytte seg mot det bitende kalde været.”* Og igjen: *“Våre fienders øyne gråt over oss, og bortenfor dem øynene til ethvert forstandig menneske.”* “En forvisning som ble utholdt med slik saktmodighet at pennen feller tårer når den beretter om den, og sidene skammer seg over å

romme sin skildring av den”, klager Nabíl. “En slik umåtelig kulde inntraff dette år, at nittiåringer ikke kunne huske dens like”, beretter den samme historieforteller. “I noen regioner i både Tyrkia og Persia bukket dyrene under for dens nådeløshet og omkom i snøen. Eufrats øvre deler, i Ma’dan-Nuqrih, var dekket av is i flere dager, et fenomen uten sidestykke, mens elven frøs til i hele førti dager i Díyár-Bakr.” “For å hente vann fra kildene, måtte en stor ild tennes opp like ved og brenne videre i et par timer før de tinte opp”, forteller en av dem som var forvist til Adrianopol.

De reiste gjennom regn og storm og noen ganger også ved nattestid, og de utslitte reisende ankom sitt bestemmelsessted den første rajab 1280 A.H. (12. desember 1863), etter korte stopp i Kúchík-Chakmachih, Búyúk-Chakmachih, Salvarí, Birkás og Bábá-Ískí. De ble innlosjert i Khán-i-‘Arab, et toetasjes karavansera i nærheten av ‘Izzat-Áqás hus. Tre dager senere ble Bahá’u’lláh og hans familie tildelt et hus som bare egnet seg som sommerbolig i Murádíyyih-kvarteret i nærheten av Takyiy-i-Mawlaví, og en uke senere ble de atter flyttet til et annet hus ved en moské i det samme nabolag. Om lag seks måneder senere ble de overført til mer bekvemt bosted, kjent som Amru’lláhs hus (Guds buds hus), på nordsiden av Sulţán Salím-moskéen.

Slik ender åpningsscenen for en av de mest dramatiske hendelser i Bahá’u’lláhs embetstid. Teppet går nå opp for det som må regnes som den mest urolige og kritiske periode i det første bahá’í-århundre, en periode som var skjebnebestemt til å gå forut for den mest strålende fase i denne embetstid, kunngjøringen av hans budskap til verden og dens herskere.

KAPITTEL 10

Mírzá Yahyás opprør og kunnngjøringen av Bahá'u'lláhs livskall i Adrianopel

EN TJUE ÅR GAMMEL tro hadde akkurat begynt å hente seg inn igjen etter en rekke tilbakeslag, da en dyptgripende krise overvældet den og rystet den i sine grunnvoller. Verken Bábs tragiske martyrdød, eller det skjendige drapsforsøk mot statsoverhodet, eller dets blodige følger eller Bahá'u'lláhs ydmykende forvisning fra sitt hjemland, og ikke engang hans to års tilbaketrekning til Kurdistán, med sine ødeleggende virkninger, kunne sammenlignes med Alvoret i denne første, indre omveltning som rammet et nyreist samfunn og som truet med å skape et uopprettelig brudd i dets medlemmers rekker. Mer frastøtende enn Muhammeds onkel Abú-Jahls uforsonlige fiendskap, mer skammelig enn disippelen Judas Iskariots forræderi mot Jesus Kristus, mer sveikefull enn Jakobsønnenes oppførsel mot sin bror Josef, mer avskyelig enn den gjerning en av Noas sønner begikk, enda nedrigere enn Kains forbryterhandling mot Abel, fremkalte mírzá Yahyás forferdelige adferd en smertefull periode som preget troens fremgang i et halvt århundre. Han var en av Bahá'u'lláhs halvbrødre, Bábs utpekte, en anerkjent leder av bábí-samfunnet. Denne voldsomme krise omtalte Bahá'u'lláh selv som Ayyám-i-Shidád (påkjenningens dager) da “*det bedrøveligste slør*” ble revet i stykker og den “*største atskillelse*” ble ugjenkallelig fremkalt. Den bestyrket og oppildnet de ytre fiender i svært stor grad, både sivile og geistlige, den ga dem et uventet overtak og vekket deres utilslørte hån. Den forvirret og forstyrret Bahá'u'lláhs

venner og gjorde stor skade på troens omdømme i dens vestlige beundreres øyne. Den hadde gjæret helt siden de første dager av Bahá'u'lláhs opphold i Baghdád, ble midlertidig holdt tilbake av de skaperkrefter som under hans hittil uerklærte lederskap gjenopplivet et samfunn som var i ferd med å gå i oppløsning, og brøt til sist ut i all sin vold i årene umiddelbart før erklæringen av hans budskap. Den brakte Bahá'u'lláh uendelig sorg, aldret ham synlig og påførte ham gjennom sine ettervirkninger det tyngste slag som noensinne rammet ham i hans livstid. Den var helt og holdent iscenesatt ved den selvsamme sataniske siyyid Muḥammads utspekulerte intriger og uopphørlige renkespill, denne nederdektige hvisker som med ringeakt for Bahá'u'lláhs råd hadde insistert på å ledsage ham til Konstantinopel og Adrianopel, og som nå årvåkent og uavlatelig doblet sine anstrengelser for å bringe den til et høydepunkt.

Helt siden Bahá'u'lláhs tilbakekomst fra Sulaymáníyyih, hadde mírzá Yaḥyá enten valgt å holde seg i skjul i sitt eget hjem, eller hadde trukket seg tilbake til slike sikre steder som Ḥillah og Basra når en fare truet. Han hadde flyktet til den sistnevnte by forkledd som en Baghdád-jøde, og ble en skohandler. Så stor var hans frykt at det sies at han ved en anledning skal ha sagt: “Om noen påstår å ha sett meg eller å ha hørt min stemme, erklærer jeg ham for en vantro.” Da han ble informert om Bahá'u'lláhs forestående avreise til Konstantinopel, gjemte han seg først i Huvaydar-hagen i nærheten av Baghdád, mens han grublet på om det var klokt å flykte enten til Abyssinia⁴⁵, India eller et annet land. Han nektet å lytte til Bahá'u'lláhs råd om å dra videre til Persia og utbre Bábs skrifter der, og han sendte en som lignet ham, en viss ḥájí Muḥammad Kázim, til regjeringshuset for å utskrive et pass for ham i mírzá 'Alíy-i-Kirmánsháhís navn. Han forlot Baghdád og etterlot seg skriftene der og fortsatte til Mosul i forkledning, ledsaget av en arabisk bábí ved navn Záhír. Der sluttet han seg til de landsforviste som var på vei til Konstantinopel.

Denne erkebryter av Bábs Pakt var hele tiden vitne til de forvistes stadig sterkere hengivenhet til Bahá'u'lláh og deres overveldende ærbødighet for ham. Han var fullstendig klar over hvor høyt hans brors popularitet hadde vokst i Baghdád i løpet av hans reise til Konstantinopel og senere gjennom

---

45 Etiopia

hans forbindelse med Adrianopels fremstående personer og guvernører. Han var forbitret over de mangfoldige bevis på mot, verdighet og uavhengighet som denne bror hadde fremvist i sine forbindelser med hovedstadens myndigheter. Han var provosert av de tallrike tavler som uopphørlig var blitt åpenbart av den nylig grunnlagte guddommelige ordens opphavsmann. Han lot seg forlede av de fristende utsikter til uhemmet lederskap som siyyid Muḥammad, bahá'í-åpenbaringens antikrist forespeilte ham, på samme måte som Muḥammad Shah var blitt ført bak lyset av Bábí-åpenbaringens antikrist, ḥájí mírzá Áqásí. Han nektet å la seg formane av samfunnets fremstående medlemmer, som skriftlig rådet ham til å utvise visdom og tilbakeholdenhet. Han glemte Bahá'u'lláhs vennlighet og råd, Bahá'u'lláh som var tretten år eldre enn ham og hadde passet på ham i hans tidlige ungdom og manndomsår. Han ble dristig av at hans bror overså synd og ved så mange anledninger hadde trukket et slør over hans mange ugjerninger og tåpeligheter. Ansporet av sin voksende sjalusi, og egget av sin lidenskapelige hang til lederskap, ble han drevet til å begå slike handlinger som verken kunne skjules eller godtas.

Han ble uforbederlig fordervet gjennom sin stadige forbindelse med siyyid Muḥammad, den levende legemliggjørelse av ondskap, grådighet og bedrag, og allerede i Bahá'u'lláhs fravær fra Baghdád, og til og med etter hans tilbakekomst fra Sulaymáníyyih, hadde han plettet troens historie med uopprettelige vanærende handlinger. Han forvrengte i svært mange tilfeller tekstene i Bábs skrifter. Han gjorde en blasfemisk tilføyelse til ordlyden i adhán ved å innlemme et avsnitt der han identifiserte seg selv med guddommen. Han føyde inn etterfølgelseshenvisninger i disse skrifter, der han utpekte seg selv og sine etterkommere som Bábs arvinger. Han avslørte en vankelmodighet og viljeløshet, da han ble informert om den tragiske død hans mester hadde lidd. Han avsa en dødsdom over alle bábí-ministeriets spill, skjønt han selv var ett av disse speil. Han begikk en feig handling, da han forårsaket mordet på Dayyán, som han fryktet og misunte. Han gjorde en skjendig gjerning under Bahá'u'lláhs fravær fra Baghdád, da han sørget for at mírzá 'Alí-Akbar, Bábs fetter, ble henrettet. Mest avskyelig av alt var hans usigelig frastøtende krenkelse av Bábs egen ære i den samme periode. Alt dette skulle bli satt i et enda mer skremmende lys, ved at han begikk flere handlinger som ugjenkallelig skulle forsegle hans skjebne, slik det er bevitnet av Áqáy-i-Kalím og

fortalt av Nabíl i hans beretning.

Desperate planer om å forgifte Bahá'u'lláh og hans ledsagere, for derved å gjenopplive sitt eget døde lederskap, begynte å røre seg i hans sinn omtrent et år etter deres ankomst til Adrianopel. Han var fullt på det rene med sin halvbror Áqáy-i-Kalíms utdanning i medisinske emner, og han søkte under forskjellige påskudd opplysning fra ham om virkningen av visse urter og gifter. Stikk i strid med sin vane, begynte han så å invitere Bahá'u'lláh til sitt hjem, hvor han en dag hadde smurt inn hans tekopp med en blanding han hadde kokt sammen. Han lyktes i å forgifte ham nok til å fremkalle en alvorlig sykdom som varte i en hel måned, og som medførte alvorlige smerter og høy feber, og dens ettervirkning var at Bahá'u'lláh skalv på hånden så lenge han levde. Hans tilstand var så alvorlig, at en utenlandsk lege ved navn Shíshmán ble tilkalt for å se til ham. Doktoren var så forferdet over hans askegrå hudfarge, at han anså hans tilfelle som håpløst, og etter å ha falt ned for hans føtter, trakk han seg tilbake fra hans nærvær uten å foreskrive noe legemiddel. Noen få dager senere ble denne lege syk og døde. I forkant av hans død, hadde Bahá'u'lláh tilkjennegitt at doktor Shíshmán hadde ofret sitt liv for ham. Bahá'u'lláh sendte mírzá áqá Ján for å besøke legen, og denne hadde da uttalt at Gud hadde besvart hans bønner, og at etter hans død skulle en viss dr. Chúpán, som han visste var pålitelig, bli tilkalt i hans sted når det var nødvendig.

Ved en annen anledning hadde denne samme mírzá Yaḥyá forgiftet brønnen som skaffet vann til Bahá'u'lláhs familie og ledsagere, ifølge utsagn fra en av hans koner, som for en periode hadde forlatt ham, og som avslørte detaljene i ovennevnte episode. Som en følge av dette, viste de landsforviste underlige symptomer på sykdom. Gradvis og med stor varsomhet, hadde han til og med avslørt for en av sine ledsagere et ønske om at han ved en passende anledning, mens han fulgte Bahá'u'lláh til hans bad, skulle snikmyrde ham. Denne ledsager var ustád Muḥammad-'Alíy-i-Salmání, barbereren som han hadde overøst med store gunstbevisninger. 'Aqáy-i-Kalím fortalte om denne episode til Nabíl i Adrianopel, og han sa: "Ustád Muḥammad-'Alí ble så rasende da han ble underrettet om dette forslag, at han følte et sterkt ønske om å drepe mírzá Yaḥyá der og da, og ville ha gjort det om det ikke var for hans frykt for Bahá'u'lláhs mishag. Jeg var tilfeldigvis den første person han møtte da han

kom gråtende ut av badet ... Jeg lyktes til sist, etter mye overtalelse, i å få ham til å vende tilbake til badet og fullføre sin oppgave.” Skjønt han deretter ble beordret av Bahá'u'lláh om ikke å avsløre denne hendelse til noen, var barbereren ute av stand til å tie og avslørte hemmeligheten, og dette brakte stor forferdelse i samfunnet. *“Da den hemmelighet som var blitt næret i hans (mírzá Yaḥyás) bryst, ble åpenbart av Gud”*, bekrefter Bahá'u'lláh selv, *“benektet han en slik hensikt, og tilla den samme tjener (ustád Muḥammad-'Alí) den”*.

Øyeblikket hadde nå kommet for ham som så nylig både verbalt og i tallrike tavler hadde åpenbart betydningen av det krav han hadde fremsatt, til formelt å gjøre sitt livskalls karakter kjent for ham som var Bábs utpekte. Mírzá áqá Ján ble følgelig gitt i oppgave å overbringe mírzá Yaḥyá den nylig åpenbarte Súriy-i-Amr som tydelig stadfestet disse krav, og å lese høyt for ham dens innhold og forlange et utvetydig og endelig svar. Mírzá Yaḥyás anmodning om en dags frist der han kunne grunne på sitt svar, ble innvilget. Men det eneste svar som kom tilbake var en moterklæring som fastslo timen og minuttet da han var blitt gjort til mottaker av en uavhengig åpenbaring som krevde at alle jordens folk både i Østen og Vesten uforbeholdent underkastet seg ham.

En slik dristig påstand fremsatt av en så svikefull motstander av sendebudet til en så avgjørende åpenbarings bærer, var signalet til det åpne og endelige brudd mellom Bahá'u'lláh og mírzá Yaḥyá, et brudd som markerer en av bahá'í-historiens mørkeste datoer. Han ønsket å mildne det voldsomme fiendskap som flammet i hans fienders bryst, og å sikre hver og en av de landsforviste full frihet til å velge mellom ham og dem, og derfor trakk Bahá'u'lláh seg tilbake med sin familie til Riḍá bigs hus (*shavvál* 22, 1282 A.H.) som ble leid på hans befaling, og i to måneder hadde han ikke samkvem med verken venn eller fremmed, deriblant hans egne ledsagere. Han instruerte Áqáy-i-Kalím om å fordele alle møbler, sengetøy, klær og redskaper som fantes i hans hjem, og å sende halvparten til mírzá Yaḥyás hus, om å overlevere ham visse relikvier som han lenge hadde traktet etter, så som seglene, ringene og manuskriptene i Bábs håndskrift, og å forsikre seg om at han mottok sin fulle del av de midler som var fastsatt av regjeringen for de landsforvistes og deres familiers underhold. Videre påla han Áqáy-i-Kalím å beordre den ledsager han selv valgte, til å ta seg av mírzá Yaḥyás innkjøp i flere timer hver dag, og å

forsikre ham at hva som helst som heretter ble mottatt i hans navn fra Persia, ville bli overrakt ham personlig.

“Denne dag bevitnet en voldsom oppstandelse”, skal Áqáy-i-Kalím ha fortalt Nabil. “Alle ledsagere sørget over sin adskillelse fra Den velsignede skjønnhet.” “Disse dager var preget av uroligheter og forvirring”, er en av disse ledsagernes skrevne vitnesbyrd. “Vi var smertelig rådvill og næret stor frykt for at vi ville bli varig berøvet hans nærværs rike gaver.”

Men sorgen og forvirringen var skjebnebestemt til å bli av kort varighet. De baktalelser som nå fylte både mírzá Yaḥyás og siyyid Muḥammads brev som de nå spredte i Persia og Íráq, såvel som de bønneskrifter som den førstnevnte hadde uttrykt i et underdanig språk, rettet til Khurshíd páshá, Adrianopels guvernør, og til hans assistent ‘Azíz páshá, drev Bahá'u'lláh til å komme frem fra sitt tilfluktsted. Han ble kort etter informert om at denne samme bror hadde sendt en av sine koner til regjeringshuset for å klage over at hennes ektemann var blitt snytt for sine rettigheter, og at hennes barn var på randen av sult. Denne beskyldning spredte seg vidt og bredt, og da den nådde Konstantinopel, ble den til Bahá'u'lláhs dypeste fortvilelse, tema for en opphetet diskusjon og fornærmende kommentarer i sirkler som tidligere hadde vært svært imponert over den høye standard som hans edle og verdige oppførsel hadde satt i denne by. Siyyid Muḥammad reiste til hovedstaden, tryglet den persiske ambassadøren, mushíru'd-dawlih, om å tildele mírzá Yaḥyá og ham selv et vederlag, anklaget Bahá'u'lláh for å ha sendt en agent for å ta livet av Náṣiri'd-Dín sháh, og sparte ingen krefter på å øse fornærmelser og baktalelser over den ene som så lenge og tålmodig hadde båret over med ham og som i taushet hadde utholdt de ugjerninger han hadde gjort seg skyldig i.

Etter et opphold på omtrent ett år i Riḏá bigs hus, vendte Bahá'u'lláh tilbake til det hus han hadde bodd i før han trakk seg tilbake fra sine ledsagere, og deretter, etter tre måneder, flyttet han til ‘Izzat Áqás hus, der han fortsatte å bo frem til sin avreise fra Adrianopel. En hendelse av største betydning inntraff i dette hus i måneden jamádiyu'l-avval 1284 A.H. (september 1867), og den satte mírzá Yaḥyá og hans støttespillere fullstendig ut av spill og tilkjennega Bahá'u'lláhs triumf over dem til både venn og fiende. En viss Mír Muḥammad, en bábí fra Shíráz, ble svært støtt av mírzá Yaḥyás påstander, så vel som hans feige tilbaketrekning, og han lyktes i å tvinge siyyid Muḥammad til å lokke

ham til å møte Bahá'u'lláh ansikt til ansikt, slik at et skille mellom sant og usant kunne bli offentlig avklart. Mírzá Yahyá antok at hans vidt berømte bror aldri ville tillate et slikt forslag, og i sin dumskap valgte han Sulţán Salím's moské som deres møtested. Ikke før hadde Bahá'u'lláh blitt informert om denne ordning, så dro han av sted til fots i middagsheten, sammen med den samme Mír Muḥammad til den ovennevnte moské som lå i en fjerntliggende del av byen, og mens han gikk gjennom gater og markeder, fremsa han vers med en stemme og på en måte som i stor grad forundret dem som så og hørte ham.

“O Muhammed!” er noen av de ord han uttalte ved denne minneverdige anledning, som bevitnet av ham selv i en tavle, *“Han som er Ånden har sannelig kommet ut fra sin bolig, og med ham har Guds utvalgte sjeler og hans budbringeres innerste virkelighet trådt frem. Se da beboere av riket i det høye over mitt hode og alle profetenes vitnesbyrd i mitt grep. Si: skulle alle geistlige, alle vise menn, alle konger og herskere på jorden samle seg, ville jeg i sannhet møte dem og ville bekjentgjøre for dem Guds vers, herskeren, den allmektige, den allvise. Jeg er ham som ikke frykter noen, selv om alle som er i himmelen og alle som er på jorden skulle reise seg mot meg. ... Dette er min hånd som Gud har gjort hvit til skue for alle verdener. Dette er min stav. Skulle vi kaste den ned, ville den i sannhet sluke alle skapte ting.”* Mír Muḥammad var blitt sendt i forveien for å bekjentgjøre Bahá'u'lláhs ankomst, og han vendte snart tilbake og informerte ham om at han som hadde utfordret hans myndighet, på grunn av uforutsette omstendigheter ønsket å utsette samtalen en dag eller to. Da han kom tilbake til sitt hjem, åpenbarte Bahá'u'lláh en tavle der han gjenfortalte hva som hadde hendt, fastsatte tiden for det utsatte møte, forseglet tavlen med sitt segl, overleverte den til Nabil og instruerte ham om å gi den til en av de nye troende, mullá Muḥammad-i-Tabrízí, slik at siyyid Muḥammad skulle underrettes, da han pleide å oppsøke denne troendes butikk. Det ble ordnet slik at siyyid Muḥammad skulle avkrevs en forseglet beskjed før han kunne få overlevert denne tavle: Mírzá Yahyá skulle forplikte seg til å bekrefte skriftlig at hans fordringer var falske, dersom han ikke kom til avtalt møtested. Siyyid Muḥammad lovet at han ville fremskaffe det nødvendige dokument neste dag, og skjønt Nabil ventet på svaret i tre dager i butikken, dukket ikke siyyiden opp, og han sendte heller ikke noen slik beskjed. Nabil skrev tjuetre år senere om denne historiske episode og

bekreftet at han fortsatt hadde den uoverleverte tavle, “like frisk som den dag da Den største gren hadde ført den i pennen og Den urgamle skjønnhets segl hadde forseglet og smykket den”, et håndgripelig og ubestridelig vitnesbyrd om Bahá'u'lláhs sikre herredømme over en beseiret motstander.

Bahá'u'lláhs reaksjon på denne svært sørgelige episode i hans embetstid, var som tidligere nevnt kjennetegnet av dyp smerte. *“Han som jeg i måneder og år oppdro med miskunn”*, klager han, *“har reist seg for å ta mitt liv”*. *“De grusombeter mine undertrykkere har påført meg”*, skrev han med henblikk på disse svikefulle fiender, *“har bøyet meg ned og gjort mitt hår hvitt. Skulle du tre frem for min trone, ville du ikke kunne gjenkjenne Den urgamle skjønnhet, for friskheten i hans åsyn er endret, og dets klarhet er svunnet hen på grunn av de vantros undertrykkelse.”* *“Ved Gud!”* roper han ut, *“intet sted er igjen på mitt legeme som ikke er blitt såret av ditt renkespills spyd”*. Og igjen: *“Du har forøvet mot din bror det som intet menneske har forøvet mot et annet.”* *“Det som er utgått fra din penn”*, har han videre stadfestet, *“har gjort at herlighetens ansikter er blitt kastet i støvet, har sønderrevet storhetens slør i det opphøyede paradiset og har martret de begunstiges hjerter som er grunnfestet på de høyeste seter”*. *“Frykt ikke for dine gjerningers skyld”*, forsikrer likevel en tilgivende Herre denne samme bror i *Kitáb-i-Aqdas*, denne *“kilde til villfarelse”*, *“fra hvis egen sjel begjærets vinder har sprunget ut og blåst mot ham selv”*. Han ber ham *“vende tilbake til Gud, ydmyk, underdanig og beskjeden”* og bekrefter at *“han vil ta dine synder bort fra deg”*, og at *“din Herre er så visst den tilgivende, den mektige, den overmåte barmhjertige”*.

Den *“største avgud”* hadde ved Den største rettferdighets kildes befaling og kraft blitt kastet ut av Det største navns samfunn, forvirret, avskydd og nedbrutt. Renset fra denne besmittelse, befridd fra denne fryktelige besettelse, kunne Guds nyfødte tro nå streve seg frem og vise sin evne til å utkjempe nye slag, erobre mer storslagne høyder og vinne mektigere seire, til tross for det opprør som hadde rystet den.

En midlertidig kløft hadde riktignok blitt skapt i dens tilhengers rekke. Dens herlighet var blitt formørket og dens krønike plettet for alltid. Men dens navn kunne ikke bli tilintetgjort, dens ånd var langt fra nedbrutt, og denne såkalte splittelse kunne heller ikke rive i stykker dens oppbygning. Bábs Pakt, som det allerede er blitt henvist til, sto vakt over denne tro, sikret dens ukrenkelighet, tilkjennega dens uforgjengeligheit og bevarte dens innvirkning

for all fremtid, med sine tidløse sannheter, ubestridelige profetier og gjentatte formaninger.

Skjønt han selv var nedbøyd av sorg og fortsatt led under ettervirkningene av drapsforsøket mot ham, og selv om han var fullstendig klar over at en videre forvisning trolig var nær forestående, reiste Bahá'u'lláh seg likevel med uforlignelig kraft, selv før prøvelsene var overstått, og erklærte det livskall han var blitt betrodd til dem som i Østen og Vesten hadde den høyeste verdslige myndighets tøyler i sitt grep, uforferdet av den motgang hans Sak hadde utholdt og de farer som omga den. Gjennom denne erklæring var hans åpenbarings dagstjerne forutbestemt til å skinne i sin herlighet høyt på himmelen og hans tro til å åpenbare sin guddommelige krafts overflod.

En periode med umåtelig aktivitet fulgte, og dens ettervirkninger overstrålte Bahá'u'lláhs embetstids tidligste år. “Dag og natt regnet de guddommelige vers ned i et slikt antall at det var umulig å nedtegne dem”, har et øyenvitne skrevet. “Mírzá áqá Ján skrev dem ned idet de ble fremsagt, mens Den største gren uavbrutt var beskjeftiget med å renskrive dem. Det var ikke et øyeblikk å miste.” “En rekke sekretærer var travelt opptatt dag og natt, og likevel var de ikke i stand til å mestre oppgaven”, har Nabil bekreftet. “Blant dem var mírzá Bâqir-i-Shírâzí. ... Han alene renskrev hele to tusen vers hver dag. Han arbeidet hardt i seks eller syv måneder. Hver måned ble det som tilsvarer flere bind, renskrevet av ham og sendt til Persia. Omkring tjue bind i hans fine håndskrift etterlot han seg som et minne for mírzá áqá Ján.” Bahá'u'lláh selv har skrevet, idet han henviser til de vers han åpenbarte: *“Slik er utstrømmingene ... fra den guddommelige gavmildhets skyer, at det som tilsvarer ett tusen vers er blitt åpenbart i løpet av en time.”* “Den nåde som er forunt oss på denne dag, er så stor at det som tilsvarer den persiske Bayánen, ville bli sendt ned fra den guddommelige hellighets himmel i løpet av ett eneste døgn, om det fantes en sekretær som kunne gjennomføre det.” “Jeg sverger ved Gud!” har han erklært i en annen sammenheng, *“Det som i de dager har blitt åpenbart, tilsvarer alt som tidligere er blitt nedsendt til profetene.”* “Det som allerede er blitt åpenbart i dette land (Adrianopel)”, har han videre erklært med henvisning til omfanget av sine skrifter, *“er sekretærer ikke i stand til å renskrive. Det er derfor for det meste ikke blitt renskrevet.”*

Allerede midt i denne alvorlige krise, og til og med før den nådde sitt klimaks, strømmet utallige tavler fra Bahá'u'lláhs penn, der rekkevidden av hans nylig fremsatte fordringer ble forklart til fulle. *Súriy-i-Amr*, *Lawḥ-i-Nuqtih*, *Lawḥ-i-Aḥmad*⁴⁶, *Súriy-i-Aṣḥáb*, *Lawḥ-i-Sayyáh*, *Súriy-i-Damm*, *Súriy-i-Ḥajj*, *Lawḥu'r-Rúḥ*, *Lawḥu'r-Riḍván*, *Lawḥu't-Tuqá* var blant de tavler som hans penn allerede hadde skrevet ned da han flyttet til 'Izzat Áqás hus. Hans viktigste tavler knyttet til hans opphold i Adrianopel, ble åpenbart nesten umiddelbart etter at den "største atskillelse" var blitt iverksatt. *Súriy-i-Múlúk* (kongenes sure), er den viktigste tavle åpenbart av Bahá'u'lláh, der han for første gang retter sine ord samlet til hele gruppen av Østens og Vestens monarker, og hvor han henvender seg direkte til Tyrkias sultán og hans ministre, kristenhetens konger, de franske og persiske ambassadører ved Den høye port, Konstantinopels muslimske geistlige ledere, dens vise menn og innbyggere, Persias folk og verdens filosofer. *Kitáb-i-Badí'*, er hans forsvarsskrift som ble skrevet for å gjendrive mírzá Mihdíy-i-Rashtís beskyldninger mot ham, og kan sammenlignes med *Kitáb-i-Íqán* som ble åpenbart til forsvar for bábí-åpenbaringen. *Munájátháy-i-Şíyám* (Fastebønner) er skrevet i påvente av hans lovbok. I den første tavle til Napoleon III, henvender han seg til Frankrikes keiser og setter oppriktigheten i dennes edsavleggelse på prøve. I *Lawḥ-i-Sultán*, hans utførlige brev til Náṣiri'd-Dín *sháh*, er hans mål, hensikter og prinsipp gjort rede for og hans livskalls gyldighet bevist. *Súriy-i-Ra'ís* ble påbegynt i landsbyen Kásháníh på hans reiserute til Gallipoli og fullført kort etter ved Gyáwur-Kyuy. Ikke nok med at disse kan betraktes som de mest fremstående blant de utallige tavler åpenbart i Adrianopel, men de inntar også en fremtredende posisjon blant alle bahá'í-åpenbaringens opphavsmanns skrifter.

I sitt budskap til jordens konger, tilkjennegir Bahá'u'lláh sitt livskalls egenart i *Súriy-i-Múlúk*. Han oppfordrer dem til å omfavne hans budskap, bekrefter Bábs åpenbarings gyldighet, refser dem for deres likegyldighet overfor hans Sak, oppfordrer dem til å være rettferdige og årvåkne og bilegge sine uoverensstemmelser og redusere sin krigsutrustning, beretter utførlig om sine lidelser, betror de fattige i deres varetekt, advarer dem om at "guddommelig

---

46 Aḥmads tavle

straff” vil “ramme” dem “fra alle kanter” hvis de nekter å ta hensyn til hans råd, og forutsier sin “seier på jorden”, selv om det ikke fantes noen konge som ville vende seg mot ham.

I denne samme tavle kritiserer Bahá'u'lláh spesielt kristendommens konger for å ha mislyktes i å “ta imot” og “være nær” ham som er “Sannhetens ånd”, og for å fortsette å “more seg” med sine “tidsfordriv og lyster” og erklærer for dem at de “skal bli kalt til regnskap” for sine handlinger “i nærvær av ham som skal samle hele skaperverket”.

Han ber sultán ‘Abdu’l-‘Azíz om “å lytte til talen ... til ham som ufeilbarlig vandrer langs den rette sti”, oppfordrer ham til personlig å ta seg av sitt folks anliggender og ikke ha tillit til uverdige ministre, formaner ham om ikke å sette sin lit til sine skatter, eller å “overskride måteholdets grenser”, men å omgås sine undersåtter med “usvikelig rettferdighet”, og gjør ham kjent med sine egne prøvelsers overveldende byrde. I den samme tavle hevder han sin uskyld og sin lojalitet til sultánen og hans ministre, beskriver omstendighetene rundt sin forvisning fra hovedstaden og forsikrer ham om sine bønner til Gud på hans vegne.

Til denne samme sultán har han videre, slik det er bekreftet i *Súriy-i-Ra’ís*, mens han var i Gallipoli, oversendt et muntlig budskap gjennom en tyrkisk offiser med navn ‘Umar, der han ber statsoverhodet om å innvilge ham et ti minutters møte “så han kan å kreve hva han enn måtte anse som tilstrekkelig bevis for sannferdigheten til han som er sannheten”, og legger til: “Skulle Gud sette ham⁴⁷ i stand til å frembringe det, la ham⁴⁸ da løslate disse forurettede og overlate dem til seg selv”.

Til Napoleon III henvendte Bahá'u'lláh seg med en spesiell tavle som ble overbrakt keiseren gjennom en av de franske ministre, der han dvelte ved de lidelser han selv og hans ledsagere hadde utholdt, fremholdt deres uskyld, minnet ham om hans to erklæringer på vegne av de undertrykte og hjelpe-løse. Han ønsket å sette hans ærlige hensikter på prøve og oppfordret ham til å “undersøke forholdene for slike som var blitt forurettet”, og “skjenke sin omsorg til de svake” og å betrakte ham og de øvrige landsforviste “med kjærlighetens og barmhjertighetens øye”.

---

47 Bahá'u'lláh

48 Sultánen

Til Násiri'd-Dín *sháh* åpenbarte han en tavle som var den lengste epistel til ett enkelt statsoverhode, der han vitnet om den ualminnelig harde motgang som hadde rammet ham, minnet om at statsoverhodet hadde erkjent hans uskyld like før hans avreise til 'Iráq, ba ham innstendig om å herske med rettferdighet, beskrev Guds kall til ham selv om å reise seg og bekjentgjøre sitt budskap, stadfestet at hans råd var uselviske, bekjente sin tro på Guds enhet og hans profeter, fremsa flere bønner på vegne av *sháhen*, berettiget sine egne handlinger i 'Iráq, understreket sine læresetningers velsignelsesrike innflytelse og la spesiell vekt på sin fordømmelse av alle former for vold og ondskap. Videre viste han i den samme tavle sitt livskalls gyldighet, uttrykte ønsket om å bli *“brakt ansikt til ansikt med tidens skriflærde og fremlegge bevis og vitnesbyrd i hans majestets nærvær”*, noe som ville etablere sannheten i hans Sak. Han avdekket de geistlige lederes fordervethet på hans egen tid, så vel som på Jesu Kristi og Muhammeds tid. Han forutså at hans lidelser vil bli fulgt av *“utgytelser av den største barmhjertighet”* og en *“overflod av velvære”*, trakk en parallell mellom de prøvelser som hadde rammet hans slekt og dem som ble utholdt av profeten Muhammeds slektninger, uttalte seg nærmere om de menneskelige anliggendes ustadighet, skildret den by han var i ferd med å bli fordrevet til, varslet om en fremtidig ydmykelse av 'ulamáene, og avsluttet med atter å uttrykke et håp om at statsoverhodet med Guds hjelp måtte *“bistå hans tro og vende seg mot hans rettferdighet”*.

Bahá'u'lláh henvendte seg til storvesiren 'Alí *páshá* med *Súriy-i-Ra'ís*. I denne ber han ham *“lytte til Guds stemme”*. Han erklærer at verken hans *“grynting”* eller *“bjeffingen”* fra dem rundt ham eller *“verdens skarer”* kan avholde den Allmektige fra å nå sitt mål, beskylder ham for å ha forøvet det som har brakt *“Guds apostel til å jamre seg i det herligste paradís”*, og for å ha sammen-sverget seg med den persiske ambassadør for å skade ham. Han varsler om *“det åpenbare savn”* som han snart vil føle, herliggjør sin egen åpenbarings Dag, forutsier at denne åpenbaring vil *“om ikke lenge omslutte jorden og alt som lever deri”*, og at *“Mysteriets land (Adrianopel) og det som er ved siden av det ... skal forsvinne ut av kongens hender, og det skal bli opprør, og veklagenes stemme skal heve seg, og ondskapens bevis skal bli åpenbart på alle kanter”*. Han forbinder denne samme åpenbaring med Mose og Jesu åpenbaringer, minnes den persiske keisers *“hovmod”* i Muhammeds dager, Faraos *“overtredelser”* i Mose dager

og om Nimrods “*gudløshet*” i Abrahams dager, og forkynner sin hensikt om å “*gjenopplive verden og forene alle dens folk*”.

I *Súriy-i-Múlúk* irettesetter han sultánens ministre for deres oppførsel i avsnitt der han reiser tvil om deres prinsippfasthet, forutsier at de vil bli straffet for sine gjerninger, fordømmer deres hovmod og urettferdighet, hevder sin rettskaffenhet og løsrivelse fra verdens forfengeligheter og erklærer sin uskyld.

I denne samme sure irettesetter han den franske ambassadør til Den høye port for å ha gått mot ham sammen med den persiske ambassadør, minner ham om Jesu Kristi råd slik de står skrevet i Johannes evangelium, formaner ham om at han vil bli holdt ansvarlig for de ting hans hender har forøvet, og råder ham og andre som er som ham om ikke å behandle noen slik han har behandlet ham.

I denne samme tavle henvender han seg til den persiske ambassadør i Konstantinopel med lengre avsnitt der han avslører hans bedragerier og bakvaskelser, fordømmer hans urettferdighet og hans landsmenns urettferdighet, forsikrer ham om at han ikke nærer noen ond vilje mot ham, erklærer at han ville sørge alle sitt livs dager, om han skulle innse sin enorme ugjerning, forsikrer at han vil fortsette i sin ubesindighet til sin død, rettferdiggjør sin egen oppførsel i Tìhrán og i Íráq og vitner om Baghdáds persiske ministers fordervelse og om hans sammensvergelse med denne minister.

I den samme *Súriy-i-Múlúk* vender han seg til hele gruppen av sunni-isláms geistlige ledere i Konstantinopel med et spesielt budskap, der han stempler dem som likegyldige og åndelig døde, bebreider dem for deres stolthet og for å unnlate å søke hans nærvær, avslører for dem sitt profetiske kalls fulle herlighet og betydning, bekrefter at deres ledere ville ha “*kretset rundt ham*”, hadde de vært i live, fordømmer dem som “*navnetilbedere*” og elskere av lederskap, og erklærer at Gud etter hans vurdering ikke vil finne noe som kan godtas fra dem, hvis de ikke “*blir skapt nye*”.

Han vier de avsluttende avsnitt av *Súriy-i-Múlúk* til byen Konstantinopels vise menn og verdens filosofer, der han advarer dem mot å bli hovmodige overfor Gud, åpenbarer den sanne visdoms innerste vesen for dem, understreker betydningen av tro og rettskaffen oppførsel, refs dem for å ha unnlatt å søke opplysning fra ham, og råder dem til ikke å “*overskride Guds grenser*” eller vende sitt blikk mot “*menneskenes skikker og deres tilbøyeligheter*”.

Til Konstantinopels innbyggere erklærer han i den samme tavle at han “frykter ingen uten Gud”, at han sier “*intet uten etter hans (Guds) befaling*”, at han ikke følger noe uten Guds sannhet, at han erfarte at byens guvernører og eldre var som “*barn som samlet seg og lekte med leire*”, og at han ikke fant noen tilstrekkelig modne til å tilegne seg de sannheter Gud hadde lært ham. Han befaler dem å holde fast ved Guds forordninger, advarer dem mot å bli hovmodige overfor Gud og hans elskede, minner om imám Ḥusayns prøvelser og priser hans dyder, ber om at han må utstå lignende lidelser, forutsier at Gud om ikke lenge vil reise opp et folk som vil berette om hans vanskeligheter og kreve at hans undertrykkere skal gjenreise hans rettigheter, og kaller dem til å lytte til hans ord og vende seg til Gud og angre.

Og endelig henvender han seg til Persias folk og erklærer i den samme tavle, at hvis de skulle ta hans liv, vil Gud for visst oppreise én i hans sted, og hevder at den allmektige vil “*fullende sitt lys*”, skjønt de i sine lønnlige hjerter avskyr det.

En så mektig erklæring i en så avgjørende tid er ikke den eneste usedvanlige hendelse forbundet med Bahá'u'lláhs opphold i Adrianopel, da han bar frem et så opphøyet budskap til jordens konger, både muslimer og kristne, til ministre og ambassadører, til sunni-isláms geistlige overhoder, til de vise menn og innbyggere i sultanatets og kalifatets sete, Konstantinopel, til verdens filosofer og Persias folk. Selv om andre utviklingstrekk og hendelser har mindre betydning, har de likevel stor viktighet og må nevnes på disse sider, hvis vi på en rettferdig måte skal vurdere betydningen av denne urolige og skjellsettende fase i Bahá'u'lláhs embetstid.

Det var i denne tid, og som en direkte følge av mírzá Yaḥyás opprør og forsmadelige undergang, at visse av Bahá'u'lláhs disipler (som vel kan regnes som de “*skatter*” Gud lovet ham mens han var tynget av lenker i Síyáh-Chál i Ṭíhrán) reiste seg for å forsvare den nyfødte tro og i mange og utførlige forsvarstaler imøtegå hans motstanderes argumenter og å avdekke deres avskyelige handlinger, slik deres mester hadde gjort i Kitáb-i-Badí'. Blant dem var en av Den levendes bokstaver, noen overlevende fra kampene i Ṭabarsí og den lærde mullá Aḥmad-i-Azghandí. Det var i denne tid at troens grenser ble utvidet, da dens banner ble varig plantet i Kaukasus av mullá Abú-Ṭálíb og andre som Nabil hadde omvendt, da dens første egyptiske senter ble grunnlagt

på det tidspunkt da siyyid Ḥusayn-i-Káshání og hájí Báqir-i-Káshání bosatte seg i dette land og da Syria ble føyd til de land som allerede var oppvarmet og opplyst av Guds åpenbarings tidlige stråler: Íraq, Tyrkia og Persia. Det var i denne tid at hilsningen “Alláh-u-Abhá” avløste den gamle hilsen “Alláh-u-Akbar”, og samtidig ble tatt i bruk i Persia og Adrianopel, og den første til å bruke den i det førstnevnte land var mullá Muḥammad-i-Fúrúghí, en av fortet Shaykh Ṭabarsís forsvarere, etter forslag fra Nabil. Det var i denne tid at uttrykket “Bahánens folk”, som nå betegnet mírzá Yaḥyás ledsagere, ble lagt vekk, og ble erstattet av benevnningen “Bahás folk”. Det var i løpet av disse dager at Nabil, tross hyppige forfølgelser, reiste seg for å sønderrive det “*sorgeligste slør*”, for å plante kjærligheten til en tilbedt mester i sine landsmenns hjerter og for å kjempe for den Sak som hans elskede hadde kunngjort under slike tragiske omstendigheter. Han var nylig blitt hedret med tittelen Nabil-i-A‘zam i en tavle spesielt rettet til ham, der han ble bedt om å “*overbringe budskapet*” fra sin Herre “*til Østen og Vesten*”. Det var i løpet av disse samme dager at Bahá’u’lláh befalte denne samme Nabil til å fremsi på hans vegne de to nylig åpenbarte tavler for pilegrimsreise og i hans sted utføre de rituelle handlinger som var foreskrevet i dem, da han besøkte Bábs hus i Shíráz og Det største hus i Baghdád. Denne handling markerer starten på en av de helligste skikker som *Kitáb-i-Aqdas* i en senere tid formelt skulle grunnlegge. Det var i denne tid at *Bønner for fasten* ble åpenbart av Bahá’u’lláh, i påvente av den lov som denne samme bok snart skulle kunngjøre. Det var også i de dager da Bahá’u’lláh var forvist til Adrianopel, at han stilet en tavle til mullá ‘Alí-Akbar-i-Shahmírzadí og Jamál-i-Burújirdí, to av hans velkjente ledsagere i Ṭíhrán, der han befalte dem å føre Bábs levninger i største hemmelighet fra Imám-Zádih Ma‘şúm hvor de var skjult, til et annet sikkert sted. Denne handling viste seg senere å være bestemt av forsynet, og kan betraktes som en markering av et nytt stadium i den lange og strevsomme forflytting av disse levninger til Karmelfjellets hjerte og til det sted han senere skulle utpeke i sine anvisninger til ‘Abdu’l-Bahá. Det var i denne tid at *Súriy-i-Ghuşn* (Grenens sure) ble åpenbart, der ‘Abdu’l-Bahás fremtidige stade er bebudet, og der han er lovprist som “*Hellighetens gren*”, “*Guds lovs vokter*”, “*Guds tillit*”, “*nedsendt i et mennesketempels skikkelse*”. Denne tavle kan meget vel regnes som et forvarsel om den stilling han skulle tildeles i *Kitáb-i-Aqdas*, og som senere skulle bli

klargjort og bekreftet i hans *Pakts Bok*. Og endelig var det i denne tid at de første pilegrimsreiser ble gjort til hans bosted som nå var det synlige senter for en nylig grunnlagt tro. En engstelig regjering i Persia ble drevet til først å begrense og senere forby disse pilegrimsreiser på grunn av deres antall og egenart. De var forløperne for de sammensmeltende strømmer av pilegrimer som fra Østen og Vesten skulle rette sine skritt mot 'Akkás fangeborg, til å begynne med under farlige og krevende omstendigheter. Disse pilegrimsreiser skulle kulminere i den historiske ankomst av en omvendt kongelig til Karmelfjellets fot, og som på en så forferdelig måte ble hindret i å oppnå sitt mål, på terskelen til en etterlengtet og svært allment kjent pilegrimsreise.

Noen av disse betydningsfulle nyvinninger var sammenfallende med, og andre strømmet ut fra bekjentgjøringen av troen på Bahá'u'lláh, og fra den indre omveltning troen hadde gjennomgått. De kunne ikke unngå oppmerksomhet fra bevegelsens ytre fiender, ivrige som de var etter å utnytte til det ytterste enhver krise som dens venners dumskap eller de frafalnes svik til enhver tid kunne få i stand. De tykke skyer var knapt drevet bort av det plutselige frembrudd av de solstråler som nå skinte fra sin middagshøyde, da en annen katastrofes mørke falt på den, formørket dens himmelhvelving og utsatte den for en av de alvorligste prøvelser den til da hadde opplevd. Denne katastrofe var den siste som denne tros opphavsmann var forutbestemt til å gjennomlide.

Disse fiender som for et øyeblikk hadde forholdt seg rolig, begynte atter på tallrike måter å tilkjennegi den dulgte fiendtlighet de næret i sine hjerter, oppildnet av de fryktelige prøvelser som nylig hadde hjemsøkt Bahá'u'lláh. En forfølgelse av varierende omfang brøt nok en gang ut i forskjellige land. I Ádhirbáján og Zanján, i Nishápúr og Tīhrán ble troens tilhengere enten fengslet, nedverdiget, straffet, torturert eller henrettet. Blant de lidende kan den uredde Najaf-'Alíy-i-Zanjání fremheves, en av de overlevende fra kampene i Zanján. Han ble udødeliggjort i *Epistel til Ulvens sønn* og etterlot det gull han eide til sin bøddel, og man hørte ham rope høyt "Yá Rabbíya'l-Abhá" før han ble halshogd. I Egypt presset en grådig og ondsinnet generalkonsul hele ett hundre tusen tumáner ut av en velstående perser ved navn hájí Abu'l-Qásim-i-Shírází som var omvendt til troen. Han arresterte hájí mírzá Ḥaydar-'Alí og seks av hans medtroende, gjorde at de ble dømt til ni års forvisning i *Khartúm*,

beslagla alle skrifter i deres eie og kastet så Nabíl i fengsel, etter at Bahá'u'lláh hadde sendt ham for å appellere til khediven⁴⁹ på deres vegne. I Baghdád og Kázimayn ventet utrettelige fiender på en anledning og utsatte Bahá'u'lláhs trofaste tilhengere for en rå og skjendig behandling. De sprettet brutalt opp 'Abdu'r-Rasúl-i-Qumís mage, idet han ved morgengry bar vann i et skinn fra elven til Det største hus. De forviste omkring sytti ledsagere til Mosul, deriblant kvinner og barn, til allmenn spott og spe.

Mírzá Husayn-Khán, mushíru'd-dawlih, og hans forbundsfeller var like aktive, og fast bestemt på å dra full nytte av de vanskeligheter som nylig hadde hjemsøkt Bahá'u'lláh, reiste de seg for å forårsake hans undergang. Hovedstadsmyndighetene var opprørt over den aktelse han ble vist av guvernør Muḥammad Pásháy-i-Qibrisí, en tidligere storvesir, og hans etterfølgere Sulaymán páshá av Qádiríyyih-ordenen og i særdeleshet Khurshíd páshá. Åpenlyst og ved tallrike anledninger besøkte de Bahá'u'lláhs hus, oppvartet ham under ramaḍán og viste en glødende beundring for 'Abdu'l-Bahá. De kjente godt til den utfordrende tone Bahá'u'lláh hadde benyttet i noen av sine nylig åpenbarte tavler, og de var seg bevisst den ustabilitet som rådet i deres eget land. De var uroet av den konstante trafikk av pilegrimer til og fra Adrianopel, og av páshá Fu'áds overdrevne rapporter etter hans nylige inspeksjonsreise i området. Mírzá Yahyás begjæringer som nådde dem gjennom siyyid Muḥammad, hans mellommann, hadde forarget dem. Deres bryst ble fylt med uro av noen anonyme brev skrevet av den selvsamme siyyid og av en medskyldig, áqá Ján, som tjenestegjorde i det tyrkiske artilleri. I disse brev forvansket de Bahá'u'lláhs skrifter og beskyldte ham for å ha konspirert med bulgarske ledere og visse ministre for europeiske makter for å erobre Konstantinopel ved hjelp av noen tusen av hans ledsagere. Og nå, oppmuntret av den indre splid som hadde rystet troen, og irritert over den åpenlyse høyaktelse som Bahá'u'lláh mottok av de fremmede makters konsuler stasjonert i Adrianopel, besluttet myndighetene å ta drastisk og øyeblikkelig affære for å utrydde troen, isolere dens opphavsmann og gjøre ham avmektig. De feiltrinn som ble begått av noen av troens overivrige ledsagere som hadde ankommet Konstantinopel, forverret uten tvil en allerede akutt situasjon.

---

49 Kongetittel

Til sist ble det fattet en skjebnetung avgjørelse om å forvise Bahá’u’lláh til straffekolonien i ‘Akká og mírzá Yaĥyá til Famagusta på Kypros. Denne beslutning ble fremlagt i en skarpt formulert farmán⁵⁰ utstedt av sultán ‘Abdu’l-‘Azíz. De av Bahá’u’lláhs ledsagere som hadde ankommet hovedstaden, sammen med noen få som senere sluttet seg til dem, og likeledes den notoriske urostifter áqá Ján, ble arrestert, forhørt, fratatt sine papirer og kastet i fengsel. Medlemmene av samfunnet i Adrianopel ble flere ganger innkalt til myndighetene for å fastslå deres antall, mens det ble satt ut rykter om at de skulle bli spredt og forvist til forskjellige steder og i hemmelighet bli tatt av dage.

Plutselig en morgen ble Bahá’u’lláhs hus omringet av soldater, vaktposter ble utplassert ved portene, hans ledsagere ble igjen innkalt av myndighetene, forhørt og beordret til å gjøre seg klare for avreise. *“Guds elskede og hans slektninger fikk ingen mat den første natten ...”*, er Bahá’u’lláhs vitnesbyrd i Súriy-i-Ra’ís. *“Folket omringet huset, og muslimer og kristne gråt over oss ... Vi fornemmet at Sønnens folks (de kristnes) gråt overgikk de andres gråt, et tegn for dem som grunner over det.”* “En stor oppstandelse grep folket”, skriver áqá Riḏá, en av Bahá’u’lláhs mest standhaftige tilhengere, som ble forvist sammen med ham hele veien fra Baghdád til ‘Akká. “Alle var forvirrede og fulle av anger ... Noen uttrykte sin medfølelse, andre trøstet oss og gråt over oss ... De fleste av våre eiendeler ble auksjonert bort til halvparten av sin verdi.” Noen fremmede maktens konsuler besøkte Bahá’u’lláh og ga uttrykk for at de var beredt til å megle på hans vegne gjennom sine respektive regjeringer, forslag han uttrykte takknemlighet for, men som han bestemt avsto. *“Denne bys (Adrianopels) konsuler samlet seg i denne ungdoms nærvær da det var tid for hans avreise”*, har han selv skrevet, *“og uttrykte sitt ønske om å hjelpe ham. De viste oss sannelig en åpenbar hengivenhet.”*

Den persiske ambassadør informerte straks ‘Íráqs og Egypts persiske konsuler om at den tyrkiske regjering hadde trukket tilbake sin beskyttelse av bábiene, og at de var fri til å behandle dem som de ønsket. Mange pilegrimer, blant dem var ĥájí Muĥammad Ismá‘íl-i-Káshání, med tilnavnet Anís i *Lawĥ-i-Ra’ís*, hadde i mellomtiden kommet til Adrianopel og måtte reise av sted til Gallipoli uten engang å få se sin mesters ansikt. To av ledsagerne

---

50 Forordning fra en orientalsk hersker

ble tvunget til å skille seg fra sine koner, da deres slektninger nektet å la dem dra i landflyktighet. *Khurshíd páshá*, som allerede flere ganger kategorisk hadde avvist de skriftlige beskyldninger som Konstantinopels myndigheter sendte ham, og som hadde gått i inderlig forbønn på vegne av Bahá'u'lláh, var så forlegen over sin regjerings fremferd at han besluttet å holde seg borte, da han ble informert om Bahá'u'lláhs snarlige avskjed fra byen, og instruerte byfogden om å formidle innholdet i sultánens kunngjøring til ham. *Hájí Ja'far-i-Tabrízí*, en av de troende som fant ut at hans navn var utelatt fra listen over de landsforviste som skulle reise sammen med Bahá'u'lláh, skar over sin strupe med en barberkniv, men ble hindret i tide fra å ende sitt liv, en handling som Bahá'u'lláh i *Súriy-i-Ra'ís* karakteriserer som *“uten sidestykke i forgangne århundrer”*, og som *“Gud har forbeholdt denne åpenbaring som et vitnesbyrd på hans veldes kraft”*.

Bahá'u'lláh og hans familie la i vei på en fredagers reise til Gallipoli den tjuende dag i måneden *rabí'u'th-thání* 1285 A.H. (12. august 1868), eskortert av en tyrkisk kaptein ved navn *Hasan effendi* og andre soldater utpekt av den lokale regjering. De reiste i vogner og gjorde stopp på veien ved *Uzún-Kúprú* og *Kásháníh*, og på det sistnevnte sted ble *Súriy-i-Ra'ís* åpenbart. “Innbyggerne i den bydel der Bahá'u'lláh hadde bodd og naboene som hadde samlet seg for å ta farvel med ham, kom én etter én med det største vemod og savn for å kysse hans hender og kjortelsøm, mens de uttrykte sin sorg over hans avreise”, skriver et øyenvitne. “Denne dag var også en uvanlig dag. Det synes meg som om byen, dens murer og dens porter jamret seg over den nært forstående atskillelse fra ham.” “På denne dag”, skriver et annet øyenvitne, “var det en fantastisk sammenstimling av muslimer og kristne ved vår mesters hus' dør. Avskjedens time var en minneverdig stund. De fleste av de tilstedeværende gråt og jamret seg, særlig de kristne.” “*Si*”, erklærer Bahá'u'lláh selv i *Súriy-i-Ra'ís*, *“denne yngling har reist fra dette land og har lagt noe til forvaring under hvert et tre og hver en stein, og som Gud om ikke lenge vil bringe frem gjennom sannhetens kraft”*.

Flere av ledsagerne som var blitt brakt fra Konstantinopel, ventet på dem i Gallipoli. Da han ankom, ga Bahá'u'lláh følgende erklæring til *Hasan effendi* som hadde fullført sin plikt, og var i ferd med å dra: *“Fortell kongen at dette*

landområde vil falle ut av hans hender, og hans anliggender vil bli brakt i uorden.” áqá Riḏá nedtegnet av denne hendelse, og han skrev: “Til dette tilføyde Bahá’u’lláh: ‘Jeg taler ikke disse ord, men Gud taler dem.’ I disse øyeblikk fremsa han vers som vi kunne overhøre, vi som var nedenunder. De ble talt med slik lidenskap og makt at det syntes meg at selve husets grunnvoller ristet.”

Selv i Gallipoli, hvor de tilbrakte tre netter, var det ingen som visste hva som ville bli Bahá’u’lláhs bestemmelsessted. Noen trodde at han og hans brødre ville bli forvist til ett sted, og resten spredt og sendt i landflyktighet. Andre trodde at hans ledsagere ville bli sendt tilbake til Persia, mens andre igjen ventet at de øyeblikkelig ville bli tilintetgjort. Regjeringens opprinnelige ordre var å forvise Bahá’u’lláh, Áqáy-i-Kalím og mírzá Muḥammad-Qulí sammen med en tjener til ‘Akká, mens resten skulle fortsette til Konstantinopel. Denne ordre fremkalte episoder av ubeskrivelig fortvilelse, og ble imidlertid omgjort etter Bahá’u’lláhs innstendige anmodning, og gjennom ‘Umar effendis medvirkning, en major som var utpekt til å ledsage de landsforviste. Det ble til sist besluttet at alle de forviste, omkring sytti personer, skulle forvises til ‘Akká. Det ble videre gitt instruksjoner om at et visst antall av mírzá Yaḥyás tilhengere, blant dem siyyid Muḥammad og áqá Ján, skulle ledsage disse forviste, mens fire av Bahá’u’lláhs ledsagere ble beordret til å reise med azaliene til Kypros.

Så alvorlige var de farer og prøvelser som Bahá’u’lláh sto overfor ved tiden for hans avskjed fra Gallipoli, at han advarte sine ledsagere om at *“denne reise vil være ulik enhver tidligere reise”*, og at enhver som ikke følte at han var *“mann nok til å se fremtiden i øynene”*, gjorde best i *“å dra til hvilket sted han måtte ønske, og bli forskånet for prøvelser, for heretter vil han finne seg ute av stand til å forlate”*, en advarsel som hans ledsagere enstemmig valgte å se bort ifra.

Om morgenen den 2. jamádiyu’l-avval 1285 A.H. (21. august 1868) gikk de alle om bord i en dampbåt tilhørende Østerrikske Lloyd med kurs for Alexandria. De gjorde et opphold i Madellí og stoppet to dager i Smyrna, der Jináb-i-Munír, med tilnavnet Ismu’lláhu’l-Muníb, ble alvorlig syk og til sin store sorg måtte bli igjen på et sykehus, der han kort tid etter døde. I Alexandria byttet de til en annen dampbåt fra det samme selskap, med kurs for Haifa, hvor de landet etter korte stopp i Port Said og Jaffa, og noen få timer senere dro de av sted i et seilskip til ‘Akká, der de gikk i land i løpet av

ettermiddagen den 12. jamádiyu'l-avval 1285 A.H. (31. august 1868). Det var i det øyeblikk da Bahá'u'lláh hadde gått i båten som skulle frakte ham til Haifas brygge, at 'Abdu'l-Ghaffár i sin fortvilelse kastet seg i sjøen idet han ropte "Yá Bahá'u'l-Abhá". Han var en av de fire ledsagerne som var dømt til å dele forvisning med mírzá Yaḥyá, og Bahá'u'lláh hadde høyt lovprist hans "*løsrielse, kjærlighet og tillit til Gud*". Han ble deretter med de største anstrengelser reddet og gjenopplivet, bare for å bli tvunget av ubønhørlige tjenestemenn til å fortsette sin reise med mírzá Yaḥyás selskap til det sted som opprinnelig var bestemt for ham.

KAPITTEL 11

Bahá'u'lláhs fengsling i 'Akká

BAHÁ'U'LLÁHS ANKOMST TIL 'Akká markerer innledningen av den siste fase i hans førti år lange embetstid, sluttstadiet og toppunktet for den landsforvisning som preget hele hans embetstid. Denne landsforvisning hadde til å begynne med brakt ham i umiddelbar nærhet av shí'ah-troens høyborger og i kontakt med dens fremstående talsmenn, og hadde i en senere periode ført ham til det osmanske rikets hovedstad og gitt ham mulighet til å rette sine epokegjørende erklæringer til sultánen, til hans ministre og til sunni-isláms geistlige ledere. Den hadde nå medvirket til at han ble satt i land på breddene av Det hellige land, det land Gud hadde lovet Abraham, som var helliggjort av Mose åpenbaring, æret av de hebraiske patriarkers, dommeres, kongers og profeters liv og virke, holdt i ære som kristendommens vugge, og som det sted der Zoroaster ifølge 'Abdu'l-Bahás vitnesbyrd hadde *“samtert med noen av Israels profeter”*, og knyttet til islám ved apostelens nattlige reise gjennom de sju himler til den Allmektiges trone. Innenfor grensene til dette hellige og misunnelsesverdige land, *“alle Guds profeters rede”*, *“Guds uransakelige forordnings dal, det snøhvite sted, landet med en uforgjengelig stråleglans”*, var den landsforviste fra Baghdád, fra Konstantinopel og Adrianopel dømt til å tilbringe en tredjedel av sitt tilmålte livsløp og over halvparten av sin totale embetstid. *“Det er vanskelig”*, erklærer 'Abdu'l-Bahá, *“å forstå hvordan Bahá'u'lláh kunne ha blitt tvunget til å forlate Persia og å reise sitt telt i dette Hellige land, om det ikke var for hans fienders forfølgelser, hans landsforvisning og landflyktighet”*.

Han forsikrer oss om at en slik fullbyrdelse faktisk var blitt forutsagt “gjennom profetenes tunge to eller tre tusen år tidligere”. Gud som var “trofast mot sitt løfte”, hadde “til noen av profetene” “åpenbart og gitt de gode nyheter om at ‘hærskarenes Herre skulle åpenbares i Det hellige land’”. Jesaja hadde i denne sammenheng kunngjort i sin bok: “Gå opp på et høyt fjell, du Sions gledesbud! Løft din røst med kraft, Jerusalems gledesbud! Løft din røst, vær ikke redd! Si til byene i Juda: ‘Se, deres Gud!’ Se, Herren Gud kommer med styrke, han hersker med sin arm.” David hadde i sine salmer forutsagt: “Løft hodet, dere porter, ja, løft dere, eldgamle dører, så ærens konge kan dra inn! Hvem er denne ærens konge? Herren, sterk og mektig, Herren, mektig i strid.” “Fra Sion, det fullkomment vakre, stråler Gud fram. Vår Gud kommer, han tier ikke.” Amos hadde likeledes forutsagt hans komme: “Herren brøler fra Sion, fra Jerusalem runger hans røst. Gjeternes beitemarker skal sørge, Karmels topp skal tørke.”

‘Akká selv, som lå ved siden av “Libanons herlighet” og med fullt utsyn over “Karmels glans” ved foten av de fjellsider som omslutter selve Jesu Kristi hjem, var blitt beskrevet av David som “festningsbyen”, benevnt av Hosea som “en håpets port” og hentydet til av Esekiel som “porten som vender mot øst”, dit “herligheten til Israels Gud kom fra øst med et drønn som av store vannmasser”. Den arabiske profet hadde henvist til den som “en by i Syria som Gud har vist sin særskilte nåde”, som lå “mellom to fjell ... midt på en gresslette”, “ved havets bredd ... svevende under tronen”, “hvit, hvis hvithet er Gud til velbehag”. “Velsignet er det menneske”, har han videre erklært, slik det er bekreftet av Bahá’u’lláh, “som har besøkt ‘Akká, og velsignet er den som har besøkt den besøkende i ‘Akká”. Videre: “Den som der inne reiser bønnenopet, hans stemme vil bli løftet opp til paradiset.” Og igjen: “De fattige i ‘Akká er paradiset konger og prinser. En måned i ‘Akká er bedre enn tusen år annetsteds.” Videre, i en bemerkelsesverdig tradisjon som finnes i shaykh Ibnu’l-‘Arabís verk kalt “Futúhát-i-Makíyyih”, og som er anerkjent som ett av Muhammeds virkelige utsagn og som er sitert av mírzá Abu’l-Faḍl i hans “Fará’id”, er denne betydningsfulle forutsigelse blitt gjort: “Alle disse (Qá’imens ledsagere) skal bli slaktet ned, unntatt en som skal nå frem til ‘Akkás slette, Guds festsal.”

Bahá’u’lláh selv hadde, slik det er bekreftet av Nabíl i hans beretninger, så langt tilbake som til sitt første år av sin forvisning til Adrianopel, hentydet til den samme by i sin *Lawḥ-i-Sayyáh* og betegnet den som “Nabíls dal”, der ordet

Nabíl har den samme numeriske verdi som ordet 'Akká. *“Ved vår ankomst ble vi mottatt med lysbannere”*, hadde denne tavle forutsagt, *“hvorpå Åndens røst ropte ut: ‘Snart vil alle som lever på jorden bli innskrevet under disse bannere’”*.

Den forvisning som varte i hele tjuefire år, hvor to orientalske despoter i sin uforsonlige fiendskap og kortsiktighet hadde gått sammen om å fordømme Bahá'u'lláh, vil gå inn i historien som en periode som var vitne til en mirakuløs og fullstendig revolusjonerende forandring i omstendighetene rundt den landsforvistes liv og virke, og vil hovedsakelig bli husket for den vidtrekkende gjenoppblussing av uregelmessige, men særdeles grusomme forfølgelser i hele hans fødeland, og en samtidig økning i tallet på hans ledsagere, og endelig, en enorm vekst i hans skrifers utbredelse og omfang.

Hans ankomst til straffekolonien 'Akká var langt fra å markere slutten på hans lidelser. Den var bare begynnelsen på en større krise, kjennetegnet av bitter lidelse, strenge begrensninger og sterk uro, som i sitt alvor overgikk selv Síyáh-Cháls kvaler i Tíhrán, og ingen annen hendelse i hele århundrets historie kan sammenlignes med den, bortsett fra den indre omveltning som rystet troen i Adrianopel. Bahá'u'lláh ønsket å vektlegge de kritiske omstendigheter knyttet til de første ni år av sin forvisning til denne festningsby, og han skrev: *“Vit dere at ved vår ankomst til dette sted, valgte vi å navngi det som ‘Det største fengsel’. Skjønt vi tidligere var underkastet lenker og fotjern i et annet land (Tíhrán), nektet vi likevel å kalle det med dette navn. Si: overvei dette, o dere som er utstyrt med forstand.”*

Den prøvelse han ble utsatt for som en direkte følge av angrepet på Náší-ri'd-Dín sháhs liv, var en som var blitt påført ham utelukkende av troens ytre fiender. Smertene i Adrianopel, hvis virkninger var nær ved å ødelegge Bábs følgesvenners samfunn, var på den annen side av ren indre karakter. Denne nye krise som gjennom nesten et tiår uroet ham og hans ledsagere, var imidlertid hele tiden preget både av angrep fra hans ytre motstandere, av indre fienders renkespill, og av de alvorlige misgjerninger fra dem som begikk det som fikk både hans hjerte og hans penn til å jamre seg, skjønt de bar hans navn.

'Akká, det gamle Ptolemais, korsfarernes St. Jean d'Acree, som hadde lyktes i å motstå Napoleons beleiring, hadde under tyrkerne sunket til en straffekoloni dit mordere, landveisrøvere og politiske oppviglere ble sendt fra alle deler av det tyrkiske rike. Den var omgitt av et dobbelt system av fest-

ningsvoller, var bebodd av mennesker som Bahá'u'lláh stemplet som “*ormeyngelens generasjon*”, manglet vannkilder innenfor sine porter, var befengt med utøy, fuktig og gjennomfiltret av mørke, skitne og snirklete smug. “*Etter hva de sier*”, har den høyeste penn nedtegnet i *Lawḥ-i-Sulṭán*, “*er det den mest forlatte by i verden, den styggeste å se til, med det mest avskyelige klima og med det mest urene vann. Det er som skulle det være uglens hovedstad.*” Luften der var så stinkende at en fugl ville falle død til jorden, hvis den fløy over byen, ifølge et ordtak.

Sulṭánen og hans ministre hadde utstedt klare ordrer om at de landsforviste skulle underkastes det strengeste fangenskap, og de ble beskyldt for å ha fart sørgelig vill og ledet andre på villspor. Det ble uttrykt et fortrøstningsfullt håp om at det livsvarige fangenskap som de ble dømt til, ville føre til deres endelige utslettelse. Sulṭán ‘Abdu’l-‘Azíz’ farmán, datert femte rabi’u’th-thání 1285 A.H. (26. juli 1868), dømte dem ikke bare til evig forvisning, men fastsatte den strengeste fengsling og forbød dem både å ha samkvem med hverandre og med lokalbefolkningen. Farmánens ordlyd ble lest offentlig i byens største moské like etter de forvistes ankomst, som en advarsel til befolkningen. Slik hadde Persias offisielle ambassadør til Den høye port forsikret sin regjering i et brev skrevet litt over ett år etter deres forvisning til ‘Akká: “Jeg har utstedt telegrafiske og nedskrevne instruksjoner som forbyr ham (Bahá'u'lláh) å omgås med noen andre enn sine koner og barn, eller under noen som helst omstendighet å forlate det hus hvor han er fengslet. ‘Abbás-Qulí khán, generalkonsulen i Damaskus ... har jeg for tre dager siden sendt tilbake, og instruert ham om å fortsette direkte til ‘Akká ... rådføre seg med dens guvernør angående alle nødvendige foranstaltninger for at deres fangenskap blir strengt overholdt ... og utpeke en stedlig representant før sin tilbakereise til Damaskus, for å sikre at ordrene utstedt av Den høye port ikke på noe vis vil bli overtrådt. Jeg har likeledes instruert ham om at han en gang hver tredje måned skal reise fra Damaskus til ‘Akká og personlig holde oppsyn med dem og avgi rapport til legasjonen.” Den isolasjon som var påført dem, var av en slik art at Persias bahá’ier, som var foruroliget av de rykter Işfáháns azalier hadde satt ut om at Bahá'u'lláh var blitt druknet, fikk Julfás britiske telegrafkontor til å undersøke sannheten i saken på deres vegne.

Etter en bedrøvelig overfart, kom alle de forviste, menn, kvinner og barn,

i land i 'Akká foran øynene på en nysgjerrig og ubarmhjertig folkemengde som hadde samlet seg ved havnen for å skue "Persernes Gud". De ble ført til militærkasernen hvor de ble sperret inne, og vakter ble beordret til å passe på dem. *"Den første natt ble alle berøvet både mat og drikke ..."*, bevitner Bahá'u'lláh i *Lawḥ-i-Ra'ís*. *"De bønnfalt til og med om vann, men det ble nektet dem."* Vannet i borggården basseng var så urent og brakt at ingen kunne drikke det. Tre svarte og salte brød ble tildelt hver av dem, og disse fikk de senere lov å bytte mot to av bedre kvalitet, da de ble fulgt av vakter til markedet. Senere ble de gitt et ubetydelig beløp i stedet for den tildelte brødrasjon. Alle ble syke rett etter ankomsten, unntatt to. Malaria og dysenteri i kombinasjon med den trykkende varme, økte deres lidelser. Tre avgikk ved døden, blant dem to brødre som døde samme natt, *"låst i hverandres armer"*, slik det er bevitnet av Bahá'u'lláh. Det teppe han brukte, lot han selge for å tilveiebringe liksvøp og begravelse. Den usle sum som ble oppnådd etter at det var blitt auksjonert bort, ble gitt vaktene som hadde nektet å gravlegge dem uten at de nødvendige utgifter først var betalt. Senere kom det for en dag at de hadde gravlagt dem uten kister, uvasket og uten svøp, i de klær de gikk i, skjønt de ble gitt det dobbelte beløp av hva som var nødvendig for deres begravelse, slik det er bekreftet av Bahá'u'lláh. *"Ingen vet hva som vederfartes oss, unntatt Gud, den allmektige, den allvitende ..."*, har han selv skrevet. *"Fra verdens opprinnelse til vår tid er en slik grusomhet verken blitt sett eller hørt."* *"Han har gjennom størstedelen av sitt liv blitt smertelig prøvet i sine fienders grep"*, har han videre skrevet, idet han henviser til seg selv. *"Hans lidelser har nå nådd sitt toppmål i dette lidelsesfulle fengsel som hans undertrykkere så uberettiget har kastet ham inn i."*

De få pilegrimer som klarte å nå frem til fengselportene, til tross for det strenge forbud som var innført, måtte nøye seg med et flyktig glimt av fangens ansikt, der de sto bortenfor den andre vollgraven, vendt mot hans fengselsvindu. Noen av dem var kommet hele veien fra Persia til fots. De ytterst få som lyktes i å trenge inn i byen, måtte til sin store sorg gå samme vei tilbake uten engang å ha fått skue hans åsyn. Den første til å komme inn i hans nærvær, dem selvfornektende ḥájí Abu'l-Ḥasan-i-Ardikání, med tilnavnet Amín-i-Iláhí (Guds betrodde), var kun i stand til det gjennom å oppsøke et offentlig bad hvor det var tilrettelagt slik at han skulle få se Bahá'u'lláh uten å nærme seg ham eller vise noe tegn på gjenkjennelse. En annen pilegrim, ustád

Ismá'il-i-Kashí, som ankom fra Mosul, stilte seg opp ved den borteste del av vollgraven, stirret i timevis i henført tilbedelse mot sin elskedes vindu, men på grunn av synsproblemer lyktes han ikke i å skjelne hans ansikt og måtte vende tilbake til den hule som tjente som hans tilholdssted på Karmelfjellet. Denne hendelse rørte den hellige familie til tårer. Bekymringsfullt hadde de på avstand sett hans håp bli knust. Nabil måtte selv flykte hals over hode fra den by der han var blitt gjenkjent, og måtte nøye seg med et kort glimt av Bahá'u'lláh fra denne samme vollgrav og fortsatte å streife omkring i traktene rundt Nasaret, Haifa, Jerusalem og Hebron, inntil begrensningene gradvis ble lempet på og det ble mulig for ham å slutte seg til de landsforviste.

I tillegg til disse prøvelsens gnagende vekt, kom nå en plutselig tragedie bitre sorg, det altfor tidlige tap av den edle, den fromme mírzá Mihdí, Den reneste gren, 'Abdu'l-Bahás tjueto år gamle bror, Bahá'u'lláhs sekretær og ledsager på hans landsforvisning fra de dager da han som barn ble brakt fra Tíhrán til Baghdád for å slutte seg til sin far etter hans tilbakekomst fra Sulaymáníyyih. Han gikk frem og tilbake på kasernetaket en kveld i skumringen, fordypet i sin vanlige tilbedelse, da han falt gjennom et ubeskyttet takvindu og ned på en trekasse som sto på gulvet nedenfor, og som gjennomboret hans ribben og voldte hans død tjueto timer senere, på den 23. rabí'u'l-avval 1287 A.H. (23. juni 1870). Hans inderlige bønn til en sørgende far på dødsleiet var at hans liv kunne bli godtatt som en løsepenge for dem som var forhindret fra å oppnå sin elskedes nærvær.

I en svært betydningsfull bønn åpenbart av Bahá'u'lláh til minne om sin sønn, en bønn som opphøyer hans død til samme stilling som de store botshandlinger forbundet med Abrahams tiltenkte ofring av sin sønn, med korsfestelsen av Jesus Kristus og med imám Húsayns martyrdød, leser vi følgende: *“Jeg har, o min Herre, ofret det som du har gitt meg, for at dine tjenere kan bli gitt nytt liv og alle som bor på jorden bli forenet.”* Og likeledes, disse profetiske ord, rettet til hans martyrsønn: *“Du er den gudsbetrodde og hans skatt i dette land. Om ikke lenge vil Gud gjennom deg åpenbare det han har ønsket.”*

Han *“som var skapt av babás lys”*, hvis *“saktmodighet”* den høyeste penn hadde bevitnet og hvis bortgangs *“mysterier”* den samme penn hadde nevnt, han ble vasket i Bahá'u'lláhs nærvær før han ble båret frem, ledsaget av

festningsvaktene og stedt til hvile på den andre siden av bymurene, på et sted like ved Nabí Šálihs gravmæle. Sytti år senere ble hans levninger, sammen med hans strålende mors levninger, flyttet herfra til Karmelfjellets skråninger, i nærheten av hans søsters grav og i skyggen av Bábs hellige gravmæle.

Dette var heller ikke det fulle monn av lidelser som ble utholdt av 'Akkás fange og hans medforviste. En mobilisering av tyrkiske tropper fire måneder etter denne tragiske hendelse, tvang frem at Bahá'u'lláh og alle som var i hans følge ble forflyttet fra kasernen. Han og hans familie ble følgelig henvist til Maliks hus, i byens vestlige del. Etter et kort opphold på tre måneder, ble de flyttet av myndighetene til Khavyáms hus like i nærheten, og derfra måtte de etter noen få måneder innta et nytt tilholdssted i Rábí'ih hus, til de fire måneder senere omsider ble flyttet til 'Údí Khammárs hus, som var så utilstrekkelig for deres behov at hele tretten personer av begge kjønn måtte innkvartere seg i ett av rommene. Noen av ledsagerne måtte finne husrom i andre hus, mens resten ble sendt til et karavanserai kalt Khán-i-Avámíd.

Deres strenge internering var knapt blitt mildnet, og de vakter som hadde passet på dem blitt sendt bort, før en indre krise som hadde gjæret i samfunnets midte, ble brakt til et plutselig og katastrofeaktig høydepunkt. To av de landsforviste som var blitt innlemmet i den gruppe som fulgte Bahá'u'lláh til 'Akká, utviste en slik oppførsel at han til sist ble tvunget til å bortvise dem. Siyyid Muḥammad nølte ikke med å dra den fulle fordel av denne handling. Forsterket med disse nye tilhengere, satte han i gang en kampanje av overgrep, bakvaskelser og renkespill, hvor han og hans gamle medsammensvorne opptrådte som spioner. Denne kampanje var enda mer ødeleggende enn den han iverksatte i Konstantinopel, og hadde som mål å vekke en allerede fordomsfull og mistenkelig befolkning til nye høyder av fiendskap og uro. En ny fare truet nå åpenbart Bahá'u'lláhs liv. Han hadde selv ved flere anledninger både muntlig og skriftlig forbudt sine ledsagere på det strengeste noen som helst gjengjeldelseshandlinger mot sine plageånder. Han hadde til og med sendt en uansvarlig arabisk konvertitt tilbake til Beirut etter at denne hadde planlagt hevn for de ugjerninger hans elskede leder var utsatt for. Likevel skjedde det at sju av ledsagerne i hemmelighet oppsøkte og slo i hjel tre av sine forfølgere, blant dem var siyyid Muḥammad og áqá Ján.

En ubeskrivelig forferdelse grep et allerede tynget samfunn. Bahá'u'lláhs

rettferdige harme kjente ingen grenser. Slik gir han uttrykk for sine følelser i en tavle åpenbart kort tid etter at denne handling var begått: *“Skulle vi tale om det som vederfartes oss, ville himlene sønderrives og fjellene falle sammen.”* *“Mitt fangenskap kan ikke skade meg”*, skrev han ved en annen anledning. *“Det som kan skade meg, er oppførselen til dem som elsker meg, som gjør krav på å være knyttet til meg og likevel begår det som får mitt hjerte og min Penn til å jamre seg.”* Og igjen: *“Mitt fangenskap kan ikke bringe noen skam over meg. Nei, ved mitt liv, det bibringer meg herlighet. Det som kan få meg til å føle skam, er atferden hos slike av mine tilhengere som bekjenner å elske meg, men som i virkeligheten følger den onde.”*

Han dikterte sine tavler til sin sekretær, da guvernøren i spissen for sine tropper omringet hans hus, med dragne sverd. Både befolkningen og de militære myndigheter var i en sterk opprørstilstand. Folkets rop og skrik kunne høres på alle kanter. Bahá'u'lláh ble resolutt innkalt til guvernørens kontor, forhørt og holdt i varetekt den første natt, sammen med en av sine sønner i et rom i Khán-i-Shávirdí. De to påfølgende netter ble han overført til en bedre innkvartering i nabolaget og fikk først lov å vende tilbake til sitt hjem etter sytti timer. 'Abdu'l-Bahá ble kastet i fengsel og lagt i lenker den første natt, og etter dette fikk han tillatelse til å slutte seg til sin far. Tjuefem av ledsagerne ble kastet i et annet fengsel og lagt i lenker, og alle disse ble etter seksti dager flyttet til Khán-i-Shávirdí og der holdt i seks måneders fangenskap, bortsett fra dem som var ansvarlige for den onde handlingen, hvis fengsling varte i flere år.

Etter at Bahá'u'lláh hadde ankommet guvernørens kontor, spurte byens kommandant frimodig: *“Sømmer det seg at noen av dine ledsagere skulle handle på denne måte?”* *“Hvis en av dine soldater skulle begå en lastverdig gjerning”*, var hans raske gjensvar, *“ville du bli holdt ansvarlig og bli straffet i hans sted?”* Under forhøret ble han bedt om å si sitt navn og navnet på det land han kom ifra. *“Det er klarere enn solen”*, svarte han. Det samme spørsmål ble atter stilt ham, og til det ga han følgende svar: *“Jeg finner det ikke tilbørlig å nevne det. Vend deg til regjeringens farmán som du er i besittelse av.”* Nok en gang gjentok de sin anmodning med tydelig respekt, hvorpå Bahá'u'lláh talte disse ord med majestet og kraft: *“Mitt navn er Bahá'u'lláh (Guds lys) og mitt hjemdistrikt er Núr (Lys). Vit dette.”* Han vendte seg så til muftien og talte til ham med ord av skjult irettesettelse, og etter dette snakket han til hele forsamlingen

i et så lidenskapelig og opphøyet språk, at ingen våget å svare ham. Etter å ha sitert vers fra *Súriy-i-Múlúk*, reiste han seg derpå og forlot forsamlingen. Guvernøren sendte kort tid etter bud om at han var fri til å vende tilbake til sitt hjem og ba om unnskyldning for det inntrufne.

En befolkning som allerede var fiendtligsinnnet mot de landsforviste, ble etter en slik hendelse oppflammet av ukontrollert motvilje mot alle dem som bar navnet til den tro som disse landsforviste bekjente seg til. Anklager om ugudelighet, ateisme, terrorisme og kjetteri ble åpenlyst og ubehersket kastet rett i ansiktet på dem. 'Abbúd, som bodde vegg i vegg med Bahá'u'lláh, forsterket den skillevegg som delte hans hus fra boligen til hans nå svært fryktede og mistenkte nabo. Selv de fengslede landsforvistes barn ble forfulgt, nedverdiget og overøst med steiner, når de i disse dager våget å vise seg i gatene.

Bahá'u'lláhs kalk av lidelser var nå fylt til randen. De landsforviste sto fortsatt overfor en svært ydmykende, angstfylt og sågar farlig situasjon, inntil et tidspunkt som var fastsatt av en uransakelig vilje, da elendighetens og fornedrelsens tidevann begynte å ebbe ut og markerte en forvandling av troens skjebne som var enda mer påfallende enn den banebrytende endring som kom i stand under de siste år av Bahá'u'lláhs opphold i Baghdád.

Gradvis erkjente alle deler av befolkningen Bahá'u'lláhs fullstendige uskyld. Langsomt trengte hans læresetningers sanne ånd gjennom den harde skorpe av deres likegyldighet og trangsynthet. En guvernør med et sinn som hadde vært hjelpeløst forgiftet mot troen og dens følgere, ble erstattet av den kloke og menneskelige guvernør Aḥmad big tawfiq. 'Abdu'l-Bahá var nå i sin manndoms fulle blomst og arbeidet uopphørlig og fremviste sin evne til i stadig økende grad å opptre som et skjold for sin far gjennom sine kontakter med alle lag av befolkningen. Det var forsynets vilje at de tjenestemenn som hadde vært pådrivere for de uskyldige ledsageres forlengede innesperring, ble fjernet. Alt dette banet vei for den reaksjon som nå satte inn, en reaksjon som for alltid vil være uløselig knyttet til den tid da Bahá'u'lláh var forvist til 'Akká.

Slik var den hengivenhet som gradvis ble næret i guvernørens hjerte gjennom hans kontakt med 'Abdu'l-Bahá og senere gjennom hans nøye gjennomlesing av troens litteratur, som uromakerne hadde lagt frem til hans vurdering, i håp om å gjøre ham sint, at han uten unntak nektet å tre inn i hans nærvær uten først å ta av seg sine sko, som et tegn på respekt for ham. Det ble til og

med snakket om at hans foretrukne rådgivere var de selvsamme landsforviste som ledsaget den fange han hadde i sin varetekt. Han pleide å sende sin egen sønn til 'Abdu'l-Bahá for opplæring og opplysning. Det var i anledning av et lenge etterlengtet møte med Bahá'u'lláh, som svar på anmodningen om å gjøre ham en tjeneste, at det ble foreslått for ham å sette i stand den akvedukt som gjennom tretti år var gått ut av bruk, et forslag han straks tok fatt på. Han gjorde knapt noen motstand mot tilstrømningen av pilegrimer, deriblant den fromme og aktverdige mullá Şádiq-i-Khurásání og Badís far, som begge hadde overlevd kampene i Tabarsí, skjønt den keiserlige farmáns tekst forbød dem adgang til byen. Muşafá Díyá páshá som ble guvernør noen få år senere, hadde til og med gått så langt som til å antyde at hans fange var fri til å gå gjennom byportene når han enn måtte ønske det, et forslag som Bahá'u'lláh avsto. Selv 'Akkás muftí, shaykh Maḥmúd, en mann som var kjent for sin trangsyntet, var blitt omvendt til troen, og oppglødd av en nyfødt begeistring, laget han en tekstsamling over de islamske tradisjoner som omhandlet 'Akká. Tross den egenrådige makt de utøvet, var heller ikke de usympatiske guvernører som tidvis var utsendt til denne by, i stand til å tøylen den kraft som ledet troens opphavsmann mot sin faktiske frigjøring og den endelige fullbyrdelse av hans mål. Skriftlærde menn, og sågar 'ulamáer som holdt til i Syria, ble i årenes løp beveget til å anerkjenne Bahá'u'lláhs voksende storhet og makt. 'Azíz páshá som i Adrianopel hadde lagt for dagen en dypfølt tilknytning til 'Abdu'l-Bahá, og som i mellomtiden var blitt forfremmet til graden av valí⁵¹, besøkte 'Akká to ganger i den uttrykkelige hensikt å vise Bahá'u'lláh sin aktelse og å fornye sitt vennskap med den ene han hadde lært å beundre og ære.

Skjønt Bahá'u'lláh selv praktisk talt aldri hadde personlige samtaler, slik han pleide å gjøre i Baghdád, var likevel den innflytelse han nå utøvde av en slik art, at innbyggerne åpent hevdet at den merkbare forbedringen i klima og vannforsyning i deres by var en direkte følge av hans stadige nærvær i deres midte. Selv de benevnelse de valgte i sin henvisning til ham, slik som den "opphøyde leder" og "hans høyhet", vitnet om den ærefrykt han fylte dem med. Ved en anledning ble en europeisk general sammen med guvernøren innvilget foretrede hos ham, og han ble så fylt med respekt og undring at han "forble

---

51 Guvernør

knelende på gulvet nær døren”. Etter forslag fra ‘Abdu’l-Bahá, måtte til og med shaykh ‘Alíy-i-Mírí, ‘Akkás muftí, innstendig bønnfalle om at han ville tillate at hans ni år lange innesperring innenfor fangebyens murer ble avsluttet, før han ville samtykke i å forlate dens porter. Na’mayn-hagen var en liten øy som lå midt i elva øst for byen, og som ble æret med betegnelsen Riḍván og navngitt av ham som “*det nye Jerusalem*” og “*vår grønne øy*”. ‘Abdu’lláh páshás bosted lå noen få kilometer nord for ‘Akká, og var blitt leid og gjort i stand for ham av ‘Abdu’l-Bahá. Disse ble nå de foretrukne tilfluktsteder for en som i nesten ti år ikke hadde satt sin fot utenfor bymurene, og hvis eneste mosjon hadde vært å vandre i ensformig gjentagelse frem og tilbake over sitt soveromsgulv.

Under byggingen av ‘Údí Khammárs palass ble det ødslet mye prakt, mens Bahá’u’lláh satt fengslet i kasernen. Denne bolig ble hodekulls forlatt av eieren og hans familie på grunn av utbruddet av en epidemisk sykdom. To år etter at han fikk sin frihet, ble den leid og senere kjøpt til ham. Han omtalte den som det “*oppbøyede herskapsbus*”, stedet som “*Gud har forordnet som den ypperste åpenbaring for menneskeheten*”. Omtrent på samme tid besøkte ‘Abdu’l-Bahá Beirut etter invitasjon av Midḥat páshá, en tidligere storvesir i Tyrkia. Han omgikk denne bys sivile og geistlige ledere. Han hadde mange samtaler med den velkjente shaykh Muḥammad ‘Abdu. Alt dette tjente i høy grad til å styrke samfunnets økende omdømme og til å spre dets mest fremstående medlems anseelse over landegrensene. Han mottok en strålende velkomst av den lærde og høyt ansette shaykh Yúsuf, Nasarets muftí, som opptrådte som vert for Beiruts valier, og som hadde sendt alle samfunnets fremstående personer av sted flere kilometer langs veien for å møte ham idet han nærmet seg byen, ledsaget av sin bror og ‘Akkás muftí. ‘Abdu’l-Bahá ga den samme shaykh Yúsuf en storslått mottakelse da sistnevnte besøkte ham i ‘Akká. Dette vekket misunnelse hos dem som bare noen år tidligere hadde behandlet ham og hans medforviste med følelser som var en blanding av nedlatenhet og forakt.

Sultán ‘Abdu’l-‘Azíz’ strenge farmán var nå blitt et dødt brev, skjønt den offisielt ikke var opphevet. Selv om Bahá’u’lláh fortsatt var en fange i navnet, “*var dørene av majestet og sann herskermakt slått vidt opp*”, slik ‘Abdu’l-Bahá har uttrykt det. “*Palestinas herskere misunte ham hans innflytelse og makt*”, har han videre skrevet. “*Guvernører og mutišarrifer, generaler og lokale embetsmenn*

anmodet ydmykt om å få æren av å oppnå hans nærvær, en anmodning han sjelden imøtekom.”

I det samme herskaps hus ble den fremragende orientalist professor E. G. Browne fra Cambridge innvilget fire samtaler med Bahá'u'lláh i løpet av de fem dager han var hans gjest i Bahjí (15.-20. april 1890), samtaler som ble udødeliggjort gjennom den landsforvistes historiske erklæring om at *“disse fruktesløse stridigheter, disse ødeleggende kriger skal vike, og ‘Den største fred’ skal komme”*. “Jeg kan aldri glemme ansiktet til ham jeg så”, er den besøkendes minneverdige vitnesbyrd til ettertiden, “skjønt jeg ikke kan beskrive det. Disse skarptskuende øyne syntes å kunne lese selve ens sjel. Makt og myndighet sto skrevet på den brede panne ... Det var unødvendig å spørre i hvis nærvær jeg sto, da jeg bøyde meg for én som er gjenstand for en hengivenhet og kjærlighet som konger kunne misunne ham og keisere forgjeves sukker etter.” “Her tilbrakte jeg fem svært minneverdige dager”, har gjesten selv bevitnet, “da jeg hadde den enestående og uventede mulighet til å holde samtaler med dem som er utspring for denne mektige og vidunderlige ånd som virker med usynlig, men stadig økende kraft i forvandlingen og opplyvingen av et folk som slumrer i en dødlignende søvn. Det var i sannhet en usedvanlig og gripende opplevelse, men det er umulig for meg å formidle noe annet enn et blekt inntrykk av den.”

Samme år ble Bahá'u'lláhs telt, *“Herlighetens tabernakel”* reist på Karmelfjellet, *“Guds fjell og hans vingård”*, Elias hjem, forherliget av Jesaja som *“Herrens fjell”*, dit *“alle folkeslag skal strømme”*. Fire ganger besøkte han Haifa, og hans siste besøk varte i hele tre måneder. Han, *“Vingårdens Herre”*, åpenbarte under ett av sine besøk *Karmels tavle*, usedvanlig i sine hentydninger og profetier, da hans telt var slått opp i nærheten av karmelittklosteret. Ved en annen anledning, mens han sto i fjellskråningen, pekte han selv ut for 'Abdu'l-Bahá det sted som skulle tjene som Bábs varige hvilested, og der et passende gravmæle senere skulle bli oppført.

Videre ble eiendommer som grenset til den sjø som forbindes med Jesu Kristi embetstid kjøpt opp etter Bahá'u'lláhs befaling, ment for å vies hans tros herlighet og være forløpere for disse *“praktfulle og beundringsverdige byggverk”* som han i sine tavler hadde forutsett ville bli reist i Det hellige lands *“hele lengde og bredde”*, så vel som i de *“rike og hellige landområder som ligger ved*

Jordan og dens omgivelser”, som han i disse tavler hadde tillatt å bli viet “*til tilbedelse og tjeneste for den ene sanne Gud*”.

Det var en veldig økning i omfanget av Bahá'u'lláhs korrespondanse, og et bahá'-i-kontor ble opprettet i Alexandria for å fordele og sende den ut. Hans trofaste følgesvenn Muḥammad Muṣṭafá, nå bosatt i Beirut, stilte bekvemmeligheter til rådighet for å sikre pilegrimenes interesser når de passerte gjennom denne by. Han som i navnet var fange, holdt enkelt forbindelse med stadig flere sentre i Persia, 'Iráq, Kaukasus, Turkistán og Egypt. Han betrodde Sulaymán *khán*-i-Tanakábuní, kjent som Jamál effendi, oppgaven med å iverksette en systematisk undervisningskampanje i India og Burma⁵². Han utnevnte noen av sine tilhengere som “*Guds Saks Hender*”. Det hellige hus i *Shíráz* ble pusset opp, og han betrodde nå det formelle tilsyn til Bábs kone og hennes søster. Et anelig antall tilhengere av det jødiske, zoroastriske og buddhistiske trossamfunn ble omvendt, de første frukter av den iver og utholdenhet som reiseunderviserne i Persia, India og Burma så tydelig la for dagen, omvendelser som i seg selv medførte at de i sterk grad anerkjente både kristendommens og isláms guddommelige opphav. Alt dette bekreftet livskraften i et lederskap som verken konger eller geistlige, hvor mektige eller fiendtlige de enn måtte være, kunne ødelegge eller undergrave.

Man bør heller ikke unngå å nevne fremveksten av et fremgangsrikt samfunn i den nylig grunnlagte by 'Ishqábád i det russiske Turkistán, med en velvillig og forståelsesfull regjering som ga samfunnet anledning til å opprette en bahá'-i-kirkegård og å kjøpe eiendommer hvor de satte opp byggverk som skulle vise seg å være forløperen for bahá'-i-verdenens første *mashriqu'l-adhkár*⁵³; eller grunnleggelsen av troens nye utposter i det fjerne Samarkand og Bukhárá, i hjertet av det asiatiske kontinent, som et resultat av den lærde Fádíl-i-Qá'inís taler og skrifter og den kunnskapsrike trosforkjemper *mírzá* Abu'l-Fadl; eller publiseringen i India av fem bind av troens opphavsmanns skrifter, deriblant hans *Helligste Bok*, utgivelser som skulle innvarsle en stortilt mangfoldiggjøring av dens litteratur, i ulike skrifttegn og språk, og dens utbredelse i kommende tiår i både Østen og Vesten.

“*Sultán 'Abdu'l-'Azíz forviste oss til dette land i den ytterste fornedrelse*”, blir

---

52 Myanmar

53 Tempel

det fortalt av en av de som var landsforvist sammen med ham, at Bahá'u'lláh skal ha sagt, "og siden hans mål var å ødelegge oss og fornedre oss, avlo vi ikke mulighetene for herlighet og velbehag, når de ga seg til kjenne". "Nå, priset være Gud, har det nådd det punkt da alle folk i disse egner viser oss sin underdanighet", skal han en gang ha uttalt, ifølge Nabíls beretning. Og igjen, som fortalt i den samme beretning: "Uten noen berettigelse eller grunn reiste den osmanske sultán seg for å undertrykke oss og sendte oss til 'Akkás fengsel. Hans keiserlige farmán forkynte at ingen skulle omgås oss, og at vi skulle bli gjenstand for alles hat. Den guddommelige makts hånd hevet oss derfor raskt. Den slapp først løs ødeleggelsens vinder over hans to uerstattelige ministre og fortrolige venner, 'Alí og Fu'ád, hvoretter denne hånd strakk seg ut for å rulle sammen 'Azíz' egen praktutfoldelse og for å gripe ham, slik bare han som er den mektige, den sterke, kan gripe."

"Hans fiender hadde tenkt at hans fengsling fullstendig skulle ødelegge og utslette den velsignede Sak", har 'Abdu'l-Bahá skrevet, idet han henviser til dette samme tema, "men dette fengsel var i virkeligheten til den største hjelp og ble dens utviklingsverktøy". "... Dette lysende vesen løftet opp sin Sak i Det største fengsel", har han videre stadfestet. "Fra dette fengsel ble hans lys spredt over landegrensene. Hans ry beseiret verden, og kunngjøringen av hans herlighet nådde Østen og Vesten." "Hans lys hadde først vært en stjerne. Nå ble det en mektig sol." "Inntil vår tid har noe slikt aldri forekommet", har han videre stadfestet.

I lys av en så bemerkelsesverdig endring av omstendighetene rundt hans tjueto år lange forvisning til 'Akká, er det ikke til å undres over at Bahá'u'lláh selv har skrevet ned disse betydningsfulle ord: "Den allmektige ... har forvandlet dette fengsel til det mest opphøyde paradís, himlenes himmel."

KAPITTEL 12

Bahá'u'lláhs fengsling i 'Akká (fortsettelse)

SELV OM BAHÁ'U'LLÁH og den lille gruppen i hans følge ble utsatt for harde påkjenninger under en forvisning som var ment å skulle utslette dem fra jordens overflate, var det stadig voksende samfunn av hans følgesvenner i hans fødeland utsatt for en forfølgelse som var mer voldelig og av lenger varighet enn de lidelser han og hans ledsagere måtte utholde. Omfanget var mye mindre enn de blodbad som hadde døpt den nyfødte tro, da *“mer enn fire tusen sjeler ble drept”* i løpet av ett eneste år, *“og en mengde kvinner og barn ble etterlatt uten beskytter og hjelper”*, slik 'Abdu'l-Bahá bevitnet. Likevel dekket de blodtørstige og forferdelige gjerninger som senere ble begått av en umettelig og urokkelig fiende, et like vidt omfang og bar preg av en enda større grusomhet.

Náṣiri'd-Dín sháh som ble stemplet av Bahá'u'lláh som *“undertrykkernes prins”*, som en som hadde *“begått det som har brakt rettferdighetens og rettshaffenhetens byers innvånere til å jamre seg”*, var i denne omtalte periode i sin manndoms fulle blomst og hadde nådd høydepunktet av sin eneveldige makt. Han alene hadde myndighet over skjebnen til et land som var *“fastlåst i de eldgamle Østens tradisjoner”*, omgitt av *“bestikkelige, utspekulerte og falske”* ministre som han kunne opphøye eller fornedre etter forgodtbefinnende. Han var overhode for en administrasjon der *“enhver medvirkende på ulike vis både var bestikkeren og den som ble bestukket”*. I sin motstand mot troen var han forent med en presteorden som utgjorde en sann *“kirkestat”*, støttet av et folk som var uovertruffent i sin ondskap, beryktet for sin fanatisme, sin underdanighet, sitt begjær og sine fordervede skikker. Denne lunefulle

monark som ikke lenger var i stand til å legge hendene på Bahá'u'lláhs person, måtte nøye seg med oppgaven med å forsøke å slå ned restene av et høyt fryktet og nylig gjenoppvekket samfunn i sitt maktområde. Nest etter ham i rang og makt, var hans tre eldste sønner som han av hensyn til den indre administrasjon, praktisk talt hadde overlatt sin myndighet til, og han hadde innsatt dem i guvernørembetet i alle rikets provinser. Provinsen *Ádhirbáyján* hadde han betrodd den svake og engstelige *Muzaffari'd-Dín mírzá*, hans tronarving som hadde falt under innflytelse av *shaykhí*-sekten og viste stor respekt for mulláene. Han hadde overlatt to femtedeler av sitt rike, inkludert provinsene *Yazd* og *Işfáhán*, til den lure *Mas'úd mírzás* strenge og hensynsløse styre. Han var vanligvis kjent som *zillu's-sultán*⁵⁴, hans eldste overlevende sønn med en mor av underklassebakgrunn. Til sin favorittsønn *Kámrán mírzá*, vanligvis tiltalt med sin tittel *náyibu's-saltānih*, hadde han skjenket herskermakt over *Gilán* og *Mázindarán* og gjort ham til guvernør i *Ṭihrán* og dessuten til sin krigsminister og hærens øverstkommanderende. De to sistnevnte prinser konkurrerte så mye om å oppnå sin fars gunst, at hver av dem med støtte fra ledende *mujtahider* innenfor sitt embetsområde, anstrengte seg for å overgå den andre i den fortjenestefulle handling å jakte på, plyndre og utrydde medlemmer av et forsvarsløst samfunn som etter Bahá'u'lláhs påbud, hadde sluttet å gjøre væpnet motstand, også i selvforsvar, og som fulgte hans formaning om at *“det er bedre å bli drept enn å drepe”*. De geistlige brannstiftere *hájí mullá 'Alíy-i-Kaní* og *siyyid Šádiq-i-Ṭabāṭabá'í*, *Ṭihrán*s to ledende *mujtahider*, lot ikke den minste anledning gå fra seg til å slå til med all sin kraft og myndighet mot en motstander som hadde en frigjørende innflytelse de sågar hadde større grunn til å frykte enn statsoverhodet selv. Dette gjorde de sammen med deres kollega i *Işfáhán*, *shaykh* *Muḥammad-Báqir*, og denne bys imámleder, *Mír Muḥammad-Husayn*.

Stilt overfor en så farefull situasjon, er det ikke til å undres over at troen skulle bli drevet under jorden, og at arrestasjoner, forhør, fengsling, beskyldninger, plyndring, tortur og henrettelser skulle utgjøre de fremtredende trekk ved denne anspente periode i dens utvikling. Pilegrimsreisene tok til i *Adrianopol* og antok senere et imponerende omfang i 'Akká. Bahá'u'lláhs tavler ble

---

54 'Kongens skygge', tittelen til prins *Mas'úd mírzá*, *Nāşiri'd-Dín sháhs* eldste sønn.

spredt, og begeistrede rapporter ble formidlet gjennom nettverket av dem som hadde oppnådd hans nærvær. Alt dette tjente videre til å nøre opp under fiendskapet fra så vel geistlighet som lekfolk. I sin dumskap hadde de trodd at det brudd som hadde oppstått i rekken av troens tilhengere i Adrianopel, og den livstidsdom som dernest ble utstedt mot dens leder, ugjenkallelig ville forsegle dens skjebne.

I Ábádih ble en viss ustád 'Alí-Akbar arrestert og så nådeløst banket opp, at han var dekket med sitt eget blod fra topp til tå, etter oppfordring av en lokal siyyid. I landsbyen Tákur ble innbyggernes eiendeler plyndret på sháhens befaling, og hájí mírzá Ridá-Qulí, en halvbror av Bahá'u'lláh, ble arrestert og ført til hovedstaden og kastet i Síyáh-Chál, hvor han ble værende i en måned. Svogeren til mírzá Hasan, en annen halvbror av Bahá'u'lláh, ble fanget og svimerket med rødglødende jern, og deretter ble nabolandsbyen Dar-Kalá overlatt til flammene.

Áqá Buzurg fra Khurásán, den strålende "Badí'" (vidunderlig) med tilnavnet "martyrenes stolthet" ble omvendt til troen av Nabil. Denne sytten år gamle budbærer overrakte en tavle stilet til Náşiri'd-Dín sháh, en tavle hvor "maktens og kraftens ånd var inngytt", slik det er stadfestet av Bahá'u'lláh. Han ble arrestert og brennemerket i tre dager på rad, og hans hode ble slått sønder og sammen med en geværkolbe, og deretter ble hans kropp kastet i et hull og jord og stein dynget over den. Etter å ha besøkt Bahá'u'lláh i kasernen under det andre år av hans innesperring, hadde han reist seg med forbløffende beredvillighet for å bære denne tavle alene og til fots til Tìhrán for å levere den personlig til statsoverhodet. En fire måneders reise hadde ført ham til denne by, og etter å ha fastet og våket i tre døgn, hadde han møtt sháhen som hadde lagt i vei på en jaktekspedisjon til Shimírán. Han hadde rolig og respektfullt nærmet seg sin majestet mens han ropte ut: "O konge! Jeg er kommet til deg fra Sheba med et mektig budskap"; hvorpå tavlen etter overhodets ordre ble tatt fra ham og levert til Tìhráns mujtahider som ble pålagt å besvare denne epistel. De unndro seg denne befaling og anbefalte i stedet at budbringeren skulle tas av dage. Tavlen ble deretter videresendt av sháhen til Konstantinopels persiske ambassadør, i håp om at gjennomlesningen av den ville nøre opp under sultánens ministres fiendskap. I tre år fortsatte Bahá'u'lláh å prise

denne ungdoms heltemot i sine skrifter, og beskrev sine henvisninger til dette høyeste offer som *“mine tavlens salt”*.

Abá-Başır og Siyyid Ashraf, hvis fedre var blitt drept i kampene i Zanján, ble halshugget samme dag i denne by. Den førstnevnte gikk så langt som til å vise sin bøddel hvordan han best skulle utføre sitt hugg, mens han knelte i bønn, mens den sistnevnte ble halshugget mens han holdt sin martyrdrepte venns legeme i sine armer, etter å ha blitt så brutalt slått at blodet fløt under hans fingernegler. Det var den samme Ashrafs mor som ble sendt til fengslet i håp om at hun kunne overtale sin eneste sønn til å avsverge sin tro. Der hadde hun advart ham om at hun ikke ville kjennes ved ham om han skulle frasi seg sin tro, og hun hadde bedt ham om å følge Abá-Başírs eksempel, og hadde til og med sett ham utånde med øyne som ikke var sløret av tårer. Den rike og fremtredende Muḥammad-Ḥasan khán-i-Káshí ble så nådeløst slått under føttene i Burújird at han døde av påkjenningen. I Shíráz ble mírzá Áqáy-i-Rikáb-Sáz, sammen med mírzá Rafi-i-Khayyát og Mashhadí Nabí, beordret av den lokale mujtahid til å kveles midt på natten, og deres graver ble senere skjendet av en gjeng som overdyngtet dem med søppel. Shaykh Abu'l-Qásim-i-Mázkání i Káshán hadde takket nei til en slurk vann som ble tilbudt ham før hans død og erklærte at han tørstet etter martyrdødens beger. Han fikk et dødelig slag i nakken mens han knelte i bønn.

Mírzá Báqir-i-Shírází, som hadde renskrevet Bahá'u'lláhs tavler i Adrianopol med slik utrettelig oppofrelse, ble slått ihjel i Kirmán, mens i Ardikán ble den gamle og svakelige Gul-Muḥammad angrepet av en rasende mobb, kastet i bakken, og to siyyider trampet på ham med sine nuddbeslåtte støvler, slik at hans ribben ble knust og hans tenner slått i stykker, og deretter ble hans kropp fraktet til utkanten av byen og gravlagt i en grop, for deretter å bli gravd opp igjen neste dag, trukket gjennom gatene og til sist etterlatt i villmarken. Byen Mashhad var beryktet for sin utøylede fanatisme, og her ble hájı 'Abdu'l-Majíd revet opp fra livet til strupen, og hans hode ble utstilt på en marmorplate til skue for en mengde hånende tilskuere som etter å ha slept kroppen hans i vanære gjennom basarene, etterlot den ved likhuset, hvor hans slektninger tok hånd om den. Han var den tidligere nevnte Badís åttifem år gamle far og en overlevende fra kampene i Ṭabarsí, og etter sin sønns martyrdød hadde han besøkt Bahá'u'lláh og oppglødd av iver vendt tilbake til Kḥurásán.

I Işfáhán ble mullá Kázim halshugget etter ordre fra shaykh Muḥammad-Báqir, og en hest ble satt til å galoppere over hans lik som så ble overgitt til flammene, mens siyyid áqá Ján fikk sine ører kuttet av og ble ført i et tau gjennom gatene og basarene. En måned senere inntraff tragedien med de to velkjente brødre mírzá Muḥammad-Ḥasan og mírzá Muḥammad-Ḥusayn i den samme by. “De to skinnende lys”, med sine respektive tilnavn “Sultánu’sh-Shuhadá” (martyrenes konge) og “Maḥbúbu’sh-Shuhadá” (martyrenes elskede), var kjent for sitt storsinn, sannferdighet, godhet og fromhet. Deres martyrdød var fremkalt av den onde og falske imámleder Mír Muḥammad-Ḥusayn, stemplet av Bahá’u’lláh som “*hunnslangen*”. I sin handel med dem hadde han pådratt seg en stor gjeld, og han planla å oppheve sine forpliktelser ved å utpeke dem som bábier og dermed tilskynde deres død. Deres rikt møblerte hjem ble plyndret, til og med trærne og blomstene i deres hager og alle deres gjenværende eiendeler ble beslaglagt. Shaykh Muḥammad-Báqir som ble betegnet av Bahá’u’lláh som “ulven”, avsa deres dødsdom. Zillu’s-sultán godkjente avgjørelsen, hvoretter de ble lagt i lenker, halshugget, trukket til Maydán-i-Sháh og der overøst med fornærmelser fra en fordervet og rovgrisk folkemengde. “*Disse to brødres blod ble utgytt på en slik måte*”, har ‘Abdu’l-Bahá skrevet, “*at Julfás kristne prest klaget høylydt, jamret seg og gråt på denne dag.*” I flere år fortsatte Bahá’u’lláh å nevne dem i sine tavler, å uttrykke sin sorg over deres bortgang og å forherlige deres dyder.

Mullá ‘Alí Ján ble ført til fots fra Mázindarán til Tíhrán, og påkjenningene av denne reise var så alvorlige at hans hals fikk sår og hans kropp svulmet opp fra livet og ned til føttene. På dagen for sin martyrdød, ba han om vann og gjennomførte sin avvasking, fremsa sine bønner og skjenket sin bøddel en anselig pengegave. Han leste fortsatt sin bønn da hans strupe ble kuttet med en dolk. Deretter ble hans lik spyttet på, dekket av søle, lagt ubeskyttet i tre dager og omsider hakket i stykker. Mullá ‘Alí som ble omvendt til troen i Bábs dager, ble så voldsomt angrepet i Námiq og hans ribben så alvorlig knust av en pigghakke, at han døde med en gang. Mírzá Ashraf ble slått ihjel i Işfáhán. Hans lik ble trampet på av shaykh Muḥammad Taqíy-i-Najafí, “ulvens sønn”, og hans studenter. Det ble deretter hensynsløst skamfært og overlevert til mobben for å bli brent, hvorpå hans forkullede ben ble gravlagt under ruinene av en mur som ble veltet ned for å dekke over dem.

I Yazd ble sju tatt av dage på én enkelt dag under redselsfulle omstendigheter, på oppfordring fra denne bys mujtahid og etter ordre fra den ubarmhjertige Maḥmúd mírzá, jalú'lu'l-dawlih, guvernøren som var zillu's-sultáns sønn. Den første av disse, en tjuesju år gammel ungdom, 'Alí-Aşghar, ble kvalt, og hans kropp ble overlevert til jøder som tvang den døde mannens seks ledsagere til å følge med dem. De trakk liket gjennom gatene, omgitt av en mobb av folk og soldater som slo på trommer og blåste i trompeter. Da de var i nærheten av telegrafkontoret, halshogde de den åttifem år gamle mullá Mihdí og trakk ham på samme måte til en annen bydel. Her henrettet de áqá 'Alí på lignende vis foran øynene på en stor tilskuerskare, avsyndige av musikkens drivende toner. Derfra fortsatte de til den lokale mujtahids hus og brakte med seg de fire gjenværende ledsagere. De skar så over strupen på mullá 'Alí-y-Sabzivári som hadde henvendt seg til mengden og strålt i sin forestående martyrdød. De hakket hans kropp i stykker med en spade mens han fortsatt var i live og slo hans hodeskalle sønder og sammen med steiner. I en annen bydel i nærheten av Mihríz-porten, drepte de Muḥammad-Báqir. Etterpå, i Maydán-i-Khán, idet musikken ble villere og druknet folkets skrik, ble de gjenværende overlevende halshugget, to brødre tidlig i tjueårene, 'Alí-Aşghar og Muḥammad-Ḥasan. Den sistnevntes mage ble sprettet opp og hans hjerte og lever plukket ut. Deretter ble hans hode tredd på et spyd og båret høyt gjennom byens gater til musikkakkompagnement og hengt opp i et morbærtre og steinet av en stor folkemengde. Hans kropp ble slengt foran døren til hans mors hus, og kvinner gikk med vilje inn dit for å danse og more seg. Til og med stykker av deres kjøtt ble båret bort for å bli brukt som et legemiddel. Til sist ble Muḥammad-Ḥasans hode festet til hans underkropp, og sammen med de andre martyrenes legemer, ble han båret til utkanten av byen og så brutalt steinet at hodeskallene ble knust. Deretter tvang de jødene til å bære restene og kaste dem i et hull på Salsabíl-sletten. Guvernøren erklærte en fridag for folket, alle butikkene ble stengt på hans ordre, byen var opplyst om natten, og festligheter tilkjennega fullbyrdelsen av en av de mest barbariske gjerninger som er begått i moderne tid.

Jødene og parserne som nylig var omvendt til troen og som bodde henholdsvis i Hamadán og i Yazd, var heller ikke uimottakelige overfor fiendenes angrep, hvis raseri var forverret av vitnesbyrdene om troens

gjennomtrengende lys i områder de gjerne hadde trodd var utenfor dets rekkevidde. Selv i byen “Ishqábád var det nylig etablerte shí'ah-samfunn misunnelig på Bahá'u'lláhs tilhengeres økende anseelse, der de levde midt iblant dem. De hisset opp to voldsforbrytere til å angripe den sytti år gamle hájí Muḥammad-Riḏáy-i-Iṣfaháni som de midt på lyse dagen og midt i basaren dolket hele trettito steder, avdekket hans lever, flenget hans mage og rev opp hans bryst. Tsaren sendte en militær domstol til “Ishqábád, og etter en omfattende undersøkelse, påviste de shí'ahenes skyld og dømte to til døden og forviste seks andre. Det ble appellert til Násiri'd-Dín sháh og til Tíhráns, Mashhads og Tabríz' ‘ulamáer, men ingen av dem kunne imøtegå dommen. Det forurettede samfunns representanter lyktes derimot gjennom sin stor-sinnede mellomkomst i å få lempet på straffen, noe som i høy grad forbauset de russiske myndigheter.

Dette er noen typiske eksempler på den behandling troens motstandere tildelte det fornyede samfunn av dens tilhengere under Bahá'u'lláhs forvisning til 'Akká, en behandling som i sannhet kan sies å vitne om vekslingen mellom “den brutales hjerteløshet og fiendens oppfinnsomhet”.

“Inkvisisjonen og den forferdelige tortur” som fulgte anslaget mot Násiri'd-Dín sháhs liv, hadde allerede gitt troen “en livskraft som ingen annen drivkraft kunne ha oppnådd”, slik det ble beskrevet av en så fremstående observatør som lord Curzon fra Kedleston. Disse nye utbrudd av forfølgelse, denne friske utstrømning av martyrs blod, tjente til videre å sette liv i det hellige ungtres røtter som allerede hadde slått rot i sin hjemlige jord. Likeglad med den ild- og blodtanke som hadde til hensikt å utslette dem, uberørt av de tragiske ulykker som regnet ned over deres leder som var blitt flyttet så langt vekk fra deres midte, ubesmittet av de skitne og opprørske gjerninger begått av Bábs Pakts erke-paktbryter, vokste Bahá'u'lláhs tilhengere i antall, og i det stille samlet de den nødvendige styrke som på et senere stadium skulle gjøre dem i stand til å løfte sine hoder i frihet og reise opp sine institusjoners byggverk.

Kort tid etter sitt besøk i Persia høsten 1889, skrev lord Curzon fra Kedleston at “bahá'íene blir nå antatt å utgjøre nitten tjuedeler av bábí-troen”. Han skrev dette i sine henvisninger som var ment å skulle fordrive “den store forvirring” og “feilslutning” som rådet “blant europeiske, og i særdeleshet engelske

forfattere” angående troen. Grev Gobineau som skrev så langt tilbake som i år 1865, bevitnet følgende: “Den allmenne oppfatning er at bábíene er utbredt blant samtlige befolkningsklasser og religiøse tilhengere i Persia, unntatt Nuşayríene og de kristne, men især de opplyste klasser anses som meget mistenkelige, menn som utøver landets vitenskapsgrener. Det antas med god grunn at mange mulláer er bábíer, blant dem betydningsfulle mujtahider, forhørsdommere av høy rang, menn som innehar viktige stillinger ved hoffet og som ferdes meget nær kongens person. Ifølge en nylig utført beregning skal det i Tíhrán være fem tusen slike troende i en befolkning på nær åtti tusen.” Og videre: “... Bábísmen har hatt betydelig påvirkning på den persiske nasjons bevissthet, og har til og med nådd utover landegrensene, til provinsen Baghdád og også over grensen til India.” Og igjen: “... I Sentral-Asia, det vil si Persia, noen steder i India og en del av det asiatiske Tyrkia rundt Baghdád, er man i dag dypt bekymret over en helt spesiell religiøs bevegelse, en oppsiktsvekkende bevegelse som er verdig et fullstendig studium. Den gjør oss i stand til å iaktta utviklingen av de faktiske hendelser, av slike katastrofer som man ikke er vant med å forestille seg noe annet sted enn i de fjerne tider da de store religionene oppsto.”

Lord Curzon skriver videre idet han henviser til erklæringen av Bahá'u'lláhs profetiske kall og til mírzá Yahyás opprør: “Men disse forandringer har på ingen måte svekket, men synes tvert i mot å ha ansporet dens påvirkning, som har utviklet seg i et tempo som er uforklarlig for dem som bare kan se en grov form for politisk eller til og med oversanselig gjæring i dette. Det laveste anslag over det nåværende antall bábíer i Persia er en halv million. Jeg er fristet til å tro at det fullstendige antall er nærmere en million, ut fra samtaler med personer som har gode forutsetninger for å bedømme det.” “De finnes i hvert eneste samfunnslag, fra hoffets ministre og adelsmenn til gatefeieren eller stallkaren”, legger han til. “og ikke minst er deres virkeområde selve det muslimske presteskap”. “Ut fra det faktum at bábísmen i sine tidligste år befant seg i konflikt med de sivile myndigheter”, er et annet av hans vitnemål, “og at bábíer gjorde et attentatforsøk mot sháhens liv, har det feilaktig blitt fastslått at bevegelsen var politisk i sin opprinnelse og nihilistisk i sin karakter ... I våre dager er bábíene like lojale som alle andre av kronens undersåtter. Heller ikke synes det å være noen større berettigelse i de beskyldninger

som så uforbeholdent er blitt rettet mot dette unge trossamfunn om sosialisme, kommunisme og umoral ... Den eneste kommunisme han (Báb) kjente til og anbefalte, var den i Det nye testamentet og den tidlige kristne kirke, nemlig en felles deling av eiendeler mellom troens medlemmer og skikken med å gi almisser, og rikelig med nestekjærlighet. Anklagen om umoral synes å ha oppstått dels gjennom motstandernes ondsinnede løgner, og dels fra den mye større frihet Báb hevdet at kvinner skulle ha, noe som etter en orientalsk tankegang knapt kan skilles fra utsvevende oppførsel.” Og til sist følgende spådom fra hans penn: “Hvis bábismen fortsetter å vokse i sitt nåværende utbredelsestempo, kan det tenkes at det kommer en tid da den vil fortrenge muhammedanismen fra sin plass i Persia. Dette tror jeg er lite sannsynlig, hvis den skulle fremstå under en fiendtlig tros flagg. Men siden dens rekrutter blir vunnet fra de beste soldater i den garnison den angriper, er det desto større grunn til å tro at den til sist vil seire.”

Bahá'u'lláhs innesperring i 'Akkás fangeborg, det mangfold av lidelser han utholdt, de uendelige prøvelser som hans følgesvenners samfunn i Persia var utsatt for, hindret ikke den mektige strøm av guddommelig åpenbaring som uavbrutt hadde flytt fra hans penn og som hans tros fremtidige innretning, ukrenkelighet, utbredelse og befestning var direkte avhengig av, og de kunne heller ikke i noen som helst grad dempe den. Hans skrifter fra hans fangeår i Det største fengsel, overgikk faktisk hans penns utstrømninger både i Adrianopol og i Baghdád, i rekkevidde og omfang. Denne enestående utvidelse i omfanget av hans skrifter under hans forvisning til dette fengsel, må regnes som et av de mest livgivende og fruktbare stadier i hans tros utvikling, mer bemerkelsesverdig enn den dyptgripende forvandling i omstendighetene rundt hans eget liv i 'Akká, mer vidtrekkende i sine åndelige følger enn den undertrykkelseskampanje som så nådeløst ble utøvet av hans tros fiender i hans fødeland.

De stormfulle vinder som feide over troen i begynnelsen av hans embets-tid og den vinterlige goldhet som markerte begynnelsen på hans profetiske levnetløp like etter hans forvisning fra Tíhrán, ble under den senere del av hans opphold i Baghdád etterfulgt av det som kan beskrives som hans livskalls vårtidsår, år som bevitnet at de iboende krefter brøt ut i synlige aktiviteter i det guddommelige frø som hadde ligget slumrende siden hans forgjengers

tragiske bortfall. Med hans ankomst til Adrianopel og kunngjøringen av hans profetiske kall, steg hans åpenbarings himmellys til sitt høyeste punkt og skinte i sommerherlighetens overflod, som hans skrifers stil og tone bærer vitnesbyrd om. Hans fengselstid i 'Akká brakte med seg fullbyrdelsen av en langsom modningsprosess og var en periode da dette livskalls utsøkte frukter til sist ble innhøstet.

Når vi tar et overblikk over det veldige område som Bahá'u'lláhs skrifter favner i løpet av denne periode, synes de å falle i tre tydelige kategorier. Den første omfatter de skrifter som utgjør oppfølgingen etter forkynnelsen av hans livskall i Adrianopel. Den annen innbefatter hans religionsordnings lover og forordninger, som for det meste er nedtegnet i *Kitáb-i-Aqdas*, hans *Helligste Bok*. Til den tredje må henregnes de tavler som dels fremsetter og dels bestyrker denne religionsordnings grunnleggende læresetninger og prinsipper.

Som vi allerede har sett, ble kunngjøringen av hans profetiske kall spesielt rettet til jordens konger som i kraft av den makt og myndighet de utøvde, var gitt et særskilt og ufravikelig ansvar for sine undersåtters skjebne. Det var til disse konger, så vel som til verdens religiøse ledere som utøvde en ikke mindre omfattende innflytelse på sine tilhengerskarer, at 'Akkás fange rettet sine appeller, advarsler og formaninger under sine første år som fange i denne by. "Ved vår ankomst til dette fengsel", stadfester han selv, "aktet vi å overbringe kongene deres Herres budskap, den mektige, den høylovede. Skjønt vi i mange tavler har overbrakt dem det vi ble befalt, gjør vi det atter en gang, som et tegn på Guds nåde."

Under de mørkeste dager av sitt fangenskap i 'Akká, stilet Bahá'u'lláh noen av de edleste avsnitt av sin *Helligste Bok* til jordens konger, både i Østen og i Vesten, både kristne og muslimer. Disse hadde allerede mottatt en felles formaning og advarsel i *Súriy-i-Múlúk*, åpenbart i Adrianopel, og de var blitt så lidenskapelig tilskyndet av Báb i *Qayyúmu'l-Asmás* åpningskapittel under selve natten for erklæringen av hans profetiske kall. I disse avsnitt anmodet han dem å holde fast ved "Den største lov", utropte seg selv til "kongenes Konge" og "alle nasjoners etterlengtede", erklærte dem for å være hans "vasaller" og "emblemene på hans myndighet", ga avkall på ethvert ønske om å bemektige seg deres riker, befalte dem å forlate sine palasser og skynde seg å oppnå adgang til hans rike, forherliget den konge som ville reise seg for å bistå hans Sak som "selve menneskehetens øye", og anklaget dem til slutt for de ting som hadde

vederfartes ham fra deres side.

I sin tavle til dronning Victoria inviterer han videre disse kongene til å holde fast ved *“Den mindre fred”*, siden de hadde avslått *“Den største fred”*. Han formaner dem om å forsones med hverandre, å forenes og redusere sin bevæpning, befaler dem å avstå fra å legge overdrevne byrder på sine undersåtter, som han meddeler dem er deres *“myndlinger”* og *“skatter”*. Han bekjentgjør prinsippet om at dersom en av dem griper til våpen mot en annen, skal de alle reise seg mot ham, og advarer dem mot å behandle ham slik *“Isláms konge”* og hans ministre har behandlet ham.

Den franske keiser Napoleon III var den mest fremstående og innflytelsesrike monark på sin tid i Vesten. Bahá'u'lláh betegnet ham som *“Det fremste statsoverbode”*, og som hadde *“kastet Guds tavle bak seg”*, for å sitere hans ord, den tavle som ble åpenbart for ham i Adrianopol. Han stilet en annen tavle til ham mens han var fange i militærkasernen, og formidlet den gjennom 'Akkás franske sendebud. I denne kunngjør han tilsynekomsten av *“han som er den ubemmede”*, hvis hensikt er å *“gjenopplive verden”* og forene dens folk. Han fastslår uten tvil at Jesus Kristus var hans livskalls herold, kunngjør fallet av *“stjernene på kunnskapens himmelbvelving”*, som har vendt seg bort fra ham. Han avslører denne monarks falskhet og forutsier klart at hans kongerike vil bli *“kastet ut i forvirring”*, at hans *“rike skal falle”* ut av hans hender og at *“opprør skal gripe alle folk i dette land”* dersom han ikke reiser seg for å hjelpe Guds Sak og følge ham som er hans ånd.

I minneverdige avsnitt rettet til *“berskere over Amerika og presidenter i republikkene der”*, gir han dem følgende anmodning i *Kitáb-i-Aqdas*: *“Pryd hersker-maktens tempel med rettferdighetens og gudfryktens smykke, og kron dens bode med ibukommelsen av deres Herre.”* Han erklærer at *“den lovede”* har kommet til syne, råder dem til å la *“Guds Dag”* bli dem til gavn og befaler dem: *“Bøt det brutte med rettferdighetens bender, og knus den fremgangsrike undertrykker med den stav som er budene fra deres Herre, forordneren, den allvise.”*

Mens han satt som fange i kasernen, stilet han en epistel til Nicholas Alexander II, Russlands eneveldige tsar. Der innvarsler han den lovede Fars tilsynekomst, ham som *“Jesajas tunge har forberliget”*, og *“ved hvis navn både Toraen og evangeliene var smykket”*. Han befaler ham å *“reise seg ... og kalle sammen nasjonene for Gud”*, formaner ham om å vokte seg mot at hans

herskermakt holder ham borte fra *“han som er den øverste hersker”*, takker for den bistand som ble gitt av hans ambassadør i Tíhrán, og advarer ham mot å forspille det stade som Gud har forordnet for ham.

Til dronning Victoria stilet han i den samme periode en epistel der han ber henne om å vende sitt øre mot sin Herres stemme, hele menneskehetens Herre. Han befaler henne å *“legge bort alt som er på jorden”*, og vende sitt hjerte mot Herren, den gamle av dager. Han erklærer at *“alt som er blitt omtalt i evangeliet, er blitt fullbyrdet”*. Han forsikrer henne om at Gud vil belønne henne for *“å ha forbudt handel med slaver”*, hvis hun skulle følge det som han har sendt henne. Han berømmer henne for å ha *“lagt rådslagningens tøyler i hendene til folkets representanter”*, og formaner dem om å *“betrakte seg selv som representanter for alle som lever på jorden”*, og å dømme mellom mennesker med *“ren rettferdighet”*.

I et berømt avsnitt stilet til Wilhelm I, konge av Preussen, og nylig hyllert som keiser over et forenet Tyskland, befaler han i *Kitáb-i-Aqdas* overhodet om å lytte til hans røst, Guds egen røst. Han formaner ham om å ta seg i akt så ikke hovmod avholder ham fra å anerkjenne *“den guddommelige åpenbarings daglysnings”* og oppmoder ham om å *“erindre ham (Napoleon III) som hadde en makt som overgikk”* hans makt, og *“stort var hans tap da han gikk i sin grav”*. I den samme bok tiltaler han videre høytidelig *“Rhinens bredder”*, idet han forutsier at *“gjengjeldelsens sverd”* vil bli trukket mot dem og at *“veklagene fra Berlin”* vil høres, skjønt hun på dette tidspunkt var *“i iøynefallende prakt”*.

I et annet vektigt avsnitt i den samme bok stilet til Franz Josef, den østerrikske keiser og arving til det hellige romerske imperium, irrettesetter Bahá'u'lláh overhodet for å ha unnlatt å forhøre seg om ham under sin pilegrimsreise til Jerusalem. Han tar Gud til vitne på at han har funnet at han *“klamrer seg til Grenen og ikke enser Roten”*. Han sørger over å være vitne til hans uvitenhet og ber ham åpne sine øyne og skue mot *“det lys som skinner over denne strålende horisont”*.

Til 'Alí páshá, sultánen av Tyrkias storvesir, stilet han kort etter sin ankomst til 'Akká en ny tavle der han irrettesetter ham for hans grusomhet *“som har fått helvete til å flamme og ånden til å jamre seg”*. Han regner opp hans undertrykkende handlinger, fordømmer ham som en av disse som fra tidenes morgen har anklaget profetene for å være urostiftere, og forutsier hans undergang. Han gjør rede for lidelsene til ham selv og hans medforviste, og

berømmer deres tapperhet og løsrivelse. Han forutsier at Guds “*rasende vrede*” vil ramme ham og hans regjering, at “*opprørsånden vil tennes*” i deres midte og at deres “*berredømme vil ta slutt*”. Han stadfester at om han skulle våkne opp, ville han oppgi alle sine eiendeler og ville “*velge å bo i ett av de vanstelte rom i Det største fengsel*”. I *Lawḥ-i-Fu'ád* bekrefter han således sin ovennevnte forutsigelse, gjennom sine henvisninger til sultánens utenriksminister Fu'ád páshás altfor tidlige død: “*Snart vil vi sende bort den ene (‘Alí páshá) som var hans like, og vil gripe deres overhode (sultán ‘Abdu'l-‘Azíz) som styrer landet, og jeg er sannelig den allmektige, den altbetvingende.*”

Ikke mindre frimodige og kraftfulle er de budskap Bahá'u'lláh rettet til verdens religiøse ledere for alle trosretninger, noen inngikk i bestemte tavler, andre forekom spredt i hans skrifter, budskap hvori han klart og uforbeholdent fremlegger sin åpenbarings krav, tilskynder dem å gi akt på hans kall, og fordømmer i visse enkelttilfelle deres fordervethet, deres ytterliggående hovmod og undertrykkelse.

I udødelige avsnitt i *Kitáb-i-Aqdas* og andre tavler, befaler han hele denne gruppe av geistlige ledere å “*frykte Gud*”, å “*tøyle*” sine penner, “*kaste fra seg tomme innbilninger og forestillinger, og derpå vende seg mot visshetens horisont*”. Han advarer dem mot å “*veie Guds bok (Kitáb-i-Aqdas) med slike mål og vitenskaper som er alminnelige*” blant dem, og han omtaler denne samme bok som “*den ufeilbarlige vekt satt blant mennesker*”. Han sørger over deres blindhet og egensindighet, han gjør krav på å være uforlignelig i klarsyn, innsikt, ytring og visdom, og han erklærer sin medfødte og gudgitte kunnskap. Han advarer dem mot “*å lukke menneskene ute ved enda et slør*”, etter at han selv hadde “*sønderrevet slørene*”. Han anklager dem for å være “*årsak til avvísning av troen i dens tidlige dager*”, og han bønnfaller dem om å “*ta i øyesyn det som er blitt nedsendt*” av ham “*med rettskaffenhet og rettferdighet*” og ikke “*oppheve sannheten*” med de ting de eier.

Til pave Pius IX, det ubestridte overhode for kristenhetens mektigste kirke, innehaver av både verdslig og åndelig myndighet, rettet han, en fange i straffekolonien ‘Akkás militærkaserne, en meget viktig epistel der han bekjentgjør at “*han som er herrenes Herre er kommet i skyenes skygge*”, og at “*Ordet som Sønnen skjulte, er blitt åpenbart.*” Videre advarer han ham mot å trette med ham, slik fariseerne i gammel tid trettet med Jesus Kristus. Han

befaler ham å overlate sine palasser til slike som begjærer dem, “å selge alle de utsmykkede prydgjenstander” i hans eie, og “bruke dem på Guds sti”, oppgi sitt rike til kongene, “reise seg opp... midt blant jordens folk” og samle dem om hans tro. Han betrakter ham som en av solene på Guds navns himmel, og formaner ham om å vokte seg så ikke “mørket folder ut sine slør” over ham. Han ber ham “formane kongene” om å “behandle menneskene med rettferdighet”, og råder ham til å gå i sin Herres fotspor og følge hans eksempel.

Til den kristne kirkes patriarker sendte han ut en særskilt formaning, der han kunngjør den lovedes tilsynekomst, maner dem til å “frykte Gud” og ikke følge “de overtroiskes fåfengte forestillinger”, og påbyr dem å legge fra seg de ting de eier og “ta et sikkert grep om Guds tavle ved hans eneveldige makt”. Til denne kirkes erkebiskoper erklærer han likeledes at “han som er Herren over alle mennesker, er kommet til syne”, at de er “talt blant de døde”, og at stor er velsignelsen for ham som er “vekket ved Guds bris og har stått opp fra de døde i dette soleklare navn”. I avsnitt rettet til dens biskoper, erklærer han at “den evige Far roper ut mellom jord og himmel”. Han omtaler dem som de falne stjerner fra hans kunnskaps himmel og stadfester at hans legeme “higer etter korset”, og hans hode “ivrer etter spydet på den overmåte barmhjertiges sti”. Han befaler forsamlingen av kristne prester å “forlate klokkene” og komme ut fra sine kirker. Han formaner dem om å “rope ut Det største navn blant nasjonene”, forsikrer dem om at hver den som kaller menneskene sammen i hans navn, vil “fremvise det som er hinsides makten til alle som er på jorden”, advarer dem om at “regnskapets dag er kommet”, og råder dem til å vende sine hjerter mot deres “Herre, den tilgivende, den gavmilde”. I tallrike avsnitt stilet til “forsamlingen av munkar”, befaler han dem om ikke å avsondre seg i kirker og klostre, men beskjeftige seg med det som vil gavne deres sjeler og menneskenes sjeler, pålegger dem å inngå giftermål, og bekrefter at hvis de velger å følge ham, vil han gjøre dem til sitt rikes arvinger, og hvis de forsynder seg mot ham, vil han tålmodig utholde det i sin lange lidelse.

Og til sist, i flere avsnitt rettet til hele gruppen av Jesu Kristi tilhengere, identifiserer han seg med den “får” Jesaja omtaler, med “Talsmannen”, hvis pakt han som er ånden (Jesus) selv har opprettet, og med “sannhetens Ånd” som vil føre dem “til hele sannheten”. Han kunngjør at hans Dag er Guds Dag, meddeler at det er en forbindelse mellom Jordan-elven og “Det største hav”, påpeker deres

likegyldighet, såvel som sin egen erklæring om å ha åpnet *“rikets porter”* for dem, bekrefter at det lovede *“Tempel”* er blitt bygget med deres Herres, den mektiges, den gavmildes *“viljes hender”*, befaler dem å *“sønderrive slørene”* og tre inn i hans rike i hans navn, minner om Jesu ord til Peter, og forsikrer dem om at hvis de velger å følge ham, vil han gjøre dem til *“menneskehetens opplivere”*.

Til hele gruppen av muslimske geistlige viet Bahá'u'lláh tallrike avsnitt i sine bøker og tavler, der han i sterke ordelag kritiserer deres grusomhet, fordømmer deres stolthet og hovmod, anmoder dem om å legge fra seg de ting de eier, holde fred og låne øre til de ord han har talt, og forsikrer at på grunn av deres gjerninger *“er folkets opphøyde stilling blitt fornedret, isláms rette-snor er blitt miskjent, og dets mektige trone har falt”*. Til *“forsamlingen av persiske geistlige”* har han særlig rettet sine fordømmende ord, der han stempler deres gjerninger og forutsier at deres *“berlighet skal bli vendt til den bedrøveligste fornedrelse”*, og at de skal skue den straff som vil ramme dem, *“som bestemt av Gud, forordneren, den allvise”*.

Til det jødiske folk kunngjorde han videre at Den største lov er kommet, at *“Den urgamle skjønnhet hersker på Davids trone”*, som roper høyt og påkaller hans navn, at *“fra Sion har det vist seg som var skjult”*, og at *“fra Jerusalem høres Guds røst, den ene, den uforlignelige, den allvitende”*.

Videre kunngjorde han til den zoroastriske tros *“yppersteprester”* at *“den uforlignelige venn”* er åpenbart, at han *“taler det som rommer frelse”*, at *“den allmektiges hånd er rakt ut fra skyene”*, at hans majestetets og storhets tegn er gitt til kjenne, og erklærte at *“intet menneskes gjerninger skal godtas på denne dag, med mindre han forsaker menneskeheten og alt menneskene eier, og vender sitt åsyn mot den allmektige”*.

Noen av de vektigste avsnitt i hans epistel til dronning Victoria er rettet til medlemmene av den britiske nasjonalforsamling, parlamentenes mor, såvel som til andre lands folks valgte representanter. I disse forsikrer han at hans hensikt er å oppleve verden og forene dens folk. Han viser til den behandling hans fiender har gitt ham, formaner lovgiverne om å *“rådslå sammen”* og bare befatte seg *“med det som gagner menneskeheten”*, og stadfester at det *“ufeilbarlige legemiddel”* for *“hele verdens helbredelse”* er *“foreningen av alle dens folk i én allmenn Sak, én felles tro”*, noe som *“på ingen måte kan oppnås uten en kyndig og allmektig og inspirert leges makt”*. Videre har han i sin *Helligste Bok* pålagt at

det velges ett enkelt språk og et felles skriftspråk til bruk for alle på jorden. I samme bok stadfester han at denne befaling, når den blir satt i verk, vil være ett av tegnene *“på menneskeslektens myndighets alder”*.

Like betydningsfulle er de ord han særskilt rettet til *“Bayánens folk”*, til verdens vismenn, til dens poeter, til dens lærde, til dens mystikere og sågar til dens handelsmenn, der han formaner dem om å lytte til hans røst, gjenkjenne hans Dag og følge hans bud.

Slik er i korthet de fremtredende trekk ved denne historiske kunngjørings avsluttende utsagn. Dens åpningsbudskap lød under siste del av Bahá'u'lláhs forvisning til Adrianopol, og den ble avsluttet under de første år av hans innesperring i 'Akkás fangeborg. Konger og keisere, enkeltvis og samlet, sjefsdommerne i det amerikanske kontinentets republikker, ministre og ambassadører, paven, isláms profets stedfortreder, den skjulte imáms rikes forstander, kristendommens monarker, dens patriarker, erkebiskoper, biskoper, prester og munk, sunni- og shí'ah-muslimske presteordeners anerkjente ledere, den zoroastriske religions yppersteprester, filosofene, de geistlige ledere, vise menn og innbyggere i Konstantinopol, sultanatets og kalifatets stolte sete, hele gruppen av den zoroastriske, den jødiske, den kristne og den muslimske tros erklærte tilhengere, Bayánens folk, verdens vise menn, dens lærde, dens poeter, dens mystikere, dens handelsmenn, dens folks valgte representanter, hans egne landsmenn, alle er på ett eller annet tidspunkt gjennom bøker, epistler og tavler blitt brakt i direkte kontakt med de råd, advarsler, anmodninger, erklæringer og profetier som utgjør temaet for hans skjellsettende formaninger til menneskehetens ledere, formaninger som er uten sidestykke i noen tidligere religions krønike, og bare isláms profets budskap til noen av herskerne på hans tid utgjør en viss, om enn liten likhet.

“Aldri siden verdens opprinnelse har budskapet blitt kunngjort så åpent”, bekrefter Bahá'u'lláh selv. Han henviser særskilt til sine tavler til jordens overhoder, tavler hyllet av 'Abdu'l-Bahá som et *“mirakel”*, og han har skrevet: *“Hver og en av dem er gitt et særeget navn. Den første er kalt 'Buldringen', den andre 'Støtet', den tredje 'Det uavvendelige', den fjerde 'Det klare', den femte 'Katastrofen' og de øvrige 'Det lammende trompetstøt', 'Den nært forestående hendelse', 'Den store skrekk', 'Trompeten', 'Signalhornet' og lignende, slik at alle jordens folk kan vite for visst, og med sine ytre og indre øyne bevitne at han som er navnenes Konge, har seiret*

og vil fortsette å seire over alle mennesker, under alle forhold”. Han befalte videre at den viktigste av disse tavler, sammen med den velkjente *Súriy-i-Haykal* (Templets sure) skulle skrives i form av en femkant som skulle symbolisere menneskets tempel. Da han henvendte seg til evangeliets tilhengere i en av sine tavler, sammenlignet han den med det “tempel” som er nevnt av profeten Sakarja, og betegnet den som “den overmåte barmhjertiges strålende demringssted”, som var bygget ved “hans makts bender, han som er årsakenes forårsaker”.

Hvor enestående og forbløffende denne kunngjøring enn var, så viste den seg kun å være et forspill til en enda veldigere åpenbaring av opphavsmannens skaperkraft og til det som meget vel kan rangeres som den mest bemerkelsesverdige gjerning i hans profetiske virke, nemlig offentliggjøringen av *Kitáb-i-Aqdas*. Dette verk hentydes det til i *Kitáb-i-Íqán*. Dette verk rommer den lov profeten Jesaja hadde forutsett, og som Johannes i sin åpenbaring hadde omtalt som “en ny himmel” og “en ny jord”, som “Guds bolig”, som “den hellige byen”, som “en brud” og som “det nye Jerusalem [som] stige[r] ned fra himmelen, fra Gud”. Dette verks forordninger må forbli urørt i hele tusen år, og dets system vil omfatte hele planeten. Denne *Helligste Bok* kan meget vel betraktes som Bahá'u'lláhs ånds klareste utstråling, som hans religionsordnings Moderbok og charteret for hans nye verdensorden.

Boken ble åpenbart like etter at Bahá'u'lláh var blitt overført til 'Údí Khammárs hus (rundt 1873), på en tid da han fortsatt var omgitt av de prøvelser som hadde hjemsoekt ham ved de handlinger hans fiender og de erklærte tilhengerne av hans tro hadde begått. Boken er et skattkammer som gjemmer hans åpenbarings kosteligste juveler, og den inntar en enestående og uforlignelig stilling blant verdens hellige skrifter, i kraft av de prinsipper den maner til, de administrative institusjoner den forordner og den funksjon den tildeler opphavsmannens utpekte etterfølger. *Kitáb-i-Aqdas* er i sin helhet åpenbart av religionsordningens opphavsmann selv, til forskjell fra Det gamle testamentet og de hellige bøker som kom før det, der de faktiske forskrifter profeten selv ytret, ikke er å finne, til forskjell fra evangeliene, der de få utsagn som tillegges Jesus Kristus, ikke gir noen klar veiledning om hvordan hans tros anliggender skal administreres i fremtiden, og endog til forskjell fra Koranen, som tier om det altoverskyggende spørsmål om etterfølgelsen, selv om lovene og forordningene er uttrykkelig utformet av Guds apostel. Ikke bare bevarer den

for ettertiden de grunnleggende lover og forordninger som hans fremtidige verdensordens byggverk må hvile på, men den forordner de nødvendige institusjoner som alene kan trygge hans tros enhet og ukrenkelighet, i tillegg til at denne bok forlener Bahá'u'lláhs etterfølger med en fortolkningsfunksjon.

Opphavsmannen til dette charter for den fremtidige verdenscivilisasjon er på én og samme tid menneskehetens dommer, lovgiver, forener og forløser. I dokumentet bekjentgjør han for jordens konger at Den største lov er kunngjort, erklærer at de er hans vasaller, forkynner at han selv er *“kongenes Konge”*, frasier seg enhver tanke om å legge hånd på deres riker og forbeholder seg retten til å *“gripe og besitte menneskenes hjerter”*. Han advarer verdens geistlige ledere mot å veie *“Guds Bok”* med slike vektmål som er vanlige blant dem, og bekrefter at boken selv er den *“ufeilbare vekt”* som er stilt opp i menneskenes midte. I boken forordner han høytidelig at *“Rettferdighetens Hus”* skal opprettes, definerer dets funksjoner, fastsetter dets inntekter og betegner medlemmene som *“rettferdighetens menn”*, *“Guds bemyndigede”* og *“den overmåte barmhjertiges betrodde forvaltere”*. Han hentyder til sin Pakts fremtidige midtpunkt, forlener ham med retten til å fortolke sin hellige skrift og foregriper indirekte opprettelsen av Beskytter-embetet. Han gir vitnesbyrd om sin verdensordens revolusjonerende virkning, fremsetter læresetningen om gudsmanifestasjonens *“Største ufeilbarlighet”*, hevder at denne ufeilbarlighet er profetens iboende og enestående rettighet, og han utelukker muligheten for at en annen manifestasjon vil fremstå før det er gått minst ett tusen år.

I denne bok foreskriver han videre de obligatoriske bønner, gir anvisning om fastetiden og dens varighet, forbyr forsamlingsbønn unntatt for avdøde og fastsetter qiblih. Han innstifter *huqúqu'lláh* (Guds rett), utformer arveloven, forordner institusjonen *mashriqu'l-adhkár*, fastsetter nittendagsfesten, bahá'i-høytidene og de innskutte dager. Han avskaffer presteskaper, forbyr slaveri, askese, betleri, klostervesen, botsøvelse, bruk av prekestoler og håndkyss. Han foreskriver monogami, fordømmer grusomhet mot dyr, lediggang og dovenskap, baktalelse og bakvaskelse, kritiserer skilsmisse, forbyr hasardspill, bruk av opium, vin og andre rusdrikker. Han angir straffen for drap, ildspåsettelse, utukt og tyveri, understreker betydningen av ekteskapet og fastsetter dets viktigste vilkår. Han gjør det til en plikt å utøve ett eller annet håndverk eller yrke og opphøyer en slik beskjeftigelse til rangen av tilbedelse.

Han understreker at det er nødvendig å sørge for midler til utdanning for barn og pålegger enhver person plikt til å skrive et testament og til å vise streng lydighet mot styresmaktene.

I tillegg til disse bestemmelser, tilskynder Bahá'u'lláh sine følgesvenner å omgås tilhengerne av alle religioner i vennskapelighet og fordragelighet og uten forskjellsbehandling. Han oppfordrer dem til å være på vakt mot fanatisme, oppvigleri, hovmod, kjekling og strid. Han pålegger dem plettfri renslighet, streng sannferdighet, ubesmittet kyskhets, pålitelighet, gjestfrihet, troskap, høflighet, overbærenhet, rettferdighet og rimelighet. Han råder dem til å være *“som fingrene på én hånd, som lemmene på ett legeme”*. Han oppfordrer dem til å reise seg og tjene hans Sak og forsikrer dem om sin usvikelige hjelp. Enn videre dveler han ved hvor usikre menneskenes anliggender er. Han erklærer at sann frihet består i at de underkaster seg hans bud, og advarer dem mot å være lemfeldige i gjennomføringen av hans lover. Han foreskriver de uadskillelige tvillingplikter: å anerkjenne *“Guds åpenbarings daglysning”* og å overholde alle bestemmelser åpenbart av ham, og han bekrefter at ingen av disse godtas uten den andre.

Han rettet en betydningsfull appell til presidentene i republikkene på det amerikanske kontinent om at de må gripe sin sjanse på Guds Dag og gå i bresjen for rettferdighetens sak. Han stilet en befaling til medlemmene av parlamentsforsamlinger verden over, der han tilskyndet dem til å innføre felles skrift og språk for alle. Han advarte Wilhelm I, som hadde beseiret Napoleon III. Han refset Østerrikes keiser Franz Josef. Han henviste til *“Berlins veklager”* i sin høytidelige henvendelse til *“Rhinens bredder”*. Han fordømte *“tyranniets trone”* som er satt i Konstantinopel, og han forutså at dens *“ytre prakt”* ville bli slukket, og at dens innbyggere ville rammes av prøvelser. Han rettet oppmuntrende og trøstende ord til sin fødeby, idet han forsikret om at Gud har utvalgt den til å være *“kilden til hele menneskehetens glede”*. Han forutså at *“Kburásán-heltenes røster”* vil lyde for å forherlige sin Herre, og han hevdet at det i Kirmán vil fremstå mennesker *“utstyrt med stort mot”* som vil tale om ham. Og han ga sine storsinnede forsikringer til en sveikefull bror som hadde påført ham slike kvaler, om at *“den evig tilgivende, den overmåte gavmilde”* Gud vil tilgi ham hans misgjerninger, om han bare ville angre seg. Alt dette beriker ytterligere innholdet i en bok som forfatteren selv betegner som *“kilden*

til sann lykksalighet”, som den “*ufeilbare vekt*”, som den “*strake sti*” og som “*menneskebetens livgiver*”.

De lover og forordninger som utgjør hovedtemaet i denne bok, har Bahá'u'lláh enn videre uttrykkelig betegnet som “*livsens ånde for alle skapte ting*”, som “*den sterkeste festning*”, som “*fruktene*” på sitt “*tre*”, som “*det ypperste middel til å opprettholde orden i verden og til å trygge dens folkeslag*”, som sin “*visdoms og sitt kjærlige forsyns lamper*”, som “*den sødmefylte duft av hans kledning*”, som sin “*barmhjertighets*” “*nøkler*” for sine skapninger. “*Denne bok er en himmel som vi har prydet med våre påbuds og forbuds stjerner*”, bevitner han selv. “*Salig det menneske som vil lese den og grunne over de vers som er nedsendt i den av Gud, maktens Herre, den allmektige*”, har han videre erklært. “*Si, o mennesker! Grip den med gudhengivenhetens hånd ... Så sant jeg lever! Den er sendt ned på en måte som forbløffer menneskesinnene. Sannelig, den er mitt vektigste vitnesbyrd for alle folk og den overmåte barmhjertiges bevis for alle i himmel og på jord.*” Og igjen: “*Salig den gane som fornemmer dens sødme, det seende øye som skjelner det som er nedlagt i den, og det forstandige hjerte som fatter dens hentydninger og mysterier. Ved Gud! Så majestetisk er det som der er åpenbart, og så veldig er åpenbaringen av dens dulgte hentydninger, at ytringens lender skjelver ved forsøket på å beskrive dem.*” Og endelig: “*Kitáb-i-Aqdas er blitt åpenbart på en slik måte at den tiltrekker seg og omfatter alle de guddommelig forordnede religionsordninger. Salige de som leser den! Salige de som fatter den! Salige de som mediterer over den! Salige de som grunner på dens mening! Så uhyre stor er dens rekkevidde, at den omsluttet alle mennesker før de anerkjente den. Om ikke lenge vil dens ypperste kraft, dens gjennomgripende innflytelse og dens veldes storhet bli åpenbart på jord.*”

Etter at Bahá'u'lláh i *Kitáb-i-Aqdas* hadde utformet sin religionsordnings grunnleggende lover, fremsatte han mot slutten av sitt virke visse påbud og prinsipper som står helt sentralt i hans tro. Han bekreftet på ny sannheter som han tidligere hadde forkynt. Han utdypet og belyste noen av de lover han allerede hadde fastsatt. Han åpenbarte ytterligere profetier og advarsler og utferdiget tilleggsforordninger som var ment å skulle utfylle bestemmelsene i hans *Helligste Bok*. De ble nedtegnet i utallige tavler som han fortsatte å åpenbare helt til de siste dager av sitt jordiske liv. De mest betydningsfulle blant disse er *Isbráqát* (Stråleglans), *Bishárát* (Glade nyheter), *Ṭarázát* (Skrud), *Tajallíyát* (Glans), *Kalímát-i-Firdawsíyyih* (Paradisets ord), *Lawḥ-i-Aqdas* (Den

helligste tavle), *Lawḥ-i-Dunyá* (Verdens tavle) og *Lawḥ-i-Maqsúd* (Maqsúds tavle). Disse tavler, mektige og endelige utstrømninger av hans utrettelige penn, må regnes blant de herligste frukter som hans sinn har frembrakt, og markerer fullbyrdelsen av hans førti år lange embedstid.

Av de prinsipper som ligger nedfelt i disse tavler, er det viktigste av dem alle prinsippet om menneskehetens enhet og helhet, som meget vel kan betraktes som Bahá'u'lláhs åpenbarings kjennetegn og hans læresetningers tyngdepunkt. Dette enhetsprinsipp er så avgjørende viktig, at det henvises særskilt til i *Paktens bok*, og han erklærer uforbeholdent dette som sin tros hovedhensikt. *“Vi har sannelig kommet for å forene og sveise sammen alle som bor på jorden”*, erklærer han. *“Så mektig er enbetens lys, at det kan opplyse hele jorden”*, uttaler han videre. *“På et tidspunkt snakket vi en lovgivers språk”*, har han skrevet, med henvisning til dette sentrale tema i sin åpenbaring, *“på et annet sannhetssøkerens og mystikerens, og likevel har vårt ytterste mål og vårt høyeste ønske alltid vært å åpenbare denne stillings herlighet og opphøyethet”*. Han hevder at enhet er det mål som *“overgår ethvert mål”* og en lengsel som er *“enbver lengsels konge”*. *“Jorden er kun ett land og menneskeheten dets innbyggere”*, kunngjør han. Han bekrefter videre at menneskehetens forening, dens siste utviklingsstadium mot modenhetsalderen, er uunngåelig, og at *“snart vil den nåværende orden rulles sammen og en ny spres ut i dens sted”*, at *“hele jorden er nå i en fruktsommelig tilstand”*, at *“den dag nærmer seg da den vil ha frembrakt sine edleste frukter, da de mest høyreiste trær, de mest fortryllende blomster, de mest himmelske velsignelser vil ha vokst frem fra den”*. Han sørger over den herskende ordens ufullkommenhet, avslører patriotismens utilstrekkelighet som en styrekraft i menneskesamfunnet og betrakter *“kjerlighet til menneskeheten”* og tjeneste for dens interesser som det mest hederlige og prisverdige mål for menneskelige bestrebelser. Han sørger videre over at *“livskraften i menneskets tro på Gud er ved å dø ut i alle land”*, og at *“verdens ansikt”* er vendt mot *“egen-sindighet og vantrø”*, kunngjør at religion er *“et strålende lys og en uinntakelig festning for verdens folks beskyttelse og velferd”* og *“det mektigste av alle midler til å opprette orden i verden”*. Han bekrefter at dens grunnleggende hensikt er å fremme enhet og harmoni blant mennesker, og advarer mot at den blir gjort til *“en kilde til stridigheter og disharmoni, til hat og fiendskap”*. Han befaler at barna i verdens skoler lærer dens prinsipper på en slik måte at det ikke vil føre

til verken fordom eller fanatisme, og han knytter *“de ugudeliges egensindighet”* til *“religionens forfall”* og forutsier *“omveltninger”* som er så alvorlige at det vil *“få menneskebetens lemmer til å skjelve”*.

Han anbefaler uforbeholdent prinsippet om kollektiv sikkerhet, tilrå en reduksjon i nasjonal krigsutrustning, og erklærer at det er nødvendig og uunngåelig med en verdensforsamling hvor verdens konger og herskere vil forhandle om opprettelse av fred blant nasjonene.

Rettferdighet priser han som *“menneskenes lys”* og deres *“beskytter”*, som *“åpenbareren av tilværelsens verdens hemmeligheter og kjærlighetens og gavmildhetens fanebærer”*. Han erklærer at dens utstråling er uforlignelig, og han bekrefter at *“organiseringen av verden og menneskebetens ro”* må avhenge av den. Han beskriver dens *“to søyler”, “belønning og straff”*, som *“livets kilder”* for menneskeheten. Han maner verdens folkeslag til å våkne til dåd i påvente av dens komme, og forutsier at dens dagstjerne vil skinne i sin fulle glans og herlighet, etter en mellomtid i stor uro og alvorlig urettferdighet.

Han innprenter videre prinsippet om *“måtehold i alle ting”*, erklærer at hva som helst, det være seg *“frihet, sivilisasjon og lignende”* som *“overskrider måteholdets grenser”*, vil *“utøve en ødeleggende innflytelse på menneskene”*. Han iakttar at den vestlige sivilisasjon i stor grad har forurolet og spredt frykt blant verdens folk, og han spår at den dag nærmer seg da *“flammen”* av en sivilisasjon som er *“drevet til sitt ytterste”, “vil fortære dens byer”*.

Rådslagning etablerer han som ett av de grunnleggende prinsipper i sin tro. Han beskriver den som *“ledelsens lampe”* som *“skjenker forståelse”*, og som ett av de to *“himmellys”* på *“den guddommelige visdoms himmel”*. Kunnskap, uttaler han, er *“som vinger for menneskets liv og en stige for dets vei oppad”*. Han anser at det er *“pålagt alle”* å tilegne seg den. Han mener at *“kunst, kunstbåndverk og vitenskap”* bidrar til å foredle tilværelsens verden, og han berømmer rikdom ervervet gjennom håndverk og yrker. Han anerkjenner at verdens folkeslag står i takknemlighetsgjeld til vitenskapsmenn og håndverkere, og han forkaster slike vitenskapsstudier som ikke gavner menneskene, og som *“begynner med ord og slutter med ord”*.

Videre understreker han oppfordringen om å *“omgå alle mennesker i en ånd av vennlighet og kameratskap”*, og anerkjenner at slikt samvær fremmer *“enhet og harmoni”*. Han bevitner at disse er verdensordenens grunnleggere og

nasjonenes livgivere. Han fremhever gjentatte ganger nødvendigheten av å velge et felles talemål og skriftspråk, og han beklager den tid som går til spille i studiet av ulike språk. Han bekrefter at ved å velge et slikt språk og en slik skriftform, vil hele jorden bli betraktet som “*én by og ett land*”, og han hevder å inneha kunnskap om begge, og står rede til å dele den med hvem som enn måtte søke den fra ham.

Han pålegger de betrodde i Rettferdighetens Hus plikten til å forvalte lover i saker som ikke finnes direkte uttrykt i hans skrifter, og lover at Gud vil “*inspirere dem med hva han enn vil*”. Han anbefaler opprettelsen av en forfatningsmessig styreform som et fortjenestefullt foretak, i foreningen av de republikanske idealer og kongemaktens storhet, som han kjennetegner som “*ett av Guds tegn*”. Han oppfordrer til at nytten av jordbruk skal vies særskilt oppmerksomhet. Han gjør en spesiell henvisning til “*de raskt fremvoksende aviser*” og beskriver dem som “*verdens speil*” og som “*et forbløffende og kraftfullt fenomen*”, og foreskriver den plikt for alle som utgir dem, å være helliggjort fra ondskap, lidenskap og fordom, å være rettferdige og rettsindige og å være grundige i sine undersøkelser og fastlegge alle fakta i enhver situasjon.

Han utdyper videre læren om den største ufeilbarlighet. Han bekrefter på nytt sitt pålegg til sine tilhengere om “*å opptre med trofasthet, ærlighet og sannferdighet mot regjeringen i det land de bor i*”. Han understreker på nytt det forbud som er nedlagt mot å erklære hellig krig og ødelegge bøker, og han gir en særskilt ros til lærde og vise menn og berømmer dem som “*øyne*” for menneskehetens kropp og som “*de største gaver*” som er skjenket verden.

I en oversikt over de fremstående trekk ved Bahá'u'lláhs skrifter under siste del av hans forvisning til 'Akká, må en heller ikke unnlate en henvisning til *Lawḥ-i-Hikmat* (Visdommens tavle), der han fremsetter grunnlaget for sann filosofi, eller til *Besøkelsens tavle*, åpenbart til ære for imám Ḥusayn, som han lovpriser i et oppglødd språk, eller til “*Spørsmål og svar*” som belyser *Kitáb-i-Aqdas'* lover og forordninger, eller til *Bevisets tavle*⁵⁵, som alvorlig fordømmer ugjerningene til *shaykh Muḥammad-Báqir* med tilnavnet “*Dhi'b*” (Ulv) og imámleder *Mír Muḥammad-Ḥusayn i Iṣfáhán*, med tilnavnet “*Raqshá*” (hunnslange). Eller til *Lawḥ-i-Karmil* (Karmels tavle), der opphavsmannen

---

55 *Lawḥ-i-Burhán*

spesielt nevner *“Guds stad som er kommet ned fra himmelen”*, og forutsier at *“om ikke lenge vil Gud seile sin Ark”* på dette fjell og *“vil manifestere Bahás folk”*. Til slutt må nevnes hans epistel til shaykh Muḥammad-Taqí med tilnavnet *“Ibn-i-Dhi’b”* (ulvens sønn), den siste enestående tavle åpenbart av Bahá’u’lláhs penn, der han anmoder denne rovgriske prest om å angre sine gjerninger, siterer noen av de mest betegnende og kjente avsnitt fra sine egne skrifter og fremfører bevis for sin Saks gyldighet.

Med denne bok som ble åpenbart omtrent ett år forut for hans bortgang, kan det umåtelige bidrag som forfatter av hundre bind praktisk talt sies å være avsluttet, skattkammer for hans åpenbarings kosteligste perler. Disse bind er fulle av tallrike formaninger, revolusjonerende prinsipper, verdensformende lover og forordninger, skjebnetunge advarsler og illevarslende profetier, sjelsoppløftende bønner og meditasjoner, opplysende kommentarer og fortolkninger, glødende samtaler og prekener, alt nøstet sammen med enten henvendelser eller henvisninger til konger, keisere og ministre både fra Østen og Vesten, til geistlige fra forskjellige trossamfunn og til ledere for de intellektuelle, politiske, litterære, mystiske, handelsmessige og humanitære områder av menneskelig aktivitet.

I sin livsaften tok Bahá’u’lláh et overblikk over hele spekteret av sin store og vektige åpenbaring fra sitt Største fengsel, idet han skrev: *“Vi har sannelig ikke unndratt oss vår plikt til å formane menneskene, og til å overlevere det jeg ble befalt av Gud, den allmektige, den høylovede.”* *“Finnes det fremdeles noen unnskyldning for noen i denne åpenbaring?”* har han videre uttalt. *“Nei, ved Gud, den mektige trones Herre! Mine tegn har omsluttet jorden, og min makt har innhyllet hele menneskebeten.”*

KAPITTEL 13

Bahá'u'lláhs bortgang

NESTEN ET HALVT århundre hadde gått siden troens begynnelse. Den hadde opplevd motgang fra første stund, og på et tidlig stadium mistet den sin forløper og leder. Den var blitt kastet i støvet av en fiendtligsinnnet tyrann og ble hevet opp derfra av sitt andre og største Lys. Til tross for at han ble landsforvist flere ganger etter hverandre, lyktes det ham i løpet av et halvt århundre å bringe troen på fote igjen, å forkynne dens budskap, å fastsette dens lover og forordninger, å utforme dens prinsipper og fastlegge dens institusjoner. Troen hadde akkurat begynt å oppleve solglansen av en fremgang den tidligere ikke hadde opplevd, da den brått ble berøvet sin opphavsmann av skjebnens hånd. Dens tilhengere ble fylt av sorg og forferdelse, de som nektet å anerkjenne den, fattet nytt håp, og dens motstandere, politiske så vel som geistlige, begynte å fatte mot igjen.

Allerede ni måneder før sin bortgang, hadde Bahá'u'lláh, som bevitnet av 'Abdu'l-Bahá, uttrykt sitt ønske om å forlate denne verden. Fra den tid ble det i økende grad klart at avslutningen på hans jordiske liv nærmet seg, selv om han avsto fra å nevne det direkte til noen. Natten før den ellefte *shavál* år 1309 A.H. (den 8. mai 1892) pådro han seg en lett feber som avtok etter kort tid, selv om den steg dagen etter. Han fortsatte å gi foretrede for bestemte venner og pilegrimer, men det ble snart tydelig at han ikke var frisk. Feberen vendte tilbake i en mer akutt form enn tidligere, og allmenntilstanden ble stadig verre. Det oppsto komplikasjoner som til slutt kulminerte i hans bortgang ved morgengry den andre *dhi'l-qa'dih* år 1309 A.H. (den 29. mai 1892),

åtte timer etter solnedgang i hans syttifemte år. Hans ånd, som endelig var fri etter å ha stridd gjennom et liv i trengsel, hadde vinget sin flukt til hans “andre riker”, riker “*som navnenes folk aldri hadde skuet*”, og som den “*Lysende jomfru*” “*kledd i hvitt*” hadde bedt ham skynde seg til, slik han selv beskrev i *Lawḥ-i-Ru'ya* (“Visjonens tavle), åpenbart nitten år tidligere på årsdagen for hans forløpers fødsel.

Seks dager før han gikk bort, samlet han hele gruppen av troende til sitt nærvær, idet han lå til sengs, lent mot en av sine sønner. Gruppen innbefattet flere pilegrimer som hadde samlet seg i herskapshuset, til det som skulle vise seg å bli deres siste samvær med ham. “*Jeg er godt fornøyd med dere alle*”, sa han rolig og kjærlighetsfullt til den gråtende flokk som var samlet rundt ham. “*Dere har utført mange tjenester og vært svært iherdige i deres anstrengelser. Dere er kommet hit hver morgen og hver kveld. Måtte Gud bistå dere i å forbli forenet. Måtte han hjelpe dere til å opphøye tilværelsens Herres Sak.*” Han rettet lignende oppmuntrende ord til kvinnene, deriblant medlemmer av hans familie, som var samlet ved hans sengeleie. Han forsikret dem bestemt om at han hadde overlatt dem alle til Den største grens omsorg i et dokument han hadde betrodd ham.

Nyheten om hans bortgang ble øyeblikkelig overbrakt til sultán ‘Abdu’l-Ḥamíd i et telegram som begynte med ordene “Bahás sol er gått ned”, og der ble monarken underrettet om planen om å gravlegge de hellige levninger på herskapshusets område, et tiltak han straks sa seg enig i. Bahá’u’lláh ble følgelig stedt til hvile i det nordligste rom i det hus som tjente som hans svigersønns bosted, det nordligste av de tre hus som lå ved siden av herskapshuset, på vestsiden. Hans begravelse fant sted like etter solnedgang den samme dag som han gikk bort.

Den utrøstelige Nabil hadde blitt begunstiget med et privat foretrede for Bahá’u’lláh mens han var syk. ‘Abdu’l-Bahá hadde valgt ham til å utvelge de avsnitt som utgjør teksten i *Besøkelsens tavle* som nå blir fremsagt i Det helligste gravmæle. I sin ukontrollerte sorg druknet han seg i havet kort etter sin elskedes bortgang. Slik beskriver han disse dagers pine: “Jeg tror den åndelige oppstand fremkalt i støvets verden hadde brakt alle Guds verdener til å beve ... Min indre og ytre tunge evner ikke å beskrive den tilstand vi var i ... Midt i den rådende forvirring kunne man se en rekke av ‘Akkás

og nabolandsbyenes innbyggere som hadde strømmet til markene rundt herskaphuset, og de gråt og slo seg på sine hoder og ropte ut sin sorg.”

I en hel uke forble et stort antall sørgende, både rike og fattige, værende for å sørge sammen med den etterlatte familie, og dag og natt tok de for seg av den mat som dens medlemmer så gavmildt delte ut. Fremstående personer som omfattet shí'aher, sunnier, kristne, jøder og drusere, såvel som diktere, 'ulamáer og regjeringstjenestemenn, sluttet seg alle til klageropet over tapet av Bahá'u'lláh, og til lovprisningen av hans dyder og hans storhet. Mange av dem skjenket ham skrevne hyllester, i vers og på prosa, både på arabisk og tyrkisk. Liknende hyllester ble mottatt fra så fjerntliggende byer som Damaskus, Aleppo, Beirut og Kairo. Disse glødende vitnesbyrd ble uten unntak overlevert til 'Abdu'l-Bahá som nå representerte den avdøde leders Sak, og hans egen lovprisning ble ofte flettet inn i disse minnetaler som hyllet hans far.

Og likevel var disse overstrømmende sorguttrykk og lovprisnings- og beundringsytringer som Bahá'u'lláhs bortgang spontant hadde vekket blant ikke-troende i Det hellige land og de tilgrensende land, kun en dråpe sammenlignet med det osean av sorg og de utallige tegn på grenseløs hengivenhet som strømmet fra de talløse tuseners hjerter, da Sannhetens Sol gikk ned. De hadde sluttet seg til hans Sak og var fast bestemt på å holde dens banner høyt hevet i Persia, India, Russland, 'Iráq, Tyrkia, Palestina, Egypt og Syria.

Med Bahá'u'lláhs bortgang, går det mot slutten av en periode som på mange måter er uten sidestykke i verdens religionshistorie. Det første halve århundre av bahá'í-æraen var nå gått. Det var slutt på en epoke som i sin opphøyethet, fruktbarhet og varighet ikke var blitt overgått av noen tidligere religionsordning, og som var kjennetegnet av et halvt århundre av sammenhengende og fremadskridende åpenbaring, med unntak av et kort mellomrom på tre år. Det budskap Báb forkynte, hadde båret sin gylne frukt. Den heroiske epokes mest betydningsfulle fase, om enn ikke den mest iøynefallende, var avsluttet. Verdens største himmellys, Sannhetens Sol, var steget opp i Siyáh-Chál i Tíhrán, hadde brutt gjennom de skyer som omga den i Baghdád, hadde lidd et øyeblikks formørkelse mens den steg til senit i Adrianopel og hadde gått ned i 'Akká, for ikke å komme til syne igjen før et fullt årtusen har forløpt. Guds nyfødte tro, alle tidligere tidsaldres midtpunkt, var blitt forkynt fullt ut og uten forbehold. De profetier som kunngjorde dens komme, var på

bemerkelsesverdig vis blitt oppfylt. Dens grunnleggende lover og hovedprinsipper, troens fremtidige verdensordens struktur, var blitt klart fremsatt. Dens organiske forbindelse med og holdning til de religiøse systemer som gikk forut for den, var blitt umiskjennelig definert. Hovedinstitusjonene var på uangrikelig vis blitt opprettet, og en verdensorden i sin vorden var bestemt til å skulle modnes innenfor disse. Pakten som var blitt utformet for å beskytte troens verdensomfattende systems enhet og helhet, var ugjenkallelig blitt skjenket til ettertiden. Løftet om hele menneskeslektens forening, om opprettelsen av Den største fred og om utbredelsen av en verdenssivilisasjon, var gitt og lot seg ikke bestride. Truende advarsler var gjentatte ganger blitt fremsagt med bud om forutbestemte katastrofer som ville ramme konger, geistlige, regjeringer og folkeslag, som en opptakt til en slik strålende fullbyrdelse. En megetsigende formaning var blitt gitt til Den nye verdens ledende øvrighetspersoner, en forløper for den oppgave som senere skulle omfatte det nordamerikanske kontinent. Den innledende kontakt var opprettet med en nasjon hvor en av kongehusets ætlinger skulle støtte Saken før det første bahá'í-århundre løp ut. Den opprinnelige impuls var blitt overført, og den har i løpet av de etterfølgende tiår skjenket, og vil i de kommende år fortsette å skjenke uvurderlige goder av både åndelig og institusjonell betydning til Guds hellige fjell, med utsikt til Det største fengsel. Og endelig var en åndelig erobrings første bannere blitt plantet i triumf, og før utløpet av dette århundre, skulle det omfatte hele seksti land både på den østlige og vestlige halvkule.

Bahá'u'lláhs tro sto nå på terskelen til det sjette tiår av sin eksistens. Ved dens hellige skrifers omfang og mangfold, i tallet på dens martyrer, ved dens forkjemperes mot, ved dens tilhengers eksempel, ved dens motstanderes velfortjente straff, ved dens gjennomslagskraft, ved dens herolds makeløse heltomot, ved dens opphavsmanns blendende storhet, ved dens uimotståelige ånds mystiske virkemåte, hadde den virkelig vist sin evne til udelelig og ufordervelig å kjempe seg frem langs den kurs som dens grunnlegger hadde satt, og til å tilkjenne foran kommende generasjoners øyne, de tegn og kjennemerker på denne himmelske kraft som han selv så rikelig hadde inngytt den med.

Ved dette veiskille føler jeg at det bør rettes særskilt oppmerksomhet mot den skjebne som har rammet disse konger, ministre og geistlige i Østen, så vel som i Vesten, som på forskjellige stadier av Bahá'u'lláhs embetstid enten

bevisst har forfulgt hans Sak, eller har unnlatt å lytte til de advarsler han har fremsagt, eller har feilet i sin åpenbare plikt til å besvare hans kallen eller å gi ham og hans budskap den behandling de fortjente. Bahá'u'lláh selv henviste til dem som aktivt hadde reist seg for å ødelegge eller skade hans tro, da han erklærte at *“Gud har ikke blunket, heller ikke vil han noensinne blunke for en undertrykkers tyranni. I denne åpenbaring har han især hjemsokt hver eneste tyrann med sin hevsn.”* Veldig og fryktinngytende er sannelig det syn som møter våre øyne, idet vi tar et overblikk over de marker som Guds gjengjeldelses vinder rasende har feid over siden Bahá'u'lláhs embetstids begynnelse. De har styrtet monarker fra tronen, utslettet dynastier, rykket presteordener opp med roten, påskyndet kriger og revolusjoner, drevet prinser og ministre fra sin post, fordrevet tronraneren, kastet tyrannen over ende og tuktet den onde og den opprørske.

Sultán 'Abdu'l-'Azíz var sammen med Násiri'd-Dín *sháh* opphavsmann til de ulykker som overøste Bahá'u'lláh, og han var selv ansvarlig for tre forordninger om profetens forvisning. I *Kitáb-i-Aqdas* var han blitt stemplet som den som satt på *“tyranniets trone”*, og hans undergang var blitt forutsagt i *Lawh-i-Fu'ád*. Han ble avsatt som følge av en palassrevolusjon, ble dømt av muftien i en fatvá (domsavsigelse) i sin egen hovedstad, ble fire dager senere snikmyrdet (1876), og ble etterfulgt av en nevø som ble erklært for å være idiot. Krigen i 1877-78 frigjorde elleve millioner mennesker fra det tyrkiske åk. Adrianopel ble okkupert av russiske styrker. Keiserriket selv ble oppløst som en følge av krigen i 1914-18. Sultanatet ble avskaffet, en republikk ble kunngjort og et styresett som hadde eksistert i over seks århundrer, ble avsluttet.

Den forfengelige og herskesyke Násiri'd-Dín *sháh* ble betegnet av Bahá'u'lláh som *“undertrykkernes prins”*. Han hadde skrevet om ham at han snart ville bli gjort til *“en lærepeng for verden”*. Hans styre var besmittet av henrettelsen av Báb og fengslingen av Bahá'u'lláh. Han hadde iherdig iverksatt landsforvisningene til Konstantinopel, Adrianopel og 'Akká, og i sammenvergelse med en ondsinnet presteorden hadde han sverget å kvele troen i dens fødsel. Han ble dramatisk snikmyrdet i *sháh* 'Abdu'l-'Azíms gravmæle kvelden før selve hans jubileum. Det skulle innvarsle starten på en ny æra, og skulle ha blitt feiret med den mest forseggjorte prakt og skulle huskes som den største dag i den persiske nasjons historie. Deretter sank hans kongehus' lykke stadig,

og gjennom den lettsindige og uansvarlige Aḥmad sháhs skandaløst dårlige oppførsel, førte dette til sist til Qájár-dynastiets formørkelse og forsvinning.

Napoleon III, Vestens mest fremstående monark i sin tid, var ytterst ærgjerrig, umåtelig stolt, listig og overflatisk, og det sies at han foraktfullt hadde kastet fra seg den tavle Bahá'u'lláh sendte til ham. Han ble testet av ham og kom til kort, og hans fall ble klart forutsagt i en etterfølgende tavle. Han ble skammelig slått i slaget ved Sedan (1870), noe som markerte den største militære overgivelse nedtegnet i moderne historie. Han mistet sitt kongedømme og tilbrakte de resterende år av sitt liv i landsforvisning. Hans håp ble fullstendig knust, og hans eneste sønn, den keiserlige prins, ble drept i zulu-krigen. Hans oppskrytne keiserdømme kollapset, etterfulgt av en borgerkrig som var mer voldsom enn selv den fransk-tyske krig, og den prøyssiske konge Wilhelm I ble hyllet i Versailles-slottet som keiser av et forenet Tyskland.

Wilhelm I, den hovmodsbærste og nykronede beseirer av Napoleon III, ble formanet i *Kitáb-i-Aqdas* og påbudt å tenke over den skjebne som hadde rammet “*én hvis makt overstrålte*” hans egen, og som i den samme Bok ble advart om at “*Berlins veklager*” ville lyde og at Rhinens bredder ville bli “*dekket av størknet blod*”, og ble utsatt for to drapsforsøk og ble etterfulgt av en sønn som falt for en dødelig sykdom tre måneder etter at han besteg tronen, og som etterlot tronen til den hovmodige, stivsinnede og kortsynte Wilhelm II. Den nye monarks stolthet fremskyndet hans undergang. En revolusjon brøt raskt og plutselig ut i hans hovedstad, kommunismen hevet sitt hode i en rekke byer, de tyske staters prinser abdiserte, og han selv flyktet i vanære til Holland og ble tvunget til å frasi seg tronen. Weimar-forfatningen forseglet skjebnen til det keiserdømme som så høylydt var blitt erklært av hans bestefar, og en svært streng fredsavtales vilkår fremkalte de illevarslende “*veklager*” som var blitt forutsagt et halvt århundre tidligere.

Den egenmektige og ubøyelige Franz Josef, keiser av Østerrike og konge av Ungarn, var blitt refset i *Kitáb-i-Aqdas* for å ha unnlatt sin åpenbare plikt til å forhøre seg om Bahá'u'lláh under sin pilegrimsreise til Det hellige land. Han ble så overveldet av ulykker og tragedier, at hans styre overgikk ethvert annet med hensyn til nasjonale katastrofer. Hans bror Maximilian ble drept i Mexico. Kronprins Rudolf omkom under vanærende omstendigheter.

Keiserinnen ble snikmyrdet. Erkehertug Franz Ferdinand og hans hustru ble myrdet i Sarajevo. Det “falleferdige keiserdømme” ble selv oppløst, delt opp, og en innskrunpet republikk ble reist på ruinene av et svunnet hellig romersk keiserrike, en republikk som etter en kort og utrygg tilværelse ble utslettet fra Europas politiske kart.

Nicholas Alexander II, Russlands allmektige tsar, var blitt advart tre ganger av Bahá'u'lláh i en tavle rettet til ham personlig. Han ble påbudt å “*kalle sammen nasjonene for Gud*”, og var blitt advart mot å la sin hersker-makt hindre ham i å gjenkjenne “*den øverste hersker*”. Han ble utsatt for flere drapsforsøk og døde til sist ved en snikmorders hånd. En brutal undertrykkelsespolitikk ble igangsatt av ham selv og fulgt opp av hans etterfølger, Alexander III. Denne banet vei for en revolusjon som under Nicholas IIs styre skyllet vekk tsarriket i en blodig flodbølge, brakte med seg krig, sykdom og hungersnød i sitt kjølvann og befestet en stridbar arbeiderklasse som massakrerte adelen, forfulgte presteskaper, fordrev de intellektuelle, avvirket statsreligionen, henrettet tsaren med hans gemalinne og familie og utslettet Romanov-dynastiet.

I en epistel som Bahá'u'lláh rettet til Pave Pius IX, kristendommens mektigste kirkes ubestridte overhode, var han blitt kommandert til å overlate sine “*palasser til slike som ønsker dem*”, å “*selge alle de utsmykkede prydgjenstander*” i sitt eie, å “*bruke dem på Guds sti*” og ile mot “*kongedømmet*”. Han ble under sørgelige omstendigheter tvunget til å overgi seg til kong Victor Emmanuels beleiringsstyrker og til å frasi seg pavestaten og Roma selv. “Den evige stad” som paveflagget hadde valet over i ett tusen år, var tapt, og de religiøse ordener under hans myndighet ble fornedret. Dette føyde sjelekvaler til hans kroppslige skrøpeligheter og forbitret hans siste leveår. En av hans etterfølgere i Vatikanet ble senere tvunget til en formell anerkjennelse av kongedømmet Italia, noe som bekreftet en faktisk opphevelse av Pavens verdslige makt.

Men den raske oppløsning av det osmanske, det napoleonske, det tyske, det østerrikske og det russiske storrike, Qájár-dynastiets fall og den faktiske opphevelse av den romerske paves verdslige hersker-makt, gjør ikke ende på historien om de katastrofer som rammet verdens monarkier ved deres likegyldighet til Bahá'u'lláhs advarsler som er formidlet i hans *Súriy-i-Múlúks* åpningsavsnitt. Både de portugisiske og spanske monarkier og det kinesiske

storrike ble omformet til republikker. En eiendommelig skjebne har i nyere tid forfulgt overhodene i Nederland, Norge, Hellas, Jugoslavia⁵⁶ og Albania, og de lever nå i landflyktighet. Kongene i Danmark, Belgia, Bulgaria, Romania og Italia har i praksis frasagt seg sin myndighet. Deres medoverhoder må engstelig betrakte denne omveltning som har rammet så mange troner. Skam og voldshandlinger har i noen tilfeller formørket visse monarkiers regjeringshistorie både i Østen og Vesten, og enda senere opplevde grunnleggeren av Persias nylig etablerte dynasti sin plutselige undergang. Dette er enda flere tilfeller av “*guddommelig avstraffelse*” forutsagt av Bahá'u'lláh i den udødelige sure, og tilkjennegir den guddommelige virkelighet i den anklage han har avsagt mot jordens herskere i sin *Helligste Bok*.

De sunni- og shí'ah-muslimske ledeser altomfattende innflytelse er på en slående måte blitt opphevet i de to land der isláms mektigste institusjoner var blitt bygget opp, og disse har vært direkte knyttet til de lidelser som overdyngtet Báb og Bahá'u'lláh.

Kalifen, den selvutnevnte stedfortreder for isláms profet, også kjent som “de trofastes leder”, beskytteren av de hellige byer Mekka og Medina, hvis myndighetsområde omfattet mer enn to hundre millioner muhammedanere, ble ved avskaffelsen av Tyrkias sultánat berøvet sin verdslige myndighet som hittil var betraktet som uatskillelig fra hans høye embete. Kalifen selv flyktet til Europa, etter at han i en kortere periode hadde stått i en uregelmessig og usikker posisjon. Kalifatet, isláms mest opphøyde og mektige institusjon, ble avskaffet uten lov og dom, uten rådslagning med noen av sunni-verdenens samfunn. Enheten i den mektigste gren av den islamske tro ble derved knust. En formell, fullstendig og varig atskillelse av den tyrkiske stat fra sunni-troen ble kunngjort. Shari'ah-lovene ble opphevet, geistlige institusjoner ble avviklet, en sivil lov ble vedtatt og kunngjort, religiøse ordener ble undertrykket, og sunni-hierarkiet ble oppløst. Det arabiske tungemål, isláms profets språk, gikk ut av bruk, og dets skriftspråk ble erstattet av det latinske alfabet. Koranen selv ble oversatt til tyrkisk. Konstantinopel, “isláms kuppel”, sank til samme nivå som en provinsby, og dens makeløse juvel, Hagia Sofia-moskeen, ble forvandlet til et museum. Denne forfallsrekke bringer minnet hen mot den

---

56 Tidligere stat på Balkan; en union av Slovenia, Kroatia, Bosnia-Herzegovina, Montenegro, Makedonia og Serbia med provinsene Vojvodina og Kosovo.

skjebne som i den kristne tidsalders første århundre rammet det jødiske folk, byen Jerusalem, Salomos tempel, hellighetenes hellighet og et geistlig hierarki hvor medlemmene var svorne forfølgere av Jesu Kristi religion.

En lignende omveltning rystet hele Persias presteorden, skjønt den formelle atskillelse fra den persiske stat ennå ikke er kunngjort. En “kirkestat” som hadde vært fast forankret i nasjonens liv og hadde utløpere til alle områder av landets liv, gikk faktisk talt i oppløsning. En presteorden, *shí'ah-isláms* grunnmur i dette land, ble lammet og falt i vanry. Dens *mujtahider*, den skjulte *imáms* favorittministre, ble redusert til et ubetydelig antall. Alle dets turbankledte tjenestemenn, bortsett fra en håndfull, ble brutalt tvunget til å bytte ut sine tradisjonelle hodeplagg og kapper med de europeiske klær de selv hadde bannlyst. Deres seremoniers pomp og prakt forsvant. Deres fatvåer (domsavsigelser) ble opphevet. Deres pengemidler ble overlevert til en sivil administrasjon. Deres moskéer og skoler ble forlatt. Asylretten som deres helligdommer var gitt, ble ikke lenger anerkjent. Deres religiøse skuespill ble forbudt. Deres *takyiher*⁵⁷ ble stengt, og til og med deres pilegrimsreiser til Najaf og Karbilá ble frarådet og innskrenket. Slør ble avskaffet, likeverd mellom kjønnene ble anerkjent, sivile rettsinstanser ble opprettet, konkubinatet ble opphevet, det arabiske tungemål, isláms og Koranens språk ble nedvurdert, og man bestrebet seg på å skille det fra det persiske. Alt dette bekjentgjør forfallet og foregriper den endelige utslettelse av den beryktede gruppe hvis ledere hadde våget å kalle seg “tjenere av hellighetens herre” (*imám 'Alí*). Ofte hadde de mottatt *Şafaví*-dynastiets fromme kongers heder, og deres bannlysninger hadde helt siden *Bábs* tros tilblivelse vært hovedgrunnen til de strømmer av blod som var blitt utgytt, og deres gjerninger har formørket både deres religions og deres nasjons historie.

En krise som langt fra var like alvorlig som den som rystet de islamske presteordener, troens innbitte motstandere, har dessuten rammet kristendommens geistlige institusjoner. Deres innflytelse er blitt tydelig svekket, og deres anseelse er blitt alvorlig skadet, helt siden Bahá'u'lláhs bydende oppfordring ble sendt ut og hans advarsler hadde lydt. Deres myndighet har stadig minket, og deres makt, rettigheter og særretter er blitt mer og

---

57 Religiøse teatre i *shí'ah-islám*

mer innskrenket. Vi har allerede omtalt den faktiske oppløsning av den romerske paves verdslige herskermakt. En bølge av prestefiendtlighet brakte i sitt kjølvann skillet mellom den katolske kirke og den franske republikk. En seiersbevisst kommuniststat satte i gang et organisert angrep mot den gresk-ortodokse kirke i Russland, med en påfølgende nedbygging, avviking og forfølgelse av statsreligionen. Det østerriksk-ungarske monarki som var romerkirken troskap skyldig og ga dens institusjoner mektig støtte, ble oppdelt, og den samme kirke var blitt utsatt for prøvelser i Spania og Mexico. En bølge av verdsliggjøring overvelder for tiden den katolske, den anglikanske og den presbyterianske misjon i ikke-kristne land. Aggressive hedenskapskrefter angriper den katolske, den gresk-ortodokse og den lutheranske kirkes eldgamle høyborger i Vest-, i Sentral- og Øst-Europa, på Balkan, i Baltikum og i de skandinaviske stater. Alle disse fremstår som de mest iøynefallende eksempler på kristendommens geistlige lederes sviktende skjebne, ledere som ikke lyttet til Bahá'u'lláhs røst, og som har stilt seg selv mellom Kristi gjenkomst i Faderens herlighet og sine respektive menigheter.

Vi kan heller ikke unngå å legge merke til de geistlige lederes stadig svekkede myndighet i de jødiske og zoroastriske trossamfunn, helt siden Bahá'u'lláhs røst løftet seg og i utvetydige vendinger bekjentgjorde at *“Den største lov er kommet”*, at Den urgamle skjønnhet *“hersker på Davids trone”* og at *“hva som enn er blitt forkynt i Bøkene (zoroastriske hellige skrifter), er blitt åpenbart og gjort klart”*. Et økende opprør mot prestemakten kan bevitnes. Hevdvunne religiøse skikker, ritualer og seremonier møtes med respektløshet og likegyldighet. Kraftene i en aggressiv og ofte fiendtlig nasjonalisme over gjentatte overfall mot geistlige myndighetsområder. Disse overgrep blir betraktet med en allmenn likegyldighet, særlig i tilfellet med de påståtte tilhengere av den zoroastriske tro. Uten skygge av tvil rettferdiggjør alt dette ytterligere Bahá'u'lláhs advarsler og forutsigelser i hans historiske budskap til verdens geistlige ledere.

Slik er i korthet de fryktelige bevis på Guds gjengjeldende rettferdighet som har rammet konger såvel som geistlige både i Østen og Vesten, enten som en direkte følge av deres aktive motstand mot Bahá'u'lláhs tro, eller ved deres ulykksalig manglende evne til å svare hans kallen, til å undersøke hans budskap, til å forhindre de lidelser han utholdt, eller til å gi akt på de strålende

tegn og underverk som gjennom hundre år har fulgt hans åpenbarings tilblivelse og fremvekst.

“To menneskeklasser er blitt fratatt makt: konger og geistlige”, er hans kortfattede og profetiske utsagn. *“Hvis dere ikke gir akt på de råd som ... vi har åpenbart i denne tavle, vil guddommelig straffedom ramme dere fra alle kanter ...”,* advarte han jordens konger. *“På den dag skal dere ... erkjenne deres egen avmakt.”* Og igjen: *“Skjønt dere var klar over de fleste av våre lidelser, har dere likevel unnlatt å stagge angriperens hånd.”* Og videre denne anklage: *“... Vi ... vil være tålmodige, likesom vi har vært tålmodige i det som har rammet oss ved deres hender, o forsamling av konger!”*

Han fordømmer særskilt verdens geistlige ledere ved det han har skrevet: *“Tyranniets kilde og opprinnelse har vært presteskaper ... Gud er i sannhet fri fra dem, og vi er også fri fra dem.”* *“Når vi så nøye etter”,* fastslår han uforbeholdent, *“oppdaget vi at våre fiender for det meste er presteskaper.”* *“O skare av geistlige!”* henvender han seg således til dem, *“fra nå av skal dere ikke se dere selv ha noen makt, ettersom vi har tatt den fra dere ...”.* *“Hadde dere trodd på Gud da han åpenbarte seg”,* forklarer han, *“ville menneskene ikke ha vendt seg bort fra ham, ei heller ville de ting dere bevitner i dag ha rammet oss.”* Han henviser særskilt til de muslimske geistlige, idet han hevder: *“De reiste seg mot oss med slik grusomhet at det har undergravid isláms styrke ...”.* *“Persias presteskaper begikk det som intet folkeslag blant verdens folkeslag har begått”,* bekrefter han. Og igjen: *“... Persias presteskaper ... har forøvet det som jødene ikke har forøvet under hans åpenbaring som er ånden (Jesus)”.* Og endelig disse illevarslende profetier: *“På grunn av dere ble folket fornedret, og isláms banner ble firt ned og dens mektige trone veltet.”* *“Om ikke lenge vil alt det dere eier gå tapt, og deres herlighet vil bli vendt til den bedrøveligste fornedrelse, og dere skal skue deres gjerningers straff...”.* *“Om ikke lenge”,* forutsier Báb selv enda mer åpenlyst, *“vil vi i sannhet plage slike som førte krig mot Husayn (imám Husayn) ... med den mest besværlige pinsel ...”.* *“Om ikke lenge vil Gud ta sin hevn over dem ved tiden for vår tilbakekomst, og han har i sannhet beredt dem en alvorlig pinsel i den neste verden.”*

I en oversikt som dette, må man heller ikke unnlate å nevne de prinser, ministre og geistlige som personlig har vært ansvarlige for de nagende lidelser som Bahá'u'llah og hans tilhengere har lidd. Den tyrkiske utenriksminister Fu'ád páshá, stemplet av ham som *“anstifteren”* av hans forvisning til Det

største fengsel, hadde sammen med sin kollega ‘Alí páshá så iherdig bestrebet seg på å fremkalle frykt og mistanker hos en enehersker som allerede var forutinntatt mot troen og dens leder. Omtrent ett år etter at han hadde lyktes med gjennomføringen av sin plan, ble han slått ned av Guds hevnenes stav mens han var på reise til Paris og døde i Nice (1869). ‘Alí páshá, şadr-i-‘azam (statsminister), ble fordømt i sterke ordelag i *Lawḥ-i-Ra’is*, og hans fall ble utvetydig forutsagt i *Lawḥ-i-Fu’ád*. Noen få år etter Bahá’u’lláhs forvisning til ‘Akká, ble han avskjediget og berøvet all makt og forsvant i fullstendig glemsel. Den tyranniske prins Mas‘úd mírzá, zillu’s-sultán, Náşiri’d-Dín sháhs eldste sønn og hersker over mer enn to femtedeler av hans kongerike, ble stemplet av Bahá’u’lláh som “*det forbannede tre*”, falt i unåde, ble med unntak av styret av Isfáhán frarøvet alle sine regjeringsoppgaver og mistet alle sjanser til en fremtidig utmerkelse eller forfremmelse. Den grådige prins Jalálu’d-Dawlih ble stemplet av den høyeste penn som “*tyrannen i Yazd*”, og om lag ett år etter at han hadde begått sin ondskap, ble han fratatt sin stilling, tilbakekalt til Ṭihrán og tvunget til å gi tilbake en del av de eiendommer han hadde stjålet fra sine ofre.

Den renkefulle, den ærgjerrige og umoralske mírzá Buzurg khan, Baghdáds persiske generalkonsul, ble til sist avskjediget fra sin stilling, “*overveldet av ulykker, fylt av anger og styrtet ut i forvirring*”. Den beryktede mujtahid siyyid -Şádiq-i-Ṭabátabá’i, fordømt av Bahá’u’lláh som “*Ṭibráns løgner*”, var opphavsmann til den grusomme erklæring som dømte hvert eneste mannlige medlem av Persias bahá’í-samfunn, ung eller gammel, høy eller lav, til å bli tatt av dage, og alle dets kvinner til å bli forvist. Han ble plutselig rammet av sykdom og ble offer for en lidelse som ødela hans hjerte, hans hjerne og hans lemmer og som til sist fremskyndet hans død. Den egenmektige Şubḥí páshá som kategorisk hadde støvnet Bahá’u’lláh til ‘Akkás regjeringshus, mistet sin stilling og ble tilbakekalt under omstendigheter som var svært skadelige for hans anseelse. Byens andre guvernører ble heller ikke spart for en lignende skjebne. Den høyaktede fange i deres varetekt og de som var landsforvist sammen med ham, ble behandlet med urettferdighet. “Alle pásháer som viste en rosverdig oppførsel i ‘Akká”, bevitner Nabíl i sin beretning, “satt lenge i sine stillinger og ble gavmildt begunstiget av Gud, mens hver eneste fiendtlige mutişárrif (guvernør) ble raskt fjernet ved den guddommelige makts hånd,

i samme stund som 'Abdu'r-Raḥmán páshá og Muḥammad-Yúsuf páshá telegrafisk ble informert om sin oppsigelse. Dette var om morgenen etter den natt da de hadde besluttet å legge hånd på Bahá'u'lláhs elskede venner. Deres skjebne var slik at de aldri mer ble tilbudt en stilling.”

Shaykh Muḥammad-Báqir med tilnavnet “*ulven*” var blitt sammenlignet med “*den siste rest av solskinn på fjellets topp*” i den sterkt fordømmende *Lawḥ-i-Burbán* som Bahá'u'lláh stilet til ham. Han var vitne til at hans anseelse stadig avtok, og han døde i en elendig tilstand av intens anger. Hans medsammensvorne, Mír Muḥammad-Ḥusayn, med tilnavnet “*bunnslangen*”, som Bahá'u'lláh beskrev som en som var “*uendelig mer ondsinnet enn Karbilás undertrykker*”, ble omtrent samtidig fordrevet fra Iṣfáhán, vandret fra landsby til landsby, pådro seg en sykdom som sendte ut en slik fæl lukt at selv ikke hans kone og datter orket å nærme seg ham, og han døde i slik unåde hos de lokale myndigheter, at ingen våget å gå i hans begravelse, og hans lik ble gravlagt i vanry av noen få bærere.

Den ødeleggende hungersnød bør også nevnes. Omtrent ett år etter at den strålende Badí' var blitt torturert til døde, raste den gjennom Persia og reduserte befolkningen i slik ekstrem grad at til og med de rike ble sultne og hundrevis av mødre på uhyggeligste vis fortærte sine egne barn.

Dette emne kan heller ikke forlates uten at en særskilt henvisning blir gjort til Bábs Pakts erkebryter, mírzá Yaḥyá, som levde lenge nok til å bevitne at ethvert håp som han så ondsinnet hadde klekket ut, ble gjort til intet, mens han utholdt en elendig tilværelse på Kypros, som tyrkerne kalte “*Satans øy*”. Han mottok først støtte hos den tyrkiske og senere hos den britiske regjering, og han ble utsatt for ytterligere ydmykelse ved at hans søknad om britisk statsborgerskap ble avslått. Elleve av de atten “vitner” han hadde utnevnt, svek ham og vendte seg i anger mot Bahá'u'lláh. Han selv ble innblandet i en skandale som besudlet hans eget og hans eldste sønns rykte, og dette berøvet denne sønn og hans etterslekt den etterfølgerrolle som han tidligere var blitt tildelt. Han utnevnte i stedet den sveikefulle mírzá Hádíy-i-Dawlat-Ábádí, en beryktet azalí, som i anledning av den tidligere omtalte mírzá Ashrafs martyrdød, ble grepet av slik frykt at han fire dager på rad sto på prekestolen og i de mest klandrende ordelag erklærte sin fullstendige avvisning av bábí-troen, såvel som hans velgjører mírzá Yaḥyá som hadde vist ham slik ubetinget tillit. Det

var denne samme eldste sønn som gjennom en underlig skjebnes verk mange år senere sammen med sin nevø og sin niese søkte 'Abdu'l-Bahás nærvær, Bahá'u'lláhs utpekte etterfølger og hans Pakts midtpunkt. Han uttrykte anger, ba om tilgivelse, ble nådig godtatt av ham og forble til sin dødstime en trofast tilhenger av den tro som hans far så tåpelig, så skamløst og så ynkelig hadde bestrebet seg på å utrydde.

TREDJE PERIODE

‘Abdu’l-Bahás embetstid

1892 – 1921

KAPITTEL 14

Bahá'u'lláhs Pakt

JEG HAR I DE foregående kapitler bestrebet meg på å følge fremgangen og utviklingen til den tro som er forbundet med Báb og Bahá'u'lláh gjennom de første femti år av dens tilværelse. Hvis jeg har dvelt for lenge ved de hendelser som er knyttet til disse to bahá'í-åpenbaringens tvillinglys' liv og profesiske kall, hvis jeg til tider har berettet for omstendelig om visse episoder fra deres embetstider, er det kun fordi disse hendelser tilkjennevirer fødselen og markerer grunnleggelsen av en epoke som fremtidige historikere vil hylle som den mest heroiske, den mest tragiske og den mest betydningsfulle periode i bahá'í-religionsordningens apostoliske tidsalder. Den historie som avdekkes for våre øyne i de påfølgende tiår av det århundre som granskes, er faktisk bare fortegnelsen over de mangfoldige tegn på de skapende krefters virksomhet som var blitt frigjort av femti år med nesten uavbrutt åpenbaring.

Den minnerike natt da Báb formidlet sitt livskalls hensikt til mullá Ḥusayn i et bortgjemt hjørne av Shíráz, ble en dynamisk prosess satt i bevegelse, drevet frem av Gud, med muligheter som ingen har drømt om, verdensomsluttende i omfang, verdensomformende i sine endelige følger. Den fikk en veldig fremdrift gjennom de første tegn på Bahá'u'lláhs gryende åpenbaring i Síyáh-Cháls mørke dyp i Tīhrán. Den skjøt videre fart ved erklæringen av hans livsoppgave like før hans forvisning fra Baghdád. Den nådde et høydepunkt ved bekjentgjøringen av den samme erklæring under de stormfulle år da han levde i landflyktighet i Adrianopel. Dens fulle betydning ble gitt til kjenne da denne erklærings opphavsmann sendte ut sine historiske formaninger, appeller

og advarsler til jordens konger og verdens religiøse ledere. Den ble endelig fullbyrdet ved de lover og forordninger han utformet, ved de prinsipper han fremsatte og ved de institusjoner han forordnet i løpet av de siste år av sin embetstid i fengselsbyen 'Akká.

For å styre og kanalisere disse krefter som var blitt frigjort gjennom denne himmelsendte prosess, og for å sikre at de fortsatt skulle fungere harmonisk og vedvarende etter hans bortgang, var det helt nødvendig med et guddommelig forordnet redskap, utstyrt med ubestridelig myndighet og organisk forbundet med åpenbaringsens opphavsmann selv. Dette redskap hadde Bahá'u'lláh uttrykkelig sørget for ved å innstifte Pakten, en institusjon som han trygt hadde grunnfestet før sin bortgang. Denne samme Pakt hadde han foregripet i *Kitáb-i-Aqdas*. Han hadde hentydet til den da han tok sitt siste farvel med medlemmene av sin familie, som var blitt kalt til hans sykeleie i dagene umiddelbart før hans bortgang. Og han lot den inngå i et særskilt dokument som han betegnet som *Min pacts bok*, og som han under sin siste sykdom betrodde sin eldste sønn 'Abdu'l-Bahá.

Seglet på dette enestående og epokegjørende dokument som Bahá'u'lláh selv i sin helhet hadde ført i pennen, ble brutt på den niende dag etter hans bortgang i nærvær av ni vitner som var utvalgt blant hans følgesvenner og medlemmer av hans familie, og dokumentet ble lest opp samme ettermiddag foran en større gruppe som var samlet i hans helligste gravmæle, deriblant hans sønner, noen av Bábs slektninger, pilegrimer og lokale troende. Han betegnet det som sin Største tavle og hentydet til det som Den karmosinrøde bok i sin *Epistel til ulvens sønn*. Dokumentet finner ikke sin like i noen tidligere religionsordningers skrifter, Bábs medregnet. For ingen steder i verdens religionssystemers bøker, ikke engang blant bábí-åpenbaringsens opphavsmanns skrifter, finner vi ett eneste dokument som grunnfester en pakt med en myndighet som lar seg sammenligne med den Pakt som Bahá'u'lláh selv hadde innstiftet.

“Så sterk og mektig er denne Pakt at ingen religionsordning har frembrakt dens like fra tidenes morgen til denne dag”, har han som er dens utpekte midtpunkt bekræftet. “Det er ubestridelig klart at menneskebetens enhets omdreiningspunkt er intet annet enn Paktens kraft”, har han videre stadfestet. “Vit du at det 'sikre grep' som er nevnt i oldtidens bøker, tavler og skrifter fra verden ble grunnlagt, er ikke

annet enn Pakten og Testamentet”, har han skrevet. Og igjen: “Paktens lampe er verdens lys, og de ord den høyestes Penn har risset, er et grenseløst hav.” “Herren, den overmåte forherligede har under Anísá-treet (Livets Tre) skygge laget en ny Pakt og grunnlagt et stort Testament...”, har han videre erklært. “Har noen slik Pakt blitt grunnlagt i noen tidligere religionsordning, tidsalder, periode eller århundre? Har et slikt Testament nedskrevet av den høyestes Penn noensinne blitt bevitnet? Nei, ved Gud!” Og til slutt: “Paktens kraft er som solens hete som levendegjør og fremmer alle skapte tings utvikling på jorden. Paktens lys er på samme måte oppdrageren av menneskenes sinn, ånd, hjerter og sjeler.” I sine skrifter har han henvist til denne Pakt som det “avgjørende vitnesbyrd”, den “altomfattende likevekt”, “Guds nådes magnet”, den “løftede fane”, det “ugjendrivelige Testament”, “den allmektige Pakt, hvis like fortidens hellige religionsordninger aldri har vært vitne til”, og som “ett av de fremtredende trekk ved denne mektigste syklus”.

Denne Pakt er blitt lovprist av Johannes åpenbarings forfatter som “hans (Guds) paktkiste”. Den forbindes med samlingen under Anísá-treet (Livets Tre) som er nevnt av Bahá’u’lláh i *De skjulte ord*. Den er forherliget av ham i andre sitat fra hans skrifter, som “Frelsens Ark” og som “det bånd som er strukket mellom jorden og Abbá-riket”. Denne Pakt er blitt gitt i arv til ettertiden i et testament. Sammen med *Kitáb-i-Aqdas* og flere tavler hvor ‘Abdu’l-Bahás rang og stilling ugjendrivelig blir avdekket, utgjør dette de hovedsøyler som Paktens Herre selv har formet. Etter hans (Bahá’u’lláhs) bortgang skal disse søyler verne og støtte det utpekte troens midtpunkt og utformerer av dens fremtidige institusjoner.

I dette betydningsfulle og uforlignelige dokument, avslører dets opphavsmann egenartene til denne “utmerkede og uerstattelige arv” som han overlater til sine “arvinger”. Han bekjentgjør på ny den grunnleggende hensikt med sin åpenbaring, pålegger “jordens folk” å overholde det som vil “løfte” deres “stade”, forkynner for dem at “Gud har tilgitt det som bærer fortiden til”, fremhever menneskets opphøyede stade, åpenbarer gudstroens fremste mål, befaler de trofaste å be for jordens kongers vel, “Guds makts tegn og hans veldes og rikdoms demringssteder”, skjenker dem herskerskap over jorden, utvelger menneskehjertene for seg selv, forbyr enhver form for konflikt og strid, befaler sine følgesvenner å bistå de herskere som “er prydet med likhetens og rettferdighetens smykke”, og pålegger i særdeleshet Aghsán (hans sønner) å overveie

den *“mektige kraft og fullendte styrke som ligger skjult i tilværelsens verden”*. Videre byr han dem, sammen med Afnán (Bábs slekt) og sine egne slektninger, *“hver og en å vende seg til Den største gren (‘Abdu’l-Bahá)”*. Han forbinder ham med *“den som Gud har ment”*, *“som har vokst frem fra denne Urgamle Rot”* omtalt i *Kitáb-i-Aqdas*, og forordner at *“Den større grens”* stilling (mírzá Muḥammad-‘Alí) er lavere enn *“Den største grens”* stilling (‘Abdu’l-Bahá). Han oppfordrer de troende til å behandle Aghsán hensynsfullt og hengivent, råder dem til å respektere hans familie og slektninger, så vel som Bábs slekt, og han nekter sine sønner *“noen rett til andres eiendom”*. Han pålegger dem, sin egen slekt og Bábs slekt *“å frykte Gud og å gjøre det som er passende og sømmelig”* og å følge de ting som vil *“løfte”* deres stade. Han advarer alle mennesker mot å la *“midlet til orden bli årsak til forvirring, og det som skal forene gi anledning til uenighet”*, og han avslutter med en formaning til de trofaste om å *“tjene alle nasjoner”* og å strebe etter *“verdens forbedring”*.

Det overrasket ikke at ‘Abdu’l-Bahá skulle ha blitt tildelt en så enestående og opphøyet stilling, og kunne sannelig ikke overraske de landsforviste følgesvenner som i så lang tid hadde nytt den gunst å iaktta hans liv og væremåte. Det overrasket heller ikke de pilegrimer som var blitt brakt i personlig kontakt med ham, hvor flyktig det enn måtte være. Det overrasket sannelig heller ikke den enorme skare av de trofaste i fjerne land som etter hvert hadde kommet til å høyakte hans navn og å sette pris på hans anstrengelser. Selv den vide krets av hans venner og bekjentskaper som i Det hellige land og i de omkringliggende land allerede var fortrolige med den stilling han hadde hatt i løpet av sin fars levetid, lot seg heller ikke overraske.

Det var hans lykkebringende fødsel som fant sted i den uforglemmelige natt da Báb blottla sitt livskalls opphøyede egenart for sin første disippel mullá Ḥusayn. Da han kun var et lite barn og satt på Ṭáhirihs fang, var det han som oppfattet den gripende betydning av den glødende utfordring som denne ukuelige heltinne hadde gitt sin meddisippel, den lærde og navngjetne Váhid. Det var hans sarte sjel som ble brennemerket ved det uutslettelige syn av en far som var uttært, uflidd, tyngt av lenker, under et besøk i Síyáh-Chál i Ṭíhrán, da han var en ni år gammel gutt. I sin tidlige barndom, mens faren lå innesperret i dette fangehull, hadde en gjeng gategutter rettet sin ondskap mot ham, kastet stein på ham, rakkert ned på ham og lot all sin hån hagle

over ham. Kort tid etter farens løslatelse fra fangenskap, falt det i hans lodd å dele med sin far den hardhet og elendighet som fulgte en forferdelig forvisning fra hans fødeland, og de prøvelser som nådde sitt høydepunkt ved hans tvungne tilbaketrekning til Kurdistáns fjell. Det var han som i sin utrøstelige sorg over å bli skilt fra sin tilbedte far, følte at han selv hadde blitt gammel, enda han fortsatt bare var et ungt barn. Han betrodde dette til Nabil, som bevitner dette i sin beretning. Mens han enda var i sin barndom, hadde det vært hans enestående utmerkelse å anerkjenne den fulle herlighet av hans fars ennå uåpenbarte stilling, en anerkjennelse som tilskyndet ham til å kaste seg ned for hans føtter og spontant bønnfalle om den ære å få ofre sitt liv for hans skyld. Fra hans penn strømmet en enestående kommentar over en velkjent muhammedansk tradisjon, mens han fremdeles var i sin ungdom i Baghdád, skrevet etter henstilling fra Bahá'u'lláh som svar på en forespørsel gjort av 'Alí-Shawkat páshá, og den var så opplysende at den vekket sin mottakers uforbeholdne beundring. Det var hans diskusjoner og drøftinger med de lærde doktorer han kom i kontakt med i Baghdád, som først vekket den allmenne beundring for ham og hans kunnskap. Denne kunnskap skulle stadig øke, etter hvert som hans bekjentskapskretser på et senere tidspunkt utvidet seg, først i Adrianopel og så i 'Akká. Det var til ham den høyt kultiverte Khurshíd páshá, Adrianopels guvernør, var blitt beveget til å gi en offentlig og glødende hyllest, da hans ungdommelige gjest i nærvær av et antall høyt anerkjente teologer i denne by ga en kort og forbløffende løsning på et problem som hadde forvirret denne forsamlings sinn. Denne prestasjon berørte pásháen så dypt, at han fra da av knapt kunne forsone seg med denne ungdoms fravær fra slike samlinger.

Etter hvert som Bahá'u'lláhs livskalls rekkevidde og innflytelse vokste, ble han ledet til alltid å gi 'Abdu'l-Bahá en større grad av tillit, ved å utpeke ham til sin stedfortreder ved mange anledninger, ved å gjøre ham i stand til å tale hans Sak offentlig, ved å tildele ham oppgaven med å renskrive hans tavler, ved å la ham påta seg ansvaret med å verne ham mot hans fiender, og ved å la ham ha oppsyn med og fremme hans medforvistes og følgesvenners interesser. Det var ham som så snart forholdene tillot det, hadde fått i oppdrag å gjennomføre den vanskelige og svært viktige oppgave å kjøpe den tomt som skulle tjene som Bábs varige hvilested, å sikre en trygg overflytting av hans

levninger til Det hellige land, og å oppføre et passende gravmæle for ham på Karmelfjellet. Det var først og fremst ham som hadde medvirket til å gjøre det som var påkrevet for å få Bahá'u'lláh løslatt fra sitt niårige fangenskap innenfor 'Akkás bymurer, og til å gjøre ham i stand til i sin livskveld å nyte litt av den fred og trygghet som han så lenge hadde vært utestengt fra. Det var gjennom hans uoppførlige anstrengelser at den berømmelige Badi' var blitt innvilget sin minneverdige samtale med Bahá'u'lláh, at den fiendtlighet som flere guvernører i 'Akká utviste mot det landsforviste samfunn, var blitt forvandlet til aktelse og beundring, at kjøpet av eiendommer som lå ved Galileasjøen og Jordanelven, var blitt brakt i stand, og at den beste og mest verdifulle fremstilling av troens tidlige historie og dens læresetninger var blitt gitt i arv til ettertiden. Det var gjennom den usedvanlig varme mottakelse som ble tilstått ham under hans besøk i Beirut, gjennom hans kontakt med Midḥat páshá, en tidligere storvisir i Tyrkia, gjennom hans vennskap med 'Azíz páshá, som han tidligere hadde kjent i Adrianopel, og som deretter var blitt forfremmet til rang av valí, og gjennom hans stadige omgang med offentlige tjenestemenn, fremstående personer og ledende geistlige som i økende antall hadde søkt hans nærvær i løpet av de siste år av hans fars embetstid, at han hadde lyktes i å bringe den Sak han hadde kjempet for, til høyder av anseelse den aldri tidligere hadde nådd.

Bare ham ble gitt den særrett å bli kalt "*Mesteren*", en ære som hans far fullstendig hadde utelukket for alle sine andre sønner. Denne kjærlige og usvikelige far valgte å skjenke ham den enestående tittel "*Sirru'lláh*" (Guds Mysterium), en passende benevnelse til en som fremdeles kunne gjøre krav på å være sin tros fullkomne eksempel, å være inngitt med overmenneskelig kunnskap, og å bli ansett som det plettfriske speil som gjenspeilte hans lys, skjønt han hovedsakelig var menneskelig og hadde en stilling som var helt og holdent forskjellig fra den som Bahá'u'lláh og hans forløper hadde. Mens han var i Adrianopel, hadde denne samme far i *Súriy-i-Ghusn* (Grenens tavle) henvist til ham som "*dette bellige og strålende vesen, denne Helligbetens gren*", som "*Guds lovs gren*", som hans "*aller største gunst*" til menneskene, som hans "*mest fullkomne gave*" skjenket dem, som en som "*ethvert hensmuldrende ben blir gjenopplivet*" gjennom, og han erklærte at "*enhver som vender seg til ham, har vendt seg til Gud*", og at "*de som berøver seg selv Grenens skygge, er fortapt i*

villfarelsens ødemark”. Mens han fremdeles var i denne by, hadde han hentydet til ham (i en tavle stilet til háji Muḥammad Ibráhím-i-Kḥalíl) som den blant hans sønner hvor *“Gud vil bringe hans makts tegn til å strømme ut fra hans tunge”*, og som den som *“Gud særskilt har valgt for sin Sak*”. I en senere periode hadde forfatteren av *Kitáb-i-Aqdas* i et berømt avsnitt som senere ble klargjort i *Min pakts bok*, skjenket ham oppgaven med å tolke hans hellige skrifter, og erklærte ham på samme tid for å være den *“som Gud har ment, som har vokst frem fra denne Urgamle Rot*”. I en tavle som var åpenbart i den samme periode og som var stilet til mírzá Muḥammad Qulý-i-Sabzivári, hadde han henvist til ham som *“havbukten som har vokst frem fra dette hav som har omsluttet alle skapte ting”*, og påbudt sine følgesvenner å vende sine ansikter mot den. I anledning av hans besøk til Beirut, hadde hans far videre i en melding som han dikterte til sin sekretær, gitt ham en glødende hyllest, idet han forherliget ham som den ene *“som alle navn kretser om”*, som *“den aller mektigste Guds Gren”*, og som *“hans urgamle og uforanderlige mysterium*”. Det er ham som personlig var blitt omtalt som *“min Øyensten”* i flere av de tavler Bahá’u’lláh selv hadde ført i pennen, og hadde blitt henvist til som *“et skjold for alle som er i himmelen og på jorden”*, som *“et tilfluktssted for hele menneskeheten”*, og *“en festning for enhver som har trodd på Gud*”. Det var på hans vegne at hans far i en bønn åpenbart til ære for ham, hadde bønnfalt Gud om å *“gjøre ham seierrik”*, og å *“forordne ... for ham, så vel som for dem som elsker ham”* de ting som er forutbestemt av den Allmektige for hans *“budbringere”* og hans åpenbarings *“forvaltere”*. Og til slutt, disse betydningsfulle ord hadde blitt nedskrevet i enda en tavle: *“Må Guds herlighet hvile over deg, og over enhver som tjener deg og kretser om deg. Sorg, dyp sorg vederfares ham som trosser deg og skader deg. Vel er det med ham som sverger deg troskap, helvetes ild piner ham som er din fiende.”*

Og nå som en krone på de uvurderlige ærestitler, gunstbevisninger og fordeler som var blitt utøst over ham i stadig økende omfang gjennom hans fars førti års embetstid i Baghdád, i Adrianopel og i Akká, var han blitt opphøyet til den høye stilling av Bahá’u’lláhs Pakts midtpunkt, og var blitt gjort til Guds egen Manifestasjons etterfølger. Denne stilling skulle sette ham i stand til å gi en usedvanlig drivkraft til hans fars tros internasjonale utbredelse, til å utdype dens læresetninger, til å slå ned enhver hindring som måtte sperre dens fremmarsj, og til å bringe liv i og skissere dens administrative

ordens kjennetegn, denne orden som er Paktens barn og budbæreren for grunnleggelsen av den verdensorden som nødvendigvis må innvarsle bahá'í-religionsordningens gylne tidsalders komme.

KAPITTEL 15

Mírzá Muḥammad-‘Alís opprør

SOM VI ALLEREDE har sett, hadde den umiddelbare virkning av Bahá'u'lláhs bortgang vært at den skapte sorg og forvirring blant hans følgesvenner og ledsagere, og at den fylte hans årvåkne og fryktinngytende motstandere med nytt håp og fornyet beslutsomhet. På et tidspunkt da en alvorlig svertet tro hadde fremstått seiersrik etter å ha blitt alvorlig bakvasket i de to voldsomste kriser den noensinne hadde kjent, den ene var ytre fienders verk, den andre var indre fienders verk, da dens omdømme hadde vokst til en uovertruffen høyde i forhold til noen annen periode i dens femtiårige tilværelse, ble brått den ufeilbarlige Hånd fjernet som helt fra begynnelsen hadde formet dens skjebne, og den etterlot seg et tomrom som både venn og fiende trodde aldri noensinne kunne bli fylt.

Guds Manifestasjons sjel ble likevel frigjort fra de begrensninger som et jordisk liv nødvendigvis hadde påtvunget den gjennom oppløsningen av det tabernakel hvor den midlertidig hadde valgt å bo, slik Bahá'u'lláhs Pakts utpekte midtpunkt og den autoriserte fortolker av hans lære selv senere hadde forklart. Da dens innflytelse ikke lenger ble innskrenket av noen fysiske begrensninger, og dens strålende glans ikke lenger var skyggelagt av dens menneskelige tempel, kunne denne sjel heretter fylle hele verden med kraft, i en grad som den ikke hadde vært i nærheten av i løpet av sin eksistens på denne planet.

Bahá'u'lláhs enorme oppgave på dette jordiske plan var blitt endelig fullbyrdet ved tiden for hans bortgang. Hans livsoppgave var langt fra resul-

tatløs og hadde på alle måter blitt fullt ut gjennomført. Det budskap han var blitt betrodd, hadde blitt avdekket for hele menneskehetens øyne. De formaninger han var blitt pålagt å gi dens ledere og herskere, var blitt fryktløst målbåret. Grunntrekkene i den lære som var forutbestemt til å gjenskape dens liv, helbrede dens sykdommer og fri den fra trelldom og fornedrelse, var blitt urokkelig grunnfestet. Katastrofens tidevann som skulle rense og styrke hans tros muskler, hadde sveipt videre med utemmet raseri. Det blod som skulle gjødsle den mark hvor hans verdensordens institusjoner skulle vokse, var blitt rikelig utgytt. Fremfor alt var den Pakt som skulle eviggjøre troens innflytelse, sikre dens ukrenkelighet, beskytte den mot splittelse, og fremme dens verdensomspennende utvidelse, blitt befestet på et urokkelig grunnlag.

Hans Sak har en verdi som er hinsides menneskers håp og drømmer. I sitt skall rommer den en kostelig perle som verden siden dens tilblivelse hadde sett frem til. Den var stilt overfor enorme oppgaver av ufattelig mangesidighet og viktighet, og den var uten tvil i trygg forvaring. Hans egen elskede sønn, hans øyensten, var hans stedfortreder på jorden, hans myndighets utøver, hans Pakts akse, hans hjords hyrde, hans tros eksempel, hans fullkommenheters gjenspeiling, hans åpenbarings mysterium, hans sinns fortolker, hans verdensordens arkitekt, hans største freds banner, og hans ufeilbarlige ledelses brennpunkt. Han var med andre ord innehaveren av et embete uten likemann eller make gjennom hele religionshistorien. Han holdt vakt over Saken, våken, fryktløs og fast besluttet på å utvide dens grenser, forkynne dens berømmelse for omverdenen, kjempe for dens interesser og fullbyrde dens hensikt.

Dagen etter hans fars bortgang, førte ‘Abdu’l-Bahá en gripende kunnngjøring i pennen, henvendt til hver og en av hans fars følgesvenner. Sammen med de profetier hans far selv hadde fremsatt i sine tavler, brakte dette en besluttsomhet og en trygghet som til fulle er blitt rettferdiggjort gjennom tretti års embetstids innsankede frukter og vunne seire.

Den sky av fortvilelse som straks hadde slått ned i Bahá’u’lláhs Saks utrøstelige elskere, ble løftet bort. Den ufeilbarlige veiledning som den var skjenket siden dens fødsel, var nå sikret å vare ved. Man forsto nå klart betydningen av den høytidelige forsikring om at dette er *“Dagen som ikke skal bli fulgt av natt”*. Et foreldreløst samfunn hadde i sin time av ytterste nød gjenkjent sin trøst, sin ledelse, sin grunnpilar og forkjemper i ‘Abdu’l-Bahá. Det lys som

hadde glødet med slik blendende glans i hjertet av Asia, hadde i Bahá'u'lláhs levetid spredt seg til Det nære østen og opplyst både det europeiske og det afrikanske kontinents ytterkanter. En nylig erklært Pakts drivende innflytelse skulle nesten umiddelbart etter dens opphavsmanns død, bringe dette lys så langt vest som til det nordamerikanske kontinent, og derfra spre seg til Europas land, og deretter spre sin stråleglans over både Det fjerne østen og Australasia.

Men før troen kunne plante sin fane i selve hjertet av det nordamerikanske kontinent, og derfra etablere sine utposter over en så stor del av den vestlige verden, måtte Bahá'u'lláhs nyfødte Pakt bli døpt med en ild som skulle vise dens fasthet og tilkjennegi dens uforgjengelighet overfor en vantro verden, slik det hadde vært tilfelle med den tro som hadde født den. En krise nesten like alvorlig som den som hadde angrepet troen i dens spede begynnelse i Baghdád, skulle helt fra starten av ryste denne Pakt i dens grunnvoller. Atter skulle den Sak som den var den edleste frukt av, utsettes for en av dens mest alvorlige prøvelser i løpet av et helt århundre.

Denne krise ble mistolket som en splittelse, og politiske så vel som geistlige motstandere, og ingen ringere enn de raskt svinnende rester av mírzá Yahyás tilhengere, hyllet den som et tegn på den umiddelbare oppløsning og endelige ødeleggelse av det system Bahá'u'lláh hadde grunnlagt. Den ble fremskyndet i selve hans tros hjerte og midte og ble fremprovosert av ingen ringere enn et medlem av hans egen familie, en halvbror av 'Abdu'l-Bahá, særskilt omtalt i *Paktens bok*, og han sto i rang nest etter ingen andre enn han som var blitt utpekt som Paktens midtpunkt. I hele fire år ble en stor del av de trofastes sinn og hjerter over hele Østen voldsomt opprørt ved denne krise. Den formørket for en tid Paktens sol, skapte en uopprettelig kløft i rekken av Bahá'u'lláhs egne slektninger, og forseglet til syvende og sist skjebnen til en stor del av medlemmene av hans familie. Den skadet troens omdømme alvorlig, skjønt den aldri lyktes i å forårsake en varig splittelse i selve troens struktur. Den egentlige bakgrunn for denne krise var den brennende, den ukontrollerte, den sjelsnagende sjalusi som var blitt vekket, ikke bare hos mírzá Muḥammad-'Alí, Paktens erkebryter, men også hos noen av hans nærmeste slektninger, ved den forrang som 'Abdu'l-Bahá var blitt tildelt i stilling, makt, evner, kunnskap og dyd, over alle andre medlemmer av sin fars familie. En

misunnelse like blind som den som tok bolig i mírzá Yahyás sjel, like dødelig som den som Josefs forrang tente i hans brødres hjerter, like dyp som den som flammet i Kains bryst og tilskyndet ham til å drepe sin bror Abel, hadde i flere år forut for Bahá'u'lláhs bortgang ulmet i mírzá Muḥammad-‘Alís hjerter lønnkammer, og hadde i det dulgte gjort det betent av disse talløse tegn på utmerkelse, av den beundring og gunst som ‘Abdu’l-Bahá mottok, ikke bare fra Bahá'u'lláh selv, hans medarbeidere og følgesvenner, men også av det store antall ikke-troende som hadde kommet for å anerkjenne den medfødte storhet som ‘Abdu’l-Bahá hadde fremvist fra barnsben av.

Mírzá Muḥammad-‘Alí ble langt fra formildet av retningslinjene i et Testament som hadde opphøyet ham til den nest høyeste posisjon innen de trofastes rekker. Det uslokkelige fiendskaps ild glødet enda heftigere i hans bryst, så snart han forsto den fulle rekkevidde av dette dokument. Alt det ‘Abdu’l-Bahá kunne gjøre i en periode på fire bekymringsfulle år, hans uopp-hørlige oppfordringer, hans innstendige bønner, den gunst og vennlighet han utøste over ham, de formaninger og advarsler han fremsa, viste seg å være til ingen nytte. Han tilbød seg sågar å trekke seg frivillig tilbake i håp om å unngå en truende storm. Gradvis og med urokkelig iherdighet lyktes dette “oppvigleriets midtpunkt” gjennom løgner, halvsannheter, bakvaskelser og grove overdrivelser i å få nesten hele Bahá'u'lláhs familie til å slutte opp om ham, så vel som et anselig antall av de som utgjorde hans nærmeste omgangskrets. Disse slo seg sammen i et beslutsomt forsøk på å undergrave grunnvollene til den Pakt som ble lagt ved det nylig kunngjorte Testament: Bahá'u'lláhs to gjenlevende koner, hans to sønner, den vankelmodige mírzá Diyá'u'lláh og den svikefulle mírzá Badí'u'lláh, sammen deres søster og halvsøster og deres ektemenn, hvor en av dem var den beryktede siyyid ‘Alí, en slektning av Báb, og den andre den listige mírzá Majdi’d-Dín, sammen med hans søster og halvbrødre, barna til den edle, den trofaste og nå avdøde Áqáy-i-Kalím. Til og med mírzá áqá Ján, som i førte år hadde arbeidet som Bahá'u'lláhs sekretær, og Muḥammad-Javád-i-Qazvíní, som helt siden dagene i Adrianopel hadde utført renskrivning av utallige tavler åpenbart av Den ypperste penn, slo seg med hele sin familie sammen med paktbryterne, og lot seg bli forledet av deres intriger.

‘Abdu’l-Bahá ble sviktet, forrådt og forulempet av nesten hele gruppen av sine slektninger som nå var forsamlet i herregården og de omkringliggende

hus som omkranset Det helligste gravmæle. Han var allerede berøvet sin mor og sine sønner, og hadde ingen som helst støtte, bortsett fra en ugift søster, sine fire ugifte døtre, sin kone og sin onkel (en halvbror av Bahá'u'lláh). Han sto stilt overfor en mengde fiender som reiste seg mot ham innenfra og utenfra, alene overlatt hele tyngden av det uhørte ansvar som hans opphøyede stilling hadde lagt på ham.

Disse fornektene av en guddommelig grunnfestet Pakt var nært forbundet i ett felles ønske og mål. De var utrettelige i sine bestrebelser, og de sikret seg støtte fra den mektige og sveikefulle Jamál-i-Burújirdí og hans lakeier, hájí Husayn-i-Káshí, Khalíl-i-Khu'í og Jalíl-i-Tabrízí som hadde støttet deres sak. De var forbundet i et stort system og brevvekslet med ethvert senter og ethvert individ de kunne nå. De ble støttet i sine anstrengelser av utsendinger som de sendte til Persia, Íraq, India og Egypt, og de ble oppmuntret i sine onde planer av holdningen til de tjenestemenn de bestakk eller forledet. De reiste seg som én mann for å sette i gang et felttog av overgrep og bakvaskelse som i sin ondskap kunne sammenlignes med de beryktede anklager mírzá Yaḥyá og siyyid Muḥammad i fellesskap rettet mot Bahá'u'lláh. De fremstilte 'Abdu'l-Bahá som en ærgjerrig, egensindig, prinsipløs og nådeløs tilraner av ledelse, som med overlegg hadde omgått sin fars testamentariske forordninger, som i et overlagt tilslørt og flertydig språk hadde gjort krav på et stade likeverdige med manifestasjonen selv. Dette gjorde de til venn og fremmed, til troende så vel som ikke-troende, til tjenestemenn både i høye og lave posisjoner, åpenlyst og ved antydninger, muntlig så vel som skriftlig. De hevdet at han i sine kontakter med Vesten hadde begynt å fremstille seg som Jesu Kristi gjenkomst, Guds sønn som hadde kommet i "*Faderens herlighet*", som i sine brev til de indiske troende erklærte seg selv som den lovede sháh Bahrám, og som uberettiget gjorde krav på å tolke sin fars skrifter, å innsette en ny religionsordning, og å dele den største ufeilbarlighet med ham, noe det profetiske lederskap hadde enerett på. Videre påsto de at han for sin personlige vinnings skyld hadde egget til splid, fostret fiendskap og svingt bannlysningens våpen, at han hadde fordreid hensikten med testamentet, som de påsto hovedsakelig dreide seg om Bahá'u'lláhs families private interesser, gjennom å proklamere at det var en Pakt av verdensomspennende betydning, forutbestemt, uten sidestykke og enestående i alle religioners historie. De påsto at

han hadde frarøvet sine brødre og søstre deres lovlige underhold og brukt det til å bestikke tjenestemenn for sin personlige fremgang, at han hadde avslått alle de gjentatte invitasjoner som var gjort for å diskutere de saker som hadde kommet opp og bilegge de uenigheter som rådet. De påsto at han faktisk hadde forfalsket den hellige tekst, føyet inn avsnitt han selv hadde skrevet, og forvrent hensikten og meningen med noen av de mest betydningsfulle tavler åpenbart ved hans fars penn, og endelig at troende i Østen hadde hevet opprørets fane som et resultat av denne oppførsel, at de troendes samfunn hadde falt sammen, var i rask oppløsning og var dømt til undergang.

Denne samme mírzá Muḥammad-‘Alí betraktet seg selv som trofasthetens talsmann, som "unitaristenes"⁵⁸ fanebærer, "Fingeren som peker på sin Mester," den hellige families forkjemper, Aghṣáns talsmann, den hellige skrifts vokter. Og likevel var det ham som i Bahá'u'lláhs levetid så åpent og skamløst i en skriftlig kunngjøring signert og forseglet av ham selv, hadde fremmet den selvsamme fordring som han nå uriktig tilskrev ‘Abdu’l-Bahá, at hans far med sin egen hånd hadde tuktet ham. Det var ham som hadde forfalsket de hellige skrifers tekst som var betrodd i hans varetakt for utgivelse, da han ble sendt på et oppdrag til India. Det var ham som hadde den frekkhet og dumdristighet å fortelle ‘Abdu’l-Bahá rett i ansiktet, at likesom ‘Umar hadde lyktes i å tilrane seg retten til å etterfølge profeten Muhammed, følte han seg også i stand til å gjøre det samme. Det var ham som var besatt av frykt for at han ikke ville overleve ‘Abdu’l-Bahá. Da han var blitt forsikret av ham om at all den ære han traktet etter, i tidens fylde ville bli hans, falt han raskt tilbake på at han ikke hadde noen garanti for at han ville overleve ham. Det var ham som med list hadde båret vekk de to vesker som inneholdt hans fars mest dyrebare dokumenter, mens Bahá'u'lláhs legeme fortsatt ventet på å bli gravlagt, noe som er bevitnet av mírzá Badí'ulláh i hans skrevne bekjennelse, utgitt i anledning av hans anger og sin kortvarige gjenforening med ‘Abdu’l-Bahá. Før sin bortgang hadde Bahá'u'lláh betrodd disse vesker til ‘Abdu’l-Bahá. Det var mírzá Muḥammad-‘Alí som ved en ytterst behendig og simpel forfalskning av et ord som gikk igjen i noen av den ypperste Penns fordømmende avsnitt rettet til mírzá Yahyá, og med andre virkemidler, slik som forvrengning og

---

58 Religiøs bevegelse som forkaster treenghetsdogmet og hevder at Gud er én.

tekstforfalsking, hadde han lyktes i å gjøre dem direkte anvendelige på en bror som han hatet med slik ødeleggende lidenskap. Og endelig, det var denne samme mírzá Muḥammad-‘Alí, som med omhu og list hadde sammensverget seg for å ta hans liv, og denne hensikt fremgikk av de hentydninger som ble gjort i et brev skrevet av Shú’á’u’lláh (mírzá Muḥammad-‘Alís sønn), slik det er bekreftet av ‘Abdu’l-Bahá i hans Testament. Originalen til dette brev var lagt ved det samme dokument av ‘Abdu’l-Bahá.

Bahá’u’lláhs Pakt hadde ved slike handlinger, og ved andre som er for mange til å regne opp, åpenbart blitt vanhelliget. Et annet slag som til å begynne med hadde en lammende virkning, var blitt rettet mot troen og gjorde at dens struktur et øyeblikk skaket. Den storm som var innvarslet av Johannes åpenbarings forfatter, var brutt løs. De “lyn”, “tordenbrak” og “jordskjelv” som nødvendigvis måtte ledsage åpenbaringen av “hans paktkiste”, hadde alle inntruffet.

‘Abdu’l-Bahás sorg over en slik tragisk utvikling, like etter hans fars bortgang, var slik at den etterlot merker på ham helt til hans dagers ende, tross de seire som ble bevitnet i løpet av hans embetstid. Denne mørke hendelse vekket sterke følelser i ham og leder tankene hen mot hvordan Bahá’u’lláh ble preget av de grusomme hendelser fremskyndet av mírzá Yahyás opprør. “Jeg sverger ved Den urgamle skjønnhet!” skrev han i en av sine tavler, “Så stor er min sorg og fortvilelse at min Penn er lammet mellom mine fingre.” “Du ser meg nedsenket i et hav av ulykker som overvelder sjelen, av smerter som tynger hjertet ...”, klager han således i en bønn som er nedtegnet i hans Testament. “Smertelige prøvelser har omsluttet meg fra alle kanter, og farer har omgitt meg fra alle sider. Du ser meg nedsenket i et hav av uendelig motgang, senket i et bunnløst dyp, hjemsoekt av mine fiender og fortært av den hatets flamme som ble tent av mine slektninger som du opprettet din sterke Pakt og ditt faste Testament med ...” Og igjen i det samme Testament: “Herre! Du ser alle ting gråte over meg, og mine slektninger glede seg over mine kvaler. Ved din herlighet, o min Gud! Selv blant mine fiender har noen klaget over mine vanskeligheter og min trengsel, og blant de misunnelige har mange felt tårer på grunn av mine bekymringer, min forvisning og mine lidelser.” “O du herlighetenes herlighet!” hadde han ropt ut i en av sine tavler, “Jeg har forsaket verden og dens folk, og er sønderknust og hardt hjemsoekt på grunn av de troløse. I denne verdens bur flakser jeg endog som en skremt fugl, og lengter hver dag etter

å ta min flukt til ditt rike.”

Bahá'u'lláh selv har betegnende nok åpenbart i en av sine tavler, en tavle som kaster klargjørende lys over hele hendelsesforløpet: *“Ved Gud, o folk! Mitt øye gråter, og ‘Alís (Bábs) øye gråter blant herskarene i det høye, og mitt hjerte klager høyt, og Muhammeds hjerte klager høyt i det aller herligste tabernakel, og min sjel roper ut og profetenes sjeler roper ut foran dem som er inngitt forståelse ... Min sorg er ikke for meg selv, men for ham som skal komme etter meg, i skyggen av min Sak, med åpenbar og ubestridelig herskermakt, ettersom de ikke vil ønske hans tilsynekomst velkommen, vil avvise hans tegn, vil motsette seg hans herskermakt, vil strides med ham, og vil forråde hans Sak ...”* “Kan det være mulig at noens føtter kan trå feil på din rette sti”, er hans betraktning i en like betydningsfull tavle, *“etter ditt Testamentes dagstjernes demring over din aller største tavles horisont? Til dette svarte vi: ‘O min mest opphøyede Penn! Det sømmer seg for deg å beskjeftige deg med det du er blitt pålagt av Gud, den opphøyede, den store. Spør ikke om det som vil fortære ditt hjerte og paradises innvåneres hjerter, som har kretset rundt min vidunderlige Sak. Det sømmer seg ikke for deg å være kjent med det som vi har skjult for deg. Din Herre er sannelig skjuleren, den allvitende!”* Bahá'u'lláh hadde særskilt bekreftet, idet han i et klart og utvetydig språk henviste til mírzá Muḥammad-‘Alí: *“Han er sannelig bare en av mine tjenere ... Skulle han et øyeblikk vike unna Sakens skygge, skal han for visst bli gjort til intet.”* Videre hadde han igjen erklært i forbindelse med mírzá Muḥammad-‘Alí i et like kraftfullt språk: *“Ved Gud, den Sanne! Skulle vi for et øyeblikk holde tilbake vår Saks utstrømninger fra ham, ville han visne og synke ned i støvet.”* ‘Abdu'l-Bahá hadde dessuten selv bevitnet: *“Det er ingen tvil om at i tusen avsnitt i Bahá'u'lláhs bellige skrifter er paktbryterne blitt fordømt.”* Han satte selv sammen noen av disse avsnitt før sin avskjed fra denne verden, og han innlemmet dem i en av sine siste tavler, som en advarsel og beskyttelse mot dem som gjennom hele hans embetstid hadde utvist et slikt uforsonlig hat mot ham, og som nesten hadde omstyrtet Paktens grunnvoller, som ikke bare hans egen myndighet, men selve troens ukrenkelighet var avhengig av.

KAPITTEL 16

Troens fremvekst og befestelse i Vesten

MÍRZÁ MUḤAMMAD-‘ALÍS opprør fremkalte mange dystre og smertelige tildragelser, og dets ødeleggende konsekvenser fortsatte i mange år å formørke Paktens lys, å sette det utpekte midtpunkts liv i fare og å forvirre tankene og hindre utviklingen av tilhengers aktiviteter både i Østen og Vesten. Likevel, når vi ser hele tildragelsen i sitt rette perspektiv, fortøner den seg verken større eller mindre enn noen av disse periodiske kriser som helt siden Bahá'u'lláhs tros begynnelse og videre gjennom et helt århundre har medvirket til å luke ut dens skadelige elementer, å styrke dens fundament, å fremvise dens motstandsdyktighet og å frigjøre et ytterligere mål av dens slumrende krefter.

Nå som en guddommelig opprettet Pakts forordninger var blitt kunngjort i klare og utvetydige ordelag, nå som Paktens hensikt var tydelig forstått og dens grunnregler urokkelig etablert i det store flertall av troens tilhengers hjerter, og nå som de første angrep fra dens vordende undergravere med hell var gjendrevet, kunne den Sak som Pakten var utformet for, utfolde seg langs det spor som dens opphavsmanns finger hadde tegnet opp. Lysende bragder og uforglemmelige seire hadde allerede markert denne Saks fødsel og ledsaget dens fremvekst i flere land på det asiatiske kontinent, og særlig i dens grunnleggers hjemland. Slik dens nylig utnevnte leder, dens herlighets forvalter og sprederen av dens lys selv uttrykte det, skulle hans oppgave berike og utvide grensene for den uforgjengelige farsarv betrodd i hans hender, ved å spre lyset fra hans fars tro ut over Vesten, ved å utlegge denne tros grunnregler og dens hovedprinsipper, ved å befestede de aktiviteter som allerede var blitt igangsatt

for fremveksten av dens interesser, og til sist, ved å innlede dens utviklingsformingstid gjennom sitt eget Testaments forordninger.

Et år etter Bahá'u'lláhs bortgang, hadde 'Abdu'l-Bahá åpenbart et vers som hadde vekket paktbryternes hån. I dette vers forespeilet han allerede en lykkebringende hendelse som ettertiden ville anerkjenne som en av de største seire i hans embetstid, som til sist ville berike den vestlige verden med en uvurderlig velsignelse, og som om ikke lenge skulle drive bort den sorg og uro som hadde omsluttet hans medforvistes samfunn i 'Akká. Fremfor alle andre land på den vestlige halvkule, var den store republikk i Vesten utpekt til å bli den første mottaker av Guds uvurderlige velsignelse, og til å bli det fremste middel i dens spredning til så mange av dens søsternasjoner over jordens fem kontinent.

Man kan på ingen måte overvurdere betydningen av en så skjellsettende utvikling i fremveksten av Bahá'u'lláhs tro, grunnleggelsen av hans Sak på det nordamerikanske kontinent, på et tidspunkt da 'Abdu'l-Bahá akkurat hadde innledet sin oppgave og fortsatt sto midt i den mest alvorlige krise han noen gang ble stilt overfor. Så langt tilbake som til det år som bevitnet troens fødsel i Shiráz, hadde Báb i *Qayyúmu'l-Asmá* direkte henvendt seg til *“Vestens folk”*, og uttrykkelig påbudt dem *“å komme frem”* fra sine *“byer”* for å hjelpe Gud, og *“bli som brødre”* i hans *“ene og udelelige religion”*, etter å ha advart både Østens og Vestens folk i et minneverdig avsnitt. *“I Østen har hans åpenbarings lys brutt frem”*, hadde Bahá'ulláh selv skrevet, som et forvarsel om denne utvikling, *“I Vesten har tegnene på hans herskermakt kommet til syne.”* *“Skulle de forsøke å skjule dens lys på dette kontinent”*, har han videre forutsagt, *“vil den for visst løfte sitt hode midt i havets hjerte, og oppløfte sin stemme og erklære: 'Jeg er verdens livgiver!'”* *“Hvis denne Sak var blitt åpenbart i Vesten,”* skal han kort før sin død ha uttalt, slik det er gjengitt av Nabil i hans beretning, *“hvis våre vers var blitt sendt fra Vesten til Persia og andre land i Østen, ville det ha vært åpenbart hvordan Vestens folk ville ha omfavnet vår Sak. Persias folk ville imidlertid ha unnlatt å verdsette den.”* *“Fra tidenes morgen og til dagen i dag,”* er 'Abdu'l-Bahás eget vitnesbyrd, *“har den guddommelige åpenbarings lys stått opp i Østen og spredt sitt lys ut over Vesten. Men den lysglans som således strålte ut, fikk en usedvanlig klarhet i Vesten. Se på den tro Jesus Kristus erklærte. Skjønt den først viste seg i Østen, var det ikke før dens lys hadde blitt spredt til Vesten, at det fulle mål av dens utviklingsmuligheter*

kom til syne.” “Den dag nærmer seg,” bekreftet han, “da dere gjennom stråleglansen fra Bahá’u’lláhs tro skal se hvordan Vesten vil ha tatt over for Østen, og vil stråle den guddommelige ledelses lys”. Og igjen: “Vesten har mottatt Østens lysglans, men på noen måter har gjenspeilingen av lyset blitt sterkere i Vesten.” Videre: “Østen har sannelig blitt opplyst av rikets lys. Om ikke lenge vil dette samme lys spre en enda større opplysning ut over Vesten.”

Bahá’i-åpenbaringsens opphavsmann har endog selv valgt å tildele herskerne på det amerikanske kontinent en enestående ære ved å henvende seg felles til dem i *Kitáb-i-Aqdas*, hans *Helligste Bok*, gjennom sin uttrykkelige formanings til dem: “Pryd herskermaktens tempel med rettferdighetens og gudfryktighetens smykke, og kron dens hode med ihukommelsen” av deres Herre, og han befaler dem: “Bøt det brutte med rettferdighetens hender”, og “knus den fremgangsrike undertrykker” med “den stav som er budene” fra deres “Herre, forordneren, den allvise”. “Amerikas kontinent”, skrev ‘Abdu’l-Bahá, “er i den ene sanne Guds øyne landet hvor stråleglansen fra hans lys skal bli åpenbart, hvor hans tros mysterier skal bli avdekket, hvor de rettsindige vil forbli og de frie vil samles”. “Det amerikanske kontinent”, har han videre forutsagt, “frembyr tegn og bevis på svært stort fremskritt. Dets fremtid er enda mer lovende, for dets innflytelse og opplysning er vidtrekkende. Det vil lede alle nasjoner åndelig.”

‘Abdu’l-Bahá ga sin særlige gunst til den store republikk i Vesten, det amerikanske kontinents ledende nasjon, og han har enda tydeligere åpenbart: “Det amerikanske folk er virkelig verdig å bli det første til å bygge Den største freds tabernakel, og forkynne menneskebetens enhet.” Og igjen: “Denne amerikanske nasjon er utrustet og i stand til å oppnå det som vil smykke historiebøkens sider, til å bli gjenstand for verdens misunnelse, og bli velsignet både i Østen og Vesten ved dets folks seier.” Videre: “Måtte dette amerikanske demokrati bli den første nasjon som legger grunnen for internasjonale avtaler. Måtte den bli den første nasjon som kunngjør menneskebetens enhet. Måtte den bli den første som folder ut Den største freds fane.” “Måtte dette lands innbyggere ...”, har han videre skrevet, “reise seg fra sin nåværende materielle tilknytning til slike høyder at himmelsk opplysning vil strømme fra dette senter ut til alle verdens folkeslag”.

Slik har ‘Abdu’l-Bahá henvendt seg til de troende på det amerikanske kontinent: “O dere Bahá’u’lláhs apostler! ... tenk gjennom hvilken opphøyet og høyverdige stilling dere er forutbestemt til å nå ... Det fulle mål av deres fremgang er

ennå ikke avslørt, dens betydning ennå ikke fullt forstått.” Og igjen: “Deres oppgave er ubeskrivelig ærefull. Skulle hell og lykke krone deres foretak, vil Amerika for visst utvikle seg til et midtpunkt hvor det strømmer ut bølger av åndelig kraft, og på høyden av dets majestet og herlighet vil Guds rikes trone bli fast grunnlagt der.” Og til sist, denne bevegende forsikring: “Det øyeblikk dette guddommelige budskap blir båret frem av de amerikanske troende fra Amerikas kyster, og det blir forkynt over Europas, Asias, Afrikas og Australasias kontinent, og så langt som til Stillehavsoyene, vil dette samfunn finne seg trygt sittende på et evigvarende herredømmes trone ... Da vil hele jorden gjenlyde med lovprisninger av dets majestet og storhet.”

Ikke til å undre seg over at et samfunn som tilhører en så rikt velsignet nasjon, en nasjon som innehar en så fremstående posisjon på et så rikt utrustet kontinent, gjennom sine femti års tilværelse skulle ha vært i stand til å tilføye mang en seiersrik side til Bahá'u'lláhs tros historie. Man bør huske at dette er det samfunn som ble grunnlagt gjennom skapende krefter som ble utløst ved forkynnelsen av Bahá'u'lláhs Pakt, ble pleiet i 'Abdu'l-Bahás aldri sviktende omsorgs fang, og ble opplært av ham til å utføre sin enestående oppgave gjennom åpenbaringen av utallige tavler, gjennom instruksjer formidlet til hjemvendende pilegrimer, gjennom utsendelse av særskilte budbringere, gjennom hans egne reiser på et senere tidspunkt tvers over det nordamerikanske kontinent, gjennom den vekt han under disse reiser la på Paktens institusjon, og til sist gjennom hans forordninger som inngikk i *Den guddommelige plans tavler*. Dette er det samfunn som fra sin tidligste barndom og til dagen i dag uopphørlig har arbeidet og lyktes på egen hånd gjennom egne bestrebelse i å plante Bahá'u'lláhs fane i de fleste av de seksti land både i Østen og Vesten som nå kan påberope seg æren av å inngå innenfor hans tros enemarker. Dette samfunn har utmerket seg ved å ha utviklet et handlingsmønster, og ved å ha vært de første til å reise de administrative institusjoners rammeverk som innvarsler Bahá'u'lláhs verdensordens komme. Gjennom dets medlemmers bestrebelse, har Vestens modertempel blitt oppført i selve hjertet av det nordamerikanske kontinent. Dette tempel er denne ordens budbærer, en av de edleste institusjoner forordnet i *Kitáb-i-Aqdas*, og den mest storslagne bygning som er reist i hele bahá'í-verdenen. Gjennom den iherdige arbeidsinnsats fra dens pionerer, dens lærere og dens administratorer, har troens litteratur blitt enormt utvidet, dens mål og hensikt fryktløst forsvart, og dens

nyfødte institusjoner blitt fast grunnlagt. Dens mest fremtredende reiseunderviseres selvstendige og utrettelige bestrebelser har sikret at et medlem av kongestanden umiddelbart har vist lydighet mot Bahá'u'lláhs tro. Dette er umiskjennelig kunngjort i en rekke vitnesbyrd formidlet til ettertiden ved denne kongelige omvendtes egen penn. Og endelig, dette samfunns medlemmer er de åndelige etterkommere etter bahá'í-religionsordningens heroiske tidsalders tidlige forkjempere, og de må tillegges den evige ære av å ha reist seg ved tallrike anledninger med enestående beredvillighet, iver og beslutsomhet for å kjempe den undertryktes sak, å bistå den trengende, og å forsvare interessene til bygninger og institusjoner bygget opp av deres brødre i land som Persia, Russland, Egypt, 'Iráq og Tyskland, land hvor troens tilhengere i varierende grad har måttet utholde de strengeste rasemessige og religiøse forfølgelser.

Det er i sannhet merkelig at den første offentlige henvisning til en slik ærerik tros opphavsmann i et land som er inngitt en slik enestående funksjon blant sine søsternasjoner i hele verden, blir gitt gjennom ett av medlemmene av den geistlige orden som troen så lenge måtte kjempe i mot, og som den så ofte hadde lidd under. Enda merkeligere er det at han som først grunnla den i byen Chicago, femti år etter at Báb hadde erklært sitt livskall i Shíráz, selv noen få år senere skulle svikte den fane som han egenhendig hadde plantet i denne by.

Det var den 23. september 1893, litt over ett år etter Bahá'u'lláhs bortgang, at det ble kunngjort at en "berømt persisk vismann," "bábí-helgenen", nylig hadde avgått ved døden i 'Akká. Dette ble kunngjort i et skrift av pastor Henry H. Jessup, dr. theol., leder for de presbyterianske misjonsvirksomheter i Nord-Syria, og lest opp av pastor George A. Ford fra Syria ved Religionenes Verdensparlament, arrangert i Chicago, i samband med den colombianske utstilling, som feiret firehundreårsjubileet for oppdagelsen av Amerika. To år forut for Bahá'u'lláhs bortgang, hadde "en lærd fra Cambridge" besøkt ham, og til ham hadde han uttrykt "grunntanker så edle, så Kristus-like" at skriftets forfatter i sine "avsluttende ord" ønsket å dele dem med forsamlingen. Mindre enn ett år senere, i februar 1894, bosatte en syrisk doktor ved navn Ibráhím Khayru'lláh seg i Chicago og begynte aktivt og systematisk å under-vise i den Sak han hadde sluttet seg til. Mens han bodde i Kairo, var han blitt

omvendt til troen av *hájí* ‘Abdu’l-Karím-i-Tihrání, hadde mottatt en tavle fra Bahá’u’lláh, og hadde kommunisert med ‘Abdu’l-Bahá, og han nådde New York i desember 1892. I løpet av et tidsrom på to år hadde han formidlet sine inntrykk til ‘Abdu’l-Bahá og rapportert om den bemerkelsesverdige fremgang hans bestrebelser var blitt møtt med. I 1895 åpnet det seg en mulighet for ham i Kenosha, som han under sine undervisningsaktiviteter fortsatte å besøke en gang i uken. Det følgende år ble det rapportert å være hundrevis av troende i disse to byer. I 1897 publiserte han sin bok med tittel *Bábu’-d-Dín*, og han besøkte Kansas City, New York City, Ithaca og Philadelphia, hvor det lyktes ham å vinne et anselig antall støttespillere for troen. Den tapre Thornton Chase fikk tilnavnet *Thábit* (Den standhaftige) av ‘Abdu’l-Bahá og ble betegnet av ham som “den første amerikanske troende” og ble omvendt til troen i 1894. Den udødelige Louisa A. Moore, Vestens moderunderviser, fikk tilnavnet *Livá* (Fane) av ‘Abdu’l-Bahá. Dr. Edward Getsinger, som hun senere ble gift med, Howard MacNutt, Arthur P. Dodge, Isabella D. Brittingham, Lillian F. Kappes, Paul K. Dealy, Chester I. Thatcher og Helen S. Goodall, disse navn vil for alltid bli forbundet med de første spirende bud om Bahá’u’lláhs tro på det nordamerikanske kontinent. Disse fremstår som de mest fremtredende av dem som i disse tidlige år våknet til den nye Dags kallen, og som viet sine liv i den nylig kunngjorte Pakts tjeneste.

I 1898 hadde fru Phoebe Hearst, den velkjente filantrop (senator George F. Hearsts hustru), uttrykt sin hensikt om å besøke ‘Abdu’l-Bahá i Det hellige land. Fru Getsinger hadde trukket henne til troen mens hun besøkte California. Fru Hearst hadde invitert flere troende til å bli med henne, blant dem dr. og fru Getsinger, dr. *Khayru’lláh* og hans hustru, og hadde gjort de nødvendige forberedelser for deres historiske pilegrimsreise til ‘Akká. I Paris var det flere fastboende amerikanere som sluttet seg til selskapet, blant dem var May Ellis Bolles, som fru Getsinger hadde vunnet over til troen, frøken Pearson og Ann Apperson, begge nieser av fru Hearst, og fru Thornburgh og hennes datter, og dette antall økte senere i Egypt da dr. *Khayru’lláhs* datter og deres bestemor som de nylig hadde omvendt, sluttet seg til.

Femten pilegrimer ankom fengselsbyen ‘Akká 10. desember 1898 i tre påfølgende grupper, hvor dr. og fru Getsinger var i den første. En nær og personlig kontakt oppsto mellom Bahá’u’lláhs Pakts midtpunkt og de

nyerklærte budbærere av hans åpenbaring i Vesten. De besøkte Bahá'u'lláhs gravsted under rørende omstendigheter, og de ble vist en stor ære ved at 'Abdu'l-Bahá selv ledsaget dem inn i dets innerste kammer. Deres kjærlige og gavmilde vert fylte dem sterkt med ånd gjennom veiledning og eksempel, til tross for den korte tid de var der, og en glødende iver og urokkelig besluttsomhet ble tent i deres hjerter ved hans besjelende formaninger, hans opplysende veiledninger og de mangfoldige bevis på hans guddommelige kjærlighet. Alt dette markerte åpningen av en ny epoke i troens utvikling i Vesten, en epoke som med all tydelighet har vist sin betydning gjennom de handlinger som ble utrettet av noen av disse samme pilegrimer og deres medtroende.

“Om dette første møte kan jeg ikke huske verken glede eller smerte eller noe annet jeg kan finne ord for”, skrev en av disse pilegrimer som formidlet sine inntrykk. “Jeg var med ett løftet til slike altfor store høyder, min sjel var kommet i kontakt med den guddommelige ånd, og denne kraft, så ren, så hellig, så mektig, hadde overveldet meg ... Vi kunne ikke flytte våre øyne fra hans strålende ansikt, vi hørte alt han sa, vi drakk te med ham når han sendte bud på oss, men følelsen av eksistens syntes å ha opphørt, og når han reiste seg og plutselig forlot oss, var vi med ett rykket tilbake til livet, men aldri mer, å nei, aldri mer, takk Gud, det samme liv på denne jord.” Den samme pilegrim minnes det siste møte hennes gruppe fikk oppleve: “I hans nærværs makt og majestet var vår frykt forvandlet til fullstendig tro, vår svakhet til styrke, vår sorg til håp, og vi glemte oss selv i vår kjærlighet til ham. Da vi satt samlet foran ham og ventet på å høre hans ord, gråt noen av de troende heftig. Han ba dem om å tørke sine tårer, men for en stund maktet de det ikke. Så ba han dem nok en gang for hans skyld om ikke å gråte, for han ville ikke snakke til oss og undervise oss før alle tårer opphørte ...”

“Disse tre dager var de mest minnerike dager i mitt liv ...”, har fru Hearst selv bevitnet i ett av sine brev. “Mesteren vil jeg ikke forsøke å beskrive. Jeg vil bare erklære at jeg tror av hele mitt hjerte at han er Mesteren, og min største velsignelse i denne verden er at jeg er blitt begunstiget med å være i hans nærvær og skue hans hellige ansikt ... ‘Abbás effendi er uten tvil denne dags og generasjons Messias, og vi trenger ikke se etter noen annen.” “Jeg må si, han er den mest vidunderlige skapning jeg noensinne har møtt eller noen gang venter å møte i denne verden ...”, har hun videre skrevet i et annet

brev. "Den åndelige atmosfære som omgir ham og på sterkeste vis påvirker alle dem som er velsignet ved å være nær ham, er ubeskrivelig ... Jeg tror på ham av hele mitt hjerte og min sjel, og jeg håper alle som kaller seg troende, vil anerkjenne ham for all storhet, all herlighet, og all lovprisning, for han er sannelig Guds Sønn, og 'Faderens ånd bor i ham.'"

Selv fru Hearsts butler, en farget ved navn Robert Turner, det første medlem av hans rase som omfavnet Bahá'u'lláhs Sak i Vesten, var blitt revet med av den innflytelse 'Abdu'l-Bahá utstrålte under denne epokegjørende pilegrimsreise. Fastheten i hans tro var slik at selv ikke hans elskede husfrues etterfølgende atskillelse fra den Sak hun så umiddelbart hadde omfavnet, fikk skygge for dens utstråling, eller å minske intensiteten i de følelser som flammet i hans bryst ved den barmhjertighet som 'Abdu'l-Bahá hadde utøst over ham.

Disse gudsberusede pilegrimers tilbakekomst, noen til Frankrike, andre til De forente stater, var signalet til en storm av systematisk og vedvarende aktivitet. Idet den skjøt fart og spredte sine forgreninger over Vest-Europa og det nordamerikanske kontinentets stater og provinser, vokste den til slikt et omfang at 'Abdu'l-Bahá selv besluttet at han ville foreta en personlig undervisningsreise til Vesten, så snart han ble sluppet fri fra sin forlengede fengsling i 'Akká. De amerikanske troendes samfunn fravek ikke sin retning ved den ødeleggende krise som den ærgjerrige dr. Khayru'lláh hadde forårsaket etter sin tilbakekomst fra Det hellige land (desember 1899). Det var uforstyrret av den uro han hadde forårsaket, idet han arbeidet sammen med Paktens erkebryter og hans budbringere. Det viste forakt for de angrep han og hans med-utbrytere hadde iverksatt, så vel som kristelige geistlige som i økende grad var misunnelige på troens økende makt og voksende innflytelse. Det ble næret av en uopphørlig strøm av pilegrimer som formidlet muntlige budskap og særskilte instruksjoner fra en årvåken Mester. Det ble oppmuntret av utstrømningene fra hans penn som var nedtegnet i utallige tavler. Det ble instruert av de påfølgende budbringere og undervisere som var utsendt på hans befaling for dets veiledning, opplysning og befestelse. Dette samfunn reiste seg for å igangsette en rekke foretak som et tiår senere ble velsignet og stimulert av 'Abdu'l-Bahá selv, og som bare skulle bli et forspill til de enestående tjenester som dets medlemmer var forutbestemt å yte i løpet av hans fars religionsordnings formingstid.

Ikke før hadde en av disse pilegrimene, den før nevnte May Bolles, vendt tilbake til Paris, før det lyktes henne opprette et bahá'í-senter i denne by, det første bahá'í-senter som ble grunnlagt på det europeiske kontinent, i samsvar med 'Abdu'l-Bahás uttrykkelige instruksjoner. Dette senter ble kort etter hennes ankomst styrket ved den lysende Thomas Breakwells omvendelse, den første engelske troende, udødeliggjort av 'Abdu'l-Bahás glødende lovprisning åpenbart til minne om ham. Det ble styrket av Hippolyte Dreyfus, den første franskmann til å omfavne troen, som gjennom sine skrifter, oversettelser, reiser og andre pionertjenester, etter som årene gikk var i stand til å befeste det arbeid som var blitt igangsatt i hans land. Og det ble styrket av Laura Barney, hvis uforgjengelige tjeneste var å samle og overlevere til ettertiden en bok med tittelen *Noen besvarte spørsmål*⁵⁹, 'Abdu'l-Bahás kostelige forklaringer som dekker et vidt spekter av emner, formidlet til henne under en utvidet pilegrimsreise til Det hellige land. Tre år senere, i 1902, var May Bolles nå gift med en canadier og flyttet til Montréal, og lyktes i å legge grunnlaget for Saken i dette daværende britiske mandatområde.

Som et resultat av den skapende innflytelse som denne uforglemmelige pilegrimsreise forløste, var fru Thornburgh-Cropper i stand til å igangsette aktiviteter i London, som ble stimulert og utvidet gjennom bestrebelsene til de første engelske troende, og i særdeleshet Ethel J. Rosenberg, som ble omvendt i 1899. Dette gjorde dem i stand til i senere år å opprette de administrative institusjoners struktur på De britiske øyer. På det nordamerikanske kontinent ble det nydannede samfunn testet til det ytterste i sin troskap gjennom dr. *Khayru'lláhs* frafall og oppviglerske publikasjoner (oppmuntret som han var av *mírzá Muḥammad-'Alí* og hans sønn *Shu'á'u'lláh*, som han hadde sendt til Amerika). Men etterfølgende budbringere utsendt av 'Abdu'l-Bahá (slike som *ḥájí 'Abdu'l-Karím-i-Ṭihrání*, *ḥájí mírzá Ḥasan-i-Khurásání*, *mírzá Asadulláh* og *mírzá Abu'l-Faḍl*) lyktes raskt i å fordrive all tvil, og i å fordype de troendes forståelse, i å holde samfunnet sammen, og i å forme kjernen av disse administrative institusjoner som to tiår senere skulle bli formelt innviet gjennom 'Abdu'l-Bahás Testaments uttrykkelige forordninger. Så langt tilbake som i år 1899 ble en rådskomité med sju medlemmer etablert i byen Kenosha,

---

59 Some Answered Questions

noe som skulle bli forløperen for en rekke råd som før utgangen av det første bahá'í-århundre skulle dekke det nordamerikanske kontinent fra kyst til kyst. I 1902 ble et bahá'í-forlag opprettet i Chicago, og det hadde til formål å utbre et gradvis voksende samfunns litteratur. Et bahá'í foreningsblad ble startet i New York i den hensikt å spre troens læresetninger. "Bahá'í-nyheter", et annet tidsskrift, kom deretter ut i Chicago og utviklet seg snart til tidsskriftet "Vestens stjerne"⁶⁰. Man satte energisk i gang med oversettelse av noen av Bahá'u'lláh viktigste skrifter, så som *De skjulte ord*, *Kitáb-i-Íqán*, *Tavlene til kongene*, og *De sju daler*, sammen med tavler av 'Abdu'l-Bahá, og dessuten flere avhandlinger og mindre skrifter skrevet av mírzá Abu'l-Faḍl og andre. Det ble satt i gang en omfattende korrespondanse med forskjellige sentre i hele Orienten, og denne vokste stadig i omfang og betydning. Korte historier om troen, bøker og mindre forsvarsskrifter, avisartikler, fortellinger fra reiser og pilegrimsreiser, lovprisningsskrifter og dikt ble likeledes utgitt og spredt vidt omkring.

På samme tid sto reisende og undervisere frivillig opp for å styrke og mangfoldiggjøre de troens festninger som allerede var opprettet, og de beseiret de stormer av tester og prøvelser som hadde truet med å oppsluke deres elskede Sak. Sentre ble åpnet i byene Washington, Boston, San Francisco, Los Angeles, Cleveland, Baltimore, Minneapolis, Buffalo, Rochester, Pittsburgh, Seattle, St. Paul og andre steder. Dristige pionerer, det være seg besøkende eller bofaste, var ivrige etter å spre det nyfødte evangelium bortenfor sitt fødelands grenser, og gjorde reiser og gikk i gang med foretak som brakte dets lys til hjertet av Europa, til Det fjerne østen, og så langt som til stillehavsoyene. Mason Remey reiste til Russland og Persia, og reiste senere sammen med Howard Struven jorden rundt for første gang i bahá'í-historien, og de besøkte på sin vei Hawaii, Japan, Kina, India og Burma. Hooper Harris og Harlan Ober reiste i hele sju måneder i India og Burma, og de besøkte Bombay⁶¹, Poona, Lahore, Calcutta⁶², Rangoon⁶³ og Mandalay. Alma Knobloch, som fulgte i hælene på dr. K. E. Fisher, hevet troens fane i Tyskland, og førte dens lys til Østerrike.

---

60 Star of the West

61 Mumbai

62 Kolkata

63 Yangon

Dr. Susan I. Moody, Sydney Sprague, Lillian F. Kappes, dr. Sarah Clock og Elisabeth Stewart bosatte seg i Tíhrán, i den hensikt å fremme troens mange interesser i samarbeid med denne bys bahá'ier. Sarah Farmer hadde allerede i 1894 igangsatt sommerkonferanser og etablert et senter for fremme av enhet og brorskap mellom raser og religioner i Green Acre i staten Maine, og hun stilte disse konferansers bekvemmeligheter til disposisjon for tilhengerne av den tro hun selv nylig hadde omfavnet, etter sin pilegrimsreise til 'Akká i 1900.

Og sist, men ikke minst, Chicagos bahá'ier var inspirert av det eksempel som ble satt av deres meddisipler i "Ishqábád som allerede hadde påbegynt reisingen av bahá'í-verdenens første mashriqu'l-adhkár. Oppflammet av lyst til å vise på en håndgripelig og passende måte kvaliteten i sin tro og hengivenhet, søkte Chicagos bahá'ier 'Abdu'l-Bahá om tillatelse til å oppføre et tilbedelseshus. I en tavle åpenbart i juni 1903, sikret de seg hans umiddelbare og begeistrede tillatelse, og til tross for at de var få og med begrensede ressurser, reiste de seg for å påbegynne et foretak som må regnes som det største enkeltbidrag som bahá'íene i Amerika, ja faktisk i hele Vesten, så langt har gjort for Bahá'u'lláhs Sak. Den påfølgende oppmuntring de mottok av 'Abdu'l-Bahá, og de bidrag som ble samlet inn av ulike åndelige råd, gjorde at dette råds medlemmer inviterte representanter for sine medtroende i forskjellige deler av landet til et møte i Chicago for å starte det formidable prosjekt de hadde planlagt. Den 26. november 1907 kom representantene sammen i denne hensikt og utpekte en komité på ni for å finne en passende tomt for det foreslåtte tempel. Den 9. april 1908 ble en sum på to tusen dollar betalt for kjøpet av to byggetomter nær Michigansjøens strand. I mars 1909 ble det innkalt til en forsamling av representanter for ulike bahá'í-sentre, i samsvar med instruksjoner de hadde mottatt fra 'Abdu'l-Bahá. På den samme dag som Bábs levninger ble stedt til hvile av 'Abdu'l-Bahá i et spesielt oppført gravmæle på Karmelfjellet, var trettini delegater forsamlet i Chicago, og de representerte trettiseks byer. De dannet en permanent nasjonal organisasjon, kjent som Bahá'í Temple Unity, som ble opprettet som en religiøs sammenslutning som virket under delstaten Illinois' lover, og den hadde full myndighet til å ivareta eiendomsretten over tempeleieendommen og å tilveiebringe måter og midler for oppføring av templet. På det samme møte ble vedtekter formulert, det utøvende råd

for Bahá'í Temple Unity ble valgt, og utsendingene ga det myndighet til å fullføre kjøpet av det landområde som forrige møte hadde anbefalt. Bidrag til dette historiske foretak fra India, Persia, Tyrkia, Syria, Palestina, Russland, Egypt, Tyskland, Frankrike, England, Canada, Mexico, Hawaii, og til og med fra Mauritius, og fra hele seksti amerikanske byer, beløp seg i 1910 til hele tjue tusen dollar, to år før 'Abdu'l-Bahás ankomst til Amerika. Dette er et bemerkelsesverdig bevis både på Bahá'u'lláhs følgesvenners fellesskapsånd både i Østen og i Vesten, og på den selvoppofrende innsats som ble ytt av de amerikanske troende som underveis i arbeidet skaffet frem en sum på over en million dollar som krevdes for å reise tempelbygget og utsmykke det utvendig.

KAPITTEL 17

Ny fengsling for ‘Abdu’l-Bahá

ET TAPPERT OG hardt prøvd samfunns fremragende prestasjoner, de første frukter av Bahá’u’lláhs nylig opprettede Pakt i den vestlige verden, hadde lagt et grunnlag som var beundringsverdig nok til å kunne invitere det utpekte Paktens midtpunkt, han som hadde frembrakt dette samfunn og som våket over dets gryende skjebne med slik uendelig omsorg og fremsynthet. Men ‘Abdu’l-Bahá kunne ikke sette ut på sin minnerike reise til kystene av et kontinent hvor fremveksten og grunnleggelsen av hans fars tro hadde blitt gjort kjent gjennom slike fantastiske og varige oppnåelser, før han hadde kommet igjennom den alvorlige krise som allerede i flere år hadde holdt ham fast.

Denne andre store krise i hans embetstid, var av en ytre natur og var like alvorlig som den som ble foranstaltet av mírzá Muḥammad-‘Alís opprør, og den satte hans liv i alvorlig fare, berøvet ham i mange år den relative frihet han hadde nytt, brakte hans familie og troens tilhengere i øst og vest dyp smerte, og blottstilte som aldri før hans aldri hvilende fienders fornedrelse og skjensel. Den oppsto to år etter de første amerikanske pilegrimers avreise fra Det hellige land. Den fortsatte med varierende intensitet i mer enn sju år, og var direkte forbundet med erkebryteren av Bahá’u’lláhs Pakt og hans tilhengere og deres uavlatelige intriger og uhyrlige forvrengninger.

Mírzá Muḥammad-‘Alí var forbitret over at han så ynkelig mislyktes i å skape den splittelse som han så gjerne hadde håpet på. Han ble plaget av den bemerkelsesverdige fremgang som Paktens fanebærere tross hans intrigemakeri hadde oppnådd på det nordamerikanske kontinent. Han ble

oppmuntret av at det fantes et regime som trivdes i en atmosfære av intrige og mistenksomhet, og som ble ledet av en slu og grusom hersker. Han var bestemt på å utnytte til fulle de skademuligheter som bød seg ved vestlige pilegrimers ankomst ved 'Akkás fengselsfestning, så vel som den påbegynte bygging av Bábs gravmæle på Karmelfjellet. Gjennom iherdige og vedvarende bestrebelse, lyktes det ham, støttet av sin bror mírzá Badí'u'lláh, og hjulpet av sin svoger mírzá Majdi'd-Dín, å vekke den tyrkiske regjering og dens statstjenestemenns mistanke, og i å få dem til atter å ilegge 'Abdu'l-Bahá det fangenskap som han i Bahá'u'lláhs dager hadde lidd så smertelig under.

Denne samme bror, mírzá Muḥammad-'Alis fremste medskyldige, har båret vitnesbyrd om de ondsinnede sammensvergelse som var uttenkt, i en skriftlig bekjennelse som han undertegnet, forseglet og offentliggjorde i anledning av sin forsoning med 'Abdu'l-Bahá. "Hva jeg har hørt fra andre, vil jeg se bort fra", skrev mírzá Badí'u'lláh. "Jeg vil bare gjenfortelle hva jeg har sett med mine egne øyne, og hørt fra hans (mírzá Muḥammad-'Alí) lepper." "Han (mírzá Muḥammad-'Alí) hadde planlagt", fortsetter han å fortelle, "å sende mírzá Majdi'd-Dín med en gave og et brev skrevet på persisk til Názim páshá, valien (guvernøren) i Damaskus, og å be om hans hjelp ... Som han (mírzá Majdi'd-Dín) selv informerte meg om i Haifa, gjorde han alt han kunne for å gjøre ham (guvernøren) fullt og helt kjent med bygningsarbeidene på Karmelfjellet, med amerikanske troendes ferdsel, og med de samlinger som ble avholdt i 'Akká. Pásháen var ytterst vennlig mot ham, i sitt ønske om å få vite alle kjensgjerninger, og lovt å hjelpe ham. Noen få dager etter mírzá Majdi'd-Díns tilbakekomst, ble et kodet telegram mottatt fra Den høye port med sulṭánens ordre om å fengsle 'Abdu'l-Bahá, meg selv og de andre." "I de dager", bekrefter han videre i dette samme dokument, "kom det en mann til 'Akká fra Damaskus og uttalte til utenforstående at Názim páshá hadde vært skyld i 'Abbás effendis fengsling. Det underligste av alt er at mírzá Muḥammad-'Alí etter at han var blitt fengslet, skrev et brev til Názim páshá for å oppnå sin egen løslatelse. Men pásháen skrev ikke så mye som et ord til svar verken på det første eller det andre brev."

Det var i 1901, på den femte dag i måneden Jamádiyu'l-Avval 1319 A.H. (20. august) at 'Abdu'l-Bahá kom tilbake fra Bahjí, hvor han hadde deltatt i feiringen av årsdagen for Bábs kunngjøring. Under en samtale med 'Akkás

guvernør, ble han da informert om sultán 'Abdu'l-Ḥamíds instruksjoner som ga ordre til at de innskrenkninger som gradvis var blitt lempet på, skulle gjeninnføres, og at han og hans brødre skulle holdes strengt innesperret innenfor bymurene. Sultánens befaling ble først strengt iverksatt, de landsforvistes samfunns frihet ble sterkt avgrenset, mens 'Abdu'l-Bahá alene og uten hjelp måtte gjennomgå lange avhør av dommere og tjenestemenn som forlangte hans tilstedeværelse i flere dager i strekk ved regjeringens hovedkvarter, på grunn av deres etterforskning. En av hans første handlinger var å gå i forbønn for sine brødre som var blitt kategorisk stevnet og informert av guvernøren om statsoverhodets ordrer, en handling som ikke dempet deres fiendtlighet eller minsket deres ondsinnede aktiviteter. Gjennom hans mellomkomst med de sivile og militære myndigheter, lyktes han deretter i å oppnå frihet for sine følgesvenner som bodde i 'Akká, og ordnet det slik at de uhindret kunne fortsette å tjene til livets opphold.

Paktbryterne var ikke tilfredse med de virkemidler myndighetene tok i bruk mot en som så storsinnet hadde grepet inn på deres vegne. De ble hjulpet av politisjefen, den notoriske Yahyá Bey og andre tjenestemenn, sivile så vel som militære. Som en følge av deres innsigelser, hadde de erstattet dem som hadde vært vennlige mot 'Abdu'l-Bahá. Med hjelp av hemmelige agenter som reiste frem og tilbake mellom 'Akká og Konstantinopel og som til og med holdt et våkent øye over alt som foregikk i hans hjem, reiste de seg for å forårsake hans undergang. De fråtset i offisielle gaver som også omfattet eiendeler som var viet Bahá'u'lláhs minne, og tilbød skamløst bestikkelser til høy og lav. I noen tilfeller var disse hentet fra salg av eiendommer forbundet med ham eller gitt dem av 'Abdu'l-Bahá. De sparte ikke på noe, idet de nådeløst fortsatte med sine skjendige aktiviteter, fast bestemt på å snu enhver stein inntil de enten hadde foranlediget hans henrettelse eller sikret hans forvisning til et sted fjernt nok til at de kunne fravriste ham Saken. Valíen i Damaskus, muftíen i Beirut, medlemmer av protestantiske misjoner etablert i Syria og 'Akká, selv den innflytelsesrike shaykh Abu'l-Hudá i Konstantinopel, som sultánen holdt like høyt i aktelse som Muḥammad sháh hadde holdt sin storvesir hájí mírzá Áqásí, ble ved flere anledninger oppsøkt, anmodet om, og inntrengende oppfordret til å gi sin støtte til gjennomføringen av deres frastøtende planer.

Gjennom muntlige beskjeder, formelle skriv og personlige samtaler, presset paktbryterne på disse fremstående personer om nødvendigheten av umiddelbar handling, og de tilpasset utspekulert sine argumenter til de særskilte interesser og fordommer hos dem de søkte hjelp hos. Til noen fremstilte de 'Abdu'l-Bahá som en ubarmhjertig tronraner som hadde trampet på deres rettigheter, frarøvet dem deres arv, brakt dem i fattigdom, gjort deres persiske venner til deres fiender, samlet en stor rikdom til seg selv, og tilegnet seg hele to tredjedeler av Haifas landområder. Til andre erklærte de at 'Abdu'l-Bahá overveide å gjøre 'Akká og Haifa til et nytt Mekka og Medina. Til andre igjen påsto de at Bahá'u'lláh bare var en tidligere darvish⁶⁴ som forkynte og fremmet isláms tro, og at hans sønn 'Abbás effendi opphøyte ham til en guddommelig stilling i den hensikt å forherlige seg selv, mens han påsto at han selv var Guds sønn og Jesu Kristi gjenkomst. De beskyldte ham videre for å nære onde planer til skade for statens interesser, og å planlegge et opprør mot sultánen, at han allerede hadde hevet fanen for opprørstegnet Yá Bahá'u'l-Abhá i fjerntliggende landsbyer i Palestina og Syria, at han i dølgsmål hadde rekruttert en hær på tretti tusen mann, at han var beskjeftiget med å bygge en festning og et enormt ammunisjonslager på Karmelfjellet, at han hadde sikret seg moralsk og materiell støtte fra en mengde engelske og amerikanske venner, blant dem fremmede maktens offiserer som ankom i store mengder i forkledning, for å vise ham sin ære, og at han allerede i samarbeid med dem hadde skissert sine planer for å underlegge seg naboprovinsene, for å utradere de regjerende myndigheter og for endelig å ta over den makt sultánen selv utøvde. Gjennom forvrengninger og bestikkelser, lyktes de i å få visse mennesker til å sette sitt navnetrekk som vitner på de dokumenter de hadde forfattet, og som de videresendte gjennom sine sendebud til Den høye port.

Slike alvorlige anklager som inngikk i tallrike rapporter, måtte skape en dyp uro i en eneherskers sinn, en som allerede var besatt av frykt for et forestående opprør blant sine undersåtter. En kommisjon ble følgelig utnevnt for å undersøke saken og rapportere etterforskningsresultatet. 'Abdu'l-Bahá imøtegikk rolig og fryktløst enhver anklage som ble fremsatt mot ham, når han ved flere anledninger ble innkalt i retten. Han fikk frem det meningsløse

---

64 Muslimsk tiggermunk

i disse anklager, gjorde kommisjonsmedlemmene kjent med Bahá'u'lláhs Testaments bestemmelser som støtte for sine argumenter. Han sa seg villig til å underkaste seg enhver dom retten måtte bestemme å avsi over ham, og veltalende hevdet han at hvis de skulle lenke ham, trekke ham gjennom gatene, fordømme og latterliggjøre ham, steine ham og spytte på ham, binde ham fast på det åpne torg og gjennomhulle ham med kuler, ville han betrakte det som en fremragende ære, for derved ville han følge i sin elskede leder Bábs fotspor og dele hans lidelser.

‘Abdu’l-Bahá sto overfor en alvorlig situasjon. Rykter ble satt i omløp i en befolkning som ventet de alvorligste følger. I egyptiske og syriske aviser ble det ymtet og hentydet til den fare som truet ham. Hans fiender inntok i økende grad en aggressiv holdning. Noen av ‘Akkás og Haifas innbyggere viste en provoserende oppførsel, siden de var blitt oppildnet av disse fienders forutsigelser og løgner angående et mistenkt samfunns og dets leders skjebne. Alt dette førte til at han reduserte antall pilegrimer, og sågar stilte deres besøk i bero for en tid, og han ga særskilte instruksjoner om at hans post heller skulle håndteres gjennom en mellommann i Egypt enn i Haifa, og for en tid beordret han at den skulle oppbevares der, i påvente av nærmere råd fra ham. I tillegg ga han anvisninger til de troende, så vel som sine egne sekretærer, om å samle sammen alle bahá’í-skrifter de var i besittelse av, og bringe dem til et sikkert sted. Han ba dem innstendig om å flytte til Egypt, og gikk så langt som til å forby dem å samles i hans hus, slik de var vant til. Under de mest urolige dager av denne periode avsto til og med hans tallrike venner og beundrere fra å besøke ham, av frykt for å bli innblandet og pådra seg myndighetenes mistenksomhet. På visse dager og netter, da det så som mørkest ut, var det hus han bodde i fullstendig forlatt, et hus som i mange år hadde vært et sentrum for aktivitet. Spioner holdt vakt rundt det åpenlyst og i hemmelighet, og de iakttok hans minste bevegelser og begrenset hans families frihet.

Han unnlot imidlertid å utsette eller endog avbryte byggingen av Bábs gravmæle, uansett hvor kort tidsrom det dreide seg om. Han hadde lagt ned dets grunnstein på det sted som var velsignet og utvalgt av Bahá'u'lláh. Han ville heller ikke la noen hindring, hvor stor den enn måtte være, forstyrre den daglige flom av tavler som forbløffende hurtig og i stadig økende omfang

strømmet frem fra hans utrettelige penn, som svar på det enorme antall brev, rapporter, forespørsler, bønner, trosbekjennelser, forsvarstaler og lovprisninger han mottok fra talløse tilhengere og beundrere både i Østen og Vesten. Øyenvitner har bevitnet at under denne urolige og farefulle periode av hans liv, førte han med sin egen hånd hele nitti tavler i pennen på en enkelt dag, og han tilbrakte mang en natt fra solnedgang til morgengry alene i sitt soverom, opptatt med en brevveksling som hans mangfoldige plikters belastning hadde forhindret ham i å ivareta på dagtid.

Det var i disse vanskelige tider, hans embedstids mest dramatiske periode, i hans livs glansdager og høyden av hans makt, at han med utrettelig energi, bemerkelsesverdig sinnsro og urokkelig tillit påbegynte og uimotståelig fulgte opp de forskjellige virksomheter som er forbundet med denne embedstid. Det var i disse tider at planen for bahá'í-verdenens første *mashríqu'l-adhkár* ble unnfanget av ham, og hans tilhengere i byen 'Ishqábád i Turkistán påbegynte byggearbeidet. Det var i disse tider at han ga instruksjoner om restaurering av Bábs hellige og historiske hus i Shíráz, tross de uroligheter som opprørte hans hjemland. Det var i disse tider at de første forberedelser ble gjort for å bane vei for grunnsteinsnedleggelsen ved Vestens moderempel, hovedsakelig gjennom hans vedvarende oppmuntring. I senere år la han grunnsteinen ned med sine egne hender, da han besøkte tempelomten ved Michigansjøens bredder. Det var i dette kritiske øyeblikk at den lovpriste samlingen av hans bordtaler ble utgitt under tittelen *Noen besvarte spørsmål*, taler han holdt i den korte tid han kunne sette av til det, og i disse ble visse grunnleggende sider av hans fars tro belyst, tradisjonelle og logiske bevis på dens gyldighet ble fremført, og en lang rekke ulike emner som omhandler den kristne religionsordning, Guds profeter, bibelske profetier, menneskets opprinnelse og tilstand, og andre beslektede emner ble myndig forklart.

Det var i denne periodes mørkeste timer at 'Abdu'l-Bahá i gripende ordelag erklærte Bahá'u'lláhs åpenbarings umåtelige storhet i en meddelelse til Bábs fetter, den ærverdige hájí mírzá Muḥammad-Taquí, hovedmannen bak byggingen av templet i 'Ishqábád. Han fremsa formaninger som varslet om den uro som dens fiender, både fjern og nær, vil slippe løs på verden, og forutså i et betagende språk det overtak som Paktens fakkellbærere til sist vil vinne over dem. Det var i en tid av alvorlig uvisshet i den samme periode, at

han skrev ned sitt Testament, dette udødelige dokument, hvori han skildrer den administrative ordens trekk. Den skulle oppstå etter hans død og bebude opprettelsen av den verdensorden hvis komme Báb hadde forutsagt, og de lover og prinsipper som Bahá'u'lláh allerede hadde formulert. Det var i løpet av disse opprivende år, gjennom medvirkningen til en fast grunnfestet Pakts herolder og forkjempere, at han oppfostret en stadig voksende tros spirende institusjoner, administrative, åndelige og pedagogiske, i Persia, troens vugge, i den store republikk i Vesten, den administrative vugge, i Canada, i Frankrike, i England, i Tyskland, i Egypt, i 'Iráq, i Russland, i India, i Burma, i Japan, og til og med på de fjerne stillehavsøyene. Det var i disse gripende tider at han tilførte en veldig kraft til oversettelse, utgivelse og spredning av bahá'í-litteratur, hvis omfang nå omfattet et stort utvalg av bøker og foredrag, skrevet på persisk, arabisk, engelsk, tyrkisk, fransk, tysk, russisk og burmesisk språk. I de dager samlet de seg ved hans bord når det enn måtte være en pause i den storm som raste rundt ham, pilegrimer, venner og opplysningssøkende fra de fleste av de nevnte land, representanter for den kristne, den muslimske, den jødiske, den zoroastriske, den hinduistiske og den buddhistiske tro. Tross de farer som omga ham, delte han med sine egne hender ut almisser til de trengende som samlet seg ved hans dører og som fylte gårdsrommet ved hans hus hver fredag morgen, med en regelmessighet og gavmildhet som ga ham tittelen "De fattiges far". Ingenting i disse stormfulle dager kunne rokke hans tillit, ingenting kunne forstyrre hans bistand til den fattige, den foreldreløse, den syke og den undertrykte, intet kunne hindre ham i å besøke dem som enten var ute av stand til, eller som var for skamfulle til å søke hans hjelp. Ubøyelig i sin besluttsomhet om å følge både Báb's og Bahá'u'lláh's eksempel, kunne intet drive ham til å rømme fra sine fiender, eller til å flykte fra fangenskap, verken de råd han fikk fra ledende medlemmer av de landsforvistes samfunn i 'Akká, eller den spanske konsuls iherdige bønner. Denne var en slektning av representanten for et italiensk dampskipsselskap, og i sin kjærlighet for 'Abdu'l-Bahá og i sin iver etter å forhindre den truende fare, hadde han gått så langt som til å stille et italiensk frakteskip til hans dispensasjon, klar til å gi ham en trygg reise til hvilken havn han enn måtte ønske.

'Abdu'l-Bahá var så uanfektet i sin sinnsro, at han ble sett idet han plantet trær og vinstokker i hagen rundt sitt hus, til sine venners forbauselse og sine

fienders forlystelse, mens rykter ble satt i omløp om at han kunne bli kastet på sjøen eller bli landsforvist til Fizán i Tripolitania⁶⁵, eller hengt i galgen. Da stormen hadde lagt seg, ba han sin trofaste gartner Ismá'il áqá om å plukke og fremby trærnes frukter til de samme venner og fiender i anledning av deres besøk hos ham.

Tidlig på vinteren 1907 ble en annen kommisjon plutselig sendt til 'Akká på sulṭánens ordre. Den besto av fire embetsmenn med 'Árif Bey i spissen og var gitt ubegrenset myndighet. Noen få dager før deres ankomst, hadde 'Abdu'l-Bahá en drøm som han fortalte til de troende. Der så han et skip kaste anker utenfor 'Akká, og ut fra det fløy det noen få fugler som lignet dynamittpatroner, og som kretset over hodet hans, og mens han sto midt i en mengde av skremte innbyggere i byen, vendte de tilbake til skipet uten å eksplodere.

Ikke før hadde kommisjonsmedlemmene ankommet, før de la både 'Akkás telegraf- og posttjeneste under sin direkte og enerådende kontroll. Vilkårlig avskjediget de tjenestemenn som ble antatt å være vennligsinnede mot 'Abdu'l-Bahá, deriblant byens guvernør. De opprettet direkte og hemmelig kontakt med regjeringen i Konstantinopel. De bosatte seg i hjemmene til paktbryternes naboer og nære forbindelser. De plasserte vakter utenfor 'Abdu'l-Bahás hus for å hindre alle i å treffe ham, og de innledet en uvanlig fremgangsmåte med å innkalle som vitner de samme mennesker som tidligere hadde signert de dokumenter som var blitt sendt til Konstantinopel, og som de hadde tatt med seg med tanke på sine undersøkelser. Blant dem var kristne og muslimer, orientaler og vesterlendinger.

Paktbryternes aktiviteter, og særlig mírzá Muḥammad-'Alís, som nå var gledesstrålende og full av håp, nådde sitt høyeste punkt i denne stund av ytterste krise. Besøk, samtaler og selskapelighet mangedoblet seg i en atmosfære av glødende forventning, nå som seieren syntes å være nær. Mange av befolkningens simple individer ble ledet til å tro at de snart kom til å overta de eiendommer som ville bli etterlatt av de bortsendte landsforviste. Fornærmelser og bakvaskelser økte betraktelig. Til og med noen av de fattige som var blitt hjulpet så lenge og så gavmildt av 'Abdu'l-Bahá, sviktet ham i frykt for represalier.

---

65 Tidligere provins i Libya

Mens kommisjonsmedlemmene foretok sin såkalte etterforskning, og under hele deres månedslange opphold i 'Akká, nektet 'Abdu'l-Bahá konsekvent å møte dem eller ha noe med dem å gjøre, til tross for de skjulte trusler og advarsler de formidlet gjennom en budbringer. Denne holdning forbausset dem svært og tjente til å oppflamme deres fiendtlighet og styrket deres beslutning om å gjennomføre sine onde planer. Skjønt de farer og prøvelser som hadde omgitt ham, nå var på sitt ytterste, skjønt det skip lå klart som var ment å skulle ta ham med sammen med kommisjonsmedlemmene, hadde han beholdt sin uforstyrrelige sinnsro helt siden han på ny ble fengslet, og hans tillit var urokket. Skipet lå enkelte ganger i 'Akká, andre ganger i Haifa, og de villeste rykter ble spredt om ham. *“Betydningen av den drøm jeg drømte er nå klar og tydelig”*, fortalte han de troende som var tilbake i 'Akká, *“Om Gud vil, kommer ikke denne dynamitt til å eksplodere”*.

I mellomtiden hadde kommisjonsmedlemmene på en bestemt fredag dratt til Haifa for å undersøke Bábs gravmæle, og byggingen av dette hadde fortsatt uten opphold på Karmelfjellet. De var imponert over dets styrke og størrelse, og de hadde spurt en av vaktene om antallet hvelvinger som var bygget under dets massive struktur.

Kort tid etter at undersøkelsen var gjennomført, så man plutselig en dag omtrent ved solnedgang at skipet som hadde ligget utenfor Haifa, lettet anker og hadde kurs mot 'Akká. Nyheten spredte seg raskt blant en opphisset befolkning om at kommisjonsmedlemmene hadde gått om bord. Det ble antatt at det ville stanse lenge nok i 'Akká til å ta om bord 'Abdu'l-Bahá, for så å fortsette til sitt bestemmelsessted. Forferdelse og uro grep medlemmene av hans familie, da de ble informert om skipet som nærmet seg. De få troende som var igjen, gråt av sorg over deres forestående avskjed med sin Mester. I denne tragiske stund kunne man se 'Abdu'l-Bahá vandre frem og tilbake på plassen foran sitt hus, alene og stille.

Men da skumringen falt på, så man plutselig at skipets lys hadde vendt om, og at skipet hadde endret kurs. Det ble nå tydelig at det seilte direkte mot Konstantinopel. Nyheten ble straks viderebrakt til 'Abdu'l-Bahá, som i det tiltagende mørke fortsatt vandret på sin plass. Noen av de troende som hadde plassert seg ulike steder for å følge skipets fremdrift, skyndet seg av sted for å bekrefte de gledelige nyheter. En av de alvorligste farer som noensinne

hadde truet 'Abdu'l-Bahás dyrebare liv, var på denne historiske dag plutselig og endelig avverget, som bestemt av forsynet.

Snart etter skipets hurtige og totalt uventede avreise, kom det nyheter om at en bombe hadde eksplodert langs sultánens vei, da han vendte tilbake til palasset fra den moské hvor han hadde utført fredagsbønnen.

Noen få dager etter dette anslag mot hans liv, overleverte kommisjonen sin rapport til ham, men han og hans regjering var for opptatte til å vurdere saken. Saken ble lagt til side, og da den noen måneder senere igjen ble tatt frem, ble den brått lukket for godt av en hendelse som en gang for alle plasserte 'Akkás fange utenfor hans kongelige fiendes makt. "Ungtyrkernes" revolusjon brøt ut plutselig og avgjørende i 1908 og tvang en nølende enehersker til å kunngjøre den grunnlov han hadde utsatt, og å løslate alle religiøse og politiske fanger som var blitt holdt under det gamle regime. Selv da måtte man sende et telegram til Konstantinopel for å spørre særskilt om 'Abdu'l-Bahá var omfattet av denne fangekategori, og et bekreftende svar ble straks mottatt.

I løpet av noen få måneder i 1909 mottok ungtyrkerne fordømmelsen av sultánen selv fra *shaykhu'l-islám*, som et resultat av hans videre forsøk på å velte konstitusjonen, og han ble omsider avsatt i skjensel, forvist og gjort til statsfange. På en enkelt dag i det samme år, ble det henrettet hele trettien ledende ministre, *pásháer* og tjenestemenn, og blant dem var en rekke notoriske fiender av troen. Italia fravristet deretter tyrkerne Tripolitania selv, handlingsstedet for 'Abdu'l-Bahás påtenkte eksil. Slik endte den "store snikmorders" styre, "den mest simple, listige, usannferdige og grusomme intrigemaker i det langvarige Osman-dynastiet", et styre "mer ulykksalig i sitt umiddelbare tap av landområder og i visshet om at andre ville følge, og mer slående i hans undersåtters levekårs forfall enn noen andre av hans tjuetre fordervede forgjengere siden Sulaymán den stores død".

KAPITTEL 18

Gravleggingen av Bábs levninger på Karmelfjellet

'ABDU'L-BAHÁS UVENTEDE og dramatiske løslatelse fra sitt førti år lange fangenskap, tilføyde nok et slag mot paktbryternes forventninger, like ødeleggende som dem som ett tiår tidligere hadde knust deres håp om å undergrave hans myndighet og fordrive ham fra hans gudgitte stilling. Nå, umiddelbart etter hans seierrike frigivelse, rammet et tredje slag dem, like lammende som de forutgående, og like oppsiktsvekkende. Noen få måneder etter den historiske erklæring som satte ham fri, samme år som sulṭán 'Abdu'l-Ḥamíd møtte sin undergang, gjorde kraften fra det høye ham i stand til å oppnå en av de mest fremragende handlinger i hans embetstid: forflytningen av Bábs levninger fra deres skjulested i Ṭihrán til Karmelfjellet. Denne samme kraft hadde gjort 'Abdu'l-Bahá i stand til ukrenket å ivareta de guddommelige rettigheter som var skjenket ham, å grunnlegge sin fars tro på det nordamerikanske kontinent, og å seire over sin kongelige undertrykker. Han selv bekreftet ved mer enn ett tilfelle at den sikre forflytning av disse levninger, oppføringen av et passende gravmæle til å ta imot dem, og deres endelige jordfestelse i det varige hvilested ved hans egne hender, utgjorde en av tre viktige oppgaver som han hadde tenkt var hans fremste plikt å utføre, helt siden hans livsoppgaves begynnelse. Denne handling fortjener å regnes som en av det første bahá'í århundres viktigste hendelser.

Som vi har sett i et tidligere kapittel, ble Bábs og hans medmartyr mírzá Muḥammad-'Alís maltrakterte kropp fjernet fra kanten av det dike der de hadde blitt slengt. Dette skjedde midt på natten den andre natt etter

deres henrettelse, ved den fromme h́ájí Sulaymán kh́ans inngripen, og de ble brakt til en silkefabrikk eid av en av de troende i Milano, og neste dag ble de plassert i en trekiste og deretter fraktet til et trygt sted. Deretter ble de fraktet til T́ihrán og plassert i imám-Zádih Ḥasans gravmæle, i samsvar med Bahá'u'lláhs instruksjer. De ble senere flyttet til h́ájí Sulaymán kh́ans egen bolig i byens Sar-Chashmih-kvarter, og fra hans hus ble de flyttet til imám-Zádih Ma'súms gravmæle, hvor de ble skjult til år 1284 A.H. (1867-68), da en tavle åpenbart av Bahá'u'lláh i Adrianopol beordret mullá 'Alí-Akbar-i-Shahmírzádi og Jamál-i-Burújirdí til å overflytte dem umiddelbart til et annet sted, en ordre som i lys av den følgende ombygging av dette gravmæle, viste seg å ha vært bestemt av forsynet.

Ute av stand til å finne et passende sted ved forstaden sháh 'Abdu'l-'Azím, fortsatte mullá 'Alí-Akbar og hans venn sin leting, inntil de på veien mot Chashmih-'Alí kom over et forlatt og forfallent Masjid-i-Mashá'u'lláh, hvor de etter mørkets frembrudd plasserte deres dyrebare bør innenfor murene, etter først på ny å ha innhylllet levningene i et silkesvóp som de hadde brakt med seg for dette formål. Da de til sin forferdelse neste dag fant ut at skjulestedet var blitt oppdaget, bar de i hemmelighet kisten gjennom hovedstadens byport direkte til mírzá Ḥasan-i-Vazír's hus, en troende og svigersønn til h́ájí mírzá siyyid 'Alí-i-Tafríshí, Majdu'l-Ashráf, hvor den ble værende i hele fjorten måneder. Den lenge hemmeligholdte kunnskap om hvor den befant seg, ble kjent for de troende, og de begynte å besøke huset i slikt et antall at mullá 'Alí-Akbar måtte sende en melding til Bahá'u'lláh, der han ba om råd i denne sak. H́ájí sháh Muḥammad-i-Manshádi, med tilnavnet Aminu'l-Bayán, ble følgelig utpekt til å motta den betrodde last fra ham, og ble bedt om å utvise det ytterste hemmelighold ved gjennomføringen av dette.

Hjulpet av en annen troende, h́ájí sháh Muḥammad, gravla de kisten under gulvet i den innerste helligdom i imám-Zádih Zayds gravmæle, hvor den lå uoppdaget inntil mírzá Asadulláh-i-Işfáhání ble informert om dens nøyaktige plassering gjennom et kart Bahá'u'lláh hadde sendt ham. Bahá'u'lláh instruerte ham om å gjemme dem et annet sted, og da flyttet han først levningene til sitt eget hus i T́ihrán, hvoretter de ble oppbevart på flere steder, slik som Ḥusayn-'Alí-i-Işfáhání's hus og Muḥammad-Karím-i-'Aṭṭars hus, hvor de forble gjemt til år 1316 A.H. (1899). På bakgrunn av 'Abdu'l-Bahás

anvisninger, ble de transportert av denne samme mírzá Asadu'lláh, sammen med en rekke andre troende, via Isfáhán, Kirmánsháh, Baghdád og Damaskus, til Beirut og deretter sjøveien til 'Akká, der de ankom sitt bestemmelsessted den 19. i måneden Ramaḍán 1316 A.H. (31. januar 1899), femti måneår etter Bábs henrettelse i Tabríz.

I det samme år som denne kostelige betrodde skatt nådde Det hellige lands strender og ble overlevert i 'Abdu'l-Bahás hender, dro han sammen med dr. Ibráhím Khayru'lláh, som han allerede hadde æret med tittelen "*Bahás Peter*", "*den andre Columbus*" og "*Amerikas erobrer*" til det nylig ervervede sted som hadde blitt velsignet og utpekt av Bahá'u'lláh på Karmelfjellet, og der la han med egne hender ned grunnsteinen til byggverket, og noen få måneder senere skulle han påbegynne oppføringen av dette. Omtrent samtidig ble marmorsarkofagen som var utformet til å motta Bábs kropp, en kjærlighetsgave fra Rangoons bahá'ier, etter 'Abdu'l-Bahás forslag fullført og brakt sjøveien til Haifa.

Ingen grunn til å dvele ved de mangfoldige problemer og arbeidsoppgaver som i nesten ett tiår fortsatte å oppholde 'Abdu'l-Bahá, inntil den seierrike time da han var i stand til endelig å fullføre den historiske oppgave som hans far hadde betrodd ham. De farer som Bahá'u'lláh og senere hans sønn hadde møtt i sine bestrebelser i et halvt århundre på å ivareta beskyttelsen av disse levninger, var bare et forspill til de alvorlige farer som Paktens midtpunkt i en senere periode selv måtte møte under oppføringen av det byggverk som var ment å skulle motta dem, og ganske visst frem til timen for hans endelige løslatelse fra sitt fangenskap.

Det ble langvarige forhandlinger med den utspekulerte og beregnende eier av den hellige bygnings tomt. Lenge nektet han å selge, påvirket som han var av paktbryterne. Det ble først forlangt en urimelig pris for åpning av den vei som ledet til tomten og som hele byggearbeidet var avhengig av. Offentlige tjenestemenn uansett rang, kom med endeløse innsigelser, og de hadde en lettvakt mistro som 'Abdu'l-Bahá selv måtte dempe gjennom gjentatte forklaringer og forsikringer. En farlig situasjon oppsto på grunn av de uhyrlige beskyldninger mírzá Muḥammad-'Alí og hans forbundsfeller fremsatte når det gjaldt denne bygnings formål og egenart. Forsinkelser og vanskeligheter skyldtes at 'Abdu'l-Bahá ble tvunget til et langvarig fravær fra

Haifa, og derfor ikke hadde mulighet til selv å overvåke den enorme oppgave han hadde påbegynt. Dette var noen av de største hindringer som han på et så kritisk tidspunkt i sin embetstid måtte møte og overvinne, før han kunne fullføre den plan som Bahá'u'lláh hadde utformet og formidlet til ham en gang under ett av sine besøk på Karmelfjellet.

Mang en gang hørte man ham bemerke: 'Hver eneste stein i denne bygning, hver eneste stein på veien som fører til den, har jeg reist og fått på plass med utallige tårer og til en forferdelig pris'. Ifølge et øyenvitne skal han en gang ha bemerket: 'En natt var jeg så nedbrutt av mine bekymringer at jeg ikke fant noen annen utvei enn å fremsi om og om igjen en av Bábs bøtter som jeg hadde i besittelse, og fremsigelsen av denne bønningen roet meg helt. Neste morgen kom eieren av tomten selv og ba meg om unnskyldning og bønnfalt meg om å kjøpe hans eiendom'.

Endelig, idet samme år som hans kongelige motstander mistet sin trone, og ved åpningen av det første amerikanske bahá'í-årsmøte, samlet i Chicago med det formål å opprette en fast nasjonal organisasjon for byggingen av templet, brakte 'Abdu'l-Bahá sin oppgave til en lykkelig fullendelse, tross ytre og indre fienders uopphørlige renkespill. På den 28. i måneden Šafar 1327 A.H., på dagen for første Naw-Rúz (1909), som han feiret etter sin løslatelse fra sitt fangenskap, fikk 'Abdu'l-Bahá marmorsarkofagen fraktet med mye strev til det gravkammer som var gjort klart for den. Om kvelden, i lyset fra en enkelt lampe, la han med sine egne hender ned i sarkofagen den trekiste som inneholdt de hellige levninger av Báb og hans følgesvenn, i nærvær av troende fra Østen og Vesten, i en atmosfære som var både høytidelig og rørende.

Da alt var klart og de jordiske levninger av martyrprofeten fra *Shíráz* til sist var stedt trygt til evig hvile i Guds hellige fjells favn, bøyde 'Abdu'l-Bahá seg lavt ned over den fortsatt åpne sarkofag, etter å ha tatt av seg turban, sko og kappe, med sitt sølvgrå hår bølgende om hodet og ansiktet forklaret og lysende, hvilte pannen mot kanten av trekisten, hulket høyt og gråt slik at alle de tilstedeværende gråt med ham. Den kvelden kunne han ikke sove, så overveldet var han av sine følelser.

“De mest gledelige nyheter er dette”, skrev han senere i en tavle som kunn- gjorde nyheten om denne strålende seier, “at Bábs hellige, strålende legeme ... etter å ha blitt flyttet fra sted til sted i seksti år uten verken rast eller ro, på grunn

av fiendens overtak og frykt for den ondsinnede, har ved Abbá-skjønnhetens nåde blitt høytidelig lagt i den hellige kiste i det opphøyede gravmæle på Karmelfjellet på Naw-Rúz-dagen ... Ved et uvanlig sammentreff ble et kabeltelegram mottatt fra Chicago på den samme Naw-Rúz-dag, hvor det ble kunngjort at de troende fra hvert av de amerikanske sentre hadde valgt en delegat og sendt til denne by ... og endelig besluttet sted og bygging av deres tempel.”

Overføringen av Bábs levninger til Karmelfjellet, markerer profeten Elias tilbakekomst, og de ble jordfestet på dette hellige fjell, ikke langt unna profetens egen hule. Med dette ble den strålende plan Bahá'u'lláh hadde uttenkt i sin livskveld, endelig iverksatt, og det anstrengende arbeid i de tidlige og stormende år av hans Pakts utpekte midtpunkts embetstid ble kronet med udødelig suksess. Et brennpunkt for guddommelig opplysning og makt var blitt fast grunnfestet på dette fjell, regnet som hellig fra uminnelige tider. 'Abdu'l-Bahá bedyret at selve dets støv hadde inspirert ham, og det er mer hellig enn noe annet gravmæle i hele Bahá'í-verdenen, bortsett fra selve Bahá'í-åpenbaringens opphavsmanns gravkammer. Denne bygning er på samme tid solid, enkel og imponerende. Den ligger trygt i Karmels hjerte, *“Guds vingård”*, og er omgitt av Elias hule i vest og Galileas høyder i øst. Den ligger med Sharonsletten som bakgrunn og sølvbyen 'Akká i front, og bortenfor den Det helligste gravmæle, Bahá'í-verdenens hjerte og Qiblih. Den overskygger den tyske klosterkoloni som i påvente av “Herrens komme” hadde forlatt sine hjem og samlet seg ved fjellets fot i året for Bahá'u'lláhs erklæring i Baghdád (1863). Bábs gravmæle var nå med heltemodig innsats og uangrikelig styrke blitt grunnlagt som *“stedet som hærskaene i det høye vil kretse rundt i tilbedelse”*. Begivenhetene har allerede bevist at det i årenes løp var forutbestemt til å motta et mål av berømmelse og herlighet i samsvar med den høye hensikt som hadde tilskyndet dets grunnleggelse, det være seg utvidelsen av selve bygningen, forskjønnelsen av dets omgivelser, ervervelsen av betydelige eiendommer i dets nabolag, og dets nærhet til Bahá'u'lláhs hustru, sønn og datter. I årenes løp vil det også tilkjenne de skjulte muligheter som det er skjenket ved denne samme uforanderlige hensikt, mens de institusjoner gradvis grunnlegges som kretser rundt det fremtidige Bahá'í verdenssamfunns administrative verdenssenter. Uimotståelig vil denne guddommelige institusjon blomstre og vokse, hvor voldsom motstand dens fremtidige fiender

enn måtte legge for dagen, inntil dens fulle herlighet vil bli åpenbart for alle menneskers øyne.

“Skynd deg, o Karmel!” har Bahá’u’lláh skrevet med særskilt henvisning til dette hellige fjell, *“for se, lyset fra Guds åsyn ... er blitt løftet opp på deg ... Gled deg, for Gud har i denne dag opprettet sin trone på deg, har gjort deg til demringsstedet for sine tegn og til daggryet for sin åpenbarings kjennetegn. Vel er det med ham som kretser om deg, som proklamerer din herlighets åpenbaring og som beretter om det som Herren, din Guds gavmildhet har latt regne over deg”*. *“Rop ut til Sion, o Karmel, og forkynn de gledelige nyheter”*, har han videre åpenbart i den samme tavle, *“Han som var skjult for dødeliges øyne, er kommet! Hans alt-beseirende herredømme er åpenbart. Hans altomsluttende herlighet er kommet til syne. Vøkt deg, så du ikke nøler eller stanser. Skynd deg ut og beveg deg om Guds stad som er kommet ned fra himmelen, den himmelske Kaba, hvorom Guds utvalgte, de rene av hjertet, og skaren av de mest opphøyede engler, har kretset i tilbedelse.”*

KAPITTEL 19

‘Abdu’l-Bahás reiser i Europa og Amerika

GRUNNLEGGINGEN AV BAHÁ’U’LLÁHS tro på den vestlige halvkule er den mest fremragende oppnåelse som for alltid vil bli forbundet med ‘Abdu’l-Bahás embetstid. Som vi har sett på de foregående sider, hadde den satt slike voldsomme krefter i bevegelse, og hadde frembrakt slike vidtrekkende resultater, at det rettfærdiggjorde Paktens midtpunkts egen aktive og personlige deltakelse i disse epokegjørende aktiviteter som hans vestlige disipler dristig hadde satt i gang og energisk utførte ved denne Pakts drivende kraft.

Den krise som paktbryternes blindhet og fordervethet hadde fremskyndet, og som i så mange år hadde virket så tragisk inn på utførelsen av ‘Abdu’l-Bahás mål, var nå løst ved forsynets styrelse. En uoverstigelig hindring var plutselig blitt løftet fra hans sti, hans lenker var åpnet, og Guds hevrende vrede hadde fjernet lenkene fra hans hals og lagt dem på ‘Abdu’l-Ḥamíd, hans kongelige motstander og hans mest uforsonlige fiendes godtroende offer. Hans avdøde far hadde dessuten betrodd Bábs hellige levninger i hans hender, og med den største vanskelighet var de blitt overført fra sitt skjulested i det fjerne Ṭíhrán til Det hellige land og høytidelig og ærbødig plassert av ham i Karmelfjellets hjerte.

På denne tid hadde ‘Abdu’l-Bahá dårlig helse. Han led av flere sykdommer som han hadde pådratt seg gjennom et tragisk livs belastninger og påkjenninger, tilbrakt nesten i sin helhet i landsforvisning og fangenskap. Han var nå nesten sytti år. Likevel reiste han seg så snart han var fri fra sitt førti år lange fangenskap, så snart han hadde plassert Bábs legeme på et trygt

og varig hvilested, og hans sinn var fritt for all nagende uro knyttet til denne dyrebare varetekt. Han reiste seg i sitt livs aften med opphøyet mot, tillit og besluttsomhet for å vie den siste rest av kraft han hadde til en tjeneste av makeløse heroiske dimensjoner i det første bahá’í-århundres historie.

Hans treårige reise, først til Egypt, så til Europa og senere til Amerika, markerer virkelig et vendepunkt av den ytterste betydning i dette århundres historie, hvis vi vurderer nøye dens historiske betydning. For første gang siden troens begynnelse sekstiseks år tidligere, brøt dens overhode og fremste representant de lenker som gjennom hele Bábs og Bahá’u’lláhs embetstid hadde kneblet dens frihet så alvorlig. Skjønt aktivitetene til et stort flertall av dens tilhengere i dens fødeland ble begrenset av undertrykkelse, var dens anerkjente leder nå sikret en handlingsfrihet som han skulle fortsette å nyte til slutten av sitt liv, med unntak av et kort opphold i løpet av krigen i 1914–18, og som aldri siden har blitt trukket tilbake fra dens institusjoner ved verdenssenteret.

En så betydningsfull endring i troens skjebne var signalet til en slik aktivitetsøkning fra hans side, at det gjorde hans følgesvenner i øst og vest målløse av beundring og forundring, og det utøvet en udødelig innflytelse på dens fremtidige histories forløp. Han som ifølge egne ord hadde gått i fengsel som en ungdom og forlatt det som en gammel mann, som aldri i sitt liv hadde stått foran en offentlig forsamling, som ikke hadde gått på noen skole, aldri hadde ferdes i vestlige kretser og var ukjent med Vestens skikker og språk, steg opp på prekestoler og talerstoler i noen av de viktigste hovedsteder i Europa og det nordamerikanske kontinents sentrale byer, hvor han ikke bare forkynte de enestående sannheter i sin fars tro, men også tilkjennega de forutgående profeters guddommelige opprinnelse og avdekket egenarten av de bånd som knyttet dem til denne tro.

Han var fast besluttet på å gjennomføre denne strevsomme reise, om det så skulle koste ham helsen, om han så risikerte livet. En september ettermiddag i år 1910 seilte han i all stillhet og uten forvarsel til Egypt. Dette var året etter sultán ‘Abdu’l-Ḥamíds undergang og den høytidelige gravlegging av Bábs levninger på Karmelfjellet. Han tilbrakte om lag en måned i Port Said, og derfra gikk han om bord, i den hensikt å fortsette til Europa, men fant at hans helsetilstand gjorde det nødvendig å gå i land igjen i Alexandria og utsette sin reise. Han bosatte seg i Ramleh, en forstad til Alexandria, og besøkte senere

Zaytún og Kairo. Den 11. august det påfølgende år seilte han sammen med et følge på fire med S.S. Corsica til Marseille. Etter en kort stopp i Thonon-les-Bains, fortsatte han til London, dit han ankom den 4. september 1911. Etter et besøk på om lag en måned, dro han til Paris, der han ble i en periode på ni uker, hvorpå han vendte tilbake til Egypt i desember 1911. Han bosatte seg igjen i Ramleh, der han tilbrakte vinteren, før han den 25. mars 1912 satte ut på sin andre reise til Vesten med dampskipet Cedric. Han seilte via Napoli og videre til New York, dit han ankom den 11. april. En lengre reise på åtte måneder brakte ham fra kyst til kyst, og i løpet av denne reise besøkte han Washington, Chicago, Cleveland, Pittsburgh, Montclair, Boston, Worcester, Brooklyn, Fanwood, Milford, Philadelphia, West Englewood, Jersey City, Cambridge, Medford, Morristown, Dublin, Green Acre, Montréal, Malden, Buffalo, Kenosha, Minneapolis, St. Paul, Omaha, Lincoln, Denver, Glenwood Springs, Salt Lake City, San Francisco, Oakland, Palo Alto, Berkeley, Pasadena, Los Angeles, Sacramento, Cincinnati og Baltimore. Den 5. desember seilte han med S.S. Celtic fra New York til Liverpool, og da han ankom dit, fortsatte han videre med tog til London. Senere besøkte han Oxford, Edinburgh og Bristol, og etter å ha returnert derfra til London, reiste han til Paris den 21. januar 1913. Den 30. mars reiste han til Stuttgart, og derfra fortsatte han den 9. april til Budapest, besøkte Wien ni dager senere, vendte tilbake til Stuttgart den 25. april og til Paris den 1. mai, der han ble til 12. juni. Den påfølgende dag seilte han med S.S. Himalaya fra Marseille med kurs for Egypt og ankom Port Said fire dager senere. Etter korte besøk i Ismá'ílyiyih og Abúqír og et lengre opphold i Ramleh, vendte han tilbake til Haifa og avsluttet sine historiske reiser den 5. desember 1913.

I løpet av disse epokegjørende reiser sto 'Abdu'l-Bahá for første gang i sin embetstid foran store og bredt sammensatte forsamlinger som i enkelte tilfelle besto av mer enn tusen mennesker. Med strålende enkelhet, med overtalelseskraft og styrke fremla han sin fars tros grunnleggende og lysende prinsipper. Sammen med de lover og forordninger som er åpenbart i *Kitáb-i-Aqdas*, utgjør disse grunnfjellet i Guds seneste åpenbaring til menneskeheten. Han talte om en uavhengig søken etter sannheten, uhindret av overtro eller tradisjon, og om menneskehetens enhet, troens kjerneprinsipp og grunnleggende læresetning. Han talte om alle religioners grunnleggende enhet, om

fjerning av alle former for fordommer, knyttet til religion, rase, klasse eller nasjon, og om den harmoni som må råde mellom religion og vitenskap. Han talte om likeverd mellom menn og kvinner, de to vinger som menneskehetens fugl kan fly med, om innføring av obligatorisk utdanning, og om innføring av et universelt hjelpespråk. Han talte om avvikling av ekstrem rikdom og fattigdom, om opprettelsen av en verdensdomstol for å avgjøre tvister mellom nasjoner, og om opphøyelse av arbeid utført i en ånd av tjeneste til et stede av tilbedelse. Han talte om styrkingen av rettferdighet som det ledende prinsipp for menneskelige anliggender, og religion som en skanse til vern for alle folk og nasjoner, og om opprettelsen av en varig og verdensomspennende fred som hele menneskehetens endelige mål. Disse fremstår som de grunnleggende elementer i den guddommelige styreform som han i løpet av disse undervisningsreiser proklamerte både til ledende samfunnstenkere og de store masser. I tillegg til å legge frem disse livgivende sannheter i Bahá’u’lláhs tro, som han karakteriserte som *“tidsalderens ånd”*, kom han med alvorlige og gjentatte advarsler om en overhengende katastrofe som ville sette hele det europeiske kontinent i brann, hvis verdens statsmenn skulle mislykkes i å forhindre den. I løpet av sine reiser forutså han dessuten de gjennomgripende forandringer som ville finne sted på dette kontinent, innvarslet bevegelsen med desentralisering av politisk makt som uunngåelig ville bli satt i gang, hentydet til vanskelighetene som ville ramme Tyrkia, forutså forfølgelsen av jødene på det europeiske kontinent, og hevdet bestemt at *“menneskehetens enhets fane vil bli løftet, den universelle freds tabernakel vil bli reist, og verden vil bli en annen verden”*.

Den livskraft, det mot, den målbevissthet og den oppofrelse ‘Abdu’l-Bahá viste for den oppgave han hadde satt seg fore å gjennomføre under disse reiser, vekket forundring og beundring fra dem som dag for dag hadde den ære å iaktta hans handlinger på nært hold. Han viste ingen interesse for de severdigheter og kuriositeter som vanligvis fanger reisendes oppmerksomhet, og som medlemmer av hans reisefølge ofte ønsket at han skulle besøke. Han brydde seg heller ikke om sitt velbefinnende og sin helse. Dag etter dag brukte han hvert lille grann av sin energi fra morgen til sent på kveld. Han nektet alltid å ta imot gaver og bidrag til sine reiseutgifter. Til enhver tid viste han usvikelig omsorg for de syke, de sørgmodige og undertrykte. Han var urokkelig i sin

kamp for de tilsidesatte raser og klasser, og han var overstrømmende som regnet i sin gavmildhet mot de fattige. Han foraktet de angrep som ble rettet mot ham av vaktsomme og fanatiske representanter for ortodoksi og sektetisme. Med forbløffende oppriktighet talte han fra talerstol og prekestol i kirker og synagoger til materialister, ateister eller agnostikere. Han beviste Jesu Kristi profetiske kall til jødene, isláms guddommelige opprinnelse, eller den guddommelige åpenbarings sannhet, og nødvendigheten av religion. Klart og tydelig forherliget han Bahá'u'lláh til alle tider og innenfor forskjellige sekters og menigheters helligdommer. Ubøylig avviste han ved flere anledninger å innsmigre seg hos folk med titler og rikdom, både i England og i De forente stater. Sist, men ikke minst, viste han en uforlignelig spontanitet, varm og ekte sympati og kjærlig omsorg overfor både venn og fremmed, troende og ikke-troende, rik og fattig, høy og lav, som han møtte i fortrolighet eller tilfeldig, om bord på skip eller mens han vandret gatelangs, i parker eller offentlige torg, på mottakelser og banketter, i slum eller herskapshus, i forsamlinger av hans tilhengere eller sammenkomster av lærde. I tre travle år fortsatte han, inkarnasjonen av enhver bahá'í-dyd og legemliggjørelsen av ethvert bahá'í-ideal, å bekjentgjøre sin fars åpenbarings gudgitte sannheter for en verden som var hensunket i materialisme og allerede i skyggen av krig.

I løpet av sine tallrike besøk i Egypt hadde han mer enn en samtale med khediven, 'Abbás Ḥilmí páshá II, ble introdusert for lord Kitchener, møtte muftien *shaykh* Muḥammad Bakhít, så vel som khedivens imám, *shaykh* Muḥammad Ráshid, og hadde samkvem med flere 'ulamáer, pásháer, persiske notabiliteter, medlemmer av det tyrkiske parlament, redaktører for Kairos og Alexandrias ledende aviser, og andre ledere og representanter for velkjente institusjoner, både religiøse og verdslige.

Mens han oppholdt seg i England, ble det hus som sto til hans disposisjon i Cadogan Gardens et sant mekka for alle lag av folket som stimlet sammen for å besøke 'Akkás fange som hadde valgt deres store by som den første scene for sin innsats i Vesten. "Å, disse pilegrimer, disse gjester, disse besøkende!" bevitner hans trofaste vertinne gjennom den tid han tilbrakte i London, "Når vi minnes disse dager, blir våre ører fylt med lyden av deres fottrinn, der de kom fra hvert eneste land i verden. Hver dag, hele dagen lang, en konstant strøm, en endeløs prosesjon! Prester og misjonærer, orientalske lærde og okkultisme-

studenter, menn i praktiske yrker og mystikere, anglikanere, katolikker og frikirkelige, teosofere og hinduer, medlemmer av Christian Science-bevegelsen, og doktorer i medisin, muslimer, buddhister og zoroastere. Dessuten kom det politikere, frelsesarmésoldater og andre velferdsarbeidere, kvinnelige stemmerettsforkjempere, journalister, skribenter, diktere og helbredere, skreddere og fine fruer, kunstnere og håndverkere, fattige arbeidsløse og fremgangsrike kjøpmenn, medlemmer av teater- og musikkverdenen. Alle disse kom, og ingen var for lavtstående eller for høytstående til å motta velvillig omtanke fra denne hellige budbringer som alltid ga sitt liv for andres beste.”

'Abdu'l-Bahás første offentlige opptreden foran en vestlig tilhørerskare, fant typisk nok sted i et kristent tilbedelseshus, da han den 10. september 1911 talte til en overfylt forsamling fra City Temples prekestol. Etter at pastor R. J. Campbell hadde introdusert ham, bekjentgjorde han Guds enhet i enkelt og gripende språk og med rungende stemme, bekreftet religionens grunnleggende enhet, og kunngjorde at enhetens time var kommet for alle mennesker, for alle raser, religioner og klasser. Ved en annen anledning den 17. september, talte han etter kveldsgudstjenesten i den hellige Johannes' menighet i Westminster, etter anmodning fra erkediakon Wilberforce. Han valgte Guddommens overopphøyede storhet som sitt tema, et tema som er bekreftet og belyst av Bahá'u'lláh i *Kitáb-i-Íqán*. “Erkediakonen fikk stilt frem bispestolen i kortrappen til sin gjest”, skrev en samtidig om denne hendelse, “og han sto ved siden av ham og leste selv oversettelsen av 'Abdu'l-Bahás tale. Menigheten ble dypt grepet, og de fulgte erkediakonens eksempel og knelte for å motta Guds tjeners velsignelse. Han sto med utstrakte armer, og hans vidunderlige stemme hevet seg og dempet seg med hans påkallelses kraft.”

Etter invitasjon fra Londons borgermester, spiste han frokost med ham i borgermesterens embetsbolig. Han talte til det teosofiske samfunn i deres forsamlingslokale, etter spesiell anmodning fra deres president, og også ved et møte i Senteret for høyere tanke i London. Han ble invitert av en utsending fra Brahmo-Samaj-samfunnet til å gi en forelesning i deres regi. Han besøkte og holdt en tale om verdens enhet i Wokings moské, etter invitasjon fra Det muslimske samfunn i Storbritannia, og ble oppvartet av persiske prinser, adelsmenn, eksministre og medlemmer av den persiske legasjon i London. Han var gjest hos dr. T. K. Cheyne i Oxford, og han holdt en tale av

svært akademisk karakter til “en stor og dypt interessert forsamling” som var samlet i Manchester College i denne by, under ledelse av dr. Estlin Carpenter. Han talte også fra prekestolen i Menighetskirken i East End i London, på oppfordring fra dens pastor. Han talte til forsamlinger i Caxton Hall og Westminster Hall, den sistnevnte under ledelse av sir Thomas Berkeley, og han overvar forestillingen “Ivrig hjerte”, et julemysteriespill i Church House, Westminster, den første teaterforestilling han noensinne hadde sett, og som i sin maleriske fremstilling av Jesu Kristi liv og lidelser, beveget ham til tårer. I Passmore Edwards’ Settlements forsamlingslokale i Tavistock Place, snakket han til en typisk forsamling på om lag fire hundre og seksti mennesker, under ledelse av professor Michael Sadler. Han besøkte en rekke av dette områdes arbeiderkvinner som var på ferie i Vanners’, i Byfleet, om lag trettito kilometer utenfor London, og han gjorde ytterligere et besøk dit, og ved denne anledning møtte han folk av alle slag som hadde samlet seg spesielt for å møte ham. Blant dem var “flere kirkesamfunns presteskap, og rektor for en offentlig gutteskole, et parlamentetsmedlem, en doktor, en berømt politisk skribent, en viserektor for et universitet, mange journalister, en velkjent poet, og en forhørsdommer fra London”. “Han vil bli husket lenge”, berettet en skribent om hans reise til England, og han beskrev en hendelse “da han satt i buevinduet i ettermiddagssolen, med armen sin rundt en svært fillete, men svært lykkelig liten gutt som hadde kommet for å spørre ‘Abdu’l-Bahá om en sixpence til sin sparebøsse og sin invalide mor, mens det rundt ham i rommet var samlet menn og kvinner som diskuterte utdanning, sosialisme, den første reformlov, og forholdet mellom ubåter og trådløs telegrafi og den nye tidsalder som mennesket er i ferd med å gå inn i”.

Blant dem som oppsøkte ham i løpet av disse minneverdige dager han tilbrakte i England og Skottland, var pastor og erkediakon Wilberforce, pastor R. J. Campbell, pastor Rhonddha Williams, pastor Rowland Corbet, lord Lamington, sir Richard og lady Stapley, sir Michael Sadler, Jalálu’d-Dawlih, sønn av zillu’s-sultán, sir Ameer Ali, den nylig avdøde maharaja av Jalawar, som gjorde flere besøk hos ham og ga en utsøkt middag og mottakelse til ære for ham, maharaja fra Rajputana, Ranee fra Sarawak, prinsesse Karadja, baronesse Barnekov, lady Wemyss og hennes søster, lady Glencomer, lady Agnew, Constance Maud, professor E. G. Browne, professor Patrick Geddes,

Albert Dawson, redaktøren av *Christian Commonwealth*, David Graham Pole, fru Annie Besant, fru Pankhurst og Stead, som hadde lange og alvorlige samtaler med ham. Hans vertinne beskriver inntrykkene fra dem som ble innvilget private mottakelser: “Svært tallrike var de som søkte en så enestående opplevelse. Hvor enestående visste bare de som var i Mesterens nærvær, og vi kunne bare delvis gjette dette, da vi så deres ansiktsuttrykk idet de kom ut, et uttrykk som var blandet av ærefykt, av undring og av en særskilt rolig glede. Noen ganger merket vi en motvilje hos dem mot å komme ut i den ytre verden, som om de ville holde fast ved sin salighet, så ikke den skulle fravristes dem ved tilbakekomsten til verdens ting.” “Et dyptpløyende inntrykk forble i sinnet og minnene til alle typer og lag av menn og kvinner ...”, har den tidligere nevnte reporter berettet, idet han summerte opp resultatene av dette minnerike besøk, “Abdu’l-Bahás opphold i London ble meget høyt verdsatt, og hans avskjed ble meget sterkt beklaget. Han etterlot seg mange, mange venner. Hans kjærlighet hadde tent kjærlighet. Hans hjerte hadde åpnet seg for Vesten, og de vestlige hjerter hadde omsluttet dette faderlige nærvær fra Østen. Hans ord hadde i seg noe som appellerte ikke bare til de nærmeste tilhørere, men til menn og kvinner i sin alminnelighet.”

Under sine besøk i Paris hadde han for en tid tilhold i en leilighet i Avenue de Camoëns, og de var preget av en velkomstvarme like bemerkelsesverdig som den mottakelse han ble møtt med av sine venner og tilhengere i London. “Under hans besøk i Paris, fikk daglige hendelser en atmosfære av åndelige begivenheter, slik det hadde vært i London ...”, har lady Blomfield, den samme hengivne vertinne bevitnet, da hun hadde fulgt ham til denne by. “Hver morgen, slik hans vane var, utdypet Mesteren Bahá’u’lláhs læres prinsipper for dem som samlet seg rundt ham, de lærde og de ulærde, ivrige og respektfulle. De kom fra alle nasjonaliteter og trosretninger, fra Østen og Vesten, heriblant teosofere, agnostikere, materialister, spiritualister, medlemmer av *Christian Science*-bevegelsen, sosialreformister, hinduer, sufier, muslimer, buddhister, zoroastere og mange andre.” Og videre: “Samtale fulgte samtale. Kirkelige rangspersoner fra ulike grener av det kristne tre kom. Noen hadde et oppriktig ønske om å finne nye sider av sannheten ... Andre lukket sine ører, så de ikke skulle høre og forstå.”

Persiske prinser, adelsmenn og eksministre, blant dem zillu's-sultán, den persiske minister, den tyrkiske ambassadør i Paris, Rashíd páshá, en eks-valí fra Beirut, tyrkiske pásháer og eksministre, og visegreve Arawaka, Japans ambassadør til det spanske hoff, var blant dem som hadde æren av å komme i hans nærvær. Han talte til forsamlinger av esperantister og teosofere, studenter ved det teologiske fakultet og store tilhørerskarer i l'Alliance Spiritualiste. Etter invitasjon av pastoren, talte han til en menighet i Mission Hall, i et svært fattig kvarter av byen. I en rekke møter med hans tilhengere, fikk de som allerede var kjent med hans lære, æren av å høre hyppige og inngående utlegninger av visse sider av hans fars tro fra hans egne lepper.

I Stuttgart gjorde han et kort, men uforglemmelig opphold, og han reiste dit tross dårlig helse for å opprette en personlig kontakt med samfunnsmedlemmene blant sine glødende og høyst elskede tyske venner. Ved siden av å delta på sine hengivne tilhengers samlinger, skjenket han sine rikelige velsignelser over medlemmene av en ungdomsgruppe som var samlet i Esslingen, og etter invitasjon fra professor Christaller, esperantistenes Europa-president, talte han til et stort møte for esperantister i deres klubb. Videre besøkte han Bad Mergentheim i Württemberg, hvor en av hans takknemlige disipler noen få år senere (i 1915) reiste et monument til minne om hans besøk. "De tyske troendes ydmykhet, kjærlighet og hengivenhet gledet 'Abdu'l-Bahás hjerte", skrev et øyenvitne, "og de mottok hans velsignelser og hans oppmuntrende råd i fullstendig ydmykhet ... Venner kom fra fjern og nær for å møte Mesteren. Det var en konstant strøm av besøkende til Hotel Marquart. Der tok 'Abdu'l-Bahá imot dem med slik kjærlighet og elskverdighet at de strålte av glede og lykke."

'Abdu'l-Bahá oppholdt seg noen få dager i Wien, hvor han talte til en forsamling av teosofere i denne by. I Budapest innvilget han en samtale med universitetspresidenten, møtte ved flere anledninger den berømte orientalist professor Arminius Vambéry, talte til Det teosofiske samfunn og ble besøkt av turanernes president og representanter for tyrkiske foreninger, offiserer i hæren, flere parlamentsmedlemmer og en utsending fra ungtyrkere, ledet av professor Julius Germanus, som ønsket ham hjertelig velkommen til byen. "I løpet av denne tid", lyder dr. Rusztem Vambérysk skrevne utsagn, "ble hans ('Abdu'l-Bahás) rom i Dunapalota Hotell et sant mekka for alle dem som ble

dratt inn i den magiske sirkel av Østens mystikk og Mesterens visdom. Blant de besøkende var greve Albert Apponyi, prelat Alexander Giesswein, professor Ignatius Goldziher, den verdenskjente orientalist professor Robert A. Nadler, den berømte Budapest-maler og leder for Ungarsk teosofisk samfunn.”

Det var imidlertid forbeholdt det nordamerikanske kontinent å være vitne til de mest forbausende uttrykk for den grenseløse vitalitet som ‘Abdu’l-Bahá fremviste i løpet av disse reiser. Hans tilhengers organiserte samfunn i De forente stater og Canada oppnådde bemerkelsesverdige fremskritt, og den amerikanske offentlighet viste en tydelig mottakelighet for hans budskap. Han var seg bevisst den rike skjebne som ventet dette kontinents folk. Alt dette berettiget til fulle den bruk av tid og krefter som han viet til denne viktigste fase av sine reiser. Dette besøk medførte en reise på over 8000 kilometer som varte fra april til desember, og den førte ham fra Atlanterhavskysten til Stillehavskysten og tilbake igjen. Denne reise medførte så mange foredrag, at det skulle fylle hele tre bind. Dette besøk markerte høydepunktet for disse reiser, og det ble rettfærdiggjort til fulle av de vidtrekkende resultater som han meget vel visste en slikt innsats fra hans side ville frembringe. *“Denne lange reise vil bevise hvor stor min kjærlighet til dere er”*, fortalte han sine forsamlede tilhengere under sitt første møte med dem i New York. *“Det var mange vanskeligheter og omskiftelser, men ved tanken på å møte dere, forsvant alle disse ting inn i glemselen.”*

Hans handlingers egenart viser til fulle den betydning han tilla dette besøk. Med sine egne hender la han ned grunnsteinen til templet ved bredden av Michigansjøen i nærheten av Chicago, på den nylig innkjøpte eiendom, og i nærvær av en representativ forsamling av bahá’ier fra øst og vest. Kraftfullt stadfestet han rekkevidden av den Pakt som var opprettet av Bahá’u’lláh, etterfulgt av lesningen av den nyoversatte *Tablet of the Branch (Grenens tavle)* i en allmenn forsamling av hans tilhengere i New York, som heretter ble betegnet som *“Paktens by”*. Den gripende seremoni i Inglewood, California, markerte hans særskilte pilgrimsreise til Thornton Chases grav, den *“første amerikanske troende”*, og faktisk den første til å omfavne Bahá’u’lláhs Sak i den vestlige verden. En junidag arrangerte han selv en symbolsk fest for en stor forsamling av sine disipler i friluft i de grønne omgivelser i West Englewood, New Jersey. Han velsignet Det åpne forum ved Green Acre, Maine, ved bredden

av Piscataqua-elven, der mange av hans tilhengere hadde samlet seg. Dette skulle utvikle seg til å bli en av de første bahá'í sommerskoler på den vestlige halvkule, og bli kjent som ett av de tidligste legat stiftet på det amerikanske kontinent. Han talte til en forsamling på flere hundre som deltok på den siste sesjon som den nylig innstiftede Bahá'í Temple Unity arrangerte i Chicago. Sist, men ikke minst, han gjorde den forbilledlige handling ved å vie to av sine tilhengere fra ulike nasjonaliteter, en fra den hvite, den andre fra den fargede rase. Disse fremstår som de ypperste oppgaver i tilknytning til hans besøk til de amerikanske troendes samfunn, oppgaver som skulle berede veien for oppføringen av deres sentrale Tilbedelseshus, å ståsette dem mot de prøvelser som de snart skulle rammes av, å befeste deres enhet, og å velsigne innledningen av den administrative orden som de snart skulle igangsette og kjempe for.

Like bemerkelsesverdige var 'Abdu'l-Bahás offentlige aktiviteter under sitt samkvem med den folkemengde han kom i kontakt med i løpet av sin reise over kontinentet. En fullstendig redegjørelse for disse ulike aktiviteter som fylte hans dager gjennom hele åtte måneder, faller utenfor rammen av denne oversikt. Det vil være tilstrekkelig å nevne at i alene byen New York ga han offentlige foredrag og gjorde formelle besøk på hele femtifem ulike steder. Fredsforeninger, kristne og jødiske menigheter, høyskoler og universiteter, velferds- og veldedighetsorganisasjoner, medlemmer av etiske sekter, "ny tanke"-sentre, metafysiske grupper, kvinneforeninger, vitenskapelige selskap, forsamlinger av esperantister, teosofere, mormonere og agnostikere, institusjoner for fargede menneskers fremgang, representanter for syriske, armenske, greske, kinesiske og japanske samfunn, alle ble brakt i kontakt med hans kraftfulle nærvær og hadde æren av å høre hans fars budskap fra hans lepper. Pressen var heller ikke sene om å verdsette bredden i hans visjon eller hans formaningers egenart i sine redaksjonelle kommentarer eller i artiklene om hans taler.

Han holdt foredrag ved fredskonferansene i Lake Mohonk. Han talte til store forsamlinger ved Columbia, Howard og New York universitet. Han deltok ved den fjerde årlige konferanse i Nasjonalforeningen for de fargedes fremgang. Fryktløst forsvarte han sannheten i både Jesu Kristi og Muhammeds profetiske kall i Temple Emmanu-El, en jødisk synagoge i San

Francisco, der hele to tusen mennesker var samlet. Han holdt en opplysende tale til et publikum på atten hundre studenter og ett hundre og åtti lærere og professorer ved Leland Stanford universitet. Han gjorde et minneverdig besøk hos Bowerymisjonen i New Yorks slum. Han fikk en strålende mottakelse til ære for ham i Washington, der mange fremstående skikkelser i hovedstadens sosiale liv ble presentert for ham. Disse fremstår som høydepunktene i den uforglemmelige reisen han påtok seg i tjeneste for sin fars Sak. Statsråder, ambassadører, kongressmenn, fremtredende rabbinere og kirkefolk og andre fremstående personer fikk komme i hans nærvær, blant dem slike skikkelser som dr. D. S. Jordan, president ved Leland Stanford universitet, professor Jackson ved Columbia universitet, professor Jacks ved Oxford universitet, rabbiner Stephen Wise fra New York, dr. Martin A. Meyer, rabbiner Joseph L. Levy, rabbiner Abram Simon, Alexander Graham Bell, Rabindra Nath Tagore, Hans høyvelbårne Franklin K. Lane, William Jennings Bryans kone, Andrew Carnegie, Hans høyvelbårne Franklin MacVeagh, De forente staters finansminister, Lee McClung, Roosevelt, admiral Wain Wright, admiral Peary, Washingtons britiske, hollandske og sveitsiske sendemenn, Yúsuf Ḍiyá páshá, den tyrkiske ambassadør til denne by, Thomas Seaton, Hans høyvelbårne William Sulzer og prins Muḥammad-‘Alí fra Egypt, khedivens bror.

“Da ‘Abdu’l-Bahá besøkte dette land for første gang i 1912”, har en kommentator av hans amerikanske reiser skrevet, “fant han en stor og velvillig tilhørerskare som ventet på å få møte ham personlig og motta hans kjærlige og åndelige budskap fra hans egne lepper ... Bortenfor de ord han talte, var det noe ubeskrivelig i hans personlighet som gjorde et dypt inntrykk på alle som kom i hans nærvær. Hans runde hode, det faderlige skjegg, øynene som lot til å ha sett bortenfor tid og forstand, den milde, men likevel inntrengende røst, den krystallklare ydmykhet, den aldri sviktende kjærlighet, men fremfor alt den fornemmelse av makt blandet med mildhet som fylte hele hans vesen med en sjelden åndelig opphøyet majestet som både skilte ham ut og samtidig brakte ham nær den laveste sjel. Alt dette, og mye mer som aldri kan skildres, har etterlatt uutslettelige og ubeskrivelig kostbare minner hos hans mange ... venner.”

Vi kan ikke forlate denne ufullstendige oversikt over ‘Abdu’l-Bahás mangeartede og store aktiviteter under hans reise i Europa og Amerika uten

å nevne noen av de eiendommelige hendelser som ofte inntraff ved personlig kontakt med ham. En ukuelig ungdom som var redd for at 'Abdu'l-Bahá ikke ville kunne besøke veststatene, og som selv var ute av stand til å betale for togreisen til New England, tok en dristig beslutning og reiste hele veien fra Minneapolis til Maine mens han lå på bjelkene mellom toghjulene. Sønnen til en landsens sogneprest i England hadde i sin elendighet og fattigdom bestemt seg for å gjøre ende på sitt liv, mens han vandret langs Themsens bredder. Synet av 'Abdu'l-Bahás fotografi utstilt i et butikkvindu utløste en forvandling i hans liv, og etter å ha forhørt seg om ham, skyndte han seg av sted til hans bolig, og han hadde blitt så gjenopplivet av hans oppmuntrende og trøstende ord at han oppga enhver selvødeleggende tanke. En kvinne hadde en helt spesiell opplevelse, da hennes lille datter insisterte på at Jesus Kristus var på jorden, etter en drøm hun hadde hatt, og ved synet av 'Abdu'l-Bahás fotografi utstilt i vinduet til et forretningsmagasin, hadde hun straks gjenkjent det som Jesus Kristus i hennes drøm. Denne hendelse fikk hennes mor til å ta neste båt til Europa og skynde seg for å oppnå hans nærvær, etter at hun hadde lest at 'Abdu'l-Bahá var i Paris. En redaktør av en avis som ble utgitt i Japan, besluttet i Konstantinopel å avbryte sin reise til Tokyo og reise til London for "gleden av å tilbringe én kveld i hans nærvær". Det var en rørende scene da en persisk venn, en fattig bahá'i-arbeider fra 'Ishqábád som nylig var ankommet til London fra denne by, ga 'Abdu'l-Bahá et bomullsskjerf som inneholdt et stykke tørt, svart brød og et inntørket eple. Han åpnet denne gave foran sine forsamlede gjester og lot sin lunsj stå urørt, mens han brøt biter av dette brød, spiste selv av det, og delte det også med dem som var til stede. Dette er noen få av mange hendelser som kastet et forklarende lys over noen personlige sider ved hans minnerike reiser.

Visse scener forbundet med denne majestetiske og faderlige skikkelse vil alltid forbli i minnet, der han beveget seg gjennom i Europas og Amerikas byer. Under en enestående samtale, la 'Abdu'l-Bahá sin kjærlige hånd på erkediakon Wilberforces hode og svarte på hans mange spørsmål, mens den ærverdige kirkemann satt på en lav stol ved siden av ham. Enda mer bemerkelsesverdig er den scene der den samme erkediakon, etter å ha knelt sammen med hele sin menighet for å motta hans velsignelse ved den hellige St. Johannes kirke, vandret ned midtgangen til sakristiet hånd i hånd med sin gjest, mens en

hymne ble sunget av hele den stående forsamling. Bemerkelsesverdig var også synet av jalálu’d-dawlih, da han falt på kne for hans føtter, overstrømmende i sine unnskyldninger og bønnfallelser om hans tilgivelse for sine tidligere synder. Han fikk en begeistret mottakelse ved Leland Stanford universitet, da han foran øynene på nesten to tusen professorer og studenter, talte om noen av de edleste sannheter i hans budskap til Vesten. Det var et rørende syn ved Bowary Mission, da fire hundre av de fattige i New York gikk etter hverandre forbi ham, og hver av dem fikk et sølvstykke fra hans velsignede hender. I Boston lød et bifallsrop fra en syrisk kvinne som skjøv til side folkemengden som hadde samlet seg rundt ham, kastet seg for hans føtter og utbrøt: “Jeg bevitner at i deg har jeg gjenkjent Guds Ånd og Jesus Kristus selv.” Han fikk en like glødende hyllest fra to beundrende arabere, idet han skulle forlate denne by med kurs for Dublin, New Hampshire. De kastet seg foran ham mens de gråt høylydt, og de erklærte at han var Guds egen budbringer for menneskeheten. En stor menighet på to tusen jøder var samlet i en synagoge i San Francisco, mens de lyttet oppmerksomt til hans tale, der han førte bevis for gyldigheten av både Jesu Kristi og Muhammeds krav. En kveld i Montréal talte han til en forsamling, og i løpet av talen falt hans turban av ham, da han ble så revet med av det emne han forklarte. I et fattigkvarter i Paris var det en høyrøstet folkemengde som i ærefrykt for hans nærvær verdig og stille ga vei for ham idet han passerte midt mellom dem, mens han var på vei tilbake fra Mission Hall, hvor han hadde talt til menigheten. En zoroastrisk lege gjorde en talende gest, da han kom i hui og hast for å ta farvel med ham den morgen ‘Abdu’l-Bahá reiste fra London, og han salvet først hans hode og hans bryst med velduftende olje, og deretter berørte han hendene til alle som var til stede, før han plasserte en krans av rosenknopper og liljer rundt hans hals og skuldre. En mengde besøkende ankom straks etter morgengry og ventet tålmodig ved inngangsdøren til hans hus i Cadogan Gardens, helt til døren ble åpnet for dem. Hans majestetiske skikkelse besteg talerstolen med faste skritt, eller sto med hendene løftet for å forkynne velsignelsen både i kirke og synagoge, foran store grupper av ærbødige tilhørere. En ærverdig kvinneforening i London viste ham et umiddelbart uttrykk for respekt og neide spontant da de ble ført inn i hans nærvær. Det var et gripende syn da han bøyde seg dypt over sin kjære disippel Thornton Chases grav på Inglewood kirkegård

og kysset hans gravstein, et eksempel som alle tilstedeværende skyndet seg å følge. En ærverdig forsamling av kristne, jøder og muslimer, menn og kvinner, og representanter fra både Østen og Vesten, samlet seg i Wokings moské for å høre hans tale om verdensenhets. Scener som dette må fortsatt ha mye av sin opprinnelige gripende kraft, selv om de er nøkternt gjengitt på trykte sider.

Hvem vet hvilke tanker som strømmet igjennom 'Abdu'l-Bahás hjerte, da han fant seg selv som den sentrale skikkelse ved slike minneverdige scener som disse? Hvem vet hvilke tanker som fremst av alt fylte hans sinn, da han satt ved frokostbordet sammen med Londons borgermester, eller ble mottatt med den største ærbødighet av khediven selv i hans palass, eller da han lyttet til ropene 'Alláh-u-Abhá' og til takksigelseshymnene og lovprisningen som varslet hans ankomst til de tallrike og strålende forsamlinger som hans entusiastiske tilhengere og venner organiserte i så mange byer på det amerikanske kontinent? Hvem vet hvilke minner som rørte seg i ham, da han sto ved Niagaras tordnende vannfall og pustet frisk luft i et fjerntliggende land, eller skuet ut over Glenwood Springs' grønne skoger og landskap under en kort og hardt tiltrengt rast, eller gikk langs Trocadero-hagenes stier i Paris sammen med et følge av østerlandske troende, eller vandret alene om kvelden langs den majestetiske Hudson på Riverside Drive i New York, eller da han spaserte på Hotel du Parc terrasse ved Thonon-les-Bains med utsikt over Genève-sjøen, eller da han fra Serpentin-broen i London beskuet perleraden av lys under trærne så langt øyet kunne se? Minner om hans tidligere års sorger, fattigdom og truende skjebne, minner om moren som solgte sine gullknapper for å skaffe føde til ham selv, hans bror og hans søster, og som i sine mørkeste stunder ble tvunget til å legge en håndfull tørt mel i hans hånd for å stilne hans sult, om hans egen barndom, da han ble jaget og spottet av en gjeng pøbler i Tíhráns gater, om det fuktige og dystre rom som en gang hadde vært likhus og som var hans tilholdssted i 'Akkás kaserne, og om hans frihetsberøvelse i denne bys fangehull, minner som disse må sikkert ha fylt hans sinn. Han har sikkert også blitt hjemsøkt av tanker om Bábs fengsling i Ádhirbáyjáns utilgjengelige fjell, da han ikke engang fikk ha en lampe om kveldene, og om hans fryktelige og tragiske henrettelse, da hundrevis av kuler gjennomhullet hans unge bryst. Fremfor alt må tankene hans ha kretset om Bahá'u'lláh, som han elsket så høyt. Helt siden guttedagene, hadde han vært vitne til og delt hans lidelser.

Det utørbefengte Síyáh-Chál i Tíhrán, stokkeprylen under føttene som han ble utsatt for i Ámul, den usle kost som fylte hans kashkúl da han i to år levde som en darvish i Kurdistáns fjell, dagene i Baghdád da han ikke en gang eide et skjorteskift, og da hans følgesvenner livnærte seg på en håndfull dadler, hans forvisning bak ‘Akkás fengselsmurer, da han i ni år ble nektet å se det grønne landskap, og den offentlige ydmykelse han ble utsatt for i myndighetenes hovedkvarter i denne by, slike bilder fra den tragiske fortid må mang en gang ha overveldet ham med følelser, iblandet takknemlighet og sorg, ettersom så mange tegn på respekt, anerkjennelse og ære ble vist ham og den tro han representerte. “O Bahá’u’lláh! Hva har du gjort?” skal han ha utbrutt en kveld da han i all hast ble fraktet til sitt tredje oppdrag på samme dag i Washington, ifølge historieskriveren som fulgte ham på hans reiser. “O Bahá’u’lláh! Måtte mitt liv bli ofret for deg! O Bahá’u’lláh! Måtte min sjel bli ofret for din skyld! Hvor fulle av prøvelser og plager var dine dager! Hvor fryktelige de lidelser du gjennomgikk! Hvor solid det grunnlag du til slutt har lagt, og hvor strålende den fane du har heist!” “En dag mens han var ute og gikk”, har den samme skribent bevitnet, “mintes han Den velsignede skjønnhets dager, og henviste sørgmodig til hans opphold i Sulaymáníyyih, til hans ensomhet og til den urett som rammet ham. Selv om han ofte hadde gjenfortalt denne hendelse, var han denne dag så overmannet av følelser at han hulket høyt i sin sorg ... Alle hans ledsagere gråt med ham og ble fylt av sorg da de hørte beretningen om de smertefulle prøvelser Den velsignede skjønnhets utholdt, og de bevitnet den ømhet i hjertet som hans sønn viste.”

En svært betydningsfull scene i et århundregammelt drama hadde utspilt seg. Et strålende kapittel i det første bahá’í-århundres historie var blitt skrevet. Paktens midtpunkts hånd hadde sådd frø med uante muligheter i noen av den vestlige verdens grøderike marker. Aldri i hele religionshistorien har en skikkelse av lignende rang reist seg for å utføre et verk av slik storhet og udødelig verdi. Krefter ble frigjort ved disse avgjørende reiser som vi selv nå er ute av stand til å måle eller forstå, mer enn trettifem⁶⁶ år senere. En dronning hadde allerede erklært sin tro og offentlig bevitnet isláms profets guddommelige opprinnelse, inspirert av de vektige argumenter ‘Abdu’l-Bahá fremsatte

---

66 Boken ble utgitt i 1944.

under sin tale til støtte for Muhammeds guddommelighet. En av De forente staters presidenter hadde allerede tatt til seg noen av de prinsipper som ble så klart fremholdt av ham i hans taler, og han flettet dem inn i et fredsprogram som fremstår som det dristigste og edleste forslag som hittil er fremmet for menneskehetens velferd og sikkerhet. Og akk! En verden som viste seg døv for hans advarsler og nektet å lytte til hans oppfordring, har allerede styrtet seg selv inn i to verdensomspennende kriger med et alvor uten sidestykke, og med ettervirkninger som ingen ennå kan danne seg det vageste bilde av.

KAPITTEL 20

Troens vekst og utbredelse i øst og vest

‘ABDU’L-BAHÁS HISTORISKE reiser til Vesten, og særskilt hans åtte måneder lange tur gjennom Amerikas forente stater, kan sies å ha markert hans embets-tids høydepunkt. Bare fremtidige generasjoner kan i rimelig grad verdsette denne embetstids utallige velsignelser og bemerkelsesverdige bragder. På samme måte som Bahá’u’lláhs åpenbarings dagstjerne hadde strålt frem i sin middagshøydes glans, da han bekjentgjorde sitt budskap til jordens herskere i byen Adrianopel, steg likeledes hans Pakts himmellys mot senit og spredte sine klareste stråler, da han som var dens utpekte midtpunkt, reiste seg for å forkynne sin fars tros herlighet og storhet vidt og bredt blant Vestens folk.

Denne guddommelig opprettede Pakt hadde kort etter sin begynnelse vist sin uovervinnelige styrke over enhver tvil ved sin avgjørende seier over de mørke krefter som dens erkebryter så målbevisst hadde fylket mot den. Dens styrkende kraft hadde like etter blitt tilkjennegitt ved de overlegne seire som dens fakkeltbærere så hurtig og modig hadde vunnet i Vest-Europas og Amerikas forente staters fjerntliggende byer. Dens høye fordringer hadde videre blitt fullt ut rettferdiggjort gjennom dens evne til å beskytte troens enhet og ukrenkelighet både i Østen og Vesten. Den hadde deretter bevist sin urokkelige styrke ved den minneverdige seier den kunne notere seg gjennom sultán ‘Abdu’l-Ĥamíds sammenbrudd, og den etterfølgende løslatelse av dens utpekte midtpunkt fra et førti års fangenskap. For dem som fortsatt var tilbøyelige til å tvile på dens guddommelige opprinnelse, hadde den gitt enda et uomtvistelig vitnesbyrd om sin styrke: Stilt overfor voldsomme hindringer,

var 'Abdu'l-Bahá i stand til å gjennomføre flyttingen av Bábs levninger og endelig gravlegge dem i et gravmæle på Karmelfjellet. Den hadde også åpenbart sine store iboende muligheter for hele menneskeheten med en hittil uovertruffen kraft og rekkevidde, da den gjorde ham som hegner om dens ånd og hensikt, i stand til å legge ut på en tre års undervisningsreise til den vestlige verden. Dette oppdrag er så skjellsettende at det fortjener å stå som den aller største dåd i hans embetstid.

Dette var heller ikke de eneste frukter som ble samlet gjennom de utrettelige anstrengelser Paktens midtpunkt så heltmodig utøvet, hvor fremtredende de enn var. Hans fars tros fremgang og utbredelse i Østen, starten på aktiviteter og tiltak som kan sies å markere begynnelsen på en fremtidig administrativ orden, oppføringen av bahá'í-verdenens første *mashriqu'l-adhkár* (tilbedelseshus, tempel) i byen 'Ishqábád i det russiske Turkistán, en voksende mengde baha'í-litteratur, åpenbaringen av *Den guddommelige plans tavler*, og innføringen av troen på det australske kontinent, disse kan betraktes som fremstående bedrifter som har smykket 'Abdu'l-Bahás enestående embetstids strålende historikk.

I Persia, troens vugge, kunne man klart ane en merkbar forandring, hvor et fredløst samfunn gradvis kunne tre frem fra den undergrunnstilværelse det hittil hadde ført, til tross for at forfølgelsene fortsatte med uforminsket vold gjennom denne embetstid. Fire år etter Bahá'u'lláhs bortgang, hadde Násiri'd-Dín *sháh* rett før sitt jubileum planlagt å markere et vendepunkt i sitt lands historie, men han falt for snikmorderen mírzá Riḏás hånd. Denne var en tilhenger av den notoriske siyyid Jamálu'd-Dín-i-Afghání, en fiende av troen og en av opphavsmennene til en konstitusjonell bevegelse som var forutbestemt til å dra et allerede hjemsoekt og forfulgt samfunn inn i videre vanskeligheter. Denne bevegelse skjøt fart under *sháhens* sønn og etterfølger, Muẓaffari'd-Díns styre. Selv mordet på *sháhen* hadde dette samfunn først fått skylden for, noe som medførte at en kjent lærer og poet, mírzá 'Alí-Muḥammad, av Bahá'u'lláh kalt "Varqá" (Duen), led en grusom død like etter mordet på statsoverhodet. Sammen med sin tolv år gamle sønn, Rúḥu'lláh, ble han brutalt tatt av dage i Ṭíhráns fengsel av den hardhjertede Hájibu'd-Dawlih, som etter å ha stukket sin dolk i farens mage og kuttet ham i stykker foran øynene på hans sønn, manet gutten om å avsverge sin tro, men denne avslo

bestemt og ble deretter kvalt med et rep.

Tre år tidligere ble en ungdom ved navn Muḥammad-Riḍáy-i-Yazdí skutt i Yazd på bryllupsnatten, mens han var på vei fra det offentlige bad til sitt hjem, og han ble den første til å lide martyrdøden i 'Abdu'l-Bahás embedstid. Som en følge av mordet på sháhen, ble fem personer kjent som Shuhadáy-i-Khamsih (de fem martyrer) tatt av dage i Turbát-i-Ḥaydaríyyih. I Mashhad ble en velkjent kjøpmann, ḥájí Muḥammad-i-Tabrízí, myrdet og hans lik satt fyr på. Det nye statsoverhode og hans storvisir, den prinsippløse og reaksjonære mírzá -'Alí-Aṣghar khán, Atábik-i-A'zam, innvilget et møte med to utvalgte tilhengere av troen i Paris (1902), men det ga likevel ikke noen resultater. En ny storm av forfølgelser brøt tvert imot ut noen få år senere, forfølgelser som ble stadig voldsommere, etter hvert som den konstitusjonelle bevegelse vokste frem i dette land, og bakstreverske personer fremsatte grunnløse beskyldninger mot bahá'iene og anklaget dem offentlig for å være tilhengere og pådrivere av den nasjonalistiske sak.

En viss Muḥammad-Javád ble kledd naken i Iṣfáhán og voldsomt slått med en pisk av flettede ledninger, mens i Káshán ble de jødiske tilhengere av troen bøtelagt, slått og lenket på oppfordring av både det islamske presteskap og de jødiske doktorer. Det var imidlertid i Yazd og i dens omgivelser at de blodigste voldshandlinger ble begått i 'Abdu'l-Bahás embedstid. Det var i denne by ḥájí Mírzáy-i-Ḥalabí-Sáz ble så nådeløst pisket, at hans kone kastet seg over hans kropp, og ble i sin tur voldsomt banket, og etter dette ble hans hodeskalle ødelagt av en slakterøks. Hans elleve år gamle sønn ble nådeløst banket opp, stukket med pennekniver og torturert til døde. I løpet av en halv dag møtte ni personer sin død. En folkemengde på seks tusen mennesker av begge kjønn utøste sitt raseri over de hjelpeløse ofre, og noen gikk så langt som til å drikke deres blod. I noen tilfeller plyndret de deres eiendom og slåss om deres eiendeler, slik som i eksemplet med en mann ved navn mírzá Asadu'lláh-i-Ṣabbágh. De utviste slik grusomhet at enkelte regjeringstjenestemenn ble rørt til tårer ved synet av de opprivende scener, der denne byens kvinner spilte en påfallende skammelig rolle.

I Taft ble atskillige mennesker tatt av dage, noen av dem ble skutt og deres kropp trukket gjennom gatene. En nylig omvendt atten år gammel ungdom ved navn Ḥusayn ble angitt av sin egen far og revet i stykker foran

sin mors øyne, mens Muḥammad-Kamál ble hakket i biter med kniv, spade og spisshakke. I Manshad, hvor forfølgelsene varte i nitten dager, ble lignende grusomheter begått. En åtti år gammel mann kalt siyyid Mírzá, ble øyeblikkelig drept i søvne, da to kampesteiner ble kastet mot ham. En mírzá Şádiq som ba om vann, fikk en kniv stukket i brystet, og bøddelen slikket etterpå blodet av knivbladet. Ett av ofrene, Shátir-Ḥasan, ble sett, da han før sin død delte ut sine godterier blant bødlene og fordelte sine klær blant dem. En sekstifem år gammel kvinne, Khadíjih-Sultán, ble kastet fra et hustak. En troende ved navn mírzá Muḥammad, ble bundet til et tre, gjort til skyteskive for hundrevis av kuler, før man satte fyr på hans kropp, mens en annen ved navn ustád Riḍáy-i-Şaffár, ble sett idet han kysset sin morders hånd, før han ble skutt og hans lik overøst med hån.

I Banáduk, i Dih-Bálá, i Farásháh, i Abbás-Ábád, i Hanzá, i Ardikán, i Dawlat-Ábád og i Hamadán ble lignende voldshandlinger begått. Et tilfelle som skiller seg ut, dreier seg om den høyt respekterte og modige kvinne ved navn Fátimih-Bagum, som på skjendig vis ble slept fra sitt hus, hennes slør ble revet av hennes hode, hennes strupe ble kuttet over og hennes mage skåret opp. Etter å ha blitt banket av den brutale folkemengde med hvert våpen de kunne få tak i, ble hun til sist hengt opp i et tre og overlatt til flammene.

I Sárí, i de dager da opprørsbevegelsen for konstitusjonen nærmet seg et høydepunkt, var det fem troende i anerkjent stilling som ble tatt av dage, senere kjent som Shuhadáy-i-Khamsih (de fem martyrer), mens i Nayríz satte fienden i gang et rasende angrep som lignet det i Yazd, der nitten mistet livet, blant dem den sekstifem år gamle mullá 'Abdu'l-Ḥamíd, en blind mann som ble skutt og hans kropp skjendig mishandlet. På samme tid ble mye eiendom plyndret, og mange kvinner og menn måtte flykte for sine liv eller søke tilflukt i moskeene eller leve i ruinene av sine hus, eller oppholde seg i veikanten uten ly.

I Sírján, i Dúgh-Ábád, i Tabríz, i Ávih, i Qum, i Najaf-Ábád, i Sangsar, i Shahmírzád, i Işfáhán, og i Jahrum fortsatte fryktinngytende og hjerteløse fiender, både religiøse og politiske, under forskjellige påskudd, å slakte ned, torturere, plyndre og forulempe medlemmer av samfunnet som besluttsomt nektet både å avsverge sin tro og avvike en hårsbredd fra den sti som deres ledere hadde fastlagt for dem. Dette fortsatte sågar etter sháhens signering

av konstitusjonen i 1906, og under hans etterfølgeres styre, Muḥammad-‘Alí sháh og Aḥmad sháh. Selv under ‘Abdu’l-Bahás reiser til Vesten og etter hans tilbakekomst til Det hellige land og helt frem til slutten av sitt liv, fortsatte han å motta foruroligende nyheter om sine tilhengers martyrdød, og om de angrep en umettelig fiende begikk mot dem. I Dawlat-Ábád ble en prins av kongelig blod slått i hjel med en øks, og hans lik ble satt i brann. Hans navn var Ḥabíbu’lláh mírzá, og han var blitt omvendt til troen og hadde viet sitt liv til tjeneste. I Mashhad ble den lærde og fromme shaykh ‘Alí-Akbar-i-Qúchání skutt til døde. I Sulṭán-Ábád ble mírzá ‘Alí-Akbar og sju medlemmer av hans familie, deriblant et førti dager gammelt spedbarn, massakrert på den mest barbariske måte. Forfølgelser av ulik grad brøt ut i Ná’ín, i Shahmírzád, i Bandar-i-Jaz og i Qamsar. Den siste som ofret sitt liv under ‘Abdu’l-Bahás embetstid, var martyren mírzá Ya’qúb-i-Muttaḥidih i Kirmánsháh, en ivrig tjuefem år gammel jøde som var omvendt til troen. Hans mor høytideligholdt hans martyrdød i Hamadán med forbilledlig styrke etter hans egen anvisning. I hvert tilfelle fremviste de troende en holdning av urokkelig ånd og ubøyelig fasthet som fortsatte å kjennetegne Bahá’u’lláhs tros persiske tilhengers liv og tjenester.

Til tross for disse periodiske forfølgelser, vokste troen jevnt og stille, en tro som hadde vekket en slik sjelden ånd av selvoppofrelse i sine helter. For en tid lå den nede og var nesten utslettet i de dystre dager etter Bábs martyrdød. Den ble drevet under jorden gjennom Bahá’u’lláhs embetstids periode. Etter hans bortgang, begynte den å samle sine krefter under en vis, en årvåken og kjærlig Mesters ufeilbarlige ledelse, og som et resultat av hans usvikelige omsorg. Gradvis reiste den opp de utviklede institusjoner som på et senere tidspunkt skulle bane vei for dens administrative orden. Under denne periode mangedoblet antall tilhengere seg raskt, og dens utbredelsesområde, som nå omfattet hver eneste provins i kongedømmet, utvidet seg stadig, og spirene til dens fremtidige råd ble opprettet. På dette tidspunkt var statsskoler og høyskoler praktisk talt ikke-eksisterende i dette land, og den opplæring som ble gitt i eksisterende religiøse institusjoner, var sørgelig mangelfull. I denne periode ble troens tidligste skoler opprettet, den første var Tarbíyat-skoler i Ṭíhrán for både gutter og jenter, etterfulgt av Ta’yíd- og Mawhibat-skolene i Hamadán, Vaḥdat-i-Bashar-skolen i Káshán og andre lignende

opplæringsinstitusjoner i Bárfurúsh og Qazvín. Under disse år ble håndfast og virkningsfull hjelp gitt dette lands bahá'í-samfunn, både åndelig og materiell, i form av reisende undervisere fra både Europa og Amerika, av sykepleiere, lærere og leger. Disse arbeidere utgjorde fortroppen til den skare av hjelpere som 'Abdu'l-Bahá lovt skulle reise seg i tide for å fremme troens interesser, så vel som interessene til det land der troen var født. Det var i løpet av disse år at uttrykket bábí som en betegnelse for Bahá'u'lláhs tilhengere i dette land ble allment forkastet av massene, til fordel for ordet bahá'í. Det førstnevnte ble heretter kun anvendt om det raskt svinnende antall av mírzá Yahyás tilhengere. Videre var det under denne periode at de første systematiske forsøk ble gjort på å organisere og fremme de persiske troendes undervisningsarbeid. I tillegg til å styrke samfunnets grunnvoller, bidro disse forsøk også til å tiltrekke fremstående skikkelser i dette lands offentlige liv til sin sak, deriblant visse fremtredende medlemmer av shí'ah-ordener, og til og med etterkommere av noen av troens verste forfølgere. Det var under denne embetstids år at Báb's hus i Shiráz etter ordre fra 'Abdu'l-Bahá og ved hans bistand ble restaurert, og at det i økende grad ble et midtpunkt for bahá'í-liv og -aktivitet for dem som var berøvet mulighetene av å besøke enten Det største hus i Baghdád eller Den helligste grav i 'Akká. Dette hus var forordnet av Bahá'u'lláh som et mål for hans tilhengers pilegrimsreiser, og var nå anerkjent som det.

Mer iøynefallende enn noen av disse foretagender, var imidlertid oppføringen av bahá'í-verdenens første mashriqu'l-adhkár i byen 'Ishqábád, et senter grunnlagt i Bahá'u'lláhs dager, der de første innledende skritt allerede var tatt i hans levetid. Det ble påbegynt rundt slutten av det første tiår av 'Abdu'l-Bahás embetstid (1902). Det ble drevet frem av ham under hvert trinn av dets utvikling. Den ærverdige háji mírzá Muḥammad-Taqí, vakílu'd-dawlih, en fetter av Báb, viet alle sine ressurser til å opprette tilbedelseshuset og hadde personlig tilsyn med det, og hans støv hviler nå ved foten av Karmelfjellet under skyggen av hans elskede slektnings gravmæle. Det ble oppført etter anvisning av Paktens midtpunkt selv. Det var et varig vitnesbyrd om de orientalske troendes mot og selvopoffrelse, fast bestemt som de var på å utføre Bahá'u'lláhs befaling i *Kitáb-i-Aqdas*. Dette foretak står ikke bare som det første større prosjekt igangsatt ved hans tilhengers felles bestrebelse i troens heroiske tidsalder, men som en av de mest strålende og varige bedrifter i det

første bahá'í-århundres historie.

Grunnsteinen til dette bygg ble lagt ned i nærvær av general Krupatkin, Turkistáns generalguvernør, som var blitt utsendt av tsaren for å representere ham ved seremonien. Selve bygningen er blitt detaljert beskrevet av en bahá'í-besøkende fra Vesten: “Templet ligger i hjertet av byen. Dets høye kuppel rager opp over trærne og hustakene og er synlig for de reisende på mange kilometers avstand, idet de nærmer seg byen. Det ligger midt i en hage som er avgrenset av fire gater. I de fire hjørner av dette avgrensede område ligger fire bygninger: den ene er en bahá'í-skole, den andre er et gjestehus, der pilegrimer og veifarende blir innlosjert, en er for vertskapet, mens den fjerde skal brukes som sykehus. Ni alleer går ut mot de ulike deler av området, og en av dem er hovedadkomsten til bygningen, og den fører fra området hovedport til templets hovedinngang”. “Bygningens plandeling består av tre deler”, legger han videre til, “nemlig den midtre rotunde, sidefløyen eller buegangen som omkranser den og søylegangen som omkranser hele bygningen. Den er bygget på et nikantet grunnplan. En av sidene består av den monumentale hovedinngang, flankert av minareter, et søylebåret og høybuert inngangsparti som strekker seg over to etasjer og i sin form minner om det verdensberømte Taj Mahals arkitektur i Agra i India. For reisende er det en verdens fryd, og mange av dem uttaler at det er verdens vakreste tempel. Slik vender hovedinngangen i retning av Det hellige land. Hele bygningen er omgitt av to søyleganger, en øvre og en nedre, som åpner seg ut mot hagene og gir en svært vakker arkitektonisk effekt i harmoni med den frodige halvtropiske vegetasjon som fyller hagen ... Rotundens innvendige vegger er utformet med fem atskilte etasjer. Først en rekke av ni buer og søyler som skiller rotunden fra sidefløyen. Den andre, en lignende utforming med rekkverk som deler triforium-galleriet⁶⁷ (som er over sidefløyen og nås gjennom to trapper i søylegangen, en på hver side av hovedinngangen) fra rotunden. Den tredje er en serie av ni blindbuer fylt med flettverksornamenter, og blant disse finnes felt med Det største navn. Den fjerde er en rekke med ni store buevinduer. Den femte er en rekke av atten runde vinduer. En gesims ligger over denne siste etasje, og på denne hviler kuppelens indre halvkuleformede reisverk. Det indre

---

67 Galleri med tredelt bueåpning

er utførlig dekorert i gipsrelieffarbeid ... Hele konstruksjonen imponerer en med sin masse og styrke.”

Man bør heller ikke unnlate å nevne de to skoler for gutter og jenter som ble grunnlagt i denne by, og pilegrimshuset som ble opprettet i nær tilknytning til templet, og det åndelige råd og dets hjelpeorganer som ble dannet for å administrere et voksende samfunns saker, og de nye aktivitetssentre som ble innviet i ulike landsbyer og byer i provinsen Turkistán. Alt dette bærer vitnesbyrd om den livskraft som troen helt fra begynnelsen hadde fremvist i dette land.

En parallell utvikling, om enn mindre spektakulær, kunne iakttas i Kaukasus. Det første senter ble grunnlagt, og et råd ble dannet i Bákú⁶⁸, en by som bahá'í pilegrimer uten unntak besøkte når de reiste i et økende antall fra Persia til Det hellige land via Tyrkia. Deretter begynte nye grupper å bli organisert, og disse utviklet seg senere til å bli velorganiserte samfunn og samarbeidet i økende grad med sine brødre både i Turkistán og Persia.

I Egypt ble en jevn økning i antall tilhengere av troen ledsaget av en allmenn økning i dens aktiviteter. Det ble opprettet nye sentre, og hovedsentret i Kairo ble styrket. Flere fremtredende studenter og lærere ved Azhar-universitetet ble omvendt, hovedsakelig ved den lærde mírzá Abu'l-Faðls utrettelige bestrebelser, tegn som bebudet den lovede dags komme, da troens fane og merke ville bli plantet i dette hevdvunne islamske læresetes hjerte, ifølge 'Abdu'l-Bahá. Noen av Bahá'u'lláhs viktigste skrifter som var åpenbart på persisk, ble oversatt til arabisk og formidlet sammen med annen bahá'í-litteratur. Bøker, avhandlinger og småskrifter av bahá'í-forfattere og -lærde ble trykket. Avisartikler som forsvarte troen og formidlet dens budskap, ble skrevet. Gryende administrative institusjoner ble dannet i hovedstaden, så vel som i nærliggende sentre. Samfunnslivet ble beriket gjennom tilstrømmingen av omvendte med kurdisk, koptisk og armensk bakgrunn. Disse kan betraktes som de første høstede frukter i et land som var velsignet av 'Abdu'l-Bahás fotspor, og som i senere år skulle spille en historisk rolle i troens frigjøring, og som i kraft av sin unike posisjon som åndssentrum for både de arabiske og islamske verdener, nødvendigvis må ta en merkbar og avgjørende del av ansvaret for den endelige innføring av denne tro i hele Østen.

---

68 Baku

Enda mer oppsiktsvekkende var utvidelsen av bahá'í-aktiviteter i India og Burma, hvor et jevnt voksende samfunn som nå innbefattet representanter for den zoroastriske, den islamske, den hinduistiske og den buddhistiske tro blant sine medlemmer, så vel som medlemmer av sikh-samfunnet, lyktes i å opprette sine utposter så langt borte som Mandalay og landsbyen Daidanaw Kalazoo, i Hanthawaddy-distriktet i Burma, og på sistnevnte sted bodde hele åtte hundre bahá'íer som eide sin egen skole, rettsbygning og sitt eget sykehus, så vel som dyrkingsjord, der utbyttet ble viet til fremme av troens interesser.

I 'Iráq var huset der Bahá'u'lláh hadde bodd, fullstendig restaurert og renoveret, og et lite, men uredd samfunn kjempet for å ordne og forvalte sine anliggender, stilt overfor en kontant motstand. I Konstantinopel var et bahá'í-senter opprettet. I Tunisia var det lagt et fast grunnlag for et lokalt samfunn. Bahá'í-lærere reiste til Japan, Kina og Honolulu, hvor de bosatte seg og underviste. På alle disse steder kunne man klart skue de mangfoldige bevis på 'Abdu'l-Bahás styrende hånd og den merkbare virkning av hans aldri hvilende årvåkenhet og usvikelige omsorg.

De gryende samfunn som var grunnlagt i Frankrike, England, Tyskland og De forente stater, fortsatte å motta videre bevis på hans spesielle interesse for og omsorg for deres velferd og åndelige utvikling, også etter hans minnerike besøk til disse land. Det var som en følge av hans veiledning og den ustoppelige flyt av hans tavler, stilet til disse samfunns medlemmer, så vel som hans uopphørlige oppmuntring til deres innsats, at antall bahá'í-sentre stadig økte, at offentlige møter ble tilrettelagt, at nye tidsskrift ble utgitt, at oversettelser av noen av Bahá'u'lláhs best kjente arbeider og 'Abdu'l-Bahás tavler, ble trykket og satt i omløp på det engelske, det franske og det tyske språk, og at man gjorde innledende forsøk på å organisere disse nylig etablerte samfunns saker, og styrke deres grunnlag.

Særlig på det nordamerikanske kontinent ga et blomstrende samfunns medlemmer en forsmak på de strålende bedrifter de skulle utføre i senere år, inspirert av de velsignelser 'Abdu'l-Bahá skjenket dem, så vel som av hans eksempel og de handlinger han utførte i løpet av sitt lange besøk i deres land. De kjøpte de tolv gjenstående deler av deres planlagte tempels byggetomt, og under samlingene ved deres årsmøte i 1920, valgte de den fransk-canadiske bahá'í-arkitekten Louis Bourgeois' utforming, satte opp kontrakten for

utgravingene og grunnarbeidene, og lyktes like etter i å fullføre de nødvendige foranstaltninger for oppføringen av dens sokkel. Disse tiltak innvarslet de veldige bestrebelse som etter 'Abdu'l-Bahás bortgang kulminerte i oppføringen av overbygningen og fullføringen av dens ytre utsmykning.

Krigen 1914-18 var gjentatte ganger bebudet av 'Abdu'l-Bahá i de mørke advarsler han fremsa i løpet av sine reiser i vest, og den brøt ut åtte måneder etter hans tilbakekomst til Det hellige land og kastet atter en truende skygge over hans liv, den siste som skulle formørke hans urolige, men ærerike embetstids år.

Amerikas forente staters sene inntreden i denne verdensomveltende konflikt, Persias nøytralitet, Indias og Det fjerne østens avstand fra krigshandlingenes arena, skjermet det overveldende flertall av hans tilhengere. Selv om de i det store og hele var fullstendig avskåret fra sin tros åndelige senter i en årrekke, var de likevel i stand til å ivareta sine saker og trygge fruktene av sine nylige oppnåelser i relativ trygghet og frihet.

Men i Det hellige land fortsatte likevel alvorlige forsakelser og tyngende farer å omgi dens innbyggere under størstedelen av denne konflikt, selv om den voldsomme kamp skulle frigjøre troens hjerte og midtpunkt en gang for alle fra det tyrkiske åk, et åk som så lenge hadde tynget dens grunnlegger og hans etterfølger med slike undertrykkende og ydmykende begrensninger. For en tid gjenopplivet denne konflikt de farer som hadde truet 'Abdu'l-Bahá under hans fangeår i 'Akká. Innbyggerne ble påført forsakelser ved både sivile og militære myndigheters enorme udugelighet, skammelige forsømmelser, grusomheter og hjerteløs likegyldighet, noe som ble forverret av den strenge blokade, skjønt de i høy grad ble avhjulpet gjennom 'Abdu'l-Bahás overstrømmende gavmildhet, forutseenhet og milde omsorg. Et bombardement av Haifa fra de allierte var en konstant trussel, og på et tidspunkt var den så overhengende at 'Abdu'l-Bahá, hans familie og medlemmer av det lokale samfunnet måtte flytte til landsbyen Abú-Sinán ved foten av høydene øst for 'Akká. Den tyrkiske øverstkommanderende, den brutale, den allmektige og skruppelløse Jamál páshá, var en innbitt fiende av troen. Ved sine egne ubegrunnede mistanker og dens fienders oppvigleri, hadde han allerede plaget 'Abdu'l-Bahá voldsomt og til og med uttrykt sitt mål om å korsfeste ham og å jevne Bahá'u'lláhs gravmæle med jorden. 'Abdu'l-Bahá selv led fortsatt

av dårlig helse og utmattelse som skyldtes hans tre år lange anstrengende reiser. Han følte smertelig den faktiske stopp i all kommunikasjon med de fleste bahá'í-sentre over hele verden. Sjelekval fylte hans sjel ved synet av den menneskelige nedslakting som ble fremskyndet gjennom menneskehetens manglende evne til å adlyde de bydende oppfordringer han hadde sendt ut, eller å lytte til de advarsler han hadde gitt. Sorg på sorg ble sannelig lagt til byrden av prøvelser og omskiftelser som han siden sine guttedager hadde båret så heroisk i tjeneste for sin fars Sak.

I disse dystre dager, i dette mørke som minnet om de vanskeligheter han utholdt under den mest truende periode av hans fangenskap i 'Akkás fangeborg, ble 'Abdu'l-Bahá likevel beveget til nok en gang og for siste gang i sitt liv å skjenke sine amerikanske tilhengers samfunn et bemerkelsesverdig tegn på hans spesielle gunst, mens han var i sin fars gravmæles omgivelser, og mens han hadde bodd i sitt hus i 'Akká, eller under skyggen av Bábs gravmæle på Karmelfjellet. Like før hans jordiske embetstid ebbet ut, åpenbarte han *Den guddommelige plans tavler* og ga dem derved en verdensomspennende oppgave hvis fulle rekkevidde selv nå, et kvart århundre senere, fortsatt forblir uavdekket, og dens utfoldelse har så langt i svært stor grad beriket de åndelige, så vel som de administrative historiske nedtegnelser fra det første bahá'í århundre, skjønt den hittil er i sine innledende stadier.

Utgangen av denne forferdelige konflikt, det første stadium i en titanisk omveltning som tidlig ble forutsagt av Bahá'u'lláh, markerte ikke bare avskaffelsen av det tyrkiske styre i Det hellige land og forseglet skjebnen til den militære despot som hadde sverget å ødelegge 'Abdu'l-Bahá, men knuste også en gang for alle de siste håp som fortsatt ble næret av de gjenværende paktbrytere som ikke hadde lært noe av den alvorlige straff som allerede hadde rammet dem, og som fremdeles higet etter å bevitne at lyset fra Bahá'u'lláhs Pakt ble slukket. Den frembrakte videre disse revolusjonære forandringer som på den ene side fullbyrdet de illevarslende forutsigelser gjort av Bahá'u'lláh i *Kitáb-i-Aqdas*, og som ifølge skriftens profetier gjorde det mulig for en så stor del av "Israels fordrevne" å "samle resten av sauene" i Det hellige land, og å bli brakt tilbake til "deres egne beitemarker" og "deres eget land", under skyggen av den "Uforlignelige gren", slik 'Abdu'l-Bahá henviser til i hans *Noen besvarte spørsmål*. På den annen side ga den opphav til Folkeforbundet, forløperen for

det verdenstribunal som jordens folkeslag og nasjoner i fellesskap vil måtte opprette, slik det er profetert av den samme *“Uforlignelige gren”*.

Det er ingen grunn til å dvele ved de engelske troendes iherdige tiltak for å trygge ‘Abdu’l-Bahás sikkerhet, så snart de var blitt underrettet om den overhengende fare som truet hans liv, ei heller ved de foranstaltninger som uavhengig ble satt i verk da lord Curzon og andre i den britiske regjering ble underrettet om den kritiske situasjonen i Haifa; eller ved lord Lamingtons raske inngripen, da han umiddelbart skrev til utenriksdepartementet for “å forklare viktigheten av ‘Abdu’l-Bahás stilling”; eller ved den rapport utenriksminister lord Balfour sendte til general Allenby samme dag som han mottok dette brev, og instruerte ham om å “yte enhver beskyttelse og omtanke til ‘Abdu’l-Bahá, hans familie og hans venner”: eller ved det telegram som generalen deretter sendte til London etter erobringen av Haifa, der han anmodet myndighetene om å “bekjentgjøre for verden at ‘Abdu’l-Bahá er trygg”; eller ved de ordrer som den samme general sendte til den generalkommanderende offiser med kommando over Haifas operasjoner for å sikre ‘Abdu’l-Bahás sikkerhet, for således å kullkaste den tyrkiske sjefskommandørs uttrykkelige hensikt (ifølge informasjon som hadde nådd den britiske etterretning) om å “korsfeste ‘Abdu’l-Bahá og hans familie på Karmelfjellet”, i tilfelle den tyrkiske hæren skulle bli tvunget til å evakuere Haifa og trekke seg nordover.

De tre år som forløp mellom de britiske troppers frigivelse av Palestina og ‘Abdu’l-Bahás bortgang, ble kjennetegnet av at troen oppnådde en stadig sterkere anseelse ved sitt verdenssenter, og av enda mer omfattende undervisningsaktiviteter i ulike deler av verden, til tross for de forfølgelser den hadde vært utsatt for. Den fare som hadde truet troens grunnleggers og hans Pakts midtpunkts liv i hele sekstifem år, var nå fullstendig og endelig opphevet på grunn av denne krig. Troens overhode og dens to hellige gravmæler ved ‘Akkás slette og Karmelfjellets skråninger, skulle fra nå av for første gang nyte godt av en fjerning av begrensninger som senere ble utvidet til en klarere anerkjennelse av Sakens institusjoner, ved at et nytt og liberalt regime erstattet den tidligere korrupte administrasjon. De britiske myndigheter var heller ikke sene om å uttrykke sin tilfredshet med ‘Abdu’l-Bahás rolle i å mildne den lidelsesbyrde som hadde tynget Det hellige lands innbyggere i denne utmattende konflikts mørke dager. Han ble utnevnt til ridder ved en seremoni som

ble arrangert særskilt til ære for ham i den britiske guvernørbolig i Haifa, der fremstående personer fra forskjellige samfunn kom sammen. Han mottok besøk av general og lady Allenby, som var hans lunsjgjester i Bahjí, og som han ledsaget til Bahá'u'lláhs gravsted. Han hadde en samtale i sin bolig i Haifa med kong Feisal, som kort etter ble hersker over 'Iráq. Sir Herbert Samuel (senere visegreve Samuel av Karmel) avla ham en rekke visitter, både før og etter sin utnevnelse som høykommisær for Palestina. Han møtte lord Lamington som også besøkte ham i Haifa, og han møtte også den daværende guvernør i Jerusalem, sir Ronald Storrs. Alle religiøse samfunn, det være seg muslimer, kristne eller jøder, viste en stadig økende anerkjennelse av hans høye og enestående posisjon. Pilegrimer strømmet til fra øst og vest, samlet seg i Det hellige land i forholdsmessig ro og trygghet for å besøke 'Akkás og Haifas hellige gravmæler, for å vise ham sin hyllest, for å feire den bemerkelsesverdige beskyttelse forsynet hadde skjenket troen og dens tilhengere, og for å takke for dens overhodes og verdenssenteres endelige frigjøring fra det tyrkiske åk. Alt dette bidro hver på sin måte til å høyne det omdømme Bahá'u'lláhs tro jevnt og gradvis hadde oppnådd gjennom 'Abdu'l-Bahás inspirerte lederskap.

Idet 'Abdu'l-Bahás embedstid nærmet seg slutten, økte tegnene på en motstandsløs og mangesidig utfoldelse av troen både i Østen og Vesten, både i utformingen og befestelsen av dens institusjoner og i den stadig bredere rekkevidde av dens aktiviteter og dens innflytelse. I byen 'Ishqábád ble oppføringen av templet som han selv hadde igangsatt, fullbyrdet på vellykket vis. I Wilmette ble utgravningene for Vestens modertempel gjennomført og kontrakt inngått for konstruksjon av bygningens fundament. I Baghdád ble det gjort innledende skritt i samsvar med hans spesielle instruksjoner, for å styrke fundamentene og restaurere Det største hus knyttet til hans fars minne. Etter initiativ fra Den hellige mor i Det hellige land, ble det innkjøpt en større eiendom øst for Bábs gravmæle ved hjelp av bidrag fra både Østens og Vestens bahá'ier, for å tjene som tomt for den fremtidige bygging av den første bahá'i-skole ved troens administrative verdenssenter. Tomten til et Vestens pilegrimshus ble ervervet i nærheten av 'Abdu'l-Bahás bolig, og bygningen ble oppført av amerikanske troende like etter hans bortgang. Det orientalske pilegrimshus ble oppført på Karmelfjellet av en troende fra 'Ishqábád like etter gravleggelsen av Bábs levninger, til beste for besøkende pilegrimer. Dette

hus ble innvilget skattefritak av de sivile myndigheter (første gang et slikt privilegium var blitt gitt siden troen ble grunnfestet i Det hellige land). Den berømte vitenskapsmann og entomologist dr. Auguste Forel ble omvendt til troen gjennom virkningen av en tavle 'Abdu'l-Bahá sendte ham, en av de mest betydningsfulle tavler Mesteren noensinne skrev. En annen tavle av vidtrek-kende betydning var hans svar på en henvendelse stilet til ham fra styret til "Sentralorganisasjonen for varig fred", som han formidlet til dem i Haag ved en særskilt bemyndigets hender. Et nytt kontinent ble åpnet for Saken, da den storsinnede og heltmodige Hyde Dunn i en fremskreden alder av sekstito straks forlot sitt hjem i California, som svar på *Den guddommelige plans tavler*, som ble bekjentgjort ved det første årsmøte etter krigen. Med sin hustru som støtte og ledsager, bosatte han seg som pioner i Australia, der han lyktes i å bære budskapet til hele sju hundre byer over hele Samveldet. En ny episode begynte, da Bahá'u'lláhs stjernetjener, den urokkelige og udødelige Martha Root, satte av sted på den første av sine historiske reiser, som en rask reaksjon på de samme tavler og deres formaninger. Hun ble betegnet av sin Mester som "*rikets herold*" og "*Paktens budbærer*", og hennes reiser skulle strekke seg over en periode på tjue år, og bringe henne flere ganger rundt jordkloden, helt til hun døde langt hjemmefra og i aktiv tjeneste for den Sak hun elsket så høyt. Disse hendelser markerer avslutningsstadiet for en embetstid som forseglet seieren for Bahá'u'lláhs religionsordnings historiske tidsalder, og som vil gå inn i historien som en av de mest ærerike og fruktbare perioder i det første bahá'í århundre.

KAPITTEL 21

‘Abdu’l-Bahás bortgang

‘ABDU’L-BAHÁS STORE oppgave var nå avsluttet. Den historiske livsoppgave som hans far tjueni år tidligere hadde pålagt ham, var blitt ærerikt fullført. Et minneverdig kapittel i det første bahá’í-århundres historie var blitt skrevet. Bahá’í-religionsordningens heroiske tidsalder, som han hadde deltatt i siden dens begynnelse og spilt en så enestående rolle i, var ved veis ende. Han hadde lidd mer enn noen av troens disipler som hadde drukket av martyrdødens beger, og han hadde anstrengt seg mer enn noen av dens største helter hadde anstrengt seg. Han hadde bevitnet seire som verken troens herold eller dens opphavsmann noen gang hadde bevitnet.

Ved avslutningen av hans strevsomme reiser til Vesten, som hadde krevd det siste grann av hans svinnende styrke, hadde han skrevet: *“Venner, den tid nærmer seg da jeg ikke lenger skal være blant dere. Jeg har gjort alt som kunne gjøres. Jeg har tjent Bahá’u’lláhs Sak til det ytterste av mine evner. Jeg har arbeidet natt og dag alle mine levedager. Å, hvor jeg lengter etter å se de troende påta seg ansvar for Saken ... Mine dager er talte, og bortsett fra dette gjenstår ingen annen glede for meg.”* Mange år tidligere hadde han hentydet til sin bortgang på følgende måte: *“Å dere mine trofaste elskede! Skulle noen gang smertelige hendelser finne sted i Det hellige land, bli aldri urolig eller opprørt. Frykt ikke, og sørg heller ikke. For hva som enn hender, vil det oppløfte Guds ord og spre hans guddommelige dufter.”* Og igjen: *“Husk at om jeg er på jorden eller ikke, vil mitt nærvær alltid være med dere.”* *“Se ikke til ‘Abdu’l-Bahás person, for han vil til sist forlate dere alle”,* rådet han således sine venner i en av sine siste tavler, *“nei, fäst deres blikk på Guds ord*

... Guds elskede må reise seg med slik standhaftighet at intet som helst vil påvirke eller minske deres ... tjeneste for Guds Sak, om enn hundretalls sjeler lik 'Abdu'l-Bahás egen på et øyeblikk skulle bli gjort til skyteskive for smertens piler."

I en tavle stilet til de amerikanske troende, noen få dager før han gikk bort, luftet han sin undertrykte lengsel etter å forlate denne verden: "Jeg har forsaket verden og dens folk ... I denne verdens bur flakser jeg til og med som en skremt fugl, og lengter hver eneste dag etter å ta min flukt til ditt rike. Yá Babá'u'l-Abhá! La meg drikke av offerets beger, og sett meg fri." Han åpenbarte en bønn mindre enn seks måneder før sin bortgang til ære for en av Bábs slektninger, og i den skrev han: "Å herre! Mine ben er svekket, og mine grå hår skinner på mitt hode ... og jeg er nå blitt gammel, og mine krefter svikter.' ... Der er ingen styrke igjen i meg til å reise meg og tjene dine elskede ... Å Herre, min Herre! Fremskynd min bortgang til din opphøyede terskel ... og min ankomst til din gavmildhets dør i skyggen av din største nåde ..."

Gjennom de drømmer han drømte, gjennom de samtaler han holdt, gjennom de tavler han åpenbarte, ble det stadig tydeligere at hans bortgang raskt nærmet seg. To måneder før sin død fortalte han familien om en drøm han hadde hatt. "Jeg syntes å stå inne i en kjempestor moské", sa han, "i den innerste helligdom, vendt mot qiblib, på imámens eget sted. Jeg ble oppmerksom på at mange mennesker samlet seg inne i moskeen. Flere og flere trengte seg inn og fant plass i rekker bak meg, til det var en stor mengde. Slik jeg sto, kalte jeg til bønn med høy stemme. Plutselig kom den tanke til meg at jeg skulle forlate moskeen. Da jeg vel var utenfor, sa det inne i meg: 'Av hvilken grunn gikk jeg ut uten å ha ledet bønner? Men det spiller ingen rolle, nå som jeg har kalt til bønn, vil den store menneskemengde selv synge bønner.'" Noen få uker senere, da han befant seg på et ensomt sted i hagen rundt hans hus, berettet han om en annen drøm til dem som befant seg rundt ham. "Jeg drømte en drøm", sa han, "og se, Den velsignede skjønnhet (Bahá'u'lláh) kom og sa til meg: 'Riv ned dette rom.'" Ingen av dem som var til stede forsto betydningen av denne drøm, før han selv kort tid etter hadde gått bort, og da det ble klart for dem alle at med "rommet" var ment hans legemes tempel.

En måned før hans død (som inntraff i en alder av 77 år, i de tidlige morgentimer den 28. november 1921) henviste han tydelig til det i noen ord av oppmuntring og trøst som han rettet til en troende som sørget over tapet

av sin bror. Og omtrent to uker før sin bortgang, hadde han talt til sin trofaste gartner på en måte som klart hentydet til at han visste at hans liv nærmet seg slutten. *“Jeg er så trett”,* sa han til ham, *“timen er kommet da jeg må forlate alt og fly av sted. Jeg er for utslitt til å gå.”* Han la til: *“Det var i Den velsignede skjønnhets siste dager, da jeg var opptatt med å samle sammen hans papirer som lå strødd utover sofaen i hans skrivekammer i Bahjí, at han vendte seg mot meg og sa: ‘Det har ingen hensikt å samle dem, jeg må etterlate dem og fly av sted.’ Jeg har også fullført mitt arbeid. Jeg kan ikke gjøre mer. Derfor må jeg etterlate det og ta min avskjed.”*

Helt til den siste dag av sitt jordiske liv, fortsatte ‘Abdu’l-Bahá å øse den samme kjærlighet over høy og lav, å yte den samme hjelp til de fattige og undertrykte, og til å utføre de samme plikter i tjeneste for sin fars tro som han hadde pleid å gjøre, helt fra sine guttedager. På fredagen før hans bortgang deltok han ved middagsbønnen i moskeen, til tross for at han var svært trett. Han delte deretter ut almisser til de fattige, slik han pleide, og han dikterte noen tavler, de siste han åpenbarte. Han velsignet en betrodd tjeners giftermål, og han hadde holdt fast på at det skulle finne sted denne dag. Han deltok ved sine venners vanlige samling i sitt hjem. Neste dag følte han seg febersyk, og siden han var ute av stand til å forlate huset den påfølgende søndag, sendte han alle de troende til Bábs gravmæle for å delta i en fest som en parsí-pilegrim arrangerte for å markere årsdagen for erklæringen av Pakten. Denne samme ettermiddag mottok han Haifas muftí, borgermester og politisjef med sin usvikelige høflighet og vennlighet, til tross for sin økende tretthet. Denne kveld, den siste i hans liv, spurte han om helsen til hvert medlem av husholdet, til pilegrimene og vennene i Haifa, før han trakk seg tilbake.

Klokken 01.15 sto han opp, og så gikk han hen til et bord i værelset sitt, drakk litt vann, for så å vende tilbake til sengen. Senere ba han en av sine to døtre som våket over ham, om å løfte florgardinene, og han klaget over at det var vanskelig å puste. Litt rosevann ble hentet til ham, og han drakk litt av det, og så la han seg ned igjen, og da de spurte om han ville ha litt å spise, svarte han med klar stemme: *“Dere vil at jeg skal spise, når jeg skal forlate dere.”* Bare et minutt senere hadde hans ånd vinget sin vei til sitt evige tilholdssted for endelig å bli forenet med sin elskede fars herlighet og smake gleden av evigvarende forening med ham.

Nyheten om hans plutselige og uventede bortgang spredte seg som ild i tørt gress i byen og ble umiddelbart sendt lynraskt gjennom telegraflinjer til klodens fjerne steder og lammet Bahá'u'lláhs tilhengeres samfunn i øst og vest med sorg. Budskap fra fjern og nær, fra både høy og lav, strømmet inn gjennom telegram og brev og formidlet uttrykk for hyllest, tilbedelse, dyp smerte og medfølelse til medlemmene av en sorgtyngt og utrøstelig familie.

Den britiske statssekretær for koloniene, herr Winston Churchill, telegraferte straks til Palestinas høykommisær sir Herbert Samuel og instruerte ham om "å overbringe deres medfølelse og kondolanse til bahá'í-samfunnet, på vegne av Hans majestets regjering". Visegreve Allenby, Egypts høykommisær telegraferte Palestinas høykommisær og ba ham om å "formidle til slektningene av den avdøde sir 'Abdu'l-Bahá 'Abbás effendi og til bahá'í-samfunnet" hans "oppriktige medfølelse for tapet av deres ærede leder". Baghdáds ministerråd instruerte statsminister siyyid 'Abdu'r-Rahmán om å overbringe deres "medfølelse med hans hellighet 'Abdu'l-Bahás familie i deres smertelige tap". Sjefskommandøren for de egyptiske ekspedisjonsstyrker, general Congreve, stilet et budskap til Palestinas høykommisær og ba ham om å "formidle hans dypeste medfølelse med den avdøde sir 'Abbás bahais familie". General sir Arthur Money, tidligere sjefadministrator for Palestina, skrev og uttrykte sin sørgmodighet, sin dypeste respekt og beundring for ham, så vel som sin medfølelse for det tap som hans familie måtte tåle. En av de fremtredende skikkelser i Oxford universitets akademiske liv, en berømt professor og vitenskapsmann, skrev på vegne av seg selv og sin kone: "Bortgangen til et rikere liv må være særlig vidunderlig og velsignet for en som alltid har rettet sine tanker mot det høye, og strebet etter å føre et opphøyet liv her nede."

Mange og ulike aviser som London-avisen "Times", "Morning Post", "Daily Mail", "New York World", "Le Temps", "Times of India" og andre, på ulike språk og i ulike land, ga sin hedersbevisning til en som hadde gitt det menneskelige brorskaps og fredens sak slike fremragende og udødelige tjenester.

Høykommisær sir Herbert Samuel sendte straks et bud der han uttrykte sitt ønske om personlig å delta i begravelsen, for "å uttrykke min respekt for hans tro og min anerkjennelse av hans person", som han selv senere skrev. Når det gjaldt selve begravelsen, som fant sted på en tirsdag morgen, en

begravelse hvis make Palestina aldri hadde sett, deltok hele ti tusen mennesker og representerte hver klasse, religion og rase i dette land. "En stor folkemengde hadde samlet seg", bevitnet høykommisæren selv på et senere tidspunkt, "og sørget over hans død, men jublet også over hans liv". Sir Ronald Storrs, Jerusalems guvernør på denne tid, beskrev også begravelsen: "Jeg har aldri sett et mer forenet uttrykk for sorg og respekt enn det som ble fremvist ved seremoniens ytterste enkelhet."

Kisten som inneholdt 'Abdu'l-Bahás levninger, ble båret til sitt siste hvilested på hans elskedes skuldre. Kortesjen som ledet an i front, ble ledet av byens politiavdeling, og den opptrådte som en æresvakt, og etter den fulgte i tur og orden de muslimske og kristne samfunns speidergutter som holdt sine faner høyt, en gruppe av muslimske korsangere som messet sine vers fra Koranen, lederne for det muslimske samfunn med muftien i spissen, og en rekke kristne prester, latinske, greske og anglikanske. Bak kisten gikk medlemmer av hans familie, den britiske høykommisær sir Herbert Samuel, Jerusalems guvernør sir Ronald Storrs, Fønikias guvernør sir Stewart Symes, representanter for regjeringen, konsuler fra forskjellige land med tilhold i Haifa, fremtredende skikkelser i Palestina, muslimske, jødiske, kristne og drusere, egyptere, grekere, tyrkere, arabere, kurdere, europeere og amerikanere, menn, kvinner og barn. Under mangt et sorgtungt hjertes gråt og klage, buktet det lange tog av sørgende seg langsomt oppover Karmelfjellets skråning til Bábs gravmæle.

I nærheten av gravmælets østre inngang, ble den hellige kiste plassert på et enkelt bord, og ni talere avholdt sine mange begravelsestaler i den store forsamlings nærvær. De representerte den muslimske, den jødiske og kristne tro, medregnet Haifas muftí. Da disse var avsluttet, gikk høykommisæren tett inntil kisten, og vendt mot gravmælet med bøyde hode viste han 'Abdu'l-Bahá sin siste hyllest. De andre regjeringsrepresentanter fulgte hans eksempel. Kisten ble så flyttet til et av gravmælets kamre, og der ble den vemodsfylt og ærbødig senket til sitt siste hvilested i en hvelving vegg i vegg med den hvor Bábs levninger var lagt.

I løpet av den uke som fulgte hans bortgang, ble mellom femti og hundre av Haifas fattige daglig bevertet ved hans hus, mens korn ble delt ut til hans minne til omkring tusen av dem på den syvende dag, uavhengig av tro og rase. På den førtiende dag ble en imponerende minnefest avholdt til hans minne,

og mer enn seks hundre mennesker i Haifa, 'Akká og de omkringliggende deler av Palestina og Syria ble invitert, deriblant tjenestemenn og fremstående skikkelser fra forskjellige religioner og raser. Mer enn hundre av de fattige ble bevertet også denne dag.

En av de forsamlede gjester, Fønikias guvernør, fremførte en siste hilsen til 'Abdu'l-Bahás minne med følgende ord: "Jeg tror de fleste av oss her har et klart bilde av sir 'Abdu'l-Bahá 'Abbás, av hans verdige skikkelse som gikk tankefull i våre gater, av hans høflige og hensynsfulle fremferd, av hans godhet, av hans kjærlighet for småbarn og blomster, av hans gavmildhet og omsorg for de fattige og lidende. Han var så omsorgsfull og så enkel, at man nesten glemte i hans nærvær at han også var en stor lærer, og at hans skrifter og hans samtaler har vært til lindring og inspirasjon for hundrevis og tusenvis av mennesker i Østen og Vesten."

På denne måte ble embetstiden avsluttet for en som i kraft av den stilling han ble skjenket av sin far, var legemliggjørelsen av en institusjon som ikke har noen like i hele religionshistorien, en embetstid som markerer sluttstadiet i Bahá'u'lláhs religionsordnings apostoliske, heroiske og mest strålende tidsalder.

Gjennom ham er Pakten blitt proklamert, kjempet frem og etablert, denne "enestående og dyrebare arv" gitt av bahá'í-åpenbaringens opphavsmann. Lyset fra Guds nyfødte tro hadde gjennomstrålt Vesten gjennom den kraft det guddommelige instrument hadde skjenket ham, hadde spredt seg så langt som til stillehavsøyene og opplyst ytterkantene av det australske kontinent. Gjennom hans personlige inngripen hadde budskapet blitt bekjentgjort utenlands, båret av ham som hadde smakt smerten av et livslangt fangenskap, og dets innhold og hensikt hadde for første gang i dets historie blitt avdekket for et begeistret og bredt sammensatt publikum i Europas viktigste byer og på det nordamerikanske kontinent. Ved hans aldri hvilende årvåkenhet ble Bábs hellige levninger endelig hentet frem fra sitt femti år lange skjul og nå fraktet trygt til Det hellige land og for evig tid og i sann verdighet gravlagt på det samme sted som Bahá'u'lláh selv hadde planlagt for dem og velsignet med sin tilstedeværelse. Gjennom hans djerpe initiativ ble bahá'í-verdenens første *mashriqu'l-adhkár* reist i Sentral-Asia i det russiske Turkistán, på samme tid som et liknende foretak av enda større format hadde blitt påbegynt gjennom

hans utrettelige oppmuntring, og han innviet selv dets tomt i hjertet av det nordamerikanske kontinent. Gjennom den vedvarende nåde som hvilte over ham fra begynnelsen av hans embetstid, var nå hans kongelige motstander ydmyket inntil støv, erkebryteren av hans fars Pakt fullstendig fordrevet, og den fare som hadde truet troens hjerte helt siden Bahá’u’lláh ble forvist til tyrkisk jord, var fjernet en gang for alle. Etter hans instruksjoner og i tråd med de læresetninger hans far hadde trukket opp og de lover han hadde forordnet, var de gryende institusjoner utformet, noe som innvarslet den formelle innvielse av den administrative orden som skulle grunnlegges etter hans bortgang. Gjennom hans utrettelige anstrengelser, gjenspeilet i de avhandlingene han forfattet, de tusener av tavler han åpenbarte, de taler han holdt, de bønner, dikt og kommentarer han etterlot seg for ettertiden, de fleste på persisk, noen på arabisk og noen få på tyrkisk, ble de lover og forordninger belyst som utgjør renning og innslag i hans fars åpenbaring, de grunnleggende emner utdypet og fortolket, anvendelsen av dens læresetninger forklart, og dens sannheters gyldighet og ufravikelighet fullt og åpent gitt til kjenne. En uaktsom menneskehet som var nedsunken i materialisme og uten tanke for Gud, var blitt minnet om de farer som truet med å ødelegge dens ordnede liv gjennom de advarsler han målbar, og som en følge av sin økende fordervethet, måtte den tåle de første sjokk fra en verdensomkalfatring som til denne dag fortsetter å ryste menneskesamfunnets grunnvoller. Og endelig, gjennom det oppdrag han hadde tildelt et tappert samfunn, hvor medlemmene gjennom sine helhjertede oppnåelser har kastet slik glans over hans embetstids historie, hadde han satt i gang en plan som medførte at det australske kontinent ble åpnet, like etter at den var formelt iverksatt, og som på et noe senere tidspunkt medvirket til at en kongelig troende vant hjertet for hans fars Sak, og som i dag er så fantastisk levendegjørende for det åndelige liv i alle Latin-Amerikas republikker, gjennom en uimotståelig utfoldelse av dens muligheter. Dette utgjør en passende avrundning av et helt århundres nedtegnelser.

En oversikt over de fremtredende trekk ved en embetstid som var så velsignet og fruktbar, bør heller ikke unnlate å nevne de profetier som Bahá’u’lláhs Pakts utpekte midtpunkt har nedtegnet med sin ufeilbarlige penn. Disse bebuder hvor voldsomme stormangrep troens uimotståelige fremmarsj må fremkalle i Vesten, i India og i Det fjerne østen, når den møter den kristne,

buddhistiske og hinduistiske religions ærverdige presteordener. De bebuder den sterke uro som dens frigjøring fra den religiøse rettroenhets lenker vil skape på det amerikanske, det europeiske, det asiatiske og det afrikanske kontinent. De bebuder samlingen av Israels barn i deres eldgamle fedreland, reisingen av Bahá'u'lláhs fane i den egyptiske skanse for sunni-islám, og opphøret av Persias *shí'ah*-presteskaps mektige innflytelse. De bebuder den bør av elendighet som nødvendigvis må tyngde de stakkarslige rester av dem som har brutt Bahá'u'lláhs Pakt i hans tros verdenssenter, og de praktfulle institusjoner som den triumferende tro vil reise på skråningene av et fjell som er forutbestemt til å bli så sammenføyet med byen 'Akká, at en eneste storby vil bli dannet for å verne om de åndelige, så vel som de administrative sentre for det fremtidige bahá'í verdenssamfunn. De bebuder den fremragende ære som de vanlige innbyggere i Bahá'u'lláhs hjemland må nyte godt av i en fjern fremtid, og i særdeleshet dens regjering, og den enestående og misunnelsesverdige stilling som Det største navns samfunn på det nordamerikanske kontinent må inneha, som en direkte følge av gjennomføringen av den verdensomspennende oppgaven han betrodde dem. Endelig bebuder de som en sum og et høydepunkt for alt dette en *“heving av Guds banner blant alle nasjoner”* og foreningen av hele den menneskelige rase, da *“alle mennesker vil slutte seg til én religion ... vil bli forenet i én rase, og bli ett enkelt folk”*.

Denne embetstid har også bevitnet den store verdens revolusjonerende endringer som heller ikke kan forbigås i stillhet. De fleste av dem skyldes direkte de advarsler som ble uttalt av Báb i det første kapittel av hans *Qayyumu'l-Asmá* på selve natten for hans erklæring av sitt profetiske kall i *Shíráz*. De ble senere underbygget av Bahá'u'lláhs tungtveiende avsnitt rettet til jordens konger og verdens religiøse ledere, både i *Súriy-i-Múlúk* og *Kitáb-i-Aqdas*. Det portugisiske monarki og det kinesiske imperium ble omdannet til republikker. Det russiske, det tyske og det østerrikske imperium brøt sammen, og en vanærende skjebne tilfalt deres herskere. Násiri'd-Din *sháh* ble snikmyrdet, og sultán 'Abdu'l-Ḥamíd gikk sin undergang i møte. Disse kan sies å ha markert videre stadier i denne katastrofale prosess hvis innledende fase ble signalisert i Bahá'u'lláhs levetid av mordet på sultán 'Abdu'l-'Azíz, av Napoleon IIIs dramatiske fall, og det tredje rikes oppløsning, og av pavens selv-pålagte frihetsberøvelse og faktiske tap av verdslig herskermakt. Senere, etter

‘Abdu’l-Bahás bortgang, ble den samme prosess fremskyndet av det persiske Qájár-dynastis oppløsning, av det spanske monarkis fall, av sammenbruddet til både sultanatet og kalifatet i Tyrkia, av en rask nedgang i shí’ah-isláms fremgang og det kristne misjonsarbeid i Østen, og av den grufulle skjebne som nå rammer så mange av Europas kronede hoder.

Vi kan heller ikke forlate dette tema uten å gjøre spesiell henvisning til navnene på de fremstående og lærde menn som på forskjellige stadier i ‘Abdu’l-Bahás embetstid ble beveget til ikke bare å anerkjenne ‘Abdu’l-Bahá selv, men også Bahá’u’lláhs tro. Navn som greve Leo Tolstoj, professor Arminius Vambery, professor Auguste Forel, Dr. David Starr Jordan, erkediakon Wilberforce, professor Jowett av Balliol, Dr. T. K. Cheyne, Dr. Estlin Carpenter fra Oxford universitet, visegreve Samuel fra Carmel, Lord Lamington, sir Valentine Chirol, rabbiner Stephen Wise, prins Muḥammad-‘Alí av Egypt, shaykh Muḥammad ‘Abdu, Midḥat páshá, og Khurshíd páshá, gir i kraft av deres hyllest et vitnesbyrd om Bahá’u’lláhs tros store fremskritt under hans opphøyde sønns strålende lederskap. Disse imponerende hyllinger skulle i senere år styrkes av de historiske, gjentatte og nedskrevne vitnesbyrd som en berømt dronning, en datterdatter av dronning Victoria, ble tilskyndet til å skjenke ettertiden som et tegn på hennes anerkjennelse av Bahá’u’lláhs profetiske kall.

Når det gjelder de fiender som så iherdig har forsøkt å utslukke lyset til Bahá’u’lláhs Pakt, er den velfortjente straff de har måttet lide ikke mindre iøynefallende enn den skjebne som rammet dem som i en tidligere periode så nedrig forsøkte å knuse en voksende tros håp og ødelegge dens grunnvoller.

Vi har allerede henvist til snikmordet på den tyranniske Naṣiri’d-Din sháh og den etterfølgende oppløsning av Qájár-dynastiet. Etter sin avsettelse, ble sultán ‘Abdu’l-Ḥamid gjort til statsfange og dømt til et liv i fullstendig glemsel og ydmykelse, hånet av sine medherskere og nedverdiget av sine undersåtter. Den blodtørstige Jamál páshá, som hadde besluttet å korsfeste ‘Abdu’l-Bahá og jevne Bahá’u’lláhs hellige gravmæle med jorden, måtte flykte for sitt liv og ble slått i hjel av en armenier, mens han var fange i Kaukasus, siden han så nådeløst hadde forfulgt hans landsmenn. Den renkefulle Jamálu’d-Dín Afghání, hvis skånselløse fiendtlighet og sterke innflytelse hadde blitt så alvorlig ødeleggende for troens fremvekst i landene i Det nære

østen, ble etter en brokete og vekslende tilværelse rammet av kreft, og etter å ha fått en stor del av tungen kuttet bort i en mislykket operasjon, gikk han til grunne i elendighet. De fire medlemmer av den ulykksalige forhørskommisjon som ble sendt fra Konstantinopel for å forsegle 'Abdu'l-Bahás skjebne, måtte hver på sin måte tåle en ydmykelse like drastisk som den de hadde planlagt for ham. 'Árif Bey, kommisjonens leder, forsøkte midt på natten å flykte i hemmelighet fra ungtyrkernes vrede, og ble skutt i hjel av en vaktpost. Adham Bey lyktes i å flykte til Egypt, men ble underveis frarøvet sine eiendeler av sin tjener, og ble til sist tvunget til å søke økonomisk støtte fra Kairos bahá'ier, en forespørsel som ikke ble avslått. Senere søkte han hjelp fra 'Abdu'l-Bahá, som straks ba de troende om å gi ham en sum på sine vegne, en anmodning som de var ute av stand til å gjennomføre, på grunn av hans plutselige forsvinning. En av de andre to medlemmer ble forvist til et fjerntliggende sted, og den andre døde snart etter i den ytterste fattigdom. Den beryktede Yaḥyá Bey, 'Ákkas politisjef, et velvillig og mektig redskap i mírzá Muḥammad-'Alís hender, erkebryteren av Bahá'u'lláhs Pakt, var vitne til at alle hans håp slo feil, og han mistet sin stilling og måtte til sist tigge om pengestøtte fra 'Abdu'l-Bahá. I det år da man var vitne til 'Abdu'l-Ḥamíds fall, ble hele trettien statsembetsmenn i Konstantinopel i løpet av en eneste dag arrestert og dømt til henging, deriblant ministre og andre høyt plasserte regjeringsrepresentanter, blant annet fryktede fiender av troen. Dette var en slående straff for deres rolle i å opprettholde et tyrannisk styre og deres forsøk på å utslette troen og dens institusjoner.

Persias overhode var full av håp og på høyden av sin makt, da han på en så oppsiktsvekkende måte ble fjernet fra scenen. I tillegg til ham var det et stort antall prinser, ministre og mujtahider som aktivt hadde deltatt i undertrykkelsen av et forfulgt samfunn, deriblant Kámrán mírzá, Ná'ibu's-Sultáníh, Jalálu'd-Dawlih og mírzá 'Alí-Aṣghar khán, Atábik-i-A'zam og shaykh Muḥammad-Taqíy-i-Najafi, "*ulvens sønn*". En etter en mistet de sitt omdømme og sin myndighet, sank hen i glemsel, oppga ethvert håp om å oppnå sin ondsinnede hensikt, og noen av dem levde lenge nok til å skue de første bevis på at den Sak de hadde fryktet så dypt og hatet så voldsomt, vant sitt herredømme.

Vi registrerer at visse talsmenn for kristen kirkelighet i Det hellige land, i Persia, og i Amerikas forente stater, så som Vatralsky, Wilson, Richardson eller Easton iakttok og i visse tilfelle fryktet Bahá’u’lláhs tros sterke fremmarsj i kristne land, og de reiste seg for å stå imot dens utvikling. Vi ser i senere tid deres stadig svakere innflytelse, deres makts tilbakegang, forvirringen i deres rekker og oppløsningen av noen av deres veletablerte misjoner og institusjoner i Europa, i Midtøsten og i Øst-Asia. Bør vi ikke da knytte denne svekkelse til den motstand som forskjellige kristne kirkeordeners medlemmer i løpet av ‘Abdu’l-Bahás embetstid begynte å utvise overfor troens tilhengere og institusjoner, en tro som påberoper seg å være intet mindre enn oppfyllelsen av Jesu Kristi løfte? Bør vi ikke da knytte denne svekkelse til deres motstand mot grunnleggeren av det rike han selv hadde bedt for og forutsagt?

Og endelig, han som viste et mer uforsonlig hat enn det som oppildnet de tidligere nevnte motstandere av ‘Abdu’l-Bahá, han var det som konspirerte mer iherdig enn noen av dem mot ham, og som påførte sin fars tro en verre skam enn noen av dens ytre fiender hadde påført den, fra det øyeblikk den guddommelige Pakt ble født og helt til slutten av sitt liv. Sammen med den beryktede bande av paktbrytere som han hadde ledet vill og ansporet, var en slik mann dømt til i økende grad å bevitne forpurringen av sine onde planer, tilintetgjørelsen av alle sine håp, avsløringen av sine motiver og en fullstendig ende på sin fordums ære og herlighet, slik det hadde vært tilfelle med mírzá Yahyá og hans medløpere. Hans bror mírzá Dīyá’u’lláh døde altfor tidlig. Mírzá áqá Ján, hans lydige slave, fulgte denne samme bror til graven tre år senere. Hans viktigste medsammensvorne mírzá Badí’u’lláh forråde hans sak, offentliggjorde en signert fraskrivelse av sine onde handlinger, men gjenforenet seg med ham, bare for å bli støtt vekk fra ham som en følge av hans egen datters skandaløse oppførsel. Mírzá Muḥammad-‘Alis halvsøster Furúghíyyih døde av kreft, mens hennes mann siyyid ‘Alí døde av hjerteanfall før hans sønner rakk å redde ham. Den eldste ble senere rammet av den samme sykdom tidlig i livet. Muḥammad-Javád-i-Qazvíní, en notorisk paktbryter, gikk til grunne i elendighet. Shu’á’u’lláh hadde regnet med mordet på Paktens midtpunkt, slik det er bevitnet av ‘Abdu’l-Bahá i hans Testament. Han hadde blitt sendt av sin far til De forente stater for å slå seg sammen Ibráhím Khayru’lláh, men vendte nedslått og tomhendt tilbake fra sitt forsmadelige oppdrag.

Jamál-i-Burújirdí, mírzá Muḥammad-‘Alís dyktigste stedfortreder i Persia, falt som offer for en dødelig og avskyelig sykdom. Siyyid Mihdíy-i-Dahají, som forrådte ‘Abdu’l-Bahá og sluttet seg til paktbryterne, døde i glemsel og fattigdom, fulgt av sin kone og sine to sønner. Mírzá Ḥusayn-‘Alíy-i-Jahrumí, mírzá Ḥusayn-i-Shírázíy-i-Khurṭúmí og ḥájí Muḥammad-Ḥusayn-i- Káshání representerte erkepaktbryteren i Persia, India og Egypt, og mislyktes totalt i sine oppdrag. Den grådige og innbilske Ibráhím-i-Khayru’lláh hadde valgt å reise sin opprørsfane i Amerika i hele tjue år og hadde dumdristighet nok til skriftlig å anklage ‘Abdu’l-Bahá for hans “falske lære, hans forvrengninger av bahaisme, hans hykleri”, og å stemple hans besøk i Amerika som “dødsstøtet” for “Guds Sak”. Han møtte sin død like etter at han hadde fremsatt disse anklager, ytterst forlatt og foraktet av alle medlemmer av samfunnet. Han hadde selv omvendt grunnleggerne av dette samfunn til troen, i selve det land som var vitne til de mangfoldige bevis på ‘Abdu’l-Bahás grunnfestede herredømme, og i sine siste år hadde han lovet dyrt og hellig å rykke hans myndighet opp med roten.

Når det gjaldt disse som åpenlyst hadde sluttet seg til denne erkebryters sak mot Bahá’u’lláhs Pakt, eller som i hemmelighet hadde vært villig innstilt mot ham, mens de utad hadde støttet ‘Abdu’l-Bahá, var det noen som til sist angret og ble tilgitt. Andre ble fratatt sine forhåpninger og mistet sin tro fullstendig. Noen få falt ifra, mens resten forsvant og etterlot ham til slutt alene og uten støtte, bortsett fra en håndfull slektninger. Han som overlevde ‘Abdu’l-Bahá med nesten tjue år og så dristig hadde hevdet rett i hans ansikt at han ikke hadde noen sikkerhet for å kunne overleve ham, levde lenge nok til å bevitne sin saks fullstendige sammenbrudd, og han førte i mellomtiden en ynkelig tilværelse innenfor veggene til den herregård som en gang hadde huset en mengde av hans tilhengere. De sivile myndigheter nektet ham det formelle tilsyn med hans fars gravmæle, som en følge av de kriser han så tåpelig hadde fremkalt etter ‘Abdu’l-Bahás bortgang. Noen få år senere ble han tvunget til å flytte fra denne samme herregård som befant seg i en forfallen tilstand etter hans åpenbare vanskjøtsel. Han ble rammet av en lammelse som forkrøplet halve kroppen hans, og han var lenket til sengen i flere måneder før han døde. Han ble gravlagt etter muslimske skikker i umiddelbar nærhet av det lokale muslimske gravmæle, og den dag i dag er hans grav fortsatt uten

gravstein. Dette er en sørgelig påminnelse om hulheten i de krav han hadde fremmet, og om de dybder av skamløshet han hadde sunket ned i, og om den alvorlige straff han hadde gjort seg fortjent til ved sine gjerninger.

FJERDE PERIODE

Innledningen av
bahá'í-troens formingstid
1921 – 1944

KAPITTEL 22

Den administrative ordens fremvekst og grunnleggelse

MED 'ABDU'L-BAHÁS bortgang var mer enn tre fjerdedeler av bahá'í-æraens første århundre forløpt, og dens innledning hadde sammenfalt med hans fødsel. Syttisju år tidligere hadde det troens lys som ble erklært av Báb, reist seg over *Shíráz'* horisont og funklet over Persias himmelhvelving, og hadde fordrevet det langvarige mørke som hadde omsluttet dets folk. Regjering, presteskap og folk hadde i fellesskap deltatt i et blodbad av uvanlig brutalitet, likegyldig til betydningen av dette lys og blinde for dets herlighet, og hadde nesten slukket dets herlighets glans i dette lysets fødeland. I denne tros mørkeste skjebnetime var Bahá'u'lláh blitt kalt til å gjenoppvekke dens liv, mens han var fange i *Ṭihrán*, og han var blitt bemyndiget til å fullføre dens endelige hensikt. I *Baghdád* hadde han åpenbart det mysterium som var forvart i Báb's gryende tro og avdekket den frukt som den hadde frembrakt, ved utgangen av den ti år lange ventetid som forløp mellom den første antydning om dette profetiske kall og dens erklæring. I *Adrianopel* hadde Bahá'u'lláhs budskap blitt forkynt for menneskeheten, og dens krav blitt bekjentgjort for jordens herskere både i Østen og Vesten, et budskap som var blitt lovet i *bábí*-religionen og alle tidligere religionsordninger. Bak 'Akkás fangeborgs murer hadde bæreren av Guds nyfødte åpenbaring forordnet lover og utformet prinsipper som skulle utgjøre hans verdensordens innslag og renning. Forut for sin bortgang, hadde han enn videre innstiftet den Pakt som skulle veilede og bistå i å legge dens grunnvoller og som skulle beskytte dens bygningsmenns

enhet. Bevæpnet med dette makeløse og kraftfulle redskap, hadde 'Abdu'l-Bahá, hans eldste sønn og hans Pakts midtpunkt, hevet sin fars tros fane på det nordamerikanske kontinent, og opprettet et urokkelig grunnlag for dens institusjoner i Vest-Europa, i Det fjerne østen og i Australia. I sine arbeider, tavler og foredrag, hadde han kastet lys over dens prinsipper, tolket dens lover, utdypet dens lære, og opprettet dens fremtidige administrative ordens første gryende institusjoner. I Russland hadde han bygget det første tilbedelseshus, mens han på Karmelfjellets skråninger hadde reist et passelig gravmæle for dens herold, og lagt ned hans levninger der med sine egne hender. Gjennom sine besøk til mange byer i Europa og på det nordamerikanske kontinent, hadde han formidlet Bahá'u'lláhs budskap til Vestens folk, og styrket Guds Saks anseelse i en grad den aldri tidligere hadde opplevd. Og til sist, i sitt livs aften, hadde han gjennom åpenbaringen av *Den guddommelige plans tavler*, gitt sin fullmakt til det samfunn han selv hadde grunnlagt, opplært og næret, en plan som i kommende år vil sette dens medlemmer i stand til å spre lyset og oppreise troens administrative struktur over jordklodens fem kontinenter.

Øyeblikket var nå kommet da denne udødelige, denne verdensbelivende ånd som var født i Shíráz, som var blitt tent på nytt i Tìhrán, som var blitt pustet til ild i Baghdád og Adrianopel, som var blitt båret til Vesten, og som nå opplyste ytterkantene av fem kontinenter, skulle legemliggjøre seg i institusjoner som var ment å lede dens fremveltende energier og stimulere dens vekst. Den tidsalder som hadde bevitnet troens fødsel og fremvekst, var nå avsluttet. Bahá'u'lláhs religionsordnings heroiske, apostoliske tidsalder, den primitive periode da dens grunnleggere hadde levd, da dens liv var blitt frembrakt, da dens største helter hadde kjempet og drukket martyrdødens kalk, og dens opprinnelige grunnvoller var blitt lagt, hadde nå kommet til sin ende. Den endte med hans bortgang som ved sitt livskall må betraktes som det bindeledd som forbinder den tidsalder da det nyfødte budskaps frø hadde spiret og de som er forutbestemt til å bevitne dets oppblomstring og modne frukter. Ingen seire i denne eller noen fremtidig tidsalder kan måle seg med denne periodes herlighet, hvor strålende den enn måtte være.

Denne religionsordnings formingsperiode, dens jernalder begynte nå, den tidsalder da Bahá'u'lláhs tros lokale, nasjonale og internasjonale institusjoner skulle utformes, utvikles og bli fullstendig befestet, i påvente av den tredje,

den siste, gullalderen, som er forutbestemt til å bevitne tilsynekomsten av en verdensomspennende orden som bærer i seg den endelige frukt av Guds siste åpenbaring for menneskeheten, og denne frukts modning markerer opprettelsen av en verdenssivilisasjon og den høytidelige åpning av Faderens rike på jorden, slik Jesus Kristus selv hadde lovet.

Báb hadde selv uttrykkelig henvist til denne verdensorden i sin persiske Bayán, bábí-religionsordningens moderbok, mens han var fange i Ádhir-bájjáns klippeborg. Han hadde bekjentgjort dens komme og forbundet den med Bahá'u'lláhs navn, hvis profetiske kall han selv hadde innvarslet. *“Vel er det med ham”*, er hans bemerkelsesverdige uttalelse i det sekstende kapittel i den tredje váhid, *“som fester sitt blikk på Bahá'u'lláhs orden og skjenger takk til sin Herre! For han vil visselig bli åpenbart ...”* Bahá'u'lláh åpenbarte i en senere periode lover og prinsipper som må styre denne samme ordens virksomhet, og han hadde således henvist til denne orden i *Kitáb-i-Aqdas*, hans religionsordnings moderbok: *“Verdens likevekt er blitt forstyrret gjennom den vibrerende påvirkning av denne aller største, denne nye verdensorden. Menneskehetens ordnede liv er blitt fullstendig omveltet gjennom dette enestående, dette vidunderlige system, som dødelige øyne aldri har sett maken til.”* ‘Abdu’l-Bahá, dens store arkitekt, skisserte dens særtrekk i sitt Testament, mens dens utviklede institusjoner nå blir grunnlagt etter ham av hans tilhengere i Østen og Vesten, i denne bahá’í-ordnings formingstid.

De siste tjue år av det første bahá’í århundre kan således betraktes som troens formingsperiodes innledende stadium, en overgangstid som kan forbindes med den administrative ordens fremvekst og grunnleggelse, hvorpå det fremtidige bahá’í verdenssamfunns institusjoner nødvendigvis vil bli endelig opprettet i den gullalder som vil bevitne bahá’í-religionsordningens fullbyrdelse. Stiftelsesdokumentet som opprettet og skisserte denne administrative ordens særtrekk og satte prosessen i bevegelse, er intet annet enn ‘Abdu’l-Bahás Testament, hans største arv til ettertiden, hans sinns klareste utstrømning og det mektigste redskap som er smidd for å sikre sammenhengen mellom de tre tidsaldre som til sammen utgjør hans fars religionsordning.

Bahá'u'lláhs Pakt var blitt opprettet ene og alene gjennom den direkte utøvelse av hans mål og Testament. ‘Abdu’l-Bahás Testament kan på den annen side betraktes som det avkom som avfødtes av det mystiske samkvem

mellom ham som hadde frembrakt en gudegitt tros krefter og den ene som var blitt gjort til dens eneste fortolker og som var kjent som dens fullkomne eksempel. De skapende krefter som ble frigjort av Guds lovs opphavsmann for denne tidsalder, virket inn på hans sinn som var blitt valgt som dens ufeilbarlige fortolker, og avfødte det redskap som den nåværende generasjon ennå er ute av stand til fullt ut å forstå den veldige rekkevidde av, selv etter tjuetre års forløp. Om vi vurderer det nøye, kan dette redskap ikke skilles mer fra den ene som var opphavet til den grunnleggende drivkraft som skapte det enn fra ham som direkte unnfanget det. Som vi allerede har sett, var bahá'í-åpenbaringsens opphavsmanns hensikt blitt så grundig inngytt i 'Abdu'l-Bahás sinn, og hans ånd hadde trengt så dypt inn i hans personlighet, at deres mål og motiver var blitt fullstendig forenet. Å skille de læresetninger den førstnevnte hadde fremlagt fra den fremragende handling knyttet til sistnevntes livskall, ville være ensbetydende med å avvise en av troens mest grunnleggende sannheter.

En bør merke seg at den administrative orden som dette historiske dokument har grunnlagt, i kraft av sin opprinnelse og karakter, er enestående i verdens religiøse systemers historie. Det kan trygt hevdes at ingen profet før Bahá'u'lláh myndig og skriftlig har grunnlagt noe som er sammenlignbart med den administrative orden som Bahá'u'lláhs læres bemyndigede fortolker har innstiftet. Ikke engang Muhammed har gjort det, om enn hans bok klart og tydelig fremlegger den islamske religions lover og forordninger. I kraft av de administrative prinsipper som dens opphavsmann har formulert, de institusjoner han har opprettet, og den rett til fortolkning han har gitt dens Beskytter, må og vil denne orden beskytte mot splittelse den tro den har sprunget ut fra, på en måte som er uten sidestykke i noen tidligere religion. Det prinsipp som styrer dens virke, ligner heller ikke noe som danner grunnlag for andre menneskeskapte system for å styre de menneskelige institusjoner, enten det er prestestyrte eller ikke. Verken i teori eller i praksis kan Bahá'u'lláhs tros administrative orden sies å ligne noen form for demokratisk styresett, noe eneveldig system, noen ren adelsorden, eller noen form for tidligere tiders prestevelde som menneskeheten har bevitnet, det være seg jødisk, kristent eller islamsk. Den inneholder i sin struktur visse elementer som kan finnes i hver av de tre anerkjente former for verdslig regjering, og er uten de mangler som hver av dem i seg selv rommer, og den forener de velgjørende sannheter

som hver av dem utvilsomt inneholder, uten på noen måte å forderve de guddommelige sannheters ukrenkelighet, sannheter som den i alt vesentlig er bygget på. Den administrative ordens Beskytter er kalt til å utøve en arvelig myndighet, og retten til å fortolke de hellige skrifter er ene og alene tildelt ham. Det Universelle Rettferdighetens Hus er gitt myndighet og særretter, og det har enerett til å vedta lover i saker som ikke uttrykkelig er åpenbart i *Den helligste bok*. En forordning fritar dets medlemmer fra noe ansvar for dem det representerer, og fra forpliktelser til å rette seg etter deres synspunkter, overbevisninger eller følelser. Særskilte bestemmelser krever at de trofastes flokk får utøve fritt og demokratisk valg av den institusjon som utgjør det verdensomspennende bahá'í-samfunns eneste lovgivende organ. Disse er blant de særtrekk som til sammen gjør Bahá'u'lláhs åpenbarings orden til noe helt enestående, sammenlignet med noe annet av de eksisterende systemer for menneskelig styresett.

Både indre og ytre fiender i Østen og Vesten har heller ikke lyktes i å oppnå sin ondsinnede hensikt. Helt fra denne administrative ordens begynnelse og gjennom dens tjuetre år lange eksistens, har de forvrengt dens egenart, eller hånet eller svartet den, eller forsøkt å stanse dens fremmarsj, eller planlagt å skape et brudd i dens tilhengeres rekke. I det år den ble grunnlagt, forsøkte en ærgjerrig armener i Egypt iherdig å fortrenge den med "Det vitenskapelige samfunn", som han i sin kortsyntet hadde unnfanget og understøttet, men han mislyktes fullstendig i sin hensikt. En villedet kvinne bestrebet seg flittig både i De forente stater og i England på å bevise at stiftelsesdokumentet for dens tilblivelse var uekte, og hun prøvde til og med å få Palestinas sivile myndigheter til å gå rettens vei i saken, en oppfordring som til hennes store skuffelse ble bryskt avslått. Den uro hun skapte, så vel som frafallet av én av troens tidligste pionerer og grunnleggere i Tyskland, og som denne samme kvinne så tragisk hadde forledet, ga ingen som helst resultater. En skamløs frafallen i Persia skrev i den samme periode hele bokverk som han spredte, i sitt frekke forsøk på ikke bare å oppløse denne orden, men å undergrave selve den tro som hadde frembrakt den, noe som likeledes viste seg å mislykkes. Straks 'Abdu'l-Bahás Testaments mål og hensikter ble kjent, reiste resten av paktbryterne seg, ledet av mírzá Badí'u'lláh, for å fravriste bahá'í-verdenens utnevnte Beskytter vokterskapet til dens helligste gravmæle. Deres planlagte

intriger endte likeledes opp i ingenting og brakte dem i ytterligere vanry. Visse talsmenn for kristen rettroenhet, både i kristne og ikke-kristne land, satte derpå i gang sine angrep mot denne samme orden, i den hensikt å undergrave dens grunnvoller og forvrenge dens kjennetegn, men de maktet ikke å undergrave dens forsvareres troskap eller å få dem til å bøye av fra sitt høye mål. En tidligere sekretær av 'Abdu'l-Bahá har ikke tatt lærdom av den straff som rammet Bahá'u'lláhs sekretær, så vel som den skjebne som rammet flere andre av Mesterens sekretærer og oversettere både i Østen og Vesten. Han har reist seg og anstrenger seg fortsatt for å forvanske dette udødelige dokumentets hensikt og oppheve dets grunnleggende forordninger som denne orden henter sin myndighet fra. Ikke engang hans avskyelige og svikefulle renkespill har vært i stand til å forårsake den minste stans i dens institusjoners fremmarsj etter den kurs som dens opphavsmann satte for den, eller å skape noe som i det hele tatt ligner et brudd i rekken av dens overbeviste, dens årvåkne og trofaste tilhengere.

Det dokument som grunnlegger denne orden, stiftelsesdokumentet for en fremtidig verdenssivilisasjon, og som i noen av sine trekk kan betraktes som et tillegg til den svært betydningsfulle *Kitáb-i-Aqdas*, dette dokument er undertegnet og forseglet av 'Abdu'l-Bahá, skrevet i sin helhet av hans egen hånd, og første del er utarbeidet under en av de mørkeste perioder av hans forvaring i 'Akkás fangeborg. Dokumentet erklærer klart og utvetydig Bahá'u'lláhs tros tilhengers grunnleggende livssyn og fremlegger i umiskjennelige ordelag Bábs livskalls tosidige karakter. Det tilkjennegir bahá'í-åpenbarings opphavsmanns fulle stadi, erklærer at "alle er hans tjenere, og alle holder fast ved hans bud" og understreker betydningen av *Kitáb-i-Aqdas*. Det oppretter institusjonen Beskytterembetet som et arvelig embete og skisserer dets viktigste funksjoner, fremsetter virkemidlene for valget av Det Internasjonale Rettferdighetens Hus, definerer dets virkeområde og gjør rede for dets forhold til nevnte institusjon. Det beskriver Guds Saks Henders forpliktelser og understreker deres ansvarsområder, og lovpriser den uforgjengelige Pakts iboende kraft, opprettet av Bahá'u'lláh. Dette dokument lovpriser videre Bahá'u'lláhs Pakts støttespilleres mot og utholdenhet og beskriver nøye de lidelser dens utpekte midtpunkt måtte tåle. Det minner oss om *mírzá Yahyás* nedrige oppførsel og hans manglende evne å lytte til Bábs

advarsler. Gjennom en rekke anklager, tilkjennegir det mírzá Muḥammad-‘Alís troløshet og opprør, samt hans sønn Shu‘á‘u’lláhs og hans bror mírzá Badí‘u’lláhs delaktighet, opprettholder bannlysningen av dem og forutsier at alle deres forhåpninger vil bli til intet. Det maner Afnán (Bábs slektninger), Sakens hender og hele følget av Bahá‘u’lláhs tilhengere til å reise seg i fellesskap for å utbre hans tro, spre seg vidt og bredt, arbeide hvileløst og å følge Jesu Kristi apostlers heltedige eksempel. Det advarer dem mot farene ved å omgås paktbryterne, og ber dem beskytte Saken mot angrep fra de troløse og hyklerske, og råder dem til å oppføre seg slik at de tilkjennegir den allmenngyldige karakter av den tro de har sluttet seg til, og til å stå opp for dens høye idealer. I det samme dokument avdekker dets opphavsmann betydningen av og hensikten med ḥuqúqu’lláh (Guds rett), allerede innstiftet i *Kitáb-i-Aqdas*, påbyr lydighet og troskap mot alle rettferdige monarker, uttrykker sin lengsel etter martyrdød, og istemmer sine bønner for sine fienders anger, så vel som deres tilgivelse.

Østens og Vestens vidt spredte bahá‘í-samfunns medlemmer var lydige mot de formaninger som ble gitt av opphavsmannen til et slikt avgjørende dokument. De var seg bevisste sitt høye kall. Det sjokk de ble påført ved ‘Abdu’l-Bahás uventede og plutselige bortgang, stålsatte dem til handling, veiledet av den plan som han, den administrative ordens arkitekt, hadde betrodd i deres hender. De lot seg ikke skremme av de angrep som forrædere og fiender rettet mot den, sjalu som de var på dens samlende styrke og blinde for dens enestående betydning. De reiste seg både i Østen og Vesten, med en klar visjon og urokkelig besluttsomhet, for å innlede deres tros formingstid ved å legge grunnlaget for dette verdensomspennende administrative system som er ment å skulle utvikle seg til en verdensorden som ettertiden vil hylle som alle tidligere religionsordningers løfte og høyeste herlighet. De nøyde seg ikke med opprettelsen og befestelsen av det administrative apparat som var forordnet for å bevare enheten og effektivt behandle et stadig voksende samfunns saker, og i løpet av de to tiår som fulgte etter ‘Abdu’l-Bahás bortgang, besluttet de å forsikre om og å vise denne tros uavhengige egenart gjennom sine handlinger, og å utvide dens grenser ytterligere og øke tallet på dens erklærte tilhengere.

I denne trefoldige verdensomspennende anstrengelse, bør man merke seg den rolle det amerikanske bahá'í-samfunn spilte, helt fra 'Abdu'l-Bahás bortgang og frem til avslutningen av det første bahá'í århundre. Det ga en enorm stimulans til utviklingen av troen over hele verden, det rettfærdiggjorde den tillit som 'Abdu'l-Baha selv viste dets medlemmer, og berettiget den store ros han skjenket dem og de inderlige håp han gjorde seg for deres fremtid. Dets medlemmers innflytelse har sannelig vært så dominerende både i innføringen og befestelsen av administrative bahá'í-institusjoner, at deres land godt kan fortjene å bli anerkjent som den administrative ordens vugge, en orden som Bahá'u'lláh selv hadde forespeilet seg og som Paktens midtpunkts Testament hadde virkeliggjort.

Den administrative orden skulle nå formelt bli grunnlagt etter 'Abdu'l-Bahás bortgang. Man bør i denne forbindelse huske at de innledende skritt som tok sikte på å bringe for dagen dens omfang og virkemåte, allerede var gjort av 'Abdu'l-Bahá, og til og med av Bahá'u'lláh i årene før hans død. Han utnevnte noen fremstående troende i Persia til "Sakens hender". 'Abdu'l-Bahá opprettet lokale råd og rådslagningsutvalg i ledende bahá'í-sentre både i Østen og Vesten. Bahá'í Temple Unity ble dannet i USA, og det ble opprettet lokale fond for fremme av bahá'í-aktiviteter. Eiendommer viet troen og dens fremtidige institusjoner ble anskaffet. Forleggerselskap for utbredelse av bahá'í-litteratur ble grunnlagt. Bahá'í-verdensens første *mashriqu'l-adhkár* ble oppført. Bábs gravmæle ble bygget på Karmelfjellet, og det ble opprettet herberger for å innkvartere reisende undervisere og pilegrimer. Dette kan betraktes som forløpere for de institusjoner som umiddelbart etter avslutningen av troens heroiske tidsalder skulle bli varig og systematisk opprettet over hele bahá'í-verdenen.

Dette guddommelige stiftelsesdokuments bestemmelser beskrev Bahá'u'lláhs tros administrative ordens kjennetegn. Ikke før var det blitt avdekket for hans tilhengere, så satte de i gang med å bygge opp det første trinn av dens administrative institusjoners rammeverk, på det grunnlag som var lagt ved denne tros helters, helgeners og martyrs liv. De var seg bevisste at det innledningsvis var nødvendig å bygge et bredt og sterkt underlag som denne mektige strukturs søyler deretter kunne bli reist oppå. De var fullstendig klar over at kuppelen, den siste bygningsdel som kroner hele

byggverket, omsider måtte hvile på disse søyler når de var fast forankret. De lot seg ikke avlede i sin kurs av de kriser paktbryterne hadde fremkalt i Det hellige land, eller av det rabalder uromakerne hadde frembrakt i Egypt, eller de forstyrrelser som skyldtes shí'ah-samfunnets bemektigelse av Bahá'u'lláhs hus i Baghdád, eller av de økende farer som møtte troen i Russland, eller av den hån og latterliggjøring som hadde møtt det amerikanske bahá'í-samfunns innledende aktiviteter fra visse grupper som fullstendig hadde misforstått deres hensikt. Uanfektet av alt dette, gikk en guddommelig unnfanget ordens pionerbyggere i fullstendig enhet i gang med den tofoldige oppgave av å grunnlegge og befeste sine lokale råd, som ble valgt blant hele spekteret av troende, og som var utformet for å lede, samordne og utvide en vidstrakt tros tilhengers aktiviteter. Dette gjorde de til tross for et stort mangfold i deres ytre fremtoning, vaner og språk. I Persia, i USA, i Canada, på De britiske øyer, i Frankrike, i Tyskland, i Østerrike, i India, i Burma, i Egypt, i 'Iráq, i russiske Turkistán, i Kaukasus, i Australia, i New Zealand, i Sør-Afrika, i Tyrkia, i Syria, i Palestina, i Bulgaria, i Mexico, på Filippinene, på Jamaica, i Costa Rica, i Guatemala, i Honduras, i San Salvador, i Argentina, i Uruguay, i Chile, i Brasil, i Ecuador, i Colombia, i Paraguay, i Peru, i Alaska, på Cuba, i Haiti, i Japan, på Hawaii, i Tunis, i Puerto Rico, i Balúchistán, i Russland, i Jordan, i Libanon, og i Abyssinia ble slike råd gradvis grunnlagt som danner bærelag for en lenge forfulgt tros fremvoksende orden. De er betegnet som "Åndelige Råd", et navn som i tidens fylde vil bli erstattet av deres varige og mer betegnende tittel "Rettfærdighetens Hus", tildelt dem av bahá'í-åpenbarings opphavsmann. Uten unntak er de opprettet i hver storby, by og landsby hvor ni eller flere voksne troende har tilhold. Hvert år blir de direkte valgt av enhver voksen troende, mann som kvinne, på den første dag av den største av alle bahá'í-fester. De er inngitt en myndighet som gjør at de ikke må svare for sine handlinger og beslutninger overfor dem som valgte dem. De er høytidelig forpliktet til under alle omstendigheter å følge "Den høyeste rettfærdighets" pålegg, som alene kan innlede "Den største freds" herredømme som Bahá'u'lláh har kunngjort og endelig vil grunnlegge. De er til enhver tid pålagt ansvaret med å fremme sine samfunns beste innenfor sine myndighetsområder, å gjøre dem kjent med sine planer og aktiviteter, og innby dem til å komme med enhver anbefaling de måtte ønske å fremme. De er vel

vitende om deres like livsnødvendige oppgave med å vise deres tros allmenngyldighet og allsidighet gjennom samkvem med alle liberale og humanitære bevegelser. De er fullstendig atskilt fra alle sekteriske organisasjoner, enten de er religiøse eller verdslige. De er bistått av komiteer som årlig er utpekt av dem og direkte ansvarlige overfor dem, og hver av dem er tildelt en spesiell bahá'í-aktivitet for studier og handling. De er understøttet av lokale fond som alle troende frivillig bidrar til. Disse ovennevnte råd, representanter og voktere av Bahá'u'lláhs tro, teller på nåværende tidspunkt flere hundre, og deres medlemmer er utvalgt fra mangfoldige raser, trosretninger og klasser som utgjør det verdensomspennende bahá'í-samfunn. I løpet av de siste to årtier har de til overmål i kraft av sine oppnåelser fremvist sin rett til å bli betraktet som bahá'í-samfunnets hovedmuskler, så vel som det endelige grunnlag for dets administrative struktur.

“Herren har forordnet at det i hver by skal opprettes et Rettferdighetens Hus”, er Bahá'u'lláhs pålegg i *Kitáb-i-Aqdas*, *“der det skal samle seg rådgivere etter Bahás tall (9); og skulle det bli flere enn dette, gjør ikke det noe ... Det påhviler dem å være den barmhjertiges tillitsmenn overfor menneskene og betrakte seg selv som Guds utpekte beskyttere for alle som bor på jorden. De plikter å rådslå sammen og ta hensyn til Guds tjeneres interesser for hans skyld, likesom de tar hensyn til sine egne interesser, og å velge det som er rett og rimelig.”* *“Disse åndelige råd blir hjulpet av Guds Ånd”,* er 'Abdu'l-Bahás vitnesbyrd i en tavle henvendt til en amerikansk troende. *“Deres forsvarer er 'Abdu'l-Bahá. Han sprer sine vinger over dem. Hvilken gave er større enn dette?”* *“Disse åndelige råd er skinnende lamper og himmelske hager”,* har han erklært i den samme tavle, *“hvorfra hellighetens dufter blir spredt ut over alle egner, og kunnskapens lys stråler ut over alle skapte ting. Fra dem strømmer livets ånd i alle retninger. De er sannelig menneskets fremskrittets mektige kilder til alle tider og under alle forhold.”* For å fastslå deres gudgitte myndighet over enhver tvil, har han skrevet: *“Det sømmer seg for alle å ikke ta noe skritt uten å rådslå med det åndelige råd, og alle må visselig adlyde dets påbud med hjerte og sjel, og være underdanig overfor det, slik at ting vil bli ordentlig tilrettelagt og godt organisert.”* *“Hvis en beslutning blir enstemmig vedtatt etter en diskusjon”,* har han videre skrevet, *“er det vel og bra. Men hvis, Herren forby, meningsforskjeller skulle oppstå, må et flertall av stemmer avgjøre.”*

Uten å nøle ga hans disipler i både Østen og Vesten seg i kast med det neste og enda vanskeligere stadium av sitt høye foretak, etter å ha grunnlagt sine lokale råds struktur, fundamentet til det byggverk som Bahá'u'lláhs tros administrative ordens arkitekt hadde befalt dem å opprette. I land hvor lokale bahá'í-samfunn hadde økt tilstrekkelig i antall og i innflytelse, ble det tatt grep for å opprette nasjonale råd, den akse som all nasjonal virksomhet må dreie rundt. De ble betegnet av 'Abdu'l-Bahá i hans Testament som "*sekundære rettferdighetens hus*", og disse utgjør valgorganene for dannelsen av Det Internasjonale Rettferdighetens Hus, og de er gitt myndighet til å lede, forene, samordne og stimulere både individenes og de lokale råds aktiviteter innenfor sitt myndighetsområde. De hviler på det brede underlag av organiserte lokale samfunn og er selv søyler som understøtter den institusjon som må betraktes som den administrative bahá'í-ordens toppunkt, og disse råd blir valgt etter prinsippet om forholdsmessig representasjon av lokale bahá'í-samfunns utsendinger som samles ved årsmøtet under ridván-festen. De har nødvendig myndighet til å gjøre dem i stand til å sikre en harmonisk og effektiv utvikling av bahá'í-aktiviteter innenfor sine respektive områder. De er fritatt enhver form for direkte ansvar overfor sine velgere i sine holdninger og beslutninger. De er pålagt den hellige plikt å rådslå om synspunkter, å be om anbefalinger og å sikre tilliten og samarbeidet mellom utsendingene og å gjøre dem kjent med sine planer, problemer og handlinger. De er understøttet av det nasjonale fonds ressurser som alle de trofaste er sterkt anmodet om å bidra til. Nasjonale råd ble opprettet i USA i 1925 (i dette land erstattet Det nasjonale råd institusjonen Bahá'í Temple Unity, dannet i 'Abdu'l-Bahás embedstid), på De britiske øyer i 1923, i Tyskland i 1923, i Egypt i 1924, i Iráq i 1931, i India i 1923, i Persia i 1934 og i Australia i 1934. Disse velges årlig av et fast antall utsendinger, avhengig av nasjonale behov, enten 9, 19, 95, eller 171 (9 ganger 19) utsendinger. Disse nasjonale råd har ved sin fremkomst fremhevet innledningen av en ny epoke i troens formingstid og markert et videre stadium i utviklingen, foreningen og befestelsen av et stadig voksende samfunn. De blir bistått av nasjonale komiteer som er ansvarlige overfor dem og valgt av dem uten forskjellsbehandling blant alle troende innenfor deres myndighetsområde, og hver av dem er blitt tildelt et spesielt område av bahá'í-tjeneste. Etter hvert som omfanget av deres aktiviteter stadig økte, har disse nasjonale

bahá'-råd vist seg i stand til på en bemerkelsesverdig måte å administrere en nylig befestet tros økende aktiviteter, gjennom den ånd av disiplin de har tilegnet seg og gjennom sin kompromissløse tilslutning til prinsipper som har satt dem i stand til å heve seg over enhver form for fordom mot rase, nasjon, klasse eller farge.

De nasjonale komiteer har selv vært like energiske og helhjertede i utførelsen av sine respektive funksjoner. I forsvar for troens viktigste interesser, i fremstillingen av dens lære, i spredningen av dens litteratur, i styrkingen av dens finanser, i organiseringen av dens undervisningskrefter, i fremme av dens ulike delers fellesskapsånd, i oppkjøpet av dens historiske steder, i bevaringen av dens hellige arkiver, klenodier og relikvier, i sin kontakt med de forskjellige institusjoner i det samfunn som den er en del av, i undervisningen av dens ungdom, i opplæringen av dens barn, i forbedringen av dens østlige kvinnelige tilhengers stilling, har disse ulike organers medlemmer som virker under beskyttelse av de nasjonale representanter for bahá'-samfunnet, til fulle vist sin evne til å fremme dens meget viktige og mangesidige interesser. Det er tilstrekkelig å regne opp de nasjonale komiteer som for det meste har sitt utspring i Vesten og som fungerer med eksemplarisk effektivitet i USA og Canada for å åpenbare omfanget av disse hjelpeinstitusjoner som en fremvoksende administrativ orden har satt i bevegelse, mens den fortsatt er i sitt andre utviklingsstadium. Følgende komiteer utøver sine aktiviteter med en kraft og et samhold som står i skarp kontrast til en døende sivilisasjons kraftløse institusjoner: undervisningskomiteen, de regionale undervisningskomiteer, Inter-Amerika-komiteen, forlagskomiteen, komiteen for raseenhet, ungdomskomiteen, revideringskomiteen, komiteen for vedlikehold av templet, tempelprogramkomiteen, komiteen for tempelomviserne, komiteen for tempelbibliotek og utsalg, komiteene for gutters og jenters tjeneste, barneundervisningskomiteen, komiteene for kvinners fremskritt, undervisning og program, lovkomiteen, komiteen for arkiver og historie, manntallskomiteen, komiteen for bahá'-utstillinger, komiteen for Bahá'-i-Nytt, bahá'í nyhetskomité, komiteen for omskriving av blindeskrift, kontaktkomiteen, tjenestekomiteen, redaksjonskomiteen, registerkomiteen, bibliotekkomiteen, radiokomiteen, regnskapskomiteen, den årlige souvenirkomité, bahá'í verdensredaksjonskomiteen, studieprogramkomiteen, komiteen

for det internasjonale hjelpespråk, komiteen for bahá'í-utdanningsinstituttet, komiteen for tidsskriftet "the World Order Magazine", komiteen for bahá'í informasjonstjeneste, komiteen for bahá'í-skoler, sommerskolekomiteen, komiteen for den internasjonale skole, komiteen for småhefter, komiteen for bahá'í-gravsteder, komiteen for det nasjonale bahá'í-senter⁶⁹, tempelkomiteen, komiteen for rådsutvikling, den nasjonale historiekomiteé, komiteen for diverse materiell, komiteen for gratis litteratur, oversettelseskomiteen, komiteen for katalogisering av tavler, komiteen for redigering av tavler, eiendomskomiteen, takseringskomiteen, komiteen for offentlig omtale, komiteen for øst og vest, velferdskomiteen, komiteen for renskriving av tavler, komiteen for reisende undervisere, bahá'í undervisningskomité, komiteen for hellige steder og komiteen for barnas sparebank.

Hvor bemerkelsesverdig den enn var i seg selv, var grunnleggelsen av lokale og nasjonale råd og den følgende dannelse av lokale og nasjonale komiteer som fungerte som nødvendige hjelpeorganer for Østens og Vestens bahá'í-samfunns valgte representanter, bare et forspill til en serie av foretagender for de nydannede nasjonale råd, som i betydelig grad har bidratt til foreningen av bahá'í-verdenssamfunnet og befestelsen av dets administrative orden. Det innledende skritt som ble tatt i denne retning, var utkastet til og godkjenningen av en nasjonal bahá'í-forordning som først ble utformet og fremsatt av de valgte representanter for det amerikanske bahá'í-samfunn i 1927. Med mindre endringer som er tilpasset nasjonale behov, har denne tekst siden blitt oversatt til arabisk, tysk og persisk og utgjør på det nåværende tidspunkt stiftelsesdokumentet for de nasjonale åndelige råd for bahá'ier i USA og Canada, på De britiske øyer, i Tyskland, i Persia, i 'Iráq, i India og Burma, i Egypt og Sudan, og i Australia og New Zealand. Denne forordning innvarsler utformingen av det fremtidige bahá'í-verdenssamfunns lover. Den er sendt til høring hos alle lokale råd og er stadfestet av hele gruppen av de anerkjente troende i de land som har nasjonale råd. Denne nasjonale forordning har blitt utfylt av et lignende dokument som inneholder vedtekter for lokale bahá'í-råd, først utformet av New York bahá'í-samfunn i november 1931, og godkjent som en modell for alle lokale bahá'í-forordninger. Denne nasjonale forordnings

---

69 Házíratu'l-Quds

tekst innbefatter en forvaltningserklæring, og dens bestemmelser fremsetter det nasjonale bahá'í-samfunns egenart og hensikt, oppretter funksjonene, angir tydelig et sentralt hovedkontor, og beskriver det offisielle stempel for dens valgte representanters organ, så vel som et sett av vedtekter som definerer både de lokale og nasjonale råds stilling, valgform, myndighet og plikter, beskriver forbindelsen mellom det nasjonale råd og Det Internasjonale Rettferdighetens Hus, så vel som forholdet til lokale råd og individuelle troende, beskriver det nasjonale årsmøtes rettigheter og plikter og dets forhold til det nasjonale råd, avdekker bahá'í-valgenes særpreg, og beskriver betingelsene for hvem som er stemmeberettiget i alle bahá'í-samfunn.

Å utforme disse institusjoner, både lokale og nasjonale, i samsvar med alle deres forordningers mål og hensikter, utgjør det nødvendige grunnlag for en juridisk anerkjennelse av disse administrative institusjoner i samsvar med sivile lover som styrer religiøse eller forretningsmessige organer. Denne anerkjennelse ga disse råd en rettslig stilling og befestet i stor grad deres myndighet og utvidet deres kapasitet. Gjennom sine resultater, satte Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i USA og Canada og det åndelige råd for bahá'ier i New York i denne sammenheng atter et verdig eksempel til etterfølgelse for sine søsterråd i både Østen og Vesten. Det amerikanske nasjonale åndelige råd ble juridisk anerkjent som en frivillig stiftelse, en selskapstype som er anerkjent under sedvanerett, som gjør dem i stand til å inngå kontrakter, inneha eiendommer og motta arv i kraft av en godkjennelse utstedt i mai 1929 av utenriksdepartementet i Washington, undertegnet av statssekretær Henry L. Stimson. Lignende juridiske tiltak ble deretter iverksatt, noe som resulterte i den påfølgende juridiske anerkjennelse av Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i India og Burma i januar 1933 i Lahore, i staten Punjab, etter Societies Registration Acts forordninger av 1860. Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Egypt og Sudan ble anerkjent i desember 1934, og ble godkjent av Kairos Mixed Court. Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Australia og New Zealand ble anerkjent i januar 1938, som bevitnet av dommerfullmektig ved hoveddommerkontoret i staten Sør-Australia. I senere tid er Nasjonalt Åndelig råd for Bahá'ier på De britiske øyer blitt anerkjent i august 1939 som et personlig ansvarlig ideelt selskap under The Companies Act av 1929, og godkjent av assisterende selskapsfullmektig i London.

Parallelt med denne juridiske anerkjennelse av disse nasjonale råd, ble likeledes et enda større antall lokale bahá'í-råd anerkjent, og fulgte det eksempel Chicagos bahá'í-råd satte i februar 1932. Dette skjedde i land så fjernt fra hverandre som USA, India, Mexico, Tyskland, Canada, Australia, New Zealand, Burma, Costa Rica, Balúchistán og Hawaii. Dette gjaldt åndelige råd for bahá'ier i Esslingen i Tyskland, i Mexico by i Mexico, i San José i Costa Rica, i Sydney og Adelaide i Australia, i Auckland på New Zealand, i Dehli, Bombay, Karachi, Poona, Calcutta, Secunderabad, Bangalore, Vellore, Ahmedabad, Serampore, Andheri og Baroda i India, i Quetta i Balúchistán, i Rangoon, Mandalay og Daidanow i Burma, i Montréal og Vancouver i Canada, i Honolulu på Hawaii, og i Chicago, New York, Washington D. C., Boston, San Francisco, Philadelphia, Kenosha, Teaneck, Racine, Detroit, Cleveland, Los Angeles, Milwaukee, Minneapolis, Cincinnati, Winnetka, Phoenix, Columbus, Lima, Portland, Jersey City, Wilmette, Peoria, Seattle, Binghamton, Helena, Richmond Highlands, Miami, Pasadena, Oakland, Indianapolis, St. Paul, Berkeley, Urbana, Springfield og Flint i USA. Alle disse lyktes gradvis i å konstituere seg i samfunn og selskap anerkjent av loven, og beskyttet av de sivile vedtekter som fungerte i deres respektive land, etter å ha fremlagt nesten identiske lokale bahá'í-forordningers tekster for sine respektive stater eller provinsers sivile myndigheter.

Likesom utformingen av bahá'í-forordninger hadde dannet grunnlaget for den juridiske anerkjennelse av åndelige bahá'í-råd, så gjorde lokale og nasjonale myndigheters anerkjennelse av bahá'í-samfunnets valgte representanter at veien åpnet seg for å opprette nasjonale og lokale bahá'í-fond. Slik det tidligere hadde vært tilfelle med resultater av vidtrekkende betydning, var det amerikanske bahá'í-samfunn det første til å innlede dette historiske foretagende. I de fleste tilfeller har disse fond i kraft av sin religiøse karakter blitt unntatt fra både statlige og kommunale skatter, som et resultat av anerkjente bahá'í-organers henvendelser til de sivile myndigheter, skjønt verdien av de eiendommer som således har blitt fritatt, i mer enn ett land har beløpt seg til en anselig sum.

I USA utgjør troens nasjonale fond nå allerede en og trekvart million dollar i formue, og den er opprettet av dette lands nasjonale åndelige råd gjennom en rekke forvaltningskontrakter stiftet i 1928, 1929, 1935, 1938,

1939, 1941 og 1942, og rådet fungerer som forvaltere for det amerikanske bahá'í-samfunn. Fondet omfatter nå templets tomt og bygning, samt oppsynsmannens hytte i Wilmette, Illinois. Det omfatter det tilstøtende nasjonale bahá'í-senter og dets ekstra administrative kontor. Det omfatter vertshuset, Fellowship House, Bahá'í-hallen, kunst- og håndverksatelieret, en gård og en rekke hytter. Det omfatter flere jordstykker, deriblant landeiendommen Monsalvat som er velsignet av 'Abdu'l-Bahás fottrinn, i Green Acre, i staten Maine. Det omfatter Bosch House, Bahá'í-hallen, en frukthage, Redwood Grove, et internat og Ranch Buildings i Geyserville, California. Det omfatter Wilhelm House, Evergreen Cabin, en pinjelund og sju tomter med bygninger i West Englewood, New Jersey, handlingsstedet for den minneverdige enhetsfest 'Abdu'l-Bahá arrangerte i juni 1912 for bahá'íene i New Yorks storbydistrikt. Det omfatter Wilson House, velsignet av hans nærvær, og en jordeiendom i Malden, Massachusetts. Det omfatter Mathews House og Ranch Buildings i Pine Valley, Colorado, en jordeiendom i Muskegon, Michigan, og en gravstedstomt i Portsmouth, New Hampshire.

Av enda større betydning er de eiendeler som troen nå eier i sitt opprinnelsesland, og som samlet sett overgår det amerikanske bahá'í-samfunns nasjonale fond langt i verdi, skjønt deres skjøter blir holdt i forvaring av individer, på grunn av det persiske bahá'í-samfunns manglende mulighet til juridisk å anerkjenne sine nasjonale og lokale råd. Bábs hus i Shíráz og Bahá'u'lláhs fedrehjem i Tákur, Mázindarán var allerede i samfunnets eie i 'Abdu'l-Bahás embetstids dager. Etter hans bortgang har det blitt tillagt vidstrakte eiendommer i utkanten av hovedstaden, på Alburz-fjellets skråninger med utsikt over Bahá'u'lláhs fødeby, og dette omfatter også en gård, en hage og en vingård, og utgjør et areal på over tre og en halv million kvadratmeter. Dette er vernet som den fremtidige tomt for Persias første mashriq'u'l-adhkár. Andre ervervelser som i høy grad har utvidet omfanget av dette lands bahá'í-fond, innbefatter det hus der Bahá'u'lláh ble født i Ṭihrán, flere bygninger som ligger inntil Bábs hus i Shíráz, deriblant det hus hans morbror eide. Det omfatter Ṭihráns Ḥazíratu'l-Quds (nasjonale bahá'í-senter), Bábs butikk fra de år da han var kjøpmann i Búshíhr og et område i landsbyen Chihríq, der han var fengslet. Det omfatter ḥájí mírzá Jánis hus, der han oppholdt seg på vei til Tabríz, det offentlige bad han brukte i Shíráz og noen av de tilliggende hus, halvdelen

av Vaḥíds hus i Nayríz og en del av Ḥujjats hus i Zanján. Det omfatter de tre hager Bahá'u'lláh leide i landsbyen Badash̄t, Quddús' gravsted i Bárfurúsh, Kalantárs hus i Ṭíhrán, stedet for Ṭáhirih's fengsling. Det omfatter det offentlige bad som Báb benyttet da han var i Urúmíyyih, Ádhirbáyján, og mírzá Ḥusayn-'Alíy-i-Núrs hus, der Bábs levninger var blitt skjult. Det omfatter Bábiyyih og mullá Ḥusayns hus i Mashhad, boligen til Sulṭánu'sh-Shuhadá (martyrenes konge) og Maḥbúbu'sh-Shuhadá (martyrenes elskede) i Iṣfáhán. Det omfatter dessuten et stort antall tomter og bygninger, deriblant gravplasser knyttet til troens helter og martyrer. Disse eiendommer som med få unntak nylig har blitt anskaffet i Persia, blir nå bevart og årlig gjort større og forsiktig restaurert når det er nødvendig, gjennom de iherdige bestrebelsers fra en særskilt oppnevnt nasjonal komité som virker under stadig tilsyn av de persiske troendes valgte representanter.

Man må heller ikke unnlate å nevne de ulike og sterkt økende nasjonale formuer som helt siden Bahá'u'lláhs tros administrative ordens begynnelse stadig var blitt ervervet i andre land som India, Burma, De britiske øyer, Tyskland, 'Iráq, Egypt, Australia, Jordan og Syria. Blant disse bør spesielt nevnes Ḥazíratu'l-Quds for 'Iráqs bahá'ier, Ḥazíratu'l-Quds for Egypts bahá'ier, Ḥazíratu'l-Quds for Indias bahá'ier, Ḥazíratu'l-Quds for Australias bahá'ier, bahá'í-hjemmet i Esslingen, bahá'í-forlaget på De britiske øyer, bahá'í-pilegrimshuset i Baghdád, og de bahá'í-gravsteder som var opprettet i Persias, Egypts og Turkistáns hovedsteder. Disse vidt spredte eiendommer har bidratt til sin del av den uavbrutte utvidelse av nasjonale bahá'í-fond i de senere år, så vel som til styrkingen av deres grunnlag, enten i form av landeiendommer, skoler, administrative hovedkvarter, sekretariater, bibliotek, gravlunder, herberger eller forlagsbedrifter, delvis registrert i et juridisk anerkjent nasjonalt råds navn, og delvis ivaretatt av anerkjente individuelle troende. De lokale fond som har supplert troens nasjonale formuer, har vært av største viktighet, skjønt deres betydning har vært mindre åpenbar. Videre har de blitt lovlig etablert og sikret i ulike land i både Østen og Vesten, som en følge av den juridiske anerkjennelse av lokale bahá'í-råd. Særlig i Persia har disse eiendommer i stor grad beriket og utvidet omfanget av det verdensomspennende bahá'í-samfunns lokale fond, enten i form av jordeiendommer,

administrative bygninger, skoler eller andre institusjoner.

Samtidig med at lokale og nasjonale åndelige bahá'í-råd ble opprettet og juridisk anerkjent, og mens deres respektive komiteer ble oppnevnt, nasjonale og lokale bahá'í-forordninger ble formulert og bahá'í-fond etablert, satte disse nylig opprettede råd i gang foretagender av stor institusjonell betydning, og blant dem må institusjonen Ḥaẓíratu'l-Quds regnes som en av de viktigste. Den er sete for det nasjonale bahá'í-råd og akse for all fremtidig administrativ bahá'í-aktivitet. Den hadde sin opprinnelse i Persia og er nå allment kjent ved sin offisielle og særegne tittel som betyr "Den hellige flokk". Den markerte en betydelig fremgang i en utviklingsprosess som kan spores helt tilbake til de hemmelige samlinger som dette lands forfulgte tilhengere av troen noen ganger gjennomførte i skjul midt på natten. Denne institusjon, som ennå er i de tidligste utviklingsstadier, har allerede bidratt til befestelsen av de organiske bahá'í-samfunns indre funksjoner, og har frembrakt ytterligere et synlig bevis på dens jevne vekst og økende myndighet. I sine funksjoner utfyller den *mashriq'u'l-adhkár*s funksjoner, en bygning som kun er ment for bahá'í-tilbedelse. Enten den er lokal eller nasjonal, vil Ḥaẓíratu'l-Quds bli mer og mer ansett som midtpunkt for all administrativ bahá'í-aktivitet og på passende måte symbolisere den ideelle tjeneste som opplever bahá'í-samfunnet gjennom sin forbindelse både med troen og menneskeheten i sin alminnelighet. Denne institusjons bestanddeler vil bli ført sammen og satt til å virke sammen på ett sted, slik som sekretariatet, kassereren, arkivet, biblioteket, forlaget, forsamlingsalen, rådslagningsrommet og pilegrimsherberget.

Mashriq'u'l-adhkár er forordnet som tilbedelseshus av Bahá'u'lláh i *Kitáb-i-Aqdas*. Både bahá'í-samfunnenes lokale og nasjonale representanter vil sammen med sine respektive komitémedlemmer daglig samles innenfor dets vegger ved morgengry. Derfra vil de motta den nødvendige inspirasjon som vil sette dem i stand til å utføre sine plikter og ansvarsoppgaver som det sømmer seg for hans tros tillitsmenn, under sine daglige anstrengelser i Ḥaẓíratu'l-Quds, stedet for deres administrative aktiviteter.

Innledende skritt har allerede blitt tatt ved Michigansjøens bredder, i utkanten av det første bahá'í-sentrum som er etablert på det amerikanske kontinent, og under skyggen av Vestens første *mashriq'u'l-adhkár*. Det samme er gjort i Persias hovedstad, troens vugge, og i nærheten av Det største hus i

Baghdád. Det samme er gjort i byen 'Ishqábád, tett opptil bahá'í-verdenens første mashriqu'l-adhkár, og i Egypts hovedstad, som er både de arabiske og de islamske verdens fremste senter. Det samme er gjort i Indias hovedstad Dehli, og til og med i Sydney i det fjerne Australia. Disse innledende skritt vil til sist kulminere i all sin herlighet og kraft i grunnleggelsen av bahá'í-samfunnenes nasjonale administrative seter i disse land.

I de ovennevnte land, så vel som i mange andre, har det videre lokalt blitt gjort innledende foranstaltninger for å opprette denne institusjon i form av et hus, enten eiet eller leid av det lokale bahá'í-samfunn. Fremst av dem er de troende i Persias ulike provinser, som til tross for de vanskelige forhold de lider under, har lyktes i enten å kjøpe eller bygge disse.

En like viktig faktor i den administrative ordens utvikling, har vært den bemerkelsesverdige fremgang som særlig i USA er oppnådd for sommerskoleinstitusjonen, som er utformet for å fostre en fellesskapsånd i en tydelig bahá'í-atmosfære, å gi bahá'í-lærere nødvendig opplæring, og å tilveiebringe hjelpemidler for å studere troens historie og læresetninger, og for bedre å forstå dens forhold til andre religioner og til menneskesamfunnet som sådan.

Tre gryende bahá'í-utdanningsinstitusjoner er blitt opprettet i tre regionale sentre i det nordamerikanske kontinents tre hovedområder, i Geyserville, i California-åsene (1927), i Green Acre, beliggende ved Piscataquas bredder i staten Maine (1929), og i Louhelen Ranch nær Davison, Michigan (1931), og nylig supplert med Den internasjonale skole grunnlagt i Pine Valley, Colorado Springs, viet til opplæring av bahá'í-lærere som ønsker å tjene i andre land, og spesielt i Latin-Amerika. Gjennom en vedvarende utvidelse av sine programmer, har disse satt et eksempel til etterfølgelse for andre bahá'í-samfunn både i Østen og Vesten. Gjennom et intensivt studium av bahá'í-skriftene og av troens tidlige historie, gjennom å avholde kurs i isláms læresetninger og historie, gjennom konferanser for å fremme vennskap mellom ulike raser, gjennom arbeidskurs utformet for å gjøre deltakerne fortrolige med den administrative bahá'í-ordens prosesser, gjennom spesielle samlinger viet ungdoms- og barneopplæring, gjennom kurs i å holde offentlige foredrag, gjennom forelesninger som sammenligner ulike religioners læresetninger, gjennom gruppediskusjoner om troens mangfoldige sider, gjennom etableringen av biblioteker, gjennom undervisningsklasser, gjennom kurs i bahá'í-etikk og

om Latin-Amerika, gjennom innføringen av vinterskolesamlinger, gjennom diskusjonsfora og andaktssamlinger, gjennom skuespill og historiske tablåer, gjennom utflukter og andre fritidsaktiviteter, har disse skoler som er åpne både for bahá'ier og ikke-bahá'ier, satt et sjeldent eksempel som inspirerer andre bahá'í-samfunn i Persia, på De britiske øyer, i Tyskland, i Australia, i New Zealand, i India, i 'Iráq og i Egypt, til å gjøre innledende grep som skal sette dem i stand til ut fra de samme prinsipper å bygge opp institusjoner som har gode utsikter til å utvikle seg til fremtidens bahá'í-universiteter.

Blant andre faktorer som bidrar til utvidelsen og opprettelsen av den administrative orden, kan nevnes bahá'í-ungdommens organiserte aktiviteter som allerede er svært godt utviklet i Persia og i USA, og mer nylig igangsatt i India, på De britiske øyer, i Tyskland, i 'Iráq, i Egypt, i Australia, i Bulgaria, på Hawaii, i Ungarn og Havanna. Disse aktiviteter omfatter årlige verdensomspennende bahá'í ungdomskonferanser, ungdomssamlinger på bahá'í sommerskoler, nyhetsblad og tidsskrifter for ungdom, et internasjonalt korrespondansebyrå, registreringsordninger for unge mennesker som ønsker å slutte seg til troen, utgivelse av sammendrag og kilder for studium av læresetningene, og organisering av bahá'í studiegrupper som en offisiell universitetsaktivitet ved et ledende amerikansk universitet. De omfatter videre "studiedager" avholdt i bahá'í-hjem og sentre, klasser for studium av esperanto og andre språk, organisering av bahá'í-bibliotek, åpning av leserom, oppsetning av bahá'í skuespill og historiske tablåer, avholding av veltalenhetskurranser, utdanning av foreldreløse, organisering av klasser i å holde offentlige foredrag, avholding av samlinger for å markere historiske bahá'í-personers minne, regionale gruppekonferanser og ungdomssamlinger arrangert i forbindelse med det årlige bahá'í årsmøte.

Atter andre faktorer som har fremmet utviklingen av denne orden og bidratt til å befeste den, har vært en systematisk innføring av nittendagsfesten, som nå fungerer i de fleste bahá'í-samfunn i Østen og Vesten, med dens tredelte betoning av tilbedelsesaspektet, administrasjonsdelen og den sosiale siden ved bahá'í samfunnsliv. Andre faktorer er oppstart av forbedrende aktiviteter til en opptelling av bahá'í-barn, og tilby dem opplæringskurs, bønnebøker og begynnerlitteratur, samt utforming og utgivelse av en samling offisielle uttalelser om troens ikke-politiske karakter, om

medlemskap i ikke-bahá'í religiøse organisasjoner, om undervisningsmetoder, om bahá'í-holdning til krig, om det årlige årsmøtes institusjoner, om åndelige bahá'í-råd, om nittendagsfesten og om det nasjonale fond. Videre bør nevnes opprettelsen av nasjonale arkiv for å bekrefte ektheten, samle inn, oversette, katalogisere og bevare Bahá'u'lláhs og 'Abdu'l-Bahás tavler og for bevaring av hellige relikvier og historiske dokumenter, arbeidet med å renskrive og bekrefte ektheten av Bábs, Bahá'u'lláhs og 'Abdu'l-Bahás originale tavler som befinner seg i orientalske troendes eie, sammensettingen av en detaljert historie siden troens begynnelse og frem til dagen i dag, åpningen av et internasjonalt bahá'í-kontor i Genève, gjennomføringen av bahá'í områdekonferanser, anskaffelsen av historiske eiendommer, opprettelsen av bahá'í minnebibliotek, og innføringen av en blomstrende barnas sparebank i Persia.

Vi bør heller ikke unnlate å nevne at disse nylig grunnlagte nasjonale bahá'í-samfunns representanter deltok offisielt eller uoffisielt i aktiviteter og handlinger i form av en rekke kongresser, foreninger, møter og konferanser avholdt i forskjellige land i Europa, Asia og Amerika for å fremme religiøs enhet, fred, utdanning, internasjonalt samarbeid, vennskap mellom rasene og andre humanitære formål. Vi kan nevne organisasjoner som "the Conference of some Living Religions within the British Empire", arrangert i London i 1924 og "the World Fellowship of Faiths" gjennomført i denne samme by i 1936. Videre nevner vi "the Universal Esperanto Congress" arrangert hvert år i forskjellige hovedsteder i Europa, "the Institute of Intellectual Cooperation", "the Century of Progress Exhibition" avholdt i Chicago i 1933, "the World's Fair" arrangert i New York i 1938 og 1939, og "the Golden Gate International Exposition" arrangert i San Francisco i 1939. Vi kan også nevne "the First Convention of the Religious Congress" avholdt i Calcutta, "the Second All-India Cultural Conference" i den samme by, "the All-Faiths' League Convention" i Indore, "the Aya Samaj and the Brahmo Samaj Conferences", så vel Det teosofiske samfunns konferanser og "the All-Asian Women's Conference" arrangert i forskjellige byer i India. Vi nevner "the World Council of Youth", "the Eastern Women's Congress" i Tíhrán, "the Pan-Pacific Women's Conference" i Honolulu, "the Women's International League for Peace" og "the Peoples Conference" i Buenos Aires i Argentina. En eller annen form for forbindelser med disse og andre har blitt dyrket frem, forbindelser som har

tjent det tosidige formål å fremvise Bahá'u'lláhs tros allmenngyldighet og mangesidighet, og å skape viktige og varige bindeledd mellom dem og dens administrative ordens vidt utbredte organer.

Vi bør heller ikke overse eller undervurdere de kontakter som er etablert mellom disse samme organer og noen av de øverste regjeringsmyndigheter både i Østen og Vesten, så vel som Persias islamske overhoder og Folkeforbundet, og sågar kongemakten. Hensikten med disse kontakter er å forsvare troens tilhengers rettigheter, eller å fremlegge deres litteratur, eller å fremsette deres mål og hensikter i deres uopphørlige bestrebelser på å kjempe for en gryende administrativ ordens sak. Medlemmene av Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i USA og Canada, denne ordens byggmestere, har ved fire anledninger sendt budskap til den palestinske høykommisær om tilbakelevering av Bahá'u'lláhs gravmæles nøkler til dets oppsynsmann, og til sháhen av Persia, med bønn om rettferdighet på vegne av deres forfulgte brødre innen hans maktområde. De har sendt budskap til den persiske statsminister vedrørende det samme emne, og til dronning Marie av Romania, med uttrykk for takknemlighet for hennes historiske hyllester til bahá'í-troen, og til Persias islamske overhoder, med appell om harmoni og fred mellom religionene, og til kong Feisal i 'Iráq, i den hensikt å ivareta sikkerheten til Det største hus i Baghdád. De har sendt budskap til de sovjetiske myndigheter på vegne av Russlands bahá'í-samfunn, og til de tyske myndigheter angående forfølgelsene av de tyske brødre, og til den egyptiske regjering angående frigjørelsen av deres medtroende fra den islamske rettroenhets ák, og til den persiske regjering i forbindelse med stengingen av de persiske bahá'í utdanningsinstitusjoner. De har sendt budskap til USAs regjerings utenriksdepartement og den tyrkiske ambassadør i Washington og den tyrkiske regjering i Ankara, til forsvar for troens interesser i Tyrkia, og til det samme utenriksdepartement for å underlette overføringen av Lua Getsingers levninger fra Kairos protestantiske kirkegård til Egypts første bahá'í-gravlund. De har sendt budskap til den persiske minister i Washington angående Keith Ransom-Kehlers oppdrag, og til Egypts konge med vedlagt bahá'í-litteratur, og til USAs og Canadas regjering, der bahá'í-læren om universell fred blir fremlagt, og til den rumenske minister i Washington på vegne av de amerikanske bahá'ér i anledning dronning Marie av Romanias bortgang. De har sendt budskap til president

Franklin D. Roosevelt, der han blir gjort kjent med Bahá'u'lláhs formaninger, fremlagt i *Kitáb-i-Aqdas*, og til amerikanske republikkers presidenter, med visse bønner åpenbart av 'Abdu'l-Bahá. Slike henvendelser innebærer i seg selv et betydningsfullt og opplysende kapittel i historien om den administrative bahá'i-ordens utfoldelse.

Vi må legge til de henvendelser som enten telegrafisk eller skriftlig ble rettet fra troens verdenssenter, så vel som fra nasjonale og lokale bahá'i-råd, til den palestinske høykommisær, med bønn om utlevering av Bahá'u'lláhs gravmæles nøkler til dens opprinnelige tilsynsmann, og om oppfordringer fra bahá'i-sentre i Østen og Vesten til de 'iráqiske myndigheter om tilbakelevering av Bahá'u'lláhs hus i Baghdád, og den påfølgende oppfordring fra den britiske statssekretær for koloniene, som etterfulgte Baghdáds ankedomstols avgjørelse i den forbindelse, og om budskap sendt til Folkeforbundet på vegne av bahá'i-samfunn i Østen og Vesten, i takknemlighet for Forbundets råds offisielle erklæring til støtte for bahá'i-søkernes fordringer. Mange brev ble også utvekslet mellom troens internasjonale senter på den ene side, og selve arketyper på bahá'i-undervisere, Martha Root, på den andre, med dronning Marie av Romania, etter hennes offentliggjøring av sin historiske rosende omtale av troen, og sorgbudskapene på vegne av det verdensomspennende bahá'i-samfunn til dronning Marie av Jugoslavia, i anledning av hennes mors bortgang, og til hertuginnen av Kent etter hennes ektemanns tragiske død.

Vi bør heller ikke unnlate en særskilt omtale av begjæringen fra Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i 'Iráq til Folkeforbundets mandatkommissjon, etter myndighetenes beslagleggelse av Bahá'u'lláhs hus i Baghdád, eller dette samme råds skriftlige budskap til kong Ghází I av 'Iráq etter hans fars død og i anledning av hans giftermål, eller dets skriftlige kondolanser til den nåværende regent i 'Iráq på tidspunktet for kongens plutselige død. Ei heller henvendelsene fra Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Egypt til den egyptiske statsminister, innenriksminister og justisminister, som en følge av den muslimske geistlige retts dom i Egypt, eller brevene fra Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Persia til sháhen og til den persiske regjering i forbindelse med stengingen av bahá'i-skoler og forbudet mot bahá'i-litteratur i dette land. Videre bør nevnes de skriftlige budskap fra Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Persia til kongen av Romania og den kongelige familie i anledning av hans

mors, dronning Maries, bortgang, så vel som til den tyrkiske ambassadør i Tíhrán, med persiske troendes bidrag til Tyrkias jordskjelvføre vedlagt. Videre bør nevnes Martha Roots brev til forhenværende president von Hindenburg og til den tyske utenriksminister dr. Streseman, med en presentasjon av bahá'í-litteratur vedlagt til dem, samt Keith Ransom-Kehlers sju påfølgende anmodninger til *sháhen* av Persia, og hennes tallrike henvendelser til rikets ulike ministre og høyere embetsmenn under hennes minneverdige besøk i dette land.

Den mektige prosess som var satt i bevegelse ved de minneverdige anledninger da Bahá'u'lláh åpenbarte Karmels tavle og besøkte Bábs gravmæles fremtidige tomt, utviklet seg uten hindring i Det hellige land, den administrative ordens hjerte og nervesenter. Dette skjedde mens de første spirer av denne orden tok form, og sammenfalt med fremveksten av nasjonale bahá'í-samfunn og dannelsen av deres administrasjons-, opplærings- og undervisningsorganer. Denne prosess hadde fått en enorm drivkraft gjennom oppkjøpet av denne tomt, kort tid etter Bahá'u'lláhs bortgang, gjennom den etterfølgende flytting av Bábs levninger fra Tíhrán til 'Akká, gjennom byggingen av dette gravmæle under de mest bekymringsfulle år av 'Abdu'l-Bahás fangenskap, og til sist gjennom at disse levninger er stedt til varig hvile i hjertet av Karmelfjellet, gjennom opprettelsen av et pilegrimshus i umiddelbar nærhet av dette gravmæle, og gjennom valget av den første bahá'í utdanningsinstitusjons fremtidige tomt på dette fjell.

Ved å dra nytte av den frihet Bahá'u'lláhs tros verdenssenter var gitt, helt siden det hensuldrende osmanske storrikes vanærende nederlag under krigen 1914 – 1918, kunne de krefter som var frigjort ved innledningen av den veldige plan unnfanget av ham, nå flyte uhindret inn i kanaler som var ment å vise verden som helhet de energier som denne plan var blitt utstyrt med, under et velvillig regimes gagnlige innflytelse. Gravleggingen av 'Abdu'l-Bahá selv i et kammer i Bábs gravmæle, forsterket ytterligere dette fjells hellighet. Det første elektriske anlegg av sitt slag ble installert i byen Haifa og flombelyste graven til en som med hans egne ord hadde blitt nektet selv "*en tent lampe*" i sin fangeborg i Ádhirbáyján. Ytterligere tre kamre ble bygd ved siden av hans gravkammer, og dermed ble 'Abdu'l-Bahás plan for den første del av dette byggverk fullført. Til tross for paktbryternes renkespill, ble eiendommene

som omgir dette hvilested betydelig utvidet, og disse strekker seg fra toppen av Karmel ned til templarkolonien som ligger ved dets fot og representerer en formue på hele fire hundre tusen pund. Fire landområder avsatt til bahá'í gravmælene ble ervervet, og de ligger på 'Akká-sletten i nord, i Beersheba-distriktet i sør og Jordandalen i øst, og omfatter om lag to tusen fire hundre dekar. En rekke terrasser er åpnet, og etter 'Abdu'l-Bahás planer skal de sørge for en direkte adgang til Bábs gravmæle fra den by som ligger under dets skygge. Dets områder er blitt forskjønnet ved å legge ut parker og hager som daglig er åpne for allmennheten og som vil tiltrekke både turister og fastboende til dets porter. Disse kan betraktes som de første bevis på den fantastiske utvidelse av troens internasjonale institusjoner og fond ved dens verdenssenter. Av spesiell viktighet har videre vært den palestinske høykommisærs skattefritak for hele landområdet som omgir og er viet Bábs gravmæle, for skoleeiendommen og arkivene i dens nærhet, for det vestlige pilegrimshus i dets nabolag, og for slike historiske steder som herregården i Bahjí, Bahá'u'lláhs hus i 'Akká og Riḍván-hagen øst for denne by. Som et resultat av to formelle søknader sendt til de sivile myndigheter, ble palestinske grener av de amerikanske og indiske nasjonale åndelige råd opprettet som anerkjente religiøse samfunn i Palestina (som skulle følges opp av en tilsvarende juridisk anerkjennelse av andre nasjonale åndelige råds grener over hele bahá'í-verdenen, i den hensikt å oppnå indre styrking). Gjennom en serie på hele tretti transaksjoner, ble eiendommer viet Bábs gravmæle på nærmere femti tusen kvadratmeter totalt, overført til grenen av det amerikanske nasjonale åndelige råd, og de fleste av disse har skjøter med signaturen til sønnen av erkebryteren av Bahá'u'lláhs Pakt, i kraft av hans verv som jordskiftedommer i Haifa.

Opprettelsen av to internasjonale arkiver på Karmelfjellet har vært like betydningsfullt, det ene like ved Bábs gravmæle, det andre like i nærheten av Det største hellige blads hvilested, der kostelige klenodier for første gang i bahá'í-historien er blitt samlet og er nå utstilt for besøkende pilegrimer. Hittil har disse av sikkerhetsmessige grunner vært spredt og ofte skjult. Disse klenodier omfatter portretter av både Báb og Bahá'u'lláh, personlige relikvier slik som hår, støv og klær fra Báb, hårlokker og blod fra Bahá'u'lláh og slike gjenstander som hans penneetui, hans klær, hans brokade-tájer,⁷⁰ hans

70 Tájer (fl.t. tájer) betyr egentlig krone som konger bruker på hodet under seremonier.

kashkúl (tiggerskål) fra hans dager i Sulaymáníyyih, hans klokke og hans Koran. De omfatter også manuskripter og tavler av uvurderlig verdi, noen av dem utsmykket, slik som deler av De skjulte ord, nedtegnet av Bahá'u'lláhs egen hånd, den persiske Bayán, i Bábs sekretær siyyid Ḥusayns håndskrift, de originale tavler til Den levendes bokstaver, ført i pennen av Báb, og manuskriptet til Noen besvarte spørsmål. Denne verdifulle samling omfatter videre gjenstander og eiendeler knyttet til 'Abdu'l-Bahá, Den reneste grens blodstenkte klær, Quddus' ring, mullá Ḥusayns sverd, Bahá'u'lláhs far Vazírs segl, den brystnål Romanias dronning skjenket Martha Root, originalene av dronningens brev til henne og andre, og hennes hyllester til troen. Samlingen omfatter også hele tjue bind med bønner og tavler åpenbart av troens grunnleggere, verifisert og renskrevet av bahá'í-samfunn over hele Orienten, og som utfyller den enorme samling av deres utgitte skrifter.

Som en videre bekreftelse på den majestetiske utfoldelse og gradvise befestelse av det makeløse foretagende Bahá'u'lláh satte i gang på dette hellige fjell, kan vi dessuten nevne at en del av den skoleeiendom som ligger i nærheten av Bábs gravmæle, ble valgt som det varige hvilested for Det største hellige blad, 'Abdu'l-Bahás *“høyt elskede”* søster, *“bladet som har sprunget frem”* fra den *“forutbestående rot”*, *“duften”* av Bahá'u'lláhs *“skinnende kappe”*, opphøyet av ham til en *“stilling som ingen annen kvinne har overgått”*, og som kan sammenlignes i rang med disse udødelige heltinner som Sarah, Ásíya, jomfru Maria, Fátimih og Táhirihi, som alle i tidligere religionsordninger har overstrålt ethvert medlem av sitt kjønn. Og til sist bør vi nevne som et videre bevis på Den guddommelige plans velsignelser, nemlig overflytningen til dette samme hellige sted noen få år senere av Den reneste grens levninger, Bahá'u'lláhs martyrdøde sønn, *“skapt av Babás lys”*, *“Guds fortrøstning”* og hans *“skatt”* i Det hellige land, og ofret av sin far som en *“løsepenge”* for verdens gjenskapelse og foreningen av dens folkeslag. Dette fant sted over et halvt århundre etter hans død, og lot seg ikke stanse av protestene til erkebryteren av Bahá'u'lláhs Pakts bror og høyre hånd. Samme dag som levningene av Den reneste gren ble lagt i jorden, ble også hans mors legeme overført til denne samme gravlund. Hele det 54. kapittel i Jesajas bok har båret vitnesbyrd om hennes, den helgenaktige Navvábs, forferdelige lidelser, slik det er bevitnet av 'Abdu'l-Bahá i en tavle. Med denne profets ord er hennes *“ektemann”* *“Herren over hærskaerene”*, og

hennes “*ætt skal drive ut folkeslag*”, og Bahá'u'lláh har i sin tavle forutbestemt at hun skal være “*hans ledsager i alle hans verdener*”.

Foreningen av disse tre gravsteder i skyggen av Bábs eget gravmæle, forsterker den åndelige kraft ved det sted som er utpekt av Bahá'u'lláh selv som setet for Guds trone, hvis vi kunne vurdere dets betydning på en riktig måte. De ligger skjernet i Karmels hjerte, vendt mot den snøhvite by tvers over 'Akká-bukten, bahá'-i-verdensens Qiblih, og er lagt i en enestående vakker hage. Det markerer også en ny milepæl på den vei som til slutt skal lede til grunnleggelsen av dette varige administrative verdenssenter for fremtidens bahá'i verdenssamvelde, forutbestemt til aldri å bli atskilt fra denne tros åndelige senter, og til å fungere i dets nærhet, i et land som allerede både er æret og helligholdt av tre av verdens fremste religiøse systemers tilhengere.

Oppføringen av overbygningen og fullføringen av den ytre utsmykning til Vestens første mashriq'u'l-adhkár har neppe vært mindre betydningsfull, den edleste bragd som har udødeliggjort tjenestene til det amerikanske bahá'-i-samfunn for Bahá'u'lláhs Sak. Dette foretagende ble fullbyrdet gjennom en velfungerende og nyopprettet administrativ ordens virksomhet, noe som i seg selv i høyeste grad har økt dette samfunns omdømme, befestet dets styrke og utvidet dets hjelpeinstitusjoner, et samfunn som muliggjorde denne bygning.

Det ble unnfanget for førti år siden, med sitt opphav i en spontan henstilling til 'Abdu'l-Bahá i mars 1903 fra det “Åndelige Hus” for bahá'ier i Chicago, den vestlige verdens første bahá'-i-senter. Medlemmene av dette råd var inspirert av 'Ishqábáds mashriq'u'l-adhkár-bygges eksempel, og hadde søkt om tillatelse til å reise et lignende tempel i Amerika. Det ble velsignet av hans godkjennelse og høyeste anbefaling i en tavle åpenbart av ham i juni dette samme år. Det ble igangsatt av utsendinger fra ulike amerikanske råd som var samlet i Chicago i november 1907 for å velge ut en tomt for templet. Det ble sikret en nasjonal forankring gjennom en religiøs stiftelse kjent som “Bahá'i Temple Unity,” som fikk juridisk anerkjennelse kort tid etter at det første amerikanske bahá'-i-årsmøte ble avholdt i den samme by i mars 1909. Det ble hedret gjennom en innvielsesseremoni ledet av 'Abdu'l-Bahá selv, da han besøkte denne tomt i mai 1912. Dette foretagende, den ypperste gjennomføring i det første bahá'-i-århundre for Bahá'u'lláhs tros administrative

orden, hadde helt siden denne minneverdige hendelse gjort periodevis frem-skrutt, inntil den tid da denne ordens grunnvoller var blitt lagt fast på det nordamerikanske kontinent, og det amerikanske bahá'í-samfunn var i stand til å nyttiggjøre seg de redskaper det hadde smidd for en vellykket gjennomføring av sin oppgave.

Ved det amerikanske bahá'í-årsmøte i 1914, var kjøpet av tempeleiidommen fullført. Etter tidligere å ha blitt pålagt av 'Abdu'l-Bahá å velge ut dette templets utforming, ut fra en rekke konkurrerende forslag til utforming som var blitt fremlagt for årsmøtet i New York i 1920, valgte årsmøtet forslaget til den fransk-kanadiske arkitekt Louis J. Bourgeois. Dette valg ble senere stadfestet av 'Abdu'l-Bahá selv. Kontraktene for nedsenkingen av de ni store senkekasser som skulle støtte opp de sentrale deler av bygningen og strekke seg til grunnfjellet i en dybde av 36 meter under bakkenivå, og for byggingen av sokkelen, ble tildelt etter hverandre i desember 1920 og august 1921. Til tross for den rådende økonomiske krise og en periode med arbeidsledighet uten sidestykke i amerikansk historie, ble en annen kontrakt for oppføring av overbygningen inngått i august 1930, med tjuefire underkontrakter i tillegg, og arbeidet ble fullført 1. mai 1931. På denne dag ble den første andaktsstund avholdt i den nye bygning, noe som sammenfalt med den nittenårsdagen for 'Abdu'l-Bahás innvielse av byggetomten. Utsmykningen av kuppelen ble påbegynt i juni 1932 og fullført i januar 1934. Utsmykningen av den øverste vindusrekke ble fullført i juli 1935 og galleriet nedenfor i november 1938. Hovedetasjens utsmykning ble påbegynt i april 1940 og fullført i juli 1942, til tross for utbruddet av den pågående krig, mens de atten sirkulære trappetrinn ble lagt på plass i desember 1942, sytten måneder før troens hundreårsjubileum, da templets ytre var beregnet å skulle stå ferdig, førti år etter at Chicagos troendes anmodning hadde blitt fremlagt for og innvilget av 'Abdu'l-Bahá.

Dette enestående byggverk, den første frukt av en langsomt modnende administrativ orden, den edleste bygning reist i det første bahá'í århundre, en fremtidig verdenssivilisasjons symbol og forløper, ligger i hjertet av det nordamerikanske kontinent ved Michigansjøens vestbredd og er omgitt av 28 dekar egen grunn. Det har kostet over en million dollar og har blitt finansiert av det amerikanske bahá'í-samfunn, tidvis støttet av frivillige bidrag

fra Østens og Vestens anerkjente troende av kristen, muslimsk, jødisk, zoroastrisk, hinduistisk og buddhistisk herkomst. Det har i sin innledende fase blitt knyttet til 'Abdu'l-Bahá, og er i de avsluttende byggestadier forbundet med minnet om Det største hellige blad, Den reneste gren og deres mor. Bygningen er i seg selv et rent, hvitt nikantet byggverk i en original og enestående utforming som reiser seg fra en trapp med hvite trinn som omkranser dets sokkel. Det er dekket av en majestetisk og velproporsjonert kuppel som bærer ni søyleformede symmetrisk plasserte dekorative og bærende hvelvribber som stiger mot dens topp og til slutt smelter sammen i en felles enhet som peker mot himmelen. Dens reisverk er bygget av bærende stål omsluttet av betong, og dens utsmykningsmateriale består av en kombinasjon av krystallinsk kvarts, ugjennomsiktig kvarts og hvit Portland-sement, og dette skaper en sammensetning med en klar tekstur, fast og holdbar som stein, ugjennomtrengelig for elementene, og støpt i et mønster like utsøkt som kniplinger. Den strekker seg 58 meter fra sin sokkel til hvelvribbenes topp, og omfavner dens femten meter høye halvkuleformete kuppel som har en ytre diameter på tjuesju meter. En tredjedel av dens overflate er gjennomhullet for å slippe inn lys om dagen og sende ut lys om natten. Den støttes av fjorten meter høye bæresøylar, og ni utvalgte sitater fra Bahá'u'lláhs skrifter er plassert over dens ni innganger, hvorav en vender mot 'Akká. Det største navn er dessuten plassert midt på hver av buegangene over dørene. Den er viet helt og holdent til tilbedelse, uten noen form for seremonier og ritualer, og er utstyrt med et auditorium som kan romme 1600 mennesker, og skal utfylles med sosiale tilleggsinstitusjoner som skal opprettes i dens nærhet, så som et barnehjem, et sykehus, et apotek for fattige, et hjem for arbeidsudyktige, et herberge for reisende og en høyskole for kunst- og vitenskapsstudier. Lenge før sin oppføring, har den allerede vekket interesse, og den vekker nå i økende grad slik interesse og omtale i den offentlige presse, i tekniske tidsskrifter og i magasiner både i USA og i andre land, at det rettferdiggjør 'Abdu'l-Bahás håp og forventninger for den, skjønt dens indre utsmykning ennå ikke er igangsatt. Dens nøyaktige modell ble utstilt i kunstsentre, gallerier, statlige messer og nasjonale utstillinger, og den utgjorde en fast del av utstillingen i Museum of Science and Industry i Chicago. Blant disse utstillinger kan nevnes Century of Progress Exhibition som ble arrangert i Chicago i 1933, der hele ti tusen

mennesker må ha sett den hver eneste dag, idet de passerte gjennom Religi-
 onenes Hall. Dens dører ble nå fylt til trengsel av besøkende fra fjern og nær,
 og i løpet av perioden fra juni 1932 til oktober 1941 har mer enn 130 000
 mennesker fra nesten hvert eneste land i verden besøkt den. Det kan trygt
 hevdes at denne “stille underviser” av Bahá’u’lláhs tro har bidratt til sprednin-
 gen av kunnskapen om hans tro og læresetninger i en grad som ingen annen
 enkeltstående aktør innen dens administrative ordens rammeverk har vært i
 nærheten av.

*“Når templets grunnvoller er lagt i Amerika”, har ‘Abdu’l-Bahá selv forutsagt,
 “og dette guddommelige byggverk er fullført, vil den mest vidunderlige og betagende
 bevegelse komme til syne i tilværelsens verden ... Fra dette lyspunkt vil undervis-
 ningens ånd spre Guds Sak og utbre Guds lære, og vil trenge inn i alle deler av
 verden.” “Ut fra dette tempel”, har han bevitnet i Den guddommelige plans tavler,
 “vil uten tvil tusener av templer bli født”. “Det viser innledningen av Guds rike på
 jorden”, har han videre skrevet. Og igjen: “Det er den åpenbare fane som vaier
 midt i dette store kontinent.” “Tusener av templer ... vil bli bygget i Østen og Vesten”,
 erklærte han da han innviet tempelområdet, “men dette, det første som er reist i
 den vestlige verden, har stor betydning”. “Denne tempelordning”, har han videre
 uttalt med henvisning til denne bygning, “vil bli en modell for de kommende
 århundrer, og vil inneha en mors stilling”.*

“Dets begynnelse kom ikke fra mennesker”, har templets arkitekt selv
 bevitnet, “for i alle sine arbeidsår var templets arkitekt seg alltid bevisst at
 Bahá’u’lláh var skaperen av denne bygning som skulle bli reist til hans ære,
 likesom musikere, kunstnere, diktere mottar sin inspirasjon fra et annet
 rike”. “I denne nye utforming ... er den store bahá’í-lære om enhet vevd inn
 i symbolsk form”, har han videre skrevet, “enheten mellom alle religioner
 og hele menneskeheten. Der er kombinasjoner av matematiske linjer som
 symboliserer universets linjer, og i deres innviklede sammenføyning av sirkler
 og sirkler inni sirkler, ser vi for oss sammensmeltningen av alle religioner til
 én.” Og igjen: “En sirkel av trappetrinn, atten i tallet, vil utvendig omkranse
 bygningen og lede til forsamlingssalens gulv. Disse atten trappetrinn frem-
 stiller Bábs atten første disipler, og den dør de leder mot, står for Bábs selv.”
 “Da de historiske religioners rene og opprinnelige læres innerste vesen var det
 samme ... er det i bahá’í-templet benyttet en sammensatt arkitektur som

uttrykker hver av de store arkitektoniske stilarters innerste vesen, og bringer dem sammen i en helhetlig harmoni.”

“Det er den første nye idé i arkitekturen siden det trettende århundre”, erklærte en høyt anerkjent arkitekt, H. Van Buren Magonigle, arkitektforeningens president, etter å ha skuet templets gipsmodell på en utstilling i Engineering Societies Building i New York i juni 1920. “Arkitekten har unnfanget et lysets tempel”, uttalte han videre, “der konstruksjonen som vanlig skal være skjult, synlige bæreelementer redusert så langt som mulig, og hele strukturen blir et luftig drømmestoff. Det er et kniplingsaktig hylster som verner om en idé, lysets idé, et ly av edderkoppspinn plassert mellom jord og himmel, gjennomtrengt igjen og igjen av lys, lys som delvis vil fortære formene og gjøre det til et eventyrvesen.”

“I utsmykningens geometriske former som dekker templets søyler og omkranser dets vinduer og dører”, har en skribent i det velkjente tidsskriftet “Architectural Record” skrevet, “kan man avlese alle verdens religiøse symboler. Her er svastikaen, sirkelen, korset, trekanten, den doble trekant eller den sekskantede stjerne (Salomos segl), men mer enn dette, det åndelige himmellegemes edle symbol ... den femkantede stjerne. Man kan avlese det greske kors, det romerske kors, og mest fremragende av dem alle, den vidunderlige nikantede stjerne som er formet i selve templets oppbygning, og som opptrer igjen og igjen i dets utsmykning som betegnende for dagens verdens åndelige herlighet.”

“Det største verk siden den gotiske periode”, er George Grey Barnards utsagn, en av USAs mest velkjente skulptører, “og det vakreste jeg noen gang har sett”.

“Dette er en nyskapning som vil revolusjonere verdens arkitektur”, erklærte professor Luigi Quaglino, eksprofessor i arkitektur fra Torino, etter å ha sett modellen, “og det er det vakreste jeg noen gang har sett. Det vil uten tvil gå inn i historien. Det er en åpenbaring fra en annen verden.”

“Amerikanere vil måtte ta en tenkepause”, skrev Sherwin Cody om tempelmodellen i New York Times’ magasindel, da den ble utstilt i Kevorkian Gallery i New York, “og deretter finne at kunstneren i denne bygning har utformet forestillingen om et Religionenes Folkeforbund”. Og til slutt en hyllest til dette tempels karakteristiske trekk og dets iboende idealer, bahá’í-verdenens

helligste tilbedelseshus, det være seg i nåtid eller i fremtid, av dr. Rexford Newcomb, dekan for College of Fine and Applied Arts ved Illinois universitet: "Dette 'lysets tempel' åpner seg over den menneskelige erfarings landskap i form av ni store dører som vinker til seg menn og kvinner fra hver eneste rase og himmelstrøk, fra hver tro og overbevisning, fra hver frihets- eller trelldomsstand om å tre inn her i en anerkjennelse av dette slektskap og brorskap som den moderne verden vil gjøre små fremskritt uten ... Kuppelen, spiss i form, streber så sikkert som middelalderens katedralers strebende linjer mot høyere og bedre ting. Både gjennom dens symbolikk og dens forms hensiktsmessige struktur og rene ynde, oppnår den en skjønnhet som ikke har sin like i noe kuppelbyggverk siden oppføringen av Michelangelos kuppel på Peterskirken i Roma."

KAPITTEL 23

Angrep på bahá'í-institusjoner

DE INSTITUSJONER SOM markerer Bahá'u'lláhs tros administrative ordens fremvekst og grunnleggelse, forble ikke (som dens utfoldelses historie så rikelig fremviser) immune mot de angrep og forfølgelser som troen selv, denne ordens opphav, i over sytti år var blitt utsatt for, og som den fortsatt lider under. Et fast sammenknyttet samfunn som gjorde krav på å være en verdensreligion, vokste frem med forgreninger spredt ut over fem kontinenter, og representerte et stort mangfold av raser, språk, klasser og religiøse tradisjoner. Det var utrustet med en litteratur som var utbredt over jordens overflate, og som gjorde rede for dens lære på mange språk. Det var klarsynt, uredd, årvåkent og med en beslutning om å oppnå sitt mål uansett offer. Det var organisk forenet gjennom en guddommelig utpekt administrativ ordens mekanismer. Det var usekterisk, upolitisk, trofast mot sine sivile forpliktelser og likevel overnasjonalt i sin karakter. Det holdt urokkelig fast ved de lover og forordninger som regulerte dets samfunnsliv. I en verden som var nedsunken i fordommer, som tilba falske guder, var opprevet av indre splittelser og klynget seg blindt til foreldede doktriner og mangelfulle normer, måtte et slikt samfunns fremvekst før eller senere fremkalle kriser som var like alvorlige, om enn mindre spektakulære, enn de forfølgelser som i en tidligere tid hadde rast rundt dette samfunns grunnleggere og deres tidlige disipler. Dette samfunns nyfødte orden var blitt angrepet av indre fiender som enten hadde gjort opprør mot dens gudgitte myndighet, eller som helt og holdent hadde fraskrevet seg sin tro, eller av ytre motstandere, det være seg politiske eller geistlige. Denne

orden har siden sin begynnelse, og gjennom hvert eneste av dens utviklingsstadier, alvorlig følt virkningen av de krefter som forgjeves har forsøkt å kvele dens knoppkytende liv eller å formørke dens hensikt.

På den tid da denne guddommelige ordens retningslinjer ble utformet av 'Abdu'l-Bahá i hans Testament, hadde han selv allerede tydelig henvist til disse angrep som var skjebnebestemt til å vokse i omfang og alvor og til å skape opptøyer som vil gjenlyde i hele verden: *“Om ikke lenge skal larmen fra massene i hele Afrika og Amerika, ropet fra europeeren og fra tyrkeren, stønnet fra India og Kina høres fra fjern og nær. Alle som én skal de reise seg av all sin kraft for å stå hans Sak imot. Da skal Herrens riddere ... styrket av Paktens hærskarer, reise seg og åpenbare sannheten i verset: ‘Se den forvirring som har rammet de beseiredes folk!’”*

I mer enn ett land har denne uforgjengelige verdensomspennende ordens tillitsmenn og valgte medlemmer allerede blitt innkalt for å forsvare dens sak, eller for å avsverge sin troskap til den, eller for å innskrenke dens virksomhets rekkevidde. De ble innkalt av sivile myndigheter eller geistlige domstoler som var uvitende om dens erklæringer, eller fiendtlige overfor dens prinsipper eller engstelige overfor dens økende styrke. En aggressiv hånd har allerede blitt strukket ut mot dens hellige steder og bygninger, uten tanke for Guds hevrende vrede. I enkelte land har dens forsvarere og forkjempere allerede blitt erklært for kjettere, eller blitt stemplet som undergraver av lov og orden, eller brennemerket som svermere, upatriotiske og uansvarlige overfor sine sivile plikter og ansvar, eller kategorisk blitt beordret til å stoppe sine aktiviteter og oppløse sine institusjoner.

De prosesser som røper dette systems hensikter, som styrker dets liv og former dets skjebne, har alle sitt opphav i dets verdenssenter i Det hellige land, der dets hjerte banker, der dets grunnleggeres støv hviler. Der falt det første slag i selve timen for dets begynnelse, noe som gjorde at styrken i dets grunnvoller ble synlig for både høy og lav. Paktbryterne var nå redusert til en fattig håndfull, ansporet av mírzá Muḥammad-'Alí, erkeopprøeren, hvis slumrende håp var blitt vekket av 'Abdu'l-Bahás plutselige bortgang. Ledet av den hovmodige mírzá Badí'u'lláh, grep de nøklene til Bahá'u'lláhs gravkammer med makt, fordrev dets vokter, den tapre sjel Abu'l-Qásim-i-Khurásání, og forlangte at deres leder skulle bli anerkjent av myndighetene som dette gravmæles lovlige vokter. De palestinske myndigheter handlet beslutsomt, og

etter en lengre undersøkelse, befalte 'Akkás britiske offiser å levere nøklene i den samme vokters hender. Uten å ta hensyn til disse ynkelige feilslag, grep de til andre metoder i håp om å skape en splittelse i rekken av 'Abdu'l-Bahás etterlatte, men besluttsomme disipler, og omsider å undergrave grunnlaget for de institusjoner hans tilhengere arbeidet for å opprette. Ondsinnet skapte de vrengebilder av de idealer som opplivet den administrative ordens bygningsmenn. De opprettholdt en undergravende brevveksling med individer i håp om å svekke deres troskap, om enn i en mindre skala. Bevisst forvrenget de sannheten i sin kontakt med embetsmenn og innflytelsesrike personer som de kunne henvende seg til. Gjennom bestikkelser og trusler, forsøkte de å kjøpe en del av Bahá'u'lláhs herregård. De forsøkte å forhindre at bahá'í-samfunnet ervervet visse eiendommer i nærheten av Bábs gravkammer. Grunnlaget for noen av disse eiendommer ble styrket gjennom å overføre sine skjøter til anerkjente bahá'í-råd. I flere år fortsatte de uopphørlig sitt arbeide med å forstyrre denne plan, inntil erkepaktbryterens eget liv endte, noe som faktisk beseglet deres skjebne.

Helt siden Bahá'u'lláhs bortgang, hadde disse paktbrytere tatt i bruk hans herregård uten innsigelser. Da de flyttet ut, hadde den forfalt til en svært dårlig tilstand på grunn av deres grove forsømmelser. Da den siden ble fullstendig restaurert, ble et lenge etterlengtet ønske hos 'Abdu'l-Bahá oppfylt. Den ble opplyst gjennom et elektrisk anlegg som en amerikansk troende installerte til dette formål. Alle rom ble møblert på nytt, etter at husets tidligere beboere hadde ribbet den fullstendig for alle dyrebare relikvier den inneholdt, med unntak av en eneste lysestake i det rom hvor Bahá'u'lláh hadde gått bort. Innenfor dens vegger ble det samlet historiske bahá'í-dokumenter, relikvier og mer enn fem tusen bind av bahá'í-litteratur på hele førti språk. Regjeringen ga tilsagn om skattefritak for den, noe som allerede var innvilget andre bahá'í-institusjoner og eiendommer i 'Akká og på Karmelfjellet. Og herregården ble omgjort fra å være en privat bolig til å bli et pilegrimssenter som ble besøkt av både bahá'ier og ikke-bahá'ier. Alt dette tjente ytterligere til å knuse håpene til dem som fortsatt desperat etterstrebet å slokke Bahá'u'lláhs Pakts lys. Senere ble det oppnådd et vellykket resultat ved å kjøpe og sikre det område som utgjør omgivelsene rundt Bábs hvilested på Karmelfjellet og overføringen av noen av disse eiendommers skjøter til den lovlig opprettede palestinske

gren av det amerikanske nasjonale bahá'í-råd. I likhet med de omstendigheter som knyttet seg til en av de verste renkesmeders død i 'Abdu'l-Bahás embedstid, viste dette for disse fiender hvor fånyttet deres forsøk var og hvor håpløs deres sak var.

Av mer alvorlig karakter, og med enda større ettervirkninger, var 'Iráqs shí'ahers ulovlige beslag av enda en bahá'í-helligdom, omtrent samtidig med at paktbryterne fravristet vokteren av Bahá'u'lláhs gravkammer hans nøkler. Det gjaldt det hus som Bahá'u'lláh bodde i gjennom nesten hele den periode han var forvist til 'Iráq, som var blitt anskaffet av ham, og som senere var blitt forordnet som et pilegrimssenter, og som hadde fortsatt å være i hans tilhengeres uavbrutte og ubestridte eie helt siden hans avreise fra Baghdád. Etter hvert som denne krise utviklet seg, fikk den en stadig økende offentlig oppmerksomhet. Den oppsto omkring ett år før 'Abdu'l-Bahás bortgang og ble fremskyndet av de tiltak som var blitt gjort for å restaurere dette hus, i tråd med hans instruksjoner etter regimeskiftet i 'Iráq. Det ble tema for drøftinger av flere etterfølgende domstoler, først Baghdáds lokale shí'ah ja'faríyyih-rett, dernest fredsretten, deretter førsteinstansretten, deretter 'Iráqs appellrett, og endelig av Folkeforbundet, det største internasjonale organ som fantes til da, og med myndighet til å utøve overvåking og kontroll over alle mandatområder. På grunn av en kombinasjon av religiøse, så vel som politiske årsaker, er dets stilling så langt fortsatt uavklart. Likevel har det allerede på en bemerkelsesverdig måte oppfylt Bahá'u'lláhs forutsigelse, og vil i sin rette tid oppfylle den høye skjebne han har forordnet for det i sine tavler, når midlene for dets løsning er frembrakt av forsynet. Lenge før det ble okkupert av fanatiske fiender som ikke hadde noe tenkelig krav på det i det hele tatt, hadde han forutsagt at *“det skal i kommende dager bli så fornedret at tårer vil strømme fra hvert klartskuen øye”*.

Det åndelige råd for bahá'ier i Baghdád innså at tre års forhandlinger med Baghdáds sivile myndigheter for å rette opp den urett de var påført, var nyttesløse. Gjennom en uheldig avgjørelse av appellrettens flertall som hadde omstøtt den lavere retts dom og tildelt eiendommen til shí'ahene, var de fratatt retten til å bruke denne hellige eiendom. Straks etter denne retts domsfullbyrdelse, ble shí'ahene ansporet til påfølgende handling for å omdanne bygningen til en waqf-eiendom (religiøs stiftelse), og benevnte den “Ḥusayniyyih,” i

den hensikt å styrke sin fortjeneste. I sin funksjon som nasjonale representanter for 'Iráqs bahá'íer, henvendte rådet seg derfor til Forbundets Permanente Mandatkommissjon den 11. september 1928, gjennom 'Iráqs høykommisær og i samsvar med bestemmelsene i artikkel 22 i Folkeforbundets pakt. Mandatkommissjonen var pålagt overvåking av alle mandatterritoriernes administrasjon, og rådet la frem en anmodning som ble akseptert og godkjent av dette organ i november 1928. Et memorandum som ble fremlagt av mandatmakten til den samme kommisjon i forbindelse med denne anmodning, erklærte utvetydig at *shí'ahene* ikke hadde "noe rettmessig krav overhodet" til dette hus, at dommerens avgjørelse i Ja'faríyyih-retten var "åpenbart feilaktig", "urettferdig" og "uten tvil drevet av religiøse fordommer", at den følgende fordrivelse av bahá'íene var "ulovlig", at myndighetenes handlinger hadde vært "høyst lovstridige", og at man mistenkte at appellrettens dom ikke var "upåvirket av politiske vurderinger".

"Kommissjonen henleder rådets oppmerksomhet mot de overlegninger og slutninger som den er blitt foreslått gjennom en gransking av den skriftlige anmodning ...", redegjør den rapport som ble fremlagt av Folkeforbundets Råd, "den anbefaler at rådet bør spørre den britiske regjering om å henvende seg til den 'iráqiske regjering i den hensikt at det må skje en umiddelbar oppreisning av den urett søkerne har vært utsatt for". Denne rapport ble offentliggjort av Den Permanente Mandatkommissjons 14. sesjons referater, avholdt i Genève høsten 1928, og deretter oversatt til arabisk og publisert i 'Iráq.

Den britiske offisielle representant som var til stede ved kommisjonens sesjon, uttalte videre at "mandatmakten hadde erkjent at bahá'íene hadde vært utsatt for en urett", mens det i løpet av sesjonen ble hentydet til det faktum at *shí'ahenes* handlinger innebar et brudd med 'Iráqs grunnlov og forfatningslover. Videre erklærte den finske representant i sin rapport til rådet at "denne urett kan kun tilskrives religiøs lidenskap", og ba om at "søkernes urett måtte rådes bot på".

Etter å ha overveid denne rapport, så vel som kommisjonens samlede observasjoner og konklusjoner, hadde Folkeforbundets Råd på sin side enstemmig vedtatt en resolusjon den 4. mars 1929, som deretter ble oversatt og utgitt i *Baghdáds* aviser, og som henstilte til mandatmakten "om å gjøre en henvendelse til 'Iráqs regjering med tanke på en øyeblikkelig oppreisning

av den urett søkerne hadde vært utsatt for". Den instruerte følgelig Generalsekretæren om å informere både mandatmakten og de søkere det gjaldt om de slutninger kommisjonen hadde truffet, en instruks som den britiske regjering på behørig måte sendte gjennom sin høykommisær til den 'iráqiske regjering.

Et brev datert 12. januar 1931, skrevet på vegne av den britiske utenriksminister, herr Arthur Henderson, og som var adressert til Folkeforbundssekretariatet, erklærte at rådets slutninger hadde "blitt underkastet den aller grundigste overveielse av 'Íráqs regjering", som "endelig" hadde "besluttet å nedsette en spesialkomité ... for å vurdere bahá'í-samfunnets synspunkt når det gjaldt visse hus i Baghdád, og å utforme anbefalinger for en rettmessig avgjørelse i dette spørsmål". Videre påpekte dette brev at denne komité i sin rapport i august 1930 hadde erklært at den var blitt godtatt av regjeringen, at bahá'í-samfunnet "i prinsippet" hadde "godtatt" dens anbefalinger, og at Baghdáds myndigheter hadde gitt pålegg om at "detaljerte planer og beregninger skulle forberedes med en målsetting om at disse anbefalinger skulle iverksettes i løpet av det kommende budsjettår".

Det er ingen grunn til å dvele ved denne viktige saks videre historie, ved de uthalte forhandlinger, forsinkelser og forviklinger som fulgte, ved rådslagningene, "over hundre" i tallet, der kongen, hans ministre og rådgivere deltok, ved de uttrykk for "beklagelse", for "forbauselse" og for "engstelse" som ble protokollført ved Mandatkomisjonens påfølgende sesjoner i Genève i 1929, 1930, 1931, 1932 og 1933, ved dens medlemmers fordømmelse av den "intoleransens ånd" som drev shí'ah-samfunnet, ved de 'iráqiske rettsinstansers "partiskhet", ved de sivile myndigheters "svakhet" og "denne urettferdighets kjerne av religiøs lidenskap", ved deres vitneutsagn om søkerens "ytterst forsonlige innstilling", og deres "tvil" når det gjaldt forslagenes tilstrekkelighet, og ved deres erkjennelse av den "alvorlige" karakter i den situasjon som var blitt skapt, og den "åpenbare mangel på rettferdighet" som bahá'íene var blitt utsatt for, og de "moralske forpliktelser" som den 'iráqiske regjering hadde pådratt seg, forpliktelser som det var dens simple plikt å oppfylle, hvilke endringer dens status som nasjon enn måtte medføre.

Det er heller ikke nødvendig å gå i detalj om de uheldige følger av at både den britiske høykommisær og den 'iráqiske statsminister døde på et så ubehagelig tidspunkt, om opptaket av 'Íráq som medlem av Folkeforbundet, og den

påfølgende avslutning av Storbritannias mandat, om kongens egen tragiske og uventede død, om de vanskeligheter som oppsto på grunn av at det fantes et utkast til byplan, om den fungerende statsministers skriftlige forsikring til høykommisæren i dennes brev av januar 1932, om kongens løfte før hans død i nærvær av utenriksministeren i februar 1933, om at huset (Bahá'u'lláhs hus) ville bli ekspropriert og den nødvendige sum ville bli satt av om våren det følgende år, om den samme utenriksministers kategoriske uttalelse om at statsministeren hadde gitt de nødvendige forsikringer om at det løfte som den fungerende statsminister allerede hadde gitt, ville bli innfridd, eller om den samme utenriksministers og hans kollega, finansministerens positive uttalelser om at den avdøde konges løfte ville helt og fullt bli innfridd, da de representerte sitt land under Folkeforbundets Forsamlings sesjon i Genève.

Det er tilstrekkelig å nevne at til tross for disse uendelige uthalinger, protester og utflukter, og de delaktige myndigheters åpenbart manglende evne til å iverksette de anbefalinger som var gjort både av Folkeforbundets Råd og Den Permanente Mandatkommissjon, har den offentlige oppmerksomhet som troen oppnådde ved denne minneverdige rettsprosess, vært av en slik art at det vekket undring hos dens venner og fylte dens fiender med forferdelse, idet verdens høyeste domstol forsvarte dens sak, sannhetens og rettferdighetens sak. Siden Bahá'u'lláhs tros formingstids fødsel, er det få hendelser, om noen, som har fremkalt slike ettervirkninger på høyt nivå som kan sammenlignes med den virkning som dens innbitte fienders voldsomme og uprovoserte angrep på en av dens største helligdommer øvet på styresmakter og regjeringskontorer.

“Sørg ikke, o Guds hus”, har Baha'u'lláh så betegnende skrevet, *“hvis din hellighets slør blir sønderrevet av de vantro. Gud har i skapelsens verden smykket deg med hans ihukommelses edelstein. Et slikt smykke kan intet menneske noensinne krenke. Din Herres øyne skal under alle forhold forbli rettet mot deg.”* “I tidens fylde skal Herren ved sannhetens kraft opphøye det i alle menneskers øyne”, har han forutsagt i et annet avsnitt, idet han henviser til det samme hus. *“Han skal gjøre det til sitt rikes banner, den helligdom som den trofastes hærske vil kretse om.”*

I tillegg til Bahá'u'lláhs Pakts bryteres frekke stormangrep i deres felles bestrebelse på å sikre seg hans hellige gravkammers vokterskap, og i tillegg 'Iráqs shí'ah-samfunns egenmektige beslagleggelse av hans hellige hus i

Baghdád, skulle det noen få år senere tilføyes nok et alvorlig angrep fra en enda mektigere motstander mot selve den administrative ordens struktur, slik den var innført i to bahá'í-samfunn i Østen som lenge hadde hatt stor fremgang. Dette angrep nådde sitt høydepunkt i den faktiske oppløsning av disse samfunn og overtakelsen av bahá'í-verdenens første *mashriqu'l-adhkár* og de få tilleggsinstitusjoner som allerede var ført opp i dets nærhet.

Disse samfunn utviste mot, glød og åndelig livskraft. Deres administrative institusjoner var svært godt organisert. Anlegg sto til rådighet for religiøs utdanning og opplæring av deres ungdom. Vidsynte russiske innbyggere som var fylt av ideer som var nær beslektet med troens læresetninger, ble omvendt. Det var en voksende innsikt i betydningen av dens prinsipper, med deres vektlegging av religion, av familiens hellighet, av innføringen av privat eiendomsrett, og deres avvisning av enhver forskjellsbehandling mellom klasser, samt læresetningen om absolutt likeverd mellom alle mennesker. Til sammen ga dette grobunn for å nøre opp mistanke og senere vekke de herskende myndigheters voldsomme fiendtlighet, og dette fremskyndet en av de alvorligste kriser i det første bahá'í århundres historie.

Etter hvert som krisen utviklet seg og også spredte seg til fjerne sentre både i Turkistán og i Kaukasus, ble det gradvis pålagt restriksjoner som begrenset disse samfunns frihet, deres valgte representanter ble forhørt og arrestert, deres lokale råd ble oppløst, i likhet med deres respektive komiteer i Moskva, i 'Ishqábád, i Bákú og i andre steder i de ovennevnte provinser, og alle bahá'í ungdomsaktiviteter opphørte midlertidig. Det medførte til og med stengning av bahá'í-skoler, barnehager, biblioteker og offentlige lesesaler, avskjæring av all kommunikasjon med utenlandske bahá'í-sentre, beslagleggelse av bahá'í trykkekpresser, bøker og dokumenter, forbud mot all form for undervisningsaktiviteter, opphevelse av bahá'í-forfatningen, avskaffelse av alle nasjonale og lokale fond og forbud mot at ikke-troende skulle delta på bahá'í-møter.

Midtveis i år 1928 ble den lov som beslagla religiøse bygninger, anvendt på 'Ishqábáds *mashriqu'l-adhkár*. Denne bygning ble imidlertid fortsatt brukt som tilbedelseshus gjennom en fem års leietid som ble fornyet av de lokale myndigheter i 1933 for en tilsvarende periode. I 1938 forverret situasjonen seg raskt både i Turkistán og i Kaukasus, og førte til fengsling av over fem hundre

troende, hvorav mange av dem døde. En rekke av de fengslede var kvinner. Deres eiendeler ble beslaglagt, og deretter ble flere fremstående medlemmer av disse samfunn forvist til Sibir, de polare skoger og andre steder i nærheten av Nordishavet. Deretter ble de fleste av disse samfunns gjenværende personer deportert til Persia, på bakgrunn av deres persiske nasjonalitet, og til sist ble selve templet fullstendig beslaglagt og omgjort til kunstgalleri.

Den gang troens administrative orden oppsto og ble grunnfestet i Tyskland, bidro de tyske troende betydelig og i økende grad til dens vekst og befestelse. Også i dette land medførte det undertrykkende tiltak, om enn mindre alvorlige enn de lidelser som bahá'íene i Turkistán og Kaukasus ble utsatt for. I årene umiddelbart forut for den nåværende konflikt, opphørte faktisk all organisert bahá'í-aktivitet i hele landet. Den offentlige undervisning i troen, med sin åpne vektlegging av fred og allmengyldighet, og dens avvisning av rasisme, ble offisielt forbudt, bahá'í-råd og deres komiteer ble oppløst, det ble forbud mot å avholde bahá'í årsmøter, det nasjonale åndelige råds arkiver ble beslaglagt, sommerskolen ble avskaffet, og utgivelse av enhver form for bahá'í-litteratur ble stilt i bero.

Bortsett fra sporadiske utbrudd av forfølgelse i slike steder som Shíráz, Ábádih, Ardibíl, Işfáhán, og i visse distrikter i Ádhirbáyján og Khurásán, avtok utbruddene i Persia i stor grad både i antall og når det gjaldt voldsbruk, på grunn av det engang så mektige shí'ah-presteskaps reduserte vilkår. Den nyetablerte og ennå ubefestede administrative ordens institusjoner ble underkastet sivile myndigheters restriksjoner, utformet for å begrense deres spillerom, hemme deres frihet og undergrave deres grunnvoller, både i hovedstaden og i provinsene.

Et sammensveiset nasjonalt samfunn som hadde tatt lærdom av sine erfaringer og hadde et enestående sinnelag, hadde gradvis og helt uventet trådt frem fra det skjulte, og det var opprettet sentre i hver eneste av landets provinser, til tross for de gjentatte bølger av umenneskelig forfølgelse som i trekvart århundre hadde sveipet over og nesten hadde oppslukt det. Dets medlemmer sto fast i sin beslutning om å spre sin tros ånd og prinsipper, utbre dens litteratur, håndheve dens lover og forordninger, straffe dem som ville bryte dem, opprettholde et vedvarende samkvem med sine medtroende i fremmede land, og reise opp dens administrative ordens bygninger

og institusjoner. Dette kunne ikke annet enn å vekke frykt og fiendtlighet hos dem som satt med makten, og som enten misforsto dette samfunns mål, eller var fast bestemt på å kvele dets liv. Selv om dets medlemmer var lydige i alle saker av rent administrativ karakter overfor sitt lands sivile lover, sto de fast på å etterleve de grunnleggende åndelige prinsipper, forskrifter og lover Bahá'u'lláh hadde åpenbart. Dette krevde blant annet av dem at de måtte holde fast ved sannferdighet, ikke skjule sin tro, overholde de foreskrevne forordninger for ekteskap og skilsmisse, og avholde seg fra enhver form for arbeid på de helligdager som var forordnet av ham. Alt dette brakte dem før eller senere i konflikt med et regime som formelt hadde anerkjent islám som Persias statsreligion, og som derfor nektet å gi noen form for anerkjennelse til dem som denne religions offisielle målbærere allerede hadde fordømt som kjettere.

Alle skoler som tilhørte dette lands bahá'í-samfunn, ble stengt, som en direkte følge av at representanter for dette samfunn avsto å tillate offentlige bahá'í-institusjoner, fullt og helt eiet og styrt av dem, da det ville bryte den klart åpenbarte lov som krevde avholdelse fra arbeid på bahá'í-helligdager. Alle bahá'í-ekteskapsattester ble forkastet og ble nektet registrert ved myndighetenes lisenskontorer. Det ble forbudt å trykke og utbre all bahá'í-litteratur, så vel som å innføre den til landet. I ulike sentre ble bahá'í-dokumenter, bøker og relikvier beslaglagt. I noen provinser ble Ĥazíratu'l-Quds stengt, og noen steder ble møblene beslaglagt. Alle bahá'í-fremvisninger, konferanser og årsmøter ble forbudt. Det ble lagt en streng sensur på en korrespondanse som ofte uteble mellom Persias bahá'í-sentre og mellom disse sentre og bahá'í-samfunn i utlandet. Pålitelige og lovlydige innbyggers vandelsattester ble tilbakeholdt på grunn av deres erklærte troskap mot bahá'í-troen. Ansatte i regjeringen ble oppsagt, offiserer i hæren ble degradert eller avskjediget, en rekke troende ble arrestert, forhørt, fengslet og ilagt bøter og andre straffer for enten å ha nektet å forkaste sin moralske plikt til å holde fast ved sin tros åndelige prinsipper, eller å handle på en måte som ville være i strid med dens allmengyldige og ikke-politiske karakter. Alt dette kan betraktes som de innledende forsøk som ble gjort på å stå imot en nyfødt administrativ ordens fremvekst, og kullkaste dens kamp for frigjøring. Denne ordens egne røtter hadde drukket seg sterke på et heroisk offer i dette land, hvor jorden allerede var blitt gjennomtrengt av talløse bahá'í-martyrers blod.

KAPITTEL 24

Frigjøring og anerkjennelse av troen og dens institusjoner

SAMTIDIG MED AT Bahá'u'lláhs tilhengere i Østen og Vesten tok de innledende skritt for å reise rammeverket for hans tros administrative orden, ble det igangsatt et voldsomt angrep på en håndfull troende i en bortgjemt landsby i Egypt, da de forsøkte å opprette en av denne ordens første institusjoner. I et historisk perspektiv vil dette angrep bli hyllet av fremtidige generasjoner som et landemerke, ikke bare i troens formingsperiode, men i hele det første bahá'í-århundres historie. Etterspillet av dette angrep kan sannelig sies å ha åpnet et nytt kapittel i troens egen utvikling, en utvikling som må føre til opprettelsen av bahá'í-staten og nå sitt høydepunkt i bahá'í verdenssamveldets fremvekst, idet den gjennomgår påfølgende stadier av undertrykkelse, av frigjøring, av anerkjennelse som en selvstendig åpenbaring, og som en statsreligion.

Den har sin opprinnelse i et land som med rette kan rose seg av å være både den arabiske og den muslimske verdens anerkjente senter. Den ble fremskyndet av den handling de geistlige representanter for isláms største kirkesamfunn gjorde på eget initiativ. Noen medlemmer av dette kirkesamfunn anstiftet en rekke uroligheter for å undertrykke aktivitetene til noen tilhengere av troen som hadde hatt presterang blant dem. Denne utvikling er et direkte resultat av disse uroligheter, og denne viktige utvikling i et kjempende bahá'í-samfunns fremgang, har i stor grad bidratt direkte til styrkingen av omdømmet til den administrative orden som dette bahá'í-samfunn hadde

begynt å oppreise. Videre vil det påskynde avslutningen av en overgangsperiode som troen nå beveger seg gjennom i formingsstadiet av sin vekst, idet dens etterdønninger blir spredt videre til andre islamske land, og dens enorme betydning blir klarere forstått av både kristendommens og isláms tilhengere.

Det var i landsbyen Kawmuṣ-Ṣa'áydih i Beba-distriktet i provinsen Beni Suef i øvre Egypt, at landsbyens notar i kraft av sin stilling som religiøs saksøker med myndighet fra justisdepartementet tok affære mot tre bahá''i-innbyggere i denne landsby, og forlangte at deres muslimske hustruer skulle skille seg fra dem, på bakgrunn av at deres ektemenn hadde forlatt islám etter sine lovlige ekteskap som muslimer. Dette var et resultat av den religiøse fanatisme som var blitt nøret opp i denne landsbys overhodes bryst, ved at et bahá''i-råd hadde blitt dannet, og den alvorlige beskyldning han formidlet både til distriktpolitiets tjenestemann og provinsens guvernør, hisset muslimene opp i en slik grad at det fikk dem til å begå skjendige handlinger mot sine ofre.

Den religiøse ankedomstol i Beba avsa sin vurdering og dom 10. mai 1925, og den ble deretter stadfestet av Kairos øverste geistlige myndigheter og vedtatt som endelig av dem, og den ble trykket og sendt i omløp av de muslimske myndigheter selv. Den opphevet de tre saksøkte bahá''iers ekteskap og fordømte alle som kjettere for å ha brutt isláms lover og forordninger. Den gikk til og med så langt at den avsa en positiv, en oppsiktsvekkende og virkelig historisk påstand om at den tro disse kjettere hadde sluttet seg til, skal anses som en egen religion, helt uavhengig av de religiøse systemer som har gått forut for den. Troens fiender hadde hittil enten bestridt eller bevisst sett bort fra en slik påstand, det være seg i Østen eller Vesten.

Etter å ha gjort rede for isláms grunnleggende læresetninger og forordninger og gitt en detaljert fremstilling av bahá''i læresetningene, understøttet med forskjellige sitater fra *Kitáb-i-Aqdas*, fra 'Abdu'l-Bahás og mírzá Abu'l-Faḍls skrifter, med spesielle henvisninger til visse bahá''i-lover, og påvist at de saksøkte i lys av disse uttalelser faktisk hadde avsverget Muhammeds tro, rommer hans formelle domsavsigelse den mest utvetydige erklæring: "Bahá''i-troen er en ny religion, fullstendig uavhengig, med sine egne trossetninger, prinsipper og lover, som skiller seg fra og er fullstendig i strid med isláms trossetninger, prinsipper og lover. Ingen bahá''i kan derfor bli betraktet som

en muslim, og omvendt, på samme måte som ingen buddhist, hindu eller kristen kan bli betraktet som en muslim, og omvendt”. Denne offisielle og minneverdige erklæring opphever rettsakens parters ekteskapskontrakter og avsier “skilsmisse” for ektemennene fra deres hustruer, og den konkluderer med følgende ord: “Hvis noen av dem (ektemennene) angrer seg, tror på og anerkjenner hva enn ...Muhammed, Guds Apostel... har brakt fra Gud... og vender tilbake til den opphøyde islåms tro... og bevitner at... Muhammed... er Profetenes og Budbringernes Segl, at ingen religion vil etterfølge hans religion, at ingen lov vil oppheve hans lov, at Koranen er den siste av Guds bøker og hans siste åpenbaring til sine profeter og sine budbringere ...skal han bli godtatt og vil få rett til å fornye sin ekteskapskontrakt...”

Denne epokegjørende erklæring ble støttet av ubestridelige beviser anført av Bahá'u'lláhs tros erklærte fiender, og ble utformet i et land som streber etter islåms lederskap gjennom gjeninnføringen av kalifatet, og ble godkjent av dette lands høyeste geistlige myndigheter. Dette offisielle vitnesbyrd hadde shí'ah-islåms ledere både i Persia og 'Íráq gjennom et helt århundre flittig unngått å gi uttrykk for, og det bringer disse baktalere til taushet en gang for alle, deriblant Vestens kristne presteskap som tidligere har stemplet denne tro som en kult, som en bábí-sekt og som en utløper av islám eller fremstilt den som en sammenstilling av religioner. En slik erklæring ble tiljublet av alle Østens og Vestens bahá'í-samfunn som det første frihetsbrev i løsrivelsen av Bahá'u'lláhs Sak fra islamsk rettroenhets lenker, og det første historiske skritt på den vei som leder til dens endelige og verdensomspennende anerkjennelse, ble ikke tatt av dens tilhengere, som man kunne forvente, men av dens motstandere.

En slik dom var ladet med uoverskuelige muligheter, og ble umiddelbart anerkjent som en mektig utfordring som Bahá'u'lláhs tros administrative ordens byggere ikke var sene om å møte og godta. Den påla dem en hellig plikt som de følte seg rede til å oppfylle. Dens opphavsmenn hadde utformet den med tanke på å berøve sine motstandere adgang til muslimske rettsinstanser, og derved sette dem i en rådløs og forlegen situasjon, men den ble i stedet en brekkstang som det egyptiske bahá'í-samfunn, etterfulgt av sine søstersamfunn, beredvillig benyttet seg av, i den hensikt å kreve uavhengighet for deres tro, og de søkte godkjennelse for det hos sin regjering. Den ble

oversatt til flere språk og spredt rundt til Østens og Vestens bahá'í-samfunn, og åpnet gradvis veien for å innlede forhandlinger mellom disse samfunns valgte representanter og de sivile myndigheter i Egypt, i Det hellige land, i Persia og til og med i USA, i den hensikt å sikre disse myndigheters offisielle anerkjennelse av troen som en uavhengig religion.

I Egypt var dette et signal om å iverksette en rekke tiltak som samlet sett medførte at det ble mye lettere å oppnå en slik anerkjennelse fra en regjering som fortsatt formelt sett blir forbundet med isláms religion, og som tillater at dens lover og regler i stort omfang blir utformet etter dens geistlige ledes synspunkter og erklæringer. De egyptiske troende sto fast i sin beslutning om ikke å avvike en hårsbredd fra troens læresetninger, om å unngå ethvert samkvem med noen av landets muslimske geistlige domstoler og om å avslå enhver geistlig stilling som ville bli tilbudt dem. *Kitáb-i-Aqdas'* grunnleggende lover om personlige saker, så som ekteskap, skilsmisse, arv og gravferd, ble sammenstilt og utgitt, og disse lover ble fremlagt for den egyptiske regjering. Det egyptiske nasjonale åndelige råd utstedte ekteskaps- og skilsmisseattester. Dette råd overtok alle plikter og ansvarsoppgaver knyttet til inngåelse av bahá'í ekteskap og skilsmisser, så vel som gravlegging av de døde. Alle medlemmer av dette samfunn helligholdt de ni helligdager da man må avstå fullstendig fra arbeid, slik det er foreskrevet i bahá'í læresetningene. Dette samfunns valgte nasjonale representanter fremla en anmodning til den egyptiske statsminister, innenriksminister og justisminister (støttet av en lignende henvendelse gjort av det amerikanske nasjonale åndelige råd til den egyptiske regjering), der en kopi av rettens dom var vedlagt, samt deres nasjonale bahá'í-forfatning og vedtekter, med anmodning om at de anerkjenner deres råd som et organ som oppfyller vilkårene for å utøve en selvstendig rettsinstans' funksjoner, med makt til å iverksette de lover og forordninger som er åpenbart av deres tros opphavsmann i alle saker som angår deres personlige status. Disse ting står frem som de innledende følger av en historisk erklæring som til sist må føre til opprettelsen av denne tro på et grunnlag av absolutt likeverd med dens søsterreligioner i dette land.

Den offisielle og ikke mindre bemerkelsesverdige fatvá (domsavsigelse) som ble avsagt av Egypts stormuftí etter anmodning fra justisdepartementet, var en naturlig følge av denne epokegjørende erklæring, og en direkte

konsekvens av de stadig tilbakevendende uroligheter som ble satt i gang i Port Said og Ismá'ílyiyih av en fanatisk befolkning i forbindelse med gravleggingen av noen av bahá'í-samfunnets medlemmer. Like etter at den var erklært, ble den offentliggjort i den egyptiske presse og bidro til ytterligere å forsterke troens uavhengige status. Dette etterfulgte de opptøyer som brøt ut med uvanlig voldsomhet i Ismá'ílyiyih, da en rasende folkemengde omringet Muḥammad Sulaymáns begravelsesfølge, en fremtredende bahá'í-innbygger i denne by, skapte et slikt opprør at politiet måtte gripe inn, og etter å ha reddet liket og brakt det tilbake til den avdødes hjem, ble de tvunget til å bære det nattetid uten følge til utkanten av ørkenen og gravlegge det i villmarken.

Denne domsavsigelse ble vedtatt som et resultat av den egyptiske innenriksministers skriftlige forespørsel den 24. januar 1939 til justisministeren, med spørsmål om en erklæring fra muftien angående dette råds anmodning til den egyptiske regjering om tildeling av fire tomter som skulle tjene som gravsteder for Kairos, Alexandrias, Port Suids og Ismá'ílyiyihs bahá'í-samfunn, og det var vedlagt en kopi av samlingen av bahá'í-lover vedrørende saker av personlig karakter utgitt av det egyptiske nasjonale åndelige bahá'í-råd. "Vi har mottatt deres brev ... datert 21. februar 1939, med dets vedlegg ...", skrev muftien i sitt svar av 11. mars 1939, på den henvendelse justisministeren sendte til ham, "med forespørsel om det vil være lovlig å gravlegge avdøde bahá'ier på muslimske gravsteder, eller ikke. Vi erklærer med dette at dette samfunn ikke kan betraktes som muslimer, slik det fremgår av den troslære det bekjenner seg til. Den omhyggelige gjennomlesning av det de kaller 'bahá'í-lover angående saker av personlig karakter', som ledsager sakspapirene, betraktes som tilstrekkelig bevis. Hvem som helst blant dets medlemmer som tidligere har vært muslim, har i kraft av sin tro på dette samfunns fordringer, avsverget islám, og anses å være utenfor dens gode selskap, og er underlagt de lover som regulerer frafall på grunnlag av isláms rette tro. Siden dette samfunn ikke er muslimsk, vil det være ulovlig å gravlegge deres døde på muslimske gravplasser, uansett om de opprinnelig har vært muslimer eller ikke ..."

Det var som en følge av denne endelige, denne klart formulerte og offisielle dom avsagt av islamsk lovs høyeste rettsinstans i Egypt, at den egyptiske regjering samtykket i å tildele dette samfunn, så vel som Ismá'ílyiyihs bahá'ier,

to områder som skulle tjene som gravsteder for deres døde. Dette skjedde etter langvarige forhandlinger som først resulterte i at Kairos bahá'í-samfunn ble tildelt et gravsted til som utgjorde en del av det som var avsatt til denne bys fritenkere. Denne handling av historisk betydning ble i høy grad ønsket velkommen av de hardt pressede og langmodige samfunns medlemmer, og den har tjent til å vise enda tydeligere deres tros uavhengige karakter og utvide myndighetsområdet for dens representative institusjoner.

Den strålende mírzá Abu'l-Fadls levninger ble overført til det første av disse to offisielt utpekte bahá'í-gravsteder og gitt en begravelse verdig hans høye posisjon, som en følge av det egyptiske nasjonale åndelige bahá'í-råds avgjørelse, med hjelp av dets søster-råd i Persia. Den første offisielle bahá'í-institusjon i sitt slag som var grunnlagt i Østen, ble derved innviet på en verdig måte. Denne virkeliggjøring ble like etter ytterligere styrket av at legemet til Vestens viden kjente moder-underviser, Lua Getsinger (E. Getsingers hustru), ble gravd opp fra en kristen gravplass i Kairo, og ble gravlagt et sted i hjertet av denne gravplass, like i nærheten av denne fremstående forfatters og trosforkjempers hvilested, gjennom bistand fra det amerikanske nasjonale råd og Utenriksdepartementet i Washington.

Før disse erklæringer, hadde det i Det hellige land, hvor en bahá'í gravplass var blitt opprettet i løpet av 'Abdu'l-Bahás embetstid, blitt tatt en historisk beslutning om å gravlegge avdøde bahá'ier med ansiktet vendt mot Qiblih i 'Akká. Betydningen av dette tiltak ble styrket av avgjørelsen om ikke å involvere en muhammedansk rettsinstans i alle saker som omhandlet ekteskap og skilsmisse, slik det tidligere hadde vært tilfelle, og til å gjennomføre de ritualer foreskrevet av Bahá'u'lláh for klargjøring og gravlegging av den døde, i sin helhet og uten noe hemmelighold. Dette ble snart etter fulgt av at Haifas lokale bahá'í-samfunns representanter fremla en formell anmodning, datert 4. mai 1929, til de palestinske myndigheter, med forespørsel om offisielt å godkjenne samfunnet og tildele dem "fulle rettigheter til å administrere sine egne saker, slik det nå gjaldt for andre religiøse samfunn i Palestina", i påvente av innføringen av en felles sivil lov om alle landets innbyggers personlige stilling, uavhengig av deres religiøse tro.

Godkjennelsen av denne anmodning var en handling av enorm betydning og aldeles uten sidestykke i troens historie i noe land. Den gjør at sivile

myndigheter offisielt anerkjenner ekteskapsattester utstedt av representanter for det lokale samfunn, og de offisielle representanter for den persiske regjering i Palestina har stilltiende godkjent deres gyldighet. Den ble fulgt av en rekke avgjørelser der regjeringen ga skattefritak til alle eiendommer og institusjoner som ble regnet som hellige steder av bahá'í-samfunnet, eller som var viet dets grunnleggeres gravmæler ved deres verdenssenter. Videre ble alle gjenstander som tjente som dekorasjoner eller inventar i bahá'í helligdommer, fritatt fra tollavgifter gjennom disse beslutninger, og både det amerikanske og det indiske nasjonale åndelige bahá'í-råds grener ble gitt tillatelse til å fungere som "religiøse samfunn", i samsvar med dette lands lover, og til å eie og administrere eiendom som representanter for disse råd.

I Persia var reaksjonen på denne bemerkelsesverdige erklæring av en slik art at den inspirerte samfunnets medlemmer og fikk dem til å utnytte til det ytterste de enorme fordeler som dette helt uventede vitnesbyrd hadde skjenket dem. Dette var et langt større samfunn, allerede tallmessig større enn de kristne, de jødiske og de zoroastriske minoriteter som bodde i dette land. Til tross for de sivile og geistlige myndigheters tradisjonelt sett fiendtlige holdning, hadde det lyktes i å oppreise sine administrative institusjoners struktur. Etter å ha blitt utsatt for og overlevd voldsomme prøvelser fra et allmektig presteskaps grusomme, hovmodige og uforsonlige ledere som nå var alvorlig ydmyket, var det et seiersstolt samfunn som nettopp trådte frem fra det ukjente, mer fast besluttet enn noen gang på å tvinge frem sin fordring om å bli betraktet som en uavhengig religiøs enhet, innenfor de grenser som det var foreskrevet av troens grunnleggere, og med alle tilgjengelige midler å beskytte dets ukrenkelighet, dets medlemmers fellesskapsfølelse og dets valgte institusjoners styrke. Nå som dets erklærte motstandere hadde fattet en slik uttrykkelig og gjennomgripende erklæring i et slikt land, i et slikt språk, om et så viktig emne, og sønderrevet det slør som i så lang tid hadde blitt lagt over noen av de særskilte sannheter som lå i kjernen av dets lære, kunne det ikke lenger forholde seg taus eller uten protester godta de pålagte begrensninger som var ment å skulle begrense dets makt, kvele dets samfunnsliv og nekte det retten til uforbeholdent å bli likestilt med andre religiøse samfunn i sitt land.

Urokkelig besluttomme på ikke lenger å bli klassifisert som muslimer, jøder, kristne eller zoroastere, vedtok dette samfunns medlemmer som et

første skritt å ta i bruk slike virkemidler som ville rettferdiggjøre deres religions særegne stilling, hinsides enhver innvending som deres erklærte fiender måtte ha. De var seg bevisst sin klare, hellige og ufravelige plikt til helt og fullt å adlyde sitt lands lover i alle saker av rent administrativ karakter, men de utformet en handlingsplan og gikk løs på oppgaver som skulle bringe dem et steg nærmere det mål de hadde satt seg fore å oppnå, fast bestemt på å hevde og vise deres tros uavhengige karakter gjennom ethvert lovlig middel de hadde til rådighet.

De var fast besluttet på ikke å skjule sin tro, hvilke ofre det enn måtte medføre. De sto urokkelig fast på at de ikke ville henvise noen sak som angikk deres personlige status til noen muslimsk, kristen, rabbinisk eller zoroastrisk rett. De avslo å knytte seg til noen som helst organisasjon, eller akseptere noen som helst geistlig stilling forbundet med noen som helst av deres lands anerkjente religioner. De overholdt konsekvent *Kitáb-i-Aqdas'* lover vedrørende obligatorisk bønn, faste, ekteskap, skilsmisse, arv, gravlegging av de døde, og bruk av opium og alkoholholdige drikker. Under de godkjente bahá'í-råds forvaltning og godkjennelse, ble attester for fødsel, død, ekteskap og skilsmisse utstedt og satt i omløp. "Bahá'í-lover angjeldende saker av personlig status" var utgitt av det egyptiske Nasjonale Bahá'í-Råd, og ble nå oversatt til persisk. Man avsto fra arbeid på alle bahá'í-helligdager. Det ble opprettet bahá'í-gravsteder i hovedstaden, så vel som i provinsene, opprettet for å gi en felles gravplass for alle troende, uansett stand og religiøs herkomst. De fastholdt at de ikke lenger skulle registreres som muslimer, kristne, jøder eller zoroastere på identitetskort, ekteskapsattester, pass og andre offisielle dokumenter. De la vekt på institusjonen nittendagsfesten, slik den er opprettet av Bahá'u'lláh i *Kitáb-i-Aqdas*. Det ble innført straffetiltak ved at valgte bahá'í-råd nå påtok seg en religiøs retts plikter og funksjoner overfor oppsettsige medlemmer av samfunnet, ved å nekte dem stemmerett og medlemskap i disse råd og deres komiteer. Alle disse ting kan knyttes til de første spirer av et samfunn som hadde oppreist sin administrative ordens rammeverk. Under den raskt økende innflytelse av den historiske rettskjennelse avsagt i Egypt, var de nå oppsatt på å oppnå de sivile myndigheters anerkjennelse av den status som dets geistlige motstandere så ettertrykkelig hadde avlagt vitnesbyrd om, ikke ved makt, men gjennom overbevisning.

Det er ikke til å undres over at dets innledende forsøk skulle oppnå delvis suksess, at det til tider ville vekke de herskende myndigheters mistanke, og at det ville bli grovt feilaktig fremstilt av dets årvåkne fiender. Det lyktes på visse områder i sine forhandlinger med de sivile myndigheter, som for eksempel i å oppnå en regjeringserklæring som fjernet all henvisning til religiøs tilhørighet i pass utstedt til persiske undersåtter, og noen steder ble det gitt en stilltiende tillatelse til at dets medlemmer ikke behøvde å fylle inn den religiøse kolonne i enkelte statsdokumenter, men kunne registrere sin attest for ekteskap, skilsmisse, fødsel og død hos sitt eget råd, og kunne gjennomføre sine begravelser i tråd med sine religiøse ritualer. Men i andre henseende har samfunnet blitt utsatt for alvorlige lovmessige hindre. Dets skoler, som helt og fullt var grunnlagt, eiet og kontrollert av samfunnet selv, ble med hard hånd stengt fordi de nektet å holde åpent på bahá'í-helligdager. Dets medlemmer ble forfulgt, både menn og kvinner. De som var ansatt i hæren eller i det sivile statsapparat, ble i noen tilfeller avskjediget. Det ble forbudt å innføre, trykke og utbre dets litteratur, og alle offentlige bahá'í-møter ble erklært ulovlige.

Trofast mot sine hellige forpliktelser overfor sin regjering, og bevisst på sine borgerplikter, har bahá'í-samfunnet rettet seg, og vil fortsette å vise ubetinget lydighet mot alle administrative bestemmelser som de sivile myndigheter fra tid til annen har utstedt, eller i fremtiden vil utstede i dette land, så vel som i alle andre land. Dets øyeblikkelige stenging av sine skoler i Persia er et bevis på dette. Men det vil iherdig nekte å bøye seg for slike ordrer som er ensbetydende med at dets medlemmer avskriver seg sin tro, eller som innebærer en handling som bryter troens åndelige, dens grunnleggende og dens gudgitte prinsipper og forskrifter. Det vil heller foretrekke fengsling, forvisning og alle former for forfølgelse, også død, enn å følge en jordisk myndighets pålegg om at medlemmene gir avkall på sin troskap mot sin sak. Tjue tusen martyrer har allerede ofret sine liv på dets grunnleggeres sti.

“Hvis du kutter oss i biter, både menn, kvinner og barn, i hele Ábádih-distriktet, vi vil aldri gi etter for dine ønsker”, var det minneverdige budskap som ble sendt av de fryktløse etterkommere etter noen av disse martyrer i dette urolige senter til guvernøren i Fárs, som hadde planlagt å tvinge dem til å erklære seg som muslimer. Så snart dette budskap var overlevert denne utfordrende guvernør, avsto han fra å gå videre med saken.

Bahá'í-samfunnet i USA hadde allerede vist et inspirerende eksempel ved å oppreise og perfektionere sin administrative ordens apparat, og var klar over de vidtrekkende følger av Egypts muslimske domstols rettskjennelse, og over betydningen av den reaksjon den hadde skapt i Det hellige land, og ble selv stimulert av den modige standhaftighet som dets søstersamfunn i Persia fremviste. Det besluttet å utvide sine betydningsfulle prestasjoner gjennom ytterligere handlinger for å fremheve enda tydeligere den status Bahá'u'lláhs tro hadde oppnådd av på det nordamerikanske kontinent. Det var tallmessig mindre enn de persiske troendes samfunn. På grunn av det mangfold av lover som styrte unionens stater, ble samfunnet stilt overfor en situasjon som var vesentlig forskjellig fra den som gjaldt Østens troende, i saker som angikk dets medlemmers personlige status, og den var mye mer innviklet. Men bevisst sitt ansvar for nok en gang å sette fart på en guddommelig opprettet ordens utvikling, gikk det dristig i gang med å iverksette tiltak som ville fremheve den uavhengige karakter av en åpenbaring som det allerede så edelt hadde kjempet for.

De føderale myndigheter anerkjente bahá'í-samfunnets nasjonale åndelige råd som et religiøst organ med forvaltningsrett til å eie eiendommer som var viet troens interesser. Bahá'í-fond ble opprettet og ble innvilget skattefritak av de sivile myndigheter, som eiendommer eiet og administrert utelukkende til fordel for et rent religiøst samfunn. Ytterligere avgjørelser og tiltak ble utformet for å legge større vekt på egenarten av de bånd som forente dets medlemmer. Det ble lagt særskilt vekt på noen av de grunnleggende lover som finnes i *Kitáb-i-Aqdas*, når det gjelder obligatoriske bønner, overholdelse av fasten, godkjennelse fra foreldrene som en forutsetning for ekteskap, en ett år lang separasjon mellom mann og hustru som en nødvendig forutsetning for skilsmisse, avholdelse fra alle alkoholholdige drikker, vektlegging av institusjonen nittendagsfesten, innstiftet av Bahá'u'lláh i den samme bok, opphør av medlemskap og samkvem med alle geistlige organisasjoner, og forbud mot å tiltre noen som helst geistlig stilling. Alle disse forhold hadde ettertrykkelig tjent til å understreke bahá'í-fellesskapets særegne karakter, og til å skille det i offentlighetens øyne fra fortidens religionssystemers ritualer, seremonier og menneskeskapte institusjoner.

Av spesiell og historisk viktighet har vært henvendelsen fra det åndelige råd for bahá'ier i Chicago til staten Illinois' sivile myndigheter om sivil godkjenning av retten til å foreta lovlige vielser i samsvar med *Kitáb-i-Aqdas'* forordninger, og til å arkivere vielsesattester som tidligere har fått offisiell godkjenning av dette råd. Chicago var det første sentrum som var grunnlagt på det nordamerikanske kontinent, det første til å bli juridisk anerkjent blant sine søsterråd og det første til å ta initiativ til å åpne for byggingen av et bahá'í-tempel i Vesten. Myndighetene godkjente denne anmodning som nødvendigjorde en endring av alle lokale råds vedtekter for å sette dem i stand til å foreta lovlige bahá'í-vielser, og gi myndighet til Chicago-rådets formann eller sekretær for å representere dette organ ved gjennomføring av alle bahá'í-ekteskap. Staten Illinois utstedte den første bahá'í-vielsesattest den 22. september 1939, og bemyndiget det før nevnte råd til å feire bahá'í-vielser og utstede bahá'í-vielsesattester. Ved andre stater i unionen, slik som New York, New Jersey, Wisconsin og Ohio, gjorde rådene deretter vellykkede tiltak for å sikre seg selv tilsvarende privilegier, noe som videre har bidratt ytterligere til å fremheve troens uavhengige religiøse status. Det må tilføyes en lignende og like betydningsfull anerkjennelse, gitt av USAs forsvarsdepartement etter utbruddet av den nåværende konflikt, der det gis tillatelse til å bruke symbolet for Det største navn på gravsteiner som markerer gravene til bahá'ier som er drept i krigen og er gravlagt på militære eller private gravsteder, og som derved skiller disse graver fra dem som har et latinsk kors eller davidsstjernen, som er tildelt dem som tilhører henholdsvis den kristne eller den jødiske tro. Dette fremgår av forsvarsdepartementets generalintendants meddelelse til det amerikanske nasjonale åndelige bahá'í-råd den 14. august 1942.

Vi bør heller ikke unnlate å nevne den like vellykkede søknad fra det amerikanske nasjonale åndelige råd til priskontrollen i Washington D.C., med forespørsel om hvorvidt de lokale bahá'í-råds formann og sekretær i kraft av sine stillinger som tjenestemenn som forestår religiøse møter, og med myndighet i noen stater til å foreta vigselstjenester, kunne være berettiget til bilgodtgjørelse etter Preferred Mileage Section of the Gasoline Regulations' bestemmelser, i den hensikt å imøtekomme de religiøse behov til de lokale samfunn de betjener.

Bahá'í-samfunn i andre land, så som India, 'Iráq, Storbritannia og Australia, var heller ikke sene om enten å anerkjenne fordelene av denne historiske doms offentliggjøring, eller å utnytte de muligheter et slikt offentlig vitnesbyrd åpnet for dem til ytterligere å vise den uavhengige karakter av den tro hvis administrative struktur de allerede hadde reist opp, hver etter sin kapasitet og innenfor de grenser de var underlagt under de rådende forhold. I den grad det var praktisk mulig, iverksatte de *Kitáb-i-Aqdas'* lover. De løsrev seg fra alle tilknytningsbånd og medlemskap i alle kirkesamfunns geistlige institusjoner. De formulerte en handlingsplan som skulle igangsettes i den ene hensikt å gi denne veldige utfordring ytterligere oppmerksomhet, noe som markerte et stort vendepunkt i troens utvikling og la forholdene til rette for dens endelige etablering. Disse samfunn er bevisste på sin fellesskapsånd og fullt klar over de strålende fremtidsvyer som åpner seg foran dem. Hvor isolert deres stilling enn er eller hvor umodent deres utviklingsstadium enn er, har disse samfunn, og i sannhet alle organiserte bahá'í-organer, enten i Østen eller i Vesten, reist seg for å erklære med én stemme Bahá'u'lláhs religions uavhengige karakter og å rydde veien for dens frigjøring fra alle lenker som kunne hindre eller forsinke deres endelige og verdensomspennende anerkjennelse, enten de er geistlige eller ikke.

Iakttakere fra alle samfunnslag har gitt sin hyllest til den status som deres tro allerede hadde oppnådd, for det meste gjennom deres egne selvstendige bestrebelser og bragder, og de tar vel imot disse vitnesbyrd og betrakter dem som en ytterligere spore til handling på deres bratte og strevsomme stigning mot de høyder de til sist må erobre.

“Palestina kan sannelig nå betraktes som landet ikke bare med tre, men med fire trosretninger”, er professor Norman Bentwitchs vitneutsagn, en tidligere statsadvokat i den palestinske regjering, “fordi bahá'í-troen, som har sitt senter for tro og pilegrimsreise i 'Akká og Haifa, oppnår karakteren av en verdensreligion. Så langt dens innflytelse strekker seg i landet, er den en faktor som skaper internasjonal og mellomreligiøs forståelse.” “I 1920 hørte jeg i Karlsruhe om bahá'íenes fellesbekjennende verdensreligion”, er den fremstående sveitsiske vitenskapsmann og psykiater dr. Auguste Forels erklæring i hans Testament, “grunnlagt i Orienten for sytti år siden av en perser, Bahá'u'lláh. Dette er den virkelige religion for “sosial velferd” uten

dogmer eller prester, som binder sammen alle mennesker på vår lille jordklode. Jeg har blitt en bahá'í. Måtte denne religion leve og blomstre for menneskehetens beste! Dette er mitt inderligste ønske.” “Det vil nødvendigvis komme en verdensstat, et allmenngyldig språk, og en altomfattende religion”, har han videre uttalt, “bahá'í-bevegelsen for menneskehetens enhet, er etter min vurdering den største bevegelse i dag som arbeider for altomfattende fred og brorskap”. “En religion som knytter sammen alle trosretninger ...”, er et annet vitnesbyrd ført i pennen av den avdøde dronning Marie av Romania, “en religion basert på Guds indre ånd ... Den lærer at alt hat, intriger, mistenksomhet, onde ord, til og med all påtrengende fedrelandskjærighet, er utenfor Guds ene livsnødvendige lov, og at spesielle trossystemer bare er ytre ting, mens det hjerte som banker med guddommelig kjærighet, kjenner ingen stamme eller rase.”

KAPITTEL 25

Internasjonal utvidelse av undervisningsaktiviteter

MENS BAHÁ'U'LLÁHS TROS administrative ordens struktur gradvis vokste frem, og mens troens uavhengighet ble klarere og klarere forstått av dens fiender og tilkjennegitt av dens venner, var det en annen og like betydningsfull utvikling som på samme tid ble satt i bevegelse. Dens hensikt var å utvide troens grenser, og å øke antallet av dens erklærte tilhengere og av dens administrative sentre, samt å sette ny og stadig økende fart på berikelsen, spredningen og mangfoldigheten av dens litteratur, og å spre den lenger og lenger utover. Erfaringer viste sannelig at selve den administrative ordens mønster, i tillegg til andre tydelige trekk, bestemt oppmuntret til et effektivt og hurtig undervisningsarbeid, og dens bygningsmenn fant at deres iver stadig økte og deres lidenskap for oppgaven tiltok, etter hvert som troen beveget seg fremover mot en stadig mer fullstendig frigjøring.

De var også oppmerksomme på deres tros grunnleggeres formaninger, anmodninger og løfter, disse som i trekvart århundre hver på sin måte og innenfor de grenser som gjaldt for hans aktiviteter, hadde arbeidet så heltemodig for å fortelle omverdenen om Sakens anseelse, og hvor et allmektig forsyn hadde bemyndiget dem til å forme dens skjebne.

Troens Herold hadde beordret jordens overhoder selv å reise seg og undervise i hans Sak, og skriver i *Qayyúmu'l-Asmá'*: “O forsamling av konger! Overbring med sannhet og i all hast de vers som er sendt ned av oss til Tyrkias og Indias folk, og hinsides dem. . . både til Østens og Vestens land.” “Kom ut av

deres byer, o Vestens folk”, hadde han videre skrevet i den samme bok, “for å bistå Gud”. “Vi ser dere fra vår herlighets rike”, sa Bahá’u’lláh således til sine tilhengere i *Kitáb-i-Aqdas*, “og skal bistå enhver som vil reise seg for å gjøre vår Sak seierrik, med hærskaene i det høye og en flokk av våre begunstigede engler”. “Undervis i Guds Sak, o Babás folk”, hadde han videre skrevet, “for Gud har foreskrevet enhver plikten til å forkynne hans budskap, og anser dette som den mest fortjenstfulle av alle gjerninger.” “Skulle et menneske helt alene reise seg i Babás navn og ikle seg hans kjærlighets rustning”, hadde han klart og tydelig bekreftet, “vil den allmektige gjøre ham seierrik, om så jordens og himmelens styrker skulle fylke seg mot ham”. “Om noen skulle reise seg for vår Saks seier”, hadde han videre erklært, “vil Gud gjøre ham seierrik, om så titusener av fiender skulle ha forenet seg mot ham”. Og igjen: “Samle deres krefter om å utbre Guds tro. Den som er verdig et så høyt kall, la ham reise seg og fremme den. Den som ikke kan, plikter å utpeke en som i hans sted vil forkynne denne åpenbaring ...” “De som har forlatt sitt land for å undervise i vår Sak”, er hans eget løfte, “dem skal Den Trofaste Ånd bestyrke gjennom sin kraft ... En slik tjeneste er i sannhet alle gode gjerningers fyrste og enhver god handlings pryd.” “I våre dager er det viktigste av alt å veilede verdens folk og nasjoner”, hadde ‘Abdu’l-Bahá skrevet i sitt Testament, “Å undervise i Saken er ytterst viktig, for det er grunnmurens egen hovedhjørnestein.” “Kristi disipler glemte seg selv og alle jordiske ting”, hadde han erklært i det samme dokument, “forsaket alle sine bekymringer og eiendeler, rensset seg for selvet og for lidenskap, spredte seg vidt og bredt i fullkommen løsrivelse og var opptatt med å rettlede verdens folk, inntil de til slutt gjorde verden om til en annen verden, opplyste jordens overflate og helt til siste stund ofret seg selv på Guds elskedes sti. Til slutt led de martyrdøden i forskjellige land. De som er handlingens menn, la dem følge i deres fotspor.” “Når timen kommer da denne forurettede og vingestekkede fugl har tatt sin flukt til den himmelske skare ...”, hadde han høytidelig uttalt i det samme Testament, “påhviler det ... vennene og de elskede alle som én å våkne til dåd og i fellesskap reise seg med liv og sjel for å ... undervise i hans Sak og fremme hans tro. Det sømmer seg for dem å ikke ta et øyeblikks hvile ... De må spre seg i alle land ... og reise gjennom alle egner. Virksomme, uten hvile og standhaftige til siste slutt må de i alle land istemme ropet *Yá Bahá’u’l-Abbá* (O du herlighetenes herlighet) ... slik at ... det i Østen og Vesten kan samle seg en veldig skare i skyggen av Guds ord, at hellighetens liflige dufter kan bli spredt, at ansikter kan skinne strålende, hjerter

fylles med den guddommelige ånd og sjeler gjøres himmelske.”

‘Abdu’l-Bahás følgesvenner var lydige mot disse gjentatte formaninger og hadde disse strålende løfter i sine tanker. De var seg bevisste sitt opphøyede kall, ansporet av ‘Abdu’l-Bahás eget eksempel, uforstyrret av at han plutselig forsvant fra deres midte, og lot seg ikke skremme av deres motstanderes indre og ytre angrep. Hans tilhengere reiste seg både i Østen og Vesten i sin fellesskapsånds fulle styrke, mer energisk enn noen gang, for å fremme deres tros internasjonale utbredelse, en utbredelse som nå skulle anta slike dimensjoner at den burde regnes som en av de mest betydningsfulle utviklinger i det første bahá’í-århundres historie.

Undervisningstiltakene ble satt i gang på hvert eneste kontinent på kloden, først med avbrudd, vilkårlig og uorganisert, og senere systematisk ledet, sentralstyrt og effektivt gjennomført, som et resultat av en langsomt voksende administrativ ordens fremvekst. I kraft av sitt omfang og de velsignelser som har strømmet ut fra dem, utgjør disse undervisningstiltak en lysende begivenhet som ikke står tilbake for noen, unntatt dem som er knyttet til de bedrifter som har udødeliggjort bahá’í-religionsordningens primitive tidsalders tidligste år. De ble drevet frem av Bahá’u’lláhs tilhengere i mange land, men på usedvanlig vis i Amerika, og ble fulgt opp av medlemmer i alle aldre og av begge kjønn, av nyerkårte og veteraner, av reisende undervisere og fastboende.

Troens lys hadde under bábí-ordningens ni år opplyst Persia, og hadde kastet sitt gjenskinn på ‘Iráqs tilgrensende landområde. Under Bahá’u’lláhs trettini år lange embetstid hadde det spredt sin stråleglans ut over India, Egypt, Tyrkia, Kaukasus, Turkistán, Sudan, Palestina, Syria, Libanon og Burma, og reiste deretter ved en guddommelig innstiftet Pakts drivkraft til USA, Canada, Frankrike, Storbritannia, Tyskland, Østerrike, Russland, Italia, Nederland, Ungarn, Sveits, Arabia, Tunisia, Kina, Japan, Hawaii, Sør-Afrika, Brasil og Australia. Før utgangen av det første bahá’í-århundre, skulle det nå bli båret videre og opplyse hele trettifire uavhengige nasjoner, og dertil flere protektorater som lå på det amerikanske, det asiatiske og det afrikanske kontinent, i den persiske golf, og i Atlanterhavet og Stillehavet. I Norge, i Sverige, i Danmark, i Belgia, i Finland, i Irland, i Polen, i Tsjekkia og Slovakia, i Romania, i Jugoslavia, i Bulgaria, i Albania, på Island, på Jamaica, i Afghanistan, i Abyssinia, i New Zealand og i nitten latinamerikanske republikker

har Bahá'u'lláhs åpenbarings fane blitt reist etter 'Abdu'l-Bahás bortgang, og hans tros administrative ordens grunnmur har allerede blitt lagt i mange av dem. Og videre, i flere protektorater, både i Østen og Vesten, deriblant Alaska, Puerto Rico, Solano på Filippinene, Java, Tasmania, Bahrain, Tahiti, Balúchistán, Zimbabwe og Den demokratiske republikken Kongo, har det nyfødte evangeliets bærere valgt sine bosteder, og gjør enhver anstrengelse for å legge et urokkelig grunnlag for dets institusjoner.

Gjennom forelesninger og konferanser, gjennom presse og radio, gjennom organiseringen av studiegrupper og fireside-samlinger, gjennom deltakelse i aktiviteter i samfunn, institutter og klubber som besjeles av idealer beslektet med troens prinsipper, gjennom spredning av bahá'í-litteratur, gjennom forskjellige utstillinger, gjennom opprettelsen av opplæringsklasser for lærere, ved kontakt med statsmenn, lærde, skribenter, filantroper og andre opinionsdannere, er disse slående seire blitt oppnådd i løpet av det første bahá'í århundres siste årtier, fremfor alt gjennom pionerens ubøyelige besluttsomhet og urokkelige troskap, mens de har deltatt i disse korstog, enten som besøkende undervisere eller som bofaste. Det meste av dette har blitt utført av det amerikanske bahá'í-samfunns ressurssterke medlemmer, som har påtatt seg det direkte ansvar for den åndelige erobring av det store flertall av disse land og protektorater.

Vi bør også henwise til de vestlige tilhengere av Bahá'u'lláhs tros internasjonale undervisningsaktiviteter, og i særdeleshet det trofaste amerikanske bahá'í-samfunns medlemmer, som har spredt troen til jomfruelige områder, spredt de frø som i tidens fylde vil måtte spire og gi en like oppsiktsvekkende innhøsting som den som allerede er samlet inn i de før nevnte land. De grep enhver anledning som bød seg, gjennom eksempel, formaninger eller spredning av litteratur. Gjennom bestrebelse som disse, har Guds livgivende åpenbarings vinder blitt blåst over jordens fjerneste hjørner, og båret et nytt åndelig livs spirer til slike fjerntliggende himmelstrøk og ugjestmilde områder som Nordkalotten, verdens nordligste bosetting Spitsbergen, Hammerfest i Norge, og Magellan-øyene i ytterkanten av Chile, henholdsvis de nordligste og sørligste byer på kloden, Pago Pago og Fiji i Stillehavet, Chichen Itza i Yucatán-provinsen, Trinidad og Barbados i Karibia, øyene Bali i Indonesia og Sabah i Malaysia, Patagonia, Guyana, Seychellene, Ny-Guinea og Sri Lanka.

Vi kan heller ikke unngå å legge merke til de spesielle bestrebelse som er blitt utøvd både av enkeltindivider og råd i den hensikt å opprette kontakt med minoritetsgrupper og raser i ulike deler av verden, så som jødene og de fargede i USA, inuittene i Alaska, urfolkene i Patagonia i Argentina, urfolkene i Mexico, inkaene i Peru, cherokeene i Nord-Carolina, oneidaene i Wisconsin, mayaene i Yucatán, samene i Nord-Skandinavia, og maoriene i Rotorua på New Zealand.

Opprettelsen av et internasjonalt bahá'í-kontor i Genève har vært til særskilt og uvurderlig hjelp, et senter planlagt i første rekke for å lette utvidelsen av troens undervisningsaktiviteter på det europeiske kontinent, og som har opprettholdt kontakt med bahá'í-samfunn i Østen og i Vesten, i kraft av å være en støtteinstans for Det hellige lands administrative verdenssenter. Det tjener både som et informasjonskontor for troen og som et distribusjonssenter for dens litteratur, og det har gjennom sitt gratistilbud med lesesal og utlånsbibliotek, ved den gjestfrihet som blir vist reisende undervisere og besøkende troende, og gjennom sin kontakt med ulike samfunn, i betydelig grad bidratt til å befeste undervisningsfremstøt som har blitt igangsatt av enkeltindivider, så vel som av nasjonale bahá'í-råd.

Noen av disse undervisningsaktiviteter var iverksatt av enkelttroende, mens andre ble gjennomført etter organiserte råds planer. I Bahá'u'lláhs levetid favnet hans tro persere, arabere, tyrkere, russere, kurdere, indere, burmesere og fargede. Senere, i 'Abdu'l-Bahás dager, ble troen styrket av at omvendte amerikanere, briter, tyskere, franskmenn, italienere, japanere, kinesere og armenere ble innlemmet i samfunnet. Troen kan nå rose seg av å ha innrullert representanter for slike svært spredte etniske grupper og nasjonaliteter som ungarere, nederlendere, irer, skandinaver, sudanesere, tsjekkere, bulgarere, finner, etiopiere, albanere, polakker, inuitter og andre amerikanske urfolk, jugoslaver, latinamerikanere og maorier blant sine erklærte tilhengere.

En slik betydningsfull utvidelse av troens grenser, en slik slående økning i det mangfold av elementer den rommet, ble ledsaget av en enorm utvidelse av dens litteraturs omfang og utbredelse, en utvidelse som sto i skarp kontrast til de innledende skritt som ble tatt i de siste år av Bahá'u'lláhs embetstid for å utgi noen få utgaver av hans skrifter. I det halve århundre Bábs og Bahá'u'lláhs tid varte, begrenset bredden av bahá'í-litteratur seg til

deres læres to opprinnelige åpenbaringspråk. Senere, i 'Abdu'l-Bahás levetid, ble den utvidet til å omfatte utgaver utgitt på engelsk, fransk, tysk, tyrkisk, russisk og burmesisk. Etter hans bortgang ble den stadig utvidet, gjennom en stor økning av antall bøker, avhandlinger, småskrifter og brosjyrer som ble trykket og sirkulert på hele tjuei øvrige språk: spansk og portugisisk, tre skandinaviske språk, finsk og islandsk, nederlandsk, italiensk, tsjekkisk, polsk, ungarsk, rumensk, serbisk, bulgarsk, gresk og albansk, på hebraisk og esperanto, armensk, kurdisk og amharisk, på kinesisk og japansk, og dessuten fem indiske språk, nemlig urdu, gujarati, bengali, hindi og sindhi. Disse ble for det meste utgitt og spredt vidt omkring gjennom enkelt-bahá'iers initiativ, og delvis med bahá'-råd som mellomledd, og de ble plassert i private så vel som i offentlige biblioteker både i Østen og Vesten. Videre blir troens litteratur for tiden oversatt til latvisk, litauisk, ukrainsk, tamil, marathi, pashto, telugu, ogiek, singalesisk, malayalam, oriya, punjabi og rajasthani.

Omfanget av litteratur som har blitt produsert og stilt til rådighet for den jevne befolkning på hvert eneste kontinent på kloden, har vært like oppsiktsvekkende, båret av besluttsomme og utrettelige pionerer til jordens fjerneste steder, et foretagende der det amerikanske bahá'-i-samfunns medlemmer atter har utmerket seg. En engelsk utgave som omfatter utvalgte avsnitt av Bahá'u'lláhs viktigste og hittil ikke oversatte skrifter, er blitt utgitt, så vel som en engelsk utgave av hans *Epistle to the Son of the Wolf*, og på det samme språk en samling av bønner og meditasjoner åpenbart av hans penn. Hans skrift *De skjulte ord* er oversatt og utgitt på åtte språk, og hans *Kitáb-i-Íqán* på sju, og 'Abdu'l-Bahás *Noen besvarte spørsmål* på seks språk. Samlingen av det tredje bind av 'Abdu'l-Bahás tavler er oversatt til engelsk. Bøker og avhandlinger som omhandler bahá'-i-lærens prinsipper og troens administrative ordens opprinnelse og utvikling, er blitt utgitt. Historieskriveren og dikteren Nabil-i-Zarandís beretning om bahá'-i-åpenbaringens tidligste dager, er blitt oversatt til engelsk, og deretter utgitt på arabisk og oversatt til tysk og esperanto. Kommentarer og forklaringer om bahá'-i læresetninger, om administrative institusjoner og lignende emner, slik som et verdensforbund, raseenhet og sammenlignende religion, er blitt utgitt av vestlige forfattere og tidligere prester. Alt dette gir vitnesbyrd om bahá'-i-utgivelsenes mangfoldige karakter, side om side med denne litteraturs spredning over klodens overflate.

Videre har det blitt trykket dokumenter om *Kitáb-i-Aqdas'* lover, bøker og småskrifter som omhandler bibelske profetier, reviderte utgaver av noen av Bahá'u'lláhs, 'Abdu'l-Bahás og flere bahá'í-forfatteres skrifter, veiledninger og studiemateriale til et bredt spekter av bahá'í-bøker og emner, leksjoner om bahá'í-administrasjon, kataloger over bahá'í-bøker og tidsskrifter, årskort og kalendere, dikt, sanger, skuespill og historiske tablåer, studiemateriale og bønnbøker for opplæring av bahá'í-barn, nyhetsbrev, nyhetsblader og tidsskrifter utgitt på engelsk, persisk, tysk, esperanto, arabisk, fransk, urdu, burmesisk og portugisisk. Alt dette har bidratt til å øke mengden og mangfoldet av bahá'í-utgivelser.

En mangeårig produksjon av påfølgende bøker med toårsoversikter over internasjonale bahá'í-aktiviteter har vært av særskilt verdi og betydning, rikt illustrert, fullt ut dokumentert, og inneholder blant annet en erklæring om troens og dens administrative ordens mål og hensikter, utvalgte deler av dens skrifter, en oversikt over dens aktiviteter, en liste over dens sentre på fem kontinenter, en bibliografi over dens litteratur, hyllester til dens idealer og oppnåelser fra fremtredende menn og kvinner i Østen og Vesten, og artikler som omhandler dens forhold til nåtidens problemer.

Oversikten over bahá'í-litteratur produsert i løpet av det første bahá'í-århundres avsluttende årtier, vil heller ikke være fullstendig uten en spesiell henvisning til utgivelsen av den strålende, myndige og omfattende introduksjon til bahá'í-historie og -lære, og dens vidtrekkende innflytelse. Denne bok ble ført i pennen av den renhjertede og udødelige troens talsmann J. E. Esslemont, og den er allerede blitt trykket på hele trettisju språk og er i ferd med å bli oversatt til tretten andre. Dens engelske utgave har allerede blitt omsatt i titusener, og den har blitt trykket i nye opplag hele ni ganger i USA. Dens utgaver på esperanto, japansk og engelsk har blitt transkribert til blindeskrift. Kongelige har gitt den rosende omtale og karakterisert den som "en strålende bok om kjærlighet og godhet, styrke og skjønnhet", har anbefalt den til alle og bekreftet at "intet menneske ville unnlate å bli bedre på grunn av denne bok".

Det bør for øvrig nevnes spesielt at det britiske nasjonale åndelige råd opprettet et forlag, registrert som "The Bahá'í Publishing Co.", og som virket som forlag og grossist-distributør av bahá'í-litteratur over hele De britiske

øyer. Ulike bahá'í-råd i hele Østen samlet inn hele førti manuskripter av autentiserte og utgitte skrifter av Báb, Bahá'u'lláh og 'Abdu'l-Bahá. Vedlegget til *Kitáb-i-Aqdas* med tittel "Spørsmål og svar", ble oversatt til engelsk. Det egyptiske og indiske nasjonale åndelige bahá'í-råd utga en oversikt over bahá'í-lover om saker som gjelder personlig status på henholdsvis arabisk og persisk, og det sistnevnte råd utga en kort oversikt om lover som angår begravelse av de døde. En maori-bahá'í på New Zealand oversatte en brosjyre til maori. Det bør også henvises til Tíhráns åndelige råds innsamling og utgivelse av en anelig mengde taler holdt av 'Abdu'l-Bahá i løpet av hans reiser i Vesten, til fremstillingen av en detaljert historie om troen på persisk, til trykkingen av bahá'í-attester for giftermål og skilsmisse både på persisk og arabisk, utgitt av en rekke nasjonale åndelige råd i Østen. Det bør også henvises til det persiske nasjonale åndelige råds utstedelse av fødsels- og dødsattester, til fremstillingen av skjemaer for testamentariske gaver for troende som ønsker å gi slike gaver til troen, til det amerikanske nasjonale åndelige bahá'í-råds innsamling av en anelig mengde utgitte tavler av 'Abdu'l-Bahá. Det bør også henvises til den berømte Zamenhofs datters oversettelse av flere bahá'í-bøker til esperanto, deriblant noen av Bahá'u'lláhs og 'Abdu'l-Bahás viktigste skrifter. Hun er selv omvendt til troen. Det bør også nevnes at en av de mest fremstående vitenskapsmenn ved universitetet i Beograd, professor Bogdan Popovitch, oversatte et bahá'í-hefte til serbisk, og prinsesse Ileana av Romania (nå erkehertuginne Anton av Østerrike) tilbød seg spontant å oversette en bahá'í-brosjyre skrevet på engelsk til sitt eget morsmål, for så å utgi den i sitt hjemland.

Det ble også gjort fremskritt i forbindelse med transkripsjonen av bahá'í-skrifter til blindeskrift, og dette omfatter allerede arbeider som den engelske versjon av *Kitáb-i-Íqán*, av *De skjulte ord*, av *De syv daler*, av *Isbráqát*, av *Súriy-i-Haykal*, av *Words of Wisdom*, av *Prayers and Meditations of Bahá'u'lláh*, av 'Abdu'l-Bahás *Noen besvarte spørsmål*, av *Promulgation of Universal Peace*, av 'Abdu'l-Bahás *visdom*, av *The Goal of a New World Order*, så vel som to engelske utgaver, samt esperantoversjonen og den japanske utgave av *Bahá'u'lláh og den nye tid*, og av småskrifter skrevet på engelsk, fransk og esperanto.

De som i første rekke har vært ansvarlige for å berike troens litteratur og oversette den til så mange språk, har heller ikke vært sene med å spre den

gjennom ethvert tilgjengelig middel i deres daglige samkvem med enkeltmennesker, så vel som i deres offisielle kontakt med organisasjoner som de har ønsket å underrette om deres tros mål og prinsipper. Energien, årvåkenheten, standhaftigheten fremvist av disse Bahá'u'lláhs tros herolder og deres valgte representanter, fortjener den største ros. Spredningen av bahá'í-litteratur har i de senere år antatt voldsomme dimensjoner under deres beskyttelse. Hovedorganene for utgivelse og spredning av denne litteratur i USA og Canada har utarbeidet og utstedt rapporter som formidler de bemerkelsesverdige fakta at innen et tidsrom på elleve måneder frem til 28. februar 1943, var mer enn 19.000 bøker, 100.000 småskrifter, 3000 studiehefter, 4000 eksemplarer av utvalgte skrifter, og 1800 årskort og tempelkort og brosjyrer blitt enten solgt eller delt ut. Dessuten var det i løpet av to år blitt trykket 376.000 småskrifter som beskrev USAs tilbedelseshus' egenart og hensikt, og mer enn 300.000 eksemplarer av litteratur hadde blitt spredt ved de to verdensutstillinger som ble arrangert i San Francisco og New York, og i et tidsrom på tolv måneder hadde 1089 bøker blitt gitt i gave til forskjellige biblioteker, og gjennom den nasjonale kontaktkomité hadde mer enn 2300 brev med over 4500 småskrifter nådd forfattere, radioreportere, og representanter for de jødiske og de fargede minoriteter, så vel som forskjellige organisasjoner med interesse for internasjonale anliggender.

Med hjelp av råd i andre land, har det amerikanske bahá'í-samfunns valgte representanter, så vel som dets reisende undervisere, presentert denne omfattende litteratur til berømtheter og rangspersoner, og likeledes fremvist en energi og besluttsomhet like rosverdig som innsatsen for å produsere litteraturen. Bahá'í-litteratur har blitt presentert til kongen av England, til dronning Marie av Romania, til president Franklin D. Roosevelt, til keiseren i Japan, til den avdøde president von Hindenburg, til kongen av Danmark, til dronningen i Sverige, til kong Ferdinand av Bulgaria, til keiseren i Abyssinia, til kongen i Egypt, til den avdøde kong Feisal i 'Iráq, til kong Zog i Albania, til den avdøde president Masaryk i Tsjekkoslovakia⁷¹, til presidentene i Mexico, Honduras, Panama, El Salvador, Guatemala og Puerto Rico, til general Chiang Kai-shek, til eks-khediven i Egypt, til kronprinsen i Sverige, til hertugen av

---

71 Tidligere stat som besto av Tsjekkia og Slovakia.

Windsor, til hertuginnen av Kent, til erkehertuginne Anton i Østerrike, til prinsesse Olga i Jugoslavia, til prinsesse Kadria i Egypt, til prinsesse Estelle Bernadotte av Wisborg, til Mahatma Gandhi, til flere herskende prinser i India og til statsministrene i alle australske samveldestater. Til disse, så vel som til personer av lavere rang, har bahá'í-litteratur som berører forskjellige sider av troen, blitt presentert, til noen personlig, til andre gjennom passende mellommenn, enten gjennom enkelttroende eller bahá'í-samfunns valgte representanter.

Disse enkeltundervisere og råd har heller ikke oversett sin plikt til å stille denne litteratur til allmennhetens rådighet i den enkelte stat, i universitetsbiblioteker og offentlige biblioteker, for således å gi den lesende offentlighets store masser økt mulighet til å gjøre seg kjent med Bahá'u'lláhs åpenbarings historie og leveregler. En oppstilling av noen av de viktigste av disse biblioteker, vil være nok til å avdekke omfanget av disse aktiviteter som strekker seg over fem kontinenter: Det britiske Museum i London, Bodleianbiblioteket i Oxford, Kongressbiblioteket i Washington, Fredspalassbiblioteket i Haag, Nobels Fredsenters og Nansen-stiftelsens biblioteker i Oslo, Det kongelige bibliotek i København, Folkeforbundets bibliotek i Genève, Hoover fredsbibliotek, Amsterdam Universitetsbibliotek, Parlamentsbiblioteket i Ottawa, Allahabad Universitetsbibliotek, Aligarkh Universitetsbibliotek, Universitetet i Madras' bibliotek, Shantiniketan Internasjonale Universitetsbibliotek i Bolepur, 'Uthmáníyyih Universitetsbibliotek i Hyderabad, Imperial bibliotek i Calcutta, Jamia Milli bibliotek i Delhi, Mysore Universitetsbibliotek, Bernardbiblioteket i Rangoon, Jerabia Wadia bibliotek i Poona, Lahore offentlige bibliotek, Lucknow og Delhi Universitetsbiblioteker, Johannesburg offentlige bibliotek, Rio de Janeiro ambulerende biblioteker, Manila nasjonale bibliotek, Hong Kong Universitetsbibliotek, Reykjavíks offentlige biblioteker, Carnegie bibliotek på Seychellene, Cubas nasjonale bibliotek, San Juan offentlige bibliotek, Ciudad Trujillo Universitetsbibliotek, Carnegie Universitets offentlige biblioteker i Puerto Rico, Parlamentsbiblioteket i Canberra, Wellington Parlamentsbibliotek. I alle disse, så vel som i alle viktige biblioteker i Australia og New Zealand, ni biblioteker i Mexico, flere biblioteker i Shenyang, Mandsjuria, og flere enn tusen offentlige biblioteker, hundre tjenestebiblioteker og to hundre universitets- og høyskolebiblioteker, deriblant

indiske høyskoler i USA og Canada, er offisielle bøker om Bahá'u'lláhs tro blitt plassert.

Statsfengsler har blitt innbefattet i det amerikanske bahá'í-samfunns storstilte plan for spredning av troens litteratur gjennom en spesiell komité, og etter utbruddet av krigen omfatter den også militærbiblioteker. De blindes interesser er heller ikke blitt forsømt av det våkne og foretaksomme samfunn, noe som viser seg gjennom utplasseringen av bahá'í-bøker som er transkribert til blindeskrift av troens medlemmer i tretti biblioteker og institutter i atten stater i USA, i Honolulu (Hawaii), i Regina (Saskatchewan), og i Tokyo og Genève blindebibliotek, så vel som i et stort antall ambulerende biblioteker tilknyttet offentlige biblioteker i ulike storbyer på det nordamerikanske kontinent.

Jeg kan heller ikke forlate dette emne uten å trekke spesielt frem henne som har ikledd seg en herlighet som ikke bare stiller hennes samtidige trosunderviseres bedrifter over hele jorden i skyggen, men som har overstrålt enhver av dens utbrederes bragder gjennom et helt århundre, ikke bare på grunn av hennes tungtveiende bidrag for å iverksette tiltak for oversettelse og spredning av bahá'í-litteratur, men fremfor alt gjennom hennes umåtelige og virkelig enestående anstrengelser på det internasjonale undervisningsfelt. Martha Root må bli tildelt titlene Hovedambassadør for hans tro og Bahá'í-underviseres stolthet, om de så er menn eller kvinner, både i Østen og Vesten, hvis man virkelig vil verdsette hennes mangfoldige tjenester og hennes høyeste livsgjerning. Hun var urbildet på en reisende bahá'í-underviser og den fremste Hånd (Sakens hånd) opphøyet av Bahá'u'lláh siden 'Abdu'l-Bahás bortgang.

Hun var den første til å reise seg i det selvsamme år som *Den guddommelige plans tavler* ble presentert i USA, som svar på 'Abdu'l-Bahás epokegjørende formaning. Med urokkelig besluttsomhet og med en ånd av høyeste løsrivelse satte hun av sted på sine verdensreiser som dekket en nesten sammenhengende periode på tjue år, og som brakte henne fire ganger rundt jordkloden, og hvor hun i løpet av disse reiste fire ganger til Kina og Japan, og tre ganger til India, besøkte hver eneste viktige by i Sør-Amerika, formidlet budskapet om den nye dag til konger, dronninger, prinser og prinsesser, presidenter for republikker, ministre og statsmenn, forleggere, professorer, geistlige og diktere, så vel

som et stort antall mennesker i forskjellige samfunnslag, og kontaktet både offisielt og uformelt religiøse kongresser, fredssamfunn, esperantoforeninger, sosialistkongresser, teosofiske samfunn, kvinnekubber og andre beslektede organisasjoner. Denne urokkelige sjel har i kraft av sine anstrengelsers preg og sine seires beskaffenhet, skapt en merittliste som er det nærmeste man kommer 'Abdu'l-Bahás eget eksempel overfor hans disipler under hans reiser gjennom Vesten.

Hun fikk åtte påfølgende audienser med dronning Marie av Romania, hvorav den første fant sted i januar 1926 i Cotroceni-palasset i Bucuresti, den andre i 1927 i Pelisor-palasset i Sinaia, etterfulgt av et besøk i januar det følgende år til hennes Majestet og hennes datter prinsesse Ileana i det kongelige palass i Beograd, hvor de oppholdt seg som gjester hos kongen og dronningen av Jugoslavia. Senere, i oktober 1929, fikk hun audiens ved dronningens sommerpalass "Tehna Yuva" i Balchik ved Svartehavet, og igjen i august 1932 og februar 1933, i prinsesse Ileanas hjem (nå erkehertuginne Anton av Østerrike) ved Mödling nær Wien, med en påfølgende audiens i februar ett år senere, i Cotroceni-palasset, og endelig i februar 1936 i det samme palass. Disse audienser utmerker seg som det mest enestående kjennetegn ved disse minneverdige reiser, gjennom den dype påvirkning besøkeren hadde på sin kongelige vertinne, noe som kan bevitnes av de påfølgende lovord fra dronningens egen penn. Denne utrettelige troens forkjemper mottok tre invitasjoner fra prins Paul og prinsesse Olga av Jugoslavia i det kongelige palass i Beograd. Hun holdt foredrag ved mer enn fire hundre universiteter og høyskoler både i Østen og Vesten. To ganger besøkte hun alle tyske universiteter, unntatt to, og hun besøkte nærmere ett hundre universiteter, høyskoler og skoler i Kina. Hun utga utallige artikler i aviser og magasiner i praktisk talt hvert eneste land hun besøkte. Hun ga tallrike kringkastingsinnslag og plasserte et stort antall bøker i private og offentlige biblioteker. Hun møtte personlig statsmenn fra mer enn femti land i løpet av sitt tre måneder lange opphold i Genève i 1932, under nedrustningskonferansen. Mens hun var på sine besværlige reiser, gjorde hun iherdige anstrengelser på å veilede oversettelsen og produksjonen av et stort antall versjoner av dr. Esslemonts *Bahá'u'lláh og den nye tid*. Hun brevvekslet med fremstående og lærde mennesker og presenterte bahá'í-bøker for dem. Hun dro på pilegrimsreise til Persia, og gjorde en rørende hyllest til

troens helters minne da hun besøkte dette lands historiske bahá'í-steder. Hun besøkte Adrianopol, hvor hun i sin overveldende kjærlighet til Bahá'u'lláh lette seg frem til de hus hvor han hadde bodd og de mennesker han hadde møtt under sin landsforvisning til denne by, og der ble hun oppvartet av byens guvernør og borgermester. I alle land der troens institusjoner var blitt oppreist eller var i ferd med å bli opprettet, mottok hun dens administrators beredvillige og usvikelige hjelp. Dette kan betraktes som høydepunktene i en tjeneste som på mange måter er uten sidestykke i hele det første bahá'í-århundres historie.

Like imponerende er listen over navn på dem hun samtalte med gjennom den tid hun utførte sin oppgave, og i tillegg til dem vi allerede har nevnt, omfattet den kongelige personligheter og berømte skikkelser som kong Haakon av Norge, kong Feisal av 'Iráq, kong Zog av Albania og medlemmer av hans familie, prinsesse Marina av Hellas (nå hertuginne av Kent), prinsesse Elizabeth av Hellas, president Thomas G. Masaryk og president Eduard Benes i Tsjekkoslovakia, presidenten i Østerrike, dr. Sun Yat-sen, president ved Columbia Universitetet dr. Nicholas Murray Butler, professor Bogdan Popovitch ved Beograd Universitet, Tyrkias utenriksminister Tawfiq Rushdí Buy, den kinesiske utenriksminister og undervisningsminister, utenriksministeren i Litauen, prins Muḥammad Ali i Egypt, Stephen Raditch, maharajaene i Patiala, Varanasi og i Travancore, guvernøren og stormuftien i Jerusalem, erkebiskop dr. Erling Eiden i Sverige, Sarojini Naidu, sir Rabin-dranath Tagore, den egyptiske feministleder madam Huda Shá'ráví, minister i det japanske keiserhus dr. K. Ichiki, professor emeritus ved det keiserlige Universitet i Tokyo Tetrujiro Inouye, medlem av Japans Overhus baron Yoshiro Sakatani, og Mehmed Fuad, dekan ved språkfakultetet og president ved Institutt for tyrkisk historie.

Verken alder eller dårlig helse, verken den knapphet på litteratur som begrenset hennes tidlige bestrebelser, eller de fattigslige midler som la en ekstra byrde på hennes arbeid, verken de ekstreme klimaforhold hun ble utsatt for, eller de politiske forviklinger hun møtte i løpet av sine reiser, kunne legge en demper på hennes iver eller avlede denne sjelssterke og helgenaktige kvinne fra sitt mål. Ganske alene fortsatte hun med trompettoner å kalle mennesker fra ulike trosretninger, farger og klasser til Bahá'u'lláhs budskap, mer enn

en gang under svært farefulle omstendigheter. Til tross for en dødelig og smertefull sykdom som hun utholdt med heroisk styrke, skyndte hun seg hjemover for å hjelpe til med den nylig igangsatte Syvårsplan, og underveis ble hun slått til jorden i det fjerne Honolulu. På dette symbolske sted mellom den østlige og vestlige halvkule, hvor hun begge steder hadde arbeidet så kraftfullt, døde hun den 28. september 1939, og avsluttet et liv som vel kan betraktes som den skjønneste frukt som hittil er frembrakt av Bahá'u'lláhs religionsordnings formingstid.

Denne udødelige heltinne adlød 'Abdu'l-Bahás befaling gjengitt i hans Testament om å følge i Jesu Kristi disiplers fotspor, "*å ikke ta et øyeblikks hvile*", å "*reise gjennom alle egner*" og istemme "*uten hvile og standhaftige til siste slutt*", "*i alle land seiersropet 'Yá Bahá'u'l-Abhá*", en lydighet som både den nåværende og fremtidige generasjoner kan være stolte over, og som de kan strebe etter å etterligne.

"*Uhemmet som vinden*" satte hun "*all sin lit*" til Gud, som "*den beste utrustning*" for sin reise, og hun oppfylte nesten bokstavelig det ønske som 'Abdu'l-Bahá så treffende uttrykte i sine tavler, med et kall hun straks hadde reist seg for å utføre: "*Å, om jeg bare kunne reise, om så til fots og i den ytterste fattigdom, til disse områder, istemme ropet 'Yá Bahá'u'l-Abhá' i byer, landsbyer, fjell, ørkener og hav og fremme den guddommelige lære! Dette kan jeg dessverre ikke gjøre. Hvor dypt jeg beklager det! Måtte det, om Gud vil, lykkes dere.*"

"Jeg er dypt fortvilet over å høre om dødsfallet til den gode frøken Martha Root", er den kongelige hyllest til hennes minne fra prinsesse Olga av Jugoslavia, da hun ble informert om hennes død, "da jeg ikke kjente noe til det. Før i tiden hadde vi alltid stor glede av hennes besøk. Hun var så snill og mild, og en virkelig arbeider for fred. Jeg er viss på at hun vil bli dypt savnet i sitt arbeid."

"*Du er i sannhet en rikets herold og en Paktens budbærer*", er vitnesbyrdet fra Bahá'u'lláhs Pakts midtpunkts egen ufeilbarlige penn, "*du er sannelig selvoppofrende. Du viser godhet mot alle nasjoner. Du sår et frø som i tidens fylde skal frembringe tusener av avlinger. Du planter et tre som i all evighet skal bringe frem blader og blomster og gi frukt, og dets skygge skal vokse i storhet dag for dag.*"

Av alle de tjenester som denne stjernetjener av Bahá'u'lláhs tro skjenket hans Sak, har den mest strålende og den absolutt mest avgjørende vært denne

glødende og dristige pioners budskap til dronning Marie av Romania, og den nesten umiddelbare gjenklang som ble vekket i henne under hennes livs mørkeste tid, en tid med bitter nød, forvirring og sorg. “Det kom slik alle store budskap kommer”, har hun selv bevitnet i et brev, “i en tid med fryktelig sorg og indre konflikt og uro, så frøet sank dypt”.

Hun var den eldste datter av hertugen av Edinburgh, og han var den andre sønn av en dronning som Bahá'u'lláh hadde stilet en viktig tavle til med rådende ord. Hun var datterdatter av tsar Alexander II, og den samme penn hadde åpenbart en epistel for ham. Hun var i slekt med Europas mest fremstående familier, både gjennom fødsel og ekteskap. Hun var født inn i den anglikanske tro og var gjennom sitt ekteskap nært knyttet til den gresk-ortodokse kirke, hennes nye lands statsreligion. Hun var selv en dyktig forfatter og hadde en sjarmerende og strålende personlighet. Hun var svært talentfull, med klart intellekt, djerv og glødende av natur, og hun var dypt interessert i alle foretagender av humanitær karakter. Alene blant sine søsterdronninger, alene blant alle dem av kongelig fødsel eller byrd, ble hun umiddelbart beveget til å hylle Bahá'u'lláhs budskaps storhet, til å forkynne hans faderskap, så vel som Muhammeds profetiske stilling, til å lovprise bahá'ílæren blant alle menn og kvinner, og til å forherlige dens kraft, opphøyethet og skjønnhet.

Fryktløst erkjente hun sin tro overfor sine egne slektninger og venner, og i særdeleshet overfor sin yngste datter. Tre påfølgende lovprisninger utgjør hennes største og mest varige arv til ettertiden. Hun førte ytterligere tre omtaler i pennen som sitt bidrag til bahá'í-utgivelser. Hun skrev flere brev til venner og bekjente, så vel som til sin veileder og åndelige mor. Hun ga mange ganger uttrykk for tro og takknemlighet for de gode nyheter som var blitt overbrakt henne ved hennes og hennes yngste datters bestilling av bahá'í-bøker. Hun ønsket å dra på pilegrimsreise til Det hellige land, i den klare hensikt å vise troens grunnleggere sin ære ved deres graver, noe som ikke lyktes henne. Gjennom handlinger som disse, fortjener denne strålende dronning sannelig å regnes i første rekke blant disse kongelige tilhengere av Guds Sak som i fremtiden skal reise seg, og hver av dem, skal, ifølge Bahá'u'lláhs ord bli hyllet som *“selve menneskehetens øye, det lysende smykke på skapningens panne, kilden til velsignelser for hele verden”*.

“Noen av dem fra min samfunnsklasse”, har hun så betegnende uttalt i et personlig brev, “undrer seg og misbilliger mitt mot til å tre frem for å fremsi ord som kronede hoder ikke har for vane å fremsi, men jeg går frem ved en indre trang jeg ikke kan motstå. Med bøyet hode anerkjenner jeg at jeg bare er et redskap i sterkere hender, og jeg fryder meg over denne kunnskap.”

Idet Martha Root ankom Bucuresti, sendte hun et kort brev til Hennes majestet, og et eksemplar av *Bahá'u'lláh og den nye tid* lå vedlagt brevet. Den fanget dronningens oppmerksomhet i den grad at hun vedble å lese den inntil de tidlige morgentimer, og det medførte at dronningen ga Martha Root audiens to dager senere, den 30. januar 1926, i Cotroceni-palasset i Bucuresti. I løpet av denne audiens, erklærte majestetet sin tro på at “disse læresetninger er løsningen for verdens problemer”. Av dette fulgte samme år hennes publisering på eget initiativ av de tre epokegjørende vitnesbyrd som ble offentliggjort i nærmere to hundre aviser i USA og Canada, og som deretter ble oversatt og utgitt i Europa, Kina, Japan, Australia, Det nære østen og øyene i havene.

I det første av disse vitnesbyrd bekrefter hun at Bahá'u'lláhs og 'Abdu'l-Bahás skrifter er “et stort rop om fred som strekker seg ut over alle skillelinjers begrensninger, over alle uenigheter om ritualer og læresetninger ... Bahá'u'lláh og hans sønn har gitt oss et vidunderlig budskap! De har ikke gjort det utfordrende, da de vet at den kime til evig sannhet som ligger i dets kjerne, må slå rot og spre seg ... Det er Kristi budskap på ny, nesten med de samme ord, men tilpasset de mer enn tusen år som ligger mellom år ett og dagen i dag.” Hun la til en bemerkelsesverdig formaning som ligner på dr. Benjamin Jowetts talende ord, da han hyllet troen i sin samtale med sin elev, professor Lewis Campbell, som “det største lys som har kommet inn i verden siden Jesu Kristi tid”, og rådet ham til å “se på det” og aldri slippe det av syne. “Hvis noen gang Bahá'u'lláhs eller 'Abdu'l-Bahás navn fanger din oppmerksomhet”, skrev dronningen, “legg ikke deres skrifter fra deg. Let i deres bøker, og la deres herlige, fredsbringende, kjærlighetsskapende ord og tekster synke inn i ditt hjerte, slik det har gjort i mitt ... Søk dem, og bli desto mer lykkelig.”

I det andre av disse vitnesbyrd, der hun gir en betydningsfull kommentar til den arabiske profets stilling, erklærte hun: “Gud er alt. Alle ting. Han er kraften bak alle skapninger ... Han er stemmen inni oss som viser oss godt og ondt. Men for det meste overser eller misforstår vi denne stemme. Derfor

valgte han sin utvalgte til å komme ned blant oss på jorden for å klargjøre sine ord, sin virkelige mening. Derfor profetene, derfor Kristus, Muhammed, Bahá'u'lláh, for mennesket trenger fra tid til annen en stemme på jorden for å bringe Gud til seg, for å styrke erkjennelsen av den sanne Guds eksistens. Disse stemmer som ble sendt til oss, måtte bli legeme, slik at vi med våre jordiske ører kunne være i stand til å høre og forstå.”

I takknemlighet for disse vitnesbyrd, ble en melding sendt til henne i Bahá'u'lláhs tilhengeres navn i Østen og Vesten, og i hennes dypt rørende svarbrev skrev hun: “Et stort lys kom virkelig til meg med Bahá'u'lláhs og ‘Abdu’l-Bahás budskap ... Min yngste datter finner også stor styrke og glede i de elskede Mesteres lære. Vi gir budskapet videre fra munn til munn, og alle dem vi gir det til, ser et lys som brått lyser opp foran dem, og mangt som var dunkelt og forvirrende, blir enkelt, strålende og fullt av håp som aldri før. At mitt åpne brev var en lise for dem som lider for Saken, er visselig en stor glede for meg, og jeg tar det som et tegn på at Gud har godtatt min ydmyke hyllest. Det var også han som ga meg mulighet til å uttale meg offentlig, for det var virkelig en rekke av omstendigheter, der hvert ledd uforvarende førte meg ett skritt videre, til plutselig alt var klart for mine øyne og jeg forsto hvorfor det hadde vært slik. Således leder han oss omsider til vår endelige skjebne. . . Litt etter litt blir sløret løftet, sorg rev det i to. Og sorg var også et skritt som ledet meg stadig nærmere sannheten, derfor roper jeg ikke ut mot sorgen!”

I et betydningsfullt og rørende brev til en nær amerikansk venn som hadde opphold i Paris, skrev hun: “I den senere tid har et stort håp kommet til meg fra en ‘Abdu’l-Bahá. I hans og hans fars Bahá'u'lláhs trosbudskap er all min lengsel etter en virkelig religion tilfredsstilt ... Det jeg mener er: Disse bøker har styrket meg ubegripelig, og jeg er nå rede til å dø full av håp når som helst. Men jeg ber Gud om ikke å ta meg bort ennå, for jeg har fortsatt mye arbeid å gjøre.”

Og igjen i en av hennes senere anerkjennelser av troen: “Bahá’í-læren bringer fred og forståelse. Den er som et vidt favntak som samler alle dem som lenge har søkt etter ord om håp. . . Bedrøvet over den endeløse strid blant troende av mange retninger og utslitt av deres fordommer mot hverandre, fant jeg i bahá’í-læren den sanne Kristi ånd som så ofte er fornektet og misforstått.” Og igjen denne vidunderlige bekjennelse: “Bahá’í-læren bringer sjelefred og

håp i hjertet. For dem som søker bekreftelse, er Faderens ord som en fontene i ørkenen etter en lang vandring.”

“Bahá’u’lláhs skjønne sannhet er alltid med meg”, skrev hun til Martha Root, “en hjelp og en inspirasjon. Det jeg skrev, var fordi mitt hjerte fløt over i takknemlighet over den betraktning du ga meg. Jeg er lykkelig hvis du tror jeg hjalp. Jeg tenkte det kunne bringe sannheten nærmere, siden mine ord blir lest av så mange.”

Under en reise til Det nære østen, ga hun uttrykk for sin plan om å besøke bahá’í-gravmælene, og reiste faktisk gjennom Haifa, ledsaget av sin yngste datter. Hun hadde sitt mål i syne, da hun ble nektet retten til å gjennomføre den pilegrimsreise hun hadde planlagt, til Det Største Hellige Blads store skuffelse. Hun var nå blitt gammel og hadde ivrig imøtesett hennes ankomst. Noen få måneder senere, i juni 1931, skrev hun som en del av et brev til Martha Root: “Både Ileana og jeg ble grusomt skuffet over å ha blitt hindret i å dra til de hellige gravmæler ... men på den tid gikk vi gjennom en forferdelig krise, og hver eneste bevegelse jeg gjorde, ble vendt mot meg og utnyttet politisk på en uvennlig måte. Det brakte meg mye lidelse og innskrenket min frihet på det mest ubehagelige vis ... Men sannhetens skjønnhet forblir, og jeg klynger meg til den gjennom alle gjenvordigheter i et liv som har blitt ganske så trist ... Jeg er glad for å høre at din reisevirksomhet har båret slike frukter, og jeg ønsker deg fortsatt fremgang, i visshet om det herlige budskap du bringer fra land til land.”

Etter denne sørgelige skuffelse skrev hun til en barndomsvenn som oppholdt seg i nærheten av ‘Akká, i et hus der Bahá’u’lláh tidligere hadde hatt tilhold: “Det var virkelig hyggelig å høre fra deg, og tenke over at du av alle ting bor i nærheten av Haifa og i likhet med meg er en tilhenger av bahá’í-læren. Det interesserer meg svært at du bor i dette spesielle hus ... Jeg ble aldeles oppslukt av interesse og studerte hvert eneste fotografi nøye. Det må være et herlig sted ... og det hus du bor i, så ufattelig tiltrekkende og gjort så verdifullt gjennom forbindelsen til den mann vi alle høyakter ...”

Hennes siste offentlige hyllest av den tro hun hadde elsket så inderlig, ble gitt to år før hennes død. “I dag, da verden står overfor slik en krise av forvirring og uro”, skrev hun, “må vi stå mer faste i troen enn noen gang og søke det som binder sammen i stedet for å rive i stykker. For dem som søker etter

lyset, tilbyr bahá'í-læren en stjerne som vil lede dem til dypere forståelse, til trygghet, fred og godvilje mot alle mennesker.”

Martha Roots egen opplysende beretning er gjengitt som følger i en av hennes artikler: “I ti år har hennes majestet og hennes datter, hennes kongelige høyhet prinsesse Ileana (nå erkehertuginne Anton) med interesse lest hver ny bok om bahá'í-bevegelsen, straks den var klar fra trykkeriet... Da jeg ble mottatt i audiens av hennes majestet i Pelisor-palasset, Sinaia i 1927, etter hennes ektemanns, Hans majestet kong Ferdinands bortgang, lot hun meg elskverdig få en samtale, der vi snakket om bahá'í-lærens ord om udødelighet. På sitt bord og på sin divan hadde hun flere bahá'í-bøker, for i hver av dem hadde hun akkurat lest læren om livet etter døden. Hun ba forfatteren sende hennes hilsninger til ... vennene i Persia og til de mange amerikanske bahá'ier som hun sa hadde vært så enestående vennlige mot henne under hennes reise gjennom De forente stater året før ... Jeg møtte dronningen igjen den 19. januar 1928 i det kongelige palass i Beograd, hvor hun og Hennes kongelige høyhet, prinsesse Ileana var gjester hos dronningen av Jugoslavia. De hadde tatt med seg noen av sine bahá'í-bøker, og Hennes kjære majestet sa disse ord som jeg skal huske lengst av alle: ‘Den største drøm vi skal virkeliggjøre, er at tankens bahá'í-kanal har slik styrke at den litt etter litt vil tjene til å bli et lys for alle dem som søker det ekte uttrykk for sannhet’... Og i audiensen i Cotroceni-palasset den 16. februar 1934, da Hennes majestet ble fortalt at den rumenske oversettelsen av Bahá'u'lláh og den nye tid akkurat var blitt utgitt i Bucuresti, sa hun at hun var så glad for at hennes folk skulle få velsignelsen av å lese om denne dyrebare lære ... Og nå i dag, den 4. februar 1936, har jeg hatt nok en audiens med Hennes majestet i Cotroceni-palasset i Bucuresti ... Nok en gang mottok dronning Marie av Romania meg hjertelig i sitt dempet opplyste bibliotek, for klokken var seks ... Hvilket minneverdig besøk dette var! ... Hun fortalte meg også at da hun var i London, hadde hun møtt en bahá'í, lady Blomfield, som hadde vist henne originalen til det budskap Bahá'u'lláh hadde sendt til hennes bestemor, dronning Victoria i London. Hun spurte forfatteren om bahá'í-bevegelsens fremgang, især i landene på Balkan ... Hun snakket også om flere bahá'í-bøker, dybdene i *Kitáb-i-Íqán* og spesielt *Glimt fra Bahá'u'lláhs skrifter*, som hun sa var en vidunderlig bok! For å sitere hennes egne ord: ‘Selv tvilere vil finne en kraftfull styrke i den,

hvis de vil lese den alene og vil gi sin sjel tid til å vokse.’ Jeg spurte henne om jeg kanskje kunne snakke om den brosjje som historisk sett er verdifull for bahá’íene, og hun svarte: ‘Ja, det kan du.’ En gang, og det var i 1928, hadde den kjære majestet gitt forfatteren en gave, en vakker og sjelden brosjje som hadde vært en gave til dronningen fra hennes kongelige slektninger i Russland for noen år siden. Det var to små vinger av smidd gull og sølv, besatt med ørsmå diamantbiter, og forbundet med en stor perle. ‘Du gir alltid gaver til andre, og jeg skal gi deg en gave fra meg’, sa dronningen smilende, og hun festet den selv på min kjole. Vingene og perlen fikk den til å se ut som ‘lysbærende’ bahá’í! Samme uke ble den sendt til Chicago som en gave til bahá’í-templet, og under det nasjonale årsmøte samme vår ble en betenkelighet fremsatt: kunne en gave fra dronningen bli solgt? Burde den ikke bli beholdt som et minne fra den første dronning som reiste seg for å fremme Bahá’u’lláhs tro? Men den ble straks solgt og pengene skjenket til templet, for alle bahá’ier ga til det ytterste for å sikre oppføringen av denne mektige bygning, den første i sitt slag i USA. Herr Wilard Hatch, en bahá’í fra Los Angeles, som kjøpte den dyrebare brosjje, tok den med seg til Haifa i Palestina i 1931, og plasserte den i arkivbygningen på Karmelfjellet, der den gjennom tidene vil hvile sammen med bahá’í-skattene ...”

I juli 1938 døde dronning Marie av Romania. Et kondolansebudskap ble oversendt hennes datter, dronningen av Jugoslavia, i alle Østens og Vestens bahá’í-samfunns navn, og til dette svarte hun ved å uttrykke “en oppriktig takk til alle Bahá’u’lláhs følgesvenner”. På vegne av troens tilhengere i Bahá’u’lláhs fødeland, sendte Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá’ier i Persia et brev som uttrykte sorg og sympati til hennes sønn, kongen av Romania, og den rumenske kongefamilie, og denne tekst var både på persisk og engelsk. Et uttrykk for dyp og kjærlig sympati ble sendt av Martha Root til prinsesse Ileana, og hun tok imot det med stor takknemlighet. Minnehøytideligheter ble arrangert til dronningens minne, hvor hun ble æret for sin djerve og epokegjørende bekjennelse av Bahá’u’lláhs faderskap, for hennes anerkjennelse av isláms profets stilling og for de mange lovprisninger fra hennes penn. På den første minnedag for henne, uttrykte Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá’ier i USA og Canada sin takknemlige beundring og hengivenhet for den avdøde dronning med en imponerende blomstergave, og de sluttet seg

til den storslåtte minnegudstjeneste som ble holdt til hennes ære, arrangert av den rumenske prest i Betlehem-kapellet ved katedralen i Washington D. C., der den amerikanske delegasjon med utenriksministeren i spissen og med deltakelse fra statstjenestemenn og representanter for hæren og marinen, den britiske, den franske og den italienske ambassadør, og representanter for andre europeiske ambassader og legasjoner deltok. De samlet seg i en felles hyllest til en som i dette jordiske liv hadde gjort seg fortjent til anerkjennelsen og kjærligheten fra mange sjeler som levde utenfor hennes eget lands grenser, i tillegg til den udødelige berømmelse hun mottok i Bahá'u'lláhs rike.

Dronning Maries anerkjennelse av det guddommelige budskap står som de første frukter av det syn Bahá'u'lláh hadde sett lenge før i sitt fangenskap, og som han hadde kunngjort i *Kitáb-i-Aqdas*: *“Hvor stor er vel ikke saligheten som venter den konge som vil reise seg for å bistå min Sak i mitt rike”,* skrev han, *“som vil løsrive seg fra alt annet enn meg! ... Alle må prise hans navn, akte hans stilling og hjelpe ham til å låse opp byene med nøklene som tilhører mitt navn, den allmektige beskytter av alle som bor i de synlige og usynlige riker. Slik en konge er selve menneskehetens øye, det lysende smykke på skapningens panne, kilden til velsignelser for hele verden. O Bahás folk, tilby deres gods og gull – ja, livet selv – for å yte ham hjelp.”*

Kronet med udødelig ære ved Martha Roots fremragende internasjonale tjenester, var det amerikanske bahá'í-samfunn skjebnebestemt til å utmerke seg ved en videre fremgang av et slikt omfang og kvalitet at ingen oversikt over troens undervisningsaktiviteter i dette århundre kan tillate seg å overse dem. Dette skjedde gjennom dets medlemmers felles kraftanstrengelser både hjemme og utenlands, da det første bahá'í-århundre nærmet seg slutten. Det er ingen overdrivelse å si at disse enorme bragder, med de fremragende resultater som strømmet fra dem, bare kunne ha blitt frembrakt gjennom en felles innsats av den nyopprettede administrative ordens samtlige organer, som virket i samsvar med en nøye uttenkt plan, og at de utgjorde en passende avslutning på hundre års opptegnelse av makeløse bestrebelser i tjeneste for Bahá'u'lláhs Sak.

At hans tilhengers samfunn i USA og Canada skulle vinne seierspalmen i et slikt ærerikt århundres avsluttende år, er ingen overraskelse. Dets fremgang under de to siste årtier av den heroiske tid, og gjennom de første femten år av bahá'í-religionsordningens formingstid, hadde allerede lovet

godt for dets fremtid, og hadde banet vei for dets endelige seier før utgangen av bahá'í-æraens første århundre.

Nesten hundre år tidligere hadde Báb i sin *Qayyúmu'l-Asmá* forkynt sin uttrykkelige formaning til “Vestens folk” om å “komme ut” av sine “byer” og bistå hans Sak. Bahá'u'lláh hadde i *Kitáb-i-Aqdas* henvendt seg samlet til presidentene i alle Amerikas republikker, og befalt dem å reise seg og “bøte det brutte med rettferdighetens hender” og “knuse undertrykkeren” med “den stav som er budene” fra deres Herre, og hadde videre i sine skrifter innvarslet tilsynkomsten “i Vesten” av “tegnene på hans herredømme”. ‘Abdu’l-Bahá hadde på sin side erklært at “opplysningen” som var blitt spredd fra hans fars åpenbaring over Vesten, ville oppnå en “usedvanlig glans”, og at “Rikets lys” ville “opplyse Vesten i enda sterkere grad” enn Østen. Han hadde i særdeleshet forherliget det amerikanske kontinent som “det land der hans lysglans skal bli åpenbart, der hans tros mysterier skal bli avslørt”, og bekreftet at “det vil ha det åndelige lederskap for alle nasjoner”. Han hadde nærmere bestemt fremhevet Vestens store republikk, dette kontinents ledende nasjon, ved å erklære at dets folk var “sannelig verdig til å bli det første til å reise Den største freds tabernakel og kunngjøre menneskebetens enhet”, at det var “utrustet og i stand til til å gjennomføre det som vil pryde historiens sider, til å bli gjenstand for verdens misunnelse og bli velsignet i både Østen og Vesten”.

Den første gjerning i hans embetstid hadde vært å folde ut Bahá'u'lláhs fane i selve hjertet av denne republikk. Dette ble etterfulgt av hans eget langvarige besøk til dets kyster, av hans innvielse av det første tilbudselseshus som skulle bli bygget av hans disiplers samfunn i dette land, og endelig med åpenbaringen av *Den guddommelige plans tavler* helt mot slutten av hans liv. Den gir hans disipler et oppdrag med å plante hans fars tros fane på alle kontinenter, land og øyer på kloden, slik han hadde plantet den i deres eget land. Han hadde videre hyllet en av deres mest fremstående presidenter som en som hadde frembrakt “demringen” av den fred Bahá'u'lláh hadde innvarslet skulle bryte frem gjennom de idealer han hadde fremsatt og de institusjoner han hadde innstiftet. Han hadde uttrykt et håp om at “himmelsk opplysning” “ville strømme til alle verdens folk” fra deres land. I disse tavler hadde han kalt dem “Bahá'u'lláhs apostler”, hadde forsikret dem om at dersom “deres foretagende” “skulle krones med hell”, vil “gudsrikets trone ... bli solid grunnfestet i sin

fulle majestet og herlighet". Han hadde også bekjentgjort på gripende vis at "i samme stund dette guddommelige budskap blir spredd" "i Europa, Asia, Afrika og Australia og så langt som til øyene i Stillehavet, vil dette samfunn finne at det er trygt grunnfestet på et evigvarende herredømmes trone," og at "hele jorden" vil "gjenlyde av lovord om dets majestet og storhet".

Allerede i levetiden til han som hadde skapt det, som omsorgsfullt pleiet det og stadig vekk velsignet det, og som til sist påla det en så betydningsfull oppgave, hadde dette samfunn reist seg for å sette i gang arbeidet med *mashriq'u'l-adhkár*, gjennom å kjøpe land og legge fundamentet. Det hadde sendt sine undervisere ut til Østen og Vesten for å spre den Sak det hadde viet seg til, hadde lagt grunnen for sitt samfunnsliv, og hadde etter hans bortgang ført opp reisverket og påbegynt den ytre utsmykking av sitt tempel. Det hadde videre påtatt seg en stor del av oppgaven med å oppreise troens administrative ordens rammeverk, å kjempe for dens sak, å vise dens uavhengige karakter, å berike og spre troens litteratur, å gi dens forfulgte tilhengere moralsk og materiell støtte, å stanse dens motstanderes angrep og å vinne kongeliges troskap til dens grunnlegger. Idet århundret nærmet seg slutten, skulle et slikt strålende resultat kulminere i iverksettelsen av en plan med en varighet på sju korte år, det første stadium i utførelsen av den oppgave 'Abdu'l-Bahá hadde betrodd det. Denne plan skulle fullbyrde en vellykket utvendig utsmykning av *mashriq'u'l-adhkár*, skape en tilnærmet fordobling av antall åndelige råd i funksjon på det nordamerikanske kontinent, bringe det totale antall steder der bahá'ier bor til hele tretten hundre og tjueto på det samme kontinent, legge den administrative ordens strukturelle grunnlag i hver eneste stat i USA og hver provins i Canada, skape et trygt ankerfeste i hver av de tjue republikkene i Sentral- og Sør-Amerika, og øke antall selvstendige stater som var omfattet av dens ansvarsområde, til seksti.

Det var mange og ulike krefter som nå i fellesskap drev det amerikanske bahá'í-samfunn til iherdig handling: Bahá'u'lláhs glødende formaninger og løfter, og hans befaling om å reise tilbedelseshus i hans navn, 'Abdu'l-Bahás veiledning i fjorten tavler stilet til de troende bosatt i de vestlige, de sentrale, de nordøstlige og sørlige stater i den nordamerikanske republikk og i Canada, hans profetiske ytringer som omhandlet Amerikas fremtidige *mashriq'u'l-adhkár*, den nye administrative ordens påvirkning for å fremme en ivrig

samarbeidsånd og gjøre den virkningsfull, Martha Roots eksempel, som hadde reist til Sør-Amerika og besøkt hver eneste viktige by på dette kontinent, kun utstyrt med en håndfull mangelfullt oversatte brosjyrer, den fryktløse og strålende Keith Ransom-Kehlers målbevisshet og selvoppofrelse, den første amerikanske martyrer som hadde sendt hele sju begjæringer til sháhen, og som uten å ta hensyn til advarsler om høy alder og dårlig helse, til sist hadde bukket under i Iṣfáhán, og som i tallrike samtaler med statsmenn, presteskap og myndigheter hadde talt sine undertrykte brødres sak i dette land, da hun reiste i Persia. Andre forhold som ansporet dette samfunns medlemmer til nye offer og dristige foretagender, var deres iver etter å styrke det arbeid som nå og da var blitt gjort gjennom en rekke pionerers bosetting og reiser, hvor de hadde grunnlagt troens første senter i Brasil, reist rundt på det søramerikanske kontinent og besøkt Vestindia og spredt litteratur i forskjellige land i Sentral- og Sør-Amerika, bevisstheten om deres tyngende ansvar i møte med en raskt forverret internasjonal situasjon, erkjennelsen av at det første bahá'í-århundre raskt nærmet seg slutten, og deres iver etter å avslutte på en høvelig måte et foretagende som var blitt igangsatt tretti år tidligere. De lot seg ikke stoppe av arbeidets umåtelige omfang, fastlåste kirkeorganisasjoners makt, den politiske ustabilitet i noen av de land de skulle bosette seg i, de klimatiske forhold de skulle møte, og forskjellene i språk og skikker hos folk de skulle bo iblant. Medlemmene av det amerikanske bahá'í-samfunn var fullstendig klar over troens skrikende behov på det nordamerikanske kontinent, og de reiste seg som ett menneske for å innlede en trefoldig kampanje, nøye planlagt og systematisk gjennomført, med mål om å etablere et åndelig råd i hver eneste jomfruelige stat og provins i Nord-Amerika, å danne en kjerne av fastboende troende i hver av Sentral- og Sør-Amerikas republikker, og fullføre den ytre utsmykning av mashriqu'l-adhkár.

Hundre administrative og opplæringsmessige aktiviteter ble planlagt og fulgt opp for å gjennomføre denne edle plan. Rause bidrag ble gitt til fondene. Inter-Amerika-komiteen ble grunnlagt, og regionale undervisningskomiteer ble dannet for å støtte dens arbeid. En internasjonal skole ble grunnlagt for å trene opp bahá'í-lærere, pionerer bosatte seg i jomfruelige områder, og reisende undervisere kom på besøk. Litteratur på spansk og portugisisk ble spredt. Læreropplæringskurs og utbredelsesarbeid blant grupper og lokale råd

ble satt i gang, og man oppnådde offentlig omtale i aviser og radio. Lysbilder og modeller av templet ble presentert. Fellesskapskonferanser og foredrag ble avholdt på universiteter og høyskoler. Det ble en økning i undervisningskurs og latinamerikanske studier på sommerskolene. Gjennom disse og andre aktiviteter, hadde denne sjuårsplans pådrivere lyktes i å garantere seieren for det som må betraktes som det største felles foretagende noensinne igangsatt av Bahá'u'láhs tilhengere i hele det første bahá'-i-århundres historie.

Sannelig, før utløpet av dette århundre hadde ikke bare arbeidet på templet blitt fullført seksten måneder tidligere enn planlagt, men i stedet for en liten kjerne i hver latinamerikanske republikk, hadde åndelige råd allerede blitt etablert i Mexico by og Puebla (Mexico), i Buenos Aires (Argentina), i Guatemala by (Guatemala), i Santiago de Chile, i Montevideo (Uruguay), i Quito (Ecuador), i Bogotá (Colombia), i Lima (Peru), i Asunción (Paraguay), i Tegucigalpa (Honduras), i San Salvador (El Salvador), i San José og Puntarenas (Costa Rica), i Havanna (Cuba) og i Port-au-Prince (Haiti). Utbredelsesarbeid der nybakte latinamerikanske troende deltok, hadde videre blitt igangsatt og ble ivrig utført i republikkene Mexico, Brasil, Argentina, Chile, Panama og Costa Rica. Troende hadde ikke bare bosatt seg i alle latinamerikanske republikkers hovedsteder, men også i slike sentre som Veracruz, Cananea og Tacubaya (Mexico), i Balboa og Cristóbal (Panama), i Recife (Brasil), i Guayaquil og Ambato (Ecuador), og i Temuco og Magellan-området (Chile). De åndelige råd for bahá'ier i Mexico City og San José hadde blitt juridisk anerkjent. I den førstnevnte by var det opprettet et bahá'-i-senter som omfattet et bibliotek, en lesesal og et foredragsrom. Bahá''i ungdomskonferanser hadde blitt holdt i Havanna, Buenos Aires og Santiago, mens et distribusjonssenter for bahá'-i-litteratur i Latin-Amerika var blitt opprettet i Buenos Aires.

Det var heller ikke forutbestemt at dette enorme foretagende i en tidlig fase ville bli berøvet en velsignelse som skulle sammensveise de amerikanske kontinenters åndelige union. Denne velsignelse skyldtes offeret til en som helt fra Paktens Dags morgengry hadde vært ansvarlig for å grunnlegge de første bahá'-i-sentre i både Europa og Canada, og som la ut på en ni hundre og sekstifem mil lang reise til Argentinas hovedstad, skjønt hun var sytti år gammel og led av dårlig helse. Der gikk hun brått bort, mens hun fremdeles sto på terskelen til sin pionergjerning, og gjennom en slik død ga hun en drivkraft til

det arbeid som var igangsatt i denne republikk, og som allerede har gjort den i stand til å innta den fremste posisjon blant sine søsterrepublikker, gjennom opprettelsen av et fordelingssenter for bahá'í-litteratur for Latin-Amerika, og gjennom andre aktiviteter.

En makeløs ære tilfaller May Maxwell, stedt til hvile i Argentinas jord, tilfaller Hyde Dunn, hvis støv hviler i i byen Sydney i Australia; tilfaller Keith Ransom-Kehler, gravlagt i det fjerne Isfáhán; tilfaller Susan Moody og Lillian Kappers og deres tapre medarbeidere som ligger gravlagt i Tíhrán; tilfaller Lua Getsinger, som hviler evig i Egypts hovedstad, og tilfaller sist, men ikke minst Martha Root, gravlagt på en øy i Stillehavets hjerte. Til disse tilfaller den makeløse ære å ha skjenket det amerikanske bahá'í-samfunn en lysglans gjennom sine tjenester og ofre, og som dets representanter godt kan kjenne seg evig takknemlige over, idet de feirer sine hardt tilkjempede seire under sitt historiske, sitt første all-amerikanske årsmøte.

Dette samfunn er samlet innenfor sin nasjonale helligdoms vegger, det helligste tempel reist noensinne til Bahá'u'lláhs ære. Det feirer både hundreårsdagen for bábí-ordningens fødsel, bahá'í-æraens åpning, bahá'í-syklusens begynnelse og 'Abdu'l-Bahás fødsel, så vel som femtiårsjubileet for opprettelsen av troen på den vestlige halvkule. I sin feiring er det forenet med representanter for Amerikas republikker, og de er samlet i umiddelbar nærhet av en by som godt kan rose seg av å være det første bahá'í-sentrum grunnlagt i den vestlige verden. Ved denne høytidelige anledning, kan dette samfunn på sin side virkelig føle at det har spredd sin evigvarende ære over sine søstersamfunn i Østen og Vesten, og har skrevet med gullbokstaver de avsluttende sider i det første bahá'í-århundres nedtegnelser, gjennom sin seiersrike avslutning av det første trinn i den plan 'Abdu'l-Bahá trakk opp for det.

Tilbakeblikk og fremtidsperspektiv

DERMED GIKK BAHÁ'Í-ÆRAENS første århundre mot slutten, en epoke som i sin opphøyethet og skaperkraft er uten sidestykke i hele religionshistorien og i menneskehetens krøniker. En prosess, drevet av Gud, inngitt grenseløse muligheter, mystisk i sitt virke, fryktinngytende i sin gjengjeldelse mot alle som forsøkte å motstå dens drift, uendelig rik i sitt løfte om menneskehetens gjenfødelse og befrielse. Den var blitt satt i bevegelse i Shíráz, hadde gradvis økt sin fremdrift i Tíhrán, Baghdád, Adrianopel og Akká, hadde skutt frem over havet, og den øste sin skapende innflytelse inn i Vesten og tilkjennegav de første bevis på sin underfulle, verdensopplivende kraft midt på det nord-amerikanske kontinent.

Den hadde sprunget ut av Asias hjerte og hadde banet seg vei mot vest og hadde skutt fart i sin uimotståelige ferd, til den hadde omgitt jorden med et herlighetens belte. Den var blitt frembrakt av en tekstilhandlers sønn i Fárs-provinsen, hadde blitt omformet av en adelsmann fra Núr, hadde blitt styrket gjennom anstrengelsene til en som hadde tilbrakt sin ungdoms og manndoms beste år i landflyktighet og fengsel, og hadde oppnådd sine mest iøynefallende seire i et land og blant et folk som bodde på motsatt side av kloden, sett fra opprinnelseslandet. Den hadde motstått ethvert stormangrep rettet mot den, revet ned enhver hindring som sto i veien for dens fremgang, ydmyket enhver stolt motstander som hadde forsøkt å svekke dens styrke. De svakeste og mest ydmyke blant dem som hadde stått frem og blitt villige redskaper for dens revolusjonerende kraft, ble løftet til høyder av utrolig mot. Heltmodige kamper og uforlignelige seire, sammenvevd med forferdelige

tragedier og lempelige straffer, har formet dens hundreårige histories mønster.

En håndfull studenter som tilhørte en shaykhí-skole med sitt utspring i shí'ah-isláms ithná-'ashariyyih-sekt, hadde som følge av denne prosess blitt utvidet til et verdenssamfunn, tett sammenknyttet, klarsynt, livfullt, helliget ved hele tjue tusen martyrs offer, overnasjonalt, usekterisk, upolitisk, med en verdensreligions status og funksjoner. Dette samfunn er spredt over fem kontinenter og øyene i havet, med forgreninger som strekker seg over seksti suverene stater og sytten biland, og er utstyrt med en litteratur som er oversatt og utgitt på førti språk. Det disponerer verdier som utgjør flere millioner dollar, og er anerkjent av en rekke regjeringer i både øst og vest. Det er helhetlig i sin målsetting og tankegang, uten et utøvende presteskap, og bekjenner seg til én tro, følger én lov, og er besjelet av ett mål. Det er organisk forenet gjennom en administrativ orden, guddommelig forordnet og enestående i sine funksjoner, og det rommer i sin krets representanter for alle verdens fremste religioner, ulike klasser og raser. Det er lydig mot sivile forpliktelser, er seg bevisst sitt samfunnsansvar, samt de farer som truer det samfunn som det er en del av, deler dette samfunns lidelser og er forvissnet om sin egen opphøyede skjebne.

Dette samfunns utspring ble dannet av Báb, kort etter den natt da han erklærte sitt profetiske kall til mullá Husayn i Shíraz. Sháhen, hans regjering, hans folk og hele landets prestehierarki møtte dets tilsynekomst, forenet i en allmenn oppstandelse. Et hurtig og grusomt fangenskap i Ádhirbáyjans fjell var blitt den ungdommelige grunnleggers lodd, nesten umiddelbart etter at han kom tilbake fra sin pilegrimsreise til Mekka. Midt i Máh-Kús og Chihríqs tilbaketrukkethet hadde han innført sin Pakt, utformet sine lover og overlevert det overveldende flertall av sine skrifter til ettertiden. Under Bahá'u'lláhs ledelse hadde en konferanse blant hans disipler i landsbyen Badasht under dramatiske omstendigheter opphevet isláms lov og innledet den nye religionsordning. I Tabriz hadde Báb i nærvær av tronarvingen og Ádhirbáyjans ledende kirkelige rangspersoner offentlig og uforbeholdent fremsatt sitt krav om å være ingen annen enn den lovede, den etterlengtede Qá'im. Stormer av ødeleggende vold i Mázindarán, Nayríz, Zanján og Tíhrán hadde tynnet ut i hans tilhengeres rekker og frarøvet ham den edleste og mest verdifulle av hans tilhengere. Han selv måtte være vitne til en faktisk tilintetgjøring av sin tro og

tapet av de fleste av Den levendes bokstaver, og etter selv å ha opplevd en rekke bitre ydmykkelser, var han blitt henrettet av en eksekusjonspelotong i Tabríz' kasernegård. Et blodbad av uvanlig villskap hadde oppslukt hans tros største heltinne, hadde videre berøvet den sine tilhengerere, slukket livet til hans betrodde sekretær og hans siste ønskers fortrolige, og hadde feid Bahá'u'lláh inn i Tíhráns avskyeiligste fangehulls dyp.

Ni år etter den historiske erklæring, hadde det budskap som ble forkynt av Báb, gitt sin frukt, hans løfte var blitt innløst, og den mest ærerike, den mest betydningsfulle periode av bahá'í-æraens heroiske tidsalder hadde begynt i Siyáh-Cháls pestbefengte atmosfære. En øyeblikkelig formørkelse av den nyoppstegne sannhetens sol, verdens største himmellys, hadde oppstått, som følge av Bahá'u'lláhs hodekulls forvisning til 'Iráq etter Násiri'd-Dín sháhs ordre, av hans plutselige tilbaketrekning til Kurdistáns fjell, og det forfall og den forvirring som rammet resten av hans meddisiplers forfulgte samfunn i Baghdád. Hans tilbakevending fra sin toårige tilbaketrukkethet, forårsaket et omslag i et raskt nedadgående samfunns omstendigheter og brakte en gjenskapelse av dette samfunn i sitt kjølvann. Dets moral ble forbedret, dets omdømme ble styrket, dets lære ble beriket, og det kulminerte i erklæringen av hans profetiske kall til sine nærmeste ledsagere i Najíbíyyih-hagen, like før hans forvisning til Konstantinopel. En annen krise, den alvorligste en kjempende tro i sin historie var forutbestemt til å skulle gjennomleve, ble påskyndet av Bábs utnevntes opprør og de misgjerninger han begikk sammen med det onde geni som hadde forledet ham. I Adrianopel hadde den så godt som splittet troens gjenforente styrker og nesten ødelagt Det største navns samfunn, skapt ved Bahá'u'lláh, i en ilddåp. Renset for denne "største avguds" besmittelse, uberørt av den uro som hadde rammet den, hadde en uforgjengelig tro i kraft av Bábs Pakt overvunnet de mest overveldende hindre den noen gang skulle møte. Og i denne selvsamme stund nådde den sin høyeste herlighet gjennom Bahá'u'lláhs erklæring av sitt profetiske kall til kongene, herskerne og kirkelederne i både Østen og Vesten. Like etter denne hittil makeløse seier fulgte hans største lidelser, en forvisning til 'Akkás straffekoloni, forordnet av sultán 'Abdu'l-'Aziz. Dette var blitt hyllet av årvåkne fiender som tegnet på den endelige utslettelse av en fryktet og hatet motstander, og det hadde overdyngnet denne tro med ulykker som den aldri før hadde opplevd,

både innenfra og utenfra, i denne festningsby som Bahá'u'lláh omtalte som sitt *“største fengsel”*. Utformingen av en nyfødt religionsordnings lover og forordninger og kunngjøringen og bekreftelsen av dens grunnleggende prinsipper, en fremtidig administrativ ordens innslag og renning, hadde imidlertid gjort det mulig for en langsom modnende åpenbaring å gjøre videre fremskritt og frembringe sine fagreste frukter, til tross for dette tidevann av prøvelser.

Bahá'u'lláhs bortgang hadde kastet hans trofaste tilhengere inn i sorg og forvirring, tente håp blant forræderne av hans Sak som hadde gjort opprør mot hans gudgitte myndighet, og gledet og oppmuntret hans politiske og kirkelige motstandere. Etter hans bortgang, hadde det redskap han hadde smidd, den Pakt han selv hadde innstiftet, kanalisert de krefter som ble frigjort av ham gjennom en førtiårig embetstid, hadde bevart troens enhet og gitt den impuls som var nødvendig for å drive den frem mot sin skjebne. Denne nye Pakts erklæring ble etterfulgt av en ny krise, forårsaket av en av hans egne sønner, som ifølge dette redskaps bestemmelser var blitt tildelt en stilling uten side-stykke, bortsett fra selve Paktens midtpunkt. Drevet frem av de krefter som oppsto ved åpenbaringen av dette udødelige og enestående dokument, hadde en ubrytelig tro (som hadde notert seg sin første seier over paktbryterne), under 'Abdu'l-Bahás ledelse spredt sitt lys over Vesten, opplyst Europas vestlige deler, løftet sin fane i hjertet av det nordamerikanske kontinent og satt i gang de prosesser som skulle kulminere i at dens budbringers levninger ble flyttet til Det hellige land og stedt til hvile i et gravmæle på Karmelfjellet, samt oppførelsen av det første tilbedelseshus i det russiske Turkistán. En større krise etterfulgte raskt de bemerkelsesverdige seire som ble vunnet i øst og vest, og kan tilskrives Bahá'u'lláhs Pakts erkebryters avskyelige renkespill, samt den ordre som ble utstedt av den tyranniske 'Abdu'l-Ḥamíd, og brakte i mer enn sju år troens hjerte og midtpunkt i overhengende fare, fylte dens tilhengere med engstelse og smerte og forsinket gjennomføringen av tiltak for dens spredning og befestelse. Kort tid etter tyrannens fall og hans regimes sammenbrudd, gjennomførte 'Abdu'l-Bahá historiske reiser i Europa og Amerika, noe som hadde gitt paktbryterne et overveldende slag, som hadde befestet den enorme virksomhet han hadde påtatt seg i sin embetstids tidlige år, som hadde løftet hans fars tros omdømme til høyder den aldri før hadde nådd, som hadde vært medvirkende i å forkynne dens sannheter vidt og bredt,

og som hadde banet vei for spredningen av dens lys over Det fjerne østen og så langt som Australia og New Zealand. Den grusomme Jamál páshá hadde fremkalt enda en stor krise, det siste troen skulle gjennomgå ved sitt verdenssenter. Den hadde trådt enda tydelige frem ved en ødeleggende verdenskrigs bekymringer, ved de forsakelser den medførte og det brudd på kommunikasjon den forårsaket, og den hadde truet selve troens leder med enda større fare, så vel som de største helligdommer som rommet dens tvillingstifters levninger. Åpenbaringen av Den guddommelige plans tavler under denne tragiske konflikts mørke dager, hadde i 'Abdu'l-Bahás embetstids siste år gitt Vestens ledende bahá'í-samfunns medlemmer, forkjemperne for en fremtidig administrativ orden, et verdensoppdrag som i det første bahá'í-århundres siste år skulle kaste udødelig herlighet over troen og dens administrative institusjoner. Avslutningen på den lange og plagsomme konflikt hadde forpurret denne militære despots håp og påført ham et vanærende nederlag, hadde en gang for alle fjernet den fare som i sekstifem år hadde overskygget troens grunnlegger og hans Pakts midtpunkt, hadde oppfylt de profetier som ble nedtegnet av ham i hans skrifter, hadde ytterligere styrket hans tros og dens leders omdømme, og hadde blitt fremhevet ved spredningen av hans budskap til det australske kontinent.

Troens tidligste tid tok slutt med 'Abdu'l-Bahás uventede bortgang, og slik det hadde vært tilfelle med hans fars bortgang, ble hans trofaste disipler grepet av sorg og forvirring. Dette hadde gitt nye håp til både mírzá Yahyás og mírzá Muḥammad-'Alís stadig minkende antall tilhengere, og det oppildnet både politiske og kirkelige motstandere til hektisk aktivitet, idet alle forventet at de samfunn som Paktens midtpunkt så sterkt hadde inspirert og så dyktig ledet, snart ville gå i oppløsning. Utgivelsen av hans testament, som innleder bahá'í-æraens formingsalder, det dokument som skisserer grunntrekkene til en orden som Báb hadde kunngjort, som Bahá'u'lláh hadde forutsett, og hvis lover og prinsipper han hadde formulert, hadde oppildnet disse samfunn i Europa, Asia, Afrika og Amerika til samordnet handling, slik at de kunne bygge og befeste denne ordens rammeverk. De grunnla sine lokale og nasjonale åndelige råd. De utarbeidet disse råds vedtekter. De sikret seg de sivile myndigheters anerkjennelse av disse institusjoner i ulike land. De opprettet administrative sentre. De førte opp overbygningen til Vestens

første tilbedelseshus. De opprettet og utvidet omfanget av troens fond, og de oppnådde sivile myndigheters fulle anerkjennelse av disse fonds religiøse egenart ved verdenssenteret, samt på det nordamerikanske kontinent.

Under innledningen av denne mektige prosess, leggingen av det strukturelle grunnlag for bahá'í-verdenens administrative orden, hadde en muslimsk kirkerettsdomstol i Egypt avsagt en alvorlig, en historisk fordømmelse av alle tilhengere av troen med muslimsk herkomst, slik at de offisielt ble utestengt fra islám og ble fordømt som kjettere, noe som brakte et forbudt samfunnsmedlemmer ansikt til ansikt med prøvelser og farer av en art de aldri før hadde opplevd. Den urettferdige avgjørelse fra en sivilrett i Baghdád, ansporet av Iráqs shí'ah-fiender, og forordningen fra en stadig mer fryktingytende motstander i Russland, hadde dessuten på den ene side frarøvet troen en av dens helligste pilegrimsmål, og på den annen side nektet den bruken av sitt første tilbedelseshus, igangsatt av 'Abdu'l-Bahá og reist under hans embets-tid. Uberørt av dette dobbelte slag mot deres institusjoner, var Bahá'u'lláhs tilhengere allerede forent og fullt utstyrt gjennom en fast grunnfestet administrativ ordens organer, og hadde til slutt stått opp for å krone det første bahá'í-århundres udødelige fortegnelser, inspirert av denne uventede erklæring fra en evig fiende, som markerte det første steg i deres tros marsj mot fullstendig frigjøring. De gjorde krav på troens uavhengige karakter. De etterlevde de grunnleggende lover som er forordnet i *Kitáb-i-Aqdas*, deres *Helligste Bok*. De krevde og oppnådde i noen tilfeller de herskende myndigheters anerkjennelse av deres rett til å bli regnet som tilhengere av en selvstendig religion. De sikret seg verdens høyeste tribunals fordømmelse av den urettferdighet deres forfølgere hadde påført dem. De bosatte seg i hele trettifire nye land, samt i tretten biland. De utga sin litteratur på tjuefem nye språk. De innlemmet en dronning i deres Saks tilhengeres rekke. Og endelig iverksatte de et foretak som, idet århundret gikk mot sin ende, gjorde det mulig for dem å fullføre den ytre utsmykning av deres andre tilbedelseshus, og å bringe den første fase av 'Abdu'l-Bahás plan for en verdensomspennende og systematisk utbredelse av deres tro til en vellykket avslutning.

Idet vi ser tilbake på et helt århundres stormfulle fortegnelser, har konger, keisere og prinser både fra øst og vest enten oversett dens grunnleggeres kall eller hånet deres budskap, eller påbudt deres landsforvisning, eller barbarisk

forfulgt deres tilhengere, eller møysommelig bestrebet seg på å bringe deres lære i vanry. De ble hjemsøkt av den allmektiges vrede, mange mistet sine troner, noen opplevde at deres dynastier gikk i oppløsning, noen ble myrdet eller falt i vanære, andre sto maktesløse mens deres riker falt sammen, mens atter andre ble fornedret til underdanige stillinger i sine egne riker. Kalifatet, dens erkefiende, hadde trukket sverdet mot dens opphavsmann og forvist ham tre ganger. Det ble ydmyket til støv, og led i sitt forsmadelige sammenbrudd den samme skjebne som Jesu Kristi hovedforfølgere, det jødiske presteskap, hadde lidd i sine romerske herskeres hender i det første århundre av den kristne tid, nesten to tusen år tidligere. Medlemmer av forskjellige religiøse ordener, *shí'ah*, sunni, zoroastere og kristne, hadde angrepet troen voldsomt, hadde stemplet dens tilhengere som kjettere, og arbeidet uopphørlig for å rive i stykker dens oppbygning og undergrave dens grunnvoller. De mest truende og fiendtlige blant disse ordener ble enten styrtet eller praktisk talt oppsplittet, andre falt raskt i omdømme og innflytelse. Alle måtte tåle en verdslig makts innflytelse, aggressiv og fast bestemt på å begrense deres privilegier og hevde sin egen myndighet. Frafalne, opprørere, svikere og kjettere hadde gjort sine ytterste bestrebelsler, åpent eller i dølgsmaal, for å svekke troens tilhengers troskap, for å splitte deres rekker eller angripe deres institusjoner. En etter en ble disse fiender forvirret, spredt, feid bort og glemt, noen gradvis, andre med dramatisk hurtighet. Ikke få blant dens ledende skikkelser, dens tidligste disipler, dens fremste forkjempere, dens grunnleggeres tilhengere og medforviste, dens opphavsmanns og Pakts midtpunkts betrodde sekretærer, sågar noen av manifestasjonens egen slekt, blant annet Bábs utnevnte og Bahá'u'lláhs sønn, som ble nevnt av ham i hans Pakts bok, hadde tillatt seg å tre ut fra dens skygge, å bringe skam over den, gjennom ugjenkallelige skjendige handlinger, og å frembringe kriser av dimensjoner som aldri er blitt opplevd av noen tidligere religion. Alle ble uten unntak avsatt fra sine misunnelsesverdige stillinger, mange av dem levde så lenge at de så sine onde planer mislykkes, andre ble kastet ned i fornedrelse og elendighet, fullstendig ute av stand til å svekke enheten eller holde tilbake fremgangen til den tro de så skamløst hadde forlatt. Ministre, ambassadører og andre statlige rangspersoner hadde iherdig sammensverget seg for å forlede dens mål, hadde iverksatt dens grunnleggers påfølgende forvisninger, og ondskapsfullt

bestrebet seg på å undergrave dens grunnvoller. Gjennom disse sammensvergelses-er hadde de uforvarende forårsaket sin egen undergang, mistet tillit hos sine herskere, tømt vanærens beger til bunns og ugjenkallelig forsegle sin egen skjebne. Menneskeheten selv, fordervet og fullstendig likegyldig, hadde nektet å låne øre til de to grunnleggeres påtrengende appeller og formaninger, og som senere ble uttalt av Paktens midtpunkt i hans offentlige taler i Vesten. Den hadde kastet seg inn i to ødeleggende kriger av et omfang uten like, som har flyttet dens likevektspunkt, meid ned dens ungdom og rystet dens røtter. De svake, de ubetydelige, de undertrykte, hadde på den annen side gjennom sin troskap mot en så mektig Sak og sitt svar på dens kallen, blitt i stand til å utføre like store bragder av tapperhet og heltemot som de menn og kvinner av uforgjengelig berømmelse hvis navn og gjerninger pryder menneskehetens åndelige annaler, og i noen tilfeller sågar stilt dem i skyggen.

Til tross for de slag som ble rettet mot dens gryende styrke, uansett om de kom fra ytre utøvere av verdslig og åndelig myndighet, eller fra ondsinnede indre fiender, ble ikke Bahá'u'lláhs tro brutt eller bøyd, men gikk fra styrke til styrke, fra seier til seier. Hvis den leses riktig, kan dens historie faktisk deles inn i en rekke pulsslag av vekslende kriser og seire, noe som leder den stadig nærmere sin guddommelig bestemte skjebne. Utbruddet av vill fanatisme som hilste åpenbaringsens fødsel som ble forkynt av Báb, hans påfølgende pågripelse og fangenskap, hadde blitt fulgt av utformingen av hans religionsordnings lover, av innstiftelsen av hans Pakt, av innvielsen av denne religionsordning i Badasht, og ved hans offentlige erklæring av sin stilling i Tabríz. Utbredte og stadig mer voldelige opprør i provinsene, hans egen henrettelse, det påfølgende blodbad, og Bahá'u'lláhs fengsling i Síyáh-Chál, var blitt etterfulgt av Bahá'i-åpenbaringsens morgengry i dette fangehull. Bahá'u'lláh's forvisning til 'Iráq, hans tilbaketrekking til Kurdistán, og den forvirring og sorg som plaget hans meddisipler i Baghdád, ble atter fulgt av Bábí-samfunnets gjenoppblomstring, som kulminerte i hans erklæring i Najíbíyyih-hagen. Sultán 'Abdu'l-'Aziz' påbud som beordret ham til Konstantinopel, og den krise som ble forårsaket av mírzá Yaḥyá, ble etterfulgt av denne erklæringen til verdens kronede hoder og dens kirkeledere. Bahá'u'lláhs forvisning til straffekolonien 'Akká, med alle dens problemer og lidelser, hadde i sin tur ført til kunngjøringen av hans åpenbarings lover og forordninger og til

opprettelsen av hans Pakt, hans livs siste handling. De brennende prøvelser som skyldtes mírzá Muḥammad-‘Alís og hans medsammensvornes opprør, hadde blitt etterfulgt av innføringen av Bahá’u’lláhs tro i Vesten og flyttingen av Bábs levninger til Det hellige land. Den nye fengsling av ‘Abdu’l-Bahá og de farer og engstelser som det brakte med seg, hadde medført ‘Abdu’l-Ḥamíds fall, ‘Abdu’l-Bahá’s frigjøring fra hans fangenskap, gravleggingen av Bábs levninger på Karmelfjellet, og Paktens midtpunkts egne seierrike reiser til Europa og Amerika. Utbruddet av en ødeleggende verdenskrig og de økte farer som Jamál páshá og paktbryterne hadde utsatt ham for, hadde ført til åpenbaringen av *Den guddommelige plans tavler*, til den hovmodige kommandants flukt, til frigjøring av Det hellige land, til en styrking av troens omdømme ved verdenssenteret, og til en markert utvidelse av dens aktiviteter i øst og vest. ‘Abdu’l-Bahás bortgang og den påfølgende uro ble fulgt av utgivelsen av hans Testament, ved innledningen til bahá’i-æraens formingstid og ved opprettelsen av en verdensomspennende administrativ ordens grunnvoller. Og til slutt, paktbryternes beslagleggelse av nøklene til Bahá’u’lláhs gravmæle, shí‘ah-samfunnets tvungne ervervelse av hans hus i Baghdád, utbruddet av forfølgelse i Russland og bahá’i-samfunnets utestengelse fra islám i Egypt, ble fulgt av den offentlige bekreftelse av troens uavhengige religiøse status overfor dens tilhengere i øst og vest, av anerkjennelsen av denne status ved dens verdenssenter, av Folkeforbundets Råds uttalelse som rettfærdiggjorde dens krav, av en bemerkelsesverdig utvidelse av dens internasjonale undervisningsaktiviteter og dens litteratur, av et kongelig vidnesbyrd om dens guddommelige opprinnelse, og av ferdigstillingen av den utvendige utsmykning av den vestlige verdens første tilbedelseshus.

De prøvelser som følger Bahá’u’lláhs tros fremadskridende utvikling, har faktisk vært slik at de overgår i alvor alt hva hvilke tidligere religioner har gjennomgått. Til forskjell fra disse religioner, har disse prøvelser imidlertid mislyktes helt i å svekke dens enhet, eller å skape et brudd i dens tilhengers rekker, ikke engang midlertidig. Den har ikke bare overlevd disse prøvelser, men har fremstått rensert og urørt, utstyrt med en større evne til å møte og overvinne enhver krise som dens uimotståelige fremmarsj kan forårsake i fremtiden.

Mektige er visselig de oppgaver som er gjennomført, og de seire som er vunnet av denne hardt prøvde, men uovervinnelige tro i løpet av et århundre! Dens uferdige oppgaver, dens fremtidige seire, mens den står på terskelen til det andre bahá'í-århundre, er enda større. I løpet av de første hundre år av sin tilværelse har den lyktes å spre sitt lys over fem kontinenter, å grunnlegge sine utposter på jordens fjerneste hjørner, å etablere sin Pakt med hele menneskeheten på et uangripelig grunnlag, å bygge dens verdensomspennende administrative ordens struktur, å kaste av seg mange av de lenker som hindrer dens fullstendige frigjøring og verdensomspennende anerkjennelse, å nedtegne sine første seire over kongelige, politiske og kirkelige motstandere, å iverksette det første systematiske korstog for den åndelige erobring av hele planeten.

Den institusjon som skal utgjøre siste trinn i oppføringen av dens administrative verdensordens rammeverk, som skal virke i umiddelbar nærhet av sitt åndelige verdenssenter, er ennå ikke opprettet. Den fullstendige frigjøring av troen fra religiøs rettroenhets lenker, den grunnleggende forutsetning for dens allmenne anerkjennelse og for fremveksten av dens verdensorden, er fortsatt ikke oppnådd. De påfølgende felttog som etter 'Abdu'l-Bahás Plan er utformet for å utvide dens systems velgjørende virkning til alle land og øyer hvor dens administrative ordens strukturelle grunnlag ikke er blitt oppført, gjenstår å bli iverksatt. Yá Bahá'u'l-Abhás fane som må vaie fra den islamske verdens fremste læresetes tårn, som forutsagt av ham, er fortsatt ikke hevet. Det største hus, forordnet som et pilegrimsmål av Bahá'u'lláh i hans *Kitáb-i-Aqdas*, er foreløpig ikke frigjort. Eiendommen til det tredje *mashriqu'l-adhkár* som skal reises til hans ære, er nylig blitt oppkjøpt, men huset er ennå ikke bygd, og det samme gjelder tilbyggene til de to tilbedelsestempel som allerede er oppført i øst og vest. Kuppelen, den endelige del som skal krone Bábs gravmæle, som beskrevet av 'Abdu'l-Bahá, er ennå ikke bygget. Kodifiseringen av *Kitáb-i-Aqdas*, bahá'í-åpenbaringsens moderbok, og den systematiske utarbeidelse av dens lover og forordninger, er ennå ikke påbegynt. De foreløpige tiltak for grunnleggelsen av bahá'í domstoler, inngitt juridisk rett til å anvende og gjennomføre disse lover og forordninger, gjenstår fortsatt. Tilbakelevering av bahá'í-verdenens første *mashriqu'l-adhkár* og gjenopprettelse av det samfunn som så hengivent førte det opp, har ennå ikke blitt oppnådd. Den hersker som skal pryde sitt hjemlands trone og gi sin kongelige beskyttelse til Bahá'u'lláhs

lenge forfulgte tilhengere, slik det er forutsagt i hans *Helligste Bok*, er ennå ikke oppdaget. Den kamp som må følge av de samordnede stormangrep som skal bli iverksatt av religionsledere som hittil har vært likegyldige til troens fremskritt, som profetert av 'Abdu'l-Bahá, er hittil ikke kjempet. Den troens gullalder som må være vitne til foreningen av alle verdens folk og nasjoner, grunnleggelsen av Den største fred, innledningen av Faderens rike på jorden, menneskehetens modenhetsalder og en verdenssivilisasjons fødsel, inspirert og ledet av Bahá'u'lláhs verdensordens skapende energier, som skinner i sin høyeste herlighet, er fortsatt ufødt, og dens herlighet er ukjent.

Vi vet ikke hva som vil vederfares denne nye gudstro i de kommende tiår eller i påfølgende århundrer. Vi vet heller ikke hvilke sorger, farer og prøvelser som blir forårsaket av neste fase i dens verdensomspennende utvikling. Vi vet ikke fra hvilket hold dens nåværende eller fremtidige motstandere vil rette sine angrep. Ei heller vet vi hvor store nederlag og tilbakeslag den må gjennomgå. Vi som har vært i stand til å forstå betydningen av disse fantastiske forhold knyttet til dens fremvekst og befestelse, i den grad våre begrensede sinn kan fatte, kan ikke være i tvil om at det den allerede har oppnådd i de første hundre år av dens liv, gir tilstrekkelig garanti for at den vil fortsette å kjempe seg frem, nå større høyder, rive ned ethvert hinder, åpne nye horisonter og vinne enda større seire, helt til dens strålende oppgave, som strekker seg inn i kommende tiders tåkeslør, er fullstendig oppfylt.

